

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:05:19)

Poštovane kolege, počinjemo sa radom.

Otvaram Dvanaestu sjednicu Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2018. godini Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine. Prije nego pređemo na utvrđivanje dnevnog reda, treba da usvojimo zapisnik sa Desete posebne sjednice Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2018. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na zapisnik?

Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine, konstatujem da je usvojen Zapisnik sa Desete posebne sjednice Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2018. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Shvatio sam da ima predloga za dopunu dnevnog reda. Dajem riječ kolegama koji imaju predlog za dopunu dnevnog reda.

Izvolite.

Poslanik Andrija Popović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.07.18 13:06:28)

Hvala, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Dakle, shodno Poslovniku je podniet zahtjev da se proširi, dopuni dnevni red Prijedlogom zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Potpisali su ga poslanici: Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković, Radule Novović, Bogdan Fatić, Ervin Ibrahimović, Adrijan Vuksanović, Andrija Popović. Podržao ga je jednoglasno Zakonodavni odbor i matični Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Zakon o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju predlaže se u cilju omogućavanja da studenti koji su započeli studije prema nastavnom planu i programu koji je važio prije primjene početka Bolonjske deklaracije mogu pod istim uslovima započete studije završiti prema nastavnom planu i programu koji je važio u vrijeme upisa na prvu godinu studija do kraja studijske 2018/2019. godine i tako izbjeći poteškoće u slučaju prelaska na važeći obrazovni sistem usklađen sa principima Bolonjske deklaracije.

Veliki broj studenata koji je studije upisao po starom sistemu studiranja nije do sada uspio da ih dovrši, što je posebno komplikovano kad su u pitanju studenti fakulteta poput Medicinskog. Suočavaju se sa nezgodnom situacijom koja im može degradirati do sada učinjene napore. Komplikovana finansijska, porodična ili neka druga objektivna okolnost najviše je uticala na takve probleme studenata i ona se mora uvažiti. Prije dvije godine ovakvih studenata je bilo po našim saznanjima više od 200, najviše sa Medicinskog, Pravnog i Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Pretpostavlja se da je u tih dvije godine veliki broj njih diplomirao, ali ih je ostalo prilično.

Vjerujem da je ovo posljednje produžavanje roka za studente po starom nastavnom planu. Godinama unazad to radimo, a matični Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je povodom toga usvojio određene zaključke koji će biti prezentirani. Eto, apelujem na poslanike da se uvrsti u dnevni red. Vjerujem da je to posljednji put. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:09:21)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Popovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju.

Izvolite, kolege.

Hvala vam. 45 poslanika je glasalo - 43 za, dva protiv, jedan uzdržani, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog poslanika Popovića.

Izvolite dalje, kolege. Marta Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (23.07.18 13:10:06)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Podnijela sam zahtjev za proširenje dnevnog reda, prije svega za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mladima. Izmjene ovog zakona su usvojene u martu. Izuzetno važan zakon prije svega za opštine i njihove aktivnosti na polju zapošljavanja mladih, a naravno uz pomoć Vlade i partnera poslodavaca na teritoriji tih opština. Obzirom da se pokazalo da treba detaljnije precizirati jednu normu koja se odnosila na oslobađanje poreza i doprinosa, predložili smo sada izmjenama zakona preciziranje te norme. Naglašavam da je važno da zakon uđe u dnevni red upravo zato što su pojedine opštine već ušle u postupak donošenja programa zapošljavanja mladih na svojoj teritoriji.

Što se tiče preostala dva zakona, njih bismo ostavili za prvu narednu sjednicu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:11:01)

Hvala.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Marte Šćepanović i kolega da se u dnevni red uvrste izmjene i dopune Zakona o mladima. Ko je za?

Hvala. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština prihvatila ovaj predlog.

Izvolite. Poslanica Vuksanović Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.18 13:11:52)

Zahvaljujem.

Na osnovu člana 92 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, predlažem dopunu dnevnog reda sa sljedećom tačkom - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.

Obrazloženje: Svima je poznato da je Crna Gora u toliko teškoj ekonomskoj situaciji u kojoj sebi ne smije dozvoliti greške poput katastrofalne akcizne politike koju Vlada vodi u posljednje vrijeme. I pored svih upozorenja koja su dolazila najčešće iz stručne javnosti i naše partije da se ne povećaju akcize naglo i preko realne kupovne moći građana, Vlada i resorna ministarstva su tvrdoglavo odbijali da vide ono što je od samog starta bilo očigledno, a to je da će preveliki nameti opterećivati i privredu i građane.

Očigledno je da su cijene goriva na pumpama previsoke upravo zahvaljujući Vladinim porezima, koji čine 55% u cijeni goriva. Tako država na rezervoar goriva od 75 evra, uzima skoro 40 evra akcize i poreza, dok je stvarna cijena goriva i marža naftnih kompanija oko 35 evra. Tako već sada, poslije najnovijeg udara na džepove građana, imamo situaciju da su pojedine kompanije iz oblasti prevoza odlučile da povećaju cijene svojih usluga, a vjerujemo da će do kraja mjeseca to uraditi i u drugim sektorima, prvenstveno mislimo na oblast privrede, gdje su naročito nameti na životni standard građana.

Koliko je cijena goriva velika u ovom momentu nek posluži podatak od 19. jula 2009. godine, a koja nije bila predavno. Na taj dan litar dizela koštao je 82 centa, a litar benzina 95 centi. E sad zamislite koliko je bilo lakše tada privrednicima u tim uslovima nego što im je danas kada su cijene preko 50% veće. Danas u cijeni litra goriva država uzima 54% do 58,3%, što znači da u litru benzina od 1,41 akciza iznosi 57 centi, a PDV 25, a samo gorivo je 59 centi.

Znači, i pored navodne brige o crnogorskim privrednicima, Vlada ne radi ništa da im smanji cijenu poslovanja, već greške iz ranijeg perioda, poput KAP-a, Limenke i katastrofalne politike u oblasti zdravstva, prebacuje na njih povećavajući ionako velike poreze, akcize i druge dažbine.

Poslije katastrofe sa akcizama na duvan, očekujemo da će konačno biti sluha za naš predlog za smanjenje, što bi inače građanima i privrednicima olakšalo tešku situaciju u kojoj se nalaze zbog pogrešne ekonomske politike koja se vodi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:14:52)

Hvala Vama, poslanice.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Vuksanović Stanković na izjašnjavanje. Izvolite.

Hvala vam. 56 poslanika je glasalo - za 16, protiv 28, uzdržanih 12, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Izvolite dalje, kolege.

Marta Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (23.07.18 13:15:46)

Hvala, predsjedniče.

Imajući u vidu da je u međuvremenu Zakonodavni odbor pripremio nekoliko mišljenja sa predlogom odgovora Ustavnom sudu, a kako smo vezani rokom, predložila sam dopunu dnevnog reda sa sljedećim tačkama: Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 9, stav 1 i 2 Zakona o Privrednoj komori Crne Gore; Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 236 stav 7, 8 i 9 Zakona o prekršajima; Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti odredaba člana 231 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku; Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 37 stav 1 tačka 5, člana 38 stav 1 tačka 2, člana 40 stav 5, člana 47 stav 1 tačka 7 i 11, člana 49 stav 3 i 7, člana 52 stav 2, člana 58 stav 4 tačka 5, člana 59 tačka 4, /prekid/ 94 tačka 2 alineja 1 člana 107 i 116, člana 117 stav 3, člana 145 tačka 11 i člana 203 stav 2 Zakona o Vojski Crne Gore i Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 i 100 Zakona o strancima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:17:34)

Hvala Vam.

Čuli ste ove predloge da se uvrste u dnevni red mišljenja sa predlogom odgovora Ustavnom sudu.

Idemo redom po njima da se izjasnimo.

Prvo stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu koji se odnosi na Zakon o Privrednoj komori Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je ovaj predlog prihvaćen.

Sada se izjašnjavamo o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore koji se tiče Zakona o prekršajima. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je ovaj predlog prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje da li da uvrstimo Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu koji se tiče Zakonika o krivičnom postupku. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je ovaj predlog prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje da li da se uvrsti Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti više članova

Zakona o Vojski Crne Gore. izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je ovaj predlog prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje o tome da li da uvrstimo Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore koji se tiče Zakona o strancima. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je ovaj predlog prihvaćen.

Izvolite, kolege.

Izvolite. Poslanik Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (23.07.18 13:20:29)

Poštovani građani,

Ja sam predložio da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Ovo je već treći pokušaj da, nakon što sam 23.03. ove godine uvrstio Predlog zakona u skupštinsku proceduru, pokušam da nagovorim kolege da raspravljamo o ovom predlogu zakona.

U međuvremenu, u odnosu na prethodni pokušaj koji je bio 18. juna, dobili smo i mišljenje OEBS/ODHIR-a na održane predsjedničke izbore, gdje je data jedna nevesela slika našeg izbornog sistema, veoma oštre ocjene koje se tiču nekih institucija koje sprovode izborni proces poput Državne izborne komisije, koja je, da je ja ne kvalifikujem, nazvana, koja je ovdje nazvana tijekom na koje se vrše politički uticaji. Tih preporuka je 22, što je još jedan dodatni razlog da se konačno otvori rasprava o nečemu što je temelj svih nedemokratskih procesa i konzerviranja političkog stanja u Crnoj Gori od 1990. do 2018. godine.

U međuvremenu je takođe stigao i dopis jednog broja nevladinih organizacija, svima nama, čini mi se i Odboru za ljudska prava i slobode, to su Građanska alijansa za uključivanje Roma i Egipćana u Crnoj Gori, NVO Mladi Romi, Centar za demokratsku tranziciju, Centar za /prekid/ inicijative, gdje se takođe predlažu inicijativa za izmjenu Zakona o izboru odbornika i poslanika u dijelu predstavljanja autentičnog romske zajednice. Da ne čitam sad obrazloženje, ali svakako je veoma ilustrativno vezano za izborni sistem. U konačnome, da otvorimo raspravu o nečemu što bi značilo suštinsku demokratizaciju izbornog procesa u Crnoj Gori, to je otvaranje izbornih lista na način gdje bi građani zaista imali prilike da se u neposrednoj demokratiji izjašnjavaju za svoje poslanike, što jeste praksa u državama koje su na mnogo većoj demokratskoj ljestvici nego što je Crna Gora, kao članica NATO-a i kao kandidata za članstvo u Evropskoj uniji. Želja je da se samo otvori razgovor bez namjere i plediranja da se, pošto je neophodna dvotrećinska podrška, isti zakon i donese, ali svakako da bude početna priča u nečemu što će svakako morati da sljeduje, to je dijalog između vlasti i opozicije vezano za izmjene izbornog zakona i stvaranje fer i demokratskih izbornih uslova i da pomognemo nekim kolegama koji su trenutno van ovog parlamenta da i oni iskažu svoj stav i sud vezano za pokušaj da se demokratizuje izborni sistem kroz otvaranje izbornih lista i kroz mogućnost da građani Crne Gore neposredno biraju svoje poslanike. Toliko.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:23:23)

Hvala, kolege.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Izvolite.

Hvala vam. 58 poslanika je glasalo - za 19, protiv 32, sedam uzdržanih. Konstatujem da ovaj predlog nije prihvaćen.

Izvolite, proceduralno.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (23.07.18 13:24:10)

...što ste vi sada otvorili, ja ovdje imam ispred sebe predlog za dopunu dnevnog reda od strane kolega Šćapanović, Sekulić, Ivanović, Laličić, Aprcović da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.

Nemam dokument odustajanja od ova dva predloga, pa samo da čujemo da li su predlagači odustali.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:24:32)

Nijeste precizno slušali. Ja bih molio da se ne ponavljamo i gubimo vrijeme.

Predlagač zakona o mladima na današnjoj sjednici koji smo prihvatili kao dopunu i obrazložio da odustaje od ovih predloga danas.

Sada pozivam da se izjasnimo o dnevnom redu u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 43 poslanika su glasala - 41 za, dva protiv, nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim dopunama.

Pozivam Službu Skupštine da prečišćeni dnevni red dostavi poslanicima, a mi prelazimo na rad po predloženom dnevnom redu.

Po dogovoru na Kolegijumu, prvo ćemo u okviru tačke Izbor i imenovanja jedan dio tačke sad razmatrati na samom početku i u okviru ove tačke imamo predloge odluka Administrativnog odbora koje se riču promjena u sastavu odbora, i to:

1. Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za bezbjednost i odbranu;

2. Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet;

3. Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Izvjestilac Administrativnog odbora je Ljuiđ Škrelja, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Odbora želi riječ. Ne želi.

Da li neko želi riječ? Ne želi.

Onda konstatujem da je pretres završen, prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za bezbjednost i odbranu. Izvolite.

Hvala vam. 47 poslanika je glasalo - 47 za, nije bilo protiv i uzdržanih, pa konstatujem da Skupština usvojila Predlog odluke.

Stavljam na glasanje Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Izvolite.

Hvala vam. 46 poslanika je glasalo - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština i ovaj predlog odluke usvojila.

I stavljam na glasanje Predlog odluke da se Boris Mugoša izabere za člana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Izvolite.

Hvala vam. 47 poslanika je glasalo - svi su glasali za, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Poštovane kolege, sada prelazimo na objedinjeni pretres, tako smo se dogovorili na Kolegijumu, o Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.

Izvolie. Poslanik Radulović proceduralno.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.18 13:28:23)

Gospodine Brajoviću, mislim da je primjereno i momentu i ovome domu da danas osim

prisutne gospode koju ne znam osim ministra, ovdje bude premijer i potpredsjednik za ekonomska pitanja. A siguran sam da ne bi falilo zbog moći, svega ostalog i ozbiljnosti u kojoj se mi nalazimo i da bude predsjednik države.

Zato molim da Vi kao spiker prvi i kao predsjednik ovog parlamenta pozovete premijera, pozovete potpredsjednika Vlade da obavezno sa svim ministrima, posebno koji utiču na Ministarstvo finansija da danas i sutra budu prisutni kako bismo mogli da dođemo do nečega što je konsenzus eventualni, razrješenje i sve ostalo, stvari koje su od /prekid/ interes i ugled ove kuće.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:29:25)

Hvala Vam, poslaniče Raduloviću.

Razumjećete da nemam nikakvu potrebu da pozivam premijera, potpredsjednike i ostale. Oni su uvijek pozvani na zasijedanje Parlamenta kad su bilo koji zakoni, a ne ovako važni zakoni na dnevnom redu.

Ovdje imamo ovlašćene predlagače, a ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija, Nina Vujošević, državna sekretarka Ministarstva i Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreski i carinski sistem.

Sjednici prisustvuje i Bojan Paunović, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za državni budžet.

Naravno, ko god došao iz Vlade danas, biće nam drago, jer je, slažem se sa Vama, veoma važna tema na dnevnom redu. I da informišem poslanike, zbog važnosti ovih tema, mi smo se dogovorili da ove tri tačke dnevnog reda, uključujući još i tačku broj 6, a to je Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, raspravljamo dva dana i da se one završe sutra na kraju skupštinskog zasijedanja. Zbog toga imamo najavljena uvodna izlaganja koja će trajati u ime klubova po 10 minuta, bez prava na komentar na njih. Nakon toga smo se dogovorili zbog važnosti tačaka da i sva druga izlaganja mogu trajati do 10 minuta.

Nemojte molim vas, vodite računa da ne prekoračite i tih 10 minuta. Pri tome, imamo najavu da će klubovi iskoristiti svoje pravo i za završnu riječ prije završnog izlaganja predstavnika predlagača. Sad da vrlo operativno i konkretno pređemo na raspravu.

Izvjestioци Zakonodavnog odbora: Miloš Nikolić, Danijel Živković i Miodrag Vuković, a Odbora za ekonomiju, finansije i budžet: Ana Nikolić, Predrag Sekulić i Branko Čavor.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želi. Ima riječ ministar Radunović. Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (23.07.18 13:31:24)

Poštovani predsjedavajući, poštovane dame i gospodo poslanici,

Izmjene Zakona o budžetu za 2018. godinu se predlažu u periodu snažnog ekonomskog rasta, koji je u prvom kvartalu iznosio 4,5%. Predlog rebalansa je u funkciji sprovođenja mjera fiskalne politike usmjerene na dalje jačanje fiskalne stabilnosti. Navedeni predlog rebalansa budžeta za 2018. godinu podrazumijeva:

1. Redefinisanje mjera na naplati prihoda akcize i
2. Promjene u strukturi rashoda u cilju unapređenja kvaliteta javnih usluga.

Ostali ključni razlozi predlaganja rebalansa su tehnički razlozi, nova Uredba o organizaciji rada državne uprave, kojima se ukida Ministarstvo evropskih poslova, usklađivanje sa međunarodnim standardima, tj. sa Direktivom EU na način da se prilikom obračuna deficita u odnosu na dosadašnje računanje izdaci umanjuju za izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti. /Upadica/

I treći razlog za donošenje rebalansa jeste promjena u strukturi rashoda usljed povećanih ulaganja u jačanje administrativnih kapaciteta u državnoj administraciji, naročito radnih mjesta u oblastima od javnog interesa i većih ulaganja u unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite.

Kada je riječ o akcizama, Vlada je nakon analize tržišta tokom prvih pola godine donijela odluku o promjeni akcizne politike kako bi se pružila podrška privrednicima koji se suočavaju sa nelojalnom konkurencijom i obezbijedilo bolje punjenje budžeta.

Novim akciznim kalendarom za duvan, koji je predložen izmjenama Zakona o akcizama, akcizne stope na cigarete se vraćaju na nivo koji je važio u periodu od avgusta 2017. godine i taj nivo se zadržava do kraja 2019. godine. Ovim izmjenama se zaustavlja dalji pad u naplati prihoda po ovom osnovu, jer će se smanjivanjem cjenovne razlike između proizvoda sa sivog tržišta i proizvoda iz legalne prodaje povećati prodaja kroz legalne tokove i samim tim obezbijediti stabilan izvor prihoda.

Konkretno, predlog izmjena akciznog kalendara na cigarete sadrži smanjenje postojeće visine specifične akcize na cigarete sa 40 evra za 1000 komada, odnosno 0,80 evra po paklici, na 30 evra za 1000 komada, odnosno 0,60 evra po paklici od 1. avgusta 2018. godine do 31. decembra 2019. godine, a potom, dinamikom predviđenom Predlogom zakona o akcizama, do 2025. godine.

Efekti se ogledaju u sljedećem: oporavak tržišta cigareta do kraja 2019. godine, obezbjeđivanje prosječne ponderisane cijene na cigarete od 2,1 evro po paklici, što je prosjek u regionu. Shodno navedenim izmjenama, cijene paklice cigareta će u prosjeku biti niže za oko 20-30 centi. Takođe, rebalans budžeta uključuje i efekte izmjene kalendara akciza na gaziranu vodu planiran na način da se postojeća akciza zadrži na 20 centi po litru do kraja tekuće 2018. godine, a da se onda postepeno godišnje povećava za po pet centi po litru. Predložene izmjene akcizne politike pratiće snažne mjere u borbi protiv sive ekonomije u 2018. godini.

Sada se vraćam na rebalans budžeta, odnosno izmjene na rashodnoj strani budžeta koje se sprovode iz sljedećih razloga: u cilju jačanja administrativnih kapaciteta u državnoj upravi, odnosno potrebe kadrovskog jačanja institucija koje obavljaju poslove važne sa aspekta kvaliteta pružanja javnih usluga i to prvenstveno u oblasti prosvjete i zdravstvene i socijalne zaštite, kao i potrebe jačanja kapaciteta u dijelu ispunjavanja zahtjeva EU integracija, što će uticati na povećanje izdataka na zarade do kraja godine za 22,9 miliona evra. Pored navedenog, rast fonda zarada uslovljen je i proširenjem nadležnosti pojedinih institucija, kao i sistematizovanjem pojedinih novih radnih mjesta usljed proširenja nadležnosti.

Ulaganje u unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite, te dodatnih troškova nastalih tokom tekuće godine povećano je za 25,1 milion evra za potrebe liječenja, nabavke lijekova i medicinskih sredstava, kao i nepredviđenih rashoda u oblasti zdravstva, uzrokovanih neizmirenim obavezama iz prethodnog perioda. Takođe, moram pomenuti metodološku promjenu obračuna budžetskog deficita u skladu sa Predlogom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti usklađenoj sa međunarodno prihvatljivom metodologijom i preporukama međunarodnih finansijskih institucija.

Potrebe povećanja tekuće budžetske /prekid/ usljed dinamike potrošnje u dosadašnjem periodu i potrebe planiranja dodatnih sredstava za potrebe finansiranja troškova kofinansiranja u slučaju realizacije projekata koji se finansiraju iz IPA sredstava, a koji nisu planirani na drugim pozicijama, troškovi sudskih presuda i drugih nepredvidivih i nedovoljno planiranih troškova do kraja tekuće godine.

Plaćanje izdataka po osnovu prava iz oblasti socijalne zaštite za iznos od 2,9 miliona evra, shodno procjeni potrebnih sredstava za navedeno do kraja 2018. godine i Odluci Ustavnog suda Crne Gore po osnovu odredbi Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, koja se odnosi na korisnice prava na naknadu po osnovu rođenja troje i više djece. Predložene izmjene mijenjaju strukturu budžeta za ovu godinu, ali obezbjeđuju očuvanje prethodno planiranog deficita od 3,2% bruto domaćeg proizvoda. Drugim riječima, Predlogom zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu izvorni prihodi umanjeni su za 8,24 miliona evra, dok su ukupno planirani izdaci budžeta u odnosu na plan, takođe, smanjeni za 4,55 miliona. Shodno tome, planirani deficit je približno na istom nivou kao i u slučaju prethodnog rebalansa i iznosi u nominalnom iznosu od 142,84, odnosno 3,22% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda. Znači na istom nivou u procentualnom iskazu.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu u primicima iznosi dvije milijarde i 512 miliona i raspoređuje se na: tekući budžet 889, 66 miliona; rezerve 29, 64 miliona; budžet državnih fondova 691,45 miliona; kapitalni budžet 289,07 miliona i transakcije i

finansiranja 612,424 miliona. U odnosu na Zakon o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, izdaci tekućeg budžeta umanjeni su za 43,09 miliona; izdaci državnih fondova uvećani su 24,65; izdaci rezervi uvećani su za 16,59; izdaci kapitalnog budžeta umanjeni su za 2,7 miliona, dok su izdaci i transakcije finansiranja uvećani za 430,68 miliona.

Izmjenama Zakona o budžetu, ovo posebno napominjem i skrećem pažnju, je obezbijeđeno da se tekuća budžetska potrošnja u potpunosti finansira iz izvornih prihoda, čime se ispunjava osnovno pravilo za planiranje budžeta koje pokazuje da država sve tekuće obaveze može servisirati iz tekućih prihoda, dok se zaduživanje vrši isključivo za finansiranje kapitalnih projekata kojima se podstiče ekonomski rast.

U narednom periodu, u cilju jačanja fiskalne pozicije zemlje, sprovodiće se ključne reforme koje se odnose na jačanje kontrole nad rashodima u srednjem roku, naročito one koje se odnose na upravljanje fondom bruto zarada kroz reformu javne uprave i značajne reforme u sistemu zdravstva. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:40:45)

Hvala Vam, ministre, na uvodnom izlaganju.
Proceduralno se javio poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 13:40:54)

Da podsjetim ministra Radunovića, imajući u vidu da sam prisustvovao sjednici Odbora,...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:40:58)

Samo da Vam kažem, proceduralno je obraćanje meni.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 13:41:04)

Ne ne, obraćam se Vama, nego reći ću na kraju šta je moje pitanje ili procedura.

Dakle, obrazlažući tada budžet na Odboru za ekonomiju je rekao da imajući u vidu da na rashodnoj strani dominantno je povećanje u Ministarstvu prosvjete i Ministarstvu zdravlja, da je dogovorio sa dva resorna ministra da će i oni zajedno biti sa njim prilikom rasprave na plenumu. Ne primjećujem ni ministra Šehovića, ni ministra Hrapovića. Nadam se da će kolega Radunović potvrditi ove moje riječi, ustvari njegove riječi i da samo dobijemo informaciju da li će i ta dva ministra biti prisutna uz gospodina Radunovića. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.18 13:41:46)

Znači, kao što sam odgovorio na proceduralnu reakciju poslanika Radulovića, tako kažem i Vama, svi ministri i premijer su dobrodošli da prisustvuju raspravi. Ovdje je predlagač, on može a ne mora da Vam obrazlaže da li će neko učestvovati ili neće. Rasprava traje dva dana, moguće da nam se neko kasnije priključi.

Sada dajem riječ prvom govorniku u ime klubova, a to je Predrag Sekulić iz Demokratske partije socijalista. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (23.07.18 13:42:19)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Gospodo potpredsjednici, gospodine ministre sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege, Čuli smo ono što su osnovni podaci vezani za sve tri tačke dnevnog reda, čuli smo ono što su podaci vezani za prihodnu i za rashodnu stranu, zbog čega danas pred nama imamo rebalans budžeta i čuli smo motive zbog kojih je Vlada predložila rebalans budžeta.

Dozvolite da se ukratko osvrnem na ono što se moglo čuti u proteklih dana, kako u laičkoj tako i stručnoj javnosti i da pokušam da odgovorim na nekoliko pitanja koje ste i sami čuli na sjednici Odbora za finansije i budžet.

Prvo je pitanje da li je bio potreban drugi rebalans u samo prvih šest mjeseci ove godine. Naravno, uz to pitanje podsjećanje da smo prvi rebalans imali zato što smo imali povoljnu situaciju na finansijskom tržištu i zato što smo se nešto povoljnije zadužili za kredite koje smo morali da vraćamo. Naravno, drago mi je što smo ovih dana od strane kolega iz opozicije čuli i pozitivan odnos prema tom prvom rebalansu. Vjerujem da ćemo za nekoliko mjeseci čuti i pozitivan odnos prema ovom drugom rebalansu, ali nije ni čudo što uvijek imamo malo kaskanje opozicije. Vjerujem da bi način razmišljanja ukoliko ga promijene mogao da tu razliku smanji, ali dobro je s vremena na vrijeme da posjetimo i na ono što su njihova mala zakašnjenja. Treba takođe podsjetiti da je Zakon o budžetu i rebalans pravni akt i mislim da je dobro što danas razgovaramo o rebalansu budžeta iz prostog razloga što smatram da Vlada na taj način demonstrira svoju transparentnost. Transparentnost kako u onom dijelu gdje imamo prihodnu stranu, tako i ono što je čini mi se negdje više interesantno za javnost - pitanje na koji način se troše pare iz budžeta. I naravno ne treba zaboraviti da s obzirom da je pravni akt i da je u pitanju zakon, da je obavezujući za sve, posebno za državnu upravu i posebno za one koji brinu o državnim parama.

Čini mi se da je svaka priča o budžetu i dobra prilika da se malo bavimo makro ekonomskim pokazateljima. Ne treba zaboraviti da već nekoliko godina za redom bilježimo dobar privredni rast. I ono što je mnogo važnije, privredni rast koji je mnogo veći ili veći u odnosu na ono što su stope rasta u regionu. Znači, 4,4% privredni rast u prošloj godini, ove godine taj trend se nastavlja, ali ono što uvijek govorimo kada govorimo o privrednom rastu jeste nešto što se čulo i kao pitanje na samoj sjednici Odbora - da li taj privredni rast može da bude nastavljen i ubuduće? Ja zaista vjerujem da može bez obzira na malo kašnjenje koje će eventualno biti oko izgradnje auto puta. Ne treba zaboraviti da će odmah nakon izgradnje prve faze ući u drugu i treću fazu. To je odgovornost, prije svega, Vlade Crne Gore, a čini mi se i svih nas. Sa druge strane, ne treba zaboraviti da nas čeka investicioni zamah kad je u pitanju energetika. Takođe ne treba zaboraviti da turizam iz godine u godinu bilježi rast. Sve su to zaista dobre osnove da budemo optimisti kada su stope privrednog rasta u pitanju.

Ne treba zaboraviti, kažem još jedanput, region u kojem se nalazimo. Naravno, vi ćete u Evropi naći i snažnije stope razvoja, ali isto tako naći ćete i stope razvoja koje su ispod onih koje bilježi Crna Gora. Ali, u regionu ipak smo na prvom mjestu. Ako se uporedimo sa drugim državama, recimo, naredna sljedeća država je Albanija sa stopom rasta od 3,8%. I takođe ne treba zaboraviti činjenicu da smo unatrag nekoliko godina imali takve stope razvoja.

Evo dozvolite samo upoređenje - od 2013. do 2017. godine stope razvoja, ukupna stopa razvoja u Crnoj Gori je bila 15,8. U istom periodu u Srbiji je bila ta stopa razvoja 6,3. Naravno, možemo da kritikujemo tu stopu rasta u onom dijelu u kojem možemo reći da smo imali nisku osnovicu. Međutim, sa druge strane, moramo reći da smo u posljednjih desetak godina tu nisku osnovicu zaista visoko popeli i ona nije za sada niža u odnosu na one stope i privredni rast koji imamo u regionu. Naprotiv.

Dozvolićete takođe da je bilo jedno od pitanja da li stope rasta od 4,4% prati bolji standard građana od tih 4,4%. Na to pitanje moramo da pogledamo ne samo unatrag mjesec ili godinu, nego u nekom dužem periodu. Dozvolićete da danas imamo prosječnu platu od 512 evra. Ta prosječna plata prije samo desetak godina bila je negdje oko 280 evra. Znači, skoro duplo veća prosječna plata. I dozvolite još jedno upoređenje, to je upoređenje sa zemljama regiona. U Srbiji je prosječna plata 459 evra, u Bosni i Hercegovini 440, u Albaniji 423, Makedoniji /prekid/ takođe, negdje ovaj pokazuju kao zemlju koja ima dobru stopu privrednog rasta. Prosječna plata je 377 evra.

Uvažene kolege, mislim da je dobro da kažemo da standard građana ne opredjeljuje samo plata. Dozvolili ste da smo napravili i snažne iskorake kada je u pitanju infrastruktura. Recimo regionalni vodovod donio je novi kvalitet života na crnogorskom primorju. Složićemo se valjda sa

tim. Takođe, put Risan - Žabljak donio je novi kvalitet života građana u Crnoj Gori itd. Tih infrastrukturnih objekata zaista ima dosta. Kada govorimo o javnom dugu, zaboravljamo da smo unatrag desetak godina više od milijardu i po evra uložili ili potrošili na infrastrukturne objekte. Dobar je domaćin koji, to je sada ponovio i ministar finansija, održava se sa tekućom potrošnjom, a, sa druge strane, zadužuje se za ono što je standard građana u budućnosti. Vjerujem da će taj novi standard donijeti i izgradnju autoputa.

Takođe, uvažene kolege, treba podsjetiti da je Crna Gora danas na 46% onoga što je standard Evropske unije. Složićemo se da je to malo i složićemo se da nam trebaju mnogo snažnije stope privrednog rasta da bismo dostigli standard Evropske unije. Ali, dozvolite - Makedonija je na 38%, Srbija sa kojom smo imali zajedničku državu do nedavno na 36% standarda Evropske unije, Bosna i Hercegovina 31% standarda Evropske unije. Da ne bi bilo nikakve dileme, ovo su podaci euro starta, statističke organizacije Evropske unije. Ne treba zaboraviti takođe da po kriterijumu stvarne individualne potrošnje Crna Gora je na 54% standarda Evropske unije, Srbija 45%, Bosna i Hercegovina 41%.

Uvažene kolege, stalno se vraćam na tu priču da smo mi bili jedna od najmanje razvijenih država bivše nam zajedničke Jugoslavije, da smo u velikoj mjeri živjeli od Fonda za nerazvijena područja. Dozvolite još jedan korak da napravimo.

U zajedničkoj državi, mislim na Saveznu Republiku Jugoslaviju, na zajednicu sa Srbijom, 40% budžeta Crne Gore dolazilo je iz Srbije. Naravno sa tim budžetom dolazili su i politički zahtjevi, ali to je već neka druga priča. Samo govorim o tome kada napravimo takvo poređenje, složićemo se lako da nam zaista trebaju više stope privrednog rasta, treba nam veći standard, ali onda ćemo doći do toga da je politika koju je Vlada vodila ne samo do unazad dvije, tri nego u dužem periodu je dovela Crnu Goru do ovoga da zaista sa punim pravom možemo da kažemo da smo lideri ne samo kada govorimo o pristupanju Evropskoj uniji, nego i kada govorimo o ekonomskom razvoju.

Kažem, dobro je, kada imamo rebalans budžeta i kada imamo budžet pred sobom, da govorimo i ono što su prirodna kretanja. Ne treba zaboraviti da su nekvalitetni krediti u bankarskom sektoru, što je još jedan pokazatelj zdravlja ekonomije države, negdje oko 7,50 do 7,8%, a ta stopa nekvalitetnih kredita svuda u regionu je preko 11%. Naravno da treba pomoći privredi sa jačom kreditnom podrškom od strane banaka, treba smanjiti kamate. To je nešto što treba da radi bankarski sektor, ali ne smijemo zaboraviti da danas u Crnoj Gori imamo oko 26.000 malih i srednjih preduzeća. Ne smijemo zaboraviti da taj broj malih i srednjih preduzeća čine dobru osnovu za dalji ekonomski razvoj. Zato, nemojte da budemo skeptični prema ovim stopama razvoja i nemojte da sada kritikujemo što eventualno u budućnosti može da dođe do nekih nižih stopa razvoja. Previše toga u crnogorskoj ekonomiji je dobro i imamo dosta pozitivnih pokazatelja da bismo bili skeptični prema onome što radi Vlada Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 13:51:27)

Zahvaljujem predsjedniku Odbora, koji je govorio u ime poslaničkog kluba DPS-a poslaniku Predragu Sekuliću.

U ime kluba Demokratskog fronta govori Nebojša Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.18 13:51:40)

Poštovani građani Crne Gore,

Uvijek kad je tema budžet, treba da se pozabavimo i ključnim pitanjima, prije svega, vi da postavite sebi pitanje da li živite u zemlji o kojoj priča Demokratska partija socijalista, Drugi dnevnik reformisanog Javnog servisa, ili živite u realnosti, znate kako živite i sa kojim mukama se suočavate svakodnevno da prehranite vaše porodice.

Podsjetiću vas, građani Crne Gore, da je Demokratski front 1. oktobra 2016. godine upozorio vas sve koje glasate šta će se desiti ako pobijedi progam da Crna Gora krade i pozvali vas da jednostavno glasanjem za superiorni ekonomski program reformi da Crna Gora radi

prekinete ovu golgotu. Tada su vam 1. oktobra rekli da će biti ukinute nadoknade za majke. Pazite, 1. oktobra. Šesnaest dana prije izbora smo javno rekli i stali iza toga - biće ukinute nadoknade majkama, biće otpuštanja u javnom sektoru, biće povećanje cijene struje, biće povećanje poreza i akciza, nastaviće se svi ovi trendovi o kojima smo govorili, povećanje svih ovih troškova životnog standarda, povećanje cijena goriva i svega onoga što opterećuje vaš budžet i pozvali vas da glasate. Ali, vi, građani, čast izuzecima, čast ovih 80.000 ljudi koji su prepoznali tu životnu suštinsku priču, koji znaju da od politike, od ovih odluka koji mi ovdje donosimo zavisi njihova porodica, njihov životni standard, njihova budućnost. Ostali su glasali Demokratsku partiju socijalista. Glasali ste, evo vam ga sad pa gledajte. Morate da znate da vaš glas utiče na vašu zaradu, na vaš socijalni status, na vaša ljudska prava, na nacionalna prava. Od glasa na izborima zavisi vaš život. Izabrali ste ekonomski program da Crna Gora krade i dobili ste sve što smo rekli. Jesu li ukinute nadoknade majkama? Jesu. Jesu li povećane akcize? Sad se ide u otpuštanje iz javnog sektora. Vi koji ste zaposleni partijskom linijom da bi glasali po principu DPS-a - jedan zaposleni, četiri glasa, sad ćete se morati suočiti sa otkazima. Zašto? Zato što realni sektor u Crnoj Gori ne može da izdrži partijsku državu, korupciju, lopovluk, kriminal, šverc. Tome dolazi kraj.

Građani Crne Gore, treba da znate samo dvije stvari kada je u pitanju budžet i kada je u pitanju ekonomija, a to je zaposlenost u Crnoj Gori i to je izvoz. To su dva realna parametra koju svaka vlada mora da zna, koliko mi prodajemo drugima državama, koliko stvaramo u Crnoj Gori, posebno zemlja koja ima evro, koja nema monetarni sistem, koja nema mogućnost korekcije kursa da bi popravila konkurentnost svoga izvoza, znači, samo dva parametra - zaposlenost i iznos. Kako stojimo sa zaposlenošću, poštovani građani Crne Gore? Zadnju platu je u Crnoj Gori primilo 119.000 ljudi. Od tih 119.000 ljudi 60.000 radi za javni sektor, primilo je platu iz budžeta. Od 59.000 ljudi koji ne primaju platu iz budžeta, tj. stvaraju nešto, 30.000 ljudi je zaposleno u trgovini, a u trgovini je zarada 200-250 evra.

Zaposlenost u Crnoj Gori, poštovani građani, je sljedeća. Više trenutno zaposlenih ima u sektoru igara na sreću, kladionicama, kockarnicama, kazinima, nego u Kombinat u aluminijuma, Željezari, Rudnicima boksita, Elektroprivredi i Plantažama zajedno. Je li to slika Crne Gore koju hoće DPS? Jeste. Šačica bogatih koji su bogatstvo stekli korupcijom, kriminalom i švercom i masa siromašnih dopunjeno još sa 20.000 do 50.000 emigranata iz Sirije, Avganistana koji će se uklopiti u ovu našu divnu sliku o Crnoj Gori u kojoj samo braća Đukanović prihoduju, postaju milioneri, milijarder, a vi ostali morate da budete sirotinja, opet odoh kod gospođe Radović. /Upadica/ Evo odmah da me saslušate sada ako možete, da ne idem svaki dan u Tužilaštvo, saslušajte me sad. Znači, to je stanje u Crnoj Gori kad je u pitanju ekonomska politika. Pazite drugi parametar, koliki je izvoz iz Crne Gore. 371 milion evra, a bruto društveni proizvod je preko četiri milijarde. Znači 9,3% je odnos izvoza i bruto društvenog proizvoda.

Poštovani građani, mi u Crnoj Gori ne stvaramo ništa što možemo prodati drugim državama u međunarodnoj razmjeni, jer mi moramo da se snalazimo na način da pozajmljujemo, da živimo na dug. Šta ćemo sljedeće 2019. godine, ministre? Koliko dolazi sljedeće godine naplata? Kako će te to pokriti, u šta smo uložili te pare?

Poštovani građani, ova zemlja ide neuporedivo i brzo ka bankrotu, što govorimo svih ovih godina. Zašto Crna Gore nije već bankrotirala kad imate ovakve parametre? Pa ne može 59.000 ljudi od kojih 30.000 radi u trgovini da izdržava 530.000 ljudi. To zna svaki ozbiljni ekonomista. Mi živimo na tuđi račun, pozajmljujemo da bi iz te pozajmice isplaćivali zarade koje nisu zarađene. Imate 120-130.000 penzionera, 200 hiljada radno aktivnih koji ne rade u sistemu, 50 hiljada nezaposlenih i to će sve ovih 39 hiljada da pokrije. Ne, poštovani građani, ovih godina, posebno 2001. godine pa do danas ova zemlja nije u bankrotu iz jednog drugog razloga - zato što osnov naše ekonomije čini ekonomija organizovanog kriminala, šverc narkotika i šverc cigareta. To su crni podbilansi gotovine koji se ne registruju ni u Poreskoj upravi, ni u budžetu, jer kad uzmete analizu ukupne potrošnje, za nekoga ko razumije tokove ekonomske, to se lako proračuna. Pogledajte koji je platni fond u Crnoj Gori, pogledajte domaću štednju bez tajkuna, vidite koliko ljudi mogu da potroše. Otkud ovoliki priliv PDV-a? Zato što se gotovina od šverca kokaina i šverca cigareta koja se organizuje pod okriljem države kao specijalni programi ubacuje preko ekonomije koju smo sad stvorili. Ovo je ekonomija koja je napravljena za pranje novca od šverca kokaina, gdje su nam najrazvijenije grane: građevina, nekretnine, igre na sreću, trgovina, finansijske

usluge. Šta je to? Pa to su prepoznate u međunarodnoj zajednici kao grane preko kojih se pere novac. Vidjeli ste 600 miliona evra je opraio neki kockar iz Malezije. Niti ga ko saslušava, niti se šta traži, ali je zato problem 30 hiljada dolara privatne pozajmice kad je povezanost opozicije.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, zato je problem i niko ne saslušava nikoga za tovar od 40 kg kokaina koji "luta" godinama. Jedan plaćeni tekst u jednom mediju, počeli su mediji da rade PR za mafiju, umjesto da neko odgovori zašto niko nije saslušan u slučaju šverca 40 kg kokaina u kontejneru čija je firma Voli uvoznik, niko nije saslušan. Ja sam 21. put danas saslušan zbog izjava u Parlamentu, zbog saopštenja. Je li to Crna Gora koju vi želite? Poštovani građani, ministar zna dobro, jer je bio direktor Prve banke, ovaj podbilans sa vrećama crnim kad se unose devize od šverca kokaina i šverca cigareta u Prvu banku, kada se daju lažni krediti, kada se otvaraju računi. Ljudi su dobijali uplate iz Prve banke da uopšte nisu znali da dobijaju. Znači, podignuta uplata, isplaćene stotine hiljada evra mjesečno, milion evra, a neko uopšte ne zna. Otvaraju se fiktivni računi na ime građana, fiktivne firme koje su potpuno zaštićene od bilo kakve kontrole, masovno se pere novac preko institucija finansijskog sistema i naravno da dolazimo do ključnog zaključka.

Poštovani građani, ima jedna jednostavna /predlog/ koju morate zapamtiti - nema ekonomskog prosperiteta bez pravne države, pravne države nema bez demokratije, demokratije nema bez fer i slobodnih izbora. Zato su fer i slobodni izbori osnovni preduslov da ova zemlja živi, da vi živite dostojanstveno i da živite od svog rada. Sve dok imate privatnu državu braće Đukanović, želio bih na kraju, uz rizik da budem kažnjen još jednom i da budem pozvan kod Katnića dva puta i gospođe Radović, da se obratim braći Đukanović...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:00:18)

Ja Vas upozoravam na način komunikacije. Znači, nemate pravo da se obratite, imate u proceduri na ovakav način kakav sad govorite nemate pravo.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.18 14:00:37)

Ja sam poslanik, ja govorim o budžetu, ja sam htio da zaključim o švercu cigareta, jer je tačka tri akcize, je li tako? Smijem li reći ko švercuje, gospodine Radoviću, a da me Vaša supruga ne pozove? Smijem li reći? Znaite svi ko švercuje cigarete i klan iz /prekid/ i mojkovački klan. Znaite svi. To je 120 miliona evra godišnje.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:00:48)

Poslaniče Medojeviću, upozoravam Vas da vodite računa. /Upadica/ Tema na dnevnom redu je budžet. Vodite računa kako izlažete svoje uvodno izlaganje. Dobili ste pravo na deset minuta. Dali smo Vam, prekinuo sam vrijeme, imate još minut i po. Upozoravam i Vaše kolege da ne dobacuju sa mjesta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.18 14:01:33)

Možete li mi vratiti vrijeme? Prekinuli ste me ranije.

Znači, građanima sam se obratio i objasnio koja je veza između borbe Demokratskog fronta, gigantske borbe, koje svaki dan provodite, šikanirate, a ne smijete da privedete švercere cigareta. Ko švercuje cigarete u Crnoj Gori? Ko u ime države to radi? Gdje idu te pare? Mogu li osnovano da sumnjam da su šverceri cigareta uticali na Vladu da podigne akcize da bi se u međuvremenu povećao šverc cigareta na domaćem tržištu i te pare koristile za finansiranje kampanje DPS-a? Je li ovo za kaznu gospođu Radović, gospodine Katniću, evo reći ću ko mi je to rekao. Šta ste uradili po tom pitanju? Ne smijete ništa da uradite. Kokain i cigarete se švercuju pod

okriljem države, novac se koristi za finansiranje Demokratske partije socijalista i za bogaćenje braće Đukanović. Bez njih se ne može u Crnoj Gori obaviti...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:02:30)

Ja Vas sad upozoravam da vodite računa kako govorite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.18 14:02:38)

Da li je moguće bilo da se švercuje godišnje 500 kontejnera cigareta preko luke Bar, a droge da ne pominjem koliko je to, samo pomnožite 40 kilograma kokaina nejeljno uđe 50 kontejnera banana u luku Bar. To je 96 tona godišnje. Znete li koje su to pare?

Prema tome, poštovani građani, pamet u glavu: ili ćete biti slobodni ljudi i podržati junačku borbu DF-a, ili robovi braće Đukanović.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:03:10)

Sljedeći poslanik koji govori u ime klubova jeste u ime SDP-a poslanik Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 14:03:25)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Vlada je u decembru 2016. godine zajedno sa Prijedlogom budžeta za 2017. godinu dostavila Parlamentu obrazloženje sanacionog plana, a jula 2017. godine u ovom Parlamentu je predložila i Parlament usvojio fiskalnu strategiju. Dakle, i jedan i drugi dokument koji je Vlada predložila Parlamentu odnosili su se, po onome što je bila namjera Vlade, da se izvrši konsolidacija javnih finansija i da se obezbijedi servisiranje svih onih obaveza koje budžet nalaže, uz obavezu da jedan takav budžet stvori adekvatan ambijent za privredni razvoj. Kontrolna uloga Parlamenta jeste da pogledamo dokumente koje je Vlada predlagala Parlamentu i da kad dobijemo jedan ovakav dokument kao presjek jednog stanja, a to je rebalans za 2018. godinu, pogledamo šta je urađeno od onoga što je Vlada građanima predložila u tom periodu.

Ja ću, nadam se da neću biti kažnjen, citirati ministra Simovića iz decembra 2016. godine, napamet znam, nijesmo predložili povećanje PDV-a, nećemo /upadica/ Možete li gospodina Sekulića upozoriti da me ne ometa? Znači, 2016. godine u decembru potpredsjednik Vlade Simović je saopštio da neće biti povećanja PDV-a, jer bi povećanje PDV-a uticalo negativno na životni standard građana - rekao je za govornicom Vlade. Nakon toga tokom 2017. godine izvršeno je povećanje akciza na mineralna ulja, odnosno krajem 2016. a primjenjuje se od 2017. i dva puta povećanje akciza na cigarete. Sve one mjere koje su definisane fiskalnom strategijom ili planom sanacije odnosile su se na sljedeće, da li 2017. da li od početka 2017. ili od početka 2018 - PDV sa 19% na 21%, akcize na gorivo, akcize na cigarete, poreski dug, centralne poreske registarske kase, jačanje fiskalne discipline. To su bile mjere po obećanju Vlade koje će na prihodnoj strani da obezbijede veće prihode.

Da prokomentarišem svaku od tih mjera. Dakle, PDV-e sa 19% na 21% - radi se o indirektnom porezu koji direktno, kako kaže gospodin Simović, utiče na životni standard građana i tu se slažem, teret na građanima. Akcize na gorivo, akcize na cigarete. Akcize na gorivo preko 30 miliona uvećanje prihoda na čiji teret? Na teret građana i privrede. Poreski dug, koji je trebao da se naplati, dobili smo podatke u četvrtak ili petak - od 18 miliona dospjelih obaveza što neizvršavanje plaćanja poreza iz tekućeg poslovanja, što zaostalog dugovanja imamo novi dug od 13 miliona.

Centralne poreske registar kase - primjena je trebala da počne, po fiskalnoj strategiji, početkom 2018. godine. Nije počela. Jačanje fiskalne discipline ukupno. Kada pogledate ovih četiri

ili pet mjera koje su definisane po dokumentima Vlade, po fiskalnoj strategiji, sanacionom planu, gotovo sve ili sve su na teret građanina ili na teret privrede. /Prekid/ i to oni porezi koje je najlakše naplatiti tako što ćete staviti ruku u džep, figurativno govoreći, građanima. PDV sa 19 na 21, akcize na gorivo, poreski dug ne naplaćujete. Dakle, naplaćujemo od građana od kojih možemo uzeti uvećane poreze, ali ne naplaćujemo od onih koji su dužni ovoj državi za poreski dug.

Centralne registar poreske kase koje bi uvele fiskalnu disciplinu - u tom dijelu još uvijek nemamo iako je obećanje početkom 2018. godine. Šta je bilo obećano na rashodnoj strani? Na rashodnoj strani je bilo obećano u fiskalnoj strategiji da fond bruto zarada će biti smanjen u periodu od 2017-2020. na koji se odnosi strategija tri i po miliona evra. Citiram: "Samo ovim rebalansom je fond zarada uvećan samo u dva ministarstva 15 miliona evra, odnosno 16 miliona evra - zdravstvo tri miliona evra, prosvjeta 13 miliona evra, Ministarstvo unutrašnjih poslova tri miliona - 19 miliona."

Pazite podatak iz Fiskalne strategije, to je dokument koji je ovaj Parlament usvojio prije godinu dana. U tom dokumentu projekcija za 2018. godinu, prije godinu dana, je bila da će Fond zarada da iznosi 429 miliona, sa tendencijom da će biti smanjen za tri i po miliona u naredne tri godine. Fond zarada prema rebalansu budžeta je 461 milion, uvećan za 32 miliona. Tekuća potrošnja Strategijom od 2017. godine je bila planirana na milijardu i 495 miliona, rebalansom budžeta je milijardu i 610 miliona - uvećanje od 115 miliona. Deficit, Strategijom vladinim dokumentom koji je usvojila Skupština, koji je dat MMF-u, je bio predviđen na 111 miliona, deficit u rebalansu na 143 miliona. Uvećanje 42 miliona. A izvorni prihodi, planirani na milijardu i 700 uvećani su za 57 miliona. Kako su uvećani prihodi za 57 miliona? Onako kako sam objasnio - PDV sa 19 na 21, akciza na gorivo, akciza na cigarete.

Prema tome, najlakše je uvaćavati prihode ako zavučete, figurativno govoreći, građaninu ruku u džep, a tamo gdje treba zakon jednako da važi za sve, gdje treba da se naplati poreski dug, tamo smo bolećivi, da ne citiram ministra finansija. Mislim da tako nećemo izgraditi sistem u kome će da bude disciplina u javnim finansijama i mogućnost da shvatimo u kojem ambijentu se nalaze danas javne finansije. Nedostajuća sredstva sa 350 miliona na gotovo 700 miliona. Ja mogu da razumijem da jedan dio sredstava se zadužite da biste refinansirali obaveze iz 2019. i 2020. po povoljnijim kamatnim stopama, ali 360 miliona koje refinansirano samo 2019. i 2020, poslije toga refinansiranja nama treba još 850 miliona da se zadužimo da bismo mogli da izmirujemo svoje obaveze.

Prosječna zarada u Crnoj Gori je, prema Monstatu, 511 evra. Privredni rast u Crnoj Gori je prema podacima Monstata u prvom kvartalu 4,5%, nešto je o tome govorio jedan od kolega. Minimalna zarada je najmanja u regionu, godinu dana pokušavamo da utičemo na Ministarstvo finansija da je poveća. Nemamo pozitivan odjek. U Crnoj Gori 80.000 ljudi koji rade primaju zaradu do 250 evra, njih 37.000 do 193 evra, a njih 41.000 do 250 evra. Možemo da postavimo jedno logično pitanje - Da li ovih 77 ili 80.000 ljudi može da živi od plate od 250 evra? Dolazimo sada na jedan od razloga zašto se radi ovaj rebalans. Dva su razloga - korekcija rashoda i akcize. Znači, akcize na cigarete mijenjamo svega nakon pola godine što su primijenjene. Nemamo odgovor na jedno vrlo prosto i jednostavno pitanje - Da li u Crnoj Gori postoji nelegalne prodaje cigareta? Kaže kolega Tarzan Milošević - ne. Ja i on se u tome razlikujemo. Znači, preplavljeno je tržište neleganim cigaretama. Mogu li? /Upadica/, ne nego mi drugi poslanici mi dobacuju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:12:12)

Nemojte da prozivate druge poslanike. Vodite računa, ja nisam čuo gospodina Miloševića. Nastavite da govorite sa potrebom da zbilja ne pominjete imena drugih poslanika. Ako neko dobacuje, obično je sa ove strane više dobacivanja, upozoravam sve da to ne rede.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 14:12:44)

Znači, bez odgovora na jedno prosto pitanje - U čiji džep su se slili milioni evra od šverca cigareta? U čiji džep? Jer fizički obim prodaje nije pao i mi sada, a u Stratagiji lijepo kažemo da će

na čelu Komisije za kontrolu borbe protiv sive ekonomije biti potpredsjednik Vlade gospodin Simović, u Strategiji fino kažemo da ćemo preduzeti niz mjera kako bi taj rizik koji postoji suzbili itd. Mi nememo odgovor na pitanje će su pare koje su trebale u budžet - one su se slile u nečije privatne džepove. I sada kao rezultat poraza države u tom segmentu, poraza njenih institucija - mi smanjujemo akcize. Da završim, biće prilike sa jednim pitanjem jer je neko od kolega spomenuo transparentnost budžeta. Mislim da je to jedna vrlo važna stvar.

Ispred sebe imam revizorski izvještaj Montenegro airlinesa za 2017. godinu. Kaže da Montenegro airlines ima obaveze za primljene avanse od Nacionalne turističke organizacije Crne Gore u iznosu 3,2 miliona evra. Ja ispred sebe imam finansijski plan za 2017. godinu Nacionalne turističke organizacije, gdje su njena ukupna projektovana sredstva na 1.800.000. Da li mogu od ministra finansija da dobijem odgovor na sljedeće pitanje: Da li je iz tekuće budžetske rezerve, tokom 2017. godine, Nacionalnoj turističkoj agenciji uplaćen iznos od 3,2 miliona evra?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:14:23)

Na ovaj način smo završili uvodno izlaganje ispred Kluba SDP-a koje je iznio Raško Konjević.

Sada dajem riječ Borisu Mugoši, novom poslaniku, i čestitam mu dolazak u ovaj visoki dom. Siguran da će svojim bogatim iskustvom u Vladi i Opštini Podgorica obezbijediti da imamo jedan dodatni kvalitet u ovom domu.

Boris Mugoša, uvodno izlaganje u ime Kluba SD-a i drugih partija.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (23.07.18 14:15:05)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre Radunoviću sa saradnicima, poštovane građanke i građani,

Zaista radi se o jednoj izuzetno važnoj tački dnevnog reda koja zaslužuje dobru i kvalitetnu diskusiju. Ja ću se truditi u svom uvodnom izlaganju da apostrofiram neke, po mom mišljenju, mišljenju partije kojoj pripadam, pozitivne strane ovog rebalansa, ali isto tako i da ukažem na neke izazove koji su, čini mi se, dodatno potencirani kroz ovaj rebalans budžeta.

Što se tiče pozitivnih stvari, mislim da je dobro da raspravljamo i o prihodnoj strani budžeta. Često se negdje rasprava uglavnom svodi na to kako se pare troše, a dobro bi bilo da mi kao predstavnici građana, odgovorni ljudi doprinosimo i u tome da se te prvo pare zarade da bi se one i kvalitetno trošile. U tom smislu ja zaista smatram da je pozitivan podatak veće naplate prihoda od poreza na dobit u iznosu od oko 10 miliona evra više u odnosu na plan, jer to je siguran sam negdje rezultat dinamiziranja ekonomskih aktivnosti mnogih privrednih subjekata, a nadam se i pomaka kada je u pitanju finansijsko izvještavanje od strane tih privrednih subjekata. Zbog toga zaista treba insistirati, jer prosto negdje vidimo da te stope rasta ekonomije imaju svoju posljedicu i u ovom pokazatelju.

Takođe, urađeni su određeni pomaci i u dijelu naplate zaostalih poreskih potraživanja i saglasan sam da u tom dijelu ima još dosta prostora i uvjeren sam da će Vlada kroz određene mjere dalje jače insistirati da se što više tih još nenaplaćenih poreskih potraživanja naplati.

Druga pozitivna strana ovog rebalansa budžeta je činjenica da se njime pokazuje kadrovsko jačanje institucija koje obavljaju poslove važne sa aspekta kvalitetnijeg pružanja javnih usluga. Tu mislim i na prosvjetu i na zdravstvo. Naime, kada se radi o prosvjeti, konačno se riješilo na pravi način i pitanje asistenata u nastavi. To je više stotina ljudi koji sada rade kroz ugovor o radu, imaju duplo veća primanja. Takođe, imamo zahvaljujući reformama u oblasti obrazovanja, i profesore engleskog jezika u vrtićima za djecu od tri godine, i, što je važno, stvorili smo ovim rebalansom, čini mi se, pretpostavke za adekvatno funkcionisanje jedne važne agencije, a to je Agencija za kontrolu kvaliteta visokog obrazovanja. Upravo je ta institucija formirana u skladu sa zakonodavstvom i preporukama od strane Evropske unije u oblasti podizanja kvaliteta visokog

obrazovanja. Siguran sam da niko neće biti protiv toga što su upravo zahvaljujući ovim stvarima povećana sredstva za zarade u prosvjeti. Isto tako sam siguran da niko neće imati ništa protiv ni povećanja fonda za zarade u dijelu zdravstva, što je posljedica, jer postoje konkretni podaci, i otvaranja novih zdravstvenih stanica i ambulanti i povećanja broja liječenih pacijenata i povećanja broja operacija.

Što se tiče izazova, mislim da je važno o tome govoriti otvoreno. Legitimno je pitanje zašto drugi rebalans u sedam mjeseci, posebno u dijelu kada mi treba da radimo na jačanju programskog budžetiranja. Jer, taj koncept koga smo mi usvojili vodi ka većoj odgovornosti u radu državnih institucija i transparentnosti u njihovom radu. Negdje je krajnji cilj da uspostavimo pravu vezu između budžeta zasnovanog na rezultatima i politika Vlade. Jedna moja sugestija uvaženom ministru Radunoviću je da u dijelu kada refinansiramo postojeće obaveze sa povoljnijim kreditnim aranžmanima, a sve u cilju kvalitetnije percepcije od strane javnosti, možda negdje se pripremi i određeni detaljniji pregled koliko je to novo zaduživanje zarad refinansiranja povoljnije za građane Crne Gore. U suprotnom, postoje određene dileme. Da li su dobronamjerne ili nisu, to je sada potpuno manje bitno, ali negdje čini mi se da se može u tom dijelu napraviti određeni iskorak kako bi ta situacija bila za sve građane jasnija.

O dijelu akcizne politike neću puno govoriti. Ono što je bitno da uvijek budemo pažljivi kada donosimo odluku o mijenjanju akcizne politike, jer moramo da vodimo računa o brojnim segmentima koji su važni za tu odluku. Jedan segment je svakako kupovna moć stanovništva, drugi segment je u ovom slučaju kod duvana veoma važan zdravstveni aspekt kada donosimo odluku o promjeni akciza i treći važan segment je način na koji je sistem spreman da se evidentno bori protiv posljedice toga povećanja, a to je porast sive ekonomije. Mislim da je u tom dijelu važnije od cijele ove priče da li ih vraćamo na isti nivo je to da izvučemo pouke da se u narednom periodu što intenzivnije i efikasnije upravo izborimo sa pojavom sive ekonomije koja nije samo prisutna u Crnoj Gori, čak je prisutnija u nekim drugim razvijenim zemljama u većem procentu.

Na kraju, mislim da je najvažniji u dijelu tih izazova status Fonda za zdravstveno osiguranje. Ubijeđen sam, i to nije situacija iz ove ili prošle godine, već od 2009. godine vi, to se može vidjeti na izvještajima kod Fonda zdravstva, imate uvijek neizmirene obaveze na istim pozicijama. To su: lijekovi i liječenje van javnog zdravstvenog sistema, bolovanja, nabavka potrošnog medicinskog materijala i materijalni troškovi javnih zdravstvenih ustanova. Prosto imate prisutnu neusklađenost između zakonom definisanih prava iz zdravstvenog osiguranja, zdravstvenih kapaciteta za njihovo pokriće i finansijskih sredstava da to sve bude podmireno na način kako treba. Uostalom, preporuke u tom dijelu date su svojevremeno u izvještaju DRI o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda ili u Zapisniku o izvršenom inspekcijskom nadzoru kod Fonda od strane Ministarstva finansija. Čini mi se da ako svake godine budemo, a ponavljam to se radi u posljednjih desetak godina, mislim da je samo jedne godine od tih deset bio isti nivo traženih sredstava prilikom koncipiranja budžeta i onih koji su odobreni, ako to budemo pokrivali, svake godine imaćemo i dalje privremene nestašice lijekova, privremene blokade računa javnih zdravstvenih ustanova i, ono što je najvažnije, imaćemo nezadovoljne pacijente i nezadovoljne medicinske radnike. U tom dijelu je negdje moja sugestija da prilikom koncipiranja budžeta za 2019. godinu pokušamo svi zajedno da nađemo još veća sredstva za zdravstveni sistem, ali na način da zdravstveni sistem ima veća sredstva, ali i veću odgovornost. Jer, ukoliko se stalno pokrivaju deficiti, čini mi se da na taj način izostaje odgovornost pojedinih menadžera i drugih činilaca za to da li je njihov poslovanje adekvatno jer prosto negdje znaju da će se taj deficit pokriti.

Tako da umjesto nekih kritika koje podrazumijevaju da imaju političke konotacije, ali sam siguran da ništa dobro zdravstvenom sistemu donijeti neće, svi pažnju i znanje usmjerimo na stvaranje uslova da se poboljša zdravstveni sistem, na stvaranje uslova za novo ulaganje u kadrove i, što je najbitnije, na stvaranje sistemskih uslova da se poboljša materijalni položaj zdravstvenih radnika. U tom smislu, potenciram na kraju, ulaganje u obrazovanje i zdravstvo nema cijenu. Zdravstvo i obrazovanje nisu ekonomska kategorija. Ako imate naciju koja je obrazovana i ako imate zdravu naciju, to ne možete da svedete na ekonomski bilans plus i minus. To je nešto što je dugoročna investicija i ta dugoročna investicija daje rezultate, a to je poboljšanje kvaliteta života svih naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:24:28)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Na ovaj način završili smo uvodna izlaganja.

Sada ćemo uvodna izlaganja ispred poslaničkih klubova kako je dogovoreno na jutrošnjem Kolegijumu. Sada ćemo ići po redosljedu koji je prijavljen ovdje. Vidim da se neko iz Demokratskog fronta prijavio za komentar. Podsjetiću samo da je na Kolegijumu odlučeno da nema komentara i ne samo da je odlučeno na Kolegijumu, nego je i na početku sjednice rečeno da nema komentara na uvodna izlaganja. Očekujem da poštujemo taj dio.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.18 14:25:15)

Gospodine predsjedavajući, da li ovo znači da ministar ne želi da komentariše uvodna izlaganja poslaničkih klubova u crnogorskom Parlamentu i da opet ostavlja mogućnost da to uradi u završnoj riječi? Ovdje su izneseni mnogo važni politički stavovi u ime klubova. Minimalno bi bilo i neki red u ovoj kući da ministri odgovaraju na uvodna izlaganja, ili je i to neka nova praksa ovdje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:25:44)

Nemate pravo na komentar, ništa niste proceduralno rekli u skladu sa Poslovníkom.

Što se tiče Kolegijuma, sada sam to isto provjerio, pravo da odgovori i komentariše ima predlađač i to se podrazumijevalo i na Kolegijumu ako nije eksplicitno rečeno, ali nema u pravu klubova. Kada ste Vi govorili, prijavile su se bile kolege iz Demokratske partije socijalista, ali nismo dali to pravo iako je to vjerovatno zasluživalo komentare. Takav je dogovor, a mi ćemo uvijek poštovati dogovor. Normalno ministar ima pravo, a da li će da ga iskoristi ili ne - njegovo je pravo. Nije se javio.

Sljedeći poslanik je Branko Čavor. Poslije njega je Milutin Đukanović, a zatim Andrija Nikolić, Branka Bošnjak. To je jedna stvar.

Druga stvar, molim zbilja poslanike koji imaju dodatna pitanja generalni sekretar im stoji na raspolaganju, kao što to rade kolege iz Demokratske partije socijalista. Ugledajte se na njih načinom komunikacije koji žele da dođu do određenih informacija.

Izvolite, poslaniče Čavor.

BRANKO ČAVOR (23.07.18 14:27:22)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministri sa saradnicima, kolegice i kolege poslanici,

Potpuno je prirodno kad razgovaramo o ovako važnim pitanjima, da prvenstveno govorimo i o uslovima u kojima donosimo i rebalans budžeta, prije svega, i ostale zakone.

Podsjetiću sve nas da je Vlada još 2016. godine izborom pokazala svoju punu posvećenost ekonomiji i finansijama ove države. To je radila i kroz strateška dokumenta, kroz zakone koje smo usvojili krajem 2017. godine, znamo uz budžet sedam zakona, a i kroz ostale mjere koje su u principu značile poboljšanje fiskalne konsolidacije i ekonomskog rasta.

Dakle, rezultati jesu dobri i prepoznati su od međunarodnih institucija. O tome govore i činjenice. Već smo nešto čuli od kolege Sekulića. I ja ću podsjetiti da je ekonomski rast u 2017. godini bio 4,4% ne samo u odnosu na zemlje u regionu i u odnosu na mnoge države u Evropi značajno visok stepen rasta. Ispred nas su praktično Island, Poljska i Slovenija, što govori o jednom značajnom ekonomskom rastu, a ono što je dobro da u prvoj polovini ove godine on i dalje ima trend rasta i iznosi 4,5%. Ali, realno se slažem sa svim onima koji su do sada diskutovali da taj rast se mora obezbijediti u kontinuitetu i narednih godina, jer to donosi konačno dobre efekte.

Kada govorimo o atraktivnosti i našem stanju u finansijama, dobro govore i strane direktne investicije koje su ulažu u našu državu. Prošle godine te investicije su bile na nivou 11,4%. Takođe, značajno veće u odnosu na ostale države u regionu i mislim da je to značajan pokazatelj stanja naše ekonomije i finansija. Bruto-društveni proizvod per kapita iznosi oko 6.807 evra i on jeste na nivou od 46% evropskog standarda. Niko od nas ne tvrdi da je to predobro i da je to dovoljno, ali jeste jedan pokazatelj o rastu standarda u našoj državi. Ali kada to uporedimo sa 2006. godinom, kada je bio na nivou 33%, govori o tendenciji rasta i očekujem da će u narednim godinama stalno biti obezbijeđen rast. Dobar kreditni rejting pokazuje nešto o stanju naših finansija. Pa i sam rebalans o kojem smo danas ovdje govorili pokazao je da smo mi preko obveznica na evropskom tržištu plasirali oko 500 miliona evra, a bio je zahtjev i do milijardu i po što pokazuje prepoznatljivost naše zemlje kao perspektivne države. Uz to da kažem da jeste dobra bila pozicija što smo to radili, zaduživanje kao refinansiranje onoga što su ranije bila zaduženja, jer su bili krediti na 5,7%, a ovom prilikom su obezbijeđeni krediti na 3,37% i to u roku produženom umjesto na pet na sedam godina, što je svakako donijelo i određene povoljnosti.

Takođe i na listama konkurentnosti koje rade relevantne institucije imamo rast naše pozicije na njima. Na duing listi je taj napredak za devet mjesta, ekonomske slobode gotovo 15 mjesta, a indeks globalne konkurentnosti i za pet mjesta. Znači i taj podatak je veoma značajan za pokazatelje kakvi jesu u našoj ekonomiji. Uz fiskalnu konsolidaciju koja je veoma važna može se govoriti da je kod nas dobra makroekonomska pozicija. E u takvim uslovima mi danas donosimo rebalans budžeta i zbog toga rebalans budžeta za mene ne donosi ništa ono što znači nešto dramatično ili što znači nešto negativno po dalje finansije u našoj državi. On je, prije svega, predstavlja, sa jedne strane, adaptaciju na promjenu koja je nastala, a, s druge strane, predstavlja potrebu da zakonski definišemo kako će se obavljati finansije do kraja godine. Kada kažem zakonski, to podrazumijeva ono što smo razgovarali - transparentnost.

Dakle, ovaj rebalans budžeta jeste realnost i potreba usaglašavanja sa već donešenim uredbama koje se odnose na organizaciju i način rada državne uprave. S druge strane, usklađivanje sa međunarodnim standardima i naravno usljed promjena u odnosu na očekivana ostvarenja i primitaka i izdataka.

Kada govorimo o jednom od značajnih pokazatelja vezanim za mastriške kriterijume, to je pitanje deficita. Bilo je priče da će ovo da uveća značajan deficit. Međutim, deficit je blago porastao, on je na nivou od 3,2% . Znači, deficit je porstao za 3,7 miliona.

Ono što jeste dobro, prognoze koje su bile da ćemo do 2020. godine doći u zonu suficita. Istina, ne vjerujem u ono iznosu kako je bio planirano 4,4%, ali realno je očekivati da to bude na nivou negdje oko 2% krajem 2020. godine. To su, dakle, neka realna očekivanja.

Dakle, ovaj rebalans neće negativno uticati ni na finansijsku stabilnost, neće uticati negativno na kapitalni budžet i na njegovo ostvarenje i ostvarivanje svih funkcija koje treba država da ima u narednom periodu do kraja godine. Ono što je važno radi građana, neće uticati ni na isplatu i primanja ni penzija, niti socijalnih davanja.

To je ono negdje što sa aspekta interesa i samih građana. Kada govorimo o prihodima i primicima, i to je dobar pokazatelj da u prvoj polovini ove godine imamo rast prihoda za 82 miliona u odnosu na isti period protekle godine, a da u polovini ove godine taj prihod raste za 4,4 milona evra.

Takođe je realnost da prihod od akciza nije ostvario planiranu i očekivanju vrijednost zbog toga kao odgovorna Vlada šta drugo da uradi nego da priđe izmjeni i dopuni akciznog zakona. Upravo danas pred nama je u sklopu i rasprava ovoga rebalansa i Predlog zakona o akcizama koji ima u suštini dva cilja.

Prvi, da dovede cijene početne od 1. septembra na nižu cijenu pogotovo akciza za duvanske proizvode, s čim bi se obezbijedila i konkurentnost tržišta, stabilnost tržišta. Uticalo bi se na smanjenje sive ekonomije koja postoji sigurno u ovoj oblasti. Jednostavno, obezbijedilo povoljniju poziciju onih koji se bave i proizvodnjom ovih proizvoda, a i onih koji su legalni uvoznici.

Kada su u pitanju, već je rečeno, izmjene u dijelu izdataka, ne bih tu posebno detaljisao. Ono se uglavnom odnose na obezbjeđivanje sredstava za kadrovska jačanje institucija koje pružaju javne usluge, sa jedne strane, a, s druge strane, za unapređenje zdravstvene zaštite i socijalne zaštite i treće oko povećanja budžetskih rezervi. Ako znamo da imamo sezonski karakter privređivanja, za očekivati je da će prihodi u ovom periodu do kraja godine znatno rasti.

Ono što jeste filozofija dobre ekonomije od domaćinstva pa do države jeste povećanje prihoda, a držanje rashoda na onoj mjeri koja je prihvatljiva. Meni je mnogo značajnije u ovom trenutku činiti sve da dobijemo veće prihode a rashode držati na onoj mjeri u kojoj ne ugrožava obavljanje onih funkcija, cjelina i onih institucija koje se bave pitanjima unapređenja životnog standarda i naših finansija.

Ovdje je bilo i riječi oko zaduživanja. Svi dobro znaju da je zlatno pravilo javnih finansija kada se zadužujete da ta sredstva od zaduženja idu direktno u investiranje u novi proizvod, nove investicije. Mislim da je to dobro opredjeljenje i iz ovoga se prepoznaje da ide u tom pravcu, iz onoga što se moglo pogledati iz ovih dokumenata da je predviđeno da se tekuća potrošnja finansira isključivo iz tekućih prihoda, što je svakako dobar pokazatelj u tom nekom ekonomskom pogledu.

Na kraju, Odbor za ekonomiju se bavio svim ovim pitanjima na odgovaran način i u okviru tih pitanja je dao potpuno, uz mišljenje i predstavnika Vlade i članova Odbora, jednoglasno podršku za sva tri ova zakona.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Zahvaljujem Branku Čvoru.

Sljedeći prijavljeni diskutant je predsjednik poslaničkog kluba DF-a Milutin Đukanović. Izvinite, komentar ima Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 14:37:28)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Javio sam se, kolega Čvor, iz jednog razloga, najviše ovo što ste rekli na kraju. Zaista, ta filozofija stoji da negdje i u funkcionisanju domaćinstva svakog od nas, pa negdje na makro nivou u smislu države bi bila dobra filozofija da se trudimo, ja ću Vas citirati ili parafrazirati, da što je moguće više uvećavamo prihode, a da rashode držimo na onom nivou koji možemo da podnesemo u tom segmentu. Tako svako od nas bi trebalo da se ponaša i u našim domaćinstvima pa kad svedemo to na nivo države.

Međutim, imamo ovdje nekoliko stvari koje jesu ozbiljan izazov i za koje ja zaista mislim da ovaj Parlament treba da dobije odgovor. Znači, ako Vlada mijenja svoju politiku, koja je vrlo važna, jer obezbjeđuje veće prihode, radi se o akciznoj politici, samo nakon pola godine mijenja svoju politiku iz razloga manjih prihoda, a radi se o akcizama na cigarete - moramo dobiti odgovor gdje je novac ako nije u državnom budžetu. A znamo da nije pao obim fizičke prodaje i znamo da ima nelegalnog poslovanja.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:38:50)

Poslaniče Konjeviću, vodite računa da koristite pravo da komentarišete izlaganje gospodina Čavora.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 14:39:01)

Opomenuli ste me zato što ne komentarišem kolegu Čavora?
Potpredsjedniče Gvozdenoviću, ja bih Vas zamolio da slušate.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:39:13)

Član 97 da Vam pročitam da biste mogli da znate.

Poslanik čije izlaganje je komentarisano ima pravo da da odgovor učesniku u pretresu koji je komentarisao njegovo izlaganje. Znači, to ima pravo.

Vi možete da date komentar radi pojašnjenja stavova, ispravki, navoda ili konstatacija izlaganja, komentar izlaganja. Ja predlažem da se u okviru toga zadržite kao što piše u Poslovniku. Hoćete još jednom da Vam pročitam?

Nakon izlaganja pojedinog poslanika ili predstavnika predlagača, pravo da zatraži i da dobije riječ ima ovlašćeni predstavnik kluba poslanika ili predlagač radi pojašnjenja stavova, ispravki, navoda i konstatacija iz izlaganja. Vi komentarišete izlaganje gospodina Čavora, pa sugerišem da u tom pravcu se i usmjerite.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 14:40:14)

Puno Vam hvala na sugestiji, vrlo ste me prosvjetlili.

Dakle, ako imate sa prihodnom stranom problem vezano za akcize, onda morate da date odgovor zašto taj novac nije u državnom budžetu nego je negdje drugo.

Dakle, oko rashoda, ovo što ste lijepo rekli da ih treba držati na nivou onoga što može da se podnese. Imate dva primjera, vrlo su slikoviti. Fond zarada koji je trebao da se smanji tri i po miliona u jednom ministarstvu je veći 13,5 miliona - 10% od ukupnog fonda zarada u tom ministarstvu. U drugom ministarstvu što za plate, što za neizmirene obaveze u Ministarstvu zdravlja - 20 miliona, što je 10% ukupnog budžeta.

Fond zarada kad govorimo o rashodima, kolega Čavor, sa planiranih 429 miliona u Strategiji iz prošle godine koja je ovdje razmatrana popeo se u reblansu na 461 milion. Podržavam logiku da uvećavamo prihode, ali mi povećavamo akcize, ne prihodujemo sredstva u budžet i onda to smanjujemo.

Mislim da to nije politika koja će da nam obezbijedi uvećanje prihoda. Sa druge strane, uvećavamo PDV iako potpredsjednik Simović kaže da to ugrožava životni standard građana.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:41:48)

Pravo ima poslanik Branko Čavor. Izvolite.

BRANKO ČAVOR (23.07.18 14:41:57)

Prvo da kažem da mi je drago da poslije godinu i po pauze kolege iz SDP-a su ovdje zajedno sa nama. Vjerovatno su ovo godinu i po dana iskoristili ili očekivali da se desi neki drugi epilog nakon izbora 2016. godine. Pošto se taj epilog koji su oni očekivali nije desio, evo ih danas sa nama. I ja to pozdravljam. Ali, isto smo na Odboru za ekonomiju gospodin Konjević i ja imali raspravu. Ja sam ga podsjetio da su već 18 godina bili kreatori zajedno sa nama ekonomske politike u ovoj državi.

Ujedno sam ga podsjetio da 2016. godine, kada je gospodin Konjević bio u Vladi izbornog povjerenja i kada je predsjednik Skupštine bio gospodin Krivokapić, imali smo dosta aktivnosti koje su kočile projekte koji su mogli Crnoj Gori donijeti mnogo dobra ekonomskog. A s druge strane, zajedno sa tada novim koalicionim partnerima, donosili one zakone tipa populističkog pred izbore 2016. godine, koji su praktično bili udar na finansijski sistem. To je o toj aktivnosti u tome periodu.

Ne bih se dugo vraćao zašto ste to tako radili, zašto se poslije određenog vremena koje ste proveli zajedno sa nama 18 godina u ključnim momentima, kada je trebalo sabilizovati državu Crnu Goru, kada je trebalo postati članica NATO-a, vi okrenuli leđa tadašnjoj vlasti i poziciji koju ste imali u toj vlasti. A imali ste veoma dobru poziciju. To je svakako dobro poznato. Mislim da danas kad razgovaramo o ovim pitanjima, dobro je da razgovaramo o njima, ali da razgovaramo na veoma konkretan način. Ja očekujem od opozicije kada donosimo neke važne akte i neke zakone, a to nikad ne čujem, da prvo kažu šta je dobro u tome. To je elementarna stvar dijaloga.

Ovaj dio priče u Zakonu o rebalansu je dobar, ovaj dio priče nije dobar, predlažemo kako drugačije nego kako to pripada ovdje u Parlamentu da ga mijenjamo amandmanima. To ne čujem, jer obično čujem tu neku priču koja je na granici populizma, na granici zagovaranja, pozivanja na ne baš dobar standard građana, koristeći to kao neku priliku da se ovdje eventualno poentira.

Zakoni koje donosimo, pa i ovaj o akcizama, se donose da se primjenjuju. Znamo kad ih često mijenjamo, kada nam primjena toga zakona pokaže da nijesmo dobili onaj efekat koji smo očekivali od njega - prilazimo izmjeni i dopuni zakona. Tu ne vidim ništa strašno, ni ništa sporno. Da je neodgovorna Vlada, možda bi taj problem stavila pod tepih i ne bi ga pominjala i ne biste vi danas o ovome pričali, ali mi bismo imali problem. Ovako taj problem rješavamo sa novim zakonskim načinom.

Kada se govori ovdje o PDV-u, govori se o našem povećanju. Znači, mi nijesmo nešto ekstra, PDV 21% je u Češkoj u Sloveniji 22%, u Hrvatskoj 25%, u Mađarskoj 27%, u Slovačkoj 20%.

Prema tome, nemojte gledati to sa negativne strane. Nađite i nešto pozitivno.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:45:33)

Zahvaljujem poslaniku Čavoru.
Dajem riječ o Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.18 14:45:45)

Poštovani građani Crne Gore,

Evo danas već imamo i treći budžet, što se kaže, da usvajamo u prethodnih sedam mjeseci. Imali smo 27. decembra 2017. godine, usvojili smo Budžet za 2018. godinu, 20. marta smo uradili prvi rebalans i danas treba da se radi drugi rebalans. Da li Vlada neozbiljno pristupa planiranju budžeta, ili u Crnoj Gori postoje ogromni problemi sa javnim finansijama? To je pitanje na koje svi tražimo odgovor, a Vlada, odnosno Ministarstvo finansija su dužni da nam daju taj odgovor.

Da Crna Gora ima probleme sa javnim finansijama, dovoljno govori podatak da je deficit u odnosu na osnovni budžet sada povećan na iznos od 143 miliona evra, a deficit je predviđen bio 116 miliona evra. Znači, imamo povećanje deficita za 25%. Nije to nikakvo simbolično povećanje deficita.

Možemo malo i da analiziramo šta se sve dešava sa prihodima u budžetu Crne Gore. Evo nekoliko slučajeva i biće nam jasno kakve nelogičnosti tu postoje. Porez na dohodak fizičkih lica umanjuje se gotovo za 13 miliona evra. Ali, vrlo interesantno je da doprinosi na naknade fizičkim licima ostaju na istom nivou. To jednostavno nije održivo, to je nemoguće. A to će pokazati i završni račun ovoga budžeta, kao što vam je pokazao i završni račun budžeta za 2017. godinu.

Prihodi po osnovu akciza umanjuju se gotovo za 14 miliona evra. Kad preračunamo koliko je to tržište, dolazimo otprilike da je Vlada izgubila kontrolu nad oko 50 miliona evra na tržištu cigareta. Sad možemo da preračunamo osim pada akciza koliki je pad PDV-a, očigledno, kao što je kolega Medojević pričao, ovdje se radi o lobijima koji su uticali na Vladu da vodi takvu akciznu politiku kako bi pojedinci bliski vlasti ostvarili enormne profite.

Takođe, u prihodima budžeta nije dovoljno dobro objašnjeno na što se misli kada se misli da će uvećanje od kapitala iznositi 47 miliona evra, a da vas podsjetim kad je usvajan budžet za 2018. godinu to je planirano na iznos od četiri miliona evra.

Takođe, nedostajuća sredstva kada smo usvajali budžet za 2018. godinu iznosila su 295 miliona evra. Čisto radi građana, da građani znaju, danas nedostajuća sredstva iznose 755 miliona evra. Kada smo mi iz Demokratskog fronta krajem decembra saopštavali da će Crna Gora da se zaduži preko 800 miliona evra, nama je saopšteno da širimo paniku. Ministre, je li to tada bila panika, ili realno sagledavanje stvari?

Ali, suština čitave nam nelogičnosti je u sljedećem.

Predsjednik Vlade, ministar finansija hvale se kako bruto domaći proizvod raste po stopi

preko 4%, lideri smo u regionu. Pa kako kad imamo takvu stopu rasta, imamo takav deficit? Kako, kad imamo takvu stopu rasta? Hoćete da otpuštite 4.000 ljudi iz državne administracije. Kako to kad imate takvu stopu rasta da zamrzavate plate i penzije? To je što se tiče prihoda i ovo bi bilo sasvim dovoljno da se pokaže kakvu politiku vodi Ministarstvo finansija, odnosno Vlada Crne Gore. Ali, sada ćemo malo da posmatramo i rashode.

Što se tiče rashoda, već je ovdje i spomenuto, glavni rashodi su uvećani zbog povećanja Fonda za zarade. Tako u Fondu zdravstva povećanje troškova iznosi 25 miliona evra. Za Ministarstvo prosvjete izdaci su povećani po osnovu bruto zarada. Znači, ovdje samo spominjem bruto zarade za Ministarstvo prosvjete za 13.500.000 evra.

Izdaci Ministarstva rada i socijalnog staranja uvećani su za gotovo 3,5 miliona evra. Možemo da pretpostavimo da su ova povećanja da bi se osnažila kampanja Demokratske partije socijalista, jer imali smo i predsjedničke i lokalne izbore u 2018. godini. Izdaci za Ministarstvo unutrašnjih poslova povećani su za 5,5 miliona evra, od čega je tri miliona na zarade zaposlenih.

Vrlo interesantna priča oko auto-puta. Građani Crne Gore moraju da znaju sljedeće. Prošlo je 75% roka, odnosno 3/4 koliko je vremena potrebno da se izgradi auto-put, odnosno četiri godine koliko je planirano - tri godine su prošle. Mi smo se zadužili za svega 400 miliona evra. Ako planirate auto-put da završite za godinu ili godinu i po, moramo da se zadužimo još za 500 miliona u sljedećih godinu, godinu i po dana. To je ekonomska bomba. A još ako znamo da ćete morati iduće godine da se zadužite oko 50 miliona evra da bi Vlada isplatila svoj dio kompaniji A2A, jasno je svakom da slijedi slom javnih finansija.

I da jednu tabu temu razbijemo u ovom Parlamentu. Vlada često i Ministarstvo finansija pravdaju ta zaduženja u iznosu od 755 miliona evra da se radi refinansiranje obaveza iz prethodnog perioda i kredita koja je Vlada uzimala, a koji dolaze na naplatu u 2019, 2020. i 2021. godini. Samo građani da znaju, tim refinansiranjem glavnica je povećana, a povećane su i kamate koje su sa nepunih 85 miliona otišle na preko 87 miliona evra. Mislim da je ovo momenat da razbijemo tu priču o strašnom ekonomskom razvoju Crne Gore.

Gospodine ministre, slušajte sljedeći podatak, bruto domaći proizvodi 2008. godine u Crnoj Gori iznosio je tri milijarde i sto miliona. Javni dug je iznosio tada 900 miliona. Danas PDV iznosi oko četiri milijarde, a javni dug, po vašim podacima vrlo sumnjivim, dvije milijarde 650 miliona.

Znači, bruto domaći proizvod se za 10 godina povećao za 900 miliona evra, a javni dug za milijardu i gotovo 800 miliona evra. Šta ovo znači? Znači da javni dug duplo brže raste od bruto domaćeg proizvoda. Vi što vješto uspijete da prikrijete ovakvu katastrofalnu ekonomsku politiku u javnim finansijama, to je zaista problem i za nas i za vas.

Gospodine ministre, dužni ste da date logička objašnjenja ne Demokratskom frontu, nama je sve jasno, dužni ste da to uradite zbog građana Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:53:55)

Svoje izlaganje završio je Milutin Đukanović.

Po redoslijedu ispred DPS-a najmlađi poslanik ne samo u ovom sazivu gospodin Nikolić.

Komentar je imao Radule Novović.

RADULE NOVOVIĆ (23.07.18 14:54:30)

Izvinjavam se kolegi. Vrlo ću kratko prokomentarisati. Ja bih malo da napravim, da tako kažem, inklinaciju od ovih brojki ka slovima. Naravno, važno je da čujemo sve ove brojeve i sve ovo što o čemu danas razgovaramo, cifre one su od čega živimo. Ali nekako bih samo kratko da pokušam da demantujem ovo što je rekao uvaženi prethodnik. Da se opozicija uporno trudi da razbije tu da tako nazovem famu o tome kako je Crna Gora ekonomski napredna zemlja.

Pomenuo bih dvije moje impresije od skoro, a koje nijesu cifre. Prva je da je prije nekoliko noći u Perastu otvoren jedan ovako fascinantno hotel Jadran, čini mi se zove, i čini mi se mogao bih ovo da provjerim, nijesam siguran, da se nalazi u objektu nekadašnjeg Jadran Perasta. Mislim

da je to i samo po sebi ovako lijepa poruka, a kažem i jedan lijep objekat.

Druga preporuka svima nama, vrijeme je godišnjih odmora, a onda i građanima Crne Gore da prođu tim zaista sad lošim putem, s obzirom da su građevinski radovi u toku od Veruše do Bioča.

Zaista je fascinantno, građani i kolege, šta se pravi u Crnoj Gori. Ne znam jeste li imali prilike, kažem loš je taj put, nije nimalo prijatan ni za vozača ni za saputnike, ali lijepo je vidjeti to što se pravi sad u Crnoj Gori od Veruše do Bioča, odnosno od Mateševa do Bioča. Mislim da će to biti jedna od najatraktivnijih dionica za vožnju ne samo u Evropi, nego i šire. Vjerujem i nadam se da će Javni servis naći sredstava i vremena da napravi jedan dokumentarni film na tu temu. Siguran sam da će ga Nacionalna geografija raditi, ali kažem vam, bez obzira na ove činjenice koje pominjete, mislim da se u Crnoj Gori itekako rade neki izuzetni projekti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:56:19)

Poslaniče Novoviću, ja bih samo molio da svoje izlaganje prilagodite članu 97, da komentarišete izlaganje gospodina Đukanovića.

RADULE NOVOVIĆ (23.07.18 14:56:54)

U redu, hvala Vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:56:56)

I Vi isto odgovorite na komentare koje Vam je dao gospodin.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.18 14:57:08)

Gospodine Novoviću, svjesno ili nesvjesno Vi ste potvrdili ono o čemu mi pričamo. U Crnoj Gori nema realnog sektora, nema stvaranja nove vrijednosti. To je suština.

Građevinarstvo, trgovina, igre na sreću - ne donosi to prosperitet zemlji. Još jednom čujte dobro, gospodine Novoviću, 2008. bruto domaći proizvod iznosi tri milijarde i sto miliona evra. U isto vrijeme javni dug iznosi 900 miliona evra. Danas bruto domaći proizvod je povećan za 900 miliona i iznosi oko četiri milijarde, a javni dug sa 900 miliona na dvije milijarde i 650 miliona evra. Znači, rast javnog duga je duplo viši od rasta BDP-a. Gdje je ta razlika od gotovo milijardu? Mi tvrdimo da je Crna Gora finansijski devastirana i opljačkana. Objasnite gdje je milijardu evra, samo po ovom osnovu.

Da vas podsjetim još na prihode koji su se desili u ovom periodu. Privatizovana je Elektroprivreda Crne Gore, 400 miliona evra je upumpano u Crnu Goru, 200 građanima, 100 miliona Elektroprivredi, 100 miliona u budžet Crne Gore. To se povoljno odražava na smanjenje javnog duga i na rast BDP-a, a i pored takve privatizacije mi danas imamo ovakve podatke. Sa ovim brojevima se ne može polemisati, to je nemoguće. I sad koristim još jednom priliku da ministar objasni kako se to od prodaje kapitala od predviđenih četiri miliona planira dobiti 47 miliona. Neka nam da neko logično objašnjenje kako mogu porezi na zarade da se smanje za 12 - 13 miliona evra, a da doprinosi na iste te zarade i naknade ostanu nepromijenjeni. Možda postoji neko logično objašnjenje. Ja mislim da ga nema, ali evo spremni smo da nam ministar to objasni.

Mislimo da se neko neodgovorno igra ovim brojevima, ali budžet je kompleksan pa mu onda promaknu neke stvari. U stvari prikaže se realnost da mi nemamo realnu politiku u javnim finansijama.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 14:59:58)

Ovim komentaram završena je polemika između poslanika Novovića i Đukanovića. Nastavljamo dalje. Kao što sam rekao, dajem riječ poslaniku Nikoliću. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.18 15:00:11)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvaženi ministre Radunoviću, ministre Hrapoviću sa saradnicima,

Čini mi se da o ekonomskoj razvijenosti Crne Gore, naročito u kontekstu današnje teme, teme koja je na dnevnom redu, teško možemo govoriti kvalitetno a da zanemarimo prethodnu činjenicu da je decenijama naša država bila jedna od najzaostalijih republika bivše Jugoslavije. Neko je to kazao, koja se po tom osnovu finansirala iz onog čuvenog Saveznog fonda za nerazvijena područja.

Ako to uzmemo u obzir i ako znamo da je danas Crna Gora po prvi put u svojoj istoriji najrazvijenija država na Zapadnom Balkanu, uključujući sve parametre, pa i prosječnu platu i penziju, onda valjda imamo pravo da kažemo da smo dobro odabrali strateški pravac našeg razvoja, ali da naravno još uvijek nijesmo došli do konačnog cilja.

Definitivno je da se rađa jedna nova ekonomska struktura Crne Gore, koja treba da nam obezbijedi kvalitetniji ekonomski razvoj, a u finalu i bolji kvalitet života svih građana Crne Gore.

Fizičari imaju jednu izreku koja kaže - ako ne možeš nešto da objasniš, onda to nešto dovoljno ne razumiješ. S obzirom na to da su građani Crne Gore i na današnjoj sjednici, a rekao bih i tokom prethodnih dana i mjeseci, zapljusnuti jednom ekonomskom terminologijom koju, siguran sam, većina njih ne može kvalitetno da razumije, a da smo mi u funkciji građana i da smo dužni da im kvalitetno objašnjavamo ono što su naše ekonomske i sve druge politike - evo nekoliko uvodnih objašnjenja upravo za građane Crne Gore.

Budžet je strukturirani pregled planiranih prihoda i rashoda države u određenom vremenskom periodu. Kada zbog izmijenjenih okolnosti dođe do potrebe mijenjanja strukture ili obima sredstava po pojedinim kategorijama budžeta, taj budžet se rebalansira na proceduralno utvrđen način. To znači da upravljanje javnim finansijama mora biti zasnovano na Zakonu o budžetu, a to nije moguće ako je realno stanje udaljilo budžet od zakonom predviđene pozicije.

Dakle, rebalans se mora sprovoditi kad god je to neophodno, bez obzira da li se radi o prvoj, drugoj ili trećoj intervenciji. Jasno je, takođe, da rebalans, ono što je govorio ministar Radunović, nije izraz, kako se to manipulativno želi predstaviti, nestabilnosti javnih finansija. Nekoliko je značajnih motiva za aktuelni predlog rebalansa budžeta. S obzirom na to da su većinu dodirnule kolege koje su prethodno govorile, biću vrlo kratak.

Prvo je potreba izmjene akcizne politike na duvanske proizvode. Drugo, nedavno usvojenom uredbom Vlada je ukinula Ministarstvo evropskih poslova, što prirodno mora imati implikacije na strukturu budžeta.

Treće, povećana su ulaganja u zdravstvenu zaštitu i s obzirom na to da je ministar Hrapović ovdje, želio bih da kažem jedan politički stav. Mislim da bi bilo dobro, a o tome smo razgovarali i na nedavnoj sjednici Savjeta za praćenje realizacije zaključaka iz izbornog programa Demokratske partije socijalista, da finansijska ulaganja u zdravstveni sistem naše države jednako tako u određenoj mjeri mora pratiti i podizanje povjerenja javnosti u crnogorsko zdravstvo.

Najzad, ovim rebalansom smo obuhvatili podršku jačanju administrativnih kapaciteta u državnoj administraciji, posebno kod radnih mjesta u oblastima od javnog značaja.

U cilju smanjenja budžetskih izdvajanja, Vlada je donijela zaključak kojim se zadužuju svi organi državne uprave da obustave zapošljavanje po osnovu zaključivanja radnog odnosa na neodređeno i određeno vrijeme, i to na period od godinu dana, osim u sektorima od posebnog javnog interesa, a naravno uz prethodnu Vladinu saglasnost.

Ovdje postoji očekivanje da će pomenuta mjera, između ostalog, preusmjeriti jedan dio nezaposlenih ljudi u Crnoj Gori prema privatnom sektoru, uz da kažem dodatnu informaciju prema

građanima Crne Gore da je rast primanja u privatnom sektoru jedna od prednosti trenutne ekonomske situacije i da po tom osnovu očekujemo povećanje javne potrošnje.

Istovremeno, pored ohrabrujućih trendova, kad govorimo o ekonomskom sistemu države i njegovom permanentnom unapređivanju, važno je, ministre, čini mi se neprestano, i Vi ste to učinili u jednom od Vaših intervjuja, pažljivo sam ga pročitao u Pobjedi, ukazivati na pogubnost učešća sive ekonomije u strukturi naše ekonomije.

Dva su osnovna problema koja prouzrokuje siva ekonomija.

Prvi je umanjene regularnih prihoda države, a drugi je neravnopravnost regularnih poslovnih subjekata u odnosu na neregularne. Da ne govorim o tome kako siva ekonomija utiče na povećanje koruptivnog prostora, na nelegalne tokove novca, te na destimulaciju zakonitog poslovanja.

Na primjeru akciza, i to je možda odgovor na jedno od pitanja koje su postavljali određeni poslanici, na primjeru akciza na duvanske proizvode vidjeli smo upravo eskalaciju sive ekonomije.

Takav obim negativnih implikacija sive ekonomije zahtijeva sistemski odgovor, koji naravno, to svi znamo, nije nimalo jednostavno kreirati i tu država mora da organizuje kroz ono što je Vladina politika sve svoje raspoložive mehanizme kako bi u jednom dijelu preventivno djelovali i pokušali da onaj neregularni dio sive ekonomije prevedemo u legalni. Ukoliko to nije moguće, naravno uvijek imamo represivne mjere koje u ovim slučajevima moraju biti rigorozne. Jer, država ima puno pravo da obezbijedi sva ona sredstva koja su joj potrebna za kvalitetno funkcionisanje naročito onih građana koji legalno zarađuju plate i penzije u ovoj državi.

Na kraju, dozvolite da podsjetim crnogorsku javnost da su prihodi budžeta u prvoj polovini godine veći za 81,7 miliona evra u odnosu na isti period 2017. Kod PDV-a rast je 14,3%, kod doprinosa 7,6% i poreza na dobit 26,7%. Prema tome, najvažnije je da nemamo problema sa finansiranjem tekućih budžetskih obaveza, među kojima plate i penzije imaju prioritet. Nastavljen je trend politike koju je promovisala prethodna vlada, a nastavila ova - da nema zaduživanja za tekuću osim za kapitalnu potrošnju. Nije zabrinjavajući, iako se to ovdje želi predstaviti, ni postojeći nivo javnog duga Crne Gore, naročito u kontekstu prezaduženosti brojnih evropskih ekonomija. U tom redu prevashodno mislim na italijansku, koja je druga ekonomija po zaduženosti među zemljama Evropske unije.

Govorilo se i o cijenama goriva, evo nekoliko objašnjenja, koje su prvenstveno uzrokovane zbivanjima na svjetskom tržištu. Tačno je, ministre, i o tome ste podsjetili, da cijena nafte fluktuirala ali sa globalno uzlaznim trendom. Osim toga, slabljenje evra prema dolaru kao obračunskom ekvivalentnu na tržištu energenata utiče na uvozu cijenu goriva tamo gdje je valuta evro. U tom smisu, Crna Gora nije izuzetak imajući upravo u vidu našu zavisnost od ove vrste energenata. Ipak, činjenica je da periodična poskupljenja goriva nijesu izazvala lančanu inflatornu reakciju, odnosno povećanje cijena drugih proizvoda. Da jesu, morali bismo vjerovatno kao 2012. da posegnemo za nekim drugim mjerama kojima bi morali da peglamo tu situaciju.

Zaključno, aktuelne cijene naftnih derivata nijesu poremetile tržište, niti dovele do rasta sive ekonomije, kao što je to slučaj upravo na onom opisanom primjeru na duvanskom tržištu. Prihodi od akciza i poreza na naftne derivate u ovom trenutku su veoma značajna stavka budžeta, ali i važan faktor konsolidacione politike. Međutim, jednako tako vjerujemo da će i ova mjera u perspektivi osloboditi, prije svega, građane i kompletno društvo pomenutih akciza, te da ćemo naći prevashono kroz model pravilnog orkestriranja politika u domenu sive ekonomije neke nove prihode, koji će nam opet obezbijediti da stabilno finansijski funkcionišemo. Prema tome, nema šminkanja finansijskog stanja u državi. Ove /prekid/ konsolidacije koje sprovodi aktuelna Vlada prate i Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond. Ti podaci koje predstavljamo su istovjetni i ne smo što su istovjetni, nego postoji ozbiljno raspoloženje prema finansijskim politikama koje kreira Vlada da budu podržane raznim investicionim aranžmanima od strane pomenutih finansijskih institucija. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:10:39)

Zahvaljujem gospodinu Nikoliću.

Komentar ima poslanik Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:10:44)

Hvala Vam.

Zaista sam više puta u toku diskusije kolege Nikolića osjetio nagon da se javim, ali sam izbjegavao da bi što kraće trajalo ovo vrijeme koje uzimamo mi koji komentarišemo i da bi se dobilo više vremena za one koji žele da imaju punu diskusiju. Međutim, nisam mogao kad sam čuo da je gospodin Nikolić ovako zabrinut za funkcionisanje sivog tržišta i za problem koji ima crnogorska država u borbi protiv sive ekonomije, posebno kad su akcizne robe u pitanju.

Gospodine Nikoliću, ne očekujete valjda od ljudi koji su patentirali državni šverc cigaretama, naftom i sličnim robama da se izbore protiv tog istog šverca. Ja znam da ste Vi nešto mlađi, ali ne toliko da ne bi ste znali da su u Crnoj Gori živjeli "talijanski turisti" koji su inače bili vozači glisera koji jure po blizu 100 km/h, a mogu da utovare ...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:11:44)

Poslaniče Radunoviću, kao što sam upozorio i prethodne poslanike, molim Vas svoje izlaganje prilagodite članu 97.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:11:55)

Slušajte, gospodine Gvozdenoviću, ja Vas molim da se suzdržite od takvih komentara. Odlično znam šta radim, ja sam izabran od strane građana Crne Gore. Zastupam njihov interes na najbolji način i ja ću da odgovaram u slučaju da to budem uradio na način koji nije podesan. Ovdje pričamo o temi koju je načeo gospodin Nikolić.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:12:15)

Igrom slučaja, ja sad predsjedavam i ja tražim od Vas na način kako su Vas izabrali građani da budete poslanik u ovom Parlamentu i da poštujete pravila koja su ovdje definisana.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:12:28)

Ja u potpunosti poštujem pravila. Rekao sam da sam se javio baš zbog teme sive ekonomije, borbe protiv šverca cigareta i podsjećam gospodina Nikolića i sve ostale ...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:12:40)

Vi, poslaniče, imate pravo da komentarišete njegovo izlaganje.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:12:46)

Ja to i radim. Samo pokazujem gospodinu Nikoliću da su mu uzaludne nade da ova vlast može da se izbori sa tim problemom, iz prostog razloga što je ova vlast generisala te probleme. Da vas podsjetim da je predsjednik naše države zajedničke gospodin Milo Đukanović bio optužen u Bariju po tom pitanju, da ga je spasio imunitet da ne bi odgovarao. Znači, to je ad akta priča. Ne moramo o tome, ali da je ova ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:13:17)

Nemojte o tome, jer je zbilja pitanje da li je imunitet ili nešto drugo. Odnosno, to nije tačno što ste sad rekli i još jedan put tražim od Vas da komentarišete izlaganje gospodina Nikolića.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:13:38)

Ne mislite valjda da komentarišem njegovo izlaganje tako što ću da citiram njegove stavove, nego ću da oponiram njegovim stavovima. To se podrazumijeva. Ovo stalno prekidanje, shvatam da ste preuzeli predsjedavanje da biste pokušali da poslanicima Demokratskog fronta omogućite da što manje kažu javno, ali vjerujte da Vam to neće uspjeti. Mi ćemo sve reći na kraju, jer takva vrsta opstrukcije ne prolazi.

Građani Crne Gore se sjećaju ovoga o čemu ja pričam, džabe vaše upozorenje i isključivanje mikrofona. Svi znaju da je ova država jedno vrijeme živjela od šverca cigara. Svi su gledali kako to izgleda po ulicama, sjećaju se punktova policijskih i gdje koji kum naplaćuje svoju tarifu. Sad, evo ga ovdje ministar, kad se uvodilo ovo povećanje akcize, ovdje iz ovih klupa je diskutovano na temu da će na ovaj način da se da privilegija proizvođačima i švercerima. Znači, proizvođačima cigareta u Crnoj Gori bez akcizne markice, znamo šta to znači, i švercerima cigara da se daje prilika...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:14:55)

Nemate potrebe. Prekinuto Vam je bilo vrijeme kad sam ja komentarisao i Vi ste završili svoje komentarisanje.

Nastavljamo dalje. Komentar ima Andrija Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.18 15:15:20)

Hvala, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 15:15:31)

Poslaniče Radunoviću, upozoravam Vas da ne dobacujete sa mjesta.

Kad budete imali diskusiju, moći ćete da govorite.

Izvolite, gospodine Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.18 15:15:48)

Na početku, cijenim da je ovo obraćanje poslanika Radunovića ako ništa, bilo korisno makar zbog jedne elementarne činjenice koju je saopštio, a to je okolnost da je i njegov i naš zajednički predsjednik države Crne Gore gospodin Milo Đukanović. Dakle, konačno smo iz vaših redova čuli formalnu potvrdu da ste faktor lojalnosti sopstvenoj državi. Ukoliko ste zabrinuti za okonost da mi iskazujemo zabrinutost povodom određenih negativnih trendova u ekonomskoj politici Crne Gore, naravno, to rade svi oni koji su elementarno lojalni građani sopstvene države. Dakle, ne očekujete valjda da okonost da smo mi vlast treba da nam zatvori usta da ne govorimo o nekim negativnim pojavama ili da na njih ne upozoravamo ključne protagoniste ekonomske politike u Crnoj Gori, konkretno u pomenutom slučaju Vladu Crne Gore. Upravo Vlada Crne Gore je kreirala taj Prijedlog zakona koji poslije nekoliko mjeseci nije dao određene rezultate. Kad smo vidjeli da ne daje rezultate, mi smo korigovali tu politiku i došli ponovo pred poslanike crnogorskog

Parlamenta da popravimo grešku koju smo napravili. Čini mi se da odgovorni ljudi i odgovorni političari otvoreno govore o svojim greškama, za razliku od vas koji uvijek za sve svoje greške krivce tražite na drugoj strani.

Pomenuo sam prije šta kažu fizičari o jednoj pojavi, a evo šta kažu matematičari. Prirodna materijalna egzaktnost finansijskih iskaza ne dozvoljava politikantsku zloupotrebu. Manipulaciji te vrste skloni su oni koji nijesu dovoljno stručni ili oni koji pretpostavljaju da poruke koje šalju onima sa druge strane, u konkretnom slučaju građanima Crne Gore, da kažem da su u ovom konkretnom slučaju građani Crne Gore nestručni. Evo nešto malo o brojevima i ovom egzaktnom prikazu ove matematičke paradigme.

Prosječna stopa ekonomskog rasta u prvih 10 godina od obnove crnogorske nezavisnosti je na nivou od 3,2%, što je ubjedljivo najviše u regionu i među najvišim stopama rasta u Evropskoj uniji. Prije 10 godina Crna Gora je bila na 30% /prekid/ razvijenosti, a danas je na 45% evropskog prosjeka razvijenosti. Uz to danas se u Crnoj Gori pripemaju ili realizuju neke od najvrijednijih investicija u Evropi, počev od autoputa, podmorskog kabla prema Italiji, Luštice, Portanovog, Porto Montenegro, a prethodna i ova Vlada su najavile još jedan ključni strateški projekat države Crne Gore koji se odnosi na izgradnju drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima.

Dakle, i ova i prethodne vlade, gospodine Radunoviću, brižljivo vode računa o onome što su nacionalni interesi Crne Gore. Ne možemo praviti korake od 1.000 milja, možemo praviti korake od 100 milja koji će nam u perspektivi obezbijediti stabilan ekonomski rast. Deset godina je prošlo, govorio sam o tom periodu u ekonomiji /prekid/ u državi Crnoj Gori. U životu jedne države to je tren ili trenutak, kako god želite. U životu jednog čovjeka to je možda neka značajna cifra. Mi ne razmišljamo samo o benefitima za današnje generacije. Razmišljamo dugoročno o benefitima novih generacija svih Crnogorki i Crnogoraca i svih građana Crne Gore. Nije ovo bilo u nacionalnom smislu, nego zapravo na suštinskom građanskom konceptu države Crne Gore. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:20:06)

Izvolite, kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 15:20:08)

Imam proceduralnu intervenciju, obraćam se predsjedavajućem.

Sad se vidjelo na jedan flagrantan način kako se pravi razlika u ovom Parlamentu prema određenim poslanicima. Vaš prethodnik je mene prekidao više puta u toku mog izlaganja, trudio se da me dekoncentriše. Politika je, to je ok, njegov način komuniciranja sa poslanicima i zloupotreba položaja i prekinuo me tačno na tri minuta. Nakon toga čovjek koji je prije mene diskutovao na čiju sam se diskusiju javio za komentar je dobio od Vas minut i po preko dozvoljenog vremena. Samo da budemo jasni. Ja cijenim Vaš način kako vodite, rekao bih mekše i dozvoljavate nam da završimo. Na ovaj način samo želim da istaknem način na koji prethodni predsjedavajući, on sada nije tu, inače bih to naravno rekao, volio bih da je tu, kako se odnio prvo prema gospodinu Medojeviću, sad prema meni, čim se pomene /prekid/ i njihov biznis ili bilo što što može na jedan eksplicitan način da pokaže kakva je Crna Gora ustvari država, mafijaška država. Tu je problem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:21:29)

Kolega Radunoviću, ja nisam bio prisutan u tom momentu i Vi znate da ja ne vodim mekše ili jače, nego je to moj način vođenja - želim da svaki poslanik zaokruži misao. Što se tiče kolege Nikolića, ja sam ga zvonom upozorio kad sam primijetio da je prekoračio vrijeme. Nisam vodio pažnju tačno u momentu, ali sve poslanike upozoravam zadnjih desetak sekundi malim udarom zvona.

Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.18 15:22:04)

Potpredsjedniče, Vama ću se kratko obratiti bez namjere da zloupotrijebim ovu ili bilo koju narednu priliku za ovom govornicom. Čini mi se da bismo svi morali da vodimo računa o potrošnji vremena. Tu sam saglasan sa prethodnim govornikom. Međutim, jednako tako mislim da ste Vi bili dužni da ga upozorite da su poslanici vladajuće većine u Parlamentu od konstituisanja ovog visokog i uvaženog doma. I mi smo bili tu sve vrijeme za dijalog, ali njih do juče tu nije bilo. Prema tome, vrijeme za dijalog je dostupno i nama i njima.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:22:43)

Kolega Nikoliću, hajde da shvatimo ovo kao Vaš doprinos svim poslanicima da će poštovati vrijeme. Procedure i pravilnici se znaju, tako da nastavljamo sa radom. Ja mogu cijeniti da ste Vi malo prekoračili ovlašćenje oko procedure. Nastavljamo dalje.

Sljedeći govornik po redosljedu prijavljenih, nadam se da nije drugačije najavljeno, je koleginica Branka Bošnjak, neka se pripreme Ana Nikolić, Goran Danilović, Suad Numanović.

Izvolite, koleginice Bošnjak, imate riječ.

BRANKA BOŠNJAK (23.07.18 15:23:25)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Milije mi je što ste Vi tu nego ovaj prethodnik koji izigrava lošeg razrednog starješinu u Parlamentu.

Uvaženi građani, pred nama je set zakona koji govore ustvari o nesposobnosti, neznanju ove Vlade, prije svega, ću reći ministra finansija ili on sebi, ili možda on i zna ali ne smije, jer ne znam da li ima dovoljan autoritet, jer su nas sa istim žarom ubjeđivali u suprotno prije samo par mjeseci, a to nije prvi put da vidim ovdje. Imali smo skoro i iz Centralne banke guvernera koji nas je ubjeđivao i hvalospjeve za izvjesna kadrovska rješenja, pa odjednom mu to ne odgovara, pa smo imali da usvojimo zakon, pa da omah poslije toga svake naredne sjednice imamo izmjene tih zakona, što samo govori da je ova Vlada potpuno nesposobna i neznavena. Čini mi se, to je moj neki lični stav, da oni ministri koji su pokazali izvjestan stepen znanja su uklonjeni kroz neku blažu varijantu navodnog podnošenja ostavke, ali više ih nema u ovoj Vladi.

Ovo potvrđuje i to što ministar i ova ekipa neće ni da odgovore na sve ovo što mi iz opozicije tvrdimo i kažemo. Oni jednostavno ćute i to je izgleda najlakša varijanta da se ne vidi koliko ne znaju. Ili jednostavno neko drugi diriguje sa vama, jer mi je potpuno nejasno, sa istim žarom ste prije par mjeseci, kad ste povećavali akcize, pričali kako je to dobro, a sad odjednom ono sve što smo mi vama govorili, upozoravali da će crno tržište da se razvija, sad vi pričate našu priču i idemo obrnutim redom.

Slušajući sve ove poslanike iz DPS-a, uvijek imam taj osjećaj kao da živim u nekim paralelnim svjetovima. Oni ovdje pričaju o nekim naprecima, o nečemu, što mislim da prosječni građani, a evo i mi sa ove strane uopšte to tako ne vidimo. Mene i ne čudi da vi živite u nekom nerealnom svijetu, pošto dovoljno je pogledati samo imovinske kartone funkcionera, pa onih koji su dugo na vlasti, pa im uporedite ono kad su došli, tamo nekih 2000. i ne znam koje godine ili 1990. i neke godine, pa će te vidjeti rapidan skok u njihovim imovinskim kartonima. Vjerovatno su dosta toga i sakrili, ali čak i ono što nisu sakrili može da se vidi velika razlika. Zna se da od plate koju svi mi primamo i znamo kolika je to se nije moglo zaraditi.

To sve govori da u ovoj zemlji imamo privilegovane, imamo jedno grubo raslojavanje na jednu šačicu ljudi koja ne zna šta će od novca, ne zna šta ih je snašlo i kojima je dobro i koji žive odlično i žive u nekom nerealnom svijetu, ali tim prije će njihov pad biti teži. Jer, kad se uzdignete previsoko pa padnete, taj vam pad mnogo teže pada.

Konkretno o budžetu, interesuje me obzirom da je nedavno donešen onaj moratorijum na zapošljavanje, ja ga tako zovem, ili taj plan kako ćete da vršite organizaciju javne uprave, a sada odjednom u rebalansu budžeta imate većinu ovih izdvajanja u desetinama miliona koje idu ustvari za plate zaposlenih. U prosvjeti ovo sve što je, svi ovi milioni silni idu na bruto zarade. I u zdravstvu imate, i u ostalim, čak i u nekim gdje ste naveli unutar jedinica neko preusmjeravanje opet ide na račun bruto zarada.

O čemu se tu radi, ministre? Jesu li to neki novi zaposleni koji su nikli pred izbore, pa im se sad plaća, a hoćete da racionalizujete i kažete da ima 1000 i ne znam koji je tačan broj koji je predviđen do kraja godine da treba da se racionalizuje, vi nećete da kažete da ih otpustite, ali uglavnom da nisu više na državnom budžetu. Imate 4.600 onih koji su vam na ugovoru na određeno, koji, makar po onome što dajete u javnosti, bi se reklo da će i oni ostati bez posla, da oni po automatizmu kad im istekne ugovor na određeno ili ugovor o djelu, ostaju kući. A sad odjednom ogromna izdvajanja, na desetine miliona idu ustvari za zarade. Nešto je tu šizofreno. Mada su, pravo da vam kažem, šizofrene i one izjave koje čujemo iz Ministarstva javne uprave, jer nam se odjednom kaže treba racionalizacija, a onda nam u drugoj rečenici kaže "zbog Evropske unije i procesa pridruživanja biće 400 i nešto novih radnih mjesta koje treba da se otvore da bi se poboljšali kapaciteti u javnoj upravi". Tako da nešto nije u redu sa vašim izjavama i postoji nekakvo nepoklapanje.

Pominjali ste majke kao bombe u budžetu, a bile su tempirane bombe sve vrijeme. Ja evo vidim sad nema majki, ali tempirana bomba u budžetu i dalje postoji i to velika.

Priča se o auto-putu kao nekakvom ogromnom projektu koji nama donosi neku dobit, a vama sad i strani mediji su počeli, uslovno da kažem, da se sprdaju sa tim projektom zbog toga što svi znaju da je on neodrživ i što svi znaju da to nije projekat auto-puta nego jedno parčence auto-puta koje je nama kamen o vratu i koji dovodi ovu zemlju u dužničko ropstvo i vodi je ka bankrotu. Niko nije sa ove strane bio protiv tog projekta, ali niti je bilo vrijeme da se kreće u taj projekat, niti je on isplativ. A vi znate sami kako ste i koga oslobodili poreza za taj projekat. Pa vama ni jedan Kinez ne ode u kafić da popije pivo a da plati PDV. Koliko je samo onih firmi bliskih vama koje na račun ovoga ne plaćaju PDV i koliko vam je oštećen budžet po tom pitanju, a majke su vam bile problem. Majke su vam bile tempirana bomba.

Vidim ovdje da ste predvidjeli i izvjesna sredstva, čini mi se, pola miliona što u odnosu na ovo što radite možda nije velika suma, ali - za zakup prostora. O čemu se radi? Malo li je pa moramo još da zakupljujemo. Inače, ogromna sredstva se iz budžeta troše na zakup prostora, što je nevjerovatno, a sad ste i rebalansom budžeta i to predvidjeli. A da ne pričamo o tome koliko samo sredstava trošite na nekakve izgubljene sudske sporove, koje unaprijed znate da ste izgubili. Unaprijed znate da gubite nešto, jer niste poštovali zakon i pustite to tako.

Šta je sa ovima kojima i dalje opraštate poreski dug? Džabe je bila ona emisija što ste pretvorili ono u poslovne prostore, ona smijurija od mehanizma đe se pokazalo vaše pravo lice. Da niste nešto promijenili u odnosu na ovo? Ista priča, potpuno ista priča koja je bila i prije.

I mi kao građani smo izgleda dovedeni u pitanje da moramo da trpimo ovu neznavenu korumpiranu vlast. Neko diriguje sa vama, to je očigledno. Da li su to struje, ovaj klan onaj klan, pa se traže nekakvi balans. Pa sad ako biste Vi napustili, ministre, možda bi bio bolje kotiran onaj klan uz premijera nego ovaj uz predsjednika države. Tražite tu nekakve balanse, a sve po džepu građana Crne Gore, nažalost.

I ovaj ministar iza Vas iz Ministarstva zdravlja. Ko je odgovoran za ovakvo stanje u zdravstvenom sistemu i ovo što njima ovolika sredstva trebaju za neizmirene obaveze? Ko je kriv za to? Da li je iko snosio odgovornost što se dešava? Zbog toga što je sve zasnovano u ovoj državi na kriminalu, korupciji, švercu.

Onog momenta kad se vi smjestite u poziciju i kad se raščiste neke stvari, napravi revizija svega i kad završite tamo gdje treba da završite, tek će krenuti nabolje ovoj državi. Sa vama takvima nema šanse. Prvo, postalo je ogromno neznanje. Drugo, niko od vas neće da siječe granu na kojoj sjedi, to je jasno. Poštovani građani, ne možete očekivati od njih da svoj status pogoršaju da bi vama bilo bolje. Oni su nezasiti, alavi i to su pokazali svih 30 godina ove vlasti. Zahvaljujem.

Hvala, kolegice Bošnjak.

Kao što sam najavio, sada riječ ima kolegica Ana Nikolić, a neka se pripremi Goran Danilović.

ANA NIKOLIĆ (23.07.18 15:33:28)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, cijenjeni ministri sa saradnicima, kolege i kolegice, uvaženi građani Crne Gore,

Danas raspravljamo zaista o jako važnom setu zakona kada su u pitanju finansije naše države i svega ovoga što smo do sada čuli, a trudeći se da definitivno se ne ponavljam mnogo, ja ću početi sa jedne druge strane da pojasnim možda nešto što danas još nismo pomenuli.

Izmjene budžeta su predložene usljed promjene u planiranim izdacima. Neto efekat tih promjena predstavlja umanjene ukupnih izdataka za 4,5 miliona. Znači, ukupni izdaci su svojim prerasporedom pali za 4,5 miliona, a preraspored je nastao usljed potrebe finansiranja nekih prioritetnih stvari koje su naišle našoj pažnji, finansijskoj pažnji. To je jedna stvar, a druga, izmjenom metodologije obračuna deficita. Metodološka promjena obračuna budžetskog deficita usklađena sa međunarodno prihvaćenom metodologijom, uslovilo je da se Ministarstvo finansija kao potrošačkoj jedinici finansijskih sredstava sa tekućeg računa umanju iznos od 73 miliona. Prosto ovom metodologijom mijenjamo način obračuna deficita koji je do sad kod nas važio.

To je upravo i Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o budžetu o fiskalnoj odgovornosti i ja ću se u nekoliko narednih minuta njim pozabaviti, da prosto javnost i to čuje i pojasnimo.

Propisuje se nov način utvrđivanja i izračunavanja finansijskog rezultata države, odnosno budžetskog suficita ili deficita na način da se i suficit i deficit umanjuju za izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti, koji predstavljaju finansijske transakcije. Odnosno, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti više ne ulaze u ukupan iznos budžetskih izdataka, pa samim tim ne utiču ni na budžetski deficit, nisu trošak, već se od prilike knjiže kao imovina, u ovom slučaju i ova kupovina naših euro obveznica, a neće biti ni prihod onog momenta kada se možda prodaju. Neće povećati budžetski suficit jer će se knjižiti kao prihod od privatizacije, a u tom slučaju uticaće na smanjenje nivoa ukupnog zaduženja države. Ovakvom metodologijom postepeno se prilagođavamo zahtjevima Evropske unije i ovakva metodologija u potpunosti odgovara i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke.

Ono što je jako važno ovdje naglasiti jeste da je ovim zakonom odložena i primjena člana 43 koji treba da počne da se primjenjuje od 1. januara 2020. godine. Trenutno važećim zakonom, ovim članom je predviđeno da se sastavni dio godišnji Zakona o budžetu i bude maksimalni nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući za Zakon o budžetu države i prvu fiskalnu godinu a da bude indikator za drugu i treću i da se ova odredba primjenjuje od 1. januara 2019. godine. Međutim, obzirom da trenutno softversko rješenje koje se koristi za planiranje budžeta ne podržava planiranje u trogodišnjem periodu, a imajući u vidu rokove za donošenje Zakona o budžetu za 2019. godinu, predloženo je i ovo odlaganje. Definitivno /prekid/ i na kraju našem Odboru za finansije, objašnjen je postupak i razlozi za donošenje Zakona po skraćenom postupku, a to je i usvajanjem ovoga zakona stvaraju se uslovi za primjenu ove nove metodologije u Zakonu o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore. Primjenom ove metodologije došlo bi do prerasporeda sredstava po pojedinim potrošnim jedinicama, a isto tako i zbog njihove potrebe, pa smo rekli da upravo zbog toga dolazi do povećanja ukupnog fonda bruto zarada za 23 miliona, dalje povećanje rashoda od 25 miliona u oblasti zdravstva neophodnih za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda i dodatnih troškova nastalih tokom tekuće godine za potrebe liječenja i nabavke lijekova i medicinskih sredstava.

Kao poslanik Demokratske partije socijalista, vjerujem da ovo povećanje izdataka će uticati na kvalitetniji život svih građana Crne Gore. I zato danas pozivam ministra zdravlja koji je sigurno zbog toga danas došao, da nam se obrati i upravo pojasni sve stavke ovog iznosa. Bilo bi vrlo korisno u cilju naše diskusije i mislim jednom lijepom i dobrom maniru diskusije ovog parlamenta.

Sljedeće, kad su u pitanju rashodi ovoga budžeta, potrebe povećanja tekuće budžetske rezerve za 16,6 miliona evra dominantno zbog potrebe planiranja dodatnih sredstava za potrebe kofinansiranja troškova u slučaju realizacije projekata koji se finansiraju iz IPA sredstava, a koji nisu planirani po drugim pozicijama i drugih nepredviđenih troškova koji mogu da se dese do kraja tekuće godine. Ovo je jako važna stavka i vrlo jedno korektno objašnjenje i jedna potreba zaista, jer realizacija mnogih IPA sredstava je preduslov postojanja i kofinansiranja od strane subjekata koji koriste u Crnoj Gori, što je nekad veliki problem. Na kraju, na ovaj način pomoći da se ta sredstva povuku i ostvare je jako važno.

Plaćanje izdataka po osnovu prava iz oblasti socijalne zaštite za iznos od 2,9 miliona evra, shodno procjeni potrebnih sredstava za navedeno do kraja 2018. godine. Znači, definitivno ovakvom strukturom rashoda i njihovom preraspodjelom mi smo napravili pad ukupnih rashoda za 4,5 miliona.

Rebalans budžeta definitivno podrazumijeva i umanjeње izvornih prihoda. Rekli smo i čuli smo da je to za 8,24 miliona evra. Jedan od razloga rebalansa budžeta jeste promjena očekivanom ostvarivanju ukupnih primitaka budžeta Crne Gore, odnosno njihov rast za 426 miliona. Veći je za 20,42% u odnosu na rebalans iz aprila i nominalno iznosi dvije milijarde i 512 miliona. Šest pozicija u okviru ukupnih primitaka su generisali ovaj rast, a to su pozajmice i krediti koji bilježe najveći rast po stopi od 130%, u nominalnom iznosu 418 miliona i rezultat su emisije obveznica iz aprila ove godine, pod kamatnom stopom, čuli smo, od 3,3% sa ročnošću od sedam godina i čime je omogućeno refinansiranje obveznica koje su dospijevale za naplatu u narednih tri godine, i to upravo pod sistemom zamjene lošeg kredita dobrim kreditom.

Ostvareni primitak od prodaje imovine koji nije bio planiran budžetom 2018. godine, a ni rebalansom iz aprila 2018, iznosi 16 miliona evra i većim dijelom se odnosi na prodaju akcija Rudnika uglja u Pljevljima. Dalje, rast donacija je po stopi od 11% od tri miliona evra, nominalne donacije iznose 31,5 milion, što znači da smo od planiranog budžeta 2018. godine ostvarili više sedam miliona donacija, što je dobro.

Rast bilježe primici otplate kredita po stopi od 50%, od 2,4 miliona i nominalno iznose 7,26 miliona.

Prihodi budžeta su planirani na osnovu projekcije makro ekonomskih kretanja za 2018. godinu. Kretanja naplate prihoda budžeta u prvih šest mjeseci tekuće godine i generalan trend naplate prihoda je pozitivan i iznad je plana za prvih šest mjeseci u iznosu od 763 miliona, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 81 milion ili 12%. U odnosu na plan januar - jun 2018. godine, prihodi su veći za 4,4 miliona evra. Rast naplate prihoda prvenstveno je uslovljeno boljom naplatom PDV-a u iznosu od 30 i skoro 5 miliona, kao i rezultat povećanja standardne stope PDV-a.

Posmatrano po strukturi, i PDV-u u domaćem prometu i PDV-u u izvoznom prometu bilježe rast u odnosu na isti period prethodne godine, s tim što je pozitivan trend u tome što je došlo do smanjenja učešća prihoda od uvoznog PDV-a, a povećanje upešća prihoda od domaćeg PDV-a, što je isto jako važno.

Prihod od poreza i doprinosa na zarade pokazuje oporavak tako da je porez na dohodak veći za 4,1 milion za prvih šest mjeseci u odnosu na isti period prethodne godine. U odnosu na plan 2018. godine, ostvareni su prihodi od poreza na dohodak i iznad su plana za nekih pola procenta. U odnosu na 2017. godinu bilježe rast, a bilježe rast i u odnosu na plan.

Kod prihoda od poreza treba izdvojiti rast poreza na dobit za pravna lica od 9,8 miliona, što je rezultat snažnog ekonomskog rasta i usljed stimulativne poreske stope pri oporezivanju dobiti pravnih lica koja je ustvari najmanja u regionu. Upravo kao takva, imala je ovakav pozitivan efekat. U okviru tekućih prihoda treba izdvojiti naknade koje su porasle za 2,15 miliona i nominalno iznose 28 miliona. Tako će, /prekid/ godini iznositi milijardu i 757 miliona, što je za 48,5 miliona više u odnosu na planirani budžet za 2018. godinu, bez obzira što je manji u odnosu na rebalans za 8,2, što je ustvari pola procenta svega pad.

Shodno tome, neophodno je...

Koleginice Nikolić, imate dva komentara pa možete tada nastaviti.

ANA NIKOLIĆ (23.07.18 15:44:02)

Još samo jednu rečenicu, potpredsjedniče, i završavam.

Ukupni primici budžeta Crne Gore i izvorni prihodi bilježe rast u odnosu na planirani budžet za 2018. godinu. Tekuća budžetska potrošnja se finansira iz izvornih prihoda, a sve je rezultat snažnog ekonomskog rasta i odgovorne vladine politike u kontinuitetu. Ovo je još jedan dokaz da odgovorna implementacija finansijske strategije daje željeni efekat, obzirom da su izdvojeni prihodi za oko 50 miliona veći u odnosu na plan definisan finansijskom strategijom, gdje su najviše vidljivi napori Ministarstva finansija i Poreske uprave. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:44:40)

Imate dva komentara, tako da ćete imati priliku još.

Prvi se za komentar prijavio Milutin Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.18 15:44:50)

Koristim ovu priliku malo da se osvrnemo na ovu kupovinu hartija od vrijednosti u iznosu od 70 miliona evra. Gospođa Nikolić je to nabrajala tako kao što piše u obrazloženju i objašnjenju Vlade, ništa nam novo nije saopšteno. U tom prvom zakonu, Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, jednostavno se uvodi neka metodologija nova, ali da stupi na snagu od 1. januara 2020. godine. Da li će se sredstva odvojena za kupovinu hartija od vrijednosti proglašavati u jednom slučaju kao izdatak a u drugom kao primitak, odnosno kako će, odnosno neće uticati na deficit budžeta.

Šta je ovdje suštinski važno i šta interesuje građane Crne Gore? Građane Crne Gore interesuje sljedeće. Da je Vlada kupila akcije kompanije A2A u iznosu od 70 miliona evra, da je Elektroprivreda Crne Gore do 31. jula bila u obavezi da sa svog računa isplati 50 miliona evra. Takođe, iduće godine Vlada ponovo mora da isplati 40 miliona evra, a Elektroprivreda Crne Gore 70 miliona evra. Znači, Vlada i Elektroprivreda će kompaniji A2A da isplate ukupno 230 miliona evra.

Ministre, koliko su Vlada i Elektroprivreda Crne Gore dobili novca kad je A2A kupovao državne akcije? Ja ću da vam pomognem - 96 miliona Elektroprivreda, 96 miliona je otišlo u budžet. Znači, dobili smo 192 miliona, a platili sad isto to za 230 miliona evra. Tu sa računa Elektroprivrede smo znači u gubitku 40 miliona evra.

Šta je još važno ovdje da se saopšti? Na ovaj način Elektroprivreda u značajnoj mjeri smanjuje svoj investicioni potencijal, a da ne govorimo o Vladi i sposobnosti budžeta da se iz takvog budžeta pokrene bilo kakav investicioni ciklus. Vi možete tako sa nekim privatnikom da mu date zemlju, prodate što kažu porodično srebro, on otvori hotel i vi se hvalite sa tim. Ovakvom spiralom zaduženja Crna Gora je izgubila mogućnost da investira u projekte od životnog značaja za građane Crne Gore. Nema više priče ni o termoelektranama, nema više priče ni o hidroelektranama, a Vi, ministre, dobro znate ako ne budemo imali viškove energije, ovaj pomorski kabl što pravimo prema Italiji neće ostvariti svoju svrhu. Bićemo jednostavno protočni bojler, a sumnjam, i u okruženju je situacija sa proizvodnjom električne energije /prekid/ okruženja koje su sposobne da imaju tolike viškove električne energije da bismo mogli kvalitetno da koristimo taj podmorski kabl.

U svakom slučaju, plaćanjem ovih hartija od vrijednosti i vođenje ovakve politike da nešto prodamo za 196 sa dva miliona, a kasnije to isto kupimo za 230, mislim da nije dobra ekonomska politika.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:48:54)

Hvala, kolega.

Poslanica Nikolić, odgovor na Vaš komentar.

ANA NIKOLIĆ (23.07.18 15:49:00)

Metodologija koja je usvojena Predlogom zakona o izmjeni i dopuni Zakona koja će biti usvojena o budžetu i fiskalna odgovornost je preporuka međunarodne evropske zajednice i na taj način tom metodologijom se koriste sve zemlje članice Evropske unije. Tako da ćemo mi po toj metodologiji definitivno izračunavati finansijski rezultat naše države. U tom kontekstu i 70.000, odnosno 73 miliona u milionima hartija od vrijednosti neće ulaziti više u taj trošak. Prosto nikakva manipulacija se iza toga ne krije. Krije se metodologija koju će naša država primijeniti onako kako i preporučuju Međunarodni monetarni fond i Svjetska banka. Otkup ovih obveznica po stopi 3,3 zaista predstavlja jedan kvalitet više i ostvarenje po osnovu ostvarenog dobrog kreditiranja i zamijenili smo jedan lošiji kredit boljim. Njihovi će se efekti definitivno ubuduće vidjeti i impliciraće se definitivno u stanju koje jeste u Elektroprivredi. Bitno je da je naša Vlada Crne Gore prepoznala da se na taj način vraća Elektroprivreda pod svoje okrilje i na pravi domaćinski način da se odnosi. Naravno, uz mogućnost u perspektivi da se traži dobar i perspektivan strateški partner sa kojim ćemo zajedno valorizovati definitivno sva bogatstva koja imamo u okviru ovog potencijala. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:50:56)

Hvala i Vama, kolegice Nikolić.

Drugi poslanik koji je najavio komentar na Vaše izlaganje je poslanik Konjević.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 15:51:07)

Slažem se sa dijelom koji ste saopštili pošto ste poredili dio koji se odnosi na planirane prihode i strategije koju je ovaj parlament razmatrao prije godinu dana i rekli ste da je planirano rebalansom uvećanje izvornih prihoda u odnosu na Strategiju negdje cirka negdje oko 50 miliona evra. Tačno je što ste to rekli, to sam i ja sam rekao, ali ste zaboravili da kažete jednu stvar - da je takođe tom Strategijom predviđeno, i to je ono što je ključna primjedba, da se vrši povećanje PDV-a sa 19 na 21%. To je ključna primjedba. Dobro je kada rastu prihodi, bez ikakve dileme oko toga ćemo se svi složiti, ali je mnogo bolje kada rastu širenjem poreske baze nego kada rastu povećanjem poreske stope. Nije mali udar na građanina ako je PDV povećao sa 19 na 21, pa mu je gotovo svaki proizvod skuplji za taj iznos. Nije mali udar na građanina ako mu povećate akcizu na gorivo, pa plaća skuplje gorivo nego što je plaćao prije. Sve će to obezbijediti više prihoda u budžetu tačno, ali će to uticati na životni standard tog građanina, njegova kupovna moć će biti manja. To je ta razlika koja postoji. Naravno da se uvačavaju prihodi to treba da bude cilj svih, ali je mnogo bolje kada širimo poresku bazu, a ne povećavamo poresku stopu. Znači, ako idemo samo sa poreskim stopama kroz indirektno oporezivanje koje se tiče svih građana, onda utičemo na životni standard svih građana. Sa druge strane, imate priču o reprogramu poreskog duga. Ja mislim da ćete se Vi složiti sa mnim da nije pošteno da ja i Vi plaćamo porez i sve naše, da kažem, kolege, građani, sa jedne strane, a, sa druge strane, da imate privilegovane kompanije, pojedince koji taj porez ne plaćaju. Iz toga zaključujemo da zakon ne važi jednako za sve.

Sa druge strane, govorili ste oko troškova zdravstva. Ja ću citirati: "Cijene lijekova u Crnoj Gori se formiraju u odnosu na cijene lijekova u Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji. Postigli smo da je maksimalna cijena bilo kojeg lijeka u Crnoj Gori niža od prosječne cijene lijekova u sve tri navedene države." Prema podacima nevladine organizacije samo ću vam pročitati četiri lijeka, uz izvinjenje ako ih dobro ne izgovorim: kodioval - od 18 do 19 evra u Crnoj Gori, a u regionu 9

evra, diovan - 24 do 27 evra u Crnoj Gori, a u regionu je prosječna cijena 6 evra, elorika 10,08 evra, a u Crnoj Gori 2,03 evra. Da ne čitam dalje, uz izvinjenje ako sam nešto pogrešno pročitao u smislu naziva lijeka. /Prekid/ imate 16 miliona evra neizmirenih obaveza, završavam, od kojih je značajan dio iznosa za lijekove. Samo ću vam pročitati šta u vladinoj strategiji koju ste Vi /prekid/ Vlada kaže za sistem zdravstva: "Imajući u vidu opšte stanje u sistemu zdravstva, koje se ogleda u povećanom nezadovoljstvu građana u vezi dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite, nezadovoljstvu zdravstvenih radnika svojim statusom, te porastu troškova prepoznata je potreba za intenzivnim sprovođenjem strukturnih reformi u ovoj oblasti." Kako? Rebalansom 25 miliona više.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:54:52)

Poslanice Nikolić, odgovor na komentar.

ANA NIKOLIĆ (23.07.18 15:54:57)

Hvala, potpredsjedniče.

Ja se sa Vama slažem, poslaniče Konjeviću, da je povećanje PDV-a zaista bio, da kažem, reflektor jedan na standard života građana. To povećanje PDV-a kao jedna od mjera i paketa mjera definitivno i kada smo donosili u Strategiji je rečeno da neće biti za stalno, nego određeni period kada čim se pokažu benefiti mislim da će i poreska stopa gledati da se vrati na drugačiji i zavidniji nivo.

Ono što je važno reći da je ova Vlada kad je donosila negdje taj set mjera definitivno i vodila računa o najugroženijim populacijama naših građana, odnosno da se ne zadire baš u esencijalne životne potrebe, tako da je određeni broj proizvoda koji su najvažniji za život oporezovala najnižom stopom od nekih 7% i na taj način odgovorno se ponijela da zaštiti na primaran način osnovni životni standard stanovništva.

Definitivno mislim da povećanje troškova koji su izazvani kod pojedinih budžetskih jedinica, prevashodno kod Fonda zdravlja i Ministarstva zdravlja, kao što sam i rekla i u svom izlaganju, će donijeti do boljeg kvaliteta usluga svim građanima i da će građani imati bolju zdravstvenu i socijalnu zaštitu, a da će zaposleni u ovim cjelinama imati bolje uslove kada su u pitanju njihova primanja. Mislim da ovim rebalansom ne pravimo nešto što se dosad nije ni vidjelo. Osim toga, ja ću biti slobodna, uz puno uvažavanje i parlamentarnu kulturu prema Vama, gospodine Konjeviću, da naglasim da je i 2016. godine, otprilike kada ste Vi bili ministar finansija, isto rebalansom budžeta za 2016. godinu za finansiranje Fonda za zdravstveno osiguranje izdvojeno dodatnih 47,36 miliona evra, uz objašnjenje koje je tada isto bilo jako i logično i vjerodostojno koje se odnosilo za povećanje kvaliteta liječenja zdravstvenih uslova građana Crne Gore, a i kvaliteta u smislu onoga što imaju zaposleni u ovim cjelinama.

Prosto, vjerujem i želim da vjerujem kao poslanik DPS-a, da je i ovog puta to isto slučaj, a evo i od uvaženog ministra zdravlja ćemo čuti i objašnjenje danas. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 15:57:56)

Hvala, koleginice Nikolić.

Sljedeći poslanik koji će uzeti učešće u raspravi je kolega Goran Danilović, a neka se pripremi kolega Suad Numanović. Poslije njega Ranko Krivokapić.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ (23.07.18 15:58:10)

Uvaženi građani, koleginice i kolege, gospodine ministre, gospodo ministri, gospodine

potpredsjedniče,

Ovo je toliko važna tema - Budžet i rebalans budžeta da skoro izgleda kao monolog u ovom trenutku, uz dužno poštovanje prema strpljenim kolegicama i kolegama koji su ovdje da slušaju. Mislim da je i Vama dosadno, uvaženi ministre, i tek bi se dosađivao predsjednik Vlade da je došao, a imali bismo o čemu da pričamo. Otprilike, parlamentarna većina ima beskrajno povjerenje u ovo što vi radite. Međutim, ono kako ste činili, kako ste isplanirali ovaj budžet, pa kako ste mu dodali dva rebalansa, ne bi trebalo da govori o tome da resorno ministarstvo zaslužuje povjerenje, ni Vlada uopšte.

Uvažene kolegice i kolege, dopustite da samo podsjetim na krilaticu koju je negdje i neko saopštio, a onda je postala ovako u mein stream medijima ključna gotovo u minulih godinu ili dvije - ustavni patriotizam. Ja ne znam tačno šta to znači, ali znam jedno - Crnoj Gori treba budžetski patriotizam.

Uvaženi gospodine ministre, dugo sam u politici, a imam još zdravu pamet i dobro sjećanje, mislim da se to od mene i očekuje, ja bih volio da mi kažete kakav je to budžetski, recimo, i samo budžetski patriotizam kada svjesno podignete akcize i oštetite budžet za nekoliko desetina miliona evra? Kakav je to budžetski patriotizam? Kakva je to profesionalna odgovornost kada vam ovdje iz ovih klupa u trenutku kad ste predlagali povećanje akciza kažemo da će to proizvesti rast sive ekonomije, da će ojačati nelegalna trgovina cigaretama, a da onda bez izvinjenja, javnog izvinjenja u ime Vlade, dođete i kažete - promijenjećemo akciznu politiku. Zar je zbog toga potrebno imati Ministarstvo finansija i odgovornu Vladu da se vide tako očigledne stvari? Pitam Vas kako je moguće da prije samo pola godine tvrdite da nam treba povećanje akciza, da će to osnažiti naš budžet, da istog trenutka počinje da funkcioniše nelegalno tržište cigareta, da se novac umjesto u budžet, pa samim tim kod naših građana sliva, sliva se u privatne džepove i od Vlade nemamo nikakav komentar. To znači da niste željeli, da niste znali ili umjeli da definišete budžetsku politiku ako niste bili sposobni da primijetite takvu stvar, ako nije bilo dovoljno znanja da vidite da će se dogoditi ono na šta smo mi odavde upozoravali. Onda Vas pitam zbog čega bismo vam sada vjerovali.

Ja ću se drznuti, gospodine potpredsjedniče, a i Vi ste dio vladajuće koalicije, da pretpostavim samo jednu mogućnost. Vi razmislite, uvaženi građani, da li sam u pravu. Kada znate da ćete napuniti privatne džepove, povećavate akcize i znate da će pasti kupovina legalnih cigareta, da će procvjetati sivo tržište i to činite u osvit velikih lokalnih izbora, njih 10 ili 11 u 11 opština i velikih predsjedničkih izbora, onda sam ja siguran da je to učinjeno namjerno. Zbog velike pozornosti i međunarodne zajednice, međunarodnih finansijskih monetarnih institucija, kad je u pitanju budžet, mnogo je lakše napuniti privatne džepove, pa iz privatnih džepova finansirati izbornu kampanju, nego je finansirati iz budžeta. I kad prođu izbori, vi onda hoćete da spustite akcize. Nikome u Crnoj Gori nije jasno da je to budžetski patriotizam. To je izdaja elementarnih normi koje uče srednjoškolci ekonomski tehničari, ekonomisti najnižeg ranga. Svi smo mogli očekivati da će biti tako.

Ja bih volio da nam pojasnite koji su to parametri učinili da Vi danas vjerujete drugačije nego što ste vjerovali prije pola godine. Nije korektno da isti ministar predlaže danas da se akcize smanje, a da je prije pola godine vjerovao da radi dobru stvar za državu Crnu Goru time što povećava. Nije korektno. Vi ustvari pokazujete da Vlada ne može, ne zna, ne umije ili neće da vodi monetarnu politiku. Iskreno, da smo zrelo i demokratsko društvo, ovo bi bilo dovoljno da danas predsjednik Parlamenta i parlamentarna većina razmisli o tome da se u Crnoj Gori formira Vlada državnog jedinstva, nacionalnog spasa kako god želite. Nema nijednog jedinog razloga da tako ne bude. Da ne govorim o tome kad ste uveli akcize koga ste od akciza oslobodili - one koji troše najviše, one koji imaju najviše, one koji zarađuju najviše, one koji rade projekat vijeka.

Uvaženi građani, akcize ovakve kakve mi plaćamo ne plaćaju ni izvođači, ni podizvođači na auto-putu. Oslobodili ste ih i PDV-a. Ovdje je kolega bivši ministar Raško Konjević možda negdje nešto u ovoj brzini i preskočim, ali sam siguran da ste i to uradili sa namjerom. Onima koji imaju trebalo je dodati, a zašto? Zbog toga da bi svaki peti kamion ostao džabe, zbog toga da bi se preprodavalo gorivo kao da smo u ranim devedesetim godinama. Sad ćemo da objašnjavamo kako je naša stopa rasta 4,5% u prvom kvartalu najbolja u regionu. I naravno da nećete čuti niti vas interesuje da imamo najnižu zagarantovanu cijenu rada u regionu, da u Crnoj Gori postoji inflacija koju ne registruje čak ni Monstat. Ne želite da primijetite očiglednu stvar, jer kao i ja imate

vrlo pristojnu platu za naše prilike - 100.000 ljudi živi od prosječno 250 evra. Je li to ono što ste nam obećali 2006. godine? Naravno, tek ćemo platiti vašu pogubnu politiku oko izgradnje autoputa i svega što ste nam obećali u osvit novog milenijuma sa vama na čelu.

Gospodine ministre, uvažene kolegice i kolege, bilo je normalno da se podnese ostavka jer je prošlo samo šest mjeseci i pokazalo se da te elementarne činjenice na koje smo mi ukazivali za vas nijesu bile činjenice za poštovanje, ali kad nije bilo te vrste odgovornosti da zbog direktno nanesene štete budžetu, zbog užasno loše i kratkovide akcizne politike bude ostavki, makar smo zaslužili izvinjenje i pojašnjenje zašto ste tako nešto učinili. Tvrditi potom da nije procvjetalo sivo tržište možete ljudima koji ne znaju šta su cigarete.

U Crnoj Gori u međuvremenu, uvaženi građani, nije uhapšen nijedan diler nelegalnih cigareta ni na malo ni na veliko. Kako je moguće da isti broj pušača, da ista strast, samo da je mnogo veća rupa u budžetu, kako je moguće da vi koji se bavite finansijama ne vidite ko zarađuje? Da li je ustvari bio dogovor da se pomogne jednom ili drugom klanu da zaradi ogroman novac za šest mjeseci, a da se onda vratite nekoj pristojnoj akciznoj politici? Ja znam da je to tako moguće i znam da ne može niko u Crnoj Gori zarađivati milione i desetine miliona nelegalno, a da naše finansijske institucije to ne registruju. Hoće li to da priznaju, to je vaša stvar, ali, gospodo, ovo su činjenice sa kojima se ne može boriti.

Budžetskog patriotizma nema. Budžet je ustvari izvor prihoda za one koji su i do prvog miliona u Crnoj Gori došli nelegalno. Kad prestane inventivnost, kad više ne umiju da množe i umnožavaju do deset i dvadeset miliona, onda ljudi u Vladi, koji rade više za privatni interes nego za državu Crnu Goru, pomognu da se dodatno zaradi. Nije pošteno. Ne da nije pošteno, nego da ima državnog tužilaštva, ovo bi bilo za državnog tužioca. Specijalnog ili manje specijalnog, ali mi nije jasno da ljudi koji se bave monetarnom finansijskom politikom u Crnoj Gori, da predsjednik Vlade ne može da pretpostavi da će povećanje akciza na tržište izbaciti nevjerovatnu količinu cigareta koje prvi put u životu vidimo. Razaznaju ih samo po boji: crveni, manje crveni, žuti, mala pakovanja, velika pakovanja i prodaju se potpuno legalno i slobodno. /Prekid/ Volio bih, uvaženi gospodine ministre, da mi odgovorite na bilo koje od ovih pitanja, ali me interesuje zašto je izostalo izvinjenje. Na to makar možete da mi odgovorite. Naravno, ako ne želite Vi, može i neko iz parlamentarne većine da mi objasni kako je to bolje kad je državi gore a kad je bolje pojedincima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:08:33)

Hvala i Vama.

Kao što sam maloprije najavio, sljedeći govornik je kolega Suad Numanović. Imamo malu promjenu, poslije njega biće Jovan Vučurović. Posle kolege Vučurovića je kolega Andrija Popović, a onda Ranko Krivokapić.

Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (23.07.18 16:08:49)

Uvažene kolege i kolegice, uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi ministre zdravlja i direktore Fonda zdravstva,

Dakle, moja namjera je danas da se osvrnem na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Želio sam da govorim samo o tom zakonu, ali vidim da je objedinjena rasprava sva tri zakona. Danas smo dosta toga čuli kada je budžet u pitanju, kada je zakon o izmjenama budžeta za 2018. godinu u pitanju. Bez obzira na sve, ja ću se samo osvrnuti na ovaj zakon, iz prostog razloga što smatram da postoje zakoni pa i ovaj Zakon o akcizama, koji može da se tumači na način gdje govorimo o većem ili manjem iznosu sredstava, gdje možemo da govorimo o manjim ili većim ekonomskim rupama u ekonomskom sistemu. Govoriću iz ugla kako možemo sa primjenom zakona koje smo donijeli ovdje doprinijeti da imamo kroz preventivne mjere i zaštitu, prije svega, zdravlja građana Crne Gore a samim tim i ekonomski boljitak u budžetu Crne Gore. Dakle, ovaj Zakon o visini akciza na cigarete povezujem sa Zakonom o ograničenju

upotrebe duvanskih proizvoda, kojim se, kao što znamo štiti zdravlje i život građana, propisuju se mjere za smanjenje ograničenja upotrebe duvanskih proizvoda i sprečavanje štetnih posljedica upotrebe duvanskih proizvoda.

Još jedan razlog što govorim na ovoj objedinjenoj raspravi jeste i moje obraćanje kao predsjednika Odbora za zdravstvo i kao čovjeka koji se bavio ovom problematikom kad je zdravlje u pitanju jeste činjenica da sam i prošli put prije šeset mjeseci kad smo govorili o Zakonu o akcizama isto govorio o primjeni ovog Zakona o ograničenju upotrebe duvanskih proizvoda, jer mislim da su oni direktno povezani jedan sa drugim.

Osvrnuću se na štetnost duvana. Znamo da u Crnoj Gori svaki treći građanin je pušač, što nije nikako za pohvalu. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, u svijetu svakih osam sekundi umre jedna osoba od posljedica pušenja. Naravno, taj procenat se se povećava i takav trend nije svakako mimoišao ni Crnu Goru. Od svih umrlih na nivou Crne Gore, svaki drugi čovjek je umro od bolesti kardiovaskularnih oboljenja, a svaki peti od raka. Ono što je vezano za ovu priču jeste da duvan i nikotin su ključni faktori ova dva oboljenja. Ono što treba da nas hrabri jeste činjenica da u Crnoj Gori od 2000. godine je smanjen broj pušača. 2000. je iznosio 41,9%, 2008. 32%, a 2012. godine 31%. Ono što jeste negativno jeste činjenica da u Crnoj Gori imamo povećan broj djece koja konzumiraju cigarete u uzrastu od 12 do 15 godina. Treba da nas zabrine da ta granica konzumiranja prve cigarete je iz dana u dan sve niža.

U svijetu godišnje umre preko šest miliona ljudi prije vremena zbog bolesti koje su prouzrokovale i /prekid/ pušenja. Ta tendencija će se nastaviti do 2030. godine do osam miliona ako nešto ne preduzmemo. Korišćenje duvana kao vodeći uzrok nastanka oboljenja u svijetu rezultira povećanjem mortaliteta i negativno je da se duvan veže i za siromaštvo. Znamo da duvan nije samo stvar pojedinca i pušača, nego problem čitavog društva. Znamo da u siromašnim porodicama pojedinci više izdvajaju novac za duvan nego za hranu i za hljeb. Prosto, to je jedna povezanost. Dakle, duvan pogoršava siromaštvo i toga moramo da smo svjesni i da vodimo računa o tome. Kada govorimo o duvanu, podsjećam da imamo u jednoj cigareti preko 7.639 štetnih materija, a od toga su 70 materija kancerogene. Takođe, jedan od glavnih uzročnika kardiovaskularnih oboljenja je pušenje. Pušenje je uzrok i karcinoma pluća.

Ono što treba isto da nas zabrine jeste tendencija sve veća takozvanog pasivnog pušenja, jer nije problem samo onoga ko puši nego i onih koji su u okruženju pušača. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, nepušači koji su u okruženju sa pušačima imaju 20 do 30% veći rizik od oboljenja karcinoma pluća, a oni koji su izloženi na radnom mjestu, zato upozoravam kolege koje puše po holu, da je naša izloženost koji ne pušimo 12 do 19% veća nego da imamo zdravu sredinu. Dakle, nema bezbjedne sredine nivou izlaganja duvanskog dima i ta efikasna zaštita podrazumijeva potpunu eliminaciju duvanskog dima iz svakog zatvorenog javnog i radnog prostora. Takođe, okruženje bez duvanskog dima sprečava početak pušenja, a ima i pozitivan uticaj na odvikavanje od pušenja, smanjivanje razbolijevanja i smrtnosti zbog pušenja.

Crna Gora je formirala, kao što znamo, Nacionalni savjet na nivou Vlade i planirano je da se do 2025. godine kroz multisektorski posao radi na smanjenju prevalencije pušenja za 30%. Kad govorimo o odnosu žene i muškarca, do sad je taj odnos bio pet na jedan kod pojave karcinoma pluća, sad evo nažalost tri na jedan, što znači da u posljednje vrijeme sve više oboljevaju i žene od karcinoma pluća. U Crnoj Gori pušača imamo oko 152 hiljade i to je nešto što ako uzmemo podatak da je ta granica sve niža prema mlađoj populaciji, jako zabrinjavajuća brojka. Kao što znamo, ovim problemom, prije svega, karcinomom pluća se bavi specijalna bolnica u Brezoviku. Prema podacima iz te bolnice, procenat oboljelog stanovništva u Crnoj Gori je u protekle dvije godine porastao, nažalost, na 10%, a ranijih godina bio je na nivou zapadnih zemalja, tačnije oko 6%. 82% pacijenata od ukupnog broja pacijenata koji dođu u ovu bolnicu izjašnjavaju se kao dugogodišnji pušači. Što se tiče starosne dobi, ona je u Brezoviku bila, do prije dvije godine bili su pacijenti između 60 i 70 godina, sad se i ta granica spustila između 50 i 60 godina starosti. Dakle, ono što sve nas, kad govorimo o akcizama, veće ili manje, ja sam prije šest mjeseci govorio kad je bilo povećanje akciza o opasnosti pušenja, sad govorim o smanjenju akciza. Logično bi bilo da dođe do smanjenja ovih podataka i o ogromnoj posljedici pušenja, ali nažalost za ovih šest mjeseci nijesmo se uvjerali da je do toga došlo. Zbog toga je moj apel sa ovog mjesta da kroz jedan multisektorski pristup ne gledamo samo cifre, jer ako poštujemo Zakon o ograničenju upotrebe duvanskih proizvoda, vidjećemo da sve ono što uberemo kroz naplatu od

tih taksi na godišnjem nivou ne može da potkrijepi liječenje ja mislim više od dva do tri pacijenta. Radi se o ogromnim novcima koji trebaju da se upotrijebe za liječenje jednog pacijenta koji boluje od karcinoma pluća. Zbog toga nemojte da su nam samo cifre u glavama, je li veća, je li manja, nego neki opšti kontekst, ali zaista da damo svi doprinos tome, a ne samo deklarativno da gledamo koliko će nam to biti u budžetu više ili manje. Dobro je da imamo više, ali to više da upotrijebimo kroz preventivu da bi nam svima nama na kraju bilo bolje. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:18:43)

Hvala i Vama, kolega Numanoviću. Imaćete prilike da još učestvujete u raspravi. Imate dva komentara. Prvi komentar ima kolega Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.18 16:18:54)

Kolega Numanoviću, slažem se s Vama u potpunosti. Vi ste očito slušali ono što sam ja pričao prije nekoliko mjeseci prošle godine, ono što su bila otkrića velikih naučnika i Sjeverne Amerike i Kanade, nobelovaca, đe su i oni bili frapirani tim podacima. Da broj karcinoma se strašno povećao kod djece, povećao kod žena, da je u Crnoj Gori izuzetno visok, da od duvana je zajednički imenitelj više od 90%, da Frankenštajn treba da stoji na onoj paklici, da troškovi, ministre finansija, ono što je kolega Numanović rekao, liječenja u Evropskoj uniji nijesu ni 20% u odnosu na prihode akciza. I to je htjela da bude, kolega Numanoviću, jedna od mojih varijacija priče za treću tačku. Mislio sam da će ova sjednica i Skupština biti takva ćemo pričati o tri tačke, jer svaka tačka nosi za sebe, jedna je teorija iz budžeta i fiskalne stabilnosti, druga o tekućem budžetu, treća o srednjoročnom budžetu. I u pravu ste.

Norveška ide prema tome da u srednjoročnom planu akcize idu toliko da 12 evra košta kutija od 18 cigareta. Slušaj, kolega. Molim vas, mnogo je ozbiljna tema. Ide prema 12 evra, ne zato da bi ubrali što više akciza, jer oni imaju nafte, imaju čuda, imaju para toliko ne za ovu generaciju nego za sljedećih tri generacije, nego da bi smanjili procenat raka. I kada sam govorio, ministre, i kada sam rekao - ukoliko će ovo uticati na to da smanji procenat pušača u Crnoj Gori i primarnih, i sekundarnih, i djece, i roditelja, i staraca - sa obje ruke ću glasati. Numanoviću, nije pala akciza zato što je manje pušača, zato što je manje poreskih i onih drugih obveznika. Htio sam da objašnjavam /prekid/ nije u matematici i u ekonomiji isto. Nažalost, povećao se broj pušača /prekid/ Crne Gore. U pravu ste i slažem se s Vama. Isto sam pričao i prije kada se donosio i prošle i pretprošle godine. Crna Gora nije svjesna toga, puši se sve više, nalazi se istina i bježanje od istine tamo. I ja sam pušio tri kutije. Ako sam ja kao direktor mogao sa svojim problemima da ih ostavim i zgužvam to i da bacim, može svako u Crnoj Gori. Pušenjem trujete sebe i svoju famelju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:22:47)

Odlično. Nastavljamo dalje.
Kolega Numanoviću, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (23.07.18 16:22:53)

Zahvaljujem.

Kao što je rekao profesor Radulović, zaista nema potrebe za polemikom. Tu se mi slažemo u ovom pristupu kada je pogubnost pušenja u pitanju i ne možemo, kao što sam rekao, ne trebamo to posmatrati izolovano akcize od ovoga što je pogubnost pušenja. Nijesam rekao da je smanjenje pušenja uzrokovano ni većim ni manjim akcizama, jer ne vidimo da to utiče. Nekada i kad povećamo i kad smanjimo, otprilike to ostaje, nažalost, na tom nivou, ali nije dobro što se

smanjuje granica prema djeci koja puše. Zato nam treba taj multisektorski pristup, ne deklarativni.

Mi isto imamo zakon pa svi odemo u kafanu i dozvolimo onome da puši pored nas. Donijeli zakon, mi treba da ga poštujemo i mi se solidarišemo sa vlasnikom lokala i dozvoljavamo to i ne prijavimo njega, jer mislimo da trebamo da se solidarišemo sa vlasnikom tog objekta da njemu ne bi nešto našao učinili. Mi moramo da to uradimo. Na Zapadu imaju zato što poštuju zakon i zato što prijavljuju. I prijavljuju ako pušite, i prijavljuju ako nešto radite nelegalno, i ako galamite u okviru svog radnog prostora, odnosno stambenog prostora. Zato oni imaju pomake i kroz statistiku i zato sam rekao zaista ove akcize i ove izmjene doživljam kao nešto što će biti izvor za, prije svega, promjenu svijesti, ali i izvor za neophodna sredstva za preventivu da bi ovu pošast pogubnu pošast pušenja zaista smanjili na najmanju moguću mjeru. U protivnom, ako budemo imali ovakvu tendenciju, nećemo imati tih para da mi liječimo pacijente i nećemo mi bez obzira bilo ko da bude ministar zdravlja znate optuživati da nedostaju tamo sredstva. Nećemo imati taj budžet da to nadoknadi, nećemo imati targetiranu metu da nam treba još i što nemamo tih novaca ako ne uradimo svi zajedno kroz promjenu svijesti od obdaništa. Od obdaništa pa dalje. Nažalost, to nije kod nas praksa i kod nas je očekivanje da naš posao stalno treba neko drugi da uradi i neko drugi da završi. Ne smijemo da imamo takav pristup kada su bolest i zdravlje u pitanju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:25:51)

Hvala, kolega Numanoviću.

Drugi poslanik koji ima komentar na Vaše izlaganje, kolega Raško Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 16:25:56)

Kolega Numanoviću, Vi ste dali kao ljekar, humanista prioritarno jedan ugao koji se tiče zdravlja populacije, imajući u vidu konkretnu materiju o kojoj danas govorimo. Zaista, kad čujem to o čemu ste govorili, mislim ne samo ja nego i sve kolege, vrlo bi teško mogli naći bilo kojeg poslanika da li je on pušač ili nepušač koji na tu argumentaciju koju ste Vi dali ne bi se složio sa argumentacijom da idemo u povećanje akcizne politike kada govorimo o cigaretama. Vrlo ste lijepo rekli šta to znači za zdravlje nacije, s jedne strane, vrlo ste lijepo rekli šta to znači sa aspekta troškova nekog drugog takođe sistema o kojem mi danas pričamo, govorim o zdravstvenom sistemu.

Kolega Numanoviću, ovdje, nažalost, biramo one namete od kojim možemo najviše da uberemo od građana. I /prekid/ politika negdje mora da ima neku vrstu humane veze, ako mogu tako da kažem.

Šta se nama desilo u ovih pola godine? Logično bi bilo, ja se slažem sa Vama, da kad povećate akcizu, da će doći do jedne vrste smanjenja broja pušača. Međutim, bilo bi logično ne znači da je tačno i to u Crnoj Gori se nije desilo, nažalost se nije desilo. Desilo se nešto drugo, sa uvećanjem akcize koja bi mogla da ima tu humanu dimenziju, s pravom o kojem ste Vi govorili, desio nam se manjak prihoda po tom osnovu u budžetu, ali višak prihoda nekome ko se šest mjeseci bavio nelegalno transportom cigara ili kako se to kaže trgovinom cigara. I ne samo to, nego smo dobili cigarete na ovom tržištu i možete u bilo kojoj prodavnici da nađete, koje je pitanje da li su opšte registrovani za prodaju u Crnoj Gori - nijesu. Uopšte naš sistem ne zna o kojim cigaretama se u tom dijelu radi.

Sa druge strane, imate posljedicu toga da naš zdravstveni sistem iz godine u godinu košta više i više i Vi s pravom kažete da li će doći trenutak kada mi to više ne budemo mogli da isfinansiramo.

Kolega Numanoviću, Vi to znate mnogo bolje nego ja, nama su lijekovi najskuplji i regionu. Zbog toga je jedan dio neizmirenih sredstava, čini mi se, ako dobro pamtim, što je rekao ministar finansija oko 7,7 miliona, uz izvinjenje ako griješim. Nama su lijekovi tri do četiri puta skuplji nego u regionu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:29:02)

Hvala, kolega Konjeviću.
Kolega Numanoviću, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (23.07.18 16:29:08)

Hvala, potpredsjedniče. Uvaženi kolega Konjeviću, kako to naš narod kaže: "Ako ne izgubimo na mostu, izgubićemo na ćupriji". Hoću da kažem, možemo mi sad u jednom momentu da targetiramo nekog ko više zarađuje ili nekoga ko nezakonski ili zakonski zarađuje manje i da tražimo tu krivca. Ali oni koji zarađuju više ili manje, kada je ova tema u pitanju i kada je zdravlje u pitanju građana Crne Gore, svi smo gubitnici. Na kraju ćemo doći da svi izgubimo prvo zdravlje, gubimo ga mnogo ranije nego u drugim razvijenim zemljama. Ne očekuje niko od nas ovdje da živi ni 100 ni 1000 godina, ali očekuje da onaj život od 70 do 80 godina živimo kvalitetno. Da bismo živjeli kvalitetno, zaista moramo da damo taj doprinos i da prepoznamo koji su nam prioriteti i u finansiranju, pa da vidimo je li to zdravlje prioritet, pa da vidimo jesu li to ta sredstva koja opredjeljujemo svake godine budžetom, ili nam treba mnogo više sredstava. Ili možda neka analiza pokaže da nam treba možda manje sredstava nego što ih sada upotrebljavamo, zbog nekih pojava o kojima ste i vi govorili, ali moramo tačno da znamo što hoćemo i da svi zajednički damo doprinos da se borimo protiv onoga što radimo kao građani. Svi dajemo doprinos, do četrdesete godine nekako smo nonšalantni prema svom zdravlju i ne vodimo puno računa o svom zdravlju. Kad napunimo 40 godina, prirodno dolazi do pojave pojedinih oboljenja. Onda se svi usmjerimo ka tome i svi bismo da koristimo taj Fond zdravstva, taj novac i da pokušamo sa dvije ili tri tablete da popravimo ono što nijesmo radili 40 godina prije, ili da ne kažem kroz genetiku, nekoliko generacija prije mnogih oboljenja mi genetski zaradimo i kad se rodi to dijete, trebamo da smo svjesni, rađanjem pojedine djece u pojedinim porodicama je znak za alarm da bi vodio računa o načinu života ishrane, načinu fizičke aktivnosti i svega onoga što znači očuvanje zdravlja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:31:48)

Zahvaljujem, kolega Numanoviću.
Sljedeći govornik je kolega Jovan Vučurović, a neka se pripremi kolega Andrija Popović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.18 16:31:59)

Ja sam sad zabrinut poslije ovoga izlaganja gospodine Numanovića, kao neko ko je napunio skoro 45 godina, pa onda sad razmišljam šta se dešava i šta može da se desi. Pravo da vam kažem, poslije ovako ozbiljnih tonova koje smo čuli ovdje od gospodina Numanovića, gospodina Konjevića i profesora Radulovića, a da se ne javi gospodin Hrapović i gospodin Radunović, malo mi je čudno i da se ne jave i u dosadašnjim toku ovih diskusija, to je njihovo pravo, oni ga drže za sebe, ali mislim da nije ljekovito za Crnu Goru da se tako ponašamo prema poslanicima i prema građanima.

Inače imam donekle i pomiješana osjećanja kad je u pitanju rebalans budžeta drugi u nekoliko mjeseci. Miješaju se tu i smijeh i tuga iako ovo nije za smijeh. Priznajem da mi u zemlji koja se nalazi u teškoj ekonomskoj krizi smiješno zvuče obrazloženja DPS-a koja sam čuo uoči ovog rebalansa, kako nema razloga za brigu, kako je sve pod kontrolom, da ne treba praviti spektakl od rebalansa budžeta. To sam čuo, kao što sam čuo i od jednog gospodina poslanika koji kaže da nije loše da imamo i tri, četiri rebalansa.

Pitanje akciza, takođe, nije neki veliki problem i u ovakvim dimnim zavjesama želi se prikriti

činjenica da je situacija krajnje alarmantna i da je Crna Gora u teškim problemima koje su lošom politikom izazvali direktno gospodin Duško Marković i njegova Vlada. Ministar Radunović je tu čini mi se bio ovako najtrezveniji od svih njih, posebno kod izjava, pa je saopštavao u vezi novog rebalansa, između ostalog, da se tu pokazuju određene slabosti. Dovoljno je izjavio, sasvim pošteno s njegove strane. Kada povežem takav pristup ministra Radunovića sa izjavama poslanika DPS-a, oni koji su zaduženi da šire euforiju i zadovoljstvo u vezi rebalansa, onda zaključujem da građane Crne Gore čekaju veoma, veoma teški dani. Što se tiče mog drugog osjećaja, osjećaja tuge vezano za ovaj rebalans, ono se odnosi direktno na činjenicu da se ova Vlada bezobzirno poigrava sa emocijama, sa interesima građana, direktno sa njihovim kućnim budžetima koji se u 80% slučajeva prazne do desetoga u mjesecu, a nekima Bogami i ranije, pa onda slijedi ono čuveno snalaženje, šta da radimo sljedećih 20 dana. Neka me optuže ovdje danas za populizam, ali moram da pitam kako da se snađe onih skoro 77.000 ljudi koji imaju primanja do 250 evra. Da vidimo kako se ti majstori snalaze da prežive čitavi mjesec ili ogroman procenat penzionera koji primaju između 100 i 200 evra, ili kako se snalaze majke koje su ostale bez svojih naknada.

Takođe, saznali smo, između ostalog, da slijedi otpuštanje sa posla. To sam čuo iz redova ministara i ministarki nekih i to na 1000 ljudi će biti otpušteno iz državne uprave i opština, u najvećem procentu onih koji su zapošljavani pred izbore u onom monstruoznom planu Demokratske partije socijalista - jedan zaposleni, četiri glasa. Nakon toga slijedi moratorijum na zapošljavanje u državnoj upravi godinu dana i Vlada ne mora javno priznati da ne zna da radi svoj posao, to se jasno vidi na njihovim djelima.

Da konkretizujem ovu situaciju, uopšte nema sumnje da se ovakvi potresi odvijaju ne po procjeni stručnjaka, ili što ste vi nešto u Vladi i Ministarstvu ekonomije ili Ministarstvu finansija analizirali duboko šta se dešava i šta će se desiti, da imate neku viziju. Ne. Sve se ovo dešava shodno potrebama i interesima nekolicine ljudi, pojedinaca iz vrha režima i krugova bliskih tim ljudima koji žele da imaju monopol nad svim u ovoj zemlji. I ova lakrdija i ovo poigravanje sa akcizama na duvan, to je izživljavanje nad građanima Crne Gore vezano je takođe za poslove koje kontroliše nekolicina ljudi u Crnoj Gori. Nema institucije koja tome može stati na put. Ovdje postoje ljudi koji su iznad države. Dakle, nažalost, neke je zapalo da odlučuju o sudbini Crne Gore i oni su se postavili iznad zakona već, evo punih 30 godina, prođe nam život. To je ta samozvana elita, samozvana tzv. elita, takvi likovi, taj polusvijet koji vodi ovu državu, ti ljudi bi davno završili u zatvoru u svakoj normalnoj državi, u svakoj demokratskoj i pravnoj državi. Ti ne bi gledali dana slobode. Ta samozvana elita je uništila i opljačkala Crnu Goru i nema nikakav osjećaj za potrebe građana. Sigurno je, vjerujte mi, da će doći vrijeme toga suočavanja i odgovornosti. Kada se bude utvrđivalo porijeklo imovine svih od vas tamo preko puta i onih koji komanduju vama, dakle da vidimo kako su stekli milione, kako su stekli i kamione i avione, pa onda da to dokažu - da li je to od plata, da li možda od nekih nadoknada, ali će morati to svakako da dokazuju.

Kao što sam i rekao, ovaj ping-pong koji igrate sa akcizama na duvan je klasično izživljavanje nad građanima i primjer kako država u jednom trenutku kapitulira pred kriminalom. To je klasični primjer i kako kapitulira pred pojedincima iz režima koji su vezani za nelegalne poslove vezane za duvan. Zato je jasno da se ovdje radi o kapitulaciji ove zemlje pred interesima tih ljudi koji su punili svoje džepove umjesto da se od povećanja akciza puni budžet i nikoga nije briga što je proteklih mjeseci došlo do porasta nelegalnog tržišta duvana. Niko ne razmišlja o tome, niko ne želi da odgovara i niko ne snosi odgovornost iako je ministar Radunović direktno priznao da ima odgovornosti, da nije trebalo to da se radi na taj način. Gospodin Radunović meni uopšte ne izgleda kao neko naivan nego kao neko vrlo stručan, tako su mi rekli ljudi koji se razumiju u ekonomiju i finansije, ali nije dobro da se ovdje vrijeđa inteligencija građana Crne Gore i da se lakonski prelazi preko ovih događaja i preko ovih grešaka, jer priznali ste da ste napravili grešku.

Svima je i prošle godine bilo jasno da će građani suočeni sa teškom krizom, suočeni sa slabljenjem kupovne moći duvanske proizvode nabavljati tamo gdje mogu da ih plate, nabavljajući ih na sivom tržištu. Ne mora se biti stručnjak da bi se konstatovala ta činjenica. Nijesam ekonomista, ali mogu jednostavno da logiram kao i svi građani ove države. Mora se biti odgovoran i kazati da je Vlada Duška Markovića sve to znala, ali je svesno omogućila cvjetanje sivog tržišta cigareta. Sumnju da je Vlada saučesnik u ovim poslovima i da nije htjela da spriječi sivo tržište može da potvrdi činjenica da se nadležni organi nijesu previše pretrgli u tome da to

spriječe na terenu. Dakle, niti da privedu organizatore toga posla, a takođe ni da privedu one koji su to radili na nekom nižem nivou, koji su to radili na ulici. Nijesmo vidjeli neke velike akcije.

Izgleda da stara ljubav zaborava nema, pa tako i šverc duvana, šverc cigareta, posebno prekomorski sa Albanijom, nikada očigledno nije prestao. On ostaje omiljena i unosna zanimacija očigledno onih koji su debelo zaradili od toga posla devedesetih godina. Dakle, vraćaju nam se ti duhovi prošlosti i u 2018. godini. Kako smo tih devedesetih godina preživljavali, kako kaže jedan pank bend, godine sirotinjske zabave, evo nas 25 godina kasnije - isti ljudi nas vraćaju na taj period, isto imamo šverc cigara, droge, imamo ubistva, obračune kriminalnih klanova, nema institucija, država je zarobljena, kako kaže ministar vanjskih poslova Darmanović, mi se vrtimo u jednom krugu zahvaljujući jednoj vlasti koja je /prekid/ kriminalu i korupciji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:42:07)

Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ (23.07.18 16:42:18)

Gospodine predsjedavajući, član 105. Dakle, svako ima pravo da iznese svoj stav na način kako misli da je to za njega najispravnije, ali nema pravo da vrijeđa. U konkretnom slučaju, Vi ste prećutali kada je rečeno da ovom državom upravlja polusvijet. Ovom državom upravljaju ljudi kojima je mandat dao narod, odnosno građani Crne Gore i vrijeđati, prije svega, građane Crne Gore, birače u najmanju ruku nije korektno i dozvoliti da se sa takvim terminima obraća u ovom Parlamentu. Molio bih Vas da imamo u daljem vođenju ovog sastanka i debate koja se radi u ovom Parlamentu obzira prema tome da se svi zajedno ponašamo u skladu sa Poslovníkom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:43:20)

Kolega Vuletiću, da pročitamo zajedno, pa da dođemo do stava. Poslanici i drugi učesnici u pretresu dužni su da poštuju dostojanstvo poslanika i Skupštine i da se jedni drugima obraćaju sa uvažavanjem. Nisam upamtio da je kolega to zloupotrijebio. Stav 2 - Nije dozvoljeno korišćenje uvredljivih izraza ili iznošenje činjenica i ocjena koje se odnose na privatni život poslanika i drugih lica. Ako ste se prepoznali, kolega Vuletiću, mogli ste koristiti pravo na neku repliku pa da procijenimo. To su bile političke ocjene i zbilja ne mogu ući u glavu nijednog poslanika tako da nemate više komentar.

Idemo dalje na raspravu. Za učešće u raspravi se prijavio po redosljedu Andrija Popović. U međuvremenu se prijavio i ministar Hrapović kojem bih dao riječ poslije.

Komentar na izlaganje.

ANA NIKOLIĆ (23.07.18 16:44:57)

Moj komentar poslaniku Vučuroviću će biti u dijelu konstatacije da su poslanici DPS-a zaduženi da hvale ovaj rebalans. Kada govorimo o rebalansu, govorimo o ciframa koje danas imamo ovdje ispred nas. Imali smo plan budžeta donesen za 2018. godinu, pa smo imali rebalans u aprilu ove godine, pa imamo rebalans danas. Kada govorimo o dva pokazatelja, to su izvorni prihodi. Imali smo milijardu i sedamsto osam miliona izvornih prihoda koje smo zacrtali kada smo donijeli budžet za 2018. godinu. Prvim rebalansom iz aprila povećali smo ih za 57 miliona. Ovim rebalansom mi ih smanjujemo za osam, ali on i dalje raste u odnosu na prvi plan za 49 miliona. Prema tome, to je malo smanjenje od osam miliona u odnosu na njihov rast. Od donošenja ovog zakona iz novembra od 49 miliona je nešto što je, zaista, za pohvalu.

Dalje, tekući prihodi, gospodine Vučuroviću, isto kada gledamo donošenje zakona, prvi

rebalans, drugi rebalans govori da u aprilu ove godine smo donijeli povećanje od 53 miliona, a sada je smanjeno za 13, ali isto tako i dalje povećanje do kraja godine će biti za 39,3 miliona. Šta je ovdje bio razlog? Upravo je prepoznato da su te akcize koje su bile previsoke i koje su se odrazile na akcize za duvan uradile ovaj pad i da bi se zaustavio taj pad, upravo je ovo bila intervencija Vlade Crne Gore da zaustavimo ovaj pad kako ne bi imalo dalje fluktuacije kroz širi dijapazon na izvorne prihode i tekuće prihode. Kada su u pitanju rashodi, rashodi su preraspoređeni u okviru kuće. Znači, jedno ministarstvo je izgubilo, drugo je dobilo i samo je došlo do smanjenja od četiri milijarde i rashoda. Zato deficit nije se mnogo promijenio svega tri miliona, zbog toga što su i rashodi ostali u okviru kuće raspoređeni na drugačiji način. Samo toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:47:19)

Izvolite, kolega Vučurović - odgovor na komentar.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.18 16:47:24)

Ja volim ovako kada se poslanici DPS-a nađu u nokautu, ustvari u nokdaunu, pa onda se jave poslije nekih minut kad se razbistre. Ovo politički govorim. Gospođa očigledno nije slušala o čemu sam ja pričao. Ja analiziram ovdje ljude, pravo da vam kažem, analiziram poslanike sve i iznenađen na gospođu. Kaže: Ako je smetnja za zaposlenje partijska knjižica, uzmite knjižicu DPS-a i problem je riješen. E to je rekla ova gospođa, tako da ja ne bih sa njom previše polemisao, nego bih nastavio sa gospodinom /upadica/ Citirao sam, nijesam slagao ništa. Nemojte molim Vas da mi govorite to, kao što je gospodin Vuletić pokušao da mi podmetne nešto. Govorio sam o samozvanoj eliti i polusvijetu, a što ste se vi prepoznali je vaš problem. Precizno sam citirao svaki put. Evo uzećemo stenogram pa da pogledamo. /Upadica/

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:48:25)

Gospodine Vučuroviću, nastavite.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.18 16:48:27)

Ja sam precizno citirao gospodina Radunovića, jer ja ne želim bilo šta kome ovdje da podmećem, ali se postavlja pitanje odgovornosti. To je kod mene najvažnije, ono o čemu sam pričao, ne samo gospodina Radunovića, nego i premijera Markovića koji je kao čitava Crna Gora znao da će doći do bujanja sivog tržišta. Pa nijesmo toliko, ljudi, nepismeni, a kamo li vi koji se bavite tim stvarima. Mjesecima ste tolerisali tu pojavu. Vidjeli smo da se to dešava po ulicama gradova u Crnoj Gori i vi ste tolerisali nezakonite radnje, vi ste dakle napravili teška krivična djela, a znali ste da će to da se desi. To mene interesuje. Zbog čega je Marković sebe doveo u tu poziciju i Vi, gospodine Radunoviću?

Ko su ljudi? Zašto se to desilo? Da vidimo malo ko su ljudi bliski vama ili bliski Markoviću, koji su imali koristi od tih poslova? Nije to moglo da se desi preko noći, mi smo usvojili povećanje akciza tek tako da napunimo budžet. E pa nijeste napunili budžet, nego je procvjetala siva ekonomija i sivo tržište. Vi, nažalost, imate većinu ovdje i nećete moći da smognete snage niko od ovih poslanika da pita isto Vas to pitanje, a trebao bi neko da pita. Evo prvi gospodin Vuletić. Zašto ne pitate to, nego se bavite elitom i samozvanim polusvijetom? Zašto ne pitate šta je bujalo sivo tržište? /Upadica/

Kao da je neko gumicom prebrisao pola godine života Crne Gore i ovaj period od prošle godine kada je došlo do povećanja akciza. To više ne važi, nije se desilo i 'ajde da se svi pravimo blesavi i kao da smo prespavali taj period /prekid/ na kartu zaborava je glavna disciplina DPS-a već 30 godina, ali doći će vrijeme da se i ne zaboravlja, a mi nećemo zaboraviti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:50:50)

Izvolite, kolega Vuletiću.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.18 16:50:54)

Kako ima on pravo? Po kojem osnovu?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:50:54)

Vi ste u svom izlaganju njega pominjali i u negativnom, tako da izvolite, dva minuta.

MILORAD VULETIĆ (23.07.18 16:51:06)

Gospodine predsjedavajući, ko će koga prepoznati da je polusvijet, najbolje će odlučiti građani, slušajući nas ovdje danas kako debatujemo.

Za 12 godina koliko radim u ovom Parlamentu niko mi nije uputio riječi da nijesam dobro čuo ili da sam pogriješio, da ne kažem neki teži izraz. Ja to nikada nikome od kolega nijesam uradio. A gospodin Vučurović je rekao da ovom državom upravlja polusvijet. Polusvijet su znači većina od 50% birača Crne Gore, koji su izašli na izbore i dali povjerenje ovoj vlasti, je li tako? Upravljaју oni kojima su dali mandat, gospodine Vučuroviću, na vašu žalost i na žalost svih onih ostalih koji ni jednu lijepu riječ nijesam čuo da su izgovorili u posljednjih nekoliko godina u ovom Parlamentu o svojoj državi. Zamislimo se malo svi zajedno o tome da li je to uredu, da li je to dobro, da li je to akademski i da li je to pošteno. Vi znate da budete izuzetno maliciozni i licemjerni, ali to je Vaše pravo. Ja pokušavam iskreno da se obraćam svojim kolegama, da držim do njihovom dostojanstva taman onoliko koliko zaslužuju. U ovom slučaju samo ću se zadržati na ovome, jer ne želim, budući da ste ipak novi kolega, jer ste prvi put u ovom skupštinskom sazivu, da Vam dam priliku za neki tolerantniji ili kulturniji dijalog ukoliko cijenite da treba da ga vodimo. Ako cijenite da ne treba da ga vodimo, /prekid/

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:52:49)

Hvala, kolega Vuletiću. Nastavljamo dalje.

Kolega Andrija Popović, ima riječ, a neka se pripremi ministar Hrapović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.07.18 16:53:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Kako se radi o objedinjenoj diskusiji o tri tačke dnevnog reda - Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu za 2018. godinu i fiskalnoj odgovornosti, kao i dopuni Zakona o akcizama, ja ću probati kratko. Toliko je toga rečeno već ovdje.

Liberalna partija je dio vladajuće koalicije. Naš posao je da afirmišemo Vladine prijedloge, ali imam i neke zamjerke na čitav ovaj set zakona, naročito na rebalans budžeta koji je tako učestao.

Kao što je poznato, Matični odbor, kao i Zakonodavni odbor su podržali i prijedloge izmjena

i dopuna Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i o akcizama, kojim se, između ostalog, obezbjeđuje smanjenje akciza na cigarete. Od septembra akcize na duvan će se vratiti na nivo koji je važio u periodu od prošlogodišnjeg avgusta. Ovaj rebalans pokazuje određene slabosti, između ostalog, činjenicu da država nije našla adekvatan odgovor na problem sive ekonomije, odnosno crnog tržišta prodaje duvanskih proizvoda. Nije uobičajeno da Zakon o budžetu, odnosno rebalans imamo ovako često na dnevnom redu i to jedino navodi na ocjenu da je upitna procjena Vlade samog budžeta za 2018. godinu. Brine nas i siva ekonomija koja polako dobija bitku sa državom, pogotovo ako imamo procjenu da od 300 do 500 miliona evra se odnosi upravo na sivu ekonomiju, odnosno toliko sredstava se zahvaća iz budžeta.

Uvoz duvana i proizvoda zamjene duvana u periodu januar - maj iznosio je 2,7 miliona evra, dok je u istom periodu 2017. godine bio oko 5,3 miliona i to je podatak u MONSTAT-ovom mjesečnom statističkom pregledu. Legalan uvoz duvana nesumnjivo smanjen je zbog povećanja akciza na cigarete, jer je zbog visokih cijena crno tržište počelo da cvjeta. Od početka godine uvoz duvana je manji oko 50% na mjesečnom nivou.

Budžet zdravstva, odnosno Fonda za zdravstveno osiguranje prijedlogom rebalansa povećan je 25 miliona evra, uglavnom zato što su se prilikom koncipiranja državne kase zaboravilo ukalkulisati dospjele, a ne plaćene obaveze iz prošle godine za nabavku lijekova. I u ovom slučaju možemo primijetiti dozu neodgovornosti.

U budžetu prosvjete od 12,8 miliona evra nedostajućih koji ulaze u rebalans budžeta, ulazi dug iz prethodnog perioda, novi dug zbog zamjene i nedostajuća sredstva za zarade, što isto govori o nečijoj neodgovornosti jer govorimo o nemaloj cifri koja se nije mogla tek tako ispustiti. Radi javnosti treba reći da smanjujemo kapitalni budžet, istina simbolično, dok se rezerve znatno povećavaju, skoro 100%. Radi javnosti pitam na što se tačno odnosi to povećanje tekuće i stalne budžetske rezerve. Vjerujem da ćete u završnom izlaganju ili možda i u komentaru tačno navesti koji su iznosi povećanja rezervi.

Takođe, ono što je veoma interesantno, prvim rebalansom finansiranje izdataka bilo je 181,7 miliona evra, a sada je to 612,4 miliona evra. Makroekonomska stabilnost predstavlja ključni izazov za Crnu Goru, a poseban izazov u narednom periodu je upravo uspostavljanje dugoročne fiskalne i finansijske stabilnosti. Mislim da je Crna Gora na pravom putu. Dosta toga je urađeno u posljednjih par godina. Napravili smo i taj plan kako će se budžet koncipirati u narednim godinama, ali učestali rebalansi nikako ne dovode do toga da možemo imati budžetsku stabilnost. Vjerujem da će Ministarstvo finansija u budućem periodu naročito pažnju obratiti na tako nešto. Vjerujem da nas naročito neće dočekati jesensko zasijedanje sa nekim novim eventualnim rebalansom budžeta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (23.07.18 16:59:38)

Hvala, kolega Popoviću. Imaćete još jednom prilike.

Komentar na Vaše izlaganje ima Milun Zogović.

Izvolite, poslaniče Zogoviću.

MILUN ZOGOVIĆ (23.07.18 16:59:47)

... demokratskog dijaloga, naravno kulturnog koji je nasušno potreban Crnoj Gori, slušajući nas i naše kolege, želim da afirmativno govorim o ovome što ste rekli, gospodine Popoviću, i da izrazim veliko zadovoljstvo što ste napokon odlučili da stanete iza svoga stava i da glasate protiv ovoga o čemu ste kritično govorili gotovo punih deset minuta. Mogu Vam reći da nema nijednog iskrenog i dosljednog opozicionara u Crnoj Gori koji ne bi stao iza svake izgovorene riječi. Drago mi je što ste prepoznali strahove da se Crna Gora nalazi pred finansijskim slomom i da su najveća dostignuća naših ekonomskih stručnjaka iz vladajuće elite rebalansi gotovo na tromjesečnom nivou, koji su, izgleda, najbolji način i pokazatelj neodgovornog finansijskog poslovanja i vođenja države.

Gospodine Popoviću, Vi ste danas dali za pravo svim opozicionim poslanicima da sve što

su rekli vezano za crnogorsku ekonomsku politiku ima potvrdu i iz dijela vladajuće većine. Hvala Vam što ste odlučili da konačno stanete iza svojih riječi, da glasate. Današnji dan je možda istorijski za crnogorski parlamentarizam u novijem vremenu. Svakako želim da Vam zahvalim što ste donijeli jednu tako bitnu odluku koja će biti na dobrobit svih građana Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 17:01:31)

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.07.18 17:01:37)

Zahvaljujem. Kolega, nemojte se prerano radovati, sačekajte malo. Nijesam govorio ni o kakvom ekonomskom finansijskom slomu. Naprotiv, rekli smo da Crna Gora ima makroekonomsku stabilnost, da je planirala mnogo toga kako treba budžet da se ostvaruje u sledećih nekoliko godina, kako da se smanjuje taj budžetski deficit koji je stvarno veliki. Kako ću glasati, to ćemo već videti.

Ono što je bitno da se kaže, ovdje sam ukazao na te neke loše strane samog rebalansa budžeta. Naravno, o sivom tržištu, o sivoj ekonomiji sam bezbroj puta govorio u ovoj plenarnoj sali, čak posljednje pitanje premijeru Markoviću se odnosilo na sivu ekonomiju i kako da je suzbijemo. Nemamo načina. Strah me je da vidimo da država gubi bitku sa sivom ekonomijom, što svi zajedno kako izvršna vlast, tako i zakonodavna vlast ne smijemo dozvoliti. Jer, u crnogorskoj ekonomiji možda to drugi vide na drugačiji način, mislim da je siva ekonomija naša rak rana. Najveći problem Crne Gore, i ako se svi zajedno sa tim ne uspijemo izboriti, mislim da Crna Gora ne može izgurati na tom evropskom putu. Jer, jednostavno promijenili su se svi nekadašnji uslovi kako su neke zemlje ulazile u Evropsku uniju, da pomenemo samo primjer Bugarske, Rumunije, više nema tih i takvih uslova da se može ući. Znači, moraju se ispuniti svi uslovi koje Evropa traži od nas, a mi sa tolikim obimom sive ekonomije sigurno je da to ne možemo da uradimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.18 17:04:36)

Hvala, kolega Popoviću.

Kao što sam najavio ranije, sada riječ ima ministar Kenan Hrapović. Prije nego što on krene sa izlaganjem samo da obavijestim o našem radu. Ministar Hrapović biće 15. učesnik u raspravi. Za sada imamo prijavljenih još 12 iz pozicije i još 10 ili devet iz opozicije. Tako da nam ni sutrašnji dan neće biti dovoljan ako nastavimo sa ovolikim brojem komentara i učešća.

Izvolite, ministre Hrapoviću.

KENAN HRAPOVIĆ (23.07.18 17:05:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani poslanici, tema rebalansa budžeta nije nepoznata ni ovoj Vladi ni prethodnim vladama, ni vladama van Crne Gore. Evo već treći put od 2010. godine govorimo o rebalansu budžeta kada je zdravstvo u pitanju. Prvi rebalans je bio 2012, zatim 2016. godine i, evo, treći put danas pričamo o toj temi.

Ono što želim da saopštim je da Vlada ovim rebalansom kada je zdravstveni sistem u pitanju pokazuje svoju odgovornu politiku realnog planiranja potreba zdravstvenog sistema za naše građane. Na taj način ono što se želi postići jeste jačanje kvaliteta zdravstvene zaštite naših građana, odnosno podizanje kvaliteta zdravstvene zaštite iz dana u dan. Na ovaj način šaljemo poruku građanima Crne Gore da Vlada osim redovnog budžeta koji svake godine dobijamo, podsjetiću da je u posljednje dvije godine budžet značajno uvećan u odnosu na prethodne, 2017.

uvećan za 15 miliona evra u odnosu na 2016. godinu, a za ovu godinu skoro 5% poena je izdvojeno više za zdravstveni sistem u odnosu na prethodnu godinu. Dakle, osim konstantnog povećanja izdvajanja sredstava za zdravstvenu zaštitu i ovim načinom - rebalansom država pokazuje odgovoran odnos kako treba platiti sve one usluge koje su pružaju našim građanima.

Takođe želim da istaknem da se u praksi često pominju izrazi troškovi u zdravstvu, dugovanja u zdravstvu, neizmirene obaveze. Želim da pokušam da pošaljem jednu poruku da treba da govorimo o ulaganju u zdravstvo, a ne o troškovima. Jer, svaki evro uložen u zdravstveni sistem je ulaganje u zdravlje naših građana. Složit ćete se svi, nadam se, da je ulaganje u zdravstvo ustvari ulaganje u zdravog pojedinca. Da je to tako, saopštiću neke podatke koji potkrepljuju sve ovo što govorim.

Podatak da je od 2014. do 2017. godine pao procenat učešća građana u kupovini lijekova sa 40,60% na 28%. Dakle, za 13% je poraslo učešće Fonda u obezbjeđivanju lijekova građanima kroz osnovnu i doplatnu listu lijekova, doplatnu smo doduše uveli ove godine. Sve manje građani izdvajaju iz svog džepa da bi kupovali lijekove, za nekih 13%, ponavljam od 2014. do 2017. godine.

Donošenjem nove liste lijekova uvršteno je 114 novih lijekova za sve naše građane, odnosno proširene su terapijske opcije i to za najznačajnije bolesti. Samo ću navesti neke: dijabetes, liječenje za sve karcinome svi lijekovi su obezbijeđeni preko osnovne liste lijekova i građani Crne Gore ne moraju da izdvajaju nijedan evro za te lijekove. To su najskuplji lijekovi. Za trombolitičke terapije, lijekove za povišen krvni pritisak. Podsjetiću samo da mi na osnovnoj doplatnoj listi imamo preko 30 takvih lijekova sa 55 raznih doza. Tako da poređenje nekih cijena koje su van liste lijekova na slobodnom tržištu apsolutno ne može biti realno. Takođe, imamo lijekove za anemiju, za transplantacione programe, za vještačku oplodnju. Tako da više nijedan bračni par ne mora nijedan cent da da kao što je to ranije bio slučaj za kupovinu lijekova za vantjelesnu oplodnju. Imamo sve lijekove za infektivne bolesti, za multipla sklerozu, za sve reumatoidne artrite, kronovu bolest, psorijazu, osteoporozu itd.

Tema lijekova je posebno značajna za sve nas, jer svi koristimo lijekove i svi smo korisnici zdravstvene zaštite. Da li namjerno, ili nenamjerno, ili zlorado, želim da danas definitivno dam objašnjenje građanima Crne Gore da se dvije stvari ne mogu uporediti. Ne može se uporediti cijena lijekova koji su na listi lijekova, osnovnoj i doplatnoj, koje plaća država Crna Gora, sa cijenama lijekova koji su u slobodnoj prodaji po apotekama. To je slobodno tržište. To ni Evropska unija ne dozvoljava. Naprotiv, zabranjuje regulisanje cijena lijekova u slobodnoj prodaji. Podsjetiću samo da smo mi imali praksu ranije da ograničavamo cijene lijekova, hljeba, brašna, ulja itd, pa smo po direktivama Evropske unije morali da ukinemo ta ograničenja.

Ministarstva zdravlja poštuje direktive Evropske unije i ne može da reguliše cijene lijekova u slobodnoj prodaji po apotekama u odnosu na cijene lijekova koje obezbjeđuje država Crna Gora. Šta to znači? Ponavljam još jednom, ovo je isključivo bazirano na svim podacima koje imamo, da je maksimalna cijena bilo kojeg lijeka u Crnoj Gori niža od prosječne cijene lijekova u tri države sa kojima se upoređujemo, a to su: Srbija, Hrvatska i Slovenija. Novi lijekovi koje smo uveli na tržište kroz osnovnu listu lijekova i doplatnu za naše građane koji su besplatni, radi se o lijekovima koji su novi, neki od njih su prometovali u Crnoj Gori, uspjeli smo kroz pregovore da cijene tih lijekova snizimo od 15% do 40%. Cijene 89% lijekova sa osnovne liste lijekova koji su besplatni za građane Crne Gore su niže ili jednake najnižim uporedivim cijenama, uglavnom najniže cijene lijekova ima Srbija. Sa doplatne liste lijekova od 90 lijekova koje imamo na listi su tri skuplja u odnosu na ove uporedive cijene. Na taj način cijene koje plaćaju osiguranici, odnosno građani u Crnoj Gori za 96,7%, skoro 100% sa doplatne liste lijekova su niže ili jednake najnižim uporedivim cijenama. Opet naglašavam, Srbija uglavnom ima najniže uporedive cijene lijekova.

Zašto kažem da se pokušavaju namjerno ili zlonamjerno plasirati u medijima, u javnosti podaci da su uporedive cijene i upoređuju se cijene sa slobodnog tržišta u prodaji sa cijenama koje plaća država Crna Gora kroz Fond za zdravstveno osiguranje sa osnovne i doplatne liste lijekova. Nešto sam već rekao, ali još ću jednom da podsjetim građane. Dakle, Ministarstvo zdravlja je uvođenjem nove liste lijekova koja je u funkciji od 1. marta ove godine uvelo upravo ograničavanje cijena lijekova na veleprodavnom nivou sa efektom značajnog smanjenja tih cijena i plaćanja iz budžeta Fonda zdravstva. U odnosu na cijene lijekova na slobodnom tržištu, Ministarstvo zdravlja, kao što sam rekao, nema zakonski okvir, niti osnov da ograniči slobodan

promet tih lijekova i medicinskih preparata. Nijedna zemlja Evropske unije, niti zemlja regiona ne vrši regulaciju cijena lijekova i drugih pomoćnih medicinskih preparata koji se ne nabavljaju o trošku zdravstvenih fondova. Jedini izuzetak jeste Srbija. Međutim, to se kosi sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, ali to već nije naš problem.

Želim da poručim građanima Crne Gore da ne kupuju lijekove u slobodnoj prodaji. Moja je molba da za svaki lijek pođu kod izabranog ljekara i dobiće lijek na recept ili, eventualno, lijek sa doplatne liste lijekova. Ne samo što će na taj način dobiti lijek besplatno o trošku države, nego će izbjeći i moguće neželjene nuspojave koje se mogu desiti korišćenjem takvih preparata.

Takođe, samo ću saopštiti, pominjani su ovdje neki značajni podaci, koliko državu košta liječenje malignih bolesti. Podaci iz Klinike za onkologiju Kliničkog centra Crne Gore uključuje odjeljenje za hemioterapiju i za radioterapiju. U 2010. godini, poštovani građani i poslanici, imali smo 487 pacijenata oboljelih i liječenih. U 2017. godini taj podatak je 1403. Dakle, 916 je povećan broj oboljelih, za više od tri puta u odnosu na 2010. godinu. Povećanje troškova za njihovo liječenje je povećano dva puta. Znači, kroz pregovore koje sam pomenuo uspjeli smo da smanjimo te cijene lijekova koji su do sada bili.

Završavam sa još jednim podatkom iz Brezovika pošto su pominjani ovdje lijekovi. Dakle, 2014. je /prekid/ pacijenata oboljelih od karcinoma pluća, 2017. godine 386 pacijenata. Cijena liječenja ovih oboljelih 386 citostaticima košta državu četiri miliona evra godišnje. Trenutno imamo tri pacijenta na imunoterapiji u Brezoviku, njihova cijena liječenja godišnje je preko 200.000 evra. Ovo su neki od razloga zašto budžet, odnosno sredstva koja dobijamo svake godine nijesu dovoljna da odgovore potrebama zdravstvenog sistema. Izvinite što sam prekoračio. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (23.07.18 17:15:58)

Ministre Hrapoviću, imaćete još prilike.

Imate dva komentara.

Prvi komentar ima kolega Radunović, a poslije njega kolega Konjević.

Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (23.07.18 17:16:09)

Ministre Hrapoviću, pažljivo sam Vas slušao. Nekako mi je sada neutemeljena ova izjava, tj. dio obrazloženja Predloga rebalansa budžeta gdje piše da ovaj rebalans, između ostalog, mora da se sprovede i zbog nepredviđenih rashoda u oblasti zdravstva uzrokovanim jednim dijelom akumuliranim neizmirenim obavezama iz prethodnog perioda. Znači, ne priča se ni o kakvim poboljšanjima, nego očigledno niste plaćali obaveze kako su dolazile, što bi značilo da je novac predviđen prethodnim budžetima bio trošen neplanski i da su ostali, kako se to popularno kaže, repovi koji sada moraju da se pokriju. To proizilazi iz obrazloženja ovog budžeta. Uz to, imali ste i tri miliona 845 hiljada /prekid/ 628 evra donacija. Nije beznačajno. Kako izgleda iz ugla građanina zdravstveni sistem, pokušaću kao predstavnik građana, ne idem često u bolnicu, nemam mnogo kontakata sa zdravstvenim radnicima, ali sa građanima imam. Prvo, od izabranog ljekara, kako ste to lijepo izgovorili, pođete kod izabranog ljekara i on vam prepíše lijek. Izabrani ljekar na odmoru, a vi čekali prije toga tri sata, pitate - može li neki drugi da mi da. A ne, samo vaš izabrani ljekar kada se vrati s odmora kroz 20 dana. Tako izgleda ta kupovina lijekova o kojima Vi pričate ili dobijanje lijekova besplatno. Od ovog povećanja koje je predviđeno rebalansom budžeta, koliko će da skoče plate medicinskim sestrama i ljekarima? Ništa. Radi se o novozaposlenima. Nekako je specifično, znate, baš u ovim ministarstvima koje pokriva SD koji značajno skače na izborima na račun partijskog zapošljavanja - tu fale pare. Kako se to dešava nije mi jasno, a mislim da građanima jeste. Koliko se čeka na preglede s obzirom da smo tako puno uložili u dijagnostičke aparate i uopšte u svu tehnologiju, pa ljudi, ima ih dosta, koji umru čekajući da dođu do magnetne rezonance ili do nekog drugog aparata.

Najbolje od svega je, gospodine ministre, ovaj novi elektronski vid otkazivanja pregleda. Najpogođenije ljude, one najstarije koji uz to nemaju nikog mlađeg da im pomogne ste osudili na

to da odgovaraju na poruke automatske sekretarice govorne pošte, pritisnite jedan ili pritisnite nula da biste produžili ili da biste sačuvali svoje mjesto itd, nije ni meni premnogo jasno. Dovedi ste najugroženije ljude, one najstarije i koji nemaju nikakvu pratnju u situaciju da više ne mogu da dođu do pregleda. Jer, ukoliko ne odgovore, a pola ih ne čuje, pola ne zna da se koristi mobilnim telefonom, smatra se da su otkazali svoj pregled. Takvo je stanje u zdravstvu sa strane građanina, a sa vaše strane ovako kako vi kažete. Ja više vjerujem građanima.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:19:11)

Izvolite, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (23.07.18 17:19:57)

Zahvaljujem.

Zahvaljujem i na komentaru.

Dakle, ne radi se o neplanskom trošenju sredstava, nego o nedovoljnom iznosu dobijenih sredstava za potrebe koje sam maloprije saopštio koje iz godine u godinu rastu i, još ću kasnije pomenuti, uvođenjem i izmjenom novih zakonskih propisa, davanjem i povećavanjem prava zdravstvene zaštite našim građanima. Sve to košta. To mora da se plati. Ovo nije neplansko trošenje sredstava, nego je ovo odloženo plaćanje za neki drugi period. Donacije se ne koriste za kupovinu lijekova, koriste se za aparate. Donacije se ne koriste za dijagnostičke procedure, za operativne procedure.

Podsjetiću samo da je država u ove dvije godine, odnosno Vlada opredijelila za nabavku savremene medicinske opreme oko 15 miliona evra, što u posljednjih deset godina uopšte nije bio slučaj. To je ogroman iskorak mimo osnovnog iznosa budžeta.

Što se tiče elektronskog otkazivanja, hvala Vam na tome. Saopštavao sam i mi smo iz Ministarstva i Kliničkog centra saopštavali na problem koji se desio da otprilike nekih 20% do 38% svaki dan se građana nije odazvalo na njihov zakazani pregled kod specijaliste. Ono što smo mi uradili u međuvremenu, urađeno je softversko rješenje da se građani pozivaju, ovo što ste Vi saopštili, četvrti, peti i šesti dan dva puta da sa pritiskom jedne ili druge tipke potvrde ili otkazu pregled. Sada ću Vam reći analizu testne faze ovoga što smo uradili. Na 1000 poziva uradili smo, informatička kuća koja nam je to radila, 43 pacijenta je potvrdilo dolazak na zakazani pregled, 5% je otkazalo termin, 43 se nije javilo na šest dobijenih glasovnih poruka i 10% pacijenata se nije snašlo u primjeni servisa. O tome mi govorimo. To znači da trenutno imamo 48% novih slobodnih termina.

Šta ćemo da uradimo? Naš fokus je upravo ovih 10% građana koji se nisu snašli, a koji, pretpostavljamo, nalaze se u ovoj starosnoj dobi koju ste Vi pominjali da ne mogu da se snađu na telefonskim aparatima i da se radi o pripadnicima starije populacije. Cilj nam je da u što skorijem periodu sačinimo platformu svih dostupnih specijalističkih pregleda na nivou Crne Gore za period od godinu dana. Tako da će u periodu od godinu dana svi termini biti poznati za svakog specijalistu i za svaki specijalistički pregled tako da će građani u narednom periodu moći da dobiju svoj zakazani pregled.

U razgovoru, izvinjavam se što je pominjem, sa britanskom ambasadoricom koja je došla u protokolarnu posjetu, koja je saopštila je i čestitala Vladi Crne Gore na uvođenju projekta elektronskog zakazivanja i saopštila mi podatak da je kod njih u Velikoj Britaniji dvije godine taj postupak, odnosno taj projekat se uspostavlja zbog raznih problema. Dozvolite da i mi dobijemo određeni period da taj projekat u punoj fazi implementiramo. Hvala.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:23:17)

Na ovaj način je završena razmjena komentara između ministra Hrapovića i poslanika Radunovića.

Na izlaganje ministra imamo komentar poslanika Raška Konjevića.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.07.18 17:23:37)

Zahvaljujem.

Nemam nikakvog razloga da ne vjerujem ovo o čemu je govorio gospodin Hrapović. Pročitaću Vladin dokument koji je usvojen u ovom Parlamentu prije godinu dana kako je ocijenio sistem zdravstva. Znači nije moj stav, nije moja ocjena. Imajući u vidu opšte stanje u sistemu zdravstva, koje se ogleda u povećanom nezadovoljstvu građana u vezi dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite, nezadovoljstvu zdravstvenih radnika svojim statusom, te porastu troškova, prepoznata je potreba za intenzivnim sprovođenjem strukturnih reformi u ovoj oblasti. Ovo je poglavlje 324 Zdravstveni sistem - fiskalna strategija koju je predložila Vlada, a usvojio ovaj parlament. Znači, konstatuje se porast troškova. Ne želim da ulazim u to da li je porast tih troškova opravdan ili neopravdan. Samo ću iz ovih podataka koji su navedeni kroz rebalans budžeta i ovo što je saopštio gospodin Hrapović izvući jednu moju logiku, možda je pogrešna, neka građani sude, neka sude medicinski radnici i ljudi koji, nažalost, imaju potrebu, a svi negdje manje ili više imamo tu istu potrebu.

Kolega Radunović je prije pet ili šest dana odgovorio na jedno poslaničko pitanje. Parafraziram ga, a biću vrlo korektan, neću sigurno pogriješiti, da je 2016. zaključno sa 31.12.2015. plaćeno nešto oko 36, ako griješim odmah me ispravite, miliona evra zaostalih obaveza zdravstvenog sistema i da je podvučen saldo na 31.12.2015. godine. Ako sam dobro razumio kolegu Radunovića, to bi značilo da zdravstveni sistem u Crnoj Gori na taj datum nije imao neizmirenih obaveza.

Vi ste rekli, gospodine Hrapoviću, što je pohvalno, da je u 2017. povećan budžet Fonda zdravstva za 15 miliona evra, pa da je 2018. u odnosu na 2017. godinu povećan budžet još pet miliona evra, ako sam Vas dobro čuo. To dođe onda malo više od pet miliona. Nebitno je sada. To je 20 miliona evra. Znači, u 2017. i u 2018. godini imamo 20 miliona evra više. To je 10% u odnosu na budžet iz 2016. godine. U tom periodu 2017. i 2018. godine imamo neizmirene obaveze u rebalansu od 15,3 miliona. To bi značilo 15 miliona 2017. uvećan budžet, pet miliona ili nešto više, nije važno sada, to je 20 miliona, plus ovih neizmirenih obaveza u tom periodu od 15 miliona, to je 35 miliona je trošak veći nego 2016. godine. Prosto pitanje da li smo mi sa tih 35 miliona podigli zdravstveni nivo zaštite, te ova ocjena fiskalne strategije više ne bi trebalo da stoji, jedno, sa aspekta satisfakcije građanina zdravstvenim sistemom i, drugo, je li moguće da se poveća trošak sistema zdravstva od 35 miliona evra za dvije godine, a da u tih 35 miliona evra, gospodine Hrapoviću, nemamo uvećanje zarada zdravstvenim radnicima? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:27:23)

Pravo ima ministar Hrapović.
Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (23.07.18 17:27:30)

Gospodine Konjeviću, obraćam se građanima Crne Gore, prije svega.

Dakle, podsjetiću da kada ste bili ministar u prelaznoj Vladi, bili ste tada ministar finansija, jako ste podržali predlog tadašnjeg direktora Fonda, koji je takođe bio u prelaznoj Vladi, izvinjavam se što ga pominjem gospodina Adisa Balotu, na predlog budžeta od 207 miliona evra, pa me sad čudi otkud to odjednom taj "salto mortale", ili kako se kaže, da sad odjednom kritikujete povećanje budžeta.

Dakle, tačno da je prije godinu dana ovaj dokument, i to je jako bitno, Vlada donijela prije

godinu dana, a u međuvremenu smo uradili mnoge reforme, mnoge dobre stvari. Samo ću vam navesti neke. Istraživanje CEMI-a iz 2017. godine pokazuje da 69% ispitanika smatra da može da dobije zdravstvenu uslugu kada mu je potrebna.

Dalje, istraživanje CEDEM-a iz marta ove godine, prije par mjeseci, pokazalo je da je povjerenje u institucije zdravstvenog sistema u samom vrhu sa 55%, što je rast za 7% u odnosu na istraživanje CEDEM-a iz decembra 2017. godine, za samo četiri mjeseca rast 7%. Takođe, istraživanje CEDEM-a iz aprila ove godine, takođe prije par mjeseci, pokazuje da 64 ispitanika smatra da se kvalitet zdravstvene usluge poboljšao, 74% je zadovoljno kvalitetom pružanja zdravstvene zaštite. Ovo govorim zbog građana kojima se i Vi i ja obraćamo. To Vaše dušebrižništvo za građane i za ljekare da ostavimo upravo i građanima i ljekarima da oni ocjenjuju šta i kako treba da bude.

Tačno je da je povećan budžet za 2017. godinu i 2108. godinu. Ja sam u svom uvodnom izlaganju saopštio da to nije dovoljan iznos budžeta u odnosu na ono što su zdravstvene potrebe, a zašto? Zato što su poslanici u ovom Parlamentu izglasali izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti, izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju, donošenje Zakona o transplatacionom programu koji značajno uvećavaju troškove. To sve košta i to treba da se plati.

Dakle, donesen je Zakon za transplataciju. Takođe, povećana su prava na stomatološku zdravstvenu zaštitu studentima od 18 do 26 godina starosti. To je neka populacija tada izračunata na nekih 30.000 studenata koji su imali besplatnu zdravstvenu zaštitu. Trudnicama je omogućena zdravstvena zaštita, takođe kao dodatna proširenja zdravstvene zaštite poslije porođaja još godinu dana. Proširena su prava na rehabilitaciju, medicinsko-tehnička pomagala, slušna pomagala, pomagala za disanje, insulinske pumpe. Naša djeca su dobila inhalator koji imaju cističnu fibrozu /prekid/ aparate za /prekid/ u kućnim uslovima, koštana tkiva za djecu, kohlearne implante, pomagala itd.

Moram da podsjetim da se o trošku Fonda za zdravstveno osiguranje, gospodine poslaniče Konjeviću, finansiraju troškovi za nezaposlena lica, za izbjegla lica, za raseljena lica, za lica na izdržavanju kazne zatvora, za strance koji nijesu zdravstveno osigurani, za azilante i neosigurana lica. Sve to košta i zato tražimo svake godine povećanje budžeta. Odnos ove Vlade je jako odgovoran i svake godine, kao što vidite sami, dobijamo povećanje budžeta. Nadam se da će tako biti i u narednom periodu.

Zahvaljujem i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:31:21)

Zahvaljujem ministru zdravlja.

Na ovaj način smo završili polemiku, razmjenu komentara između ministra Hrapovića i poslanika Konjevića.

Sljedeći prijavljeni diskutant je Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.18 17:31:42)

Hvala, potpredsjedniče.

Kada su pisali Ustav Crne Gore, u članu 1 stoji poslije najvažnije norme građanska država koja je statusno pitanje za održavanja, ali statusno pitanje je suštinski riješeno, dok je taj Ustav na snazi, bar malo efektivan. Slijedi ključna norma - država socijalne pravde i vladavine prava, kao dvije neraskidive kategorije.

Evropska unija je napisala gomile studija o uticaju vladavine prava na ekonomski rast. Normalno, znaju će nema vladavine prava, ekonomski rast i nije pravi. Imate trkače, uzmu steroide, otrče jednu godinu, dvije, a poslije toga su upravo za Fond zdravstva, za liječenje i za raspadanje organa.

Naš Izvještaj stabilnosti finansijskog sistema, kad kažem naš, Centralne banke, a nema razloga da mu ne vjerujemo i guverner je bio u Prvoj banci, i Vi ste bili u Prvoj banci. Tako da nema razloga da ne vjerujem da je Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema kredibilan sa

stanovišta vlasti. Jasno ukazuje šta je ključni rizik, u crveno, po metodologiji Svjetske banke u crveno je i dug i deficit. Tako da je rast, i to je treća kategorija sumnjivog mogućeg rasta u budućnosti. Naravno, ovdje smo zbog građana. Čemu služi rast ako ne građani. I to pitanje ima odgovor i on nije u sferi ovoga što se zove država socijalne pravde. Po definiciji Crna Gora je opstajala na solidarnosti. Male zemlje u principu ne mogu opstati bez solidarnosti i zato norma u Ustavu o socijalnoj pravdi nije slučajna. Ona je pitanje, Hrvati bi rekli, opstojnosti, Francuzi bi rekli ..., a mi bismo rekli - pitanje opstanka Crne Gore. Ako to ne uvedemo u naš ekonomski sistem, uz pravdu, održivost je u pitanju ne finansijska, nego višeslojno i teža.

Rast imamo 4% koji je naravno rezultat investicione plime, plime na dug, jer realno u prva četiri mjeseca izašlo je četiri puta više novca iz Crne Gore, nego prošle godine u četiri mjeseca. Naš kreditni rejting je u odnosu na 2010. godinu u sferi onoga što se zove neinvesticiono iako živimo od strane direktnih investicija sve ovo vrijeme.

Zašto građani Crne Gore politički mogu da se hvale da smo lideri u otvaranju poglavlja, a najmanje minimalne zarade? Zašto su u Makedoniji porasle zarade 7,1 % u jednoj godini, a nama u šest godina nisu toliko? Čemu služi rast, ako ne građanima ili realnom razvoju, razvoju koji će moći donijeti više posla, da nemamo 12.000 visokoškolaca na birou, više građana koji ostaju u Crnoj Gori, da ne gubimo 1% stanovništva godišnje, a samim tim i ključ i preduslov razvoja, jer bez ljudi nema razvoja. I ovako mali gubimo kapacitete. Čemu služi ako porezi rastu? Čemu rast koji povećava poreze? Čemu rast koji direktno uzima od građana kroz PDV i akcize? Čemu naši ljudi iz Nikšića da idu da pune gorivo u Trebinje? Čemu naši bolesni iz Pljevalja da idu taksijem da uzmu neke lijekove u Srbiju? Čemu služi takav rast? Naravno, tokovi novca nije teško znati kome idu. Ako imate rast, nekome ide u džep, ne ide u vazduh. To je jasno, mali broj privilegovanih, neko ih zove tajkuni, na Zapadu ih zovu za ovakve političke sisteme preste nome, name landing, a mi u Crnoj Gori već znamo što znače riječi pozajmljena imena.

Imena ljudi, iza kojih stoje naravno drugi ljudi, a građani imaju najmanju minimalnu zaradu u regionu. Privreda je spremna da prihvati to, Unija poslodavaca je spremna. Uradimo što su uradili drugi, ostavimo dio neoporezovan, da bi skočile plate na 250 evra, da bi se moglo živjeti. Kako živjeti od 193 evra, kako ići u penziju ako vam je prosječna plata, jer 120.000 plaća redovno porez na plate, Unija sindikata je rekla 17. avgusta 2017. godine da 30.000 zaposlenih ne prima platu. Zamislite sistem đe imate 30.000 zaposlenih, a ne primaju platu. Unija slobodnih sindikata, citiram i datum i vrijeme kad je rečeno. Čemu takva ekonomija? Ekonomija da bismo zajedno se suočili sa naglim propadanjem kad stane rast na /prekid/

Sada imam vremena da kažem i to, a otprilike da me čujete, novac nikad nije bio jeftiniji u Evropi. Evropska centralna banka štampa po 60 milijardi da bi držala ekonomiju živom. Kad to stane, opet ćemo doći na kamate, a plaćali smo svi banci kamatu i do 7,5%, plus smo založili i zlato. Nikad nisam dobio odgovor kako smo to smjeli, ali dugogodišnji ministar finansija je 2011. godine napisao tekst "Crni dug". Nije potrebno ime da kažem, 2011. godine znaćete ko je bio. Tada je kao i premijer obećao da ćemo 2015. godine biti na 35% zaduženosti. Sad smo najmanje ili tu - na dva puta zaduženosti od 35%. Znači, znao je naš finansijski sistem, promašio je duplo. Što mislite koliko sad vi griješite sa ovim obećanjima o rastu i ostalome? AMF je predvidio 2,9% iduće godine možda griješi u aprilu mjesecu, možda griješi, moguće da bude više zbog kašnjenja investicije i zbog više novca koji će ući u sistem. A što građani imaju od toga? Što građani imaju od toga? Imaju li građani elementarne uslove za život ili strah? Realno im je pala plata prošle godine. Dobićemo novo iseljavanje. Čemu politika koja gubi ljude? Čemu mala zemlja koja je za 25 godina izgubila 25% stanovništva? Imali smo u XIX vijeku takvo seljenje zbog gladi iz Crne Gore. Zbog gladi su se selili iz Crne Gore, pa smo se rasuli po svijetu. Sada vraćamo se na ono što ja zovem izvitoperenost našeg finansijskog i političkog sistema. Neki bi rekli izopačenost. Doznake iz inostranstva nas drže u finansijskom životu one kroz realne tokove jesu li 400, jesu li 500, oni prijatelji od primorja, pomoraca do onih na sjeveru, kažu da je još 300, 400 u kešu. Kakva smo zemlja da one koje smo isćerali nas finansijski izdržavaju na nivou minimuma, jer fali zdravstvu, fali školstvu, fali administraciji, fali bazbjednosti uskoro? Najvažnije je što fali zdravstvu i školstvu. Zašto ljekari odlaze? Ljepše je živjeti ovdje no na Zapadu, jer čovjek je socijalna kategorija, a mi u Crnoj Gori i dodatno, vezani smo porodično, ovako ili onako. Čak i politički smo rasuti na sto strana, ali smo vezani kumovski i porodično braća i nacionalna braća podijeljena, ali opet vezani. Opet nas je malo da ne bismo bili čvrsto vezani, da bismo opstali. Opstali smo što

smo bili povezani. Ovako se rastačemo po previše osnova.

Zašto Rumunija može koja nije imala struju nego dva sata devedesete godine da poveća plate ljekarima sa 1.000 na 2.700? Zašto Rumunija koji nisu imali struje devedesete godine da gledaju ni RT Srbije tada, zvala se tada drugačije RT Beograd, sada imaju sestre 500 evra kao naši ljekari. Nije bitno ko je vlast, uvijek kažem da nije bitno ko je vlast, za zaključak da tako strateške stvari koje se ne tiču jedne vlasti. Bitno je reći što je puna istina i kako se iz toga izvući. Ako ne začepite, uvijek će vam tako završiti. Rupe, nezakonite rupe iz našeg sistema koje se odlivaju i ako ne kažete barem to. Reći istinu pa spasiti dušu. TONUĆEMO, tonućemo ne zato što to neko ovdje voli, jer valjda sa 30 godina ili 20 godina borbe za ovu državu imamo pravo da nam se vjeruje. Iz opozicije osam godina u toku rata i sada dvije godine bar da nam se vjeruje u dobru namjeru ako ništa drugo.

Moramo povećati građanima minimalnu zaradu, moramo dići tu svijest malih naših preduzetnika da se država brine o njima. Moramo taj rast, ukoliko ga ovdje ima i ukoliko traje, preraspodijeliti, moramo oporezovati one koji realno imaju, moramo podići porez na dobit. Moramo ga podići preko miliona na 17% da bismo imali za ovo što traže i zdravstvo i školstvo kao prioritetni elementi ozbiljnosti i održivosti države. Hvala, izvinite.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:42:10)

Završili smo diskusiju poslanika Krivokapića.

Vidim da se za komentar javljaju dva poslanika Predrag Sekulić i Branko Radulović. Dogovor koji smo imali prije je da u okviru blokova nema komentara. Ja vas molim da poštujemo taj dio. Dogovor, hajde da kažem, opozicije i pozicije. /Upadice/ Znači, do sada smo pokušali da poštujemo to pravilo i ja sugerišem poslaniku Raduloviću da ipak prihvati jedno takvo pravilo, a da na ovaj način pokušamo da završimo ove tačke dnevnog reda.

Ukupno imamo 32 prijavljena poslanika i imamo četiri završne diskusije. To je znači 36. Sad smo završili samo 12. Radimo danas do 18:00 časova po dogovoru. Moja sugestija je da danas pokušamo da damo još riječ Budimiru Aleksiću i Jovanki Laličić ili samo jednom od njih kako budemo uspjeli do 18:00 časova. Ako budemo krenuli sa komentarima u okviru da tako kažem same opozicije, bojim se da će to potrajati. Onda ćete isprovocirati i sutra da na komentar na diskusiju poslanika Mugoše imamo i na taj način ne uspijevamo da dođemo da ljudi koji govore pri kraju dobiju pravo da govore. Po Poslovníku postoji to pravo i ja ću još sutra precizirati taj dio veza na Kolegijumu.

Poslanik Radulović, a poslije njega pravo na komentar ima poslanik Predrag Sekulić.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.18 17:44:23)

Gospodine Gvozdenoviću, prvo želim proceduralno da Vam kažem da ste protiv ikakve logike, ja sam to i na našem poslaničkom klubu sugerirao, spojili nešto što nije spojivo, nešto iz teorije, iz fudamenta fiskalne stabilnosti i budžeta zajedno sa tekućim budžetom tačkom 2 i zajedno sa srednjoročnim budžetom tačkom 3. To je jedna stvar. Druga stvar, cijela priča danas ide dosta konstruktivno i nemojmo to da ometamo. Treća stvar, dok ste bili odsutni, smo se izborili da do 18:30 do 19:00 sati i četvrtu stvar, da ukinete, Ranko Krivokapić i ja smo se evo 15 godina razišli zbog vas, ne zbog Crne Gore. I danas želim da mi kaže istinu oko tih stvari u ekonomskom smislu. Tako da nemojte nešto što sam trebao da govorim novo i spremio se 10 dana i što kažu pojedini da mi ovdje radimo 10 minuta, nije tačno. Da bi se danas spremili za ovu tačku dnevnog reda, ovo i vas i ovu skupštinu kažem istinu i javnosti Crne Gore za ovo treba, za jednu tačku treba sigurno 10 dana do 30 dana da se spremi kvalitetno. Ko neće da je spremi, to je druga stvar. I nekakvo mjerenje vremena ovdje, ali vi trebate na Kolegijumu da odbranite ugled ove kuće.

Krajnje dobronamjerno, gospodine Gvozdenoviću, govorim. Molim Vas da mi date tri minuta. /Upadica/ Ja sam za Vaš ugled ovo govorio tri minuta, a Vi kao god hoćete. Znači, stvarno ne želim da se raspravljam uopšte sa Vama, kako god hoćete.

Gospodine Krivokapiću, pitaću Vas nešto krajnje pošteno pred građanima Crne Gore. Vi i ja

smo bili za nekadašnju državu do devedesetih godina i živjeli smo zajedno u toj državi i radovali se toj državi. Devedesetih godina zbog nekih stvari koje su se desile u toj državi, Vi i ja smo pripadali jednom frontu - samostalnoj državi Crnoj Gori. Ja sam bio jedan od tih glasnogovornika Liberalnog saveza, vi ste Socijaldemokrate i kasnije bili smo prije toga zajedno. Vaše iskustvo je zajedno sa /prekid/ vlašću veće nego što je moje. Ja sam želio prvo demokratiju pa samostalnost. Vi ste išli opcijom - demokratija i samostalnost, prosperitet. Nije to uspjelo.

Slažemo se - ova država, ovakva nije moje i Vaša Crna Gora za koju smo se borili i sanjali. Ona nema nikakvu perspektivu, sve programe smo dali. Mi ne ispunjavamo nijedan kriterijum iz Mastrihta. Oko ovih direktiva o kojima pričam, to nema nikakve veze. /Prekid/ nove zakone. Što je u pitanju? Pitam vas pred građanima Crne Gore pošto imate više iskustva. Da li je u pitanju pohlepa toliko, neznanje ili mržnja prema ovoj Crnoj Gori te elite /prekid/ jer ne mogu da kažem, da on tamo stanuje u ovoj vlasti. On stanuje i paraziti koji su okolo. Što je u pitanju? Je li u pitanju patologija nule ili nešto treće? Što je da mi ne krenemo onim putem - moramo, moramo? Ja kažem - možemo, možemo. Što je u pitanju?

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:48:27)

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.18 17:48:34)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Naravno, vidim da je sada dugogodišnji direktor Fijata napustio to mjesto, a studirao je filozofiju, a poslije toga računovodstvo. Nije čudno zašto je to tako studirao, u Americi se kombinuju filozofija i medicinom ili pravom. Da biste shvatili ukupnost uskog sistema morate imati šire obrazovanje. Najbolje što sam ja našao o tome da bi razumio bolest vlasti, kako god ih zvali nije samo za Crnu Goru, daleko da je ta bolest da je samo naša, ona bi bila lako izlječiva - to je što je rekao Gandi na tu temu. Gandi je rekao da ovaj svijet sve može izdržati - i bolest, i ratove, ali ne može ljudsku pohlepu. Rekao je lider nacije od tada ispod milijarde, a sada milijardu i po. E sad zamislite kako se osjeća nacija od 620.000. Koliko je pohlepa za nju opasna, kada je Gandi to vidio kao glavnu prijetnju velikoj Indiji. Naciji koja traje hiljadama godina. Vidite u naciji sa raznim mukama, nestajanjima, nastajanjima, negiranjima, formiranjima koliko je pohlepa opasna za malu zemlju.

Vjerujući Gandiju, to je pitanje za sve nas. Kad kažem sve nas, nije pitanje jedne partije ili jednog čovjeka, pitanje je da li u ovom društvu ima dovoljno svijesti da kroz zakon se bori na taj način za državu. Tačno je, devedesete smo se borili za državu tako što nijesmo htjeli u rat, nijesmo htjeli razaranje. Ne da se sjetim sada, kada ste me podsjetili, pisma Momiru Bulatoviću, koje smo uputili 3. oktobra, čini mi se, 1991. godine, da će se sramotno vratiti sa tog rata. 3. oktobra 1991. godine smo uputili. Znali smo tada što će se desiti i sada znamo ako ovome ne stanemo na kraj zakonom i redom što će se desiti. Ovdje smo da bismo se borili da se to ne desi ili da smanjimo štetu, kao i svih onih godina kojima smo se bavili i iz vlasti politikom, da napravimo nešto, tamo će ne možemo da smanjimo štetu. Lako im mogu dokazivati koliko smo štete smanjili, ali to nije sada bitno. To je iza nas. Bitno je da spriječimo nove štete, da zajedno steknemo svijest u ovom Parlamentu, a Parlament tome služi. Da čujemo jedni druge, da stvorimo neki zajednički svijet o onome što se u svijetu zove nacionalni interes, a mi u Crnoj Gori zovemo državni interes, jer to pitanje nacije u našem jeziku zvuči drugačije nego što zvuči na engleskome. Ali, da stvorimo ovdje neki osjećaj državnog interesa, a održiva ekonomija mora biti osjećaj državnog interesa. Nemate dobru državu slabe ekonomije i života na dug. Mi smo već u spirali duga. Ministar tu ne može /prekid/ došao mu je dio problema koji će se nastaviti sljedećem ministru ako ga ne počne da rješava na ovom nivou. Ali, vama, meni i njima mora biti isti cilj - da nemamo deficit, da imamo platni suficit, da rastu plate i da zakon jednako važan za sve. Vrlo prosto, ali toliko složeno da sve države imaju problema sa tim, a mi već sistemski problem koji traje decenijama ponekad.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:51:57)

Na ovaj način smo završili razmjenu komentara, iako je neki dogovor koji smo napravili na Kolegijumu, ali ćemo sutra pogledati oko pravila vezano za ovo pitanje.
Sada dajem komentar Predragu Sekuliću u ime Kluba DPS-a.

PREDRAG SEKULIĆ (23.07.18 17:52:24)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Krivokapiću, dozvolite samo da se osvrnem na dvije grupe pitanja koje ste Vi ovdje otvorili i to sa vrlo egzaktnim podacima. Jedno je pitanje zarada. Slažemo se, u Makedoniji su porasle zarade za godinu dana 7,2 - 7,3%. Ali, dozvolićete da je njihova osnovica nakon tog porasta sada je prosječna plata u Makedoniji 377 evra. Na kraju prošle godine, to su otprilike podaci sa kojima raspolaže i Zavod za statistiku Makedonije, a u Crnoj Gori podsjetiću Vas je 512 evra. Mi smo bili na poziciji Makedonije prije nekih desetak godina.

Dozvolite da podsjetim, sada je u Srbiji prosječna plata na nekih 459 evra, mada je to kod njih vrlo upitno zato što je pitanje koliko je njihov kurs održiv u ovom trenutku u odnosu na evro zonu.

Takođe, dozvolite govorim o evropskoj statistici. Crna Gora je danas na 46% ekonomskog prosjeka Evropske unije. Ali, ta ista Makedonija je na 38 tog prosjeka. Kada govorimo o stvarnoj individualnoj potrošnji, jer statistika može da vara, ovo su takođe podaci Eurostata - Crna Gora je 54% te evropske potrošnje, Srbija je 45, Bosna i Hercegovina 41, a Makedonija je ispod toga.

Takođe, kada govorimo o javnom dugu, i dobro je što stalno otvaramo to pitanje ovdje u Parlamentu, dozvolićete da malo drugačije gledam na tu vrstu javnog duga. Iz prostog razloga što je taj javni dug ispod onog procenta koji je javni dug evrozona. Vi ćete reći - da, ali evropska zona ima drugačiju ekonomiju, jaču ekonomiju itd. Ali, ćete takođe dozvoliti da je javni dug recimo Španije za nekih 50 do 80% iznad javnog duga recimo Crne Gore. Otprilike imamo, bez obzira što je Španija neuporedivo veća, sličan udio turizma, usluga itd.

Dozvolite još podatak vezan za minimalac. Mi stalno govorimo da je najniži u regionu. Slažemo se, ali u Makedoniji je 196 evra, u Bosni i Hercegovini 208, Srbiji 213. Znači, govorimo o maloj razlici. Više puta smo otvarali ovo pitanje na sjednicama Odbora tražeći od Ministarstva finansija da napravimo jednu dobru analizu, koja će reći koji je to minimalac, da bismo, sa jedne strane, povećali standard građana Crne Gore, ali, sa druge strane, da ne bi ljudi pošli u sivu zonu. To je ono što se dešavalo sa akcizama za cigarete. Znači, da ne bi ljudi radili na crno i da ne bi taj minimalac doveo do toga da je poslodavcu mnogo lakše da ga isplaćuje na crno, nego da plaća dažbine državi, da napravimo neku uravnoteženost.

Crno tržište postoji svuda u Evropi, U Parizu ćete naći ljude koji vam prodaju sve od lažnih torbica do cigareta ili alkohola.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:55:34)

Zahvaljujem poslaniku Predragu Sekuliću. Pravo ima poslanik Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.18 17:55:42)

Hvala kolegi Sekuliću.

Ja sam prije rekao opozicija je raznorodna i nikad nismo bili u koaliciji. Gospodin Sekulić je bio u koaliciji, tako da ne možete nas svrstati kao jedan blok. Ovo je koalicija, a ovo je raznorodna opozicija koja nikad ne mora biti zajedno, na kraju krajeva.

Kolega Sekuliću, 'ajmo da pričamo ovako. Makedonija - jeftinija hrana, gorivo 20%, hrana 20%, struja je jeftinija u Makedoniji nego u Crnoj Gori. Ali čim je došla nova vlada, a i mi bismo to uradili kad budemo nova vlada, povećala je minimalne zarade. To je efekat za čitavu ekonomiju, nije samo za te ljude. U Bosni je gorivo jeftinije skoro 30% nego kod nas.

Znači, shvatate da smo mi prenapregnuli naše građane. Provjerite, podatak je od prije trije mjeseca. I nemojte nas upoređivati sa Evropskom unijom i sa Sjedinjenim Američkim Državama, koliki je njihov dug. Oni imaju suficit na platnom bilansu sa inostranstvom, oni više izvoze nego što uvoze. Mi smo na 15% pokrivenosti, afrička pokrivenost. Kad gledate pokazatelje statističke, da biste znali onu Jugoslaviju koju ja volim, uzmite Economist Intelligence Unit. Napravio je dobru analizu za potrebe Evropske unije.

Crna Gora je po njihovoj analizi, ne po analizi SDP-a, bila na 57% /prekid/ Evropske unije 1989. godine. Sada je po njihovoj analizi na 32, a po vašoj je 44, opet manje nego što je bilo 1989. Dao sam vam izvor, provjerite kredibilnost izvora. Vaš izvor je regionalna organizacija, radi je regionalni centar /prekid/. Pogledao sam i to. Provjerite njih. Opet smo ispod toga što smo bili 1989, bolje smo živjeli. Tada je Crna Gora, provjerite i to, to mi je rekao čovjek koji je bio predsjednik države Crne Gore, tad mi je to tvrdio a sad je to postalo egzaktno. Mi smo tada bili već u suficitu sa platnim bilansom sa inostranstvom. Više smo imali deviza, više smo izvozili nego što smo uvozili. Na kraju, Kotor je imao pet hiljada zaposlenih u privredi. Industrija ležaja je još živa zato što je nisu naši privatizovali nego Japanci, pa još ugrađuju te djelove u sve toyote u Evropi. Ista tehnologija od prije 30 godina, ali su naši privatizovali Henkel /prekid/, nove fabrike sve stare tri godine. Najvećeg hemijskog proizvođača u Evropi, nema je. Gorenje je snadbijevao sve gumene proizvode, reklama je usred Berlina. Hoćete dalje da nabrajam?

Sad ukupno Kotor ima zaposlenih 4.800. Je li vam jasno koliko smo potonuli, a tu nema nikakve više proizvodnje? Čak ni one poljoprivredne u /prekid/ polju nema više, bresaka i ostalog. To je za sve nas /prekid/ i mene u opoziciji i vas u vlasti. Koliko smo nesposobniji od naših predaka. Za sve nas, pamtiće generaciju, neće pamtiti ni partije, partije nastaju, nestaju, a ostaju pokazatelji i generacije. Kao što pamte od 1941, one hrabre ljude, pamtimo ih kao generaciju, ni po plemenima, ni po brigadama, nego kao hrabre ljude. I nas će pamtiti kao generaciju. Hoće li neko znati jesmo li bili opozicija, vlast - manje bitno. To su brojevi koje mi ne možemo stići ni za deset godina, a moramo krenuti da ih stizemo inače ćemo biti ovdje gdje jesmo - deficit, deficit i živjećemo sve gore. Ne vi i ja, mi smo ona povlašćena kategorija, nego pola zaposlenih u Crnoj Gori, 80 hiljada i sve njihove porodice. To je naš problem i to je naša obaveza ovdje. Zbog toga smo ovdje sve ostalo ko će koga nadigrati, nadmudriti...

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.07.18 17:59:44)

Plan je da radimo do 18h. Možemo da damo jednom poslaniku Jovanki Laličić još riječ ili da završimo sada tačno u 18h? To zavisi od vas. Hvala vam.

Znači, poštujemo dogovor sa Kolegijuma, sada završavamo sjednicu. Sjutra počinjemo u 11h. Prvi govornici biće poslanica Laličić i poslanik Aleksić. Zahvaljujem svim diskutantima i članovima Vlade na današnjoj razmjeni informacija. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:07:28)

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi poslanici, uvaženi ministre i uvaženi pomoćniče ministra, odnosno direktore Direktorata, po dogovoru od juče nastavljamo rad na nekoliko tačaka dnevnog reda koje su prije svega vezane za sektor Ministarstva finansija.

Po dogovoru sa jučerašnje sjednice, prva dva poslanika koji govore jesu Jovanka Laličić i poslanik Slaven Radunović.

Dajem riječ poslanici Jovanki Laličić. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (24.07.18 11:08:09)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnikom, uvaženi kolege i kolegice, poštovani građani,

Drugi dan raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2018. godinu, zajedno sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o akcizama i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ova tri zakona su međusobno uslovljena, odnosno uzročno povezana.

Juče smo u višesatnoj diskusiji čuli mnoge konstatacije iz reda opozicionih klupa naročito kad je u pitanju rebalans, da su poslanici iz vladajuće koalicije kada diskutuju euforični, da zatvaramo oči pred realnom situacijom, te da je Crna Gora pred finansijskim kolapsom. Znam da svako ima svoj ugao gledanja, koji je prije svega determinisan političkim interesima. Međutim, kad je u pitanju ovako važan zakon, treba govoriti jezikom činjenica, jer mišljenja i ocjenski zaključci su istiniti i vrijedni samo ako su izvedeni iz činjenica i ako ih činjenice potvrđuju. Dozvolite da u tom kontekstu, prije svega radi naših građana, istaknem par tih činjenica uz rizik da ponovim nešto što su kolege iz našeg kluba u svojim jučerašnjim diskusijama apostrofirali.

Podsjetiću da je budžet za 2018. godinu bio utvrđen u iznosu od 2.000 miliona, rebalansom budžeta bio je utvrđen na 2.086, a ovim izmjenama budžet je utvrđen na nivou od 2.512 miliona. Pri tom, ovim izmjenama ukupni primici veći su za 426 miliona od čega na pozajmice se odnosi 418, na prihode od prodaje imovine 16 miliona, dok su izvorni prihodi budžeta niži za 8,24. Umanjenje izvornih prihoda uslovljeno je predloženom izmjenom Zakona o akcizama.

Kada je u pitanju povećanje prihoda po osnovu pozajmica i kredita, što je juče istakao u svojoj diskusiji kolega Branko Čvor, isto je nastalo kao posljedica emisije obveznice iz aprila tekuće godine što potvrđuje da je to bio zaista pozitivan potez.

Crna Gora je uspješno okončala na tržištu euro obveznica dugo pripremanu emisiju obveznica u iznosu od 500 miliona eura, čime je pod kamatnom stopom od 3,37 omogućeno refinansiranje obveznica koje su dospijevale za naplatu 2019, 2020. i 2021. godine. To je najniža kamatna stopa koju je Crna Gora mogla postići na ino tržištu, a posebno što je prvi put sa ročnošću od sedam godina.

Kada su u pitanju izdaci, odnosno rebalansna strana budžeta, istakla bih sljedeće. Ako povećanje ukupnog fonda bruto zarada znači kadrovsko jačanje institucija koje obavljaju poslove posebno važne sa aspekta kvaliteta pružanja javnih usluga i to prvenstveno u oblasti prosvjete, između ostalog kao što smo čuli radi obezbjeđivanja asistenta u nastavi, profesora engleskog u vrtićima, kontrole kvaliteta visokog obrazovanja ili u oblasti zdravstvene zaštite radi kvalitetnog pružanja zdravstvenih usluga, nabavke lijekova i medicinskih sredstava, onda ti izdaci, po mom mišljenju imaju puno opravdanje. U krajnjem to nije trošak već investiranje u zdravu i obrazovanu populaciju.

Vidjeli smo kada je u pitanju rashodna strana da je u pitanju i plaćanje izdataka po osnovu prava iz oblasti socijalne zaštite za iznos od 2,9 miliona eura, shodno procjeni potrebnih sredstava za navedeno do kraja 2018. i Odluci Ustavnog suda Crne Gore po osnovu odredbi Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore koji se odnose na majke.

Dakle, analizom ovih stavki da se zaključiti da se kroz njih upravo pokazuje briga ove vlade ali i ranije, dakle vlade u kontinuitetu oko ostvarivanja prava građana u važnim oblastima njihovog života. Nadalje, bez obzira što danas imamo priliku da razgovaramo o drugom rebalansu u ovoj godini, nije suvišno, iako su to kolege juče istakle, zbog građana još jednom napomenuti da je crnogorska ekonomija u prvom kvartalu 2018. godine prema preliminarnim podacima MONSTAT-a ostvarila realni bruto društveni proizvod po stopi od 4,5% a u 2017. 4,3%. Podsjetiću da su se procjene MMF-a, Svjetske banke, Evropske komisije za 2018. godinu o rastu bruto društvenog proizvoda kretale od 2,8 do 3,1. Dobre ekonomske performanse u prvoj polovini godine doprinijele su povećanju naplate prihoda u odnosu na prvu polovinu 2017. godine i više od plana u 2018. Povećana je naplata poreza na dohodak građana i poreza na dodatu vrijednost.

Usljed snažnog ekonomskog rasta naplata prihoda od poreza na dobit pravnih lica veća je od očekivane što je dovelo do većih prihoda od ovog poreza za 9,8 miliona eura. Podsjetiću da je Crna Gora jedna od zemalja u reonu koja ima najmanju poresku stopu na porez na dobit i samim tim podstiče privredni razvoj, Srbija 15%, Bosna i Hercegovina 10, Hrvatska 12, odnosno do određenog iznosa i 18 preko određenog iznosa.

Kolega Sekulić je juče istakao par podataka o prosječnoj plati u Crnoj Gori i dao uporedne podatke za zemlje u okruženju. Dao je podatke o broju malih i srednjih preduzeća. Ja bih dodala

uz već rečeno i povećani priliv stranih direktnih investicija i to su činjenice koje ohrabruju.

Svakako da i mi razmišljamo o povećanju najniže cijene rada. Nije to isključivo ekskluzivitet opozicije. Naš prevashodni interes je bolji standard građana, no ni ovom pitanju najniže cijene rada se ne može pristupiti čisto populistički, već se mora procijeniti kada do toga može realno doći, koje implikacije izaziva povećanje, što Vlada zasigurno analizira i prosto to ima u vidu. Mislim da će se u periodu koji je pred nama oko toga razviti snažan socijalni dijalog, pa molim ministra da mi odgovori dokle se stiglo na ovom planu.

Kao zaključak moje diskusije o rebalansu budžeta želim da istaknem da je veoma važno što se tekuća budžetska potrošnja servisira iz tekućih prihoda, a da se zaduživanje vrši radi finansiranja kapitalnih investicija koje su snažan faktor ekonomskog razvoja.

I samo kratak osvrt na zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama o kojem je bilo riječi. Juče smo čuli kada je u pitanju ovaj zakon, takođe konstatacije da je maltene strašno što smo na početku godine povećali akcize na duvan i gazirana pića, a sada mijenjamo akcizni kalendar na način što akcize smanjujemo. Pa, akcize nijesu statična kategorija, zahtijevaju kontinuiranu analizu, procjenu i potrebu prilagođavanja zahtjevima i uslovima tržišta. Smanjivanje sive ekonomije je nešto što zahtijeva sistemski i multidisciplinarni pristup. Svaka odgovorna vlada vodi računa o stabilnosti tržišta, obezbjeđuje konkurentne cijene proizvodima, nastoji da suzbije nelegalnu trgovinu i time stvori uslov za stabilne prihode. Prioritet Vlade je uspostavljanje održivih javnih finansija, smanjivanje deficita i javnog duga. Stoga i ove mjere treba staviti u kontekst upravo brige Vlade za ostvarivanje ovih prioriteta. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:15:19)

Zahvaljujem se poslanici Jovanki Laličić.

Kao što vidite, često su citirana dva poslanika, gospodin Čavor i gospodin Predrag Sekulić, kao izvjestioci i kao predsjednici odbora.

Komentar, javio se ministar.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 11:15:41)

Poštovani poslanici, doista imam potrebu da se zadržim na jednoj temi koja je juče i danas, a to je i moja obaveza, više puta pomenuta. To je minimalna cijena rada, odnosno minimalna zarada i što sa tim radi Vlada Crne Gore, odnosno šta se dešava u Ministarstvu finansija po datoj temi.

Ja želim da naglasim da jesmo svjesni da je minimalna zarada u Crnoj Gori suviše niska, da onemogućava najminimalnije uslove života i rada. S druge strane takođe ne možemo ovu temu odvojiti od teme opterećenosti rada, odnosno doprinosi na plate su izuzetno visoki a te dvije kategorije moraju se zajedno uređivati. Ako samo povećate minimalnu cijenu rada vi ni u ovom trenutku nijeste atraktivni da dovučete ljude sa sivog tržišta da legalizuju i formalizuju svoj posao. S druge strane, ako smanjite opterećivanje na plate, odnosno na tržište rada, a već imate deficit u penzionom fondu toliki koliki imate, vi ste u riziku da stvorite još veću rupu u budžetu tako da i jedna i druga mjera se pripremaju i biće usvojene do kraja godine a primjenjivaće se od 1.01. 2019. godine. Znači nije tema kojom se ne bavimo, intenzivno se bavimo. Međutim značaj i mogućí fiskalni uticaj nas upozorava da moramo sa najvećim oprezom obrađivati ovu temu.

Kad sam uzeo riječ htio sam samo još možda da pomenem jednu, na žalost nijesam sinoć stigao da se javim, a smatram da treba da je doista pojasnim, to jeste teza koja se saopštava da su javne finansije u lošoj kondiciji, da javne finansije su pred bankrosvom, strah od bankrosva itd. Doista to jeste pretjerivanje, javne finansije Crne Gore su održive. Mi jesmo sada napravili rebalans i to drugi u ovoj godini s tim što naglašavam da prvi je bio, ja bih rekao iz pozitivnih namjera. Povećali smo vlasništvo u udio Elektroprivrede. Ovaj sad jeste izazvan povećanjem i na prihodnoj strani, odnosno omekšavanje uslova kod akciza i pokušaj promjene rashoda u sklopu postojećeg budžeta. Ono što je izuzetno važno to je da smo sačuvali potpuni balans i održivost budžeta, sačuvali osnovne kategorije i koje se najviše prate, dva makroekonomska pokazatelja, to

su deficit i javni dug, da su oni i dalje u onom istom pozitivnom trendu, i negdje ... pitanje svima nama. Zar mislite da bismo uspjeli sa emisijom eurobondova da postoji ikakav rizik sa bankrosvom finansija, javnih finansija Crne Gore?

Mi smo na tražnju od 500 miliona imali prijavljenih ponuda od ... 480 miliona. Sigurno da ulagači koji su se tada javili gdje smo ostvarili i sa aspekta ročnosti i sa aspekta kamate najpovoljnije uslove i najnižu moguću kamatu. Smatram da ljudi koji ulažu sredstva da su dobro informisani o cjelokupnoj finansijskoj situaciji u samoj Crnoj Gori.

Po ovim i ostalim temama ja se nadam da ću biti u prilici da dam i druge komentare. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:18:59)

Hvala.

Evo da damo riječ gospodinu Radunoviću pa da vidimo da možda tada iskoristi ministar Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.18 11:20:05)

Gospodine Gvozdenoviću, samo momenat. Nemojte, molim vas, da mi ide vrijeme, ovo nije moja redovna diskusija.

Naime, gospodin Radunović je juče imao čitavi dan mogućnost da se javi i on se javio danas i komentarisao je nešto što je juče rečeno. Red bi bilo da ljudi koji su izrekli stvari na koje je on komentarisao imaju mogućnost da odgovore, to je elementarna stvar u parlamentu. A moj savjet, pošto vi niste savjetovali gospodina Radunovića, evo ja ću ga savjetovati, lakše je da se češće javlja nego da mu odgovara 30 ljudi danas ili 20 na ono što je komentarisao. Ako ima potrebe da iskomentariše nešto, bolje da to uradi što prije i da bi građani koji ovo prate dobijali preciznije informacije.

Sad bih vas molio da mog kolegu iz kluba koji je prvi pomenuo potencijalni slom javnih finansija, pustite da iskomentariše izlaganje ministra.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:21:11)

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.18 11:21:19)

Gospodine ministre, zahvaljujemo se što ste se barem javili jer smo mi htjeli da damo primjedbu predsjedavajućem, juče su izrečeni određeni argumenti sa strane poslanika Demokratskog fronta i mi smo očekivali odgovor.

Gospodine ministre, vi saopštavate, mi tvrdimo katastrofično možda da prijeti slom javnih finansija. Ali vi treba da razuvjerite nas i javnost na način što ćete da saopštite prave argumente. Morate, gospodine ministre, da nam objasnite kako je u posljednjih 10 godina javni dug duplo brže rastao od rasta bruto domaćeg proizvoda, to mora analitički da nam objasnite. Takođe, ako tome dodamo da je u prethodnih 10 godina u Crnoj Gori po vašim podacima bilo stranih direktnih investicija u iznosu od preko 6,5 milijardi, a da nam vi uvodite sad restrikcije na zapošljavanje, u stvari prijetite otpuštanjem, uvodite povećanje PDV, akcize ste uvodili, znači vodite jednu ultrarestriktivnu monetarnu politiku, a pričate da bruto domaći proizvod raste preko 4%. Ministre, složit ćete se, nešto ovdje nije u redu, neke stvari ne mogu da izdrže elementarni logički test. Vi ste tu kao odgovorno lice koje ima najviše podataka, ima najviše informacija, da nam to objasnite i da razjasnite te stvari. Ne možete samo da saopštite da to što pričamo da prijeti krah javnih finansija, to nije tačno, morate da objasnite zbog čega to nije tačno, odgovorite na ove argumente. Kad saberemo strane direktne investicije sa dugom, sa zaduženjem, mi dolazimo oko 8,5 milijardi evra,

8,5 milijardi evra je upumpano u budžet u Crnu Goru a mi imamo rast BDP-a od svega jedne milijarde. Kako ministre? Gdje je novac? Osnovano sumnjamo da je značajan dio tog novca završio u džepovima crnogorskih tajkuna, jer svjedoci smo u posljednjih desetak godina nevjerovatnog socijalnog raslojavanja u Crnoj Gori. Napravila se jedna elita ultrabogatih a ostalo 97, 98% građana Crne Gore veoma teško živi. Morate da date argumente, jače od ovih koje ste sad saopštili. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:24:19)

Zahvaljujući određenim sugestijama, prihvatio sam da ovaj dio komentarišemo kao dio sugestije, imao je pravo predsjednik poslaničkog kluba DF-a, sad ima pravo na odgovor i ministar. Nakon toga, po sličnom principu javio se i predsjednik Odbora za ekonomiju Predrag Sekulić, tako da ćemo i njemu dati to pravo i na taj način nastaviti sa izlaganjima kasnije.

Izvolite, ministre.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 11:24:57)

Ja ću pokušati, gospodine Đukanoviću, da vam dam odgovor onoliko koliko ja to znam i koliko umijem i usput ću objasniti još na primjer jednu tezu. Ovdje se dosta pominjalo da pokrivenost uvoza u Crnoj Gori robama, kad govorimo o robama to je vezano za ovo što ste me vi pitali, je svega 15% sa izvozom roba koje isporuči Crna Gora. Taj podatak je skoro tačan, nešto je bolji. Međutim, svi zaboravljamo da imamo pružanje usluge, da imamo turizam koji je stalno u usponu i onda podaci kojima mi raspolažemo, pokrivenost uvoza sa robama, plus usluge koje pruži Crna Gora budu u intervalu od 60 do 70%, zavisno.

Onda se pojavljuje pitanje odakle pokrивamo ovu razliku od 30 do 40%. Tu vam je djelimično objašnjenje zbog čega smo morali da povećavamo dug. Ova vlada mislim da je to u kontinuitetu već četvrta ili peta godina, jedino u vremenu poslije one velike globalne krize došlo je do disbalansa, propagira i jednostavno će se držati principa da tekući prihodi pokrивaju tekuće izdatke. To je bilo prošle godine, to će biti i ove godine, to će biti i u sljedećim godinama. U ovom periodu koji se dešavao, a imali smo mi dosta nekih izleta gdje nije dobro procijenjen fiskalni uticaj i ti izleti jesu nas dosta koštali i mislim da su opteretili budžet, ali neću zbog atmosfere pominjati gdje je, ja mislim, bilo fiskalnih izleta koji možda jesu bili nepotrebni i nisu morali u tolikom obimu da budu i gdje su morali na drugačiji način da se riješe.

Ono što ste vi rekli, a da je veoma potrebno u argumentima da ja vama potvrdim da nismo blizu sloma javnih finansija. Za mene, gospodine Đukanoviću, ako pogledate prihodnu stranu budžeta i ako vi vidite da mi u odnosu na prethodnu godinu u uporednom periodu smo veći za skoro 16%, a u odnosu na plan imamo probijanje kako koji mjesec, otprilike preko 2,5% što u nominalnom iznosu ne izgleda veliko, ali jeste ispunjenje plana. Tačno je da smo mi kod akciza imali podbačaj kad su u pitanju cigarete i zbog toga radimo korekciju. Ja želim da vi doživite ovaj rebalans ne kao slabost, nego jednostavno dešavanja u ekonomiji Crne Gore gdje se mi prilagođavamo realnim okolnostima. Ja ne smatram da smo mi morali da insistiramo dalje na visokim akcizama. Očigledno vidimo da dolazi do ... I negdje tu mislim da bi trebalo da imamo podršku cjelokupne javnosti da tu stvar, da slobodno kažem, ispravimo. U ukupnom, od svih mjera kod fiskalne strategije mi smo imali, mogu slobodno da kažem, slabu procjenu kod akciza za cigarete.

Još jedna stvar. Kad smo govorili o ovoj minimalnoj cijeni rada i smanjenju cijene opterećenosti na rad, ja mislim da mi sa time prihvatamo i stavljamo do znanja da smo socijalno odgovorni, da li u obimu i intenzitetu koji vi očekujete, to svakako nismo i razumijem vašu kritiku. Nije ni meni drago i slažem se da postoji izvjesno socijalno ... u državi. Ali, s druge strane ja smatram da u Crnoj Gori ko je htio da radi, ko je bio vrijedan, da nije bio oštećen i da je uspio da rad naplati i da bude nagrađen. Tako da je vjerovatno istina, da tako kažem, između. Toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:29:17)

Hvala.

Predrag Sekulić u ime kluba DPS-a..

PREDRAG SEKULIĆ (24.07.18 11:29:21)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre,

Dozvolite na početku da vam zahvalim na činjenici da svi podaci koji su bili potrebni u odgovoru, ne samo kad je u pitanju ovaj rebalans nego uopšte saradnja sa Ministarstvom finansija, zaista je na visokom nivou.

Dobro je što Ministarstvo finansija razmišlja o tome da se poveća minimalna cijena rada, jer čini mi se da u javnosti se stvara situacija da bi se samo povećanjem minimalne cijene rada riješili svi socijalni i neki drugi problemi. Ali, kažem još jedanput, dobro je da se vidi uticaj ne samo na sivo tržište, dobro je da se vidi i uticaj na budžet. Naravno, ne treba zaboraviti i često se čuje u ovom parlamentu kako je kod nas najmanja cijena minimalca u regionu. Ne treba zaboraviti da u Makedoniji koja se često pominje ovdje kao pozitivna primjer cijena rada je veća samo za tri eura. Kad govorimo o Bosni i Srbiji to je desetak eura. Ali isto tako da se vratimo na ono što su drugi pokazatelji. U Crnoj Gori je najveća prosječna plata u regionu negdje oko 512 eura. U Srbiji je 459 i to sa pozicijom gdje Srbija ima svoju valutu pa može se kroz rast ili odnos prema euru da malo našteluje statistički taj podatak. Što se tiče Bosne i Hercegovine 440 eura, Albanije 423, Makedonije 377. Makedoniju koju stalno pominjemo negdje kao pozitivan primjer zato što, zaboga, povećali su za nekih 7% prošlu platu, ali na veoma nisku osnovicu. Tako da kažem još jedanput kada govorimo o javnim finansijama zaista moramo da imamo u vidu ove podatke.

Još jedan podatak koji, čini mi se, najbolje odslikava ono što je napravila Crna Gora u posljednjih pet, šest ili 10 godina, a čini mi se da to negdje kod dijela opozicije nailazi na otpor upravo zato što se upoređujemo sa državom sa kojom smo do juče, prije 10, 12 godina bili u zajednici. Od 2013. do 2017. godine, podaci su EUROSTAT-a, znači evropski podaci, nadam se da niko ne sumnja u njih, rast bruto društvenog proizvoda u Crnoj Gori je bio 15,8%, u Srbiji u istom periodu 6,3%, znači skoro više nego duplo manje. I čini mi se da to jeste najbolji pokazatelj koliko je Crna Gora krenula naprijed kada govorimo o ekonomskim pokazateljima. Naravno, ne treba zaboraviti da je danas bruto društveni proizvod po glavi stanovnika 6.800 eura. Samo da razumijemo se, znači naš cilj jeste da dostignemo taj evropski standard da bruto društveni proizvod bude preko 15.000 ili 20.000 eura, ali u ovom trenutku to jeste dobro u odnosu na ono što je bilo stanje javnih finansija, odnosno na startnu poziciju Crne Gore.

Još jednom podsjećam zato što čini mi se da to stalno zaboravljamo ovdje kada govorimo o crnogorskoj ekonomiji, startna pozicija je bila potpuno drugačija. Fond za nerazvijena područja i budžet koji se punio iz Srbije. Ljudi, znači, moramo negdje da razumijemo da je ekonomija Crne Gore danas potpuno drugačija u odnosu na ono što je bila ekonomija Crne Gore prije 30 godina i da ne kažem prije 20 godina. Bez obzira ko je ... vidjećemo da je crnogorska ekonomija zaista napravila jedan snažan iskorak, kažem još jedanput, ako posmatramo u nešto dužem periodu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:32:33)

Zahvaljujem se poslaniku Predragu Sekuliću.

Pravo na komentar ima ministar.

Ja bih vas samo zamolio, poslaniče Radunoviću, da ne dobacujete sa mjesta. Ovo vam je predupozorenje, kako mi je zapisao generalni sekretar sedam puta ste dobacili i na taj način ometali druge da rade svoj dio posla.

Sada iskoristite pravo na diskusiju.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.18 11:33:13)

Hvala, predsjedavajući.

Inače ima jedan mnogo bolji metod nego da zapisuje sve generalni sekretar, zovnete Milivoja Katnića, on snima sve što pričam, tako da vam je mnogo lakše, znači uvijek ima opcija bolja.

Ja ću da počnem, poštovani građani...

Ja bih vas zamolio da me ne prekidate kad govorim jer imam svojih 10 minuta, to nisu moji i vaši, nego mojih 10 minuta. Non-stop me prekidate. Ako nemate načina da se borite drugačije sa mnom opet zovite Katnića neka me uhapsi. Pustite da pričam kad imam 10 minuta, bez ometanja.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:33:34)

Prva stvar, mi vas ne ometamo nego vi ometate Poslovnik. Pošto ometate Poslovnik moja je obaveza sa ove pozicije da vas upozorim. Ja vas neću ometati, kao što ste čuli, vrlo korektno smo iznijeli način kako vi reagujete u Skupštini. Mislim da je korektno što sam rekao šta sve stručne službe rade, a vi pokušavate da potpuno prebacite u drugom pravcu. Svaki put kad budete ovako reagovali ja ću vas u skladu sa Poslovnikom prekidati, normalno, i upozoriti ako pretjerate i opomenuti po članu 107 ako ne ispoštujete to upozorenje. Nećemo uticati na vaše vrijeme jer, kao što sam vam juče rekao, nama odgovara što ste vi u Parlamentu. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.18 11:34:32)

Da, odgovara, normalno. Vi kad zloupotrebljavate mjesto na kojem sjedite zbog toga što imate komandu nad dugmetom, a komentarišete istupe poslanika koji nemaju mogućnost da vam odgovore, hoće da vam dobace s mjesta.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:34:46)

U stvari, da vam kažem, dajte mi statistiku da sam ja komentarisao neki od vaših, znači nisam, jer o tome vodim računa, niti smo na kolegijumu rekli da je bila takva pojava. Ja vas molim, svaki put ako neko komentariše bilo koje izlaganje koje je suprotno Poslovniku, da mi to sugerišete.

Molim vas, nemojte paušalno nego korektno kao što sam ja vama rekao.

Sad imate pravo, molim stručnu službu da vrati na 10 minuta. Nema ptorebe ništa da častite, molim stručnu službu da radi svoj dio posla.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.18 11:35:22)

Prvo bih želio da kažem, mislim da to radim u ime svih poslanika, čak i ovih iz vlasti, neće sigurno imati ništa protiv, kada nam iz Vlade dostavljate ovako komplikovan materijal koji sadrži mnogo tabela i mnogo podataka, kad ga već dostavljate u digitalnoj formi, to znači na nekom od nosača podataka, da činite to u originalnoj verziji, recimo u ekscelu, da bismo mogli da koristimo podatke. A kad nam pošaljete u pdf-u to je samo fotografija, slika, isto moramo da vadimo pojedinačno, ručno da sabiramo. Mnogo je komplikovana tematika i bilo bi dobro, siguran sam i ostalim kolegama, da imamo da upoređujemo aktivno podatke i da manipuliramo njima kako nam odgovara da bismo došli do zaključaka koje želimo. Sve ove tri tačke koje obrađujemo danas, juče, na neki način pokazuju u kakvom je stanju Crna Gora i kad su finansije u pitanju, ali bogami i sve drugo.

Prva tačka koja se tiče metodologije kako se izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti tumače, za njih se traži u okviru istog zakona odlaganje primjene za 1. januar 2020. godine, iz razloga, koliko sam ja shvatio, ne mislim da ćete vi otvoreno reći da je to razlog, ali iz razloga da se ne bi prije roka računalo na ovaj način kako ova metodologija podrazumijeva jer negativno djeluje na sliku deficita crnogorskog budžeta. Uz sve to razlog koji je formalno iskorišćen je da trenutni softver koji se koristi za planiranje budžeta ne omogućava planiranje na trogodišnjem nivou i da zbog toga treba vremena da se stvari pripreme na taj način da bude izvodljivo planiranje kako to ovaj zakon predviđa. A odmah u sljedećem pasusu obrazloženja kažete - za primjenu ovog zakona nisu potrebna nikakva sredstva. Ako sam dobro razumio, mora da se izrađuje novi softver, vrlo komplikovani novi softver koji sigurno košta neke pare. Prema tome, toliko ima tu nelogičnosti da se vidi, što bi rekao moj kolega Milutin Đukanović, da tu nešto ne štima i da se nešto muti, ali ništa komplikovano. Ovdje su sitne pare u pitanju u odnosu na ove druge stvari, druge dvije tačke.

Kad je rebalans budžeta, kako rekoh sve tri tačke ukazuju na isto, kad je rebalans budžeta u pitanju, on se sprovodi zbog dvije stvari. Ima više razloga navedenih, ali realno zbog dvije stvari, politički gledano zbog dvije stvari.

Jedna je zbog nezakonitog partijskog zapošljavanja u resorima koje pokrivaju ministri iz socijaldemokrata, to je potpuno jasno. Nisu skočile plate, povećavaju se budžeti u njihovim resorima, plate nisu skočile, usluga nije poboljšana, samo su zapošljeni novi ljudi u godini kad su bili predsjednički i za njih mnogo važniji lokalni izbori. Znači svaki građanin Crne Gore koji je na bilo koji način uzeo aktivno učešće u izborima zna metode kako SD napreduje kad je porast glasova u pitanju.

Treća stvar, korekcija akciza, rekao bih na način kako je to bilo očekivano za sve. Ja bih rekao da je ministar Radunović, prošli put kad nas je slušao i kad smo pričali ovo što on danas mora da priča, jer je došao do saznanja koje smo mi imali prije, da će porast akciza neminovno da dovede do skoka prodaje nelegalnih cigareta, a do pada prodaje legalnih cigareta sa akciznom markicom, proizvod je možda činjenice da, po mojoj procjeni, vaš profil stručnjaka i čovjeka ne odgovara ovoj vladi Crne Gore, ne uklapa se i vi očigledno, iako ne sumnjam da možete da razaberete dobro stvari, ali očigledno da ne znate sa kim imate posla. Ti koji su vas tjerali ili nagovarali da uđete u jednu akciju koja bi u normalnoj zemlji u kojoj postoji vladavina prava i te kako imala uticaj, znači da se podigla akciza na duvan u Norveškoj, Holandiji ili Njemačkoj gdje niko i ne razmišlja da postoji opasnost od državnog šverca cigaretama, tj. ljudi koji pokrivaju državne funkcije da žele da se okoriste preko crnog tržišta od činjenice da je skočila akciza, tamo bi to imalo smisla i vaša bi logika ekonomska bila potpuno ispravna. Znamo kakvi su pušači, spremni su da se odreknu hleba a ne cigareta, pušiće iako budu 30 centi skuplje cigarete ili 40, ili ukoliko postoji rizik od malog broja ljudi koji će da prestanu da puše, taj gubitak je neuporedivo manji nego što je dobitak s druge strane. Ali ovo je Crna Gora, gospodine ministre. Kako sam juče rekao, ovo je zemlja koja je patentirala šverc cigareta kao državni posao, državni posao u privatnoj državi, da budem potpuno jasan. Ima puno država na svijetu koje u manjoj ili većoj mjeri se bave tim nelegalnim poslom, ali uglavnom za finansiranje nekih tajnih službi, tajnih operacija itd. mada je i to naravno pod parlamentarnim nadzorom, ali Crna Gora je zemlja u kojoj je taj posao bio jedno vrijeme glavna privredna grana, glavna privredna grana. I da vas podsjetim, isti ljudi su vodili Crnu Goru i tada. Nikakve tu razlike nema, apsolutno nikakve tu razlike nema.

Sad očekivati da ćete povećati akcizu, ljudi će to normalno da prihvate, da nastave da puše jednako, a da se ništa na crnom tržištu neće desiti, djeluje naivno, moram da priznam. Ja kažem da i dalje mislim da ste vi to sve znali, ali da ste bili pod pritiskom onih koji kontrolišu crno tržište i kojima se nagomilalo zaliha, pa daj makar pola godine, jeste malo bruke će biti u Skupštini ili u javnosti, ali da mi rasprodamo ovo što smo nagomilali. Između ostalog i zbog toga stupa na snagu ovaj zakon 1. septembra, da se u ljetnjoj sezoni uzme što se još može uzeti od prodaje cigara na crno.

Možete li, ministre, da vjerujete kao razborit čovjek koji je rođen ovdje i koji zna odlično svu situaciju, da je cilj vašem premijeru da suzbije nelegalnu prodaju, da je ne bi suzbio. Da nema u Crnoj Gori, policijskoj državi, dovoljno instrumenata da se rastjeraju i pohvataju, ne oni što prodaju po ulici nego oni što njima prodaju, pa oni što njima prodaju i na kraju oni što proizvode u misterioznim uslovima gdje teško može da uđe bilo koji organ države, mora da se najavi po više

dana unaprijed ako hoće da pođe u Mojkovac u fabriku da bi se tamo pripremile stvari u skladu sa onim kako je po zakonu.

Prema tome, sve ove tri tačke, kako rekoh, govore o jednoj jedinoj stvari, a to je da je Crna Gora stvarno u teškoj situaciji. Nema tu priče sad je li to finansijska, je li to politička, u svakom smislu u teškoj situaciji jer i dalje ne možemo da povučemo jasnu crtu između organizovanog kriminala i pravne države. Ne možemo, to je najveći problem Crne Gore. Iz tog problema proizilaze svi ostali problemi.

A sad samo kratko, nije replika bilo kome ili komentar, jer je više ljudi to u toku jučerašnjeg dana i danas pominjalo, kako je Crnoj Gori navodno bila loša pozicija u SFRJ i SRJ, ne loša pozicija nego da je bila u teškoj situaciji pa je imala ispomoć iz Fonda za nerazvijena područja ili od Srbije i kako je sad ona promijenila ekonomiju itd. Ne. Tada je Crna Gora, ja se slažem u privrednom smislu, koliko god da je imala preduzeća onih državnih, većina su bili gubitaši, nije bila ekonomski prosperitetna to je tačno, ali je bila vlasnik svojih resursa.

A šta se to promijenilo, gospodo koji ste to pominjali juče ovdje? Promijenilo se da je Crna Gora od 2006. do danas, u tom periodu na koji se svi pozivate, prodala svoje najvažnije resurse, a one koje nije, priprema da proda. Između ostalog, ministre Radunoviću, zašto vam lagano daju novac da se zadužujete iako znaju odlično kakva je ekonomija u Crnoj Gori, ako se to može nazvati ekonomijom, struktura kakva je u Crnoj Gori? Zato što znaju da se ova vlada lako odriče resursa, tako da znaju kad ih neko stisne za vrat, prodaće što bude trebalo. Je li to Gospa od Škrpjela, ili je to Ada ili je to Savin kuk, to nikoga ovdje nije briga. Naći će se neki investitor, neki Arapin crnogorskog porijekla da pokrije to kao što se desilo sa ... koji su na volšeban način došle na ruke Caneta Subotića, prošao je krug onaj kao i kad je Porto Montenegro u pitanju i došlo je do toga da znamo ... Tako bi se desilo i sa ... Evo vidim da ima komentara, pa biće prilike.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:45:46)

Poslanik Konjević, proceduralno.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.18 11:45:53)

Imao bih pitanje prema vama, uz razumijevanje, kasnio sam a ministar je u jednom dijelu svoje diskusije spominjao i teme ili stavove o kojima smo razgovarali ovih dana. Dakle, da li mogu nakon gospodina Mugoše koji će imati komentar sa gospodinom Radunovićem, dobiti mogućnost da razmijenim mišljenje sa ministrom ili ne, da bih iskoristio svoje poslovničko pravo na neki od drugih načina. Mislim da neće smetati da u tih tri ili četiri minuta razmijenim mišljenje sa ministrom finansija, jer je dosta stvari komentarisao o kojima je klub SDP-a govorio, a znam i da su kolege iz DPS-a, slušao sam na radiju, i kolege iz Fronta to pravo iskoristili, uz izvinjenje, kažem fizički nisam bio tu jer sam kasnio. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:46:32)

Hvala.

Hoćete li prije gospodina Mugoše, ako hoćete sada da komentarišete? Dobro, dobro. Gospodin Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (24.07.18 11:46:58)

Juče isto gospodin uvaženi poslanik Radunović je u komentaru pomenuo rast Socijaldemokrata i moram reći da je u pravu. To je jedini dio sa kojim sam saglasan, a to je da raste podrška. Međutim, s obzirom da je bio komentar nisam bio u prilici da reagujem, ali evo danas je iznio takođe jednu, nije to opasna teza, jeste paušalno, da je u pitanju nezakonito

zapošljavanje ljudi ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:47:28)

Gospodine Radunoviću, ja vas zbilja molim, kao što sam vas upozorio. Evo sad mi generalni sekretar kaže da vam je ovo osmi put, a još je on nekoliko puta izlazio, vjerovatno vam je to preko 10 puta. Ja vas molim da ne uznemiravate poslanike. Imali ste pravo na diskusiju koje ste iskoristili, pogotovo jer se radi o novom poslaniku, da ga ne ometate u radu.

BORIS MUGOŠA (24.07.18 11:47:52)

Zahvaljujem, potpredsjedniče, ali pomogao mi je uvaženi poslanik Radunović da nazovem to što je on rekao paušalnim.

Evo, reći ću par podataka...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:48:04)

Uvaženi gledaoci, opet imamo problem sa gospodinom Radunovićem.

BORIS MUGOŠA (24.07.18 11:48:10)

Meni ne predstavlja problem. Ja volim da razgovaram činjenicama, pa onda možemo o tome da diskutujemo.

U dijelu prosvjete, ja sam to negdje juče potencirao, evo imam podatke, praktično 2012. godine nije došlo do promjene u broju zaposlenih radnika, osim što sam vam rekao, krajem prošle godine tih više stotina asistenata u nastavi prešlo je sad sa Zavoda za zapošljavanje na budžet Ministarstva prosvjete. Ponavljam, sad imaju ugovor o radu, imaju duplo veća primanja, tako da zaista mislim da je to nešto što treba da pozdravimo. Rekao sam, jedan mali dio se odnosi na ove profesore engleskog jezika u vrtićima za djecu od tri godine, shodno zakonskim reformama iz oblasti obrazovanja i da se stvore određene pretpostavke za par ljudi u Agenciji za kontrolu visokog obrazovanja.

Slična je situacija i u zdravstvu, a najbolje demantuje to što ste vi rekli podatak da na izborima krajem 2016. Socijaldemokrate su imale podršku od 12.500 birača. Kad se saberu rezultati sa lokalnih izbora, ta cifra je danas preko 24.000, znači za godinu i po rast podrške socijaldemokratama je oko 12.000 birača. Ja mislim da to definitivno nije ono što ste vi pričali, a to je sigurno i rezultat rasta povjerenja u onu politiku koju mi reprezentujemo. Tako da u tom dijelu politički je legitimno, čak mislim sa aspekta vaše partije oportuno da pričate to, ali prosto vam govorim da vam podaci govore drugačije. Znači od 2012. u oblasti prosvjete gotovo da nije došlo do promjene u broju zaposlenih radnika ako izuzmemo ovu činjenicu oko preraspodjele asistenata u nastavi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:50:18)

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.18 11:50:21)

Poštovani gospodine Mugoša, mladi kolega, sve ovo lijepo zvuči kad vi to kažete, tako mlad, zgodan, lijepo obučen, samo ima jedan mali problem. Ja nisam upoznao nikog, a bogami

vjerujem niko u ovoj sali, ko glasa Socijaldemokrate a da nema neku korist. Nikog ja u svom životu upoznao nisam da ga poznajem lično a da nema nekakvu korist. I odmah da vam kažem, učestvovali smo svi ovdje u izbornim procesima. Zna se kako Socijaldemokrate ulaze u kuću - kuc, kuc, kuc, treba li koga da vam zaposlimo. Prema tome, ovo vam je ovako na terenu i vi znate da je to tako, znam ja da vi to ne možete da kažete javno. Ili stvarno mislite da neko iz ideoloških razloga glasa za vas i da imate takav rast jer ste valjda, sad ne znam, gospodin Suhih, Brajović i vi toliko šarmantni i nosite takvu političku snagu da rapidno prihvatate birače svih drugih stranaka.

Vjerujete li, na sjeveru u nekim opštinama naši birači koji su toliko daleko ideološki od vas su nam pričali da znaju komšije, isto naši, koje su glasale za vašu stranku. Zamislite vi Srbina iz Andrijevice ili iz Plava koji glasa za Socijaldemokrate, koji je glasač Nove srpske demokratije, koji nema leba da jede zato što je Srbin i onda mu dođe neko ko je zakučio neki resor na bazi političke trgovine i obeća da će da mu zaposli sina, da bude negdje neki stražar u školi ili ne znam gdje ili u domu zdravija, i on jadan popušta, više nije mogao da izdrži. Srećom to su usamljeni primjeri o kojima se priča i to je vrlo dobro da bi svi oni drugi bili ponosni na sebe što nisu posustali.

Što se tiče našeg biračkog tijela ja tu ne brinem, ali treba drugi da brinu jer vi se bavite klasičnom političkom korupcijom kad su u pitanju izbori.

Naravno, vi imate pravo da odgovorite na ovo. Ovo su krupne optužbe s moje strane, ali ne samo s moje nego, ako vam je lakše, ne postoji niko u Crnoj Gori ko se bavi javnim poslom u politici i u novinarstvu ko ne dijeli moje mišljenje, samo što će vam ga neko reći a neko neće. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:52:55)

Poslaniče Radunović, izašli ste potpuno bili iz teme, niste mnogo komentarisali stručni dio koji je poslanik Mugoša imao, koji je u skladu sa članom 97 komentarisao, potpuno ste izašli iz tog. Sljedeći put očekujte da vas prekinem i da vam oduzmem riječ.

Kako sad nema pravo po ovom članu da se komentariše, iako to izlazi iz nekih okvira, da bismo dan počeli onako kako treba, s dobrom komunikacijom, daću riječ Rašku Konjeviću tri minuta.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.18 11:53:45)

Kažem još jednom, izvinjenje što fizički nijesam bio tu kada ste drugima davali pravo.

Dakle, ministre finansija, ja ne mislim kao ekonomista da su naše javne finansije pred bankrotom ili pred slomom, ali mislim da su u ozbiljnim izazovima. Mislim da su u ozbiljnim izazovima sa jedne strane i sa druge strane mislim da je moglo bolje odmjeriti jedan nivo mjera u proteklih godinu i po ili dvije.

Juče sam komentarisao i davao sam primjedbe koje su se odnosile na prihodnu stranu budžeta. Sve kolege kada govore o tome da imamo veće prihode ove godine, svako zaboravlja da kaže da imamo veći PDV od 2%, kao indirektni porez koji se najlakše kupi i najviše prihoda dobija, najveća je stavka osim doprinosa. Veći PDV - veći prihodi. Tu je primjedba.

Nijeste, recimo, razmišljali o tome, što je prisutno o ogromnom broju zemalja Evropske unije, da uvedemo progresivno oporezivanje na dobit. Dakle, da ne zahvatamo samo od građana, nego da zahvatimo jednim dijelom i od privrede. Kako u progresivnom smislu? Dakle, da podesimo te poreske stope. Neka onaj ko ima profit do milion eura plaća 9%, a onaj ko ima veći profit od milion eura, obično se radi o monopolima, plaćaju recimo 17 ili 18%. U američkim državama su ogromne stope poreza na dobit i u velikom broju zemalja Evropske unije.

Kada govorimo o rastu, o jednoj kategoriji makroekonomskoj, sve to lijepo zvuči, ali ona mora da ima svoju ... na životni standard. Ponavljam vam, ono što je zajednički problem svih političkih partija koje su dio javnog života, jeste sljedeća brojka: 80.000 ljudi u Crnoj Gori živi od zarade do 250 eura, ukupna zaposlenost u Crnoj Gori između 180 i 190.000. Dakle, oko 45% zaposlenih ljudi u Crnoj Gori živi sa platom do 250 eura. To je mnogo bolji parametar nego prosječna zarada. Slažem se ja da je prosječna zarada veća nego u zemljama regiona, ali

hoćemo li da je transponujemo u kupovnu moć, pa da vidimo koliko jedan građanin Crne Gore ako prima prosječnu platu od 511 eura može da kupi recimo goriva, nakon povećanja akciza koje smo imali na gorivo. Dakle, o tome se u tom dijelu radi gdje mislim da su neke od mjera trebale na drugačiji način da budu podešene, ali ima vremena i završavam sa sljedećom rečenicom.

Ministre finansija ... fond zarada je porastao sa 429 miliona na 461 milion. Nema matematike, nešto je o tome govorio kolega Radunović, ne možete u jednom ministarstvu povećati fond zarada od 13,5 miliona na rebalansu, a da nije bilo zapošljavanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 11:57:06)

Poslaniče Konjeviću, zavrišili ste.

Pravo na komentar ima ministar Radunović. Izvolite, ministre.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 11:57:18)

Ja moram da kažem da ova konstatacija da je Ministarstvo finansija pred ozbiljnim izazovima, potpuno se slažem sa vama, gospodine Konjeviću. Da nismo pred ozbiljnim izazovima, mi ne bismo usvajanjem budžeta za 2017. godinu, ne bismo sanacione mjere usvajali, isto tako ne bi smo u junu mjesecu fiskalnu konsolidaciju radili. Po parametrima, vi to znate sigurno kao ja, u nekim segmentima i bolje nego ja, da i kod deficita i kod javnog duga mi smo probili mastrihtške kriterijume.

Ovo što smo morali da uradimo jeste prvo, da tako kažem, značajnije u tom trenutku, fiskalna konsolidacija je i ranije rađena, ali da uspostavimo jedan balans. Da li smo dobro odabrali mjere, ja negdje mislim da jesmo i da su one, osim kod akciza za cigarete, dobro bile procijenjene. Po pitanju akciza, upravo zbog toga što nismo imali rezultat koji smo očekivali, preduzeli smo mjere, ali ja doista ne želim da komentarišem ovo što se čulo juče, a čuje se i danas da smo akcize namjerno podigli da bi se neko obogatio, da bi to stvorilo pretpostavke za finansiranje kampanje DPS-a i toga. Ja doista smatram da su to političke teze, nemaju veze sa strukom i kad smo mi usvajali fiskalnu konsolidaciju, vjerujte mi, niko o tome nije razmišljao i ja cijenim što vi pripadate onom dijelu opozicije koji to ne pominje niti tu tezu razrađuje.

Po pitanju vaše i ranije saopštene teze, progresivno oporezivanja na dobit. To izgleda vrlo primamljivo i ja razumijem razvijene zemlje koje ne brinu o tome da li će imati investitora da imaju progresivnu stopu oporezivanja. Govorim o ovim razvijenim zemljama. Međutim, mi moramo imati nešto što jeste privlačno investitorima. Jedna od mjera koja njima čini mi se je mamac da investiraju kod nas jeste i niska stopa na dobit. Mi smo se držali te mjere, nemojte da mislite da ne preispitujemo svaku od ovih poreskih stopa, ali ja doista ne mislim da je rješenje za Crnu Goru povećanju poreskih stopa.

Rješenje za Crnu Goru jeste u povećanju broja poreskih obveznika, jer nije problem stopa, mi stope moramo smanjivati, ali moramo takođe povećati i broj poreskih obveznika. To je ... problem, odnosno izazov i na sivom tržištu imamo i promete roba, ali isto tako i na sivom tržištu imamo i radnu snagu, to su stvari sa kojima se moramo, da tako kažem, susresti i naći rješenja za njih.

Po pitanju ove vaše konstatacije, slažem se ja da mi nikako ne smijemo se hvaliti sa našim rastom, ali je bolje što imamo rast, nego ne daj bože da imamo manji ili da uopšte rasta nemamo, ali s druge strane vi znate da nije to bilo jednostavno, ovaj rast privredni ostvariti. On je vezan za naše investicije i mi moramo kao Crna Gora imati po mojoj procjeni od 300 do 350 miliona svake godina investicija da bismo održavali ovaj nivo rasta.

U kojem obimu se to odražava na standard građana, ja tu nisam saglasan sa vama. Ja mislim da građani do izvjesne mjere, ne dovoljno, nikad to ne bih mogao reći, ali do izvjesne mjere osjećaju pomake, jer mislim da ako je neko, ne treba da bude dobronamjeren, treba da bude samo realan, mora primijetiti neke pomake koji imamo u Crnoj Gori. Nijesu oni dovoljni, apsolutno se ja slažem sa vama, ali dovoljno je da se prođe ovom trasom, znam da ima osporavanja zašto se sad u ovom trenutku radi auto-put, ali čini mi se da se svako slaže da treba da imamo dobar

put, ipak vidjeće da se tamo pravi jedan od najvećih projekata od poslije rata. Nego da se ne bih ja zapetljao i premnogo pričao, hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:02:09)

Zahvaljujem se ministru Radunoviću.

Na ovaj način smo završili interesovanja klubova na izlaganje koja je jutros imao ministar Radunović.

Dio diskutanata koji je ovdje po redu ispred opozicije ne vidim, ispred DPS-a prvi prijavljeni koji je ovdje na spisku je Momčilo Martinović.

Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.07.18 12:02:46)

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani ministre Radunoviću sa saradnikom, uvaženi građani i građanke, poštovana crnogorska dijaspora,

Dozvolite mi da na samom početku napravim određene konstatacije, a onda ću se nakon toga osvrnuti na ove tri tačke koje su objedinjene i koje po mom nekom skromnom shvatanju su uzročno-posljedične i jedna zavisi od druge, u odnosu i na rokove i u odnosu na posljedice koje su izazvane u samom rebalansu budžeta, odnosno u izmjeni Zakona o budžetu za 2018. godinu.

Čuli smo nekoliko konstatacija ranije da je dobro ili nije dobro da imamo rebalans i to da li u prvoj polovini godine, da li to treba da bude dva, tri ili pet puta. Ja ću ga, opet kažem, iz svog ugla protumačiti na sledeći način. Po meni budžet, čuli smo da je pravni akt i to znamo svi, jer je zakon, je li tako? S druge strane, budžet je plan. Budžet je plan na koji način treba da bude realizovan u određenoj fiskalnoj i kalendarskoj godini. Je li tako? S obzirom da odgovorna politika koju vodite iz resora Ministarstva finansija meni će dati za pravo da kažem da jednostavno u prvoj polovini godine, ako niste shvatili i niste primijetili, nemate određene indikatore koji mogu da potvrde da taj budžet se realizuje na određen način, da postoje određene promjene, bilo da su stvarne prirode ili da su tehničke prirode koliko smo vidjeli iz ovih predloga zakona i tačke 1 i tačke 2 tj. izmjene Zakona o budžetu i fiskalne odgovornosti i ovaj dio koji se tiče aktivnosti na izmjeni akcizne politike. Po meni je vrlo dobro da jednostavno shvatimo da ukoliko određene mjere koje su predložene fiskalnom konsolidacijom i drugim dokumentima, ukoliko ne daju značajan rezultat i ukoliko ne daju određene rezultate koji su bili očekivani, potpuno je meni prirodno da se nešto tu mijenja i to je mnogo prirodnije da se te aktivnosti mijenjaju sada, nego da ih mijenjamo na kraju godine kad ne možemo uticati na određene procese, na određene pojave u društvu. To je neko moje razmišljanje. Jeste da sam mlađi dosta od poslanika koji sjede u ovim klupama, ali ja čujem od 2006. godine kako će Crna Gora da bankrotira. Ja tu priču slušam posredno, neposredno, međutim ta se aktivnost do dana današnjega još nije desila. Ono što bih, ministre, volio od vas da čujem u završnom obraćanju jeste to da li je naš dug održiv. Iz vaših nekih izlaganja shvatio sam da jeste, ali bih volio da mi vi to potvrdite. Da li je dug održiv i da li Crna Gora upravlja dugom?

Postoje određeni razlozi, postoje kapitalni projekti, postoje određene neke stvari iz prethodnih perioda koje se moraju na taj način akumulirati u dugu, ali vjerujem da ću dobiti od vas odgovor da je dug održiv. Ne samo na ovom novu nego i kad se radi na lokanom nivou uvijek je bilo pitanje neće biti održivo, dobijali smo informacije doživjeće se bankrot i tome slično. To se do dana današnjega nije desilo i prema nekim izvještajima kredibilnih međunarodnih finansijskih institucija takođe ta priča je dijametralno suprotna od one koju mi čujemo danas ovdje.

Shvatili smo da je privredni rast doživio određeni procenat u porastu, shvatamo da je u prvoj polovini godine realizacija na nivou od prošlogodišnjeg čak i premašena i da se očekuje prema najavama ministra da imamo aktivnosti, odnosno premijera, izvinjavam se, da imamo aktivnosti koje se tiču stvari koje će taj rast doći i do 5%. Volio bih da dobijemo i tu informaciju i da vidimo da li imamo optimističke prognoze po tom pitanju.

Vratću se sada na aktivnosti, odnosno na komentar vezano za Predlog izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shvatli smo, i ono što sam ja shvatio i što bi vrlo

značajno bilo da građani shvate da ovaj rebalans nije izazvao novo zaduženje Crne Gore. To je meni vrlo bitno, da ja shvatim i da shvate građani Crne Gore. Znači, ako se radi rebalans, nešto se mijenja, ali da građani Crne Gore shvate da nije došlo do novog zaduženja, je li tako? To mi je vrlo bitno da mi potvrdite i da jednostavno ovaj rebalans znači izmjena ove metodološke aktivnosti koja je predložena izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti i da se određene stavke knjiže na drugačiji način u skladu sa regulativama Evropske unije, čini mi se da je ta regulativa broj 85 iz 2011.godine.

Ne bih ponavljao priču vezano za odnose koji se tiču ukupnih primitaka, izvornih prihoda, tekućih prihoda, ukupni izdaci, rashodi i zaduženja i tome slično, to smo veće čuli više puta. Ono što je moj predmet interesovanja jeste dio treće tačke, a to jeste akcizna politika. Shvatio sam iz ovih izvještaja koje smo dobili da u okviru akcizne politike postoje određeni rezultati koji pokazuju trend rasta. Međutim, jedna od tih mjera koja je preporučena bila tj. akcizna politika, odnosno uvećanje akcizne politike iz avgusta 2017. ako se dobro sjećam, da ona nije dala dobre rezultate i da smo imali na osnovu toga posljedicu koja se javila u okviru sivog tržišta, kako smo ovdje već čuli i kako već neki tvrde. Po meni je potpuno logično, ako imate set mjera koje ste usvojili i koje ste prihvatili od onih institucija koje su dale značajan izvještaj, pogotovo izvještaj Međunarodnog monetarnog fonda koji svaki investitor kada dolazi u Crnu Goru prvo pročita i na osnovu toga planira, pravi uvid u ekonomiju u Crnoj Gori i pravi neke projekcije i neke odluke donosi po pitanju investiranja u Crnoj Gori, shvatio sam da je taj izvještaj sačinjen u odnosu na preporuke koje su urađene sa vaše strane da bi se došlo do određenog željenog rezultata.

Pominjali smo aktivnosti na povećanju PDV-a i na povećanju akciza. Shvatio sam, a vi me ispravite slobodno, da je Vlada u kontinuitetu, ne samo ova sadašnja nego vlada u prethodnom sazivu, radila na aktivnostima da uvede namete koji su, uslovno rečeno, da se tako izrazim, manje zlo za građane. Shvatio sam da su određene preporuke date da se uvedu novi porezi, odnosno nova opterećenja na zarade što bi značilo da bi došlo do smanjenja zarada, što ne želimo zbog građana, takođe da se smanje penzije što naravno nismo željeli da urdimo u tom dijelu, da se poveća porez na dobit, što nismo uradili. Iz ovih izvještaja možemo da vidimo da te aktivnosti što se tiče povećanja stope poreza na dobit su dale određeni svoj rezultat koji je ovdje stavljen i iskazan u ovom dijelu koji ste dali ovim rebalansom.

Takođe, nešto što se čulo ovdje jeste i što možda na neko prvo čitanje dosta stvori određenu potrebu za opservacijom, a to jeste uvećanje fonda zarada u tom dijelu. Ja ću podsjetiti sebe, a podsjetiti i nas sve ovdje i građane Crne Gore da u tom dijelu mi imamo određene mjere, ako sam shvatio kroz strategiju reforme javne uprave da se očekuje određena optimizacija, i imali smo ovaj moratorijum na godinu dana koji je Vlada donijela u tom dijelu, je li tako?

Sad mi smo stavili taj fond za zarade, koliko ja to mogu da shvatim, na najviši mogući nivo, a iskreno se nadam, ukoliko se uđe u ove mjere naravno na jedan human i na jedan profesionalan način, jer imamo tu ljudi koji su nekoliko godina pred penzijama, imamo nekoliko ljudi koji žele iz javne administracije da idu negdje u realni sektori ili da kažem inicijativu biznis opcija koje su njima potrebne, tako da očekujem da će u tom dijelu doći do optimizacije. Ne nasilnog tjeranja ljudi, kao što smo ranije čuli da će neko biti otpušten dalje posle određenih izbornih ciklusa, nego da je to jedan proces koji je definisan i strateškim dokumentima za reformu javne uprave i ovim moratorijumom koji je dat i da taj fond neće za izdvajanje bruto zarada dostići upravo ovaj nivo jer smatram da je ovo najcrnji scenario za realizaciju ovih aktivnosti. Je li tako?

Na kraju sam shvatio da ćemo imati određene fondove kroz fondove Evropske unije da na taj način ojačamo javnu upravu da u određenoj mjeri podrži aktivnosti racionalizacije i optimizacije javne uprave. Izvinjavam se, možda nisam prekoračio, ali evo to su neke aktivnosti koje sam želio da iz svog ugla pogledam, da ih možda prokomentarišem i da na taj način saopštim svoje viđenje ... po meni nije nešto što je sada toliko strašno. Ja isto kad sam se bavio ranije sa nekim aktivnostima jednostavno ako utvrdim određene stvari da ne idu određenom dinamikom to u hodu mijenjamo i to onda kada se vrijeme pokaže za to. Mnogo mi je draže što je ovaj rebalans, iako je drugi ove godine, mnogo mi je draže što je sad urađen nego da smo ga uradili pred kraj godine, jednostavno tada ne bismo mogli intervenisati, ne bismo mogli poboljšati ove indikatore koji se ... u ovom rebalansu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:13:07)

Zahvaljujem se poslaniku Momčilu Martinovću.
Komentar ima Branko Radulović, i Raško Konjević.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.18 12:13:38)

Gospodine Gvozdenuviću, ne znam koliko ima prijavljenih. Ja predlažem i odustaću od komentara ukoliko nećemo biti svi uvaženi po deset minuta, možemo samo sa ministrom, obavezno sa ministrom da komentarišemo, tako da ukoliko ima vremena ja ću komentarisati sa zadovoljstvom, ukoliko nema, pošto imamo još jednu tačku, kažite sami i ja ću se prilagoditi tome, ali obavezna diskusija i razmjena mišljenja sa ministrom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:14:04)

Moj opredlog će biti da tražim da organizujemo kolegijum negdje oko 13h da bismo vidjeli kako ćemo organizovati dalji rad jer koliko mi se čini ovdje ispred mene imamo još 20-ak diskutantata. Znači, teško da ćemo danas moći da završimo rad, pogotovo ako budemo svi govorili desetak minuta i ako budemo imali ovakve komentare.

Izvolite. Pošto nismo uveli nova pravila, predlažem da ipak završimo ovaj dio do 13h po ovim pravilima pa da onda utvrdimo nova pravila nakon kolegijuma.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.18 12:14:56)

Kolega, ja sam iz ove priče odavno. Imam vremena da je još izučavam. Danas moj nastup neće biti, iako bi mogao sigurno da bude kritičan zbog svega onoga što sam ja i Pokret za promjene nekada i Demokratski front govorili i upozoravali. Ja sam prije svega u politici zbog ovog. Ima nešto što nije dobro i vaša pretpostavka sigurno zbog mladosti je ta da možemo mijenjati budžet i rebalanse tokom godine.

Ministre, sami znate da to nije evropska praksa, da to nije direktiva iz 2011. godine, evo je ovdje, da je to i direktiva iz 2013. godine i da ono o čemu sam ja htio da pričam kada je u pitanju prva tačka dnevnog reda oko izmjene zakonske regulative to je da se ne obuhvata samo hartije od vrijednosti jer nisam čak ni vidio nigdje hartije od vrijednosti, nego sam vidio sasvim nešto drugo i da je trebalo ovu zakonsku regulativu podijeliti na dva dijela, a to je zakon o budžetu i fiskalnoj stabilnosti, konsolidaciji. Kolega, jedan od četiri osnovna pravila, principa toga što je proisteklo iz Lisabonskog ugovora i što je posebno potencirano kriterijumima iz Mastrihta je to srednjoročno planiranje. Bez srednjoročnog planiranja nema dugoročnog razvoja i ono mora da počiva na jednoj proekciji. Tako da rebalansi nisu ono što treba uraditi.

Takođe je i velika zabluda da li u apsolutnoj vrijednosti traba da raste javni dug. Javni dug treba da raste, ali GDP treba brže da raste. Tako da učešće javnog duga u GDP-u u apsolutnom smislu se smanjuje. Znači, to su neke zablude. Znači, treba se zaduživati, ali bi trebalo zaduživati u nečemu što će odmah šutradan, iduće godine, srednjoročno, dugoročno dati održivi razvoj i rast GDP-a. Takođe i oko deficita je velika zabluda. Deficit se dešava, ali on mora svake godine da bude sve manji, sve manji i sve manji.

Poentiraću sa tim da, ministre, ovaj prvi zakon trebali ste mnogo bolje proučiti i trebali ste ga napraviti kroz dva zakonska okvira i normalno reći da sa našim pristupanjem oni postaju važni. Ne želim ... ružnu stvar i neke pretpostavke da je to neki dil i trgovina sa nekim...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:17:58)

Završili ste, poslaniče Raduloviću.

Pravo ima poslanik Momčilo Martinović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.07.18 12:18:10)

Ja ću pokušati da budem kratak i da budem racionalan što se tiče i odgovora na komentar i zbog samog, da kažem, broja prijavljenih govornika da budem korektan, da skratim komentar na ovaj dio.

Gospodine Raduloviću, složićemo se u određenom dijelu isto takođe kao što ste govorili da treba u određenom dijelu da raste deficit. Ja se slažem, u određenom dijelu, je li tako? Svake godine manje, tako je, tako je, ali ovdje smo vidjeli iz ovih projekcija da je deficit osnov izvora kapitalnih investicija koje Crna Gora ulaže i da su to aktivnosti koje se ne mogu vratiti sutra, ali koje kroz par godina se vraćaju generacijama koje ostaju poslije nas. Nemojte mi reći da je Crna Gora jedina zemlja možda u regionu koja nema kvalitetan auto-put. Potpuno je po meni to ekonomski opravdano, nije trenutno, ali u nekom dugom roku će ono biti u potpunosti opravdano jer spojiće i skратиće vrijeme putovanja i onaj gore sa sjevera kada bude prodavao određeni proizvod neće morati da ga uzima od nakupaca ovdje negdje na primorju ili u Podgorici nego će on taj svoj proizvod po svojoj poroizvodnoj cijeni donositi na tržište gdje ima potencijala za to, da li je Podgorica ili primorje. Na taj način i taj proizvođač će dobit tu dodatnu vrijednost i dobiće onaj kupac koji će kupovati po sniženoj cijeni, manjoj nego od nakupaca. Tako da smatram da je u tom dijelu, a potpuno se slažem da moramo imati brži ekonomski rast, ali vidjeli ste i procjene međunarodnih institucija da nisu očekivale ovakav privredni rast za Crnu Goru za ovu godinu, da je to bilo mnogo manje procetnih poena nego što je Crna Gora u ovom trenutku ostvarila. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (24.07.18 12:20:01)

Hvala.

Komentar na vaše izlaganje, poslaniče Martinović, ima i poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.18 12:20:11)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Najprije da se zahvalim gospodinu Martinoviću, imao jedan dio teorijske diskusije koji nam je svima negdje vjerovatno pomogao u definisanju šta je to budžet, šta je to rebalans itd.

Slažem se ja sa vama, gospodine Martinoviću, da je budžet plan, ali ako ga mijenjate onda taj plan ne valja. Slažete li se vi sa mnom? Znači, budžet jeste plan, ali ako se mijenja onda plan ne valja. Složili se ne složili, ovo je elementarna logika.

Drugo, moram priznati da nijesam uspio da spoznam kako smo to postavili fond zarada na maksimalan nivo, a onda da ćemo da radimo optimizaciju. Znači, pozvali ste se na plan optimizacije koji je Vlada usvojila, ali ste pohvalili povećanje fonda zarada na najviši nivo, pa ćemo nakon toga da radimo optimizaciju. Moram priznati da nijesam najbolje shvatio, moguće da je do mene, vjerovatno.

Treće, kažete da se država Crna Gora - da to treba da bude jasno građanima - po rebalansu budžeta, odnosno u ovoj godini nije dodatno zadužila. Ministar je juče govorio o izdavanju 500 miliona obveznica po povoljnijim uslovima itd. Možda ste mislili nešto drugo da kažete, da smo se povoljnije zadužili da bismo zamijenili stari dug, ali se zadužili jesmo, kolega Martinoviću. Ne morate mi odgovarati, ministar je morao ako smo se zadužili u aprilu mjesecu, znate po čemu smo se zadužili - po rebalansu iz marta, gospodine Martinoviću, pogledajte tamo jedan stav člana, čini mi se šest ili sedam, ali ovdje nije rebalans plan koji se odnosi na današnji dan nego plan koji se odnosi na fiskalnu godinu.

Četvrto, ne razumijem kako ste protiv povećanja poreza na dobit za pravna lica koja ostvaruju dobit preko milion eura jer mislite da je to nepravedno socijalno, a mislite da je pravedno

da PDV sa 19 na 21% plaća 80.000 ljudi između ostalih, 80.000 ljudi koji primaju zarade do 250 eura. Ne znam kako mislite da je pravedno da akcize koje su uvećane na gorivo plaćamo svi, ali nije dobro da uvećamo porez na dobit onima koji imaju dobit preko milion eura. Ne razumijem kako je to socijalno neosjetljivo ili socijalno osjetljivo.

Peto, kolega Martinoviću, minimalna zarada ne može biti, jer iz vaše diskusije bih razumio da nemamo nijedan ekonomski problem, možda negdje minimalno neki izazov, minimalno, a da imamo najmanju minimalnu zaradu u regionu, najmanju minimalnu zaradu u regionu.

Kolega Martinoviću, najveći problem ne moj i vaš, nego svih nas, znate koji je? Žao mi je što to ministar nije pomenuo, to je lijepo napisano u fiskalnoj strategiji iz 2017. godine. Broj nezaposlenih mladih ljudi od 18 do 25 godina, završavam sa ovom rečenicom, kolega Martinoviću, u Crnoj Gori je prema podatku iz fiskalne strategije, zvanično, 34,5%. Svaki treći mladi čovjek u našoj državi nažalost ne radi.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:23:51)

Poslanik Konjević je imao komentar na izlaganje Momčila Martinovića. Sada Momčilo Martinović ima pravo da odgovori na to.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.07.18 12:24:06)

Zahvaljujem, kolega Konjeviću, na komentarima i svaki komentar i svaki način ovakve diskusije je koristan. Isto ocjenjujem korisnim i vaše učešće na Odoru za finansije, ekonomiju i budžet jer u tom dijelu ipak mislim da svaki takav odbor daje dodani doprinos raspravi koja može ovdje da se negdje saopšti u okviru poruka građanima koje su bitne za njih.

Što se tiče plana, kazali ste pod prvim komentarom u odnosu kad se plan napravi da ako se nešto mijenja da on nije valjao. U određenom teoretskom smislu mogu se složiti sa vama, ali može li da se desi da u tom planu nešto ne krene po tom planu da su to neke okolnosti na koje ne možete uticati? Može li to da se desi? Po meni može, mi svaki dan u životu napravimo promjenu plana za neke stvari, svaki dan, a ne na nekom periodu koji je od godinu dana.

Drugi dio, vezano za zarade. Kazao sam da je to nešto što otprilike može biti maksimalno i shvatio sam da je taj fond za zarade uvećan u netipičnoj administraciji. To je u oblasti prosvjete i u oblasti zdravstva, a juče smo čuli ovdje nekoliko puta da ni prosvjeta ni zdravstvo nemaju cijenu i da na to treba ulagati intenzivno.

Što se tiče PDV-a, kazali ste, je li tako, ako sam vas dobro pratio, u tom dijelu kazali ste da nije popularno, ja sam obrazložio u onom mom prethodnom obraćanju da je to jedna bila mjera povećanja PDV-a da bi se izbjegle druge mjere koje su bile preporučene od međunarodnih institucija. Da li mislite da je bolje bilo u tom dijelu od dva zla birati manje, povećati taj PDV ili ste mislili da je bilo korisnije i mudrije u ovom trenutku u Crnoj Gori smanjiti zarade, smanjiti plate i povećati porez na dobit? Slažem se u tom dijelu, znači progresivno oporezivanje, potpuno se slažem u tom dijelu, od ovih iznosa koji ste vi kazali. (Govor iz klupa) Dobit, izvinjavam se ako sam pogriješio. I ona konstatacija, ne možemo reći da je situacija sjajna, ali da nije ni onako kao što smo okarakterisali da je pred bankrotom, ali da je pred ozbiljnim izazovima. I to je nešto na čemu treba svi da radimo zajednički i čini mi se u ovom dijelu, makar ovog prolječnog zasijedanja, imamo dosta i konstruktivnih i realnih i dobrih ideja i moramo konačno nalaziti konsenzus oko toga, zaboraviti određena pitanja koja su manje bitna, jer što se desilo u prošlosti moramo gledati u budućnosti, zajednički raditi da ovom društvu bude bolje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:27:13)

Kod opozicije postoji malo konfuzije, jer većina ljudi koji su bili na ovom spisku nisu prisutni u sali, bile su određene izmjene, ali smo obavili dodatne konsultacije, pa sada bi redoslijed prijavljenih ispred opozicije bio: Janko Vučinić, Strahinja Bulajić, Draginja Vuksanović i Aleksandar

Damjanović. Samo da biste znali, da budete u sali, da nam se ne dešava ovo što nam se sad dešava.

Sada dajem riječ Janku Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ (24.07.18 12:27:54)

Mogu li da počnem?

Poštovani građani, kaže se ako hoćete da upoznate neku državu, onda vidite njenu turističku ponudu, vidite njen Ustav i vidite njen budžet. Ako nas budu upoznawali po budžetu, onda nimalo lijepo za Crnu Goru, jer je naš budžet sa mnogo rupa, kao švajcarski sir, ali eto na neki način podsjećamo na Švajcarsku po tome.

Jedan nekadašnji italijanskih državnik i ekonomista Marko Mingeti je govorio dajte mi budžet pa ću vam reći sve o toj državi, reću vam o njenom ekonomskom sistemu, političkom sistemu. Zamislite da je vidio ovaj naš budžet sa dva rebalansa za nekoliko mjeseci, šta bi rekao? Sreća naša što nije taj ekonomista i stručnjak među živima, pa da nam sudi po osnovu ovoga budžeta sa dva rebalansa. Juče i danas smo mogli od poslanika Demokratske partije socijalista čuti hvalospjeve o tome kako je Crna Gora najrazvijenija ekonomija na Zapadnom Balkanu i mislim tu da je prednjačio predsjednik Odbora za ekonomiju i budžet upoređujući Crnu Goru, razvoj Crne Gore sada i razvoj Crne Gore prije 30 godina, pa je navedeno da se tada Crna Gora finansirala od Fonda za nerazvijene, ali pri tom izgleda nije zapazio ili je zaboravio da u tom periodu kada se Crna Gora finansirala od toga Fonda za nerazvijene da sve što je napravljeno u Crnoj Gori, počev od fabrika, pa elektroenergetskih objekata, saobraćajnica, napravljeno je u to vrijeme, napravljena i je i Željezara i Kombinat aluminijuma, napravljene su mnoge fabrike na sjeveru Crne Gore, napravljena je i hidroelektrana "Perućica", napravljena je hidroelektrana "Piva" i Termoelektrana, napravljena je i željeznička pruga od Bara do Beograda, a sada od ovoga vašega budžeta i od ovih vaših budžeta zadnjih godina, od toga kapitalnog dijela, vi ne biste mogli okrećiti to što su oni napravili, a sada se upoređujete i kažete da je Crna Gora mnogo razvijenija u ovom periodu od toga perioda.

Nažalost, to su neuporedive kategorije. Crna Gora je daleko od toga od kad se razvijala od tih fondova iz bivše socijalističke Jugoslavije. Ako je ondašnja vlast i koristila ta sredstva iz Fonda za nerazvijene, uspjela je da izgradi Crnu Goru, a sadašnja vlast koja je evo 30 godina je samo uspjela da to što je izgrađeno sruši. Tako da je jedan od mnogih koji je učestvovao u rušenju i pljačkanju te nekadašnje imovine, onako nehotimično i priznao - vidi, bogati, koliko su uspjeli da naprave, evo ja rušim i pljačkam 20 godina, još nijesam u tome uspio.

Možemo pogledati našu saobraćajnu infrastrukturu kakva je, to su putevi iz vremena kralja Nikole, putevi iz vremena Josipa Broza Tita. Ovo parče auto-puta, megalomanski projekat, koje smo počeli da pravimo, a koje predstavlja omču o vratu i koji može vrlo lako ugroziti finansijski sistem Crne Gore, evo već je dug za auto-put na osnovu kursa između dolara i evra porastao za 25%. Iako je trebalo da se završi u maju 2019. godine, ko zna kad će biti završeno to parče auto-puta, ali kada se ova vlast ne može pohvaliti podignutim fabrikama, elektroenergetskim projektima, saobraćajnicama, onda ističe naduvane statističke podatke o stopi ekonomskog razvoja i o prosječnoj zaradi. Ističe ih kao neka Potemkinova sela koja treba da pokriju pravu istinu, a prava istina je da se u Crnoj Gori jedva preživljava, da je neoliberalni kapitalizam napravio izrazito socijalno raslojavanje na jedan veoma mali dio bogatih i na ogromnu većinu siromašnih koji su na granici ili u zoni apsolutnog siromaštva i da smo, treba reći istinu, da smo država koja je u rukama organizovanog kriminala i mafije.

Kažu, prosječna zarada 512 eura. Podatak koji ništa ne govori ako znamo da gotovo 80.000 radnika, čuli smo taj podatak više puta, živi od plate od 250 eura, gotovo više od polovina od toga broja žive od one minimalne zarade od 193 eura. Nešto se ti podaci koji bi trebali da predstavljaju blogastanje u Crnoj Gori ne poklapaju i što će nam takva ekonomska stopa rasta, naduvana, kad niko to u Crnoj Gori ne osjeća, bez ona šačica ljudi okupljenih oko onoga koji vodi glavnu riječ u Crnoj Gori.

Uzmimo primjer penzionera, njih 130.000, polovina od njih prima penzije manje od prosjeka od 270 eura, a većina od toga živi sa cifrom koja je manja od donje granice siromaštva ili naše

minimalne zarade od 193 eura. Kakav nam je Fond PIO neodrživ, jer bi trebalo po pravilu da tri radnika izdržava jednog penzionera, mi smo ... u kontra smjeru, pa sada dođe na jednog radnika skoro 1,7 penzionera. Džabe hoćete da okrećite Crnu Goru raznoraznim statističkim podacima i to onima koji vama odgovaraju, život u Crnoj Gori na kredit i veresiju nam govori nešto sasvim drugo. Ovaj rebalans i smanjenje akciza na duvan, pa vi to, ministre, tumačili kako god hoćete, upućuje na sumnju da je to sračunato urađeno i to je već rečeno da je to urađeno ispred predsjedničkih i lokalnih izbora i ovaj rebalans i Zakon o akcizama izgleda ko da se rugate sa svima nama i sada po svršenom poslu nam saopštavate, eto, ljudski je griješiti, pogriješili smo i mi, pa sada nakon svega što je bilo da se ispravite. Dva rebalansa za vrlo kratko vrijeme govori da ne znate da planirate javne rashode i prihode, da nažalost ne umijete da vodite finansije. Gospodine Radunoviću, kao neko ko je najodgovorniji, očekivalo bi se da bar ponudite ostavku zbog ovakvih propusta.

Što se tiče samog planiranja budžeta i poreza, vi idete nekom logikom što su veći porezi mislite da će biti i veći prihodi i da je to ta linearna zavisnost, ali postoje neke druge linije i krivulje, recimo kriva ... koja kaže da postoji neka tačka na toj krivoj gdje za neku stopu poreza je najveći prihod, pa ste se mogli malo pozabaviti i tom krivom. Tako je i potrebno bilo pronaći rešenje za minimalnu zaradu, jer povećanjem zarade i eventualnim smanjenjem poreza i doprinosa može se doći do mnogo boljih rezultata, do veće zaposlenosti, suzbijanje rada na crno i sive ekonomije.

Na kraju bih vas pitao i za one koji se bune i koji protestuju, za bivše radnike KAP-a, ko je potrošio njihovu otpremninu koja je bila u budžetu za 2016. godinu i na koju su imali zakonsko pravo. Da vas pitam i za bivše radnika fabrike "Radoje Dakić", da li ćemo i za njih raditi rebalans kad budu pristigle odluke iz Međunarodnog suda u Strazburu, a njihova su potraživanja po 60 miliona.

Da vas na kraju pitam i za majke. Vi ste taj zakon ocijenili kao monstrum za finansije Crne Gore, a ja mislim da su daleko veći monstrum oni koji nijesu uplaćivali poreze i doprinose i čiji je dug bio oko 800 miliona, a sada se to izgleda zaboravilo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:39:03)

Komentar na izlaganje poslanika Vučinića ima poslanik Suad Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (24.07.18 12:39:14)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Vučiniću, samo dvije stvari kratko da prokomentarišem iz vašeg desetominutnog izlaganja.

Čini mi se u poslednje vrijeme manje, ali kada smo krenuli u priču o potrebi izgradnje autoputa odmah smo naišli na otpor, treba li ne treba. S druge strane imamo tu regionalnu razliku koja postoji, tražili smo modalitete, prosto da postoje neki drugi ili bolji modalitet od onoga, složili smo se u jednom, regionalnu razliku moramo smanjivati. Kako? Između ostalog, izgradnjom autoputa, ovo je jedan od najboljih modaliteta ponuđenih u tom momentu. Da li smo trebali da čekamo još sledećih 10, 20 godina pa da krenemo izgradnju auto-puta? Ja mislim da nijesmo i to građani sjevera već osjećaju. Ova dinamika izgradnje auto-puta i ova sredstva koja se ulažu, otvaraju nova radna mjesta i ja znam da je Opštini Kolašin onaj ko je tamo na putu i ko je nudio radna mjesta, tražio 300 ili 400 radnika da se zaposli. Nažalost Opština Kolašin nije imala tu ponudu, pa je tražila iz Mojkovca, pa je tražila iz Bijelog Polja, pa je tek onda našla odgovarajući broj tih zainteresovanih koji trebaju tamo da rade. Ono što je jako bitno jeste da prva faza ide, da to građani sjevera vide, da se dogovaramo o drugoj fazi i da evo vidimo ministar saobraćaja iz Srbije je došao i dogovara se kroz memorandum nastavak izgradnje i kroz Srbiju i povezivanje sa koridorom 11.

Što se tiče penzionera, jeste 130.000, taj odnos nije dobar radnika i penzionera, znamo da nam treba 3,1 radnik na jednog penzionera, znamo da tome moramo stremiti kroz nove investicije, otvaranje radnih mjesta, ali smo negdje zajedno dali doprinos. Znae, kad se god pojavio neki

"požar" u smislu potrebe da radnike dislociramo iz radnog procesa u penzioni fond, onda smo svi bili za to, dajte tamo da ih dislociramo i to smo uradili, iz metalske industrije itd. Nijesmo tad razmišljali da će nam se taj broj akumulirati, sa 80.000 na 130.000. Ali ono što jeste dobro jeste stabilnost penzionog fonda, jeste 260 i nešto eura prosječna penzija, nije to dovoljno, ali jeste bolje i prosto ćemo se truditi da kroz povećanje broja radnika povećamo i davanje za penzionere. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:42:30)

Hvala.

Nakon diskusije poslanika Janka Vučinića, poslanik Numanović je dao svoj komentar i sad pravo na odgovor ima poslanik Vučinić.

JANKO VUČINIĆ (24.07.18 12:42:46)

Gospodine Numanoviću,

Politikom koju vi predstavljate i koju personifikuje Milo Đukanović vi ste od nekada razvijene industrijske zemlje Crne Gore koja je imala izvanredna privredna preduzeća, napravili danas, mogu slobodno da kažem pa i neka me neko opomene, banana državu kojoj su glavne turističke grane turizam, kockarska industrija, ugostiteljstvo i trgovina. Ko je kriv zbog čega su te fabrike zatvorene i uništene, ko je kriv za ovo što se našla danas u ovakvoj situaciji Željezara, Kombinat aluminijuma, Rudnik boksita? Naravno, vaša politika. Šta smo trebali sa tim ljudima koje ste vi ostavili bez radnih mjesta? Jesmo li trebali da ih ostavimo na ulici i da se snalaze kako znaju i umiju? Jedino rješenje je bilo s obzirom na radna mjesta i na njihov beneficirani staž na tim radnim mjestima da ih penzionišemo, a mislim za tri - četiri godine da nije bilo onog privremenog penzionisanja, da bi oni otišli u penziju. Vi ste isključivi krivci za to što se Fond PIO napunio sa tim radnicima prije vakta, jer ste ugasili njihova radna mjesta i zatvorili njihove fabrike.

Ono što vi kažete za auto-put, jeste, autoput nam je potreban, ali bilo nam je potrebnije da izgradimo brze saobraćajnice kroz Crnu Goru, da ove puteve za koje sam naveo da su iz vremena kralja Nikole i Josipa Broza Tita, da ih proširimo, da oni liče na puteve. Ne znam da li se vozite kroz Crnu Goru, vidite li kakve su gužve na primorju, vidite kako je opterećen ovaj put Nikšić-Podgorica, Nikšić-Cetinje i to je bio prioritet da se osposobe ti putevi da bi se moglo normalno funkcionisati.

Ja bih volio da se taj auto-put izradi što prije. Međutim, kako se počela ova dionica od Smokovca do Mateševa, a bogami i ona u Srbiji, tek je napravljeno 20 - 30 km od Ljiga do Preljine, ostalo je 200 km, pitanje je kad i u koje vrijeme će se to početi raditi, a teško se može precizirati, trajaće dugo, a čini mi se od ovog puta koji se radi, auto-puta koji se radi u Crnoj Gori najviše imaju koristi oni podizvođači, odnosno oni koji su bliski vlasti.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:46:03)

Završili ste, poslaniče Vučiniću. Sljedeći put kad budete koristili te izraze ja ću vas opomenuti, a sada vas upozoravam da to ne radite.

Sljedeći prijavljeni poslanik je Danijel Živković. Izvolite, poslaniče Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (24.07.18 12:46:21)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnikom, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, Evo, tema koja je neicrpna, koja bi se mogla raspravljati danima u parlamentu, često se koristi za napade na Vladu iz različitih uglova, pominjanje u okviru rebalansa, zapravo

ekonomskog napretka Crne Gore, mora se ipak posmatrati i kroz više uglova. Ne radi se samo ovdje o rebalansu, makar što se tiče zdravstva i povećanja određenog dijela zarada, već se radi o onome što jedna odgovorna vlada preduzima kako bi se prije svega sprovodile kvalitetne politike, posebno na polju akcizne politike.

Kada govorimo o ekonomskom i ukupnom rastu Crne Gore onda ipak moramo biti svjesni šta je preduslov tog ekonomskog rasta jedne zemlje. Da bi se država razvijala u pravom smjeru potrebno je dodatno raditi na razvijanju njene infrastrukture. Crna Gora je u prethodnom periodu dodatno ulagala posebno u putnu infrastrukturu i ona je, kao što znaju i svi ekonomisti i ljudi od struke, jedan od osnovnih preduslova ekonomskog napretka i rasta jedne države.

Siguran sam da se u prethodnim izlaganjima čulo različitih disonantnih tonova po ovoj temi, ali moramo ipak pogledati da je Crna Gora u prethodnom periodu uložila i uradila dosta toga. Govorio sam već u okviru neke od prethodnih tačaka na prethodnom plenarnom zasijedanju, pogledajmo samo put Žabljak - Risan, gdje je uloženo preko 100 miliona eura, vidjećemo da imamo jednu novu savremenu saobraćajnicu gdje svi građani Crne Gore, a i mimo građana, turisti koji dolaze u našu zemlju mogu jednom bezbjednom, kvalitetnom saobraćajnicom da se kreću od jedne turističke destinacije kao što je Žabljak do druge turističke destinacije Risan i Kotor.

Pored toga, govorimo o infrastrukturnoj povezanosti, moramo pogledati benefite onoga što je tunel Sozina. Dakle i to je višemilionski projekat koji je često bio osporavan i napadan od strane jednog dijela opozicije sa ciljem da se pokaže kako je Vlada nesposobna i kako neće biti u stanju i prilici da finansira taj projekat, a danas vidimo da se taj projekat u potpunosti isplatio.

Pored toga što postoje različita osporavanja, cifre su jasne. Dakle, 2017.godine realan rast bruto društvenog proizvoda iznosi 4,7%. Tu su plate porasle 2%, zaposlenost 2,5%, to je statistika, nema nikakve prevare. Za 2018. godinu je bio planiran 3,2%, vidimo da će biti i viši, i u okviru svega ovoga moramo pomenuti kreditni rejting naše države. Kreditni rejting naše države je B1 stabilan, na takav kreditni rejting utiče sve ono što je do sada naša država uradila na polju učlanjenja u NATO i ono što ostvaruje kao država na putu evroatlantskih integracija i pored toga moramo reći da je država Crna Gora prepoznata kao država sa najviše direktnih stranih investicija.

Prošle godine smo imali preko 600 miliona, sada da ne klasifikujem da li je to bilo samo u nekretnine, bankarsko tržište i tako dalje. Pored svega toga čini mi se da se Crna Gora želi u ovom svijetlu predstaviti od jednog dijela opozicione političke scene kao zemlja utopija. Jasno je svima da bi svi željeli i da plate i penzije budu mnogo više i da građani mnogo kvalitetnije žive, ali ne zaboravimo, pominjali smo to i na nadašnjem zasijedanju i juče, da se Crna Gora finansirala iz Fonda za nerazvijena područja. Ipak moramo uzeti neke istorijske činjenice u kompletnu tu priču.

Crna Gora je 2006.godine ostvarila svoj međunarodno pravni subjektivitet. Od 2006.godine opredijelila se za evropski kurs, znači opredijelila se za praćenje evropskog kursa i strateški se opredijelila za usvajanje evropskog standarda, odnosno standarda koji imaju evropski državljani. Prema tome, ne možemo zaboraviti određene činjenice, te istorijske, a posebno ne možemo zaboraviti šta je Crna Gora uradila na tom putu.

Mi se danas nalazimo na 48% prosjeka Evropske unije, potrebno je dosta da se ostvari ukupno 100%, ali idemo ka tom putu. Svjesni smo da na tom putu očekuju nas veliki izazovi i velike prepreke. Ne može se Crna Gora posmatrati nezavisno od onoga što su globalni trendovi i onoga kako se ponaša svjetska ekonomija. Sama činjenica da je tako mala ekonomija i privreda Crne Gore uspjela da preživi veliku ekonomsku krizu je dovoljna činjenica da sve aktere političkog i društvenog života u Crnoj Gori, da su svjesni da ipak postoje ljudi koji imaju dovoljan stepen znanja da vode našu ekonomiju. Takođe, Crna Gora se nije zaduživala za tekuću potrošnju u ovom prethodnom periodu, već za refinansiranje određenih dugova, a posebno se zaduživala isključivo za neke krupne kapitalne investicije kao što je dugo a i sada osporavan i ovaj projekat auto-puta, a siguran sam da će i ovaj projekat auto-puta, kao što je bio primjer i na Sozini i ako je znači vjekovni projekat koji treba da se ostvari u Crnoj Gori biti ... poslije određenog vremena i od strane same opozicije. Dobro je i to što Vlada kada uvidi grešku spremna je da revidira tu grešku i da je ispravi posebno kada se tiče kalendara akcizne politike i smanjenja akciza na duvanske proizvode i gazirana pića i dobro je što kao odgovorni ljudi imamo priliku u parlamentu da razgovaramo na ove teme i da čujemo i različite disonantne tonove i uglove viđenja od strane opozicione političke scene, ali ipak ne bih se složio sa određenim kvalifikacijama da ekonomija

Crne Gore nema svoju perspektivu, da ekonomija nije stabilna i da finansijski sistem nije stabilan. Finansijski sistem jeste stabilan, to možete da vidite i po izvještajima Centralne banke Crne Gore i sve ono što su indikatori govori da postoje određeni izazovi, da su oni na individualnom nivou i da se ne može govoriti ni o kakvim nestabilnostima i nesigurnostima što se tiče ekonomije i finansijskog sistema Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:52:39)

Zahvaljujem poslaniku Danijelu Živkoviću.
Danas standardno imamo komentare Raška Knjevića. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.18 12:53:00)

Zahvaljujem.

Samo ću oko jedne teme koju ste spomenuli, auto-put. Vrlo ste korektno ukazali da jedan dio ljudi u opoziciji ima različito gledanje na to. Ja sam među njima, mislim da taj put treba vratiti, ali imamo tu jednu razliku, bojim se, nemojte pogrešno da me shvatite, ni u primisli mi nije, da olako sada gledamo kako ćemo raditi drugu i treću dionicu. Ovo je samo jedna dionica. To ima smisla i mislim da se ministar finansija slaže sa tim, ako vodimo vrlo konzervativnu unutrašnju politiku sa aspekta finansija da bismo stvorili prostor u našim finansijama da možemo da idemo u drugu, treću dionicu, nemate modela bez dva - novim zaduženjem ili kroz privatno-javno partnerstvo. Ali privatno-javno partnerstvo je kredit, samo na drugi način. I jedno i drugo će iziskivati na period od 20-30 godina sigurno još milijardu eura. Ako ne stvaramo prostor unutar našeg budžeta, teško da to možemo raditi. Sa druge strane, pazite ocjenu Centralne banke. Ključni izazovi za javne finansije nastupiće u periodu 2019-2021. godine kada za naplatu dospijeva 700 miliona eura duga po osnovu evroobveznica, dok je u 2021. godini planiran početak četrnaestogodišnje otplate kredita za finansiranje prioritetne dionice auto-puta Bar-Boljare.

Primjedba na budžet naša je bila sljedeća: Na prihodnoj strani mislimo da je previše opterećenje prema građanima, a malo prema onima koji imaju kapitala u Crnoj Gori, to je generalna primjedba, a na rashodnoj strani struktura rashoda. Ja mislim da MMF, bez obzira što sam razumio ministra da je i Svjetska banka upoznata sa činjenicom rebalansa koji je rađen, ali znam kako funkcionišu, kad vide povećanje fonda zarada kod njih je to alarm, jer nemate ekonomiju koja to može da uradi. Dan i po raspravljamo o tome. Jeste saopštio cifre. Ja logički ne mogu to da shvatim, kako u jednom Ministarstvu imate 13,5 miliona eura više na poziciji bruto zarada. Ministar je rekao jedan dio obveza iz prethodnog perioda, šta je to? Ministar je rekao sedam miliona, čini mi se, dug u ovoj godini, nedostajuća sredstva u ovoj godini, kako? Ostatak je tri miliona za nova zapošljavanja. Dakle, može biti samo ili da nijesmo platili poreze i doprinose jednom dijelu za prošlu godinu, da neke stvari nijesmo finansirali. Ne želim da ulazim, ne znam, ali volio bih da čujem to obrazloženje. Zašto 13,5 miliona, samo na jednoj poziciji, jer ako damo platu 31.12.2017.godine, mi tačno znamo za koji broj zaposlenih u Ministarstvu prosvjete tu platu dajemo i na bazi te cifre planiramo budžet za 2018.godinu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:56:48)

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik koji je imao diskusiju, Danijel Živković.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (24.07.18 12:56:58)

...više djeluje da ste se vi obraćali ministru i da ste ovo vrijeme koje ste iskoristili u vašem komentaru više uputili ka ministru u nedostatku vremena da saopštite ono što ste imali u vašoj

diskusiji. No dobro, nije ni to sporno.

Dakle, govorite o drugoj i trećoj dionici auto/puta, govorite o tome da treba da pronađemo neku novu vrijednost u našoj državi kako bi isfinansirali novac, kako bi izfinansirali drugu i treću dionicu autoputa, ali ipak vas moram podsjetiti na jednu veoma važnu činjenicu koja je politička, koja se odnosi upravo na partiju kojoj pripadate. Sjetimo se Rojal grupe i Euroskoma, sjetimo se te dvije grupe kada ste se svojski trudili da ti investitori ne ulažu u Crnu Goru.

Dakle, trudili ste se na različite načine da otjerate te investitore iz Crne Gore. Vrijednosti tih investicija su premašivale 300 - 400 pa i pola milijarde i onda se sada pitamo gdje je taj novac. Opet kažem, nije se moglo očekivati da samo to bude ta vrijednost, koja je potrebna crnogorskom tržištu. Ali kada pokazujete toliku zabrinutost prema ekonomiji, prema onome što su interesi Crne Gore, onda ste na pravom mjestu u pravo vrijeme trebali da pokažete upravo taj patriotizam ili kako ga vi često nazivate taj ustavni patriotizam, a to nijeste uradili.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 12:58:37)

Ima takođe na izlaganje gospodina Živkovića poslanik Goran Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (24.07.18 12:58:51)

Uvažene kolegice i kolege, gospodine potpredsjedniče, gospodine Živkoviću.

Pažljivo sam pratio sve što ste rekli i pominjanje krupne investicije u minulom periodu, toliko krupne da nam je trebalo 20 godina da završimo magistralni pravac Risan-Žabljak i zakasnili smo, da smo ga izgradili prije 20 godina, možda bi on i povezivao turističke centre. Ali oprostite, trebalo bi da mi odgovorite koje turističke centre. Žabljak? Hoćete li mi nabrojati hotele visoke kategorije na Žabljaku.

Problem i našeg auto-puta i naših obnovljenih saobraćajnica prema sjeveru, depopulacija sjevera u međuvremenu. Bilo je vrlo lijepih, gotovo naočitih diskusija maloprije kad se govorilo da će naši ljudi sa sjevera čim se izgradi autoput, a evo moram se radovati tome bez obzira što sam bio protiv davanja novca u neizvjesnost, moram zbog toga što ako ga ne završimo onda ćemo izvjesno bankrotirati, dakle što će naši poljoprivredni proizvođači bez nakupaca odmah prodavati na jugu. A šta će prodavati, gospodine Živkoviću? Ne morate vi da mi odgovorite, može bilo ko. S kojih farmi, mislite li po nekoliko kilograma sira, naš turistički brend, naš poljoprivredni brend poput bjelopoljskog ili pljevaljskog sira, koliko mi toga imamo za jedan dan u turističkoj ponudi primorja? Ništa nijesmo uradili da auto-put ima smisla, on ima u turističkom smislu, ali kod nas turistička sezona traje sve manje. Na primorju su već to sveli na 45 dana.

Nemate problem sa nama i nemojte da mislite da sam ja zlurad, ja želim ovdje da živim i da starim. Imate problem sa Evropskom investicionom bankom, gdje jedan od izvora kaže da se Crna Gora davi ili da će se udaviti u izgradnji auto-puta. Mi smo svjesni, mi koji smo glasali protiv ovakvog koncepta i ovakve saradnje sa Kinezima, mi smo svjesni da taj auto-put kad je počeo da se pravi, kad smo, što bi narod rekao ulećeli u stotinu ili u milijardu evra duga, mora da se dovrši da bi se kad-tad isplatilo. Maloprije ste čuli nekoga od mojih kolega, svi to znamo, biće beskrajno skupo da sve to dovršimo do kraja i nemojte kad god imate kritiku sa naše strane da kažete "a šta ste uradili vi". Sad vi podnosite račun, vi ste parlamentarna većina. Ne možete da pravdate Vladu time da Vlada ima pravo da pogriješi, dosta smo se učili i kao premijeri i kao ministri. Vlada kad pogriješi postoje sankcije i trebali biste vi zajedno sa mnom kao parlamentarci da ih izreknete, a ne da mi govorite kako je potpuno logično da ko radi taj griješi, pa je onda Vladi oprošteno što za samo šest mjeseci ne umije da izračuna da će povećanje akciza značiti sivo tržište i gubitak novca iz budžeta. Za takve stvari se na fakultetu dobija loša ocjena i u teoriji, kad loše odgovorite. U praksi za to mora postojati sankcija.

Bio bih beskrajno srećan da je neko od vas kolega iz parlamentarne većine konačno jednom kazao, konačno jednom pitao u ime Parlamenta, mi smo parlamentarna demokratija, mi smo parlamentarna diktatura, tako se govorilo o nama nekad, koliko juče, pitali kako je moguće,

ministre, da nijeste vidjeli ono što je vidjela sva Crna Gora i svaki čovjek koji drži piljare, kako je moguće. Nemojte da ih pravdate zbog toga što smo mi ovdje da kontrolišemo Vladu, vi i ja, a ne da vi branite Vladu, a da je ja napadam. Obojica smo poslanici, vaša odgovornost je veća zbog toga što vi dajete podršku Vladi, a ja je ne dajem. Imate opravdanje za sve, za ono za šta ga nema ni ministar. Pazite šta znači životno iskustvo, ono što ne može da brani on i ne brani. Juče ga nijesam primijetio da je ijednom objašnjavao zbog čega je prije šest mjeseci moralo ovako, sad onako. Vi izgoreste da objasnite kako ovako mora. Ne mora, mora da se odgovara za greške.

Hvala, gospodine Gvozdenoviću.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 13:03:43)

Danijel Živković, komentar poslanika Danilovića.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (24.07.18 13:03:48)

Uvaženi poslaniče Daniloviću,

Nijednog momenta nijesam govorio hvalospjeve na račun Ministarstva, niti sam govorio da ne treba da se kritikuje, niti imam problem sa tim, odmah da vam kažem iza ove skupštinske govornice. Ali se ne možemo složiti oko nekih bitnih stvari koje ste maloprije pomenuli.

Dakle, kada govorite o magistralnom pravcu Žabljak-Risan, rekao sam tu je uloženo preko 100 miliona eura. Da li je dinamika izvođenja radova bila na zadovoljavajućem nivou - nije, ali smo ipak izradili jedan kvalitetan putni pravac koji danas spaja dvije turističke destinacije.

Prvo, kažete gdje su veliki hoteli na Žabljaku, gdje su na primorju. Ja vam sada kažem da se mi strateški, konceptijski razlikujemo u načinu koncipiranja naših diskusija i komentara a i u pogledima na svijet. Očigledno po vašim komentarima da vam je svaki dan oblačan i da kod vas svaki dan pada kiša. Kod mene takvi dani nijesu, kod mene ipak povremeno sunce grije, ipak malo više i bolje vidim budućnost od vas, možda griješim.

Takođe, kažete gdje će se plasirati sir. Iz Pljevalja prema Podgorici dnevno ode od 10 do 15 tona sira. Toliko iz Bijelog Polja. Ipak se ne može potvrditi ... kazali koja je to vrijednost koja može da se plasira na tržište. Zašto da ne može, zašto da ne može, recite mi.

Odlično poznajem situaciju u poljoprivredi Pljevalja i to mi je fantastično poznato, jer sam neko ko je čak i radio na selu i odlično poznajem te poslove, tako da me ne možete ubijediti u tu činjenicu. Kada kažete da nemamo tu vrijednost koju možemo da plasiramo na primorje, imamo i te kako. Ali ne može se sve preko noći uraditi, niti se može steći neka nova vrijednost u roku od jedne ili dvije godine. O tome je kolega Nikolić juče govorio, u životu jedne države 10 godina ili 12 godina nije dugo.

Dakle, mi usvajamo evropski sistem života i ne možemo ga usvojiti u roku od dvije ili tri godine. Prema tome, molim vas da malo revidirate vaše stavove i da pokušate da razumijete ipak i druge stavove koji dolaze sa ove strane, iako se mi ne trudimo da opravdamo ono što trenutno Ministarstvo finansija preduzima na polju promjene akcizne politike. Ali ipak onaj koji griješi ako je spreman da ispravu tu grešku, smatra se odgovornim čovjekom u našem društvu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 13:06:31)

Zahvaljujem na komentarima poslaniku Živkoviću.

Sada upozoravam poslanike iz opozicionih klupa da koriste svoje vrijeme kada imaju diskusiju ili komentar i da zbilja izbjegavaju način komunikacije koji je uobičajen, izgleda.

Dajem riječ gospodinu Strahinji Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ (24.07.18 13:07:07)

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

U jučerašnjem toku rasprave je bilo dosta riječi oko ekonomskog rasta i neko je juče od kolega postavio zanimljivu i po mom mišljenju ispravnu temu vezanu za ekonomski rast u Crnoj Gori od 4%, malo preko 4%. Neću se detaljnije time baviti, ali zaista tema uticaj vladavine prava na ekonomski rast zaslužuje poseban prostor i pažnju.

U zemljama sa problematičnom vladavinom prava, da li može biti pravog ekonomskog rasta? Ili na primjer, o kakvom se ekonomskom rastu radi ako je zasnovan na zaduženju? Sama Centralna banka Crne Gore u svom izvještaju o stabilnosti finansijskog sistema za prošlu godinu između ostalog kaže da stanje državnih javnih finansija predstavlja snažan sistemski rizik i da je ekonomski rast Crne Gore 2009.godine bio neubjedljiv. Sad oni kažu njihovo mišljenje zašto. Zbog toga što je Vlada novac koji je nedostajao državnoj kasi za posljednjih deset godina obezbjeđivala kroz zaduživanja i time izbjegavala, pazite termin - dublju recesiju.

Dakle, ne dovode u pitanje postojanje recesije, samo njen nivo. Dakle, izbjegavala je dublju recesiju i dalje kažu: "Tim vidom finansiranja moguće je kreirati rast samo uz konstantno povećanje duga što je u dugom roku neodrživo". Tako kažu iz Centralne banke Crne Gore.

Sad da ja vas pitam šta smo mi govorili na ovu temu svih ovih godina, osim ovo što je konstatovala Centralna banka.

Dakle, gospodine ministre imamo drugi rebalans, pa prije nego što pređem samo jedno pitanje.

U izvještaju NATO o izdvajanjima za odbranu članica 2011. do 2018. godine, koji su prenijeli neki mediji u Crnoj Gori, pišu neke zanimljive stvari za Crnu Goru. Ove godine Crna Gora će potrošiti 71 milion evra ili oko 1,7% bruto društvenog proizvoda. Dalje, oni kažu da Crna Gora troši 110 evra odnosno 129 dolara ili 8,2% bruto društvenog proizvoda po glavi stanovnika za odbranu, dok najmanje troši Albanija, više nego duplo manje od Crne Gore - 60 dolara po glavi. Crna Gora je, tamo piše, na desetom mjestu po izdvajanju među članicama NATO od 29 zemalja.

Da li ovo enormno izdvajanje, gospodine ministre, u odnosu na većinu bogatijih članica NATO ima veze sa ovim rebalansom? Jer, ako se ja dobro sjećam, Vlada govori o godišnjim troškovima od svega 450.000 evra za NATO.

Poštovani građani, imam utisak da najodgovorniji ljudi u Crnoj Gori koji su zaduženi za ovu oblast zaboravljaju da je ekonomija prije svega nauka i to veoma kompleksna, koja od najodgovornijih zahtijeva i znanje, a potom i odgovornost pred građanima.

S tim u vezi uvjeren sam da je jedan od ključnih problema zbog koga smo dospjeli u ovako nazavidan socio-ekonomski položaj praćenje i planiranje, odnosno loša procjena i planiranje i ono što je, usput, jako loše jeste što to postaje karakteristika načina vladanja. Tokom posljednje skoro tri decenije bilo je neshvatljivo mnogo lutanja u ekonomskoj sferi, uporno držanje za neoliberalni model ekonomskog upravljanja praktično nas je i doveo u neokolonijalni status. Vjerujem da je i laicima bilo jasno da dugoročno gledano takav model u našim uslovima nije održiv, a evo vidimo u Izvještaju Centralne banke da i oni to prihvataju.

Šta imamo sada? Niz nekada uspješnih preduzeća je zatvoren i praktično uništen, to je dovelo do otpuštanja i potpunog obespravljanja radnika, mnogi su završili bez elementarne egzistencije za sebe i svoje porodice. Imajući u vidu naše socijalne i ekonomske prilike i ukupne potencijale privrede, stvoren je enorman javni dug za naše uslove. Ogroman je takođe i spoljno-trgovinski deficit, jer je ovdje više puta ponovljeno da Crna Gora uvozi sedam puta više nego što izvozi. Prispijevaju obaveze po uzetim kreditima, tako da Crna Gora mora da izdvoji u ovom narednom periodu po godini nekih 600 - 700 miliona evra na račun otplate duga.

Prema usvojenom Zakonu o budžetu za 2018.godinu, članovima 10 i 11, omogućeno je Vladi da može potencijalno da se zaduži čak za 858 miliona evra i to smo govorili ranije na onim prethodnim recesijama. Takođe, ovim zakonom o budžetu je planiran budžetski deficit u iznosu od oko 144 miliona evra, ovim predlogom rebalansa o kome danas pričamo.

Dakle, planirati takav deficit, a tako ulaziti u zaduženja, ja nemam baš neku riječ za to. Osim toga, ti budžetski deficiti ovoga tipa, to su odlike recesije, a evo vidimo na implicitan način je i Centralna banka potvrdila da ste vi zaduživanjem u stvari sprečavali neku dublju recesiju. Niko ne dovodi u pitanje njeno postojanje, samo njen nivo. Traže se novi krediti ne da bi se otvarala nova radna mjesta i da bi se stvorila neka nova vrijednost, već da bi se izdešavale obaveze po

ranije uzetim kreditima.

Dakle, Crna Gora je definitivno ušla u tu takozvanu spiralu zaduživanja koja se, priznali ili ne priznali, bilo nam drago ili ne, sve se brže okreće i sve nas, bez obzira kojoj partiji pripadali, naciji, konfesiji, sve nas vuče na dno. To je tako. Javna potrošnja je daleko iznad realnih mogućnosti privrede i društva u cjelini.

Nažalost, poštovani građani, po mom skromnom razmišljanju nema niti jedna naznaka koja bi ulila bar malo optimizma da će ekonomija krenuti nabolje. Naprotiv, za očekivati je da će se javni dug od dvije i po do tri milijarde, tu se kreće, vidim da su podaci nešto oko 2,7, ali ja ću je zaokružiti tako, uzeću interval, uvjeren sam da će se taj dug i dalje uvećavati, a i vi to znate, spoljno-trgovinski deficit od 1,6 milijardi iz prethodne godine će biti takođe uvećan, jer to sedam puta što više uvozimo nego što izvozimo dogodine će biti 8 - 9 itd. U naredne dvije godine, kao što rekoh, moraće da se odvoji po nekih 800 miliona godišnje na ime otplate duga, što znači samo po tom osnovu milijardu dvjesta, trista miliona. Još ako u 2018. godini potencijalna, dakle Zakonom o budžetu data mogućnost od onog zaduženja od 858 miliona pretvori u realnost, a već je sada oko 740 - 750 miliona, dakle do kraja godine to će se premašiti, a uz ostale ekonomske pokazatelje, onda se bojim da neće biti moguće, bojim se, ne znam, da neće biti moguće izbjeći ekonomski kolaps. Prosto, ne može se živjeti, gospodine ministre, samo od usluga, mora da se stvori neka nova vrijednost i neophodno je otvarati nova mjesta radna, to vi znate i vi ste maloprije nešto oko toga govorili, ali radna mjesta u proizvodnji. Kad se računa bruto društveni proizvod i kad se kaže kapital, vi to bolje znate od mene sto puta, kapital ne podrazumijeva samo njegov finansijski dio, kapital su mašine na kojima se stvara nova vrijednost, a mi govorimo o bruto društvenom proizvodu bez tog kapitala.

Tema nezaposlenosti je tek posebno pitanje, to je tek posebno pitanje, jer je stopa nezaposlenosti najveća u regionu, a sa aspekta zemlje šta to znači?

Prvo, za zemlju bilo koju veliki broj nezaposlenih znači smanjenje poreskih obveznika i ja se slažem s vama za onu vašu ideju ranije da se poveća ne porez, nego broj poreskih obveznika, a broj poreskih obveznika se samo može povećati otvaranjem novih radnih mjesta. Je li tako? Drugo, povećanje nezaposlenosti uzrokuje veća izdvajanja za socijalne naknade, logično. Treće, šta takvo stanje dalje uzrokuje - odoše nam ljudi, takozvani odliv mozgova. Sad da se vratimo opet na ekonomski rast, o kakvom ekonomskom rastu može biti riječi ako nam ljudi odoše, koga mi to lažemo. Odoše nam ljudi, a mi govorimo da imamo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:18:11)

Kolega Bulajiću, jedanaesti minut, molim vas.

STRAHINJA BULAJIĆ (24.07.18 13:18:23)

..sumnja u vjerodostojnost zvaničnih, dakle loša perspektiva, gosodine ministre.
Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:18:28)

Zahvaljujem.

Sljedeći govornik je Filip Vuković, pa Aleksandar Damjanović.
Izvolite, kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ (24.07.18 13:18:53)

Hvala, potpredsjedniče.

S obzirom da su objedinjene tri tačke u jednu i da se sve tri tiču direktno budžeta i da je ovo

drugi dan priče na ovu temu, ja ću ostati dosljedan mojim prethodnicima pa ću iskoristiti 10 minuta da pričam onako široko.

Prvo, kako se pravi budžet, evo znam kako se pravi budžet jer sam pet godina u Opštini Pljevlja direktno učestvovao u izradi budžeta.

Znači, kao prvo imamo uvijek naslijeđene finansijske obaveze iz prethodnih godina i od toga se kreće kad se pravi budžet. Bilo da je u pitanju deficit, bilo da je u pitanju suficit. Potrošačke budžetske jedinice daju svoje potrebe koje su u prvoj iteraciji obično revija želja, odnosno revija želja u odnosu na mogućnosti. Kada se izanaliziraju mogući prihodi za tu kalendarsku godinu i više puta se to razmijeni međusobno, onda obično neko ko je zadužen, da ne kažem ovlašteno lice, presiječe i dođemo do nečega gdje obično nedostaju pare. Te pare se podvedu ili krediti ili ona famozna stavka donacije. I na kraju se sve to uskladi sa raznim strategijama iz različitih oblasti ekonomije ili privrede, sa srednjoročnim planovima i sa takvim nacrtom budžeta se dolazi u parlament bilo državni, bilo lokalni, u ovom slučaju državni parlament.

Ekonomija Crne Gore ima jedan veliki hendikep, a to je malo tržište. Znači, malo tržište uslovljava nas da budemo u većini proizvodnih djelatnosti usmjereni na osvajanje nekog drugog tržišta, naravno ukoliko to nijesu usluge, kao što se kod nas jedan veliki dio ekonomije zasniva na uslugama, i naravno tamo gdje je tržište malo tu je i obim ekonomije uglavnom skroman, da ne kažem mali.

Dalje, vrlo veliki uticaj na našu ekonomiju i na taj famozni budžet imaju političke banke ili finansijske institucije koje su faktički političke institucije, MMF, IBRD, Svjetska banka itd. Još jedan hendikep Crne Gore, a naravno i ostalih evropskih zemalja je što ne vodimo monetarnu ekonomiju. Monetarna ekonomija se vodi u Berlinu, ali su većina ostalih članica, članice Evropske unije pa imaju opet kakvu-takvu mogućnost u Berlinu i Briselu uglavnom, Frankfurt je bankarska centrala za neke druge stvari. Frankfurt tehnički, ali gdje sjedi vlada Njemačke, sjedi u Frankfurtu ili u Berlinu. Znači, sve te kritike koje su izražene na račun Crne Gore, naravno da je ovo tema inspirativna za opoziciju i želi da, opet ću ponoviti, u obliku svekrve kritikuje sve ono što smo loše uradili, a sve ono što smo dobro uradili mudro prećuti.

Osnovna funkcija u bilo kojoj ekonomiji je praćenje i upravljanje troškovima u dovoljno realnom vremenu. Uostalom zato i postoje rebalansi. Znači, ako nešto projektujemo u toku godine i vidimo da smo negdje pogriješili ili neko griješi u svom poslu, uvijek je bolje napraviti rebalans, napraviti neki presjek i ispraviti to, nego uočiti te greške na kraju godine kada se raspravlja o realizaciji planiranog budžeta. Znači, ništa nije strašno, čak u sferi kad mnogo stvari ne možemo da predvidimo, jer ne zavisi samo od nas, zavisi od ovih finansijskih institucija, to je i poželjno i to je odraz transparentnosti da se napravi presjek, uradi se rebalans, predoči se parlamentu koji to odobrava. Da bude 10 rebalansa do kraja godine, to nije ništa strašno. Naravno, nekome je strašno ko ne razumije tehnologiju budžetskog poslovanja, a naravno misli da zna sve.

Puno priče je bilo o sivom tržištu. Naravno da Ministarstvo ekonomije ne može samo da suzbije sivo tržište bilo čega, ili nekih akciznih roba ili nekih drugih roba koje nijesu tako atraktivne kao što su akcizne robe. U tom suzbijanju sive ekonomije ili sivog tržišta mora da postoji koordinacija između Ministarstva unutrašnjih poslova, između raznih inspeksijskih službi i naravno Ministarstva finansija. Tako da malo tržište je malo tržište i za legalne i za nelegalne poslove. Znači, ako se neko bavi ekonomijom i zasniva je na crnom tržištu, u svakom slučaju neće biti uspješan jer radi na jednom jako, jako malom tržištu, pa bilo šta da prodajete. Tako da ni to nije toliko strašno koliko se ovdje danas i juče priča o tome.

Dalje, poređenje Crne Gore sa nekom od evropskih članica, Rumunijom, u svemu neumjesno pa i u ovome što je danas tema. Prvo pričamo kako su povećane plate ljekara u Rumuniji sa 1000 na 2000 - 3000, a znamo da je iz Rumunije otišlo tri miliona ljudi da radi u Evropsku uniju. Tu imamo neke apsurre. Fokusirali smo se na najmanji iznos minimalne cijene rada, prosječna zarada je veća nego u tom regionu o kome pričamo i sa kojim treba da se uporedimo. Znači, to ima logike, ali u drugom i nema neke logike, to je ministar objašnjavao, šta znači uvećavati minimalnu cijenu rada do neke prosječne, sa raznim koeficijentima, sa koeficijentima koji utiču na visinu zarade.

Sve u svemu, jedan hendikep koga se nikada nećemo osloboditi a to je da smo mi mala država i po veličini i po površini i po broju stanovnika i nijesmo u stanju, niti možemo, niti ćemo kada biti da svoju budućnost planiramo dugoročno. Veliki narod i velike nacije mogu svoju

budućnost u ekonomskom smislu da planiraju i 100 godina unaprijed. Mi nažalost to nismo u stanju da uradimo, moramo se prilagođavati datom trenutku neke opšte ekonomske ili privredne situacije u dijelu svijeta u kome živimo.

Često se kaže kako je u Crnoj Gori u svim sferama kritično, i u sferi ekonomije i u sferi političkih dešavanja. Ja mogu da kažem, tačno, ali možda je najkritičnije u sferi političkih opozicionih stranaka što su takve. Da su one malo bolje možda bi ta težina ekonomije, politike bila malo lakša. Šta smo mi krivi bogu te imamo takvu opoziciju? Zašto opozicija nije malo konstruktivnija, malo preciznija, da kritikuje neke aktuelne stvari, nego stalno priča nešto što je bilo prije 100 godina? To što je bilo, bilo je, ukazujte na nešto što može da bude ako ne ispravimo nešto.

Ja znam da ovdje većina vas želi da bude duhovita, želi da pokaže kako je obrazovana, načitana, citira razne filozofe, mislioce, teoretičare. Mislim da je to razlog zato što mali broj ljudi koji predstavljaju opoziciju ima iskustvo lično ili je radio u nekom realnom sektoru ili u nekoj realnoj sferi i onda uglavnom svoje znanje pokriva citatima tih nekih velikih mislilaca. Naravno, vješti političari znaju da u datom trenutku zamjenom teza politički poentiraju, ali to sve bude jedan dan, tri dana, pet dana. Kad dođu izbori, kao što će sada biti za dvije godine, to se zaboravi i narod glasa u odnosu na ono što je stvarno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:28:59)

Hvala, kolega.

Imate komentar, kolega, tako da će te moći i u tom dijelu. Hvala.

FILIP VUKOVIĆ (24.07.18 13:29:04)

Završavam, gospodine potpredsjedniče.

Znači, ta priča da mi pobjeđujemo na izborima nelegalnim metodama, vi jako dobro znate, jer i vi koristite sve što je moguće da pobijedite, ali na žalost ili ne uspijevate da naučite te metode ili one i ne postoje ili iza svega toga mora da postoji neki osnov.

Toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:29:34)

Kolega Daniloviću, izvolite, imate komentar.

GORAN DANILOVIĆ (24.07.18 13:29:37)

Hvala lijepo i obećavam kolegama da ovo neću više danas raditi, jer dovoljno su dva komentara na izlaganja kolega iz DPS-a, evo potpuno slučajno čini mi se obojica su iz Pljevalja ili pljevaljskog kraja.

Uvaženi kolega, ne znam tačno šta ste vi bogu zgriješili da imate ovakvu opoziciju, ali bih mogao da se potrudim pa da pogodim šta smo mi pogriješili te imamom ovakvu vlast. Bio bih tu prilično precizan.

Drugo me inspirisalo, ovaj vaš teoretski dio koji vi niste ni od jednog mislioca ili nekoga drugoga citirali, nego je to vjerovatno od više mislilaca, ovaj dio o veličini tržišta. Neka vam služi za utjehu, da smo se pitali vi i ja ovo bi tržište bilo veće. Koliko se sjećam, ni vi ni ja nismo prežalili onaj referendum iz 2006.godine. To je bilo ponajbolje, koliko vas ja pratim kao kolegu poslanika, i najiskrenije kada ste zavapili šta nam uzeše, upravo je o tome bila riječ, o velikom tržištu. S tim što ne bi onda bilo korektno danas da nama koji smo ostali malo manje naučeni od vas i malo manje čitali mislioce nego vi, da nam sad prigovarate što nikako da i mi uhvatimo štraftu.

Dakle, uvaženi kolega Vukoviću, jedno je izvjesno, ni velike zemlje, da ja citiram nekoga, a od velikih treba učiti, ne mogu stotinu godina planirati svoju ekonomsku budućnost, nijesam čuo, nijesam ni pročitao. U 100 godina svašta se izdešava, i po par velikih ratova, ali se velike zemlje i velike nacije, tu se slažemo, bolje snađu u tih 100 godina. Niko ne bi rekao po nama i po onome što radimo u oblasti ekonomije da smo mali. Niko ne bi rekao ni kad je u pitanju spoljna politika da smo mali. Evo čak ni gospodin Tramp, i on vjeruje da smo bili i ostali agresivni, a vi priznajete samo da ste bili agresivni i da u međuvremenu više nijeste. Ja mislim da jesmo i kad je u pitanju ekonomija i sve ostalo agresivni preko svake mjere i vrlo često se zalijećemo tamo gdje ne bi trebali, gdje ne bi smjeli. Nije naš problem malo tržište, malim tržištem je lakše upravljati, ono je taman veliko koliko je velika i naša ekonomska misao. Naš problem je to što ne postoji tržište, postoje netržišna pravila koja nameću pojedinci kojima to može biti. Kad bismo dopustili ... malo u maloj Crnoj Gori, vjerujte da bi pravda bila velika.

Hvala lijepa.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:32:48)

Hvala, kolega Daniloviću.

Kolega Vuković, odgovor na vaš komentar.

FILIP VUKOVIĆ (24.07.18 13:32:53)

Neću dužiti u svom odgovoru.

Drago mi je da ste shvatili da smo grešni i jedni i drugi. S obzirom da smo mi po rezultatima izbora bolji od vas bar u onom nominalnom broju osvojenih glasova, znači mi smo manje grešni nego što ste vi. Šta smo uradili bogu, ne znam, ali sigurno mi bi bili mnogo bolji da nam je pozicija malo, malo bolja. Na kraju krajeva, intimno, i nije tako loše što ste vi tako slabi. Dok mi ojačamo malo ekonomski, dok napravimo još neke stvari, s obzirom da je 12 - 13 godina države malo da sve funkcije budu optimalne, državne funkcije, nadam se da ćete i vi kao opozicija sazreti ili će se pojaviti neki novi igrači na opozicionoj sceni, pa ćete nam pomoći da rješavamo probleme koji su prisutni.

Šo se tiče jugoslovenskog tržišta, ove zadnje Jugoslavije protiv koje smo glasali na referendumu i željeli da budemo samostalni i da upravljamo svim funkcijama života građana jedne države, prve godine te crnogorske državnosti su pokazale da je bar u ekonomskom dijelu ta politika ispravna. Znači, sve one teorije i teze koje ste vi u predreferendumske političkom djelovanju govorili o onima koji su odlučivali o tome, u prvim godinama su pale u vodu. Živi se normalno. Što se tiče osvajanja tržišta Srbije ili osvajanja tržišta Jugoslavije ili bilo koje bivše jugoslovenske republike, nije problem tog tržišta, problem je konstrukcije naše ekonomije, s obzirom da u onoj velikoj Jugoslaviji Crna Gora kao članica te Jugoslavije je imala takvu ekonomiju koja je u onoj dogovorenoj jugoslovenskoj ekonomiji dobijala neke funkcije i neke resurse koji nijesu bili ni tehnološki ni srazmjerno prirodnim potencijalima, a ni nekim iskustvenim, dovoljni da smo mogli da i u onoj ekonomiji igramo značajniju ulogu, a kamoli u ovoj.

Crna Gora je među zadnjima dobila visokoškolske obrazovne ustanove, Crna Gora je uvijek tretirana kao neko ko niti je sposoban niti će mu biti potrebno da bude sposoban u nekoj bliskoj budućnosti i to su neke posljedice koje mi sad pomalo ispaštamo.

Evo toliko, hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:35:50)

Zahvaljujući vašem kraćem odgovoru uštedjeli smo par sekundi.

Sada nastavljamo sa izlaganjem poslanice Draginje Vuksanović Stanković, neka se pripremi Miloš Nikolić, poslije njega Budimir Aleksić itd.

Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (24.07.18 13:36:17)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani i Crna Goro, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovana Skupštino,

Kao što je svima poznato, budžet je najvažniji zakon koji Vlada predlaže, a Skupština usvaja tokom jedne godine. Nije slučajno predviđeno do kada se moraju pripremiti svi detalji vezani za budžet, a do kad dostaviti potencijalni troškovi i izvori finansiranja. Nije slučajno predviđena ozbiljnost u procesu predlaganja i donošenja najvažnijeg akta za jednu državu poslije Ustava, a mi nasuprot tome imamo Vladu DPS-a i koalicionih partnera koji su budžet za 2017. donijeli poslije rasprave od svega nekih 40 minuta, a ovaj za 2018. već drugi put mijenjaju rebalansom za prvih pola godine. Ozbiljnosti pri planiranju prihoda i rashoda nema iako se oni pošto-poto trude da za sve ovo imaju podršku relevantnih međunarodnih institucija i pokušavaju nam to staviti do znanja. Ne, gospodo, vi nemate podršku međunarodnih institucija za ovakvu ekonomsku politiku, a nemate ni podršku građana Crne Gore koji su upravo postali žrtve vaše pogrešne ekonomske politike. Dok vam je glavna ušteda na rashodnoj strani da ukinete nadoknade majkama, glavni prihod vam je postao zavlčenje ruke u osiromašene džepove građana preko povećanja PDV-a i akciza. Dok štedite na majkama od kojih nijedna od njih 22.000 nije od 336 eura kupila jahtu, oni koji dolaze jahtama u Crnu Goru plaćaju gorivo bez poreza i akciza po 50 centi ili manje. Znači, Vlada DPS-a i oni koji je podržavaju više voli stotinjak prebogatih vlasnika jahti nego desetine hiljada crnogorskih majki ili bolje reći više vodi računa o njima nego o sopstvenim građanima.

Vlada je vodila katastrofalnu politiku u oblasti akciza zbog koje danas buja sivo tržište cigareta. Da li će ministar podnijeti ostavku zbog ovoga, ne znamo, ali u svakoj normalnoj i demokratskoj državi bi neko poslije pada sa 240 tona na 120 tona legalno prodatih cigareta snosio odgovornost. Ovdje nema odgovornosti za desetine miliona štete, evo ne znamo još ko je odgovoran za tri miliona eura štete koja je nastala zbog toga što je jedan ministar u Vladi donio lažnu garanciju na sjednicu Vlade. Tako to biva, milion po milion, nekome jahta po jahta i onda Vlada predloži da građanima povećamo poreze jer je gorivo luksuz, kao što je nedavno kazao sadašnji predsjednik države, pa je luksuz za onog časnog taksistu ili prevoznika ili vozilo Hitne pomoći, ali nije luksuz za vlasnike megajahti jer njima treba pomoći oslobađanjem ih od poreza i akciza.

U ovoj zemlji 80.000 radnika radi za manje od 250 eura. Desetine hiljada čak i za manje od 193 eura. To je, ministre, sramota. A predlog Socijaldemokratske partije da se najniža minimalna zarada konačno poveća već godinu dana stoji u nečijoj ladici. Koliku će penziju imati neko ko danas uplaćuje doprinose na 193 eura? Da li shvatate da ovakvim potezima pravite socijalnu bombu koja će eksplodirati našoj djeci neke 2040. godine u vidu 100.000 penzionera koji će primati penzije od po 90 ili 100 eura? Da li mislite da neko danas može da se prehrani ili plati struju sa 119 eura penzije, da plati struju i u njoj novac tj. bolje reći stavku za male hidroelektrane koje drže znamo ko, vaši rođaci, kumovi i prijatelji? Ovdje naravno, ministre, ne mislim na vas konkretno, nego mislim na Vladu i politiku DPS-a i one koji sa njom čine vlast.

Uvaženi potpredsjedniče, da li ćete zamoliti pojedine poslanike da me ne ometaju u diskusiji ili ja treba da vodim ovu sjednicu, što nije moj posao, i da ne dobacuju sa mjesta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:40:56)

Sa velikom pažnjom će ovo slušati nadam se svi sada i izvinite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (24.07.18 13:41:06)

Zahvaljujem.

Država je dala 27 miliona eura subvencija za obnovljive izvore, a za koncesije dobila

500.000 eura ili 52 puta manje. Broj radnika u tim preduzećima je 18 po podacima MANS-a. To je slika i prilika vaše vlasti, a juče ste dobili predlog SDP-a da se raspravi o smanjenju akciza na gorivo i naravno da to nije stavljeno na dnevni red i nije prihvaćeno da se o tome apsolutno i diskutuje. Za povlašćene tajkune milioni, a građanima veći porez i akcize. Takva je to politika ekonomska koja se vodi u državi sa ovakvim resursima, a u kojoj živi samo oko 650 hiljada stanovnika.

Milion po milion, ponavljam opet, nekome jahta po jahta, a građanima veći porezi, skuplje gorivo, skuplji restorani, hrana, prevoz obrazovanje, cigarete. To je rezime vaše politike i vođenja ekonomske politike vaše vlade. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:42:12)

Hvala, kolegice Vuksanović Stanković.

Sledeći govornik je Miloš Nikolić, neka se pripremi Aleksandar Damjanović.

MILOŠ NIKOLIĆ (24.07.18 13:42:27)

Hvala vam, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani predsjedavajući, poštovani ministre Radunoviću sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Pred nama je danas Predlog rebalansa budžeta koji je predložilo Ministarstvo finansija i već danas ulazimo u drugi dan diskusije i rasprave povodom teme i čini mi se da negdje i sa strane pozicije i sa strane opozicije provejavaju menje-više isti argumenti tako da teško će biti dati neki dodatan doprinos u tom dijelu, ali svakako ću se potruditi.

Kada se pomene rebalans budžeta negdje po prirodi stvari to podrazumijeva makar u kolokvijalnom izražavanju ili dijelu građana jednu vrstu negativne konotacije i povezivanje tog pojma i tog akta koji vrši Vlada sa nečim što je negativno. Ipak, želio bih da istaknem da rebalans budžeta predstavlja samo jednu vrstu izmjene zakona, odnosno jednu vrstu izmjene plana, kako je to rekao gospodin Martinović, u odnosu na ono što je bilo prije pola godine, a što je, da kažem, indukovano u odnosu na ono što su realne potrebe tržišta koje nije, pretpostavljam, bilo moguće predvidejeti u onom trenutku kada je budžet sastavljan. Ovo je već drugi rebalans budžeta koji radimo u ovoj godini, ali želio bih da se kratko osvrnem na prvi, da vidim da li smo sa prvim rebalansom budžeta napravili dobru stvar, a u odnosu na neke informacije koje su izašle prije par dana.

Podsjetiću vas da je prema prvom rebalansu budžeta predviđeno povećanje prihoda za čak 57 miliona eura dok je povećanje rashoda, odnosno povećanje predviđenih rashoda predviđeno na 82 miliona. Volio bih da uđem u strukturu tih 82 miliona od kojih je čak 70 miliona ogromna procentualna većina dok je oko 85% pošlo za otkup dijela akcija Elektroprivrede Crne Gore. Kakav je posao Vlada u tom poslu uradila, odnosno kakva je strategija Vlade u poslu sa A2A i oko Elektroprivrede bila mislim da nam najbolje demonstriraju uporedni podaci 2009-2018.g. i ono što je izvještaj o radu Elektroprivrede za prvih šest mjeseci ove godine.

Podsjetiću vas da je A2A otkupila manjinski dio sa pravom upravljanja Elektroprivrede Crne Gore 2009. godine za 436 miliona eura, da je u periodu od osam do devet godina gazdovanja Elektroprivredom u Elektroprivredu uložila 110 miliona eura, a da je aktiviranje put opcije od strane Vlade Crne Gore zbog streteških neslaganja oko daljeg pravca razvoja dominantno energetskog sektora u Crnoj Gori A2A napušta takvu kompaniju za nekih 250 miliona eura koja je moguće isplatiti u sedam godišnjih rata s tim što je Vlada preduzela korake upravo prvim rebalansom da to učinimo i mnogo prije. O kakvoj firmi se radi i kakve akcije kupujemo najbolje govori podatak da je u prvih pola godine, odnosno prvih šest mjeseci ove godine Elektroprivreda ostvarila 154 miliona prihoda što je 11% više od plana, a 26% više nego prošle godine, da je bruto dobit Elektroprivrede 49,35 miliona, odnosno 58% više od planirane, dok je neto dobit Elektroprivrede 42,88 miliona eura. Dakle, podsjetiću da 2009. godine kada smo taj manji paket akcija Elektroprivrede prodali italijanskoj kompaniji A2A, da je neto dobit Elektroprivrede iznosila četiri miliona eura. Dakle, sada

2018. godine neto dobit Elektroprivrede za prvih šeste mjeseci samo iznosi oko 42 skoro 43 miliona eura sa tendencijom da do kraja godine ta brojka pređe i 80 miliona eura. Da ne govorim o ostalim segmentima u kojima je Elektroprivreda unaprijeđena i kod stepena naplate i kod gubitaka na mreži koji su smanjeni sa 22 na 14% u tom periodu i tako dalje.

Dakle, vjerujem na osnovu ovih podataka da se jasno može zaključiti da je prvi rebalans koji je Vlada učinila dominantno iz ovih razloga, da bi iskoristila 70 miliona eura kako bi otkupila jedan dio akcija Elektroprivrede odnosno platila praktično dvije rate odjednom, bio izuzetno opravdan. Dakle, rebalans sam po sebi, etimološki, kako god, ne mora da podrazumijeva neko negativno značenje ili neku negativnu konotaciju.

Što se tiče drugog rebalansa budžeta složio bih se da vjerovatno nije prijatno, odnosno sigurno nije prijatno reći da određene mjere koje smo predviđali nisu dale rezultate kakve smo očekivali. Tu, rekao bih, postavlja se samo jedno pitanje, da li je Vlada učinila sve što je moguće kako bi se te mjere isplatile. Rekao bih da jeste. Sa svim onim setom mjera fiskalne konsolidacije koji je Vlada negdje usvojila još krajem 2016.godine, kada je počela svoj četvorogodišnji mandat, rekao bih da je većina njih dala rezultate. Sada smo u prilici da vidimo da ipak jedna od njih, odnosno povećanje akciza dominantno na cigarete prosto nije bila u ovom trenutku, u ovoj aktuelnoj ekonomskoj situaciji dovoljno dobra i prihvatljiva na neki način, realna za crnogorske građane i sad smo u prilici to da mijenjamo. Vjerujem da kad ne bismo išli u rebalans budžeta da bismo, kolege iz opozicije, upravo imali takve zahtjeve, da se prilagodimo realnoj situaciji, da priznamo sopstvenu grešku i da to promijenimo. Na neki način defaktno ovim činom to i radimo. Dakle, prihvatamo da jedna od mjera nije bila dovoljno uspješna, idemo u njenu izmjenu, imaćemo manju akcizu, odnosno manju cijenu u finalu paklica cigareta i vjerujem da je to nešto iz čega možemo i dalje da učimo. To ne znači da ekonomski trendovi ove vlade, svi njeni pokazatelji, pokazatelji njenog uspjeha za ove dvije godine nisu bili dovoljno dobri.

Kada govorimo o ekonomiji, dominantno kada govorimo o javnim finansijama, vjerujem da je važno pratiti neke trendove, tako da 2015.godine imali smo izvorne prihode na nivou od 1.000.312.180, pri čemu smo imali deficit tekućeg budžeta, odnosno tekuće potrošnje oko 49.000.000, 2016.godine iznos tekućih prihoda je bio 1.000.470.808 pri čemu smo imali deficit tekućeg budžeta, odnosno tekuće potrošnje za 55.000.000 eura, 2017.godine tekući prihodi su iznosili 1.000.534.411 i prvi put nakon dugo vremena, čini mi se nakon 2008.godine, kada je to i negdje donekle bilo opravdano zbog ekonomskog buma, donekle postaknuti nezavisnošću ali i ukupnim stanjem na međunarodnom tržištu koje je bilo znatno povoljnije nego u godinama nakon toga koje je pratila svjetska ekonomska kriza, dakle prvi put smo nakon deset godina ostvarili suficit tekuće potrošnje. Taj suficit iznosio je 22.409.420 eura.

Prema predlogu budžeta za 2018.godinu koji smo u decembru usvojili u ovom parlamentu, dakle imamo makar u odnosu na ono što je bio plan nastavak takvog trenda pri čemu ovogodišnji suficit tekuće potrošnje je nominalno trebalo da iznosi 152.630.622 eura. Budući da smo imali i prvi rebalans budžeta, da sada imamo i drugi rebalans budžeta, nijesam siguran da ćemo imati ovoliki iznos suficita tekuće potrošnje, ali vjerujem da ćemo imati suficit i da će taj suficit zabilježiti drastičan rast u odnosu na suficit budžeta koji smo imali 2017.godine.

Da li je sve ovo dovoljno da budemo zadovoljni stanjem u našim javnim finansijama? Apsolutno nije. Mislim da ćemo tek donekle moći biti zadovoljni stanjem u našim javnim finansijama onda kad budemo ostvarili suficit u toj mjeri da iz vlastitih izvora, odnosno iz vlastitih izvornih prihoda možemo da finansiramo ono što su zaduživanja koja nam prispjevaju, odnosno ono što su rate za zaduživanje koje nam prispjevaju u narednim godinama. Prema strategiji Vlade trebalo bi da se nađemo u toj situaciji krajem 2020.godine. Vidjećemo da li ćemo biti u toj prilici, da li će strategija Vlade zaista moći da ostvari takav rezultat, ali vjerujem da kada govorimo o trendovima u zadnjih četiri-pet godina da su oni dobri i da se naše javne finansije iz godine u godinu popravljaju. Uzeo bih samo još jedan uporedni podatak, dakle 2006.godine Crna Gora je bila na 33% prosječnog standarda Evropske unije, danas 2018. godine imamo prosječan standard Evropske unije na nivou od 46%. Podjsetiću da je prosječna stopa rasta u ovih 12 godina bila 3,3%, da smo prošle godine imali 4,4, da u prvom kvartalu imamo 4,5 i vjerujem da i u narednim godinama možemo da obezbijedimo 4,5%. Dakle, ukoliko obezbijedimo u dugom roku rast od 4 do 5% što vjerujem da je realno sa svim investicijama koje se u Crnoj Gori odvijaju u ovom trenutku, ali i sa svim onim investicijama koje će se odvijati poput druge i treće dionice aputo-puta,

zaobilaznica oko Budve koja je manje-više već sad izvjesna a kao dio Jadransko - jonske auto ceste, sa daljim razvojem turizma, proizvodnje hrane i energetike, vjerujem da možemo obezbijediti takav rast. Da će nam upravo takav kontinuirani rast omogućiti da ubrzano sustižemo ono što su standardi Evropske unije.

Važno je podsjetiti se tih svojevrsnih prolaznih tačaka i reći da ipak 2006.godine smo bili na svega 33% prosječnog standarda Evropske unije, a da je to standard koji se gradio desetina godinu unazad i da, iako ga na neki način ubrzano sustižemo, svakako da to nije kratak put niti je to lako za nosioce odgovorne vlasti i upravljanje finansijama u Vladi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.18 13:52:33)

Hvala, kolega Nikoliću.
Kolega Aleksandar Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (24.07.18 13:52:39)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Radunoviću, gospodine Paunoviću, Obradoviću,

Na početku kratko samo da ovdje iskažem saglasnost sa gospodinom Radulovićem koji je ukazao da je ova sjednica planirana na jedan neobičan način, da su spojena tri predloga zakona koji ne bi trebalo da budu spojeni, Predlog sistemskog zakonu o budžetu, rebalans, odnosno Zakon o akcizama. Dešava se ono što sam i pretpostavio, ova dva dana pričaju se i pametne i manje pametne stvari, pričaju se realne stvari, pričaju se bajke, ali se ne priča ništa o sistemskom Zakonu o budžetu koji se pogubio u moru ovih nekih cifara koje se tiču rebalansa. Bili ste u pravu, na žalost, dogovor je takav kakav je napravljen i ko ga je napravio, ali ćemo se čuvati da ubuduće ovakve dogovore pokušamo da onemogućimo i da ovdje jasno iskažemo svoj stav, pažljivo ovdje štedim vrijeme i čuvam vrijeme i drugim poslanicima.

Pokušaću, kolega Raduloviću i predsjedavajući, da ostanem u zoni ova tri zakona i da po minut dva ili tri koliko već imamo vremena progovorim po par rečenica a da se ne ponavljam sa kolegama koji su već dali svoje stavove sa onim što sam i sam ukazivao ministru u decembru i martu kod prvog rebalansa. Dobro je što je što je ovo došlo, ministre, na ono o čemu smo pričali, da akcize moramo smanjiti. Savjet vama, ubuduće kod vođenja akcizne politike ozbiljan akcizni kalendar, razgovori sa biznis zajednicom, razgovori sa kolegama iz okruženja, jer su ove porodne granice bogom dane za šverc naročito akciznih roba poput cigareta. Kao što ste, vidim ovdje, uspješno to uradili sa biznis zajednicom iz oblasti proizvodnje gaziranih pića pa im izašli u susret i smanjili akcizu, iako je taj šverc minimalan, odnosno nemoguć u odnosu na ovo sa duvanom, ovamo smo prezentirali da sarađujemo sa nekim drugim zajednicama koje nisu biznis zajednice već organizovani kriminal i segmenti unutar Vlade Crne Gore koji su ekstra profitirali sa ovih nekoliko mjeseci gdje ćemo imati umjesto 246 miliona prihoda od akciza projektovanih 232, a taj i malo veći dio se prelio u privatne džepove. Dakle, malo više sluha za vođenje te politike, za planiranje, da umjesto ovog sada već tromjesečnog budžetskog plana u vidu dva rebalansa zaista dobijemo jedan ozbiljan godišnji dokument u skladu sa sistemskim Zakonom o budžetu, sa strategijom, sa smjernicama i sa svim onim što bi trebalo tako da bude.

Dakle, akcize da apsolviramo i da kažemo već se sad sa njima bave i tužilaštvo i policija, neka indentifikuju ekstraprofitere iz oblasti organizovanog kriminala i djelova Vlade i neka se javno kaže ko su veliki dileri cigareta i gdje su ti ... kud je otišlo. Neke kolege su izrazile sumnju ovdje juče da jedan dio može legitimno da ode i u kanale koji služe za pedizborne svrhe.

Oko samog rebalansa, pa da vam pravo kažem, šta reći o budžetu u kome na svakih 100 evra ili u svakih 100 evra budžetskih prihoda je 35 evra nedostajućih sredstava. To bi bila paradigma samoga budžeta. Ono što upada u oči, a što ovdje čini mi se nije dovoljno apostrofirano jeste to povećanje diskrecione netransparentne potrošnje. Čudi me da to nije niko do sada od kolega i definisao i evidentirao, da vi povećavate budžetsku rezervu sa čak 13,05 miliona

na 29,6 miliona, više nego 100%, za 16 miliona evra, a sami znamo kako i na koji način ova vlada najnetransparentnije od svih vlada u zadnjih dvadesetak godina troši budžetsku rezervu. Troši je na način da kao poslanik nijesam mogao da dobijem informacije o tome gdje je završilo 12 miliona podrške pravnim licima iz budžetske rezerve iako imamo, ministre, sistemski Zakon o budžetu koji jasno definiše kako i na koji način moraju da se daju podaci o trošenju budžetske rezerve. Sada još novih 16 miliona za nešto što služi za nepredviđene izdatke. Je li moguće da planiramo nepredviđene izdatke na tridesetak miliona evra što bi bilo više nego 10% kapitalnog budžeta i da na taj način unosimo određenu neopravdanu diskreciju u trošenju sredstava svih nas od strane užeg kabineta koji dijeli ta sredstva, a pri tom da se ni jednom riječju ne osvrnemo na apele poslanika ovoga doma da ovaj dom izvijestite kako ih trošite već to stavljate pod dokument interno? To nije nijedna vlada do sada nije radila. Zašto ne date izvještaj od tih 12 miliona i kome su oni otišli? Govorim o pravnim licima, ne o fizičkim. Vjerovatno ćemo doći do tih podataka. Ja sam u tom smislu uputio dopis i Državnoj revizorskoj instituciji još početkom juna mjeseca da ukažem na to što vi radite, odnosno Vlada Crne Gore. Normalno, nekad je Državna revizorska institucija znala da izađe u susret poslanicima koji su bili u tom Odboru za budžet, vodeći računa i o njihovim interesima i o njihovim zaradama, o njihovim uslovima za rad i tako dalje, nezavisnosti. Sada se DRI svela na slovo D, na jednu puku politiziranu partijsku instituciju i njihovo ćutanje na moj dopis o tome da izvrše posebnu kontrolnu reviziju sredstava tekuće rezerve i izvijeste ovaj parlament, najbolje svjedoči o tome u kakvom se stanju nalazi danas i ta institucija.

Ono što takođe, čini mi se, nijesmo apostrofirali jeste amandman koji je Vlada podnijela juče na Predlog zakona o rebalansu, odnosno o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, a amandman se tiče sredstava za predsjednika države. U tom amandmanu se sa 155.000 eura povećavaju sredstva na gotovo milion evra za predsjednika države. Sad se vraćam na onu našu priču o prije petnaestak, dvadesetak dana kada smo onaj zakon ovdje donijeli, gdje sam tada pitao i ukazivao koliko će to sve da košta, 155.000 za šest mjeseci za predsjednika države, znači 25.000 na mjesečnom nivou. Ako se to upari sa bruto zaradama prosječnim u kabinetu predsjednika države eto još jedne male nove vlade kod predsjednika države, a ovdje smo ubjeđivani da se to neće desiti.

Naravno, još jedna stvar koja se tiče ovog sistemskog zakona, o čemu se najmanje govori, a čini mi se da je neopravdano negdje sklonjena, jeste nešto što pokušavate da uradite, a tiče se limita potrošnje.

Možemo da pričamo oko ova dva člana jesu li ili nijesu sada bili neophodni, da li se oni tiču ovih 70 miliona ili zaista naših ispunjavanja obaveza zbog otvaranja poglavlja Evropska monetarna unija da bi negdje te transakcije finansiranja zaista zaokružili i one predstavljale ono što jesu. Neće deficit biti ni manji ni veći. Mi znamo da pročitamo ono što jeste standard izvještavanja i direktive, ali ovaj treći član je suštinski, a nekako se od njega pobjeglo pa da ga vratimo u fokus. Dakle, to je nešto što je ovaj dom donio prošle godine izmjenama sistemskog zakona o budžetu kada je uveo, po meni veoma interesantno i napravio iskorak. Govorim o poslanicima parlamentarne većine kada je uveo jednu novinu, a to je da imamo iskazivanje limita potrošnje za prvu godinu obaveznu, a za drugu i treću apsolutno indikativnu što je značilo uz našu borbu za programski budžet koji i dalje nemamo i borbu za višegodišnji budžet. Kada je to prošle godine usvojeno mislio sam evo jedan iskorak.

Međutim, nije prošla ni godina dana, sada predlažete da se ta norma odloži do 2020. godine sa jednim neubjedljivim obrazloženjem da nemamo softver koji će to da poprati, a u suštini to nepostojanje softvera znači da možemo da bacimo sada na pod ovog doma i fiskalnu strategiju, da možemo da bacimo i ove smjernice makroekonomske i fiskalne politike, jer prosto bez limita potrošnje za drugu i treću godinu i nekog višegodišnjeg okvira mi možemo da radimo šta hoćemo. Moja opravdana sumnja da odlaganje do 2020. primjene ove ključne norme u Zakonu o budžetu i fiskalne odgovornosti znači da se daju još dvije godine do izbornog horizonta ovoj Vladi da mimo svih normi iz fiskalne strategije, kriterijuma i smjernica potroši onoliko koliko joj bude trebalo bez ikakvih kontrolnih i zakonskih mehanizama. I gle čuda, sjetismo se softvera i da uklonimo i to rješenje koje smo sami ovdje donijeli, vjerovatno pod pritiskom, ako ne opozicije koje tada nije bilo u ovom domu, a to međunarodnih faktora, a u pogledu ovog poglavlja o kome sam maloprije govorio.

Sistemski Zakon o budžetu sa svim svojim odredbama koji se ne primjenjuje, rebalans koji

polako ovu priču pretvara u tromjesečno planiranje u odnosu na ozbiljan godišnji budžetski plan za koji se trudimo da izvršimo onako do kraja i jedna akcizna politika koja je napravila štetu. Neću o tome.

Kada govorim o poreskoj politici vidio sam i korekciju poreza na dobit za čak 10 miliona eura. Ako planiramo porez na dobit za godinu dana za 50 miliona evra, pa ga korigujemo nakon pet-šest mjeseci na 60 miliona naviše, dolazimo na ono o čemu govorim, desetak godina od kada sam poslanik u ovom domu da konstantno pocjenjujemo iznos poreza na dobit, loše obračunavamo taj porez, loše ga naplaćujemo, imamo problema sa Poreskom upravom, imamo problema sa kadrovima, sa pomoćnicima koji nelegalno sjede na tim mjestima u funkciji vd. i tako dalje. Ukinuli smo ili nijesmo dali poreskoj politici da zaživi i odjedanput korigujemo, jer smo se sjetili da smo dobro naplatili porez na dobit. A ta naplata poreza na dobit ne korespondira u rastu privredne aktivnosti već upravo u lošem obračunu...osnovici. Dakle, ogroman prostor na ... prihodnoj strani, a ogromna netransparentnost ... i čuvena tekuća rezerva na rashodnoj strani. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:03:57)

Hvala, kolega Damjanoviću.

Maloprije nisam ponovo najavio, Mihailo Anđušić je sledeći govornik, a neka se pripremi iz Demokratskog fronta Branko Radulović i Milorad Vuletić.

Izvolite, kolega.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (24.07.18 14:04:16)

Uvaženi predsjedavajući, uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Danas imamo priliku da zajednički razmatramo izmjene i dopune Zakona o budžetu Crne Gore za 2018.godinu i složiću se, po drugi put u jednom relativno kratkom vremenskom razdoblju za jednu budžetsku godinu. Čuli smo više oprečnih mišljenja, čini mi se već sad negdje po difoltu negativno karakterisanog ekonomskog termina, a svakako ću se složiti sa kolegama, pravnog akta, prije svega kada je u pitanju rebalans budžeta. Tu negdje smatram da treba dodatno javnosti, građanima pojasniti činjenicu da sam ekonomski termin budžeta i pravni akt ne mora nužno da znači negativnu pojavu u planiranju jedne budžetske godine. Naprotiv, u najvećem broju slučajeva se radi preventivno i u tom dijelu svakako da treba napomenuti činjenicu da i ukoliko se određenim situacijama rebalans budžeta donosi i usled zaduživanja, kakav smo slučaj imali u prethodnom ne tako davnom rebalansu, ni tada nužno ne mora da znači negativnu pojavu.

Smatram, a to sam negdje istakao i prilikom usvajanja prethodnog rebalansa budžeta odnosno izmjena i dopuna Zakona o budžetu, da ukoliko Vlada i Ministarstvo finansija precizno koncipira i identifikuje probleme, odnosno probleme koji su u međuvremenu nastali kada je u pitanju budžetska godina, da jedan tako donesen rebalans nikako nužno ne mora da znači jednu lošu pojavu. Smatram da, kada je u pitanju ovaj rebalans, imamo upravo takvu situaciju. Smatram da je Vlada vrlo korektno koncipirala tri osnovna razloga donošenja ovog rebalansa i da je dobro identifikovala probleme. Složiću se s ministrom, jedan je ključni razlog koji se tiče akcizne politike, a dva su tehničke prirode.

Ponoviću, dakle, tri osnovna razloga koja je definisala Vlada. Jačanje administrativnih kapaciteta. U ovom dijelu se neću dodatno osvrutati na detalje koji se odnose na taj prvi razlog donošenja rebalansa, ali svakako da je jačanje administrativnih kapaciteta nešto na šta je Vlada u ovom mandatu stavila fokus i svaka promjena u sredstvima i nužno pomjeranje, po mom mišljenju, kada je taj segment u pitanju je i te kako potrebno. Bolja zdravstvena zaštita. U ovom segmentu, u svakom slučaju segmentu koji je uvijek racionalan, zdravstvenu zaštitu, pogotovo zdravstvenu zaštitu građana ne smijemo posmatrati kao ekonomsku kategoriju. Tu ću se složiti s činjenicom da je to kategorija u kojoj je svaka korekcija opravdana ukoliko suštinski nemamo neke druge razloge. Smatram da ovdje imamo određenih razloga koji možda i nijesu toliko dobri, ali ću se

kasnije kroz diskusiju osvrnuti na taj drugi razlog. Povećanje javnih prihoda, to je taj treći razlog donošenja ovog rebalansa. To je mjera koja je izazvala najviše polemika i mjera koja privlači najviše pažnju javnosti kroz mjere koje se tiču akcizne politike.

Prije obrazloženja razloga za izmjenu Zakona o budžetu koji su jasno dati kroz ova tri definisana segmenta, smatram da se treba podsjetiti činjenice da je ekonomska politika Vlade u godini za nama nametnula ovakve aktivnosti i u ovoj i u narednim godinama kada je planirana realizacija budžeta u pitanju. Podsjetiću da su aktivnosti Vlade na ekonomskom planu usmjerene na jačanje fiskalne stabilnosti i stvaranju uslova za održivi ekonomski rast i razvoj u dugom roku. U cilju ostvarenja ovog zadatka Vlada je donijela Fiskalnu strategiju za period do 2020. godine koja je već sada, možemo konstatovati, u prvoj godini primjene dala određene rezultate.

Podsjetiću, takođe, na najbitniji pozitivan detalj implementacije ovih mjera i povećane ekonomske aktivnosti. To je da su izvorni prihodi u 2017. bili veći od tekućih rashoda što je, podsjetiću, prvi put od 2008. godine da je crnogorski budžet zabilježio suficit tekućeg budžeta u iznosu od oko 18 miliona eura ili od nekih 0,4% GDP-a. Imali smo i povećanje kapitalne potrošnje za oko 190 miliona eura više nego u 2016. godini usled intenziviranja radova na investiciji autoput. Podsjetiću da je u toku ove godine nastavljen trend snažnog ekonomskog rasta po stopi od 4,3%, odnosno od 4,5% koja će nas pratiti do kraja ove godine. Svakako treba istaći činjenicu da bez obzira na povećani kontinuitet razvoja kapitalnih investicija, prije svega najveće kapitalne investicije u istoriji naše države, izgradnje autoputa ova stopa rasta u ovoj fazi me malo iznenadila, najviše u smislu što predstavlja stopu u regionu među najvećim i svakako među najvećim stopama na starom kontinentu. U tom dijelu ne treba dodatno prenebregnuti činjenicu, saglasan sam najviši je proizvod intenziviranja radova na najvećoj kapitalnoj investiciji, ali treba podsjetiti da pored ove kapitalne investicije imamo sektor turizma i svake godine imamo napredak u tom dijelu. Po meni kada je u pitanju turizam podsjetiću i na druge kapitalne investicije kada je u pitanju crnogorske primorje, prije svega ovdje misim na intenzivnu izgradnju ozbiljnih investicija kada su u pitanju turistički rizorti na jugu naše države.

Kada je u pitanju drugi segment razloga donošenja rebalansa, to je bolja zdravstvena zaštita svih građana. Složio bih se s nekim od kolega koji je rekao da to ne možemo posmatrati kao ekonomsku kategoriju i da je svako pomjeranje i svako ulaganje u zdravstvenu zaštitu i te kako opravdano, i ja to podržavam. Moramo se složiti, i s ovog mjesta bih uputio jedan apel i kritiku Vladi i resornom Ministarstvu zdravlja jer imamo jedan malo zabrinjavajući trend kada je u pitanju institucija Fonda zdravstva i Ministarstva zdravlja kao krovne institucije, gdje trend koji sam rekao da je zabrinjavajući u toku budžetske godine već u kontinuitetu godinama unazad imamo određena sredstva i potrebe koje podržavam, nužne su, u tom trenutku su se pojavile kao takve, ali dolazimo do jedne činjenice da i Ministarstvo i Fond nijesu planirali na najbolji način, ne osporavam, radi se o nužnim sredstvima, sredstva koja su svakako potrebna i koja će doprinijeti boljoj zdravstvenoj zaštiti, ali s ovog mjesta smatram da treba uputiti apel da Ministarstvo kao krovna institucija, prije svega izvrši bolji nadzor nad radom Fonda zdravstva kako ne bi dolazili u situaciju da Vlada planira rebalans usled ovih potreba resora zdravstva.

Kada je u pitanju treći razlog koji je suštinski za razliku od ova dva koja su tehnička, to je akcizna politika, najprije bih se složio negdje s konstatacijama i saglasio s tezama ministra finansija, da u tom dijelu imamo ne nužnu mjeru nego mjeru prilagođavanjima uslovima na tržištu. Danas smo ovdje kroz rasprave dosta toga čuli da imamo jednu pogrešnu politiku od onoga što je bila startna politika koju je Vlada kada su u pitanju akcizne politike koncipirala na početku budžetske godine, a prenebregujemo činjenicu u kontinuitetu da se radi o tržištu, dakle da tržište diktira znamo ponude i tražnje i da u svakom trenutku možemo naići na neke negativne okolnosti.

U ovom trenutku informacije i istraživanja Vlade su pokazala da na evidentnom sivom tržištu kada su u pitanju duvanski proizvodi kroz mjere smanjenja akciza na duvanske proizvode će obezbijediti bolju naplatu prihoda u ovoj branši, a time i na određeni način izmijeniti neke loše prilike koje se dešavaju na ovom evidentnom sivom tržištu. Postavlja se pitanje nasuprot ovim argumentima, da li je Vlada kako bi izbjegla kritike na račun toga što je vodila "pogrešnu akciznu politiku" u ovom trenutku nije trebala da radi ništa. Naravno da nije. Tako radi ozbiljna Vlada. Vlada je djelovala preventivno, uradila je set mjera koje će da dovedu da imamo poboljšanje stanja u ovoj oblasti, poboljšanje određenih prilika na evidentnom sivom tržištu. Smatram da je i te kako Vlada u ovom trenutku povukla prave poteze. Uostalom, s ovog mjesta smo mogli da čujemo

više puta argumente kada je bilo u pitanju povećanje akciza na duvanske proizvode da svako dodatno povećanje cijena po paklici cigareta je predstavljao dodatni namet na građane. U ovom slučaju imamo i u tom dijelu jedno smanjenje cijena. Čujem dijametralno suprotne komentare.

Takođe, ne osvrćući se dodatno na prihodnu i rashodnu stranu samog budžeta, odnosno rebalansa koji prati ovu budžetsku godinu, po meni najbitniji detalj suštinski bez dalje dileme u koncipiranju ovog budžeta i praćenja budžetske godine jeste to da po prvi put imamo iz tekućih prihoda trošenje naših sredstava. Drugim riječima, radi građana da pojednostavim, mi nijesmo trošili više nego što smo se zaduživali i to smatram pokazateljem koji svake godine daje jedan dobar trend.

Smatram da su kroz sva tri poteza koje je Vlada koncipirala i sva tri razloga kao glavne segmente za donošenje ovog rebalansa koncipirani ispravni potezi i da će to na određenom srednjem i dugom roku dovesti do onog ključnog cilja Vlade, preskočiću sve one dodatne i sitnije razloge, a to je bolji životni standard građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:14:46)

Hvala, kolega Anđušiću.

Kao što sam najavio, sledeći govornik je Branko Radulović, a neka se pripremi kolega Milorad Vuletić. Izvolite, kolega Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.18 14:15:03)

Poštovani građani Crne Gore,

Tražio sam i pozivao da ovdje bude i potpredsjednik Vlade za ekonomiju, da budu svi ministri, da bude premijer i da bude predsjednik države zbog uvažavanja ovog doma i uvažavanja situacije u kojoj se nalazimo. Na žalost, nisu došli, neću navoditi razloge, to je njihova stvar.

Ministre Radunoviću, ja ću da preokrenem stvari potpuno naopačke i da sa vama diskutujem u vezi toga. Ja sam danas, zamislite, jedan ko je u vlasti i jedan koji govori o novoj ekonomskoj projekciji. Vi ste u opoziciji kritikujete to i odmah ću navesti sve ono što smo desetine godina govorili da ne valja i predlagali da to bude dobro. Sigurno iz te pozicije, da smo demokratsko društvo, vi bi davno bili u opoziciji, a možda ne bi postojali na političkoj ravni, a mi bi bili vlast.

Građani Crne Gore i vi ministre, kao čovjek koji nije guverner Vlade nego je čovjek koji jednostavno kupi, pokušava nešto da učini, mi se nalazimo u jednoj izuzetno teškoj situaciji. Da je na vašem mjestu Štiglic, sa vašim ograničenjima i sa vašim rukovodiocem i sa lobijem koji je nadvio Vladu ili komanduje Vladi, ne bi ništa ili vrlo malo bi moglo učiniti, samo bi ljudski rekao istinu i otišao bi iz te vlade. Ovo ne može da se izdrži. Ovakav broj nezaposlenih, ovakav prije svega društveni proizvod, ovakva struktura društvenog proizvoda koja je, ne kolonijalna pošto više ne postoje kolonije, pošto su nas kolonije pretekle, nego je ispod svakog ljudskog nivoa. Ja se stidim kao profesor univerziteta takve strukture. Izvozimo rudu, najniži tehnološki nivo i tako dalje. Ovakav broj penzionera, ovakav deficit u zdravstvu, ovakav ogroman bunar u penzionom fondu, ovakva tražnja, ne može, ovakva ogromna javna administracija, ne treba da se otpuste sa posla četiri hiljade, treba da se ispuste ili da se metnu na drugo mjesto u realnom sektoru preko 20 do 30 hiljada iz javnog sektora.

Pitam sad ministre, kao čovjek, što bi trebalo učiniti. Nema, građani Crne Gore, jedinstvenog rješenja.

Slušajte vi, alo, opomenite, ko neće da sluša neka izađe.

Znači, nema jedinstvenog rješenja u svijetu, znajte, ni u kapitalizmu ovog ili drugog oblika, ni u Evropskoj uniji. Projekcije su da 2025. ili 2050. godine pojedine države će biti najbolje po standardu i najbolje po društvenom proizvodu. Ja to dobro znam i zato i čitam, iako onaj pokušava pežorativno da kaže za one koji čitaju svaki dan, čitam svaki dan, iako imam dosta jaki CV, i u praksi i deset puta bolji nego njegov, zato što se stvari strašno mijenjaju. Ministre, u pravu je gospodin Medojević koji je rekao juče, prva stvar, osnovna stvar, ovo je pravna država, sve mora

da prođe kroz čistilište, ko je ukrao mora vratiti, ko je zatočio moramo osloboditi naše resurse. Moramo napraviti pravnu državu gdje se rodoljublje mjeri prije svega plaćanjem poreza. To je osnovna stvar.

Ministre, sa 4 - 5% mi smo sad u stanju ekonomske teorije koja se kaže stagflacija, u određenom smislu, a u punom smislu će biti kroz tri, četiri godine kada ovaj plitki investicioni zamah padne, jer on nije dubok. One ne zahvata crnogorske resurse, crnogorsku pamet i sve ostalo. On ne stvara, on nema ekonomske parametre koji će pokazati sutra i kroz deset godina i kroz 20 godina njegovu održivost. Porezi su relativna stvar. U pravu su mnogi što kažu da treba da budu progresivni, to je i normalna stvar, jaka socijalna politika to je i normalna stvar. Siva ekonomija to je najnormalnija stvar, u Americi ili negdje drugo to je veće krivično djelo, šta više na nivou ubistva.

Ministe, nama treba jaki investicioni ciklus koji će biti 10% u srednjeročno, da li to može Crna Gora? Mi smo debelo razmišljali kako to da učinimo i predlagali ovdje. Potrebno je prije svega pamet, objediniti svu pamet, jer država koja najviše ekonomski prosperira je resurs nad resursima, domaća prije svega i primijenjena pamet. Tek na tečem mjestu dolaze resursi, finansijski, zato sam predlagao državni institut za razvoj, da ljudi se pokažu kao rodoljubi i zna da stanuje ta pamet u Crnoj Gori. Druga stvar, pare. Ovo što vi radite sa zaduženjem, sa uzimanjem komercijalnih banaka, to su zelenaši, bre, ljudi. Nema dražve danas na svijetu od komunističke do super kapitalističke koja nema razvojnu banku. Medojević i ja je predlažemo, koliko Medo ovo? Deset godina. Deset godina je predlažemo. Ljudi, bez razvojne banke vi imate tamo investiciono razvojni fond koji daje te pare i koje daje podobnim ljudima, ko kontroliše na stotine miliona eura? Stotine miliona, na stotine miliona eura daje Investiciono razvojni fond. U rukama vašim, ministre, i institut u vašim rukama, znavene vlade pod transparentnim nadgledavanjem i odobravanjem ove Skupštine tada bi komercijalne banke pale bi i kamate, kao da ne kažem sad ko. Hiljadu puta kažem da mora da bude reforma tržišta kapitala, ministre. Zašto građani ulažu u komercijalne banke, zašto ne ulažu u razne tržišne institucije gdje će imati i primarnu i sekundarnu korist? Zašto? Ministre, koliko bješe, dvije milijarde i kusur, ne stavimo to u funkciji razvoja, pa to samo ljudi mogu. Zašto one 400, Ranko je rekao plus 300, 700 miliona koje nam daju naša braća, sestre, sinovi koji crnče u inostranstvu, koji nam daju da preživimo, zašto to ne bude u funkciji razvoja?

Treće, osim ovoga što su kolege rekle, ministre, bez reindustrijalizacije nema države. Merkelova je rekla, bio sam u Bundestagu, Merkelova je rekla da Akademija Njemačke mora napraviti novi srednjeročni plan razvoja industrije, pa će Audi biti još i bolji, automobilska industrija i sve drugo. Švedski helikopteri najbolji vojni biće još i bolji. Tamo jedan kilogram, ljudi, košta 100 puta više nego jedan naš kilogram aluminijuma. Ministre, dokle kao papagaji treba da pričamo i podnosimo ovdje rezolucije, deklaracije o valorizaciji energetskog sektora. Može i termoelektrana sa nultom emisijom. Zašto ne valorizujemo još tri hidrocentrale na Pivi, da rade u taktu, da rade kao vršna energija, da rade sve ostalo. Ko nije pričao za auto-put? Kad mi se priča ta demagoška priča oko auto-puta, pa koja to budala koja ne kaže auto-put Crnoj Gori je potreban, to je žila kucavica. Ali kada ga napraviti i kako ga napraviti?

Što ne kažete, ministre, mi smo jedini na zapadnom Balkanu koji smo dobili krompir za taj auto-put koji se povezuje na TNT, evo sad nekakve pet miliona. Koliko su dobili na Kosovu, koliko su dobili Bugari, Bosna i Hercegovina koliko je dobila? Moramo napraviti infrastrukturu, ministre. Još neko mi priča Jadransko - jonska, to je najveća glupost što postoji, tu nema kamiona da prolazi. Mi moramo dići infrastrukturu sa domaćim konzorcijumom, sa domaćom pameću, da ostane to po dubini, cementaru da napravimo, da napravimo domaću operativu, da napravimo saobraćajnicu kao što je od Podgorice do Budve, pa onda da dižemo i tako dalje.

Ministe, danas ste vi glavni čovjek iz opozicije, zamislite tako, a ja tamo stojim i kažem narodu što će biti za četiri godine. Kritikujte me ako ima šta da se reče...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:25:41)

Zahvaljujem kolegi Raduloviću.

Ministar želi da komentariše izlaganje kolege Radulovića, je li? Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 14:25:59)

Poštovani poslaniče Raduloviću, ja doista sa svim ovim što vi govorite moram da se složim, jer ove stvari koje ste vi ovdje pomenuli, da je nama potreban veliki investicioni ciklus i da ga treba stalno imati i svake godine i tačno je od 8 do 10% nam treba. Apsolutno tu niko ne može da vas spori, niti može neko dati prigovor. Kad je u pitanju domaća pamet, vjerujte da se potpuno slažem sa vama i da samo zajedno sa domaćom pameću, samo da se stvori sinergija, da se ona ne rasipa, tu imamo problem, ali baš oslanjajući se na domaću pamet.

Kad su u pitanju pare i ovo što ste vi pomenuli, zelenaške banke, odnosno zelenaške kamate, pa mogu da se i tu složim iako sam ja esnafski pripadao ovom poslu. Visoke su kamate u Crnoj Gori i bile i sad su, s tim što moram da naglasim da jeste IRF uticao na smanjenje kamata i sad su one značajno niže nego što su bile, a biće još niže. Ja se slažem s tom idejom i smatram da Investiciono razvojni fond treba da preraste u banku i da mi treba da imamo razvojnu banku, za određene projekte mi moramo imati podršku državne banke. Ja tu nemam nikakav problem i taj moj stav je i od ranije poznat.

Što se tiče reforme kapitala, tržišta kapitala, i tu se ja s vama slažem i slažem se da mnogo bi bolje bilo da štednja građana koja je sad negdje 1.000.780.000... Ja nisam vama dok ste govorili, gospodine Medojeviću, nikad iz klupa, nije ovo sa tajkunima, ja mislim da je ovo štednja naših građana. Mislim da ovo ipak za nijansu bolje znam od vas. Ukupna štednja građana i to je štednja...

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:28:42)

Ministre, molim vas, samo nastavite sa vašim komentaram, ne dajte se ometati.
Kolega, Medojeviću, molim vas, nemojte sa mjesta.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 14:28:58)

Ja smatram da doista jeste to štednja građana i to jeste zvaničan podatak Centralne banke i slažem se sa profesorom, i tu je razlika što sa nekim želite da polemishete, sa nekim ne, jer neko vam da dobru ideju i dobru platformu. Slažem se da primarno i sekundarno tržište i kad bi se... našla u akcijama nekih kompanija da imamo i mogućnost da tržište kapitala radi to bi doista stvaralo dodatnu novostvorenu vrijednost i stvaralo bi nova radna mjesta. Tako da ja se s vama tu slažem i šteta je, ali nekako nismo uspjeli da razvijemo to tržište u obimu u kome je trebalo. Slažem se i sa ovom idejom koju ste pomenuli da Pivu treba kaskadno napadati i mislim da to razrađuju u Elektroprivredi.

Sve ovo što vi pominjete i ja želim da bude potpuno jasno crnogorskoj javnosti, ne može se reći da je crnogorska ekonomija u nekakvoj dobroj kondiciji. Ja želim da prezentiram da mi imamo kontrolu nad nekim, da imamo ravnotežu u javnim finansijama i da imamo kontrolu... To je nešto što smo mi za sad postigli i ono što sad slijedi to su ove stvari koje se pominju, a koje se moraju uraditi, to su te strukturne reforme.

Mi moramo staviti rashode pod kontrolu i moramo povećati prihode. Ja smatram da na prihodnoj strani imamo dosta prostora, to treba sistematski uraditi i na jedan ozbiljan način uraditi. Isto tako slažem se ja s vama, treba pojačati vladavinu prava i kroz uređenje sistema, jer to je proces, ne može se dekretom postići, doći ćemo do nekih konkretnih rezultata. Toliko, hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:31:00)

Kolega Raduloviću, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.18 14:31:07)

Ministre Radunoviću, doživio sam dvije lijepe stvari od dva ministra prethodnih pet dana, ministrice nauke koja je rekla da institut za razvoj Crne Gore je neophodan i da će on biti za četiri, pet godina. Ja sam odgovorio, da sam ja premijer, bio bi danas poslije podne ili sutra. Problem je u autoritetu vođe i oko domaće pameti, znanja i sve ostalo.

Kad imate, ministre, autotiret vođe kome je sveta Crna Gora, kome je svet javni interes, koji živi za vječnu Crnu Goru u pravom smislu, koji ima i jaki CV i zato je i premijer, tada nema nikakvih problema. Zna li gdje je problem? Vi ste sve rekli što sam ja rekao. Iz moje branše ću kazati da nema države u svijetu razvijene, pošto to znam više od vas jer sam metalurg, koja nema razvijenu i metalisku industriju i nema budućnosti svijeta, niti će ga kompoziti zamijeniti sledećih stotinu godina, zbog ona dva faktora a to je osobine i cijena, aluminijum i čelik. To nema šansi da će zamijeniti, i tu još imamo resursa. Ali ima nešto što vi bolje znate od mene. Zato sam i Ranka Krivokapića juče pitao što je ovo prokletstvo Crne Gore. On je meni rekao da je to ono što je ljudska pohlepa pojedinaca. Ja ću to nazvati da je partitokratija, da glavni šef taj kolač koji je sve manji i manji na račun neophodnih reformi, na račun nenormalnih reformi koji mogu preporoditi Crnu Goru, kad ubačimo još grejs period, ministre, pošto ste vi bankar, a ja bio generalni direktor kojem je s desne strane bio bankar, a investicija se završava za tri, četiri godine kao hidrocentrale ili pet godina kao termoelektre, tada ti ne trebaju pare u džepu. Treba ti pamet i ništa više i odmah dobijaš proizvod koji ti vraće kredit, pa bila kamata 10 - 12%, zelenaška.

Problem u Crnoj Gori je politička volja, interesi, partitokratija i odgovornost za sve kriminalne radnje koje su učinili prethodno. Ja sam pitao da li postoje bolesni ljudi koji imaju 100 miliona. E hoće sad da imaju 200 miliona na račun građana Crne Gore i na račun sirotinje Crne Gore. Nisam želio da pominjem te brojke, a to je prokletstvo toga čovjeka, on će doći gore, pa ćemo videti, pa će... Ili će mu prokletstvo biti u potomstvo. Ne može to da bude normalno.

Ministre, neću reći hvala, ali ste mi dali, osim onoga što je ministrica nauke rekla, da smo mi, Demokratski front i mnogi u Crnoj Gori i oni koji govore i koji ne govore, mnogo toga u pravu. Nažalost, ljudska pohlepa danas vlada Crnom Gorom.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:34:46)

Zahvaljujem, kolega Raduloviću.

Sledeći govornik kao što sam najavio je Milorad Vuletić, neka se pripremi koleginja Anka Vukićević, Nikola Rakočević itd.

Izvolite, kolega Vuletić.

MILORAD VULETIĆ (24.07.18 14:35:02)

Zahvaljujem, gospodine, predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Sad mi je nekako lakše govoriti, posle da kažem akademskog saobraćanja sa nivoa profesora i ministra, ali manje više čuli smo ovih dva dana koliko traje rasprava ili debata na ovu temu različite argumentacije za i protiv predloženih rješenja, a ja ću iz svoje prizme govoriti o ovim materijalima na način kako sam razumio ili shvatio najvažniju suštinu predloženih mjera, a to je nastavak, po meni, konsolidacije javnih finansija i održivost budžeta za ovu godinu na realnim osnovama.

Dakle, pred nama je drugi ovogodišnji rebalans budžeta koji se sastoji iz dva dijela. Prvi dio rebalansa definiše usklađivanje s evropskom pravnom tekovinom i direktivom Evropske unije 2011/85 koja se odnosi na zahtjeve za budžetske okvire država članica kako bi se sistem javnih finansija postepeno prilagodio u dijelu planiranja i izvršenja budžeta i iskazanog finansijskog rezultata države. Neko kaže terminološke promjene, da li samo terminološke ako zemlje članice Evropske unije svojom ili korišćenom metodologijom iz obračuna finansijskog rezultata države isključivo sve transakcije koje imaju karakter finansiranja. Na primjer, izdaci za kupovinu hartije od vrijednosti ne ulaze u ukupan iznos budžetskih izdataka, a time ne utiču na suficit ili deficit

budžeta. Iste ove preporuke šalju i međunarodne finansijske institucije, Međunarodni monetarni fond i Svjetska banka. Zašto je ovo važno. Zato što se stvaraju uslovi za metodološku promjenu izračuna budžetskog deficita ili suficita za 2018. godinu koji će sada biti umanjen za iznos emitovanih hartija od vrijednosti, odnosno isključuju sve finansijske transakcije koje imaju karakter finansiranja. Sve ovo treba da unaprijedi i upravljanje javnim finansijama kroz usklađivanje s međunarodnom prihvatljivom metodologijom. Na kraju prvog dijela priče treba istaći i to da primjena ovog propisa nema uticaja na troškove građana i privrede, kako stoji, propis neće uticati na stvaranje novih privrednih subjekata i konkurenciju i za ovaj propis nema administrativnih opterećenja i poslovnih prepreka te s toga spada u domen prakse prilagođavanja savremenim metodologijama za obračun budžetskog deficita ili suficita i djelimično relaksiraju ukupan iznos budžetskih izdataka. Ode treba pomenuti i odlaganje primjene člana 34 kojim se predviđa da sastavni dio godišnjih zakona o budžetu bude maksimalan nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući uz obrazloženje da postojeće softversko rješenje koje se koristi za planiranje budžeta tu radnju ne može kvalitetno da odradi do 1. januara 2020. godine do kada se traži i odlaganje primjene ove norme.

Uvažene kolege i kolegice, drugi dio drugog ovogodišnjeg rebalansa budžeta, onaj, rekao bih, zanimljiviji karakteriše povećanje izdataka vezanih za rast ukupnog fonda bruto zarada, zbog potrebe kadrovskog jačanja institucija iz oblasti prosvjete i zdravstva i socijalne zaštite, kao što smo čuli, kao i jačanje kapaciteta u dijelu ispunjavanja obaveza iz zahtjeva evropskih integracija. Zatim, modifikovanje akcizne politike na duvan i neke vrste gaziranih pića s dodatkom šećera na način što će akcizni kalendar od septembra biti vraćen na nivo iz avgusta 2017. godine. Ne bih se bavio pojedinačnim finansijskim pokazateljima, posebno sa stanovišta struke. Jer, vjerujem da je Ministarstvo finansija svaku stavku iz ovog rebalansa valjano obrazložilo.

Mene kao i većinu građana interesuje hoće li ova nedostajuća sredstva koja sada iznose 755 miliona eura u odnosu na 320 miliona eura predviđenih fiskalnom strategijom ima za posledicu rast deficita i potrebu novog zaduživanja. Cijenim da metodološke promjene obračuna budžetskog deficita u skladu su s Prijedlogom o izmjeni i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornost s preporukama međunarodnih finansijskih institucija i da bitno mijenjaju strukturu budžeta za ovu godinu i obezbjeđuju očuvanje ranije planiranog deficita, odnosno njegovo neznatno povećanje. Kao pozitivnu mjeru vidim i značajno povećanje ročnosti javnog duga, kao i povećanje prihoda za 50 miliona eura, koliko mi se čini.

Budžet je, dakle, živa materija, podložna promjenama kako redovnim ili planskim tako i nepredvidivim, vanrednim, prouzrokovanih sticanjem različitih uticaja izazvanih fiskalnim, odnosno finansijskim transakcijama koje država u toj godini mora da izvrši. Zato, dobro budžetsko planiranje i dobra procjena su jako bitni za stabilnost državnih finansija u toj budžetskoj godini. Završiću jednim citatom: "Ne planirati znači planirati neuspjeh", rekao je Bendžamin Frenklin. Nadam se da je pred nama Predlog zakona kojim se predlažu dobra rješenja pa isti podržavam i predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:42:51)

Zahvaljujem, kolega Vuletiću.

Prije nego što krene kolegica Anka Vukićević, kao što sam najavio Nikola Rakočević i neka se pripremi Goran Radonjić.

Izvolite, kolegice Vukićević.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.18 14:43:13)

Poštovani građani Crne Gore, gospodine ministre,

Žao mi je što danas s nama nije i ministar prosvjete gospodin Damir Šehović. Jer, ako je juče našao za shodno da bude tu s nama i da odgovara na pitanja poslanika gospodin Kenan Hrapović onda bi bilo dobro da je i gospodin Šehović slijedio taj primjer jer oba ministarstva imaju velike zahtjeve i veliki udio u ovom rebalansu budžeta. Nadam se, ipak, da ću odgovore na neka

svoja pitanja i dileme dobiti od gospodina Radunovića iako su direktno vezana za Ministarstvo prosvjete.

Činjenica je da ovim rebalansom uvećanje za zarade u Ministarstvu prosvjete je planirano za 13,5 miliona eura. Činjenica je i da li ovih 13,5 miliona eura u potpunosti mogu pokriti sve troškove za izdatke za neto zaradu u iznosu od 576 eura za 1.500 zaposlenih. Postavlja se pitanje ko su ovi zaposleni, da li su oni već zaposleni, da li će se tek zaposliti, da li su se zaposlili po oprobanoj receptu u ovoj zadnjoj izbornoj godini i na koji način će oni biti uposleni ako imamo odluku Vlade kojom se zabranjuje zapošljavanje do kraja 2019. godine. Šta će biti s novom školskom godinom ako imamo u prosvjeti sljedeću situaciju. Veliki broj uposlenih koji ugovore potpisuju oko 10. septembra i oni traju do kraja školske godine. Na žalost, tim ljudima iz godine u godinu se uskraćuje pravo na transformaciju radnog odnosa u radni odnos na neodređeno vrijeme, pravi se prekid veći od dva mjeseca, šta s tim ljudima. Dokle će se oni zapošljavati po tom ugovoru, a fakat je, sada smo odobrili, najvjerovatnije će se, u stvari, odobriti ovih 13,5 miliona eura.

Podržaću ovaj rebalans budžeta u ... situaciji. Ako imam vašu garanciju ili gospodina resornog ministra da će ovi ljudi koji iz godine u godinu rade po ugovoru na određeno vrijeme dobiti sigurnost i to će uticati na njihov kvalitet života i njihovih porodica, ja sam spremna da podržim ovaj rebalans samo u toj situaciji, da ovih 1.500 koji se mogu pokriti sa ovih 13 i po miliona dobiju rješenje za stalno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:46:10)

Hvala, koleginice Vukićević.

Kolega Rakočević koji je bio najavljen nije u sali.

Prije kolege Rakočevića samo još jednom da pročitam i zbog kolega koji nisu u sali otprilike redosled koji će biti. Znači, imamo prijavljenog sledećeg Nikolu Rakočevića, zatim Gorana Radonjića, Petra Ivanovića, Budimira Aleksića, Martu Šćepanović, Milana Kneževića.

Izvolite kolega Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.18 14:47:10)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene koleginice i kolege, predlagači ovih predloga zakona od kojih su početna tri, kao što smo kazali, objedinjeni u jednu tačku dnevnog reda, riječ je o rebalansu, dopustite mi da svoje izlaganje koncipiram kroz dva ključna segmenta. Jedan je da napomenem i podsjetim sve nas na ambijent i kontekst u kojem se ovaj rebalans donosi i na drugi ključni segment, a to su razlozi za donošenje rebalansa sa posebnim akcentom na promjenu Zakona o akcizama koji je čini mi se najznačajniji dio ovog rebalansa o kojem danas raspravljamo.

Ambijent u kojem se raspravlja danas o rebalansu je ambijent u kojem Crna Gora bilježi već drugu godinu zaredom, rekao bih čak treću godinu zaredom jaki ekonomski napredak. Podsjetiću da je GDP u 2017.g. rastao po stopi od 4,3%, a 2018. godine u prvom kvartalu 4,5% sa najavom da ćemo takav ekonomski rast bilježiti u nastavku godine. Ovo je sve indikator da se radi o značajnom uvećanju ekonomskih aktivnosti u državi. Naravno, ne moramo napominjati, a ipak čini mi se da je važno reći da smo u 2017. godini otvorili 5.500 novih radnih mjesta, da radost bude još veća pola od toga u realnom sektoru, što nas ohrabruje, ne samo kroz ekonomske parametre nego čini mi se mentalitetske.

Prosječna zarada u Crnoj Gori je 520 eura, nešto manje od toga, a samo prije deset godina bila je 280. Vrlo je važno podsjetiti na to i uvijek je važno tu među od prije deset godina baš tako i postaviti jer smo tada počeli da kreiramo vlastitu politiku samostalnu. Moram napomenuti takođe da su subvencije za poljoprivrednike u 2017. godini bile brojne, za 11.000 poljoprivrednika. Tako da svi ti indikatori, čini mi se vrlo važni i mnogoznačni u pozitivnom smislu te riječi, govore o tome da je ipak ovaj rebalans, bez obzira što je on posledica na naki način nedovoljno preciznog planiranja onoga što su očekivani prihodi u jednom dijelu, ipak se donosi u ambijentu na koji

moramo biti svi ponosni bez obzira sa kojeg dijela ove sale dolazimo.

Ja ću reći samo ono što je najvažnije za 2018. godinu, a u prilog tome da iako je rebalans vezan za akcize i ne toliko precizno planiranje povodom akciza, da smo ipak imali nešto preko 35 miliona eura više naplaćenih prihoda od plana. To znači da je plan, sveukupni plan finansijsko-ekonomske konsolidacije i za ovu godinu premašio očekivanja, međutim saglasni smo sa time da, i zbog toga donosimo ovaj rebalans, dio vezan za akcize nije na taj način isplaniran.

Drugi ključni segment moje današnje diskusije jesu razlozi donošenja rebalansa. Jedan je vezan za tehničko usklađivanje, drugi vezan za prilagođavanje međunarodnim računovodstvenim standardima, Svjetska banka i MMF pozitivno su se izjasnili povodom njih. Treća je vezana za promjenu u očekivanom ostvarenju primitaka i izdataka i ključno ona vezana za izmjene i dopune Zakona o akcizama.

Akcize su u avgustu mjesecu 2017.godine promijenjene. Ono što je važno naglasiti, ne odustajemo od toga da akcize usaglasimo sa minimumom akciza u zemljama Evropske unije. Od toga plana ne odustajemo tako da u tom smislu nisu tačne ocjene da je Vlada pogrešno procijenila da to treba da uradi. Ono što ćemo uraditi kao odgovorna vlast je da ćemo, kažem, prolazno vrijeme usaglasiti sa onim što su novonastale aktivnosti na tržištu. Vidjeli smo i ne moramo govoriti u rukavicama o tome da je sivo tržište u značajnoj mjeri aktivirano upravo zbog povećanja akciza. Kao odgovorna vlast nismo htjeli da oportuno pridemo tome i da zbog političkih kritika sa ove strane sale kažemo hajde stavićemo to pod tepih i nećemo raditi ništa tim povodom. Ne, ušli smo u rebalans, priznajemo napravili smo pogrešnu kalkulaciju vezano za akcize u smislu da nismo trebali u tom trenutku da podižemo akcize na taj nivo. Vratićemo ih na nivo iz avgusta 2017. godine sve do početka odnosno do 1. januara 2020. godine. Na ovaj način ćemo usklađivanje akcizne politike sa onim što su evropska zakonodavstva odgoditi za 2025. godinu umjesto 2022.g. kakav je bio plan. Tu nema ništa sporno i još jednom moram ponoviti i to da umjesto da stavljamo ovu priču pod tepih, mi smo odlučili, nadam se da ćemo to usvojiti u ovom domu na kraju ovih rasprava, da vratimo akcizu i na taj način da manje opteretimo ne samo džep građana koji konzumiraju cigarete već i da se na taj način pokušamo izboriti sa sivim tržištem koje je evidentno, kao što je kolega Anđušić kazao, i koje mora na svaki mogući način da bude suzbijeno. Da li će se suzbiti na način što ćemo spustiti akcizu, mislim da neće. Spuštamo specifičnu akcizu na cigarete dok će ona koja tereti maloprodajnu cijenu ostati na istom nivou, a podsjećam, maloprodajnu cijenu određuje proizvođač, odnosno uvoznik duvanskih proizvoda.

Nećemo sivo tržište ipak samo ovim činjenjem suzbiti. Moraće interdisciplinarno svi resori u Vladi i sve što je na raspolaganju Vladi u skladu sa zakonima i sa Ustavom Crne Gore da uradimo da suzbijemo ono što ipak u značajnom mjeri ugrožava naš budžet. Akcizni kalendar imamo ovdje i čini mi se da je potpuno saglasan sa onim što se dešava u zemljama regiona i tu ne moramo dalje komentarisati, mislim da smo svi saglasni i u manjini i u većini oko toga.

Moram takođe kazati da su poslanici Demokratske partije socijalista, igrom slučaja i moja malenkost, dok je jedan dio opozicije i dalje bio u bojkotu, postavljali ovo pitanje konkretno potpredsjedniku Vlade za finansijska pitanja gospodinu Simoviću, da li očekuje da je realno da se snize akcize. Tada kad smo vidjeli da sivo tržište buja i da su manji prihodi u budžetu od akciza, mi smo pokrenuli to pitanje i naravno i danas ćemo govoriti o tome, ne afirmativno nego ćemo kazati da se nije dobro isplaniralo. Međutim, svaka pohvala Vladi što je kazala - premda nismo dobro isplanirali, ispravljamo grešku da bi ojačali poresku bazu i da bi i u srednjem i u dugom roku pribavili nove prihode u budžetskim stavkama. Tako da mislim da sve ocjene o tome, mada malo ih je bilo vezano za budžet konkretno, bilo je pitanja i ocjena i kritika vezano za ukupno ekonomsko stanje, mislim da nijesu na mjestu posebno od onih kolega koje su radile sve, posebno u prethodnom sazivu ove skupštine, da jednom vještački kreiranom većinom nametnu ekonomske bombe kroz određena zakonska rešenja. Nijesu u tome uspjeli. Govorili su i 2015. godine, ja sam čak i došao do nekih podataka i 2015, 2014. i prije toga, govorili su o tome kako je država pred bankrotom, kako je već bankrotirala samo vam to niko nije javio itd. Naravno, ništa od toga nije bilo. Umjesto toga država je napredovala, država napreduje. O tome ko ovdje govori istinu, odnosno ko ocjenjuje ispravno, evo da uopšte ne ulazim u političku kategorizaciju, ko govori ispravno, a ko ne, najbolju mjeru u tome daju građani, jer na osnovu toga što kažemo nešto se uradi u državi, a onda na osnovu onoga što se uradi na demokratskim i fer izborima građani izađu i opredijele se kojoj će politici dati povjerenje. Čini mi se da Demokratska partija socijalista i

koalicioni partneri su pokazali da odgovorno vode politiku i naravno sve ono što se na izborima potom desi čini mi se da nam daje za pravo da nastavimo da vodimo politku na ovaj način i da unapređujemo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 14:57:14)

Hvala, kolega Rakočević.

Kolega Milan Knežević, poslije kolege Kneževića, kao što sam najavio, treba da bude Petar Ivanović, Goran Radonjić, Marta Šćepanović, Aleksandra Vuković.
Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 14:57:42)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Mi danas uopšte ne raspravljamo o rebalansu budžeta. Ovo je u stvari ekshumacija budžeta kog ste sahranili prije šest mjeseci i vi danas i juče utvrđujete mrtvi budžet da li je živ i da li postoje bilo kakvi elementi života u njemu kako bi održali fikciju vezano za činjenicu da nam je država u potpunom rasulu.

Vi, gospodine Radunoviću, očekujete da teret i ovog rebalansa podnesu građani tako što će skrušeno nastaviti da grcaju u kreditima, u siromaštvu, u kamatnim stopama, a vi ćete se hvaliti kako ekonomija napreduje i kako su, gle čuda, odjednom poslanici parlamentarne većine, doživjeli neko štiglicevsko prosvjetljenje i zaključili da su napravili grešku prije šest mjeseci, a ne zaključuju da su napravili grešku u decembru 2017. godine kada smo ih upozoravali za sve ovo. Gospodine Radunoviću, i državi i građanima ostalo je samo da izvrše samoubistvo nakon ovih vaših najnovijih mjera.

Ja želim sad figurativno da prikažem i predstavim kako Duško Marković govori o ekonomskim dometima. On, pošto ne može da spava uveče jer je dugo bio šef AMB-a, a najljepše stvari dešavaju se noću, što bi rekao pokojni narodni pjevač Nino, stavi onaj šlem na glavu i otpiči na auto-put tamo negdje u Mateševo i zaskoči nekog stražara tamo penzionera iz Lijeve Rijeke ili iz Kolašina i kad ga vidi da spava prodrma ga i ovaj čovjek potpuno zbunjen vidi premijera sa šlemom i počne da ga kritikuje. Kako možeš da spavaš, znaš li ti koliko nam je rast domaćeg bruto društvenog proizvoda bio u 2018. godini? U prvom kvartalu 2018. godine. Čovjek ga gleda potpuno zbunjeno. On kaže 4,5%. A znaš li koliko nam je bio u čitavoj 2017.godini? Čovjek gleda, ne zna šta da progovori, 4,4%. Znaš li koliki smo po broju rasta bruto društvenog proizvoda u Evropi? On ne zna šta da kaže. On, t-t-t treći. Onda Duško Marković izađe iz te kabine gdje je spavao taj nesrećni penzioner i kaže da više neće dopustiti spavanje na radnom mjestu posebno zato što ekonomija raste i bruto društveni proizvod 4,5% i to sve sa šlemom na glavi na nekom gradilištu tamo gdje je nekog nesrećnika, koji je morao da prehrani porodicu, izmaltretirao sa podacima o rastu ekonomije. A mi imamo najmanju minimalnu zaradu u regionu, 193 eura, gospodine Radunoviću. Platu do 250 eura ima vam 77.000 zaposlenih u Crnoj Gori, a 10.000 penzionera živi od 125 eura, vjerovatno među njima i ovaj stražar na auto-putu.

Državna preduzeća vam za porez duguju 39 miliona, a ukupna dugovanja su 68.400.000 eura i sad ja vas da pitam da li neko treba krivično-pravno da odgovara za to. Ja mislim da treba gospodin Radović i mislim da treba da ga sasluša njegova supruga Stojanka Radović koja ovih dana, kao na traci, saslušava poslanike Demokratskog fronta zbog izgovorene riječi u Parlamentu. A zbog pričinjene štete i zloupotrebe službenog položaja niko nikoga ne saslušava i ja imam dokaz za to, emisiju "Mehanizam" gdje ste vi, gospodine Radunoviću, priznali da su pravljene greške i ja vam čestitam na tome, a gdje je gospodin Radović nemušto branio poresku politiku i snosi krivično-pravnu odgovornost. Ja sad pitam vas, pitam sve ostale - Da li će gospođa Stojanka Radović saslušati Nova Radovića zbog zloupotrebe državnog položaja i zbog grešaka koje napravio praštajući porez tajkunima koji za izborne procese finansiraju Demokratsku partiju socijalista i poslije toga su potpuno relaksirani bilo kakve krivične odgovornosti, a vi onda udarate teret na sirotinju?

NATO izdatak za godinu vam je 71 milion, ukinuli ste nadoknade majkama koje su iznosile 33 miliona. Znači, da nismo ušli u NATO mogli smo da finansiramo dvije nadoknade na godišnjem nivou majkama 33 miliona, 71 milion evra, gospodine Radunoviću, ja sam rekao da je to NATO budžet i da vi pod pritiskom iz NATO pakta čitav teret učlanjenja Crne Gore u NATO svaljujete na sirotinju. Šta ćemo da radimo ako vam Tramp bude tražio izdavanja od 4%, da vidim ko će mu u NATO savezu reći da neće. Imaćemo još jedan rebalans budžeta do kraja godine.

Dalje, vi ste rekli da imate pad planiranih prihoda i nekontrolisano povećanje troškova što je rezultiralo povećanjem granice zaduživanja za 500 miliona eura. Znači, budžetski deficit vam je porastao za 30 miliona eura, između ostalog i zbog sudskih procesa i zbog naplata u sudskim procesima. Sad ja vas da pitam da li će neko od ovih tužilaca, a konkretno mislim na Stojanku Radović, da odgovara krivično-pravno zbog loše optužnice protiv Šarića i Kalića gdje ćemo milione i desetine miliona eura morati da platimo i Šarićima i Kalićima ili ćemo samo mi iz Demokratskog fronta kad postavimo ova pitanja sledeći dan da dobijemo poziv iz Tužilaštva?

Poštovani građani, ja želim da saopštim, danas je Milivoje Katnić izrekao jednu genijalnu izjavu u Skupštini, u sudnici, u stvari više ne znamo je li sudnica ili Skupština. Saopštio je sledeće - zamislite kad bi u košarci svi počeli da igraju rukama, onda bi, kaže, sve stalo. E to je najbolji pokazatelj i Tužilaštva i pravosuđa i svih institucija. Ja mislim, gospodine Radunoviću, da u Ministarstvu finansija je sve stalo zato što tamo ljudi ne rade svoj posao i zato što u Tužilaštvu niko ne radi svoj posao.

Auto-put kasni, gospodine Radunoviću, i neće biti završen do 19. maja i mi juče imamo muštuluk od strane ovog Nurkovića, ministra saobraćaja, koji kaže da mi nećemo plaćati penale. A ko će da plaća penale? Da li će Kinezi plaćati penale, gospodine Radunoviću, za ovo što kasni auto-put? Molim vas da odgovorite ovdje pred crnogorskom javnošću. Da li ima penala u ugovoru? Odgovorite mi, da li ima penala u ugovoru? Ko će da odgovara za onu petlju na Smokovcu, zaboravljenu, od 30 miliona eura što će povećati troškove auto-puta za 10% tj. za 81 milion eura? Da li će neko da odgovara? Po ovoj logici, gospodine Radunoviću, svi vi ste ušli u ozbiljnu zonu krivično-pravne odgovornosti na isti način kao što je urađeno u slučaju Zavala sa Pinjatićem i sa čitavom ekipom tamo. Sa Kuljačom, izvinjavam se, nego Pinjatić mi je zbog onog svjedočenja od 300.000 eura koje su uplatili DPS-u ruski generali KGB-a. Vi ste ušli u ozbiljnu zonu krivično-pravne odgovornosti jer ste napravili štetan ugovor po građane Crne Gore i zbog ovoga opet sad imamo troškove i kašnjenje izgradnje auto-puta.

Vi ste zaključili da je povećanjem akciza pala legalna prodaja, a država kroz uličnu prodaju gubi 30 miliona evra. Tu nema nikakve tajne, gospodine Radunoviću. Na ovaj budžet utiču dva klana, klan iz Granda i mojkovački klan koji se bave nelegalnom prodajom i švercom cigareta i u Crnoj Gori i izvan Crne Gore, a novcem koji zarade odatle ili finansiraju Demokratsku partiju socijalista ili kupuju građevinske mašine, a to prikažu na način što su tobož podigli kredite na lizing kako bi pravdali ta sredstva, to znaju ptice na grani, i onda konkurišu na tendere. Pogledajte ko su sve dobitnici tendera. Sve firme koje duguju poreze ili koje se bave švercom cigareta. Naravno, Specijalno državno tužilaštvo tu nema nikakvih ni sumnji ni problema, ali ima problema kada Nebojša Medojević ili bilo ko drugi iz Demokratskog fronta nešto izjavi, odmah sledeći dan treba da idemo u Specijalno državno tužilaštvo da nas saslušavaju. I borba dva klana, imamo već sada rezultate, Veselin Veljović prelazi za direktora Policije. Znači, Duško Marković pojačava svoju poziciju unutar DPS-a i on kaže danas - čuo sam iz medija da je Veselin Veljović predložen za direktora Policije, pa to nama priča. To ne može da priča ni onom penzioneru koga je probudio na gradilištu. On mu je rekao da se kandiduje i on je zabranio da se bilo ko kandiduje za direktora Policije.

Šta radi Milo Đukanović? Milo Đukanović dovodi Zorana Lazovića za savjetnika za bezbjednost. Milo Đukanović pravi svoju mini Vladu, u odnosu na Mila Đukanovića. Kada smo kod Zorana Lazovića, molim vas, imam neku informaciju, da li je tačno da je taj penzionisani policajac kupio novog "bentlija" koji košta 208.500 evra? To je informacija koju imam. Otkud jednom penzionisanom policajcu toliko bogatstvo? Otkud on sada postaje savjetnik predsjednika države ukoliko se klanovska borba između Duška Markovića i Mila Đukanovića ne zahuktava, a posledice te klanovske borbe snose građani Crne Gore kroz ove i ovakve rebalanse budžeta? Ne daj bože ako bi kojim slučajem htjeli da se relaksiramo i da igramo košarku rukama, ne samo što bi sve stalo nego bismo Nebojša Medojević i ja sigurno opet završili u tužilaštvu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:08:10)

Hvala, kolega Kneževiću.

Kao što sam najavio, sledeći govornik je poslanik Petar Ivanović. Neka se pripremi kolega Goran Radonjić, koleginica Marta Šćepanović, Andrija Mandić i Aleksandra Vuković.
Izvolite, kolega Ivanoviću.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:08:34)

Hvala vam.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predjedavajući, kolege poslanici,

Pred nama su predlozi za izmjene i dopune tri zakona, Zakona o akcizama, o budžetu i o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Izmjene prvog zakona, Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, predlažu se u cilju stvaranja uslova za metodološku promjenu računanja budžetskog deficita, odnosno suficita. Drugim riječima, prihvata se međunarodna metodologija i većina poslanika u predloženim izmjenama ne vidi ništa sporno. Izmjene drugog zakona, Zakona o akcizama, za mene su očekivane. U obrazloženju Zakona o budžetu koje je pripremlilo Ministarstvo finansija konstatuje se da je ostvarena niža naplata prihoda od akciza na cigarete od plana. Time se u praksi još jednom potvrdila poznata Laferova kriva koja pokazuje odnos između visine poreza i njegove naplate. Najjednostavnije rečeno, visoki porezi podstiču evaziju ili izbjegavanje plaćanja poreza. Znam da u svakoj nauci, pa i u ekonomiji ne postoji apsolutno slaganje oko brojnih pitanja, pa ni oko visine poreza. Činjenice su neumoljive i važnije od različitih mišljenja. Zato, smatram da prevashodno treba uvažiti činjenice.

Najviše vremena tokom dvodnevne diskusije koju sam pažljivo pratio poslanici su posvetili trećem zakonu, Zakonu o budžetu koji je Ministarstvo finansija predložilo iz tri razloga - promjene u očekivanom ostvarenju prihoda i rashoda, tehničkom usaglašavanju s donošenjem Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave i usklađivanja s međunarodnim standardima. Očekivano, poslanici opozicije iznosili su svoje teze koje pojednostavljeno izgledaju ovako - vlast u Crnoj Gori ne zna ništa, a mi znamo sve. Iako su građani iz svoje pozicije poslali jasnu poruku o tome šta misle o njima, razumijem ovakav pristup opozicije. Jer, kakva bi to bila opozicija naročito u Crnoj Gori kada bi izgovorila jednu-jedinu riječ pohvale Vladi. Zato ću fokus svoje diskusije staviti na tri pitanja.

Prvo, slušajući raspravu pomislio sam da smo kao društvo ostvarili vidan napredak tokom poslednjih gotovo 80 godina od kada je Nikola Đonović objavio knjigu "Zahtjevi Crne Gore politički i privredni", u kojoj kaže: "U jednom kraju gdje bi svaki deseti čovjek podigao sebi spomenik za života ili ga podigao drugome da i sebe time na neki način istakne, koji je još uvijek prije sklon da raspravlja čija je puška prva pukla za slobodu, ko je dao više žrtava, čiji je lični i porodični prestiž veći nego da raspravlja o tome koliki su krediti za njihov kraj, koliki su zadružni krediti, koliki su državni, saobraćajni i građevinski krediti, koliki za zdravstveno podizanje, a koliki za poboljšanje poljoprivrede."

Kažem, pomislio sam jer sam očekivao da poslanici opozicije u svojim kritizerskim osvrtima zagrebu ispod površine i ne plaše građane visinom duga već se ozbiljnije pozabave njegovom strukturom. Drugim riječima, bitnije od toga koliki je dug i za šta se koristi dug za potrošnju ili za razvoj. Napominjem za razvoj, a ne za rast jer je velika razlika između rasta i razvoja. Idiot raste, ali se ne razvija, a razvoj znači promjenu strukture.

Konkretno, u našem slučaju to znači investicija u infrastrukturu, energetiku, saobraćaj itd. Zato upravo krediti razvojnih banaka iznose preko jedne milijarde eura u ukupnom javnom dugu. Pored auto-puta o kojem se najviše govori od tih sredstava rade se sljedeći projekti: vodosnabdijevanje crnogorskog primorja, vodoprojekti u opštinama Kotor, Herceg Novi, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, postrojenje za otpadne vode u opštinama Nikšić, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje, Pljevlja, Kolašin, Rožaje, Bijelo Polje i Berane, zaobilaznica u Nikšiću i Rožajama, izgradnja treće trake i sanacija postojećih puteva u Budvi, Ulcinju, gradskim opštinama

Golubovci i Tuzi, Prijestonici Cetinje, zatim Andrijevići, Kolašinu, Danilovgradu, Plavu, Beranama, Baru, Ulcinju, Šavniku, Mojkovcu, Nikšiću i Bijelom Polju, energetska efikasnost u školama, izgradnja vrtića i socijalno stanovanje, investicija visoko obrazovanje, investicija poljoprivredna kroz projekat Midas, reforma zdravstva, poreskog sistema, projekat energetske efikasnosti u zdravstvenim objektima, upravljanje industrijskim otpadom. Takođe, finansiraju se i projekti upravljanja katastrofom i zemljišnom administracijom. Odobren je francuski kredit za potrebe Elektroprivrede, njemački kredit za nabavku vatrogasnih vozila, poljski i češki kredit za potrebe željezničke infrastrukture, španski kredit za potrebe deponije otpada u Podgorici. Dakle, najmanje polovina javnog duga usmjerena je na investicione projekte koji treba da promijene strukturu ekonomije i način života u Crnoj Gori.

Drugo, teza koja se često čula tokom diskusije da je Crna Gora visoko zadužena zemlja i da nam nema spasa, toliko koliko mi dugujemo ne duguje niko drugi. Ipak, držeći se činjenica želim da uporedim javni dug Crne Gore i drugih zemalja Evropske unije. Na kraju 2017. godine javni dug Crne Gore iznosio je 65% bruto domaćeg proizvoda ili 2,6 milijardi. Mjeren potpuno na isti način, u isto vrijeme, po istoj metodologiji, javni dug EU 28 iznosio je 81,6%, Eurozone 86,7, dok je javni dug pojedinih zemalja iznosio: Grčka 178,6, Italija 131,8, Portugalija 125,7, Belgija 103,1, Španija 98,3, Kipar 97,5, Francuska 97, Austrija 78,4, Hrvatska 78, Mađarska 73,6, Slovenija 76,3, Irska 68 i Njemačka 64,1. Dakle, dug Crne Gore približno je jednak dugu Njemačke 31.12.2017. godine.

Treće, kazao bih nešto o principima. Pored Nikole Đonovića sjetio sam se i Stjepana Radića, osnivača Hrvatske seljačke stranke, koji je u knjizi pod nazivom "Današnja finansijalna znanost" objavljenoj prije 110 godina ili 1908. godine napisao: "Nema ništa lakše na svijetu negoli odrediti na što ćeš i kako što potrošiti osobito ako te ne boli glava od koga ćeš uzeti novac. No, ko imao makar i svojih novaca poveću svotu taj znade da je velika briga i rekli bismo prava vještina novce pametno potrošiti". Godine su se nanizale, ali su se ekonomski principi samo učvrstili. pa i na našim prostorima.

Zato, kada već govorimo o principima, začudile su me neke jučerašnje diskusije koje su usmjerene na to kako se novac troši, a pri tom su se zaboravili predlozi koji su se konkretno odnosili isključivo na potrošnju javnog duga. Podsjećanja radi, iako je bilo predviđeno oko 4.000 žena da treba da dobije poseban status u Crnoj Gori, taj broj se uvećao na 22.051. Iako je bilo projektovano četiri hiljade, samo 4.761 nije htjela da ide u penziju već da dobija sredstva iz budžeta. Iako je bilo predviđeno ukupno četiri hiljade, 4.309 napušta posao da bi dobijala sredstva iz budžeta.

Zato, na nivou principa, a primijetio sam posebno diskusiju onih poslanika koji, koliko je meni poznato, za svoga života na tržištu nikad nijesu zaradili ni jedan jedini euro, dolaze sugestije o tome kako s jedne strane u ovom domu treba predlagati zakone koji će da uvećaju javnu potrošnju kroz potrošnju i zaduživanje, a veoma kritizerski su nastrojani ka onom dijelu javnog duga ili onom dijelu zaduženja koji je usmjeren ka investicijama i promjeni strukture crnogorske ekonomije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:17:04)

Hvala i vama.
Izvolite, kolegice Vukićević.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.18 15:17:13)

Mislim da ste napravili propust zato što niste upozorili gospodina poslanika Ivanovića što je u jednom momentu rekao - idiot raste, ali se ne razvija. Mislim da je to nedopustivo za ovaj visoki dom, pogotovo za poziciju koju pokriva gospodin Ivanović. Mislim da određenom dijelu građana Crne Gore duguje izvinjenje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:17:44)

Koleginice Vukićević, zbilja ostao sam bez teksta. Prečuo sam taj dio. Pokušavam da vodim ovu sjednicu bez incidenata. Nisam ljekar, ne znam to ocijeniti da li je bilo umjesno ili nije. Tako da nastavljamo dalje.

Samo proceduralno, morate se obraćati meni, ne odgovarati poslanici Vukićević.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:18:14)

Poštovani predsjedavajući, bilo bi u krajnjem čak i dobro da su to bile moje riječi, to je bio citat. Čudi me nepoznavanje autorovog citata. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:18:33)

Nastavljamo dalje.

Kolega Radonjić, kao što sam najavio, posle toga koleginica Šćepanović, kolega Andrija Mandić, koleginica Aleksandra Vuković. Imamo još prijavljenih, iz redova opozicije nedostaje samo Budimir Aleksić koji još nije u sali.

Izvolite, kolega Radonjiću.

GORAN RADONJIĆ (24.07.18 15:18:56)

Zahvaljujem.

Najprije da kažem, utisak mi je da je neobičan sam karakter rasprave o rebalansu budžeta, što je jedna od najvažnijih tema ne samo u političkoj sferi nego uopšte jedna od najvažnijih društvenih tema. To je na žalost inače karakteristika djelovanja i to prije svega vlasti pa i dio, rekao bih, jednog sveukupnog dezavuisanja kako uloge Skupštine kao zakonodavne vlasti i politike uopšte. Prirodno bi bilo da ministar, Vlada, kao neko ko predlaže budžet, neprestano obrazlaže, pa i do detalja svoj predlog, čak do pojedinačnih stavki, a da poslanici, kako oni iz opozicije tako i oni iz vlasti pitaju stalno o tom predlogu. U tom smislu sam razumio na samom početku rasprave iz opozicije poziv ministrima da dođu i da se obrate. Umjesto toga mi imamo da poslanici vlasti brane budžet kao da su ga oni predložili. Čak se moglo čuti kako neki poslanici, prije svega DPS-a govore mi predlažemo, rebalansom ćemo uraditi. Hoću da kažem, poslanici vlasti brane budžet koji mi kao poslanici ne sastavljamo nego treba da ga ocijenimo, i da zapravo slušamo nečiju odbranu. Dakle, mi niti sastavljamo niti formulišemo niti predlažemo nego se on izglasava tako što mi kao predstavnici građana treba da se uvjerimo da on zavređuje podršku. Ovdje imamo zapravo apriornu odbranu koju izlažu poslanici vlasti, a onaj ko je zapravo predlagač, ministar, Vlada, uglavnom služi kao zapisničar i uglavnom čuti. Hoću da govorim ovdje o sistemskom aspektu, dakle ulozi Skupštine i poslanika koji čine ovu instituciju, što se stalno ponavlja jedna od tri grane vlasti. Očekivalo bi se čak da naročito poslanici vlasti stalno pripitkuju i da budu vrlo zabrinuti kako za kredibilitet Vlade tako i za svoj kredibilitet. Jer, zar nema nijedan, čudim se, od poslanika vlasti koji ima bar malu nelagodu jer je prije četiri mjeseca izglasan rebalans budžeta pa smo slušali istu i gorljivu odbranu rebalansa, pa četiri mjeseca prije toga je bila odbrana Predloga budžeta. Slušali smo da su to odlična rešenja, pa kako se dobro planira, kako će biti sjajni rezultati.

Očekivao bih da neko kaže da li će Vlada da se uozbilji ili ćemo opet za četiri mjeseca, negdje u novembru da imamo rebalans budžeta jer smo ga, da ne bude ni da je to spekulacija, imali prošlog novembra. Čak sam čuo ovdje, praktično nevjerovatno, da je razlog za pohvalu Vladi što je priznala grešku. Ako je priznala grešku valjda bi trebalo da se pokaže ozbiljnost i da neko pita dokle misli Vlada da stalno koriguje svakih četiri mjeseca svoje projekcije. Da li su oni u stanju uopšte da nešto predvide što bi važno duže od četiri mjeseca? Sama potreba za rebalansom jeste priznanje da se nije radilo kako treba i kako bi se moralo raditi, a ne svako malo, svakih četiri

mjeseca se koriguju projekcije i mijenjaju obrazloženja. Ovdje smo čuli ohrabrujući podatak, Crna Gora je 2006. godina bila na 33% od prosjeka standarda EU, a sada je na 44%. To bi bilo za sve nas ohrabrujuće da mi ne znamo kako živimo i, s druge strane, da se ne sjetimo da je 2007. proširena Evropska unija Bugarskom i Rumunijom, pa 2003. godine Hrvatskom, dakle ogromnim brojem ljudi koji su učinili da taj sveukupni standard i prosjek Evropske unije se smanji. Čuli smo maloprije, zaduženi smo kao Njemačka. Prosto divno, samo bih prije rekao da je kao Njemačka 1932. a ne nikako 2018. godine.

Samo obrazloženje za ovaj rebalans jeste nešto što se ne može prihvatiti. Jedan od uzroka kaže se: "nepredviđeno nagomilavanje neizmirenih obaveza iz ranijeg perioda u sferi zdravstva". Pitam se na logičkom nivou kako može, logično je da se ne predvidi nešto što će u budućnosti da bude, ali da se ne predvidi postojeći dug to je neobično. Da je neka nova neplanirana obaveza, da se desila neka nepogoda to bi se razumljelo, a iznenađen da neko bude ranijim obavezama to je zapravo kuriozitet. Još jednu motivaciju koju smo čuli jeste da postoji nada da se ovim rebalansom zaustavlja dalji pad u naplati prihoda na osnovu akciza na cigarete. Postoji pad i postoji dugi pad koji treba zaustavljati. Vraća se, dakle, vrijednost akciza na nešto što je bilo prošle godine. Ovdje je simbolički umjesto da se ide naprijed nama je cilj da se vratimo na ono gdje smo bili prošle godine. Ako je stanje takvo, alarmantno, onda je potrebno da se daju neke hitne mjere. Ovaj predlog je takav da važi tek od septembra, što je isto neobično.

Takođe, jedno od opravdanja jeste da se očekuje, opet citiram: "oporavak tržišta do kraja 2019. godine". Ovdje je djelovanjem prošle godine učinjena tolika šteta da se nada, a vidjeli smo projekcije koliko su dobre, da će se tek do kraja iduće godine oporaviti tržište. Zaista, za svaku pohvalu. Gotovo kao kriminalac kome se uzme kao dobra stvar, ovdje metaforično govorim, što je priznao da je uradio nešto loše. Valjda je to znak da treba da bude odgovoran. S obzirom na ovako dug period da bi se tržište samo oporavilo, a ne da napreduje, da li je neko kriv za taj pad, za tu bolest tržišta koja se priznaje da dugo traje? Koliko smo kao društvo, kao građani, kao zajednica izgubili zbog tog pada, ili će opet taj koji je doveo do toga da obavlja isti posao? Šta ako nastavi s greškama? Koliko ćemo da ispaštamo tek tada, koliko nas štete čeka? Da li će, dakle principijelno govoreći, u ovom društvu konačno početi da funkcioniše taj princip odgovornosti da, ako neko ne radi kako treba, snosi odgovornost?

Čuli smo, čak, dogodila se eskalacija sive ekonomije pa će ovaj rebalans pratiti snažne mjere protiv sive ekonomije. Šta je sada? Tolike institucije, toliki pojedinci, tolika snaga države, a siva ekonomija, nije tajna, mi svi znamo da ona postoji, toliko je eskalirala pa se kaže da su potrebne "snažne mjere". Dakle, odakle dolaze te cigarete, kuda se transportuju, gdje se proizvode, gdje se prodaju, ko to organizuje, ko radi taj posao? Je li moguće da mi nemamo nikoga da je priveden pravdi, da je zaustavljen, da je spriječen neki lanac, da je zaplijenjen neki kontingent? Ovdje da kažem, kao bivši pušač, kontroliše li iko kakav je kvalitet tih cigareta, ne samo finansijski efekat nego efekat po zdravlje? Dakle, niko ne može vjerovati da je to nešto što se dešava a da država ne može da utiče. Gdje su državni organi, gdje su službe, inspekcije, carina, policija, niko ne može vjerovati da ne može pružiti bar neki otpor. Cijela ta eksplozija šverca cigareta nije došla iznenada, nego predvidljivo, očekivano. O tome je govoreno ovdje u Skupštini i u javnosti kad su uvođene mjere. Sasvim je opravdano pretpostaviti da se to radi svjesno, da je dozvola pa i podsticaj da se sve ovo učini došao sa mjesta gdje se nalazi moć, a to je sam vrh vlasti.

Dakle, moj kolega Danilović je to rekao juče, mi u Ujedinjenoj Crnoj Gori smatramo da je cio taj posao rađen namjerno sa više ciljeva, ali prije svega cilj je bio glavni finansiranje izbornih kampanja za predsjedničke i za lokalne izbore. Ako je to jedan od ciljeva, ako je to slučaj, onda je ovo teški problem. Ovo ne samo da utiče na finansije nego utiče na sve elemente društva, ono utiče na to kakva će biti vlast lokalna i državna.

Sa jedne strane imamo, ovdje je prije neki dan rečeno, mora se nekima progledati kroz prste, čak i nakon što im je omogućen i reprogram poreskog duga. Sa druge strane od MORT-a ili mortusa, dakle Ministarstva održivog ili neodrživog razvoja, rečeno je da su mehanizmi jednostavni, ko ne plati legalizaciju narašće mu to, otkucava, i oduzeće mu se imovina. Pa jednostavno je kad su u pitanju građani, kad su u pitanju povlašćene firme, onda sve može, onda je bolećivost.

Koliko mi se dozvoli, na kraju bih rekao par stvari koje me se tiču lično i profesionalno. Dva

momenta su ovdje istaknuta, jedan je asistenti u nastavi i drugi učenje engleskog u vrtićima. Asistenti u nastavi, da kažem javno, dobro je da konačno se riješi njihov status jer znam lično, dakle godinama je to veliki problem i nije suština samo u njihovom statusu nego uopšte cijelom tom polju na kome treba mnogo da se radi trajno, istrajno. Dakle, godinama su roditelji morali da plaćaju jednu ili dvije plate tim asistentima, to znam i to je istina, dakle oni treba da se obučavaju, treba da se pruži toj djeci mnogo više nego što oni trenutno imaju, da ne sjede u posljednjoj klupi izolovani nego da se socijalizuju, da im se pomogne, da im se da podrška.

Sa druge strane učiti u vrtićima sa tri godine engleski jezik, to je, mislim, u najmanju ruku skandal. Naročito što sam čuo da je obrazloženje da će da upijaju englesku kulturu. Pa valjda naša djeca sa tri godine treba da upijaju našu kulturu prvo. Prvo treba valjda da nauče dobro svoj jezik pa onda da uče... To je nešto što čak ni kolonije bivše ne rade, nego pokušavaju da se oslobode tog teškog nasleđa. A mi sami da tjeramo svoju djecu da uče strani jezik sa tri godine, prosto ne mogu da vjerujem to. Vidite, to nije moje mišljenje, nego većine kolega sa kojima sam razgovarao, koji su profesori kao i ja.

Dakle, šta bi trebalo da bude u budžetu, o čemu bi zapravo trebalo da govorimo. Trebalo bi da govorimo da nema više kriznog poreza, da će se povećati plate u državnom sektoru, da će se povećati penzije, da će se riješiti problem radnika

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:29:29)

Kolega Radonjić, jedanaesti minut je krenuo.

GORAN RADONJIĆ (24.07.18 15:29:34)

Na osnovu cijelog ovog slučaja i novog rebalansa budžeta ništa nam se dobro ne piše i nažalost nastavićemo kao i do sada. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:29:45)

Hvala, kolega Radonjić.

Kolega Ivanović se javljao za komentar, ali imamo proceduralnu reakciju kolegice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (24.07.18 15:29:53)

Potpredsjedniče, ja vas molim da upoznate uvaženog kolegu Radonjića da je ministar u toku jutrašnjeg zasijedanja davao odgovore na postavljena pitanja poslanika i da su pojedini poslanici iz vladajuće koalicije takođe postavljali pitanja ministru. Ali da bi se mogao pratiti tok zasijedanja potrebno je da poslanici budu u sali, a ne da ad hok dolaze samo kada imaju svoje izlaganje ne prateći izlaganja ostalih poslanika. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:30:20)

Koleginice Laličić, ne znam zašto vašu obavezu prenosite na mene. Mogli ste i direktno kolegi Radonjiću to saopštiti.

Nastavljamo dalje. Izvolite, kolega Ivanoviću.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:30:40)

Hvala vam, poštovani predsjedavajući.

Razumio sam da je malo nedostajalo vremena da se završi nekoliko misli pa sam mislio da vam pružim priliku da završite misli do kraja, a da svoje vrijeme iskoristim samo da vas podsjetim na nekoliko činjenica, jer opet možemo misliti što god svako od nas želi, ali činjenice su te koje su neumoljive.

Javni dug Rumunije 31.12.2017. je 35% bruto domaćeg proizvoda, Latvije 40%, Estonije 9%, Češke 34%, Bugarske 25%. Razlog zbog čega sam htio da vam ovo saopštim je da ne stoji teza da proširenje Evropske unije je bio jedan od razloga za povećanje javnog duga. Ja sam u svom izlaganju uporedio Crnu Goru sa zemljama zapadne Evrope i na kraju završio da smo približno na nivou Njemačke, manje od 1% je razlika.

Podsjetiću vas da je uzrok povećanju javnog duga u svim onim zemljama koje su htjele da mijenjaju strukturu velika ekonomska kriza koja je počela 2008. nastavila se 2009, 2010. godine, to je prvo.

Drugo, pretpostavljam da čitate novine i da nešto od onoga što ste kazali kako niste mogli da primijetite da nije nijedan kamion cigareta zaplijenjen, da policija ne radi svoj posao, da niko u Vladi ne radi ništa samo se zapravo uklapa u onu bazičnu tezu koju sam rekao u svojoj diskusiji, da su kritezerske diskusije usmjerene na fonu - vi ne radite ništa, mi radimo dobro. Radi se. Da li se radi dovoljno, o tome treba polemisati. Kako raditi još bolje, ja mislim da o tome treba polemisati. Svaka dobra kritika pomaže, ali kritizerstvo ne.

I na kraju, pretpostavljam da će poslanica Vukićević isto tako reagovati i na riječ "mortus" jer sam primijetio da je osjetljiva na pojedine izraze, jer ovo nije bio citat. Jer u tom "mortusu" radi malo više ljudi nego onih na koje sam uputio ovaj citat. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:33:05)

Kolega Ivanoviću, kolegistica Vukićević mislim da ovom prilikom ima pravo na repliku. Vi ste u vašem komentaru sa kolegom Radonjićem morali da saopštite u negativnom kontekstu neke stvari oko kolegice Vukićević.

Hvala vam.

Kolega Radonjić, izvolite.

GORAN RADONJIĆ (24.07.18 15:33:37)

Evo ovako, najprije da kažem, malo je neumjesno to da vi sad mjerite da li sam ja u sali, ja sam očigledno pratio. Najzad, većina vaših kolega ne sjedi čitav dan tu ali sluša na televiziji. Znači besmisleno je to što ste rekli.

Vidite, "idiot" i "mortus" nikako ne može upoređenje tu da bude. "Idiot" je uvredljiva stvar kao što je uvredljivo što se djeca nazivaju "djeca sa posebnim potrebama". Ona nemaju posebne potrebe nego imaju potrebe za obrazovanje kao i svi drugi ljudi, njima ne treba da se degradiraju i na taj način.

"Mortus" mi znamo kako se u žargonu koristi. Ja sam se našalio, potpuno je jasno bilo da mislim na tako. Nije izgovor da ste nekoga citirali, jer vidite, da kažete "Hitler je rekao to", to vas ne amnestira, čim ga citirate vi ste ga afirmisali, ali ne bih ulazio u to. Htio sam da kažem citirate nam Rumuniju, evo ovdje je iznesen taj podatak, 2.900 evra ako sam dobro čuo je plata ljekara u Rumuniji. Ja mogu da vam govorim koliko je u Hrvatskoj, primjera radi, profesoru univerziteta, mom kolegi, mislim da je šest puta veća nego moja. E sad, vidite, i cijene su veće, to je tačno.

Ali, kad čujem da smo mi kao Njemačka, pa ne znam u kojoj sferi zaista. To je dosta neumjesno reći pa čak i nešto negativno - zaduženi smo kao Njemačka. Pa ne znam da li iko to može da vjeruje, sve i da procentualno nešto bi se moglo dovesti u vezu, Njemačka može biti zadužena u smislu da se razvija nešto. A kod nas je dug ni za šta. Dakle, kao Njemačka, možda smo u boćanju bolji od Njemačke, nadam se da postoji neka sfera, ali govoriti o standardu, o bilo kom aspektu života da smo mi kao Njemačka.

To je zapravo suština, razmišljao sam nešto o apsurdnom u kome mi živimo. Kod nas je moguće javno reći da smo kao Njemačka i da niko nema nikakve posljedice za to. Teško je s tim

polemisati, teško je polemisati, jer to valjda treba da implicira da mi živimo kao Njemci. Ja ne bih rekao ni kao Rumuni, a da ima negativno, da me ne bi sad neko uhvatio u tome. Ja sam htio da kažem, razlozi za te osvrte su da mi povodom rebalansa budžeta ne govorimo niti iko o tome da će nešto da bude bolje, nego pravdamo da je greška napravljena prošle godine, pa da su akcize povećane, što je dovelo do rasta šverca, sivog tržišta, do gubitka prihoda i do organizovanja cijele jedne sive ekonomije čije smo posljedice imali 90-tih godina i to je jedna užasna stvar. A onda se ovdje to izokreće i kaže - dobro je što Vlada priznaje svoje greške. Zaista je teško na to nešto odgovoriti. Ja mislim da Vlada ne treba da pravi greške, jer ako ih pravi da za to snosi odgovornost.

Dakle, praviti svaka četiri mjeseca rebalans budžeta to je samo sobom alarm. E isto ovo što sam čuo da, ja kritikujući da se ministar ne uključuje ... poslanik DPS da kaže mi komentarišemo. Pa vi treba da pitate, a ministar da odgovara. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:36:44)

Hvala, kolega Radonjić.
Koleginice Vukićević, izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.18 15:36:51)

Zahvaljujem. Nadam se da ćete dozvolite da završim, vrlo ću kratko.

Naravno da sam osjetljiva kada su u pitanju osobe sa invaliditetom jer to su lica s kojim sam 26 godina, znam kako žive te porodice, kroz šta prolaze, a mi ovdje prisutni, u stvari više vi jer ste dugo u ovom parlamentu, usvajali ste raznorazne strategije, akcione planove, zakone protiv diskriminacije osoba sa invaliditetom, pa dajte da ih poštujemo i naučimo makar terminologiju na koji način ih moramo oslovljavati i kako ih moramo uvažavati. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:37:49)

Hvala, koleginice Vukićević.
Imamo proceduralnu intervenciju koleginice Marte Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (24.07.18 15:37:57)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Ja se izvinjavam ako sam prekinula koleginicu, ali željela sam da prije nego što ste joj dali riječ, nijesam shvatila da ste joj dali repliku i zato sam željela da znam, da mi obrazložite na osnovu čega je koleginica dobila repliku i šta je to uvredljivo u onome što je kolega Ivanović rekao, jer se replika dobija po članu 101 - ako se poslanik ili drugi učesnik u radu sjednice u svom izlaganju u negativnom kontekstu izrazi o drugom poslaniku. Molim vas, obrazložite mi zašto ste dali repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:38:33)

Član 105, čitajte drugi stav - nije dozvoljeno korišćenje uvredljivih izraza ili iznošenje činjenica i ocjena koje se odnose na privatni život poslanika i drugih lica.

Kolega Ivanović je u komentaru na kolegu Radonjića direktno pomenuo imenom i prezimenom koleginicu Vukićević i to je dovoljan razlog da dam repliku, tako da bih zaključio ovaj dio rasprave.

Izvolite, kolega Ivanoviću, vi se javljate takođe za proceduru. Za repliku, na osnovu čega?

Uključen vam je mikrofon, recite.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:39:31)

Na osnovu vrlo jednostavne činjenice. Ja sam pričao jedno, koleginica je pričala potpuno drugo. Ako je htjela da reaguje na ono što sam ja kazao morala je koristiti izraze koje sam ja upotrijebio, a ne potpuno drugo, molim vas. Ovdje se radi o klasičnoj zamjeni teza. Ako želite da reagujem proceduralno, reagovaću proceduralno prema vama. U redu.

Vi odlično znate...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:40:06)

Kolege, molim vas, ne dobacujte s mjesta, bićete upozoreni, molim vas. Izvolite, kolega Ivanović, da čujemo proceduru.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:40:18)

"Idiot" nije ekonomska kategorija, "idiot" je katogorija koja je definisana načelima druge nauke. Ja nisam govorio o invalidnim licima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:40:31)

Kolega Ivanoviću, upozoravam vas, sad nemate mikrofon uključen. Upozoravam vas, znači obraćate se meni. Koleginica Vukićević u svojoj replici nije koristila uvredljive izraze i molim vas da završimo ovaj dio rasprave. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:40:53)

Uvaženi predsjedavajući, ja sam dužan u ovom momentu da ipak nešto raspravim sa vama na nivou principa, principa koji se odnose na pravila vođenja ove sjednice.

Prošlog puta kada sam reagovao proceduralno, vi ste meni kazali sljedeće - Petre, to što ti možeš da kažeš nešto u tri minuta, nekom drugom treba mu šest minuta - pa ćemo zbog toga da vrijeme rastežemo kao gumarabiku, ne onako kako je pravilo nego kako kome odgovara da bi svako mogao da kaže to što hoće. Ja uvijek poštujem vrijeme koje imam na raspolaganju, ne prelazim preko toga. I reagovao sam prošli put. Dobio sam ovako tumačenje. Sada reagujem da ako upotrijebim jednu riječ i neko na tu riječ reaguje, neka vodi polemiku sa mnom oko te riječi za koju ste vi procijenili da je bila uvredljiva. Mislim da ste pogrešno procijenili, da ona uopšte nije bila uvredljiva, da nije nikakvo političko ili ekonomsko tumačenje ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:41:50)

Kolega Ivanoviću, molim vas, sjedite.

Kolega Ivanoviću, ja sam vam dao priliku da proceduralno pojasnite sa koleginicom Vukićević u prvoj vašoj replici. U komentaru sa kolegom Radonjićem opet ste pomenuli koleginicu Vukićević, što niste po meni imali pravo, ona je dobila kaznenu repliku, ja cijenim da vi nemate tu mogućnost. Molim vas, sjedite, nastavljamo dalje.

Koleginice Šćepanović, da li želite riječ?

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:42:25)

Da preslušamo stenogram, da vidimo šta je to bilo uvredljivo, da vidimo šta je bilo uvredljivo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:42:31)

Kolega Ivanoviću, molim vas, sjedite, ja održavam red na sjednici.

PETAR IVANOVIĆ (24.07.18 15:42:38)

Mi tražimo pauzu da vidimo šta nije u redu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:42:40)

Sjedite, ne možete vi tražiti pauzu, može vaš klub ako cijenite. To nije praksa Skupštine. U međuvremenu možete tražiti stenogram, pročitajte i onda ćemo raspraviti. Izvolite, kolegice Šćepanović. (Prekid)

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.18 15:42:58)

Uvaženi potpredsjedniče, definitivno ćemo tražiti pauzu u ime kluba iz razloga što ovdje nije riječ o tome da li je kolegica dobila repliku ili nije. Riječ je o tome što ste kazali, po našem mišljenju, netačno, kažem analizirajući ono što je kolega Ivanović kazao, rekli ste da je uvrijedio kolegicu, što elementarno nije tačno i što bi bilo elementarno nekorektno da je uradio, a nije uradio. Tako da mislim da ste prekršili Poslovnik jer ste dali repliku, ponavljam, ne zbog replike, nego zbog toga što kolega Ivanović nije nikoga uvrijedio. Vi dobro znate da sigurno ne vrijeda ovdje nikoga i to je način na koji se on obraća kolegama.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:43:45)

Kolega Rakočeviću, vi možete cijeniti, ali to je samo vaša ocjena. Ja imam pravo da vodim sjednicu, vi nemate. Tako da, ako vam nije bilo po mjeri, i ne želim više raspravljati u ovoj situaciji. Zašto je kolega Ivanović dobio, napravio mogućnost da ima repliku kolegica Vukićević, zato što je nju u svom izlaganju pominjao, na komentar kolege Radonjića. To nije imao pravo. Tako da vas molim da raspravimo.

Da li vi želite, kolegice Šćepanović, izlaganje? Izvolite. Kolegice Šćepanović, da li ste tražili pauzu? Izvolite, kolega Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.18 15:44:47)

Dopustite da napravimo pauzu, u ime kluba je tražimo. Mi možemo ovdje da organizujemo glasanje da li se povrijedio Poslovnik ili ne. Ja predlažem da to ne radimo, međutim dopustite pauzu makar dva minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:45:00)

Imate pauzu i 10 minuta što se mene tiče. Izvolite.

-Pauza-

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:49:37)

Kolege, nastavljamo sa radom.

Kao što sam najavio, sljedeća govornica je kolegunica Marta Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (24.07.18 15:49:53)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi građani, s obzirom da su objedinjene tri tačke i da se sve tri tačke tiču budžeta, trudiću se da obuhvatim sve. Prije svega žao mi je što već dva dana govorimo o ovim tačkama, s druge strane nema ili vrlo malo ima konstruktivne rasprave, samo populistička priča gdje se zamjenom teza manipulativno ali kratkoročno profitira. Na duge staze građani ipak iz izbora u izbore pokazuju kome vjeruju.

Ovim predlozima je nastavljeno sa sprovođenjem fiskalne konsolidacije. Osnovni cilj ovih predloga je balansirani budžet, odnosno kako je rekao i kolega Vuković, praćenje budžeta u realnom vremenu, napraviti presjek, predložiti rebalans, u krajnjem je to i odraz transparentnosti i bez obzira što je ovo drugi rebalans u ovoj godini podsjetiću da se procjene MMF i Svjetske banke i Evropske komisije za 2018. godinu kreću u rasponu od 2,8 do 3,1 bruto društvenog proizvoda.

Ono što je činjenica je da je Vlada preduzela sve mjere i aktivnosti u cilju konsolidacije javne potrošnje prije svega povećanjem naplate svih vrsta prihoda i to pokazuju svi podaci poreske uprave. Važno je istaći da se tekuća budžetska potrošnja servisira iz tekućih prihoda a da se zaduživanje vrši radi finansiranja kapitalnih investicija koje su snažan faktor ekonomskog razvoja.

Što se tiče kreditnog zaduženja moram da pomenem i projekte koji se realizuju iz ovih kreditnih zaduženja, između ostalog to su i projekti energetske efikasnosti, projekat katastra, rješavanje stambenih potreba, vodosnabdijevanja, odlaganja otpada, unapređenje poreske administracije, unapređenje lokalnih puteva, saniranje deponija. Konkretno neke projekte je pomenio i kolega Ivanović. Dakle, to se sve finansira od ovih namjenskih kredita.

Što se tiče kapitalnog budžeta kojim se doprinosi realizaciji kapitalnih projekata, ali bih rekla i ravnomjernijem regionalnom razvoju s obzirom da većina ovih projekata se realizuje na sjeveru. Problem koji se ovdje danas pomenio, a i juče, jeste problem sive ekonomije. Kako bi povećali prihodnu stranu moramo se baviti ovim problemom, a sa druge strane imamo podatke poreske uprave o broju kontrola kod subjekata koji ne poštuju zakonske propise i tu zaista u praksi dolazi do toga da nam zamjeraju da se prosto jedni te isti subjekti kontrolišu a da se mjere prema onim subjektima koji nijesu registrovani spram kojih se ne mogu preduzeti zakonske mjere, da se tu po tom pitanju ništa ne čini.

Takođe, smatram da nije sve na Ministarstvu finansija, da to mora biti jedna koordinirana akcija više organa, ali je takođe važno istaći da u budžetu imamo i stavke Jačanje kadrovskih kapaciteta i mislim da bi trebalo povećati sredstva inspekcijским organima, prije svega Upravi za inspekcijske poslove a i poreskoj upravi jer je neophodno povećati broj izvršilaca kako poreskih inspektora, a sa druge strane izuzetno je važno povećati broj izvršilaca vodoprivrednih inspektora, rudarskih, šumarskih inspektora kako bi se adekvatnim vršenjem nadzora u ovoj oblasti, konkretno sada mislim na koncesije, to višestruko vratilo budžetu, jer zaista je činjenica da mali broj izvršilaca ne može da pokrije kompletan teren Crne Gore kako bi bio efikasan inspekcijски nadzor u ovoj oblasti.

Što se tiče diskusija i današnjih i na strani poslanika Demokratske partije socijalista kojima se prigovara da zatvaraju oči pred realnošću, mislim da smo kao poslanici govorili jezikom činjenica, da nijesmo zatvarali oči pred realnim situacijama, da smo se osvrnuli na sve ono što je trebalo da se osvrnemo, da smo svakako bili u okviru teme, da se nijesmo bavili opozicijom,

nijesmo se bavili ni suđenjima, ni optuženima, ni klanovima, ni lošim izbornim rezultatima. Dakle, bili smo u okviru teme. Danas smo ovdje čuli da o ukidanju nadoknade majkama govore one koje nijesu ni podržale ovaj zakon, da o siromaštvu govore oni koji nijesu osjetili šta znači ni S od siromaštva. Da su zabrinuti za povećanje stope poreza i poreza oni koji su glasali za ove predloge povećanja pa da su oni bili sa razlogom prethodne Vlade, da optužuju Vladu za pogrešnu procjenu oni koji su predlagali zakon u ovom parlamentu bez finansijske procjene. Dakle, oni koji jedno pričaju a sasvim suprotno rade onamo gdje oni vrše vlast na lokalnom nivou, izvinjavam se, gdje su vršili vlast.

Dakle, kao poslanici Demokratske partije socijalista govorili smo isključivo realno, činjenično i svakako ćemo podržati ove predloge zakona.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 15:55:31)

Hvala, kolegice Šćapanović.

Kolega Andrija Mandić i kolegica Aleksandra Vuković poslije.

Izvolite, kolega Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (24.07.18 15:55:40)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o jednoj veoma važnoj temi koja direktno utiče na živote građana i ona svakako govori o ozbiljnosti vršenja vlasti u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore, dakle ista ova vlada 27.decembra 2017.godine predložila je budžet koji je iznosio oko dvije milijarde eura i Vlada Crne Goje, koja ne raspolaže malim novcem jer dvije milijarde eura nijesu mala količina novca, iskazala je i svoj odnos prema majkama Crne Gore tako što je objašnjavala da je to dinamit u finansije Crne Gore, da je to najveće opterećenje, da je to ono što će uništiti finansije, a sjećamo se prethodnih godina koliko smo garancija koje je Vlada davala raznim preduzetnicima i raznim privatnim kompanijama platili u ovoj zemlji. Želim da iskažem žaljenje zbog, po meni, neodgovorne politike Vlade i nemanja osjećaja za ugrožene kategorije stanovništva iako smo u Ustavu Crne Gore, odnosno pisci u Ustavu Crne Gore zapisali da je ovo socijalna država, da je ovo zemlja socijalne pravde i da će se voditi računa prvenstveno o trošenju zajedničkog novca za zadovoljenje potreba najranjivijih kategorija. Jedna ljevičarska vlada je u suštini povukla političke poteze kojima je te najranjivije kategorije ostavila po strani, a vodila brigu o onim kategorijama koje nijesu nimalo ranjive.

Kroz rebalans budžeta, a imali smo ih dva u ovoj godini, u martu 2018.godine i ovo je sada drugi rebalans, projektovani prihodi će biti dvije i po milijarde, dakle 500 miliona više nego što su bili 27.decembra 2017.godine i imaćemo takvu situaciju da će se onima kojima je prirodno bilo omogućeno u susret lokalnim i predsjedničkim izborima, onoj privilegovanoj kasti švercera cigareta kroz povećanje akciza kada su svi i dobronamjerni ljudi ne samo u Skupštini nego u ukupnoj crnogorskoj javnosti govorili da te akcize tako visoko podignute na cigarete treba samo da pospješe prodaju cigareta na sivom tržištu kako bi se finansirala izborna kampanja Demokratske partije socijalista, Socijaldemokrata i u suštini vladajuće koalicije. Govorim o onoj strukturi koja je nakon ovih lokalnih izbora konstituisala vlast u najvećem broju opština i koja je imala predsjedničkog kandidata koji je na predsjedničkim izborima pobijedio.

Nije nikakva tajna, za razliku od drugih zemalja gdje dolazi do izbora i gdje ljudi, kao u Italiji, koriste vlastite kreditne kartice kako bi finansirali političku kampanju opcije kojoj pripadaju, gdje sa sedam - osam miliona evra preuzmete vlast u jednoj Italiji uloženi u predizbornu kampanju, da u malenoj Crnoj Gori koja broji 500.000 stanovnika, oni koji žele da sačuvaju vlast, a čuvaju je evo već punih 30 godina, moraju da utroše na desetine miliona evra. Svakako da ti ljudi ne žele da troše vlastitih desetak miliona evra, a moglo bi nekoliko ljudi koji predvode tu političku strukturu iz svojih štekova da izvadi i da finansiraju tu kampanju, nego po ustaljenom principu osmisli se neka dobra akcija, to je u ovom slučaju bilo povećanje akciza, što je direktno uticalo na povećanje sivog tržišta, finansiranje izborne kampanje i sada 1. septembra dovođenja u prirodno stanje tržišta

cigareta kako bi se opet zadovoljavale neke potrebe koje su neophodne samoj Crnoj Gori. Nije to nikakva tajna, ali je važno ovdje u Skupštini Crne Gore da o tome javno govorimo kako bi i posljednji građanin koji se zanima sa ukupnim životom i koji se zanima sa finansijama Crne Gore bio obaviješten kako to funkcioniše ovdje u Crnoj Gori, kako se rade političke kampanje i da političke kampanje su direktno uslovljene količinom uloženog novca, a po pravilu taj novac nema nikakve veze sa onim zakonskim finansiranjem kampanje. Neko je od mojih kolega govorio kako postoje interesne političke organizacije koje daju glasove zavisno od toga da li će nekoga zaposliti ili će dobiti neku količinu novca u susret samim izborima.

Mi smo kao politička opcija Demokratski front imali jednu sjajnu ponudu prema građanima Crne Gore 2016. godine i ona je bila na snazi na lokalnim izborima, da kroz registraciju nelegalno sagrađenih objekata koja bi bila besplatna omogućimo toj ugroženoj kategoriji stanovništva da dođe do posjedovnih listova, a vidimo sada da se samo u ovoj situaciji prijavilo 50.000 ljudi koji imaju nelegalne građevinske objekte, dakle jedan veliki broj građana, ali nažalost mnogi od njih su se opredijelili da glasaju za Demokratsku partiju socijalista koja im je sada ispostavila konkretnu fakturu mnogo veću od onoga što su dobili u susret izborima da bi glasali za Demokratsku partiju socijalista. Takođe smo imali ponudu vezano za električnu energiju da otpišemo dugove koje imaju. Mnogi od njih su se polakomili na 50 ili 60 eura, a sada će biti utjerivano 500,600 ili 1.000 evra zato što im je tog petka ili subote trebalo 50 evra za zadovoljenje neke najniže potrebe.

Građani nijesu racionalno u tom trenutku razmišljali i naša je obaveza kao političara da ih obavještavamo, da ih upoznajemo sa situacijom da ne misle da im je bilo ko šta dao i da im je učinio, nego da su mogli dobiti više da su poštovali, pojedini među njima, naravno koji su glasali za Demokratsku partiju socijalista, Socijaldemokrate, Bošnjačku stranku, albanske nacionalne stranke, Liberalnu partiju, Hrvatsku građansku inicijativu, da su glasali za neku drugu opozicionu opciju koja bi mogla izaći u susret i zadovoljiti one potrebe koje su imali i koje su očekivali da treba njihova zemlja da ih zadovolji.

Moram ovdje kao predsjednik Nove srpske demokratije da istaknem jednu važnu činjenicu. Ipak je ovo nekako top tema u Crnoj Gori, dolazak srpskog patrijarha Irineja u Crnu Goru i njegova konstatacija da srpski narod na ovom prostoru i Srpska pravoslavna crkva su ugroženi kao što su bili ugroženi nekada u Nezavisnoj državi Hrvatskoj. Tu se podigla velika povika od strane Vlade Crne Gore, od predsjednika Crne Gore, vidimo da danas reaguju pojedine opozicione stranke u Srbiji koje su u dobrim odnosima sa pojedinim strankama iz Crne Gore, da osuđuju takvu konstataciju patrijarhovu, a ja želim u ime srpskog naroda da se zahvalim patrijarhu Irineju, da mu se zahvalim što je saopštio istinu, da mu se zahvalim zato što vodi brigu o srpskom narodu za razliku od mnogih srpskih političara izvan Crne Gore kojima srpski narod u Crnoj Gori predstavlja problem i najviše bi volio da ovdje ne postojimo kako bi oni mogli da izgrađuju odnose sa crnogorskim režimom koji je po svojoj prirodi, po svome karakteru, po svom dosadašnjem ponašanju pokazao se u potpunosti kao antisrpski. Da kažem da je patrijarh Irinej govorio istinu iz prostog razloga što vi danas u Crnoj Gori kao režim nemate, recimo u Vladi jednog Srbina, nemate nijednog visokog oficira koji je Srbin, nemate u pravosuđu, dakle u sudovima od Osnovnog do Vrhovnog suda bukvalno nijednog sudiju koji je Srbin, nemate nijednog direktora škole i direktora vrtića koji je Srbin, nemate u državnoj administraciji od 60.000 ljudi par procenata onih koji se nacionalno izjašnjavaju kao Srbi, ne zato što tamo nema Srba nego zato imaju uputstva da moraju da čute i da moraju da se maskiraju i da moraju lažno da se predstavljaju. Vidite, u Nezavisnoj državi Hrvatskoj nijesu mogli da se lažno predstavljaju. U Vladi Ante Pavelića bila su dva Srbina, dvojica ministara su bili Srbi. Od 93 generala u vojsci Nezavisne države Hrvatske u onim domobranima bilo je 13 generala koji su bili Srbi, jer je Ante Pavelić želio upravo svoju antisrpsku politiku koja je počivala na genocidu prema srpskom narodu da maskira tako što će da glumi da daje pravo srpskoj nacionalnoj zajednici.

U Crnoj Gori nije tako. Vi ste otišli korak dalje. Vi brutalno želite da stavite do znanja srpskom narodu da ako ste Srbi ne možete da budete ništa.

U Nezavisnoj državi Hrvatskoj i ako ste Srbin, dok je Jasenovac radio punom parom, Ante Pavelić je želio da pred tadašnjom međunarodnom zajednicom glumi kako u Vladi ima nekog Srbina i kako čak i u njihovoj vojsci postoje ljudi koji pripadaju srpskom nacionalnom biću. Jesu to bili izdajnici srpskog naroda, to niko ne dovodi u pitanje, ali ... koliko su bili taktičniji u sprovođenju svoje antisrpske politike, a vi brutalno gazite sve pred sobom i ne želite da pokažete bilo kakvu

odgovornost.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.18 16:05:54)

Kolega Stanišić javio se za komentar prvi. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (24.07.18 16:05:56)

Hvala, potpredsjedniče.

Kolega Mandiću, u startu ste počeli sa minimiziranjem Crne Gore. Vjerovatno ponešeni ovom, da kažemo svetovnom i duhovnom misijom vašega patrijarha. Rekli ste tu oko 500 hiljada građana Crne Gore, 520, odmah ste za 130 otišli dolje. Nemojte tako o narodu iz koga potičete. Vama nije kolijevka Srbija i iz vašeg plemena i bratstva niko ne vodi porijeklo iz Srbije, niko, ja to znam, a vi me demantujte ako nije tako.

Rekli ste jednu tačnu konstataciju, sjajnu ponudu ste imali 2016. godine, nijeste mogli bolju. Imali ste para više nego Njemačka za izbore. Dijelili ste ih i šakom i kapom, ali srećom "malo Eću malo preduzeću". Nijeste sve podijelili, pa ste neke počeli da dijelite poslije izbora. No dobro, nećemo o tome sad.

Samo da vam kažem, izjava vašeg patrijarha ne doprinosi multietničkom i multivjerskom skladu Crne Gore niti doprinosi Srbima u Crnoj Gori niti Srbima i u Srbiji ni bilo gdje i uopšte ne doprinosi dobrosusjedskim odnosima i dobrim bilateralnim odnosima između Srbije i Crne Gore.

ANDRIJA MANDIĆ (24.07.18 16:07:43)

Dobro je danas da i na ovoj temi raspravljamo u Skupštini Crne Gore i meni je drago ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:07:45)

Zahvaljujem se poslaniku Stanišiću.

Pravo na odgovor na komentar ima Andrija Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (24.07.18 16:07:57)

Kažem, dobro je da u Skupštini Crne Gore raspravljamo na ovu temu jer je to tema koja je postala ne samo crnogorska nego regionalna. Srbi iz Crne Gore su patrioti, vole Crnu Goru i dobro ste rekli da mi imamo svi korijene ovdje i kada govorimo o našem odnosu i odnosu sa Crnogorcima kažemo da ste vi naši rođaci, jer linija koja dijeli srpsko i crnogorsko nacionalno biće u Crnoj Gori ne prolazi između sela, ne prolazi između plemena, nego prolazi kroz porodicu. Ali mi koji smo tradicionalnog nacionalnog identiteta, dakle onog identiteta kome je pripadao i vaš prađed kad nije bilo crnogorske nacije i koji smo sačuvali tu srpsku nacionalnu svijest, nemate pravo da nas prisiljavate da je promijenimo i da postanemo to što ste vi tako što ćete silom, zloupotrebama, diskriminacijom da izvršite nasilnu asimilaciju vaših rođaka koji su Srbi. Evo, dakle svi u Crnoj Gori razumiju o čemu se radi, a ta nasilna asimilacija upravo počiva na ovome o čemu sam pričao, za šta je, između ostalog, zadužen i ministar finansija, dakle potpuna diskriminacija.

Kada bi se gledalo da gotovo trećina građana Crne Gore su iz srpske nacionalne zajednice, da polovina govori srpskim jezikom, onda možete izvesti zaključak da polovinu ovog budžeta ili najmanje jednu trećinu ovog budžeta pune Srbi.

Kako se troši taj novac? Kroz PDV, mi smo neko ko kupuje, mi smo neko ko troši, mi smo neko čiji sunarodnici u najvećem broju dolaze na crnogorsko primorje. Dakle, imamo i te kako značajnu ulogu za punjenje budžeta Crne Gore. Kako se on troši?

Uglavnom, vodi se jedna diskriminatorska politika da za zadovoljenjem nacionalnih, kulturnih, duhovnih potreba srpskog naroda i crkve kojoj on pripada i kojoj pripada veliki broj Crnogoraca, najveći broj Crnogoraca, jer to nije samo nacionalna crkva nego pravoslavna crkva, najveći broj crnogoraca pripada upravo Mitropoliji crnogorsko-primorskoj i Episkopiji budimljansko-nikšićkoj, onda možete da izvedete zaključak kuda ovo vodi i koliko je ovo loše stanje. Mi ovo kada pričamo i ovo što je rekao patrijarh Irinej ne doživljavamo samo kao puku kritiku crnogorskom antisrpskom režimu, nego kao poziv da se nešto promijeni u Crnoj Gori, dakle da nešto treba da se mijenja. Od 2006. do 2018. evo punih 12 godina ta politika diskriminacije i pokušaja nasilne asimilacije nije dala rezultate. Sve stoji onako kako je bilo i 2005. godine, samo što imamo situaciju koja je na ivici sukoba. To je konstatovao i američki predsjednik, evo i predsjednik Srbije Vučić je saopštio da je greškom nekih iz Beograda koji su bili na vlasti došlo do ovakvog ... koji je nepovoljan za srpski narod u Crnoj Gori. Eto to je ono što treba u budućnosti da sagledamo. Dakle, nije ovo nikakva mržnja, mi samo govorimo da se ova zemlja kreće u jednom pogrešnom pravcu i da treba sagledati sve činjenice. Imate poslije crnogorske nacionalne zajednice drugu po brojnosti nacionalnu zajednicu koja je jako nezadovoljna svojim statusom u ovoj zemlji. To mora da se riješi.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:11:32)

Uvaženi poslanici i građani, malo smo kreativno tumačili tačku dnevnog reda, gdje po nacionalnoj osnovi narodi plaćaju određeni PDV, molim vas da se ipak držimo teme. Znači da se držimo tačke dnevnog reda koja je vezana za budžet.

Na ovaj način je završena rasprava između diskusije koju je imao poslanik Mandić i poslanik Stanišić.

Za komentar diskusije poslanika Mandića javio se i Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (24.07.18 16:12:18)

Budžet može biti vrlo je važno oruđe odnosa dijalektičkih skupina u svakoj zemlji i naroda u svakoj zemlji i može biti oruđe za zloupotrebu ili za pozitivnu upotrebu i stimulaciju. Zatim imamo i pozitivnu afirmaciju, savjete nacionalne koje smo formirali u građanskoj državi, televiziju nacionalnu koju gledamo u ovoj Crnoj Gori i sve je to dio budžeta, to se finansira iz budžeta, da vas podsjetim, tako da to jeste dio budžeta.

Nije dobro da ovdje nasjednemo na politiku "zavadi pa vladaj". Svaki vjerski poglavar ima pravo na svoje mišljenje i javno mišljenje, ali je to ista politika iz 90-tih godina, zavadi po nacionalnoj osnovi pa vladaj. Ta politika je bila dominantna i u njenom krilu je i sjedio ovaj režim 90-tih godina, na toj politici se vodio rat, na toj politici se vodio rat, na politici teritorije, krvi i tla. Na toj politici nekih drugih patrijarha i mitropolita se pokušava praviti država. Viđeli smo da to ne ide, da su gubitnici Srbija, Crna Gora i sve bivše jugoslovenske republike.

Manje je bitno je li patrijarh, je li muftija, je li crnogorski ili srpski, to je manje bitno. Religije mora biti. Naučili smo na krvavim primjerima - vjerske zajednice odvojeno od države. Naučili smo mi na Balkanu barem koliko je krvavo miješanje religije i države i politike u XX vijeku. Ozbiljni narodi su to završili u prethodnim vjekovima, u ratovima ruža, u krstaškim ratovima itd. Mi kao manje politički razvijeni narodi smo to naučili u drugoj polovini XX vijeka. Toliko kasno, a bojim se da to još uvijek nismo shvatili i da ne pamtimo.

Ima pravo srpski patrijarh na svoje mišljenje. Naravno, ne treba reći koliko se ne slažem sa njegovim mišljenjem, koliko to mišljenje nije ni politički pametno za srpski narod u Crnoj Gori, ali to je njegovo pravo i ja čak ne mislim da ga osuđujem, nego mislim da mi u Crnoj Gori, ovi koji sjedimo ovdje, ne treba od toga da pravimo dodatne politike. Razumijem srpski narod da može se osjećati, vas kao predstavnika, jedina politička partija ovdje srpskog naroda ste vi, gospodine Mandiću, imate pravo na svoje mišljenje. U nekim prošlim diskusijama sam rekao da Crna Gora ima sreću da su svi njeni narodi državotvorni narodi i to je sreća države Cne Gore. Ali mi ovdje, ako se osjeća da su nekad proganjani Crnogorci, Bošnjaci, Muslimani, Albanci, Hrvati, sad

posebno osjećaju da se proganjaju Srbi u Crnoj Gori, treba da sjednemo i o tome razgovaramo. Ne u jednoj diskusiji, ne oko budžeta, treba da sjednemo u nadležnom tijelu ili partijskim dogovorima, najbolje nadležnom tijelu, i o tome otvorimo ozbiljnu argumentovanu raspravu.

Ako budemo ponovo krenuli da se gađamo izjavama vjerskih velikodostojnika, čija to nije ni dužnost, a ni pravo, da nam vode i uređuju državu, mi ćemo opet biti epizodisti. Kad kažem mi, nisam nikad bio epizodista tog dijela, ali mi epizodisti, neki komjima narod nije dao pravo da vode državu i politiku. Dao im je pravo da vode duhovnu politiku, da uče jevanđeljima ili Kuranu ili nečemu drugom, ali im nije dao pravo da vode politiku jer se za to nijesu ni kandidovali niti na to imaju ustavno i zakonsko pravo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:16:07)

Ja sam sad preuzeo predsjedavanje, ali mi se čini da se ovaj član 97 zbilja ne koristi onako kako bi trebalo da se komentariše izlaganje onoga na koga se odnosi, pa sugerišem da ubuduće vodimo računa o tome. Ovo je trebalo da bude komentar na diskusiju poslanika Andrije Mandića.

Na osnovu toga Andrija Mandić ima pravo na odgovor. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (24.07.18 16:16:41)

Hvala.

Ja ne mislim o vama i vašoj stranci da ste vi pojedinačno i vaša organizacija neko ko je igrao epizodnu ulogu u crnogorskim dešavanjima. Ja vas doživljam kao ključnog ideologa antisrpske politike koju je uspostavio ovaj režim. U suštini, vi ste glavni tvorac Ustava Crne Gore, vi ste vodili veliku bitku od 1998. do 2000. godine sa Narodnom strankom ko će Demokratskoj partiji socijalista koju je predvodio Milo Đukanović nametnuti svoju ideologiju, vi ste pobijedili. Namećući svoju ideologiju Demokratskoj partiji socijalista sve je krenulo u ovom pravcu.

Da budem pomalo i ličan, mi smo poslanici koji su dugo u ovom parlamentu, mi smo tražili stotine puta da dobijemo kao srpski poslanici materijale na ćirilici, nikad ga nismo mogli dobiti u ovom parlamentu. Maltretirali ste nas i sa ona dva Ćirgićeva slova u dokumentaciji koju smo dobijali ovdje kao poslanici u opoziciji. Dakle, niste vi tako benigni tip kao što želite da se predstavite u političkom smislu. Čak u opoziciji, vi ste ključni čovjek koji je razdvojio opoziciju na građansku i na opoziciju Demokratskog fronta. Zašto? Zato što ste prepoznali da među opozicionim strankama koje su pripadale nekada bloku za zajedničku državu kome smo pripadali svi mi, može da se pronađe neko ko će da se odrekne tog uvjerenja i pripadnosti bloku za zajedničku državu, a konkretno mislim na Demokratsku Crnu Goru, koju ste vašom vještinom preveli da jače brani tekovine 21. maja 2006. godine nego što je branio neko ko je učestvovao 2006. godine na tom referendumu, čak u nekim elementima jače ih brane nego vi. Dakle, to je vaša uloga. Vi ste veoma opasan čovjek u političkom smislu i veoma nezgodan za političku opciju koja želi da predstavlja srpski narod i da gradi najbolje moguće odnose sa Srbijom. Ja bih zamolio da dobijem samo malo dodatnog vremena, želio bih da se obratim ministru finansija.

Rekao sam koliko procjenjujem da naš narod puni budžet Crne Gore i koliko je diskriminisan i koliko se malo ulaže novca u njega, ali konkretno projekat Srpske kuće. Ja sam razgovarao više puta s predsjednikom, tadašnjim predsjednikom Vlade Srbije Aleksandrom Vučićem, to je moja ideja i naše stranke i Demokratskog fronta, odnosno političke opcije u Demokratskom frontu koja pripada bloku za zajedničku državu, dobili smo 3,5 miliona, uplaćeno od strane Vlade Srbije i trebalo je 500.000 evra da se povrati na račun PDV-a kako bi opremili tu zgradu koju je kupio srpski narod. Ali vaše ministarstvo, čak i novac koji nema nikakve veze sa Crnom Gorom, umjesto da nam vrati 500.000 evra da opremimo i da stavimo u funkciju tu Srpsku kuću, vi ste tih 500.000 odvojili i našu muku, ne samo što ne dobijemo ništa, mi kulturne ustanove srpskog naroda, televizija srpska, radio srpski, Matica srpska, Institut za srpsku kulturu, nego smo došli u poziciju da i novac koji smo mi nabavili, koji nam je došao, da nam se uzme. Kao što je onaj kolega naš donedavno u Parlamentu gospodin Pinajtić objašnjavao kako ruski novac završava u džepovima Demokratske partije socijalista, gospodine Stanišiću, tako evo i ovaj novac

koji smo mi obezbijedili od Vlade Srbije da se finansiraju kulturne potrebe Srba, vi ste 500.000 odvojili i dopunili budžet Crne Gore.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:20:49)

Da čujem koji član Poslovnika.

RANKO KRIVOKAPIĆ (24.07.18 16:20:54)

Mislim da je uvredljivo reći da vodimo antisrpsku politiku i to direktno tako implicirati jer je pitanje jednog naroda čitavog, nije partije, nego pitanje jednog čitavog naroda, naravno osjećam da je to uvredljivo. Za mene je to uvredljivo da neko kaže da vodim antisrpsku politiku, kao što ja nikom ovdje nijesam rekao da vodi anticrnogorsku politiku ako je Srbin, niti ja vodim antisrpsku što sam Crnogorac ili Jugosloven ako nekome više odgovara, više se osjećam Jugosloven nego i Crnogorac, ali je uvredljivo ako mi neko kaže da vodim antisrpsku politiku, ja tu tražim repliku.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:21:27)

Član 101 omogućava poslaniku ako je neko u svom izlaganju u negativnom kontekstu izrazio drugom poslaniku, navodeći njegovo ime i funkciju, kao što je ovdje uradio gospodin Mandić. Ako uspostavimo praksu da zbog ovako izgovorenih riječi kao što je bila ova politička, onda računajte da će DPS vrlo često koristiti to pravo koje nekoliko puta smo im uskratili.

Ako poštujemo iste principe, a ja želim da poštujemo iste principe, ipak sugerišem da ne iskoristite ovo pravo jer će nas to dovesti da neke druge kriterijume poštujemo. Kao neko ko predsjedava ovdje razumio sam da ste razmjenjivali određene informacije i da je ovdje korišćen član 97. Po članu 97 poslanik, radi pojašnjenja stavova, ispravki navoda i konstatacija izlaganja, daje komentar izlaganja. Vi ste komentarisali izlaganje diskutanta Mandića, on je na sličan način, kako sam ja to razumio, komentarisao i odgovorio vama na određene stvari. Ja zbilja mislim da nemate pravo, da nemate pravo po ovome članu 101, a spreman sam da razjasnimo na kolegijumu ovakve i slične situacije.

Mi smo danas na kolegijumu razmatrali i ovu opciju vezano za vaše pravo da u okviru opozicije komentarišete jedni druge. Smatrali smo da to nemate pravo. Argumentacija koja je bila na našoj strani je da tamo gdje imate mogućnost da napravite, da tako kažem, koalicije, a to su nekoliko opštinskih i lokalnih samouprava, to radite na način da ste kao, da tako kažem, da ste pozicione partije tamo, da ste tamo pozicioni. Znači da ste zajedno u koaliciji i naš stav je bio, DPS-a stav je bio da ne bi imali pravo na to, ali kolegijum je smatrao ipak da pokušamo, danas je bila sjednica vođena dosta korektno, da na tome ne insistiramo, da ćemo o tome odlučiti na nekoj od narednih sjednica.

Razumijem da odustajete, da ne prihvatamo da po 101, ali slobodno iskomentarišite ovaj dio iako to može vaš predstavnik sa kolegijuma da iskomentariše. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (24.07.18 16:24:27)

Biću precizan. Postoji pravo u Parlamentu koje traje dugo, važno je i u vlasti je važno, ne samo u opoziciji, jer je koaliciona vlast. Ako postoji oponiranje, negativno izjašnjavanje bilo između nas i DPS-a, bilo između nas i nekih drugih, DPS-a i nekih drugih u koalicijama, daje se riječ. Znači ako postoji oponiranje, jasno neslaganje, jasno se vidi neslaganje, daje se riječ. I u koaliciji čak, a kamoli unutar opozicije koja nema koaliciju. Ovdje je očigledno bilo razlikovanje, kao što vidite, da sam ja čak i uvrijeđen, da sam uvrijeđen sa tim kalifikativama antisrpski. Vi mislite da to nije uvreda, ja se nadam da neću ja vas zvati anticrnogorski pa vi nećete biti uvrijeđeni itd. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:25:01)

Izvolite, imate jedan minut da komentarišete.

RANKO KRIVOKAPIĆ (24.07.18 16:25:08)

Hvala vam.

Kolega Mandiću, ti kvalifikativi, dobro je i za vas i za sve nas da ih ostavimo u prošlosti, jer ni vaše srpstvo niko ne može izmjeriti, niti moje crnogorstvo neko može izmjeriti. To nisu tako mejrljivi kvalifikativi. U tom nadgornjavanju djeluje se i politički neozbiljno, da ne kažem lično neozbiljno.

U Crnoj Gori nije ... državne niti je ikad bilo antisrpske politike. Nema državne antisrpske politike. Rekao sam, dajte da razgovaramo još ako treba zaštititi kulturna prava Srba u Crnoj Gori, to su nacionalna prava. Politička prava imamo svi ista. Ovo je građanska država. Crnogorci su, ponoviću vam, jedini, jedini nijesu jer u Bosni i Hercegovini je drugačije, ali narod u čijem Ustavu ne piše da je država crnogorskog naroda. Piše u srpskom, piše u hrvatskom, piše u albanskom. Mi smo ovdje većina, i da smo 100% ili 99% bio bih za to da piše da smo građanska država. To je odgovor na budućnost. Mijenjaće se i nacionalna i vjerska struktura jer se svih država na Balkanu mijenjala. U Srbiji je bilo, u Beogradu, ako se ne varam oko 100 džamija. U Užicu je bilo 50 džamija. U Beogradu sada ima jedna, u Užicu čini mi se nijedna. Znači, mijenjaju se nacionalne strukture. Građanska država je odgovor na te izazove. Mi ako smo mudri politički svi zajedno od DPS-a do vas, evo kao dva kraja, znaćemo da je građanska država odgovor na vrijeme koje nas očekuje. Onda u tom dijelu svako će imati priliku da razvija svoja kulturna, identitetska prava, to vas niko ne sprečava. Jezik smo donijeli da nosi nazive i srpski i crnogorski i bosanski i hrvatski i naša đeca uče i srpske i hrvatske i albanske književnike. To je bogatstvo za njih, i za vašu, i za moju đecu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:27:22)

Na ovaj način smo završili polemiku, odnosno komentare koji su bili između poslanika Mandića i Krivokapića. Molim poslanike iz Demokratskog fronta da ipak koriste svoje pravo kada ga dobiju. Upozoravam kolege iz opozicionih klupa. Izvinjavam se što vas ovako sve na ovaj način tretiram.

Imamo sada po redosledu prijavljenih Aleksandru Vuković. Vi imate riječ, imate diskusiju.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (24.07.18 16:28:05)

Hvala vam, uvaženi potpredsjedniče.

Pozdravljam uvaženog ministra i njegovu saradnicu i saradnike. Pozdravljam svoje kolege i koleginice i, naravno, drage građanke i građane Crne Gore kojima se sada i direktno obraćam.

Dragi građani i građanke Crne Gore, u kampanjama koje su se vodile povodom predsjedničkih i lokalnih izbora jedan od glavnih argumenata opozicije bio je da DPS sve vrijeme kada nema nijedan ekonomski argument govori o identitetu, govori o crnogorstvu, srpstvu, a sada vidimo da, kada se primarno govori o budžetu, rebalansu budžeta, akciznoj politici, dakle konkretno temama koje se odnose na ono što, zaista, tišti naše građane i građanke, imamo opoziciju koja upravo hoće da nas zavede u krug onoga na šta mi, naravno, ne pristajemo. Jer, kada konačno pomislimo da smo upokojili vampira fašizma kreću povampirane izjave na koje mi valjda treba da ćutimo i da kažemo - dobro, mi hoćemo naprijed. Više puta sam iz ovih klupa i s ovog mjesta pozvala da govorimo o budućnosti, da govorimo o našoj sadašnjosti. Nikada neću pristati na to da postoje vremena u kojima ne treba govoriti o identitetu jer su to, po mome

mišljenju, nevremena. Takođe, povodom budžeta, pošto smo slušali i povodom ove rasprave, nemam ništa protiv fazona i fora, naročito onih iz 1993. godine i onih koji se sada repriziraju na Javnom servisu, ali da populizam koji je inače zavladao u Evropi i svijetu raste upravo kada kultura izgubi na popularnosti.

Mislim da, uvaženi ministre finansija, onaj trenutak i ovo nije populizam i zbog toga sam u politici i neću se pozvati na Čerčilove riječi jer više zvuče, čini mi se, isprazno kada je govorio da se i u ratnim vremenima najviše treba ulagati u kulturu, vaš budžet će biti stabilan, ova država će biti finansijski stabilna u onom trenutku kada izdvajanja za kulturu postanu nesumnjiva i kada nećemo ni presipati iz šupljeg u prazno nego iz punog u još punije, a biće puno onog trenutka kada budemo vrednovali ono što su najveće vrijednosti Crne Gore, a to su njene kulturne i umjetničke vrijednosti.

Ono što bih željela da kažem, spremajući se za priču o budžetu s obzirom na to da nijesam ekonomistkinja kao što nijesam anticrnogorka ni antisrpskinja time što sam Crnogorka, time što pozivam kolege iz Parlamenta i uopšte građane Crne Gore da krenemo u te razgovore koje nam oni nude baš s te pozicije da biti Srbin ne znači biti anticrnogorac, nikada u životu niti ću sebi dozvoliti ma kako me možda ili eventualno uvrijedili da kažem da ne postoji srpska nacija u Crnoj Gori, kao što molim kolege poslanike da se ne igraju istorijom da se ne bismo poigrali sa svojom budućnošću kada tvrde da je Crna Gora i crnogorska nacija postala i nastala s obzirom na to da sam odgajana u porodici đeda koji je pisao gramatiku i uporednu gramatiku slovenskih jezika, dakle pisao i istoriju srpskog i srpsko - hrvatskog jezika i ta slova kojima se služimo i koja su, na sreću ovog parlamenta, zbog čega, zaista, mislim da postoje veliki kvaliteti, bila su zastupljena ođe i Š i Ž i mislim da je to bio veliki iskorak zbog toga što je konačno jedna manjina dobila priliku da zbori onako kako kod kuće zbori. Eto, sada moramo da se pravdamo i da kažemo da je to nekakva svojina lingviste koji je dobio Trinaestojulsku nagradu kome i ovoga puta javno čestitam, zaslužen, naravno, Adnana Ćirgića. Dakle, Š i Ž su naša slova i slova naših predaka, što je jedan od poslanika Demokratskog fronta u svojoj diskusiji i priznao kada je kazao da, kada ja govorim, kao da čuje glas svoje prababe. Dakle, ja se služim jezikom stare Crne Gore.

Da govorim malo o budžetu i da pokušam da razumijem ono što stvarno jesu potrebe naših građana. Ovaj budžet kao što smo čuli, neću se služiti ciframa da se ne bih okliznula tamo đe ne vladam dobro, ali ono što znam jeste da su se više puta ođe pomenule neke uporedne situacije kako se živi u Njemačkoj, kako smo mi bolji ili gori od ovoga. Iskreno da vam kažem ta poređenja za mene ili po mome mišljenju ne treba da nam služe da bismo opravdali situaciju u ekonomiji Crne Gore nego da neđe postanu obrazac kako treba da djelujemo ako je tamo dobro i šta je to u tržišnim ekonomijama, prije svega tih država dobro i što čini da njihov BDP raste. Recimo, konkretno u vezi s Njemačkom gdje sam nedavno bila, tačno je to zemlja, tačno je to arhitektura, tačno je mnogo toga tamo. Znaite, đe ima mnogo tačnosti pitam se đe je istina. Istina je da mi u Crnoj Gori imamo, kao što vidimo, probleme i ti problemi, po mome mišljenju, najviše se odnose na ono što je ovo akizna politika i kako ja razumijem problem sive ekonomije.

Naime, čitajući o budžetu, podšetila sam se na govor Zorana Đinđića 2002. godine u srpskom Parlamentu koji je kazao ovako - naš cilj je transparentna vlast, providna vlast, staklena vlast. Finansije su ono polje đe je kontrola najteža, ali je zato najvažnija. Vjerujte, i naš cilj jeste to, svih ođe poslanika i poslanica da dobijemo jasne i transparentne izvještaje kako bismo se i mi koji nijesmo pravnici, ekonomisti dobro razumjeli šta su to u stvari problemi budžeta Crne Gore.

Čitala sam, takođe, i strategije koje se odnose na sprečavanje kao što pratim i rad Komisije za suzbijanje sive ekonomije u Crnoj Gori i videla sam da tu postoje određeni problemi i ja sam ih ovako prepoznala. Pošto je istraživanje MMF-a o zastupljenosti sive ekonomije u državama članicama sljedeće - Bugarska je na prvom mjestu đe je siva ekonomija iznosila 29,6 BDP-a u 2017, zatim slijede Turska i Rumunija. Najbolje su u tom smislu, najbolja situacija je u Švajcarskoj đe neformalni udio sive ekonomije iznosi 6%, a slijedi Austrija sa 7% i Luksemburg sa 8,22%.

Smatram da, gospodine ministre, pored restriktivnih mjera koje svakako treba uvesti u borbi protiv sive ekonomije se, prije svega, treba sprovoditi i stimulatívna politika, a to znači smanjiti poreze i o tome je govorio jedan poslanik DF-a s kojim sam u stvari htjela da govorim o razvoju, o Razvojnoj banci, o tome kako treba da promijenimo određenu mentalitetsku svijest, proizvodni mentalitet, da na neki način podstaknemo radnu kulturu u Crnoj Gori, da ovo ne bude samo statistika da Crna Gora napreduje tako na listi ekonomskih sloboda, da dođe na 68. mjesto, a bila

je samo godinu dana prije toga 15 mjesta ispod i to baš u okviru fiskalnog zdravlja koje je ostvarila. Dakle, ostvarila je napredak čak 25 bodova u poređenju s prošlogodišnjim rezultatima. To je ono što treba da pokažemo, da te ekonomske slobode postoje đe, tamo đe je, po mome mišljenju neki glavni resurs razvoja ove države. To je razvoj preduzetničke svijesti. Da, imamo 26.000, kako smo čuli od kolege Peđe Sekulića, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori ali hajde da vidimo kakvo je stanje u tim preduzećima, jesu li ta preduzeća solventna, kakva je poreska politika države, koliko može država stimulisati ta preduzeća. Naravno, tu neću govoriti o ženskom preduzetništvu za koje se naročito borim niti o preduzetništvu na ševeru koje je, takođe, veoma promovisem. Hajde da vidimo šta, u stvari, fali na tim nivoima, šta tim ljudima nedostaje, šta to IRF kao jedna odlična zamisao svakako i podrška razvoju malih i srednjih preduzeća ne radi kako treba ili šta je ono što je u njihovim politikama dobro, pa da razmišljamo o tome đe može napredovati naša ekonomija.

Ja sam, takođe za potrebe ove diskusije, čitala jednu izuzetnu knjigu "Evropa poslije 1980. godine" hoteći da vidim šta se to dešavalo. Onda sam, naravno, naišla na jednu konstrukciju Šumpetera koji govori o kreativnoj destrukciji i kaže da upravo strukturna kriza kapitalističke ekonomije perifernih zemalja je bila destrukcija bez kreativnosti. Tu, u stvari, ova priča ide u prilog diskusiji gospodina Branka Radulovića. Dakle, mi moramo jednostavno ne samo tvoriti ovaj institut koji protežira naša uvažena ministarka nauke nego, prije svega, uraditi sve za naše obrazovanje i naš obrazovni sistem, popravljati ga na svim nivoima. Tu ima toliko toga što se mora mijenjati, pa tek onda, na žalost, pošto su ove zemlje industrijski bogate 80-ih godina pravile te velike tehnološke iskorake. Jugoslovenske zemlje su tada, kao što znate, vrlo sporim koracima išle. Dakle, prvo obrazovni kadar da vidimo imamo li mi tu potentnost pa onda taj obrazovani kadar uvesti u institute, da vidimo da li imamo skoposti, imamo, prije svega, intelektualne i svake druge moći da doprinesemo i damo zamajac razvoju ove države.

Najzad, pošto je bilo mnogo komentara, jedan u vezi s auto-putem. Znao, govorila sam o tome kako se sve vrijeme nama podmeće kako mi nešto osvajamo vlast. Meni je iskreno to vrlo i nemoralno. Vlast se zaslužuje. Mi na izbore izlazimo s politikama, prije svega pojedinačno, nekom svojom ličnom moralnosti kojom doprinosimo partiji ili politici u kojoj boravimo, izlazimo s određenim idejama ... Šta u stvari dobijate? Ne moć, ne stvarno samo moć, dobijate je, to je tačno, ali prije svega najveću odgovornost koju možete da zamislite. Kada je jedan od poslanika govorio o tome kako je to veliki rizik graditi auto-put koji smatram najvećim infrastrukturnim projektom u istoriji Crne Gore, onda mogu da kažem da, jeste i to najbolje zna ministar finansija, to je veliki rizik. Ali, samo hrabri ljudi staju pred te vrste izazova i donose odluke, zato su na vlasti.

Podsetiću iako je malo klizav teren na kockara Dostojevskog. Nije ovo kocka, ne kockamo se mi budućnošću naših građana i građanki, ali postoji jedan glagol koji je veoma važan Dostojevskom i veoma je važan meni, kaže - ja sam tada stavio na kocku nešto više od života. Ja sam na ovaj auto-put stavila nešto više od života, recimo, usudila sam se i evo opet se računam u ljude. Dakle, razlika između onih koji se služe populističkom pričom s jedne strane i onih koji kao uvaženi premijer Đinđić, zbog čega sam danas njega i citirala, jeste ta da se neko usudi i iskreno, možda i pejorativno rečeno, zasuču rukave i radi. Tako je i nastala Crna Gora poslije drugog svjetskog rata, srušena, izgrađena i obnovljena na, prije svega antifašističkim vrijednostima, a onda naravno i na ekonomskom planiranju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:39:36)

Zahvaljujem se poslanici Vuković.

Sada ne razumijem da li se poslanik Branko Radulović javio za komentar ili želi da učestvuje u raspravi koja je dogovorena da nakon završnog pretresa imamo izlaganja po klubovima po tri minuta. Bolje da nema. Hvala.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, na ovaj način smo završili pretres prije završnog izlaganja vezano za Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Predlog zakona o izmjeni Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. U skladu s Poslovníkom predlagač ili predstavnici poslaničkih klubova preko svojih predstavnika mogu u vremenu u tri minuta da izlože svoje

stavove.

Vidim da se javio za riječ poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (24.07.18 16:41:05)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Radunoviću sa saradnicima,

U ovih tri minuta ću pokušati da rezimiram ova dva dana, siguran sam jedne konstruktivne rasprave. Ubijeden sam da ste i vi kao neko ko najviše radi na budžetu dobili dosta korisnih sugestija, iz prostog razloga što ste sada u periodu koncipiranja već budžeta za narednu godinu i zbog toga sam ubijeden da će neki od ovih imputa koji ste dobili od poslanika vam doprinijeti da taj tekst budžeta bude kvalitetniji.

Moje završno izlaganje ću fokusirati na dio prihoda budžeta. Negdje sam potencirao u uvodnom izlaganju da mi se čini da se malo bavimo prihodnom stranom budžeta jer negdje nam je ovako veoma jednostavnije da komentarišemo kako se pare troše, a ja sam uvijek za to da se malo više potrudimo da prvo te pare zaradimo. Tako da je, u dijelu prihodne strane budžeta, naša sugestija, odnosno Socijaldemokrata da se obrati pažnja na par stubova koji su ključni za prihodnu stranu. To je, po nama, prije svega poreska disciplina, takođe saglasan s vama širenje poreske baze i, ono u čemu nismo saglasni, a to je i stav Socijaldemokrata, da se ozbiljno razmatra i promjena proporcijalnog modela oporezivanja. Kao što znate, mi smo to i napisali u našim dokumentima. Mi se kao Socijaldemokrate zalažemo za progresivno oporezivanje i za određivanje određenog neoporezivog dijela dohotka, ali to su sve stvari koje zahtijevaju jednu ozbiljnu analizu i diskusiju kako bi na kraju izašli s rješenjima koje će najviše doprinijeti adekvatnom punjenju budžeta. U dijelu rashoda, i tu vas podržavam, očigledno se sada jasnije kreće dio tzv. mandatorne potrošnje jeste osjetljiva stavka u budžetu, ali to je stavka koja mora da istripi određene korekcije.

Takođe, naša je sugestija da se krene jače u dio tzv. nemandatorne, odnosno diskrecione potrošnje jer smo sigurni da i u tom segmentu budžeta ima još dosta prostora kako bi stanje javnih finansija unaprijedili. Takođe sam saglasan s vama da stanje nije onakvo kakvim su ga ljudi prikazivali. Siguran sam da za takvu ocjenu stanja mora malo čovjek da ima više i finansijskog i nekog drugog iskustva da bi donosio neke takve radikalne zaključke. U svakom slučaju, želim da vas podržim u nastojanju da jedna od ključnih pretpostavki održivog razvoja ... (Prekid) Jer, investicije u znanje i inovacije, odnosno u nauku su ključni faktor održivog privrednog rasta svake razvijene države. Smatram da Crna Gora jeste država koja ima izuzetnu perspektivu i ako budemo uzimali te pozitivne stvari iz razvijenog svijeta ne treba da brinemo o budućnosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:44:38)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Da li još neko iz klubova želi riječ?

Idemo redom od manjeg ka većem. Poslanik Raško Konjević. Ovdje ispred sebe nemam ništa napisano, ali na kolegijumu je rečeno da ćete imati pravo. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.18 16:45:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre finansija, tako to biva kod rasprave o budžetu. Bilo je, narodski rečeno, svega i svačega, i politike, i finansija, i tvrdih i mekših ocjena. Rekao bih da smo negdje zajednički konstatovali da smo kao država, kao društvo u 2018. godini očigledno imali problem s planiranjem. Iz tog razloga već po drugi put u pola godine radimo rebalans. Ono što bi bilo dobro da svi iz tih grešaka nešto naučimo, mi koji možda imamo više kritičke stavove u odnosu na ovaj budžet, a rekao bih i vi koji branite ovaj drugi rebalans u samo pola godine.

Ja bih zamolio da razmislite, mislim da je to dobro za društvo u cjelini i da održite ono što ste rekli jutros. Ja mislim da ću vas gotovo citirati i držati za riječ. Da ćemo od 1.01.2009.godine imati povećanje minimalne zarade, mi sugerišemo 250 eura koliko već imamo godinu dana, i da ćemo imati i od 1.01.2019.godine smanjenje opterećenja na zarade. Ukoliko te dvije stvari predložite kroz odgovarajuću zakonsku proceduru imaćete u tom dijelu našu podršku.

Dakle, minimalna zarada 250 eura i smanjenje opterećenja na zarade, to su stvari koje će crnogorskoj ekonomiji sa jedne strane dati podsticaj, a sa druge strane ipak ćemo stvoriti jedan ambijent ili popraviti jedan ambijent u kojem nažalost 80.000 ljudi neće živjeti, odnosno 37.000 ljudi neće živjeti od zarade do 193 eura.

Ono u čemu smo se razlikovali, ta razlika ostaje, teorijski se slažemo da se mora širiti poreska baza. Međutim, ne vidim u potezima Vlade dovoljno snage da se ta poreska baza proširi. Podatke koje ste vi saopštavali o poreskom dugu i način na koji Poreska uprava naplaćuje taj poreski dug nije širenje poreske baze, nego njeno sužavanje. Svaka tolerancija neplaćanja redovnih tekućih obaveza je smanjivanje trenutne poreske baze, jer manje prihoda koji pripadaju državi ulaze u nju.

Takođe u čemu smo se razlikovali, suprotno vašem obećanju povećali ste bruto zarade. Vaše obećanje je bilo sa početka budžeta 2018.godine da će fond zarada biti povećan samo 0,73 miliona, on je nažalost mnogo više povećan. Samo u dva ministarstva, prosvjete i MUP-a, povećan je skoro 20 miliona.

Na kraju jedno pitanje, ja vas molim da mi odgovorite, to sam vas već pitao, negdje držite za završnu diskusiju.

Pitao sam vas za nacionalnu turističku organizaciju, ponavljam pitanje.

Da li je u 2017.godini, jer je transparentnost budžeta vrlo važna, neću govoriti o tekućoj rezervi samo me ova stvar interesuje, dakle da li je Vlada Crne Gore imala vanrednu uplatu prema Nacionalnoj turističkoj organizaciji 3,2 miliona eura iz bilo koje budžetske pozicije?

Molim vas da mi odgovorite.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:48:36)

Na ovaj način smo završili iskazivanje stavova ispred poslaničkog kluba SDP-a. Sada se prijavio za riječ ispred Demokratskog fronta poslanik Nebojša Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (24.07.18 16:48:53)

Poštovani građani Crne Gore, evo ponavljaćemo u beskonačnost neke osnovne ideološke ekonomske istine i činjenice. Ova turbulencija u budžetu da imate za šest mjeseci dva reblansa govori dvije stvari. Da se dešavaju neki šokovi, da li su ovdje u pitanju eksterni šokovi, da li se desilo nešto spolja, da li su monetarni šokovi, da li je nešto Crna Gora oštećena zbog neke globalne krize, pa međunarodne razmjene roba? Ne, gospodo, Crna Gora nema više odavno ništa što proizvodi, što prodaje. U Crnoj Gori samo dolaze kamioni sa robom, a iz Crne Gore se vraćaju prazni, eventualno sa bananama. Znači crnogorski izvoz rekao sam je 9% bruto društvenog proizvoda. Govorim stalno, Srbija ima 44% izvoza u odnosu na bruto društveni proizvod. Slovenija 70%, Slovačka 80%, Češka 90% i ovdje neko govori o Njemačkoj 90%, Japan 92%.

Dakle ključna stvar, građani Crne Gore, je proizvodnja, izvoz i zaposlenost. Ne možemo da živimo na tuđ račun, gospodo birači.

Građani Crne Gore, već 20 godina vaše plate, socijalne prinadležnosti, penzije ne dolaze iz realnih izvora. Mi živimo na tuđ račun, rasprodali smo resurse, privatizovali društvena preduzeća koja su stvarali naši očevi, rasprodajemo zemlju.

Samo da vas podsjetim, građani. Milo Đukanović i njegova Vlada su potpisali 14.septembra 2016.godine, mjesec dana pred izbore, ugovor gdje su najvrednije resurse, vrijedne više desetina milijarda eura, to je gas i nafta iz crnogorskog pomorja, dali firmi ruskoj koja je vrlo bliska Putinu, i onda vi nas optužujete da smo mi eksponenti Rusije. Dali ste 50 milijardi eura imovine ove zemlje, ovoga naroda ruskom tajkunu zajedno sa Berluskonijevom italijanskom firmom i to svi ćute.

Prema tome, poštovani građani, ova zemlja, ovaj sistem koji je vodio DPS, ja sam to nazvao nekad sistem bećarske ekonomije. Lijepo je, prodate dedovinu, zakupite lokal, naručite muziku, počnete da srbujete, naročito ove kolege iz DPS -a, kad pusti se malo muzike i malo se popije vrata se na fabrička podešavanja i krene priča. Ali dođe naplata računa, gospodo birači u Crnoj Gori, računi su pristigli neko mora to da plati. Ovaj režim želi da to platite vi, pare se iznose iz Crne Gore. Nije Đukanović bezveze kupio trospratni penthaus u Dubaiju, kad mu zatreba, kad bude kriza - avionom za Dubai, računi će da ostaju državi Crnoj Gori, poreskim obveznicima i Crna Gora tone u bankrot.

Samo da podsjetim, predsjedavajući, dajte mi samo deset sekundi.

Ovo je isti koncept koji je bio u Grčkoj, finansiranje razvoja dugom. Grčka je, poštovani penzioneri, otkako je došla ekonomska kriza i kako je MMF tražio da se plate ti računi jednom, 22 puta u skupštini Grčke mijenjala zakon o penzijama, smanjivala penzije i plate, 35% je otpušteno iz javnog sektora. E to vas čeka, poštovani građani Crne Gore, ako ne promijenimo sistem koji je bolestan. Ovaj sistem ne može da se mijenja kozmetički, mora da se zamijeni jednom odgovornom i kompetentnom vladom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:48:56)

Na ovaj način je završena diskusija.
Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.18 16:52:50)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Bez obzira što je završna riječ i ne možemo se javljati za komentare, to ipak ne omogućava poslanicima, iz bilo kojeg dijela da dolaze, da vrijeđaju poslanički klub ili pojedince u poslaničkom klubu ili partiji iz koje dolazimo.

Dakle, pominjao je gospodin Medojević u pežorativnom smislu da se neko ovdje vraća na fabrička podešavanja, to je jedno.

Drugo, najgrublje je uvrijedio, iznio neistinu na račun predsjednika naše partije.

Mi tražimo repliku u ime kluba, cijenimo naravno odluku koju donesete tim povodom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:53:35)

Imate pravo minut.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.18 16:53:43)

Vrlo kratko ću, uvažavajući ono što je bila praksa u posljednjih nekoliko sati, da na miran način privedemo kraju raspravu o budžetu.

Nije lijepo da na ovaj način kolega Medojević razgovara, pogotovo kad se o razgovara o ekonomskim temama. Međutim, imamo razumijevanja na neki način za to jer u nedostatku argumenata povodom ekonomskih tema onda je najlakše vrijeđati poslanike Demokratske partije socijalista.

Ja ću vas podsjetiti samo na jednu stvar, a mogu da idem unazad koliko hoćete, radi se o uvaženom poslaniku koji je 2005.godine kazao da Vlada prodaje Arsenal kao staro gvožđe, tamo gdje sad imamo Porto Montenegro. Tako da sve je jasno o tome i građani naravno se izjašnjavaju na izborima vrlo precizno povodom toga ko ovdje govori istinu, a ko je ne govori.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:54:49)

Sljedeći prijavljeni poslanik u skladu sa pravom da iznosi stavove ispred poslaničkog kluba ima Predrag Sekulić.

Na taj način završavam ovaj dio i nakon toga ima završnu riječ ministar Radunović.

Uvaženi poslanici, ja tražim od vas da obezbijedite isti način komunikacije s vama kao što to obezbjeđuju kolege iz DPS-a.

Posebno bih zamolio gospodina Radulovića i gospođu Bošnjak.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (24.07.18 16:55:26)

Uvažene kolegice i kolege,

Zaista sam sa pažnjom slušao moje kolege u prethodnih par dana i moram da budem iskren da nijesam čuo ni jednu jedinu suvislu kritiku onoga što je na dnevnom redu - rebalansu budžeta i svega ovoga o čemu smo govorili, prije svega o akcizama itd. Dozvolite da ipak i onda kada se ne slažemo, a vrlo se često ne slažemo u ovom parlamentu, ponovim ono što sam više puta istakao.

Svi makroekonomski pokazatelji su na strani Crne Gore, znači ne postoji ni jedan jedini markoekonomski pokazatelj kada govorimo o regionu da nije na strani ekonomije Crne Gore i to je nešto što je činjenica.

Takođe, dozvolite drugu činjenicu, a čini mi se da to ilustruje kada se negdje ne slažemo da pogledamo ono što kažu naše kolege iz Evropske unije, jer dozvolićete, ipak je malo teže sa njima polemisati odnosno njihovim činjenicama. Kada govorimo o individualnoj potrošnji po stanovniku, Crna Gora je 54% onoga što je prosjek Evropske unije. Sljedeća država u regionu je Srbija sa 45%, znači 9% manje, Bosna i Hercegovina 41 itd.

Pošto očito kolege iz Socijaldemokratske partije imaju nešto protiv, oni stalno pominju primjer Makedonije, valjda zato što se tamo promijenila vlast pa u toj želji da nam pokažu kako je dobro promijeniti vlast njih ilustruju sa Makedonijom.

Znači, prosječna plata u Makedoniji danas je 30% manja od prosječne plate u Crnoj Gori, a dozvolićete samo još jednu stvar, da smo imali istu startnu poziciju i da smo prošli kroz mnogo, mnogo teži period nego što je to prošla Makedonija. Ono što negdje nekim drugim kolegama iz opozicije bode oči jeste što stalno pravimo upoređenje sa državom Srbijom, sa kojom smo do juče bili u državnoj zajednici.

Govorimo o prethodnih 10 ili 12 godina, koliko je crnogorska ekonomija uznapredovala. Znači, moramo govoriti ipak o makroekonomskim pokazateljima. To je prosječna plata. Dozvolićete da ipak ako imate prosječnu platu koja je negdje za 10 - 15% veća, a mislim da je nominalno i preko 20% veća, da ćemo reći da je ta ekonomija uspješna. Dozvolićete, ako imamo javni dug manji od te druge države, ipak je naša ekonomija uspješnija. Još jedna stvar koju negdje čini mi se svi dobro razumiju, a ne žele to da kažu na pravi način. Tačno je da Crna Gora veliki dio bruto društvenog proizvoda ostvaruje putem turizma i usluga. Znači, ne možemo čitavi uvoz da pokrijemo sa izvozom, kada govorimo o realnoj ekonomiji, zato što i usluge i turizam jesu neka vrsta izvoza. Dozvolićete da onaj čovjek ili turista koji dođe iz Srbije, iz Hrvatske ili iz Evropske unije, koji potroši novac na našem crnogorskom primorju, to je takođe jedna vrsta izvoza i čini mi se da je zaboravljamo osnovne ekonomske stvari kada govorimo o crnogorskoj ekonomiji.

Kažem još jednom, nadam se da ćemo za par mjeseci, kao što smo to čuli prethodnih dana, čuti priznanje od kolege iz opozicije, zato što su prethodnih dana saopštili da je rebalans bio dobra stvar. Nadam se da ćemo za nekoliko mjeseci čuti da je drugi rebalans, o kome danas raspravljamo, dobra stvar.

Dozvolite, potpredsjedniče, samo jednu malu napomenu.

Kada govorimo o akcizama, sivo tržište je strašno fleksibilno, hajmo da pitamo kolege iz opozicije, koji drže vlast u opozicionim opštinama, zašto ne suzbiju vanpijačnu prodaju. To je u vašoj nadležnosti, zašto ne suzbijete vanpijačnu prodaju? Zašto ne suzbijete sivu ekonomiju recimo u Budvi i Herceg Novom? Čuli smo ovih dana da ima strašan problem Komunalna policija.

Tamo se prodaju i akcizne robe i čini mi se da to negdje najbolje odslikava tu priču o sivoj ekonomiji. Hajde da tu odgovornost zaista adresiramo na pravo mjesto. Čini mi se da tu negdje imaju i lokalne samouprave svoju ulogu.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 16:59:24)

Hvala.

Postojala je zainteresovanost iz opozicionih klubova da daju određene komentare, pošto nije bilo uvredljivosti, ali pitali smo da li imaju konkretno rješenje koje je tražio gospodin Predrag Sekulić. Nijesam siguran da smo tu dobili neke odgovore.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, na ovaj način smo završili pretres.

Prije završetka pretresa pravo ima predlagač na završnu riječ, ako želi da iskoristi.

Izvolite, ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.18 17:00:02)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovani poslanici, ja ću se potruditi da budem kratak, jer bi trebalo poslije ovoliko razgovora koje smo vodili.

Prvo da se zahvalim doista svim poslanicima koji su učestvovali u diskusiji zato što smatram da su diskusije imale visok kvalitet i da su imale za nas, kako da kažem, instrukciono dejstvo, da obratimo pažnju na mnoge stvari na koje dok vi radite u kancelariji ponekad i ne obratite pažnju i jednostavno napravite previd ili ne obratite u dovoljnoj mjeri.

Ono što mi se čini da na kraju današnjeg dana možemo zaključiti da ne postoji strah od bankrotstva, jer smo krenuli juče dosta jako sa tim najavama. Siguran sam da su građani iz ovih rasprava koje su se danas vodile mogli zaključiti da taj strah ne postoji i smatram da takođe su građani koji su nas pratili mogli zaključiti da držimo pod kontrolom te osnovne parametre, makro-ekonomske parametre. Vjerujem da se ponavljamo, ali doista moram to reći, da i deficit i javni dug držimo pod kontrolom, bez obzira na rebalans budžeta koji danas usvajamo.

Činjenica je da prvi rebalans koji smo radili ima razloga zbog kojeg imamo kritika. Činjenica je da prvim rebalansom budžeta mi smo, čini mi se, uradili pravu stvar. Znam da smo uradili pravu stvar, to je bio otkup vlasničkih akcija Elektroprivrede od A2A. Ovaj sada rebalans takođe smatram da je bio neophodan. Dinamika ekonomskih kretanja i ekonomskih dešavanja je to od nas očekivala.

S druge strane svi parametri makroekonomski zadržavaju se u trendu koji je bio u ovoj godini, deficit će ostati u istom procentu. Tačno je da će 2019. i 2020. biti izvjesno usporavanje. Ja to moram da kažem, tako da mi nećemo imati deficit u 2019. 0,9 nego će biti minus 2,9 isto tako neće biti suficit 2020. 4,4 nego će biti 2,8. Ali naš trend jeste realan i jeste dobar.

S druge strane, tačno je da treba da unaprijedimo sistem planiranja u budžetu, imamo tu i tehničku pomoć i radimo na tome i treba unaprijediti sve te procedure i te modele i na tome intenzivno radimo.

Takođe je tačno da sam rekao da ćemo do 1.01.2019.godine uraditi, napraviti predlog izmjene minimalne zarade, odnosno minimalne cijene rada. Ali nijesam rekao koliki će to biti iznos. Želim da to kažem zbog crnogorske javnosti, predlog je 250, ali doista ja ne znam sad u ovom trenutku koji je to iznos koji će biti u onom obimu da možemo da izračunamo tačan fiskalni uticaj na budžet, a pralelno sa smanjenjem opterećenja, odnosno smanjenja doprinosa na primanja. Takođe, moramo i na prihodnoj i na rashodnoj strani stalno vršiti detaljne kontrole, ali mi od principa da tekuće rashode pokrivamo tekućim prihodima nećemo ni u jednom trenutku odustati. Tako da sva zaduženja mogu da budu samo za razvojne projekte.

Sad sam se sjetio jedne stvari koju bih zamalo zaboravio jer nijesam stigao u današnjem danu da pomenem. Govorimo o nedostajućim sredstvima koja su bila 295 miliona, a rebalansom iz marta su povćana na 755 miliona. Ja vas molim, želim zbog crnogorske javnosti da se precizno

zna da 500 miliona euro bondova koje smo mi realizovali u aprilu mjesecu su samo za refinansiranje obaveza koje dospijevaju 2019, 2020. i 2021. godine. Stvorila se u javnosti predstava da je to novo zaduživanje, da je za potrošnju itd. Molim vas, želim da to razgraničimo, ne želim ovo da iskoristim kao neku pohvalu nama, tom rezultatu, ali da znamo da nije povećanje javnog duga.

Na kraju, ovdje se dosta govorilo o "konstrukcionoj greški" crnogorske privrede vezano za izvoz, odnosno pokrivenost uvoza izvozom. Ja mislim da sam o tome govorio, sad nijesam siguran da sa uključivanjem usluga pokrivenost prelazi 60% i nije onaj podatak samo kad su robe u pitanju koji saopštavamo i on nije 15 nego je nešto više.

Bilo je ovdje još pitanja koja sam evidentirao, mada sam prijemijetio da jednom broju poslanika smeta i kad se nešto zapisuje, a ja mislim da je korisno zapisivati, jer se zaboravi. Na sva pitanja ostala koja su postavljena ja sam otvoren i ja ću dati odgovor. Takođe, sad kad sam vas pogledao, gospodine Konjeviću, sa završnim računom budžeta za 2017. mi ćemo moći tačan odgovor dati vezano za ovo vaše pitanje, u ovom trenutku ja ne mogu da vam dam odgovor.

Toliko, ne znam koliko sam uspio da budem sveobuhvatan, izvinjavam se ako sam nešto preskočio. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:06:23)

Hvala.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, na ovaj način smo završnim izlaganjem završili tačke dnevnog reda. Upozoravam sve poslanike da vode računa da se pridržavamo reda i da na taj način stvaramo uslove da svaki diskutant može da nesmetano organizuje svoju diskusiju. Zahvaljujem se ministru Radunoviću, dražavnoj sekretarki Nini Vujošević i direktoru direktorata Bojanu Paunoviću na prisustvu i na izlaganju stavova Vlade Crne Gore povodom ovih tačka dnevnog reda.

Uvaženi građani, uvaženi poslanici, prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, to je **Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama** koji nam je došao iz Vlade, a obrazlaže ga Ministarstvo vanjskih poslova. Ovašćeni predstavnici Vlade su Srđan Darmanović, ministar vanjskih poslova i Ivan Ivanišević, generalni direktor Direktorata za multilateralne poslove i regionalnu saradnju. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Nada Drobnjak Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Prije pretresa želim samo da vas upoznam sa prijavljenim diskutantima. Ispred DPS-a imamo deset prijavljenih diskutanta, Andrija Nikolić, koji je inače predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, koji će imati uvodno izlaganje ispred kluba, Nada Drobnjak, Nikola Rakočević, Dragutin Papović, Miloš Nikolić, Aleksandra Vuković, Danijel Živković, Momčilo Martinović, Marta Šćepanović i Halil Duković. Ispred Demokratskog fronta imamo: Predrag Bulatović, Branko Radulović, Nebojša Medojević i umjesto Nebojše Medojevića Milan Knežević. Znači, Predrag Bulatović, Branko Radulović i Milan Knežević.

Naša je ambicija da to pokušamo da završimo do 18:30h, pa iz tog razloga predlažem kolegama iz DPS-a, koji uvijek svoja izlaganja organizovano i na način koji ne remeti druge izlažu, oni uvijek imaju taj, da kažem, dodatni demokratski kapacitet, da pokušate da se dogovorite u klubu da na primjer ispred DPS-a imamo pet predstavnika, da svi govorimo po pet minuta i da na taj način organizujemo čitav posao.

Sugeriram da nas izvijestite, generalni sekretarijat. Zamolićemo gospodina Rakočevića da organizuje taj dio.

Prije uvodnog izlaganja poslanik Milan Knežević.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 17:10:15)

Da doprinesem ovoj vašoj želji za racionalnošću vremena, s obzirom da govorite u ime najorganizovanijeg kluba, kako vi kažete, da dam jedan predlog, da ne govore svi, nego neka jedan u ime svih pročita obrazloženje, pošto oni svi čitaju obrazloženja iz predloga zakona, pa

neka jedan umjesto svih ostalih pročita obrazloženje i tako ćemo uštedjeti na vremenu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:10:36)

To nije prihvaćeno, odmah vam kažem, iz nekoliko razloga. Prva stvar, mi iz DPS-a se nikad nećemo miješati u to kako ćete vi organizovati svoj dio posla. Inače, ja vam sugerišem, možemo to i mi da vam organizujemo, da uporedimo diskusije i obrazloženja i vidjećete da tu nema nikakvog ponavljanja. Možemo to da organizujemo. Zamolio bih generalni sekretarijat da se postara oko toga i u vremenu u kojem generani sekretarijat procijeni da uradi taj zadatak.

Molim kolege iz Demokratskog fronta da se slože, jer sad gospodin Bulatović kaže da to što je predložio gospodin Knežević ne prihvata.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 17:11:24)

U redu. Evo ja prihvatom da se napravi uporedna analiza svih dosadašnjih diskusija poslanika DPS-a sa predlozima zakona od 2016. do današnjeg dana. Prihvatom vaš predlog i biću vam zahvalan da dobijem tu uporednu analizu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:11:33)

Hvala.

Ja vas molim da ne govorimo o ljudima koji nisu tu, pogotovo na ovaj način kako ste vi predložili. Sledeća stvar, ja vas, ne znam, nemam evidenciju, po ne znam koji put molim da ipak dozvolite poslanicima i svima koji ovdje predsjedavaju da možemo da vodimo sjednicu, jer često upadate u riječ i van prava da govorite koristite to svoje pravo. Zbilja ću tražiti od predsjednika vašeg poslaničkog kluba gospodina Đukanovića da vas upozori na to. Hvala vam lijepa.

Zamolio bih gospodina Bulatovića i gospodina Kneževića da primjere svoj rad u Skupštini i da obezbijedimo mogućnost da nastavimo sa radom kakav želi DPS.

Dajemo mogućnost ministru Darmanoviću za dopunsko obrazloženje.

Izvolite, ministre.

SRĐAN DARMANOVIĆ (24.07.18 17:12:51)

Poštovani predsjedavajući, uvažni poslanici i poslanice,

Zahvaljujem vam na prilici da predstavim inovirani Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama kojim se dodatno osnažuje bezbjedonosni sistem u Crnoj Gori i stvaraju pretpostavke za još efikasniju saradnju sa međunarodnim organizacijama na polju prevencije terorizma i širenja oružja za masovno uništavanje. Tekst pravnog akta koji je pred vama rezultat je rada više crnogorskih institucija, a pomoć u izradi pružio je Savjet Evrope kroz angažovanje dva međunarodna eksperta sa zavidnim iskustvom u ovoj oblasti. Kroz osam tematski podijeljenih poglavlja i 36 članova razrađena su pitanja od značaja za procedure uvođenja međunarodnih restriktivnih mjera, posebno ciljanih finansijskih sankcija koje se odnose na finansiranje terorizma i širenje oružja za masovno uništenje, pri čemu se posebno vodilo računa o pojednostavljivanju procedura koje se odnose na sprovođenje mjera utvrđenih sankcionim listama Ujedinjenih nacija. Dodatno uvedeni mehanizam za uvođenje mjera koje utvrđuje Evropska unija i koje zahtijevaju druge države u nacionalnim pravnim okvirima, konkretno lica i entiteti čije označavanje na listi terorista zatraži Evropska unija ili druga država kroz kratku proceduru biće označeni na crnogorskoj listi i biće praćeno njihovo eventualno kretanje na našoj teritoriji, te primijenjene ciljane finansijske sankcije u slučaju da se sredstva ili imovina ovih lica ili entiteta evidentira u Crnoj Gori.

Posebno se vodilo računa o nadležnostima koje imaju crnogorske institucije u ovoj oblasti, ali i o novim standardima koje preporučuje Savjet Evrope i njegova stručna tijela, poput Komiteta

za borbu protiv pranja novca i finansiranje terorizma. U skladu sa njihovim preporukama proširen je opseg institucija koje mogu predlagati označavanje lica na nacionalnoj listi ali i omogućeno ulaganje žalbe na označavanje i na primjenu konkretne restriktivne mjere. Naročito se vodilo računa o posebnim razlozima koji nalažu oslobađanje dijela zamrznute imovine za pokrivanje realnih i opravdanih troškova poput liječenja, zaštite prava stanarine i pokrivanje dugovanja savjesnim trećim licima.

Takođe, razrađena je procedura za ukidanje restriktivnih mjera kao i bliže definisana nadležnost za vođenje odgovarajućih evidencija o primjeni restriktivnih mjera, te određen okvir za prekršajnu i krivičnu odgovornost. Ministarstvo vanjskih poslova je koordiniralo rad tima zaduženog za pisanje ovog zakona, te u najbližem kontaktu se predstavnicima relevantnih međunarodnih institucija osiguralo adekvatnu ekspertizu i podršku.

Novi Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama pruža kvalitetnu osnovu za dalje unapređenje saradnje na pitanjima koja su posebno osjetljiva, a koja veoma često zahtijevaju izrazito kratke rokove za reakciju. Usvajanjem ovog zakona osnažiće se institucionalni kapaciteti za reakciju u slučaju nastupanja situacija koje predviđaju sprovođenje restriktivnih mjera, te ojačati kapaciteti za implementaciju obaveza koje su predviđene referentnim rezolucijama Ujedinjenih nacija, direktivama Evropske unije, a što će doprinijeti daljem potvrđivanju Crne Gore kao kredibilnog partnera u realizaciji obaveza i aktivnosti koje doprinose bezbjednosti i sigurnosti u globalnom kontekstu.

Uz zahvalnost na vremenu koje ćete posvetiti raspravi ovom važnom zakonskom tekstu, te takođe konstruktivnoj raspravi na odborima, ostajemo na raspolaganju da i na plenumu dodatno razgovaramo o ponuđenim rešenjima uz napomenu da usvajanjem zakona činimo korak naprijed u poglavljima 23, 24 kao najznačajnijim segmentima pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:16:20)

Zahvaljujem ministru Darmanoviću.

Dajem riječ Andriji Nikoliću, predsjedniku Odbora za međunarodne odnose i iseljenike. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.18 17:16:31)

Hvala vam, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenuoviću.

Poštovani ministre Darmanoviću sa saradnikom Ivaniševićem,

Najprije bih se na početku usaglasio sa vama, da je riječ o jednom izuzetno važnom Prijedlogu zakona o kojem smo onako opširno razgovarali na sjednici Odbora upravo u prisustvu gospodina Ivaniševića. Dodatni prilog tome i dodatni prilog težini, da kažem, samog Prijedloga zakona daje okolnost koju ste naveli, da na ovaj način činimo dodatni korak u procesuiranju onoga što su naše obaveze u poglavljima 23, 24.

Međunarodni odnosi posmatrani u multilateralnoj i bilateralnoj sferi odvijaju se na način da ih karakterišu saradnja i konfrontacija. Iz raznih razloga pojedine države prema drugim državama, kao i zvanični organi međunarodne zajednice prema pojedinim državama mogu uvesti i uvodili su restriktivne mjere. Šta to podrazumijevamo pod restriktivnim mjerama? Restriktivne mjere se mogu odnositi na najradikalniji vid, na prekid diplomatskih odnosa, potpuni ili djelimični prekid ekonomskih odnosa, potpuno ili djelimično ograničenje uvoza, izvoza, transporta i pružanja usluga, a pod restriktivnim mjerama podrazumijeva se i embargo na naoružanje, vojnu opremu, robu dvostruke namjene, ograničenja ulaska u Crnu Goru, kao i zamrzavanje imovine.

Crna Gora se u svojoj vanjskoj politici pridržava restriktivnih mjera koje sprovodi prije svih Evropska unija i to na tragu obaveza koje usvajamo uz okolnost da smo i spremni i zainteresovani da usklađujemo našu vanjsku, bezbjednosnu i odbrambenu politiku sa politikom Evropske unije. To su na kraju i obaveze iz onog poglavlja 31 za pridruživanje Evropskoj uniji.

Ovdje imamo situaciju gdje je Crna Gora kao punopravna članica Ujedinjenih nacija takođe

u obavezi da usaglasí svoju zakonsku regulativu sa potvrđenim konvencijama i rezolucijama Ujedinjenih nacija, ali i sa drugim odlukama međunarodnih organizacija čija je članica.

Donošenjem Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, Crna Gora doprinosi održavanju međunarodnog mira i bezbjednosti, poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, razvoju demokratije kao i vladavine prava na nacionalnom, ali prije svega na globalnom nivou.

Ovaj prijedlog zakona ima za cilj primjenu međunarodnih standarda, naročito u dijelu ciljanih finansijskih sankcija u vezi sa terorizmom i finansiranjem terorizma, odnosno u vezi sa proliferacijom oružja za masovno uništenje. Ključna stavka ovog prijedloga zakona odnosi se na okolnost da će Vlada Crne Gore formirati nacionalnu listu terorista i organizacija povezanih sa terorizmom, prema kojima će se sprovoditi restriktivne mjere. Dakle, predložene mjere biće sprovedene prema osobama koje se nađu na nacionalnoj listi koje formira Vlada, a na prijedlog Vijeća za nacionalnu bezbjednost.

Dalje, predlaže se da državne firme i pojedinci iz Crne Gore ne smiju saradivati sa udruženjima i licima sa nacionalne liste. Firme koje bi eventualno sklopile poslove sa osobama sa liste biće kažnjene sa 40.000 eura, dok zaposleni koji to dozvole rizikuju kazne od 4.000 eura. Predviđeno je da se restriktivne mjere mogu sprovoditi protiv država, crnogorskih građana, privrednih društava, kao i stranih državljana koje se nalaze ili imaju imovinu na teritoriji Crne Gore.

Dakle, međunarodna zajednica, a samim tim i Crna Gora kao njen integrativni dio pomoću restriktivnih mjera nastoji da bez upotrebe sile utiče ne promjene ponašanja određenih država, organizacija ili pojedinaca koji predstavljaju prijetnju globalnom miru i bezbjednosti.

Pošto će se govoriti o tome, dozvolite da podsjetim na okolnost da se Crna Gora zbog obaveze da slijedi vanjsku bezbjednosnu i odbrambenu politiku Evropske unije tokom 2014. godine pridružila restriktivnim mjerama koje je Evropska unija uvela prema Rusiji, a zbog ugrožavanja teritorijalnog integriteta Ukrajine. Prije nekoliko sedmica, lideri Evropske unije su na samitu u Briselu donijeli odluku da produže ekonomske sankcije Moskvi za još šest mjeseci, zbog nedostatka napretka u primjeni sporazuma iz Minska u okončavanju oružanih sukoba u istočnoj Ukrajini.

Dakle, Crna Gora pažljivo vaga svaku riječ kad je riječ o saradnji sa tradicionalnim partnerima kakav je i Rusija ... koja se, da kažem, događa u evropskoj kući i zbog toga imamo pojačanu odgovornost u prevazilaženju te krize. Dakle, bez obzira što su geografski daleko, a opet nisu ni toliko daleko, to nije kriza ni u Iranu, ni u Libanu, ni u Siriji već kriza na evropskom kontinentu.

Istovremeno izabrali smo kao što sam kazao evropski put, koji smo u obavezi da pratimo na tragu obaveza i kroz poglavlja koja je ministar pomenuo, 23 i 24, a prije svega u pogledu usaglašavanja bezbjednosti i odbrambene politike.

Što se tiče političkih nevolja, preventivno nekoliko komentara, jer znam da će to biti predmet diskusije naših kolega iz opozicije, ali gledaću da ostanem prije svega na onome što su pozicije države Crne Gore bez namjere da ulazim u kvalifikovanje određenih političkih procesa u susret izborima 2016. godine.

Podsjetiću građane Crne Gore da su se problemi pojavili tokom aprila mjeseca 2014. godine, prilikom posjete tadašnjeg predsjednika Vlade gospodina Đukanovića Bijeloj kući, kada su njegove izjave da Crna Gora treba što prije da bude primljena u NATO od strane ruskog Ministarstva vanjskih poslova okvalifikovane kao neprijateljske. Kad vam šef jedne tako velike sile kaže da ste izdali njegovu zemlju, onda znate na kom terenu diplomatskih odnosa igrate, jer valjda sa druge strane svi mi dobro znamo da državnik jedne države može da izda samo interese sopstvene države i nijedne drugo.

Crna Gora, valjda to ne moram bilo koga da podsjećam u ovoj sali, nikada u svojoj hiljadugodišnjoj istoriji nikoga nije izdala. Šta više, svoju krv je prolijevala i na granicama Crne Gore da bi zaštitila svoje saveznike, koji su joj kasnije vratili onako kako su vratili, da se sad ne vraćamo na određene istorijske periode koji su nas koštali iz samog imena države.

Međutim, poučenim istorijskim negativnim iskustvom, počeli smo da sazrijevamo i da učimo da štitimo sopstvene nacionalne interese. Za nas je bilo posebno zabrinjavajuće ... nekoliko godina komunicira samo sa predstavnicima crnogorskih opozicionih partija i to onih koje se deklariraju kao protivnici crnogorske nezavisnosti, umjesto da se komunikacija obavlja sa zvaničnim predstavnicima države Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:24:34)

Gospodine Nikoliću, iako se broj diskutanta ispred DPS-a značajno smanjio da bi racionalizovali, molim vas da polako privodite kraju vaše izlaganje.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.18 17:24:53)

Hvala, potpredsjedniče, na podsjećanju. Razumio sam da uvodno izlaganje obuhvata period od 10 minuta i onda sam gledao da se krećem u tom vremenskom opsegu, ali evo zbog racionalnosti potrošnje vremena, gledaću da u nekoliko rečenica sumiram.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:25:06)

Već smo se dogovorili na kolegijumu, vi ste se jedini prijavili za uvodnu tačku, ali izvolite još jedan minut.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.18 17:25:13)

Dakle, sumiraću u nekoliko rečenica. Kulminaciju takvog odnosa imali smo u susret oktobarskim izborima i to je danas kao što znamo predmet pažnje crnogorskog pravosudnog sistema.

Istorijski gledano, odnosi Crne Gore i Rusije su uvijek bili tradicionalno dobri i mi se sa poštovanjem odnosimo prema toj činjenici. Istovremeno kao korak u dobrom pravcu vidimo u činjenici da je predsjednik Ruske Federacije, gospodin Vladimir Putin, čestitao pobjedu na predsjedničkim izborima predsjedniku Demokratske partije socijalista gospodinu Milu Đukanoviću, uz ocjenu da bi ... bio u duhu tradicionalnog prijateljstva naše dvije države. Dakle, spremni smo da potpišemo tu izjavu. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:26:07)

Hvala.

Želim samo da vas informišem da od 10 prijavljenih poslanika DPS-a nakon koordinacije koju je uradio poslanik Nikola Rakočević imamo sad Andriju Nikolića koji je završio svoje izlaganje, Nadu Drobnjak, Dragutina Papovića, Miloša Nikolića i Momčila Martinovića. Znači, na sugestije gospodina Rakočevića odustali su Nikola Rakočević, Aleksandra Vuković, Danijel Živković, Marta Šćepanović i Halil Duković.

Prvi prijavljeni poslanik ispred opozicije, odnosno Demokratskog fronta je Predrag Bulatović.

PREDRAG BULATOVIĆ (24.07.18 17:26:49)

Dame i gospodo, poštovane kolege poslanici, poštovani građani.

Gospodine potpredsjedniče, vi ste slušali čitavu diskusiju, pa ako neko ode u političke eksplikacije sa naše strane tražimo isti tretman. Ja ću malo oko zakona da se bavim.

Gospodine Darmanoviću, moj predlog vama je da povučete ovaj zakon. Nešto konfuznije, a sa naznakom vrlo važne teme nisam imao prilike da pročitam. Ovaj zakon treba da bude u ovom domu jer se on bavi prije svega borbom protiv terorizma, finansiranja terorizma. Ja razumijem zašto ste vi podmetnuli ovaj i ovakav zakon u ovom parlamentu. Osnovni zakon je usvojen 2014.

godine, 2017. godine je izmijenjen, u tom zakonu nema terorizma, terorističkih organizacija, finansiranje terorizma. Na osnovu tog zakona je moguće bilo i uvesti eventualno i sankcije Rusiji mada ni onaj zakon ni ovaj novi se ne bave pitanjima država i restriktivnim mjerama prema državama, odnosno procedurama na koji način se to radi. Ali pošto je intencija ovog zakona da se uradi ono što ste primili kao veliku kritiku i u obrazloženju - Milane, nemoj se ljutiti, ja moram da pročitam njihovo obrazloženje - Crna Gora je naime ocijenjena negativnom ocjenom u oblasti uvođenja ciljanih finansijskih sankcija koje se odnose na finansiranje terorizma i širenje oružja za masovno uništenje kao nedovoljno usklađeno itd. Znači, ovo je ocjena međunarodna i to je vaš doprinos poglavljima 23 i 24 i onome što se zove usklađivanje sa zajedničkom politikom Evropske unije.

Crna Gora je prepoznata u svim ovim analizama kao zemlja koja se nedovoljno bori protiv finansiranja terorizma i vi ste donoseći ovaj zakon napravili jedan broj i niz članova koji su vrlo nespretno definisani, vrlo konfuzni, a ja ću vam, ministre, reći sljedeće: Ovim pitanjem se bave Zakon o odbrani, Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Ključna institucija države koja se bavi borbom protiv terorizma nije Milivoje Katnić, nije Ministarstvo spoljnih poslova, nego Agencija za nacionalnu bezbjednost. Znači, imamo Zakon o tajnosti podataka, Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, sve ovo što ja govorim, ovaj zakon je konfuzan u odnosu na sve ove stvari. Institucije Direkcija za tajne podatke, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Policija, Ministarstvo odbrane, Vlada, jedino je transparentno Vijeće za nacionalnu sigurnost. Neustavna institucija, jer taj zakon je neustavan po ocjeni opozicije, je Agencija za nacionalnu bezbjednost. Tu postoji jedna zbrka i jedna konfuzija. Nemate države, nemate restriktivne mjere prema državama, imate restriktivne mjere sa liste Ujedinjenih nacija i to je automatizam u primjeni i dolazite do kategorije Evropske unije koja se pojavljuje u formiranju nacionalne liste lica, odnosno fizičkih lica i pravnih lica koja se bave finansiranjem terorizma. To je ta konfuzija o kojoj ja govorim da ovdje postoji.

Ono što hoću da vam kažem jeste nešto što je neshvatljivo, ali pošto, po mom mišljenju, ova vlada kojoj vi pripadate i vi lično ne sprovodite nacionalnu politiku shodno interesima države Crne Gore, čak ste i u sukobu sa politikom predsjednika aktuelnog Sjedinjenih Američkih Država Donalda Trampa jer je on suprotan Soroševoj politici i politici za koju mi mislimo da ste vi eksponent ovdje, a kako to želim da obrazložim. Objasnite molim vas, u kaznenim odredbama, imate u članu 16, ministre, sljedeću stvar koja kaže - preporučuje se ili ukazuje se firmama, građanima, da ne saraduju sa teroristima.

Poštovani građani, dame i gospodo, ako je najteže krivično djelo koje postoji terorizam, finansiranje terorizma, i vi propisujete zabranu komunikacije sa onim organizacijama koje su na listi terorističkih organizacija, a kaznena mjera je od jedne do 40.000 evra, saradujete sa onima koji su na listi ... države Crne Gore i vi dobijate prekršaj od 40.000. To je ta Soroševa politika. Kako? Tako jer je moguće u Crnoj Gori iskonstruisati državni udar, zakoni nisu bitni, vama je ovaj zakon bitan zbog plenarnog zasijedanja koje je trebalo da bude početkom jula u Strazburu, ovog Manivala koji je odlučio da ovaj zakon nije dobar.

Na kraju, ono što želim da kažem dozvolićete mi. Ja sam pročitao izjavu predsjednika Crne Gore koji je van svojih ustavnih ovlašćenja, a tiče se i ovog zakona i tiče se Zakona o strancima, rekao da treba patrijarhu Irineju zabraniti ulazak u ovu zemlju. Znači, ovdje kategorija zabrane figuriše u ovom zakonu. U Zakonu o strancima takođe, ali znate, jedino pod uslovom ako Agencija za nacionalnu bezbjednost i državni organi procijene da je određena izjava ... ugrožavanje bezbjednosti ove države. Ja mislim da je predsjednik države izašao van svojih kompetencija. On se ne može baviti pitanjima zabrane ulaska bilo kog, to nije posao njegov i ja mislim da su nadležnosti iz ovog zakona više vezane i treba da budu više vezane za druge organe, a ne za Ministarstvo spoljnih poslova.

Završiću jednim pitanjem. Gospodine ministre, da li postoji u Ministarstvu vanjskih poslova kako vi kažete, ili spoljnih poslova kako ja kažem, posebna bezbjednosna služba? Ja u zakonu nisam vidio prateći ono što postoji. Naravno, vi veoma dobro znate da je u nekada velikoj Jugoslaviji postojala specijalna služba, mislim da se zvala SID, koja se bavila tim pitanjima. Mislim da u Srbiji takođe postoji služba koja se bavi tim bezbjednosnim poslovima, da ne govorim o drugim. Vi ste dobili par ekselans bezbjednosne stvari u ovom zakonu. Zato ja mislim da je on konfuzan. Mislim da nije potrebno mnogo toga da se dovede u red, ali ako je prošlo u plenarno

zasijedanje, gdje ste trebali da podnesete izvještaj, mislim da bi bilo dobro da se ovo uvede u red. Što se tiče sankcija Rusiji, vi ste i po starom zakonu imali pravo to da uradite. Vama nije bio potreban zakon. Da završim ... Ministarstva spoljnih poslova da predlaže Vladi odgovarajuće mjere prema drugim državama, Vlada je ta shodno Ustavu koja donosi odluku, mislim da je to pogrešna odluka. Demokratski front je na stanovištu da to treba da se promijeni, mi kad budemo u prilici, mi ćemo da to eliminišemo.

Hvala vam, izvinjavam se što sam prekoračio.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:34:43)

Hvala.

Komentar izlaganja ima Predrag Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (24.07.18 17:34:52)

Gospodine potpredsjedniče,

Dozvolite da napravim jednu ispravku. Znači, pozivam se na član 101, na repliku, iz prostog razloga što je gospodin Bulatović na veoma nekorektan način citirao izjavu predsjednika Đukanovića, odnosno nekorektno saopštio nešto što gospodin Đukanović nije rekao. Mislim da je to dovoljan povod za repliku, vjerujem da nećete ništa drugačije odlučiti kada je u pitanju Poslovnik.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:34:56)

Danas smo vrlo kreativno tumačili to i da se zadržimo na današnjem danu, a pretpostavljam da od sutra ćemo zbilja voditi računa. Dali smo dva puta pravo na repliku onako dosta široko. Evo, sad iskoristite vi pravo, izvolite da čujemo što kažete.

PREDRAG SEKULIĆ (24.07.18 17:35:38)

Dozvolite da pojasnim, gospodine Kneževiću, pošto ste vi predsjednik partije kojoj pripada gospodin Bulatović. Vrlo je politički nekorektno da na ovaj način privučete pažnju javnosti. Znači, gospodin Đukanović nije rekao to što je rekao gospodin Bulatović da je rekao. Zaista, ne postoji mogućnost da bilo gdje nađete takvu vrstu izjave da nekome treba zabraniti, naprotiv, rekao je da ne treba posezati za tom mjerom, ali dozvolite da i ja dam svoj prilog viđenju onoga što je saopštio patrijarh. Vrlo cijenim sve vjerske poglavare monoteističkih religija i nemam nikakav problem sa tim.

Naravno, vrlo jasno, mislim da je patrijarh pogriješio, a vjerujem da je praveći ta neumjesna upoređenja pogriješio kada je mislio da Crna Gora ili neko u Crnoj Gori treba da aminuje njegov izbor za patrijarha ili bilo koji drugi izbor, jer dozvolite da podsjetim, u vrijeme Osmanskog carstva Pećka patrijaršija je morala tražiti saglasnost Porte za imenovanje patrijarha.

Pretpostavljam da gospodin Irinej nije smatrao da treba od Crne Gore ili bilo koga iz Crne Gore da traži amin za svoj izbor. Takođe, vjerujem da patrijarh Irinej ne smatra da treba bilo kome da daje onih 100.000 zlatnika koje je uobičajeno davala svake godine Pećka patrijaršija sultanu.

Kažem, još jedanput, čini mi se da je to bilo nesrećno upoređenje, ali ono što je veoma važno jeste da je ovaj parlament, govornica ovog parlamenta je zloupotrijebljena na način na koji je to uradio gospodin Bulatović citirajući nešto što nije rečeno i mislim da to ne treba da radimo u ovom parlamentu, tim prije što se sve to može provjeriti u jednoj sekundi. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:37:34)

Hvala.
Proceduru traži, po članu 102 povreda Poslovnika.
Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 17:37:46)

Gospodine Gvozdenoviću,

Ovo je bio klasičan komentar i mislim da ste prekršili Poslovnik. Gospodin Sekulić je imao pravo da se javi za diskusiju poslije prvog kruga i da polemiše i sa gospodinom Bulatovićem i sa ostalim poslanicima iz Kluba Demokratskog fronta. Želim da saopštim pred čitavom crnogorskom javnošću da je gospodin Đukanović, predsjednik države Crne Gore, mnogo gore rekao za patrijarha nego što ste vi sad pokušali da ga odbranite, a ja ću to sad da citiram: "Moj jedini komentar na to što navodite mogao bi biti da niko normalan tako nešto ne može pomisliti, a kamoli izgovoriti". Znači, gospodin Đukanović je rekao za patrijarha Irineja da nije normalan to jest da je lud, je li tako? Ne, ne, to je gospodin Đukanović. Vi umjesto da ne ulazite u ovu zamku verbalne rasprave sa gospodinom Bulatovićem na jedno veoma klizavo pitanje i grešku predsjednika države koji je patrijarha i vjerskog poglavara Srba i pravoslavaca u Crnoj Gori i Srbiji i na Balkanu nazvao nenormalnim, ludim, vi ste još došli da ga branite od onoga što je saopštio, odnosno da potvrdite njegove stavove.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:39:08)

Na ovaj način smo završili dio koji je vezan za ovaj dio polemike između gospodina Bulatovića, Predraga Sekulića i poslije toga jedno kreativno tumačenje gospodina Kneževića. Molim vas, pozovite se na član. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (24.07.18 17:39:48)

Sekulić se nije pozvao na član. On nije imao pravo da govori ovo što je govorio, imao je klasični komentar na mene i ja imam pravo na komentar.

Gospodin Knežević se javio proceduralno povodom novonastale situacije, nije govorio u moje ime. Ja vas molim, stvarno, ozbiljni smo ljudi, da ne koristimo takve stvari, da je gospodin Knežević u moje ime odgovorio. Nemojte to. Dozvolite da razjasnimo to pitanje. Ništa nije sporno. Izjava je ovdje koju imam ja pred sobom, dio je pročitao Knežević i dozvolite mi da završimo tu raspravu oko onoga što sam ja rekao.

Gospodin Knežević je govorio o onom dijelu ocjenjujući izjavu da nije normalan.

Gospodine Sekuliću, mi živimo u državi u kojoj je vrhovni politički poglavar predsjednik Demokratske partije socijalista i predsjednik sada države, moram da kažem, jer su izbori bili takvi kakvi jesu i svaka njegova izjava podstiče određene organe i poslušnike u organima da preduzmu odgovarajuće mjere. Zar nije dovoljno podsjetiti da je Velibor Džomić bio više od pola godine van Crne Gore protjeran na osnovu političkih stavova određenih političara manjeg ranga. Đukanović je rekao da se nada da nije neophodno posegnuti ka administrativnim mjerama zabrane ulaska. A znate li koliko je zabrana ulaska, ako se da patrijarhu - od tri mjeseca do dvadeset godina. To je najopasnija politička poruka od svega ovoga što je bilo ovaj... Čak i Ranko Krivokapić koji je ideološki nama opasniji od Mila Đukanovića se suzdržao i rekao je oko izjave patrijarha da on ima pravo na svoj stav. On je iznio svoj stav...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:42:16)

Ali nije na uvredljiv način.

Na ovaj način smo završili raspravu.

RANKO KRIVOKAPIĆ (24.07.18 17:42:45)

Rekao je da sam ideološki opasniji od Mila Đukanovića. Možda postoje djelovi ideologije *đe* jesam, ideologija je sistem vrijednosti, a postoji djelovi *đe* nijesam. Postoje djelovi *đe* nijesam. U djelovima državotvornosti vjerovatno jesam, ali mislim i to je bila poruka, da ne treba vjerski poglavari da nas uvlače u teme kojima žele da zavade na nacionalnoj osnovi u Crnoj Gori i da je to zloupotreba gostoprimstva Crne Gore, između ostalog, to što je rekao srpski patrijarh, ali u serijalu od 30 godina njihovih poruka "zavadi pa zakrvi" ova je postala bezopasna jer se od toga Crna Gora već može odbraniti. Te izjave više nemaju opasnost koje su imale prije tridesetak godina, a naravno nijesu manje pogrešne i nijesu manje štetne po Srpsku crkvu u Crnoj Gori i po patrijarha, ali ponavljam, na sreću ta moć nije više jaka i Crna Gora sada kao nezavisna, građanska, više atlantska nego evropska država može od toga se odbraniti bez velike prijetnje po mir i sigurnosti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:44:10)

Uvaženi poslanici, izašli smo iz okvira ove tačke dnevnog reda za koju ću vas podsjetiti da se zove Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama, pa sami procijenite da li smo bili visoko tolerantni prema svim učesnicima današnje diskusije i sugerišem svim poslanicima u skladu sa dogovorom da se precizno drže dnevnog reda.

Prerma redosledu prijavljenih poslanika sada dajem riječ Nadi Drobnjak. Izvolite.

NADA DROBNJAK (24.07.18 17:44:58)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre i gospodine Ivaniševiću,

Danas zaista govorimo o važnom zakonu, ali tek o jednom iz kompletnog pravnog okvira Crne Gore koji tek tako umreženi mogu da daju pravi odgovor na pitanje kako i kome uvesti međunarodne restriktivne mjere. Ovaj zakon jeste nov, ali nije prvi u crnogorskom pravnom sistemu da reguliše ovu oblast, jer i danas se govorilo o tome da je Crna Gora i da smo mi u Skupštini Crne Gore u decembru 2014.godine usvojili prvi Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama, da je on inoviran 2017.godine, ali da se ukazala potreba nakon njegove analize da se uradi potpuno novi zakon kako bi se na jači, bolji način regulisale i obaveze koje Crna Gora ima prema Savjetu Evrope kao članica, a to je da oblast krivične i finansijske materije koja reguliše sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma reguliše na bolji način, ali i da na mnogo bolji način reguliše primjenu Rezolucije 13-73 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Crna Gora uvodi novi zakon, a podsjetiću da su kroz istoriju međunarodnih odnosa međunarodne restriktivne mjere primjenjivane iz različitih motiva, od različitih subjekata u odnosu na različite subjekte a i da su imale veoma različit sadržaj.

Crna Gora u skladu sa međunarodnim pravom i shodno svojim vanjskopolitičkim obavezama i prioritetima sprovodi međunarodne restriktivne mjere koje uvode Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija, Savjet Evropske unije i OEBS. Ujedinjene nacije kao svoj prioritetni cilj prepoznaju održavanje međunarodnog mira i bezbjednosti, a pojam međunarodnih restriktivnih mjera definišu kao skup mjera koje države članice primjenjuju radi sprečavanja i otklanjanja prijetnji miru, kršenja mira, akta agresije ili drugih povreda mira. Najčešći izvor za uvođenje restriktivnih mjera su rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Prema članu 41 Povelje Ujedinjenih nacija Savjet bezbjednosti je nadležan za usvajanje rezolucije čije su mjere obavezujuće za sve članice Ujedinjenih nacija, a koje imaju za cilj održavanje i uspostavljanje mira i bezbjednosti.

Evropska unija samostalno usvaja restriktivne mjere u skladu sa različitim ciljevima njene

spoljne i bezbjedonosne, politikom zaštite ljudskih prava, vladavine prave i demokratskih principa. Uvođenje restriktivnih mjera regulisano je članom 215 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije a u skladu je sa ciljevima njene zajedničke spoljne i bezbjedonosne politike. Za Crnu Goru sprovođenje restriktivnih mjera Ujedinjenih nacija je međunarodna obaveza koja proizilazi iz članstva Crne Gore u Ujedinjenim nacijama i zato bih izdvojila i član 7 zakona o kome danas razgovaramo kojim je propisano da utvrđene restriktivne mjere se objavljuju u originalu odmah po usvajanju i da se primjenjuju u roku od 24h prema označenim licima. To je važna inovacija u našem zakonodavstvu.

Crna Gora kao država koja aktivno doprinosi očuvanju mira i bezbjednosti u regionu i kojoj su dobrosusedski odnosi i regionalna saradnja važan prioritet vanjske politike slijedi zajedničku spoljnu i bezbjedonosnu politiku Evropske unije što, između ostalog, znači da sprovođenje restriktivnih mjera Evropske unije je sastavni dio definisanih vanjskopolitičkih prioriteta i dio procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Usvajanjem Zakona o međunarodnim i restriktivnim mjerama će se nastaviti usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije kao i jačanje administrativnih sposobnosti, a samim tim i usaglašenost sa zajedničkom spoljnom i bezbjedonosnom politikom što je obaveza prepoznata u pregovaračkom poglavlju Crne Gore za poglavlje 31 vanjska, bezbjednostna i odbrambena politika, a već je rečeno da će se doprinijeti i sprovođenju akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23 i 24.

Primjenom Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama Crna Gora će doprinijeti održavju međunarodnog mira i bezbjednosti, poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, razvoju demokratije i vladavini prava na globalnom i nacionalnom nivou.

Samo jedna molba. Nisam željela da amandmansi djelujem, ali očekujem da će se u podzakonskom aktu kada se budu radila uputstva za vođenje evidencije, evidencija definisana u članu 26 stav 1 tačka 2 ... pronaći da fizičkom licu prema kome se primjenjuje restriktivna mjera se prepozna i pol kako bi se ispoštovao i Zakon o rodnoj ravnopravnosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:50:07)

Zahvaljujem poslanici Drobnjak.

Sledeći prijavljeni je poslanik Dragutin Papović, poslije njega Branko Radulović.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (24.07.18 17:50:24)

Uvaženi gospodine potpredsjedniče, poštovani ministre, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Ako bismo analizirali cjelokupnu državnu politiku od obnove nezavisnosti 2006. mislim da bi objektivan zaključak ukazao na to da su u oblasti spoljne politike i uopšte međunarodnih odnosa postignuti najzapaženiji rezultati. Smatram da nema puno primjera da je država ograničenih demokratskih resursa i relativno male teritorije uspjela da toliko postigne na međunarodnom planu za samo jednu deceniju koliko Crna Gora. Mislim da su odluke vanjske politike bile prije svega izražena racionalnost i strategijska mudrost i da danas imamo situaciju da je Crna Gora članica svih važnijih međunarodnih organizacija, da je članica NATO-a, da ima primjerenu mrežu diplomatsko konzularnih predstavništava i da vodi vrlo promišljenu interesnu i istovremeno principijelnu vanjsku politiku. U skladu sa ovim ocjenama trebalo bi analizirati i predloženi Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama jer je on akt koji slijedi i odražava logiku i intrerese spoljne politike.

Ovaj predlog zakona predviđa usaglašavanje državne politike Crne Gore sa prije svega rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija u oblasti borbe protiv terorista, terorističkih organizacija i njihovih akcija, odnosno borbe protiv finansiranja terorističkih aktivnosti na međunarodnom i na nacionalnom nivou. U istom smislu ovaj predlog zakona je propisao i usaglašavanje domaćih sa odgovarajućim aktima Savjeta Evrope i Evropske unije, posebno u oblasti sprečavanja finansiranja terorizma i pranja novca. Crna Gora to inače sprovodi, jer je to sastavni dio politike Vlade. Pored toga, Crna Gora je obavezna da usvoji ovaj zakon, jer je dužna

da svoju međunarodnu politiku usaglašava sa rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i sa aktivima Savjeta Evrope.

Zbog ambicija da postane članice Evropske unije, Crna Gora je obavezna i da usaglašava svoju spoljnu politiku sa politikom Evropske unije. Crna Gora to radi uspješno već deceniju i zbog toga se u izvještajima Evropske komisije o napretku Crne Gore u procesu pristupanja redovno navodi da je Crna Gora najzapaženije rezultate postigla upravo u saglašavanju međunarodne politike sa odgovarajućim odlikama Evropske unije, odnosno Evropske komisije. Mislim da će usvajanje ovog Predloga zakona doprinijeti da Crna Gora unaprijedi rad institucija zaduženih za borbu protiv terorista, sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i da će se tako još jednom dokazati da Crna Gora nije član najuglednijih međunarodnih organizacija samo zbog određenih privilegija, već i da bi ispunila svoje obaveze i dokazala da vodi odgovornu u principijalnu međunarodnu politiku. Ta principijalnost se ogleda u odlučnosti Crne Gore da u skladu sa realnim mogućnostima realizuje svoje međunarodne obaveze. Crna Gora je demonstrirala da se u Ujedinjenim nacijama, Savjetu Evrope, NATO-u i kroz pristupanje Evropskoj uniji ponaša kao primjeren saveznik i da je pouzdana, kredibilna i ozbiljna država. Na osnovu toga, Crna Gora je zavrjedila mnoge pozitivne ocjene, stekla ugled i pozitivan imidž u ovim organizacijama i kod brojnih država, uključujući i one koje ne gledaju baš blagonaklono na temeljne pravce crnogorske međunarodne politike. Zbog te doslednosti, principijalnosti Crnu Goru cijene saveznici, ali i oni koji to za sada nijesu jer znaju da je crnogorska spoljna politika posledica jasno definisanih i proklamovanih interesa a ne emotivnih ili subjektivnih naklonosti.

Ono što je posebno izazovno za crnogorsku državu je da nije lako istovremeno voditi i principijalnu politiku i ostvarivati materijalne interese. No, zahvaljujući ozbiljnoj i mudroj spoljnoj politici crnogorska diplomatija je u prethodnoj deceniji uspjela da principijelno podrži interese svih naših savezništava i da pri tome ne ošteti vitalne ekonomske interese države. Principijelnost crnogorske diplomatije je istovremeno doprinijela i jačanju međunarodnog ugleda države i porastu stranih investicija. Zato sam uvjeren da će usvajanje i ovog zakona značiti nastavak ovakve politike, da će Crna Gora nastaviti da dosledno ispunjava svoje međunarodne obaveze i da na osnovu toga jača ugled i stvara imidž napredne, bezbjedne i prosperitetne države, kako za njene građane tako i za one koji u nju dolaze kao dobronamjerni saradnici, gosti, turisti i ozbiljni investirtori.

S obzirom na to da se u diskusiji vezano za ovaj predlog zakona pomenula i naša politika, odnosno politika Crne Gore prema Rusiji, odnosno njeno usklađivanje sa direktivama Evropske unije, moramo naglasiti, prije svega zbog građana, da je to nešto što je i Rusija svojevremeno radila i što i danas radi, tako postupaju sve države, jer 1992.godine kada je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija uveo drastične ekonomske sankcije tadašnjoj Saveznoj Republici Jugoslaviji Rusija je kao članica Savjeta bezbjednosti glasala za uvođenje tih sankcija. Imala je pravo veta i na taj način je mogla da zaštiti naše interese, odnosno ako bismo se rukovodili tim emotivnim odnosom. Takođe, prilikom zauzimanja aerodroma u Prištini Rusija je takođe napravila jedan dogovor na NATO-om, odnosno prepustila im je taj aerodrom u zamjenu za slobodno djelovanje na prostoru tadašnjeg problema u Čečeniji. Zbog toga je poželjno da svi shvate da su međunarodni odnosi prije svega nešto đe vladaju interesi i principijelna politika i da u tom kontekstu treba posmatrati poteze kako velikih sila tako i država kao što je Crna Gora. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 17:55:57)

Zahvaljujem se gospodinu Papoviću.
Riječ ima poslanik Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.18 17:56:11)

Tačno, kolege i drugari, ja imam sasvim treći ugao i sve više sam utemeljen na tome uglu, na toj poziciji. Ja sam sve više antiglobalista. Ja ne vjerujem više ni jednoj sili, ni drugoj sili, ja sve manje vjerujem i Ujedinjenim nacijama, Evropskoj uniji i Istoku i Zapadu, sve manje vjerujem u

ovakve hibridne zakone, jer ovaj zakon nema jedan kostur pravnički, nema jednu ideju, nema jedno prožimanje, on ima jednu lošu namjeru. Kad dolazi iz ove vlasti, uvijek vidim hoće li nas što opeći i onda ću da vidim koja je to loša navika.

U preambuli, ministre, stavljene u svete riječi, velike riječi, božlje riječi, međunarodno pravo, osnovna ljudska prava, globalni mir, sve moguće stvari. Ko to piše? Hoćete li mi reći da to piše 1% stanovništva, stanovnika koji su bogatiji od 50% ostalog stanovništva na svijetu.

Danas ima, kolege, negdje oko šest, blizu sedam milijardi stanovnika na svijetu, od toga ima jednu milijardu omladine do 24 godine. Osam ljudi, ministre, danas imaju bogatstvo koliko polovina siromašnih u svijetu. Danas migranata ima 258 miliona i to je negdje oko 50% više nego što je to bilo prije sedam godina. Danas svakog sata, cio se ježim, umire negdje oko 1200 djece. Danas oko 300 miliona djece nemaju leba, danas oko 800 miliona gladnih je u svijetu. Ministre, ko je terorista? Da li imperijalista Portugal, Španija, Engleska, Francuska, pa kasnije i do današnjeg dana NATO ili u jednom periodu pojedine istočne države kada je bio u pitanju Avganistan? Ili je terorista onaj koji ostane živ, kome sve živo pobiju, koji nema nikakvu budućnost, kome satru sjeme, pođe, sa nepal bombama, unište mu porodicu, pođe u sred Pariza - daleko bilo, protiv toga sam - i vidi i kaže u onom svom ludilu kako peče, da ih opomene.

Što je geneza te priče? Htio sam da kažem nešto da danas pričajući o ovome cio svijet treba da se zamisli. Dokle je otišao geostrateški interes? Dokle su otišli nezajažljivi, razni lideri i vladari? Ko je napravio Avganistan onakav? Čitao sam sve nobelovce koji su napisali dokumentarne i istinite priče o Avganistanu i toj cijeloj regiji i onda sam se šokirao, sada što čitam "Biser koji je slomio školjku". To kad čovjek pročita onda se zamisli će je pravda ljudska danas. I ne vjerujem u tu listu.

Gospodine, budite i moj potpredsjednik, nemojte biti samo njihov. Ako je njemu to smiješno, Bog neka mu je na pomoć.

Ministre, slušajte, ovako da vam kažem nešto. To kad čovjek vidi i kad vidi sa druge strane uzroke i posljedice koje stotinama godina traju, koje traju kroz tri-četiri generacije, onda se zamisli i pita se ko je terorista, a ko je oslobodilac. Tako da jednostavno ne vjerujem u te priče, gade mi se te priče, gade mi se od tog svjetskog rata i tog miroljubivog rata. Oni hoće status kvo, i Istok i Zapad i Sjever i Jug i to je jedina istina.

Ono što me peče, što sam rekao da vam više nikada ne vjerujem do kraja ili uopšte. Kakva, bre, nacionalna lista? Ko će da proglasi tu nacionalnu listu? Ko će da proglasi, ta nekakva hibridna ili ta tajna organizacija koja se naziva SAJ, hoće li nekakvi tajni policajci iz bezbjednosti? Oni će da kažu da je Branko Radulović terorista. Shvatate li vi dokle ide demokratija u Crnoj Gori i u svijetu? Ovo nema nikakve veze, tu nema istine nikakve globalne niti ima ustoličenja u toj preambuli o sjetskom miru, poretku, ljepoti, ljubavi i svim ostalim stvarima. Ja se bojim da će Branko Radulović poslije ovoga biti terorista u Crnoj Gori, da će mi biti zamrznuta moja velika imovina i da ću biti proglašen da sam terorista.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:02:10)

Dajem riječ Milošu Nikoliću. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (24.07.18 18:02:58)

Hvala vam, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani predsjedavajući, poštovani ministre Darmanoviću sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Zaista je teško nakon jednog ovakvog nadasve emotivnog, inspirativnog izlaganja sa kojim se većim dijelom ne slažem, nešto reći, ali ipak ću se i ja potruditi da kažem ono što iskreno mislim, kao što je to uradio moj prethodnik.

Što se tiče ovog konkretnog zakona, da čisto pojasnim zbog građana Crne Gore, nije ovo zakon koji je nov u pravnom sistemu Crne Gore, dakle 2014. godine već smo donijeli ovaj zakon, 2017.godine smo pristupili njegovim izmjenama i dopunama, sada zbog nešto uvećanog obima

izmjena i dopuna ovog zakona moramo da ga mijenjamo i u tom kontekstu i može se negdje postaviti pitanje zbog čega tri izmjene maltene u četiri godine.

Međutim, kada pogledamo šta reguliše ovaj zakon, odnosno Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama koji dominantno se tiče pitanja terorizma i drugih protivpravnih djela, a maltene su dominantno vezani sa međunarodnim pravom, jasno je da se radi o jednoj živoj materiji i moramo samo sagledati koliko se globalni kontekst i terorizma ali i usložnjavanja međunarodnih odnosa promijenio od 2014.godine do danas, te koliko maltene svake godine nastane novih protivpravnih ponašanja koja se moraju tretirati na drugačiji način, te upravo imajući u vidu sve navedeno vidim odgovornim sa strane Vlade i vašeg Ministarstva što pratite ovu materiju na adekvatan način i pokušavate novim zakonskim rješenjima da poboljšate prije svega bezbjednost građana Crne Gore u tom dijelu.

Pored te potrebe usklađivanja sa aktuelnom situacijom koja postoji, a tiče se međunarodnih odnosa, s obzirom na ono što su preuzete obaveze, ali ne obaveze koje su nametnute već ih negdje osjećamo i kao dio civilizacijskog kruga čiji smo sastavni dio i kojem težimo, a tiče se našeg međunarodnih partnera, dominantno Evropske unije, ali i Savjeta Evrope i Ujedinjenih nacija, imamo potrebu da pratimo sve ono što je njihova regulativa kako u ostalim tako i u ovom području, tako da donšenje novog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama vidim kao još jedan korak u ukupnom poboljšanju pravnog sistema Crne Gore i usklađivanje sa međunarodnom regulativom i sa onim što su najviši standardi međunarodne zajednice.

Pored tog, da kažem jednog međunarodnog aspekta koji postoji kao potreba usklađivanja sa onim što je međunarodna regulativa najviših institucija, rekao bih da je ovaj zakon veoma važan zato što i na unutrašnjem planu možemo da se borimo sa terorizmom kao pojavom na adekvatan način. Vjerujem da smo negdje i svi bili začuđeni kada smo mogli u štampi o medijima na osnovu informacija naših nadležnih državnih organa da pročitamo o broju građana Crne Gore koji su se priključili raznoraznim terorističkim grupama zavisno od žarišta planete na kojem su se dešavale određene borbe.

Terorizam jeste pojava koja je ne značajnoj mjeri, ali ipak prisutna u Crnoj Gori i vjerujem da imamo obavezu da se kao i sa svim ostalim pošastima društva tako i sa njim izborimo na pravi način. Danas je kako u ovoj konkretnoj temi tako nešto i ranije u temi budžeta bilo određene riječi o ideologiji i mislim da je jako važno da sagledamo donekle i sam korijen problema terorizma koji podrazumijeva jednu radikalnu borbu za sopstveno pravo nauštrb prava svih ostalih građana samo zato što prosto vjerujemo da imamo pravo na ostvarenje sopstvene države, da imamo pravo na ostvarenje sopstvene ideje bilo da se radilo pojedinim državama ili pojedinim religijama. Upravo u tom kontekstu veoma je važno da na unutrašnjem planu u Crnoj Gori budemo svjesni složenosti međusobnih odnosa kako nacionalnih tako i vjerskih i da u tom kontekstu ne podliježemo onom što bi bilo ekstremizacija naših međusobnih pozicija, prosto to je nešto što ne može voditi dobru bilo kome u Crnoj Gori. Sa našom nacionalnom strukturom, vjerujem da ukoliko bi bilo koja nacionalna struktura, crnogorska za početak ili bilo koja druga, pokušala da nacionalizmom ostvari nešto na šta vjeruje da ima pravo, smatram da bismo srušili bilo kakvu mogućnost suživota u Crnoj Gori i upravo zbog toga ustavno određeno koncepta građanske države vidim kao nešto što je jedan od osnovnih temelja Crne Gore. Iako veoma često to koristimo, možda i nesvjesni koliko zaista važnost ima, mislim da ipak koncept građanske države i međusobno uvažavanje svih naših različitosti koje nisu male jeste jedini put u dalju međusobnu zajedničku izgradnju Crne Gore koja sigurno sa svim ovim razlikama neće biti, da kažem, najbrža što može biti, ali ipak te naše razlike na neki način moramo vremenom učiniti našom prednošću, a ne našim nedostatkom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:07:48)

Zahvaljujem poslaniku Nikoliću.
Za komentar se prijavio poslanik Bulatović.

PREDRAG BULATOVIĆ (24.07.18 18:07:56)

Uvaženi poslaniče Nikoliću, ja sam govorio atipično gotovo čitavu diskusiju o zakonu i vjerujte da ovaj zakon ne odgovara svojoj namjeni. Ovaj zakon nema veze sa zakonom iz 2014. i 2017. godine gdje su izvršene izmjene. Ovaj zakon je morao da bude donešen zbog toga što je definisano da Crna Gora je prepoznata na adekvatan način u međunarodnim institucijama da se ne bori protiv finansiranja terorizma na pravi način, i protiv pranja novca. Ovdje ovaj zakon uvodi kategoriju terorizma, terorističkih organizacija i terorista i nije zadatak ovog zakona i ovog Ministarstva da se time bavi niti je njihov zadatak da se bavi nacionalizmima.

Pretpostavimo da je Crna Gora teorijski idealno uređena država, mi mislimo da nije, Agencija za nacionalnu bezbjednost prati pitanja i nacionalizma i terorizma, obavještava nadležne organe i između ostalog što je važno i skupštinski Odbor za odbranu i bezbjednost koji najmanje jedan put godišnje razmatra i te aspekte u povjerljivom obliku između vlasti i opozicije, sada to radi gospodin Stanišić sam. Nije ovaj zakon dobar jer nije napravljeno isprepletanje nadležnosti između svih institucija u ovoj državi koje su neophodne. Ja sam iz tog ugla govorio najdobronamjernije, ne politički. Ovo je bila trka sa vremenom očigledno da početkom jula mjeseca se da pozitivna ocjena na zasjedanju ovog stručnog tijela Savjeta Evrope. Ja sam probao da pronađem sve ovo o čemu se radi, od jedne liste, druge liste, ko je kome nadležan, kako idu podaci, kako se pristupa tajnim podacima itd. Ja stvarno molim da pogledate sve to ovdje, ne treba mnogo da se na ovom zakonu radi, ne trebaju eksperti koje je angažovalo Ministarstvo spoljnih poslova. Neophodno je da se napravi jedna međuresorska radna grupa Vlade, pa može i u Skupštini Crne Gore da se uključi, Odbor za bezbjednost i Odbor za ekonomiju koji se bavi Zakonom o finansiranju terorizma i sprečavanju pranja novca itd. Ostaje nejasna stvar o kojoj je govorio gospodin Branko Radulović, da li će se usvajanjem ovog zakona odlukom Vijeća za nacionalnu bezbjednost i Demokratski front, kako je Katnić najavio, on želi da proširi optužnicu vezano i za terorizam, da li će ljudi inkriminirani nepravredno u političkom procesu biti na nacionalnoj listi koju pravi Ministarstvo spoljnih poslova. Ja mislim da neće, da nije to intencija. Intencija je sasvim nešto drugo. Prosto je neshvatljivo u kaznenim mjerama, da to budu prekršajne mjere. Vi ste pravnik i znate da saradnja sa onim koji vrše najteža krivična djela, međunarodni terorizam, da sankcija države bude 40.000 evra najveća. To je nešto što je stvarno ...

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:11:28)

Poslaniče Bulatović, vaše vrijeme je isteklo.
Pravo ima poslanik Nikolić. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (24.07.18 18:11:36)

Gospodine Bulatoviću, razumio sam u vašem komentaru da niste previše komentarisali moje izlaganje, već ste otvorili neke nove teme na koje ću pokušati da vam odgovorim i za početak da vam odgovorim na ovaj jedan dio koji se tiče direktno mog komentara da smo već imali regulisanu materiju koja reguliše postojeće zakonodavstvo kroz neke ranije zakone.

U formalnom, tehničkom smislu slažem se sa vama. Postojala je potreba da se izmijeni preko 50% normi ranijeg zakona i samim tim smo morali donijeti novi zakon, nijesmo mogli izmijeniti postojeći. Čim je, da kažem, postojala tolika potreba za izmjenama ranijeg zakona, teško da možemo govoriti o nekoj vrsti kontinuiteta rješenja koja se propisuju u tom zakonu, ali ja sam govorio o materiji, odnosno da je kontinuitet regulisanja ove materije prisutan u Crnoj Gori od 2014. godine te da sada ne radimo ništa novo u tom dijelu. Slažem se da imamo jednu vrstu diskontinuiteta rješenja i uvođenja nekih novih rješenja, ali ona su kao što sam rekao posljedica svega onoga što se dešava i na globalnom planu, a tiče se i međusobnih odnosa i terorizma od 2014. pa i 2017. godine na ovamo.

Što se tiče pitanja koje ste otvorili o tome ko bi trebalo da vodi određene evidencije, da li je za to zaduženo Ministarstvo vanjskih poslova jer bi to trebale da vode neke druge bezbjedonosne službe, meni je drago na neki način što ste i kroz takav stav iskazali jednu vrstu povjerenja prema crnogorskim bezbjedonosnim organima u odnosu na koje ste uvijek, rekao bih, poprilično

skeptični. Tako da vjerujem da su vas svojim ponašanjem u posljednje vrijeme ipak ubijedili u svoj profesionalizam i svoju posvećenost poslu.

Što se tiče Odbora za bezbjednost, meni bi zaista jako drago kada biste vi i vaše kolege popunili sve skupštinske odbore jer smatram da se i rasprava na plenumu drastično unaprijedila od kada ste vi prisutni što je, naravno, zbog sukobljavanja mišljenja po prirodi stvari i neminovno i smatram da bi se i rad skupštinskih odbora drastično unaprijedio ukoliko biste u punom mandatu prisustvovali sjednicama tih odbora.

Podsjetiću vas kad je u pitanju Vijeće za nacionalnu bezbjednost i kada govorimo o drugim relevantnim državnim organima da u konkretno tom vijeću ima opozicija jednog svog predstavnika i upravo vidim takav odnos prema zakonskom rešenju koje smo donijeli u ovom parlamentu kao jednu vrstu povjerenja, iz Odbora za bezbjednost, a od strane opozicije, vidim kao jednu vrstu povjerenja koje mi kao vlast iskazujemo prema vama koji ste u opoziciji. Sada sam razumio da ste i vi iskazali jednu vrstu povjerenja prema istim tim bezbjednosnim organima i službama tako da mislim da smo negdje na zajedničkom putu za normalizaciju odnosa koji su makar po mom mišljenju bili bez potrebe podignuti na jedan neprikladan nivo. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:14:22)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani, na ovaj način smo završili razmjenu informacija, diskusije između možda najmlađeg poslanika i možda najstarijeg poslanika. Sada nastavljamo sa sljedećim prijavljenim diskutantima.

Zadnji prijavljeni diskutant ispred Demokratskog fronta je Milan Knežević, a nakon njega Momčilo Martinović ispred DPS-a. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:14:55)

Hvala, gospodine potpredsjedniče, slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Gospodine Darmanoviću, ja odmah moram vama da kažem da vas doživljam kao paralelnog ministra u paralelnoj Vladi Crne Gore, a stvarni ministar u stvarnoj Vladi Crne Gore je Milan Roćen od milošte zvani djadja Roćen, to je na ruskom ujka. Tako da ste vi ovdje protagonist jedne politike o kojoj je govorio gospodin Bulatović, Soroševe politike. Vi ste njegov pitomac, ljubimac i glavni...

Što sam sad uradio? Kad god čujem ovo zvono kao da mjerim pritisak. Hajde, recite mi što sam sad uradio, gospodine Gvozdenoviću. Što sam uradio, ja ne znam stvarno. Evo, recite vi što sam uradio.

Možemo li samo vrijeme, jer vrijeme neumitno curi, kao trojka ...

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:15:47)

Poštujući član 8, imam pravo da izreknem opomenu poslaniku koji govori o pitanjima koja nijesu na dnevnom redu Skupštine. To je prva stvar. Druga stvar, upotrebljava uvredljive riječi i treća stvar, iznosi određene, da kažem činjenice koje mogu da budu insinucija ili nešto drugo, koje se odnose na privatni život i pominje određena imena ljudi.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:16:18)

Koga sam ja uvrijedio? Koji je to privatni dio života, šta je privatno tu? Šta sam uradio privatno? Hajde recite mi koji je to segment.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:16:25)

Spominjete imena određenih ljudi, spominjete dosta nekih stvari koje možemo da tretiramo na način na koji sam vam rekao.

Moja sugestija je da pokušate vašu diskusiju da uvedete u okvir Poslovnika.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:16:47)

Mogu li ja kao poslanici DPS-a da vam prije moje diskusije donesem diskusiju pa da mi vi prekrizate, što može, što ne može? Ja bih volio da vi budete recenzent. Sljedeći put ću zajedno sa poslanicima DPS-a da priložim diskusiju.

Gospodine Darmanoviću, vi ste protagonista Soroševе politike, a ta politika je duboko anticrnogorska, antisrpska i antiruska i to je sve ono što Soroš na jednom globalističkom nivou pokušava da realizuje kroz razne geopolitičke ...

Gospodine Gvozdenuviću, meni je sad palo vrijeme na pola, sad je 2 i 40. Da nastavim, nećete me zakinuti? Hvala.

Počeo sam pet minuta, pet sekundi je prošlo na 2 i 30 došlo.

Dakle, ono što vi, gospodine Darmanoviću propagirate jeste duboko suprotno interesima ove države, a evo daću vam nekoliko primjera.

Jedan od prvih primjera je jučerašnja posjeta Viktora Orbana, jednog od najvećih protivnika Soroševе politike i čovjeka koji je protjerao sve nevladine organizacije koje finansira Soroš.

Ja sad želim vas da pitam da li ste vi, gospodin Đukanović ili gospodin Marković na bilo koji način rekli Orbanu da ono što je uradio sa Soroševim nevladinim organizacijama u Mađarskoj je antidemokratsko djelovanje i pokušaj gušenja sloboda u Mađarskoj. Pošto mi ovdje imamo Soroševе nevladine organizacije koje dobijaju desetine i desetine miliona evra da bi propagirale Soroševu politiku, da bi propagirale Bora i Ramiza, da bi propagirale neki šesnaesti anacionalni put.

Takođe, gospodine Darmanoviću, kada govorite o recipročnim mjerama, kada govorite o restriktivnim mjerama, kada su ovdje neke kolege iz Demokratske partije socijalista govorile o tome što se Rusija ljuti, ja ću da vas podsjetim da ste vi na spisku vaših sankcija za 149 ruskih državaljana i visokih državnih funkcionera stavili veto na ulazak u Crnu Goru. A kada su Miška Vukovića zaustavili na aerodromu Domodedovo i držali u toaletu nekih sedam, osam sati, onda je ovdje u Crnoj Gori bila vojna uzbuna, svih 16 vojnika je bilo pod punom ratnom opremom i očekivala se invazija na Rusiju. Miško Vuković zamalo nije dobio Trinaestojulsku nagradu, a moje informacije govore da je tu sklopljen dogovor da njegov bratanić bude kandidat za gradonačelnika DPS-a zbog stresa koji je preživio u ruskom toaletu na aerodromu Domodedovo.

Eto kako ste dogovarali i na koji način ste opredjeljivali ko treba da bude kandidat za gradonačelnika iz redova Demokratske partije socijalista.

Dalje, ja ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:19:44)

Poslaniče Kneževiću, siguran sam da na ovakav način ipak šalžete neke poruke koje mogu da se tretiraju na razne načine.

Upozoravam vas da zbilja vodite računa i o kolegama koje ovdje sjede. Svaki poslanik DPS-a vodi računa prilikom komunikacije sa svim poslanicima koji sjede u opozicionim klupama. Ovo kako vi diskutujete, ovako kako se obraćate kolegama, način kako to radite, sigurno ni jedan poslanik DPS-a nikad neće uraditi. Ja vam samo sugerišem da bolje pazite.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:20:43)

Dozvolite, sad se vama obraćam.

Gospodine Gvozdenuviću, ja pazim što ću da govorim. Sve ovo što sam saopštio je iz

intervjua gospodina Miška Vukovića Darku Šukoviću. On je saopštio da su ga držali u toaletu na aerodromu Domodedovo. Ja to nijesam saopštio. Ovo su citati iz njegovog intervjua, samo to da znate, a vjerujte da se sa vrlo velikim respektom odnosim prema poslanicima DPS-a imajući u vidu činjenicu da ste mi tri puta u ovom parlamentu skinuli imunitet. Vjerujte da se vrlo brižno odnosim i biram formulacije.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:21:09)

Siguran sam da bi bilo minimalno poslovno korektno da to ipak govorite kada imamo tu prisutnog poslanika Miška Vukovića, kada govorite na bilo čiji račun. To bi bilo minimalno korektno, a neka građani procijene ko je korektan ili ko nije korektan.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:21:47)

Neka građani procijene jesam li ja nekorektan što sam u Skupštini čitav dan ili je korektan gospodin Vuković koji je izašao iz Skupštine u 10 sati. Evo, neka građani procijene.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:21:57)

Netačna je informacija da je gospodin Vuković izašao u 10 sati. Čudi me da ste vi došli u 10 sati, jer nam radno vrijeme počinje u osam sati. Radno vrijeme počinje u osam.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:22:11)

Davno smo mogli da završimo ovo da ste me pustili.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:22:17)

Imali smo predlog čak da se uvedu kartice, ali smo imali veliki problem, kao što postoji u drugim parlamentima, ali kao što vidite imali bismo problem sa opozicijom koja dugo nije bila tu.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:22:35)

Demokrate imaju kravatu, vi nam stavite maramice, pa ko nema maramicu ne može da uđe u Skupštinu. Ne bi bilo loše da to uvedete.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:22:38)

Ne prihvatamo taj predlog. Zadužićemo stručne službe da to pogledaju, a što se tiče nas mi to nećemo podržati.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:22:50)

Nisam vjerovao da ste toliko duhovit čovjek, ali svemu se čovjek nauči u poznim danima, mislim na svoje dane.

Ja sam više ne znam na kom smo satu.

Sada mi objasnite, gospodine, zamalo da kažem Sorošu, gospodine Darmanoviću, kažite

mi sljedeće.

Ako se danas sastaju Angela Merkel i ministar spoljnih poslova Rusije Sergej Lavrov, da li je to kršenje sankcija i da li Njemačka pravi zaokret u odnosu na svoju politiku posebno imajući u vidu sjeverni tok? Dakle da vas obavijestim, danas su se u Berlinu sastali njemačka kancelarka Angela Merkel i ruski ministar spoljnih poslova Sergej Lavrov. A vi samo slijedite tu vašu Soroševu politiku.

Juče ili prekjuče se sreo italijanski senator iz Lombardije sa Ramzanom Kadirovim, predsjednikom Čečenije, da razgovaraju o čečenskim investicijama u Sjevernoj Lombardiji, rekavši da Italija na dnevnom nivou zbog sankcija Rusiji gubi sedam miliona evra. A kad sam ja pošao sa Orhanom Šahmanovićem u Čečeniju, Orhana Šahmanovića je Suzana Mugoša osudila na godinu dana zatvora, a protiv mene je pokrenuta optužnica i na saslušanju me Milivoje Katnić pitao je li moguće da ti je miliji Kadirov od mene, kao da ću da se udajem za njega. Zamislite to.

Imamo i sljedeću situaciju, znači ime i prezime jednog velikog investitora i molim vas da mi objasnite da li ste u toku sa tim, zove se Flori Krasnići, koji radi dvije hidroelektrane na Đuričkoj rijeci u Plavu. Znači, finansijer OVK, čovjek koji ima hotel Dvori Balšića u Ulcinju i koji se javno hvalio da je za OVK nabavio 30 miliona dolara za kupovinu oružja 1998. i 1999.godine. Zašto nijeste primijenili međunarodne restriktivne mjere prema ovom čovjeku, nego mu omogućavate da bude jedan od vodećih investitora u Crnoj Gori?

Dalje ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:22:54)

Završili ste svoje izlaganje, završili ste, preko sedam minuta.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:22:54)

Gospodine Gvozdenuviću, slobodno mi oduzmite riječ, neću da pravim nikakve probleme, ali vjerujte da nijesam govorio duže od tri minuta. Na ovaj način mislim da pokazujete jedan veom negativan odnos prema meni i ne dozvoljavate da saopštim ovdje neke krucijalne informacije i postavim pitanje gospodinu Darmanoviću. Vi znate da ja mogu da odmah postavim pitanje, odnosno da postavim komentare na bilo koje izlaganje poslanika Demokratske partije socijalista, ali to neće voditi ničemu. Vjerujte da ja nisam govorio duže od dva i po minuta. Evo možete i da pogledate, ali ukoliko vi smatrate da treba mi oduzmete riječ, nikakav nije problem, oduzmite mi riječ, ja ću kroz komentare poslanicima DPS-a završiti svoju diskusiju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:26:08)

Završite, još jedan minut.

Izvolite, onda ću vas informisati ko je bio u pravu.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:26:17)

Mark Harison, dugogodišnji savjetnik crngorske Vlade za brojne privatizacije, predstavnik je advokatske kancelarije, koji je prema podacima KRIK-a formirao preko 13 firmi u Crnoj Gori za pranje novca koristeći of šor destinacije. Da li ste prema njemu uveli restriktivne mjere? Da li ste, gospodine Darmanoviću, uveli mjere prema Vladinoj firmi MDI koja je prodavala oružje preko Saudijske Arabije za ISIL? Da li ste uveli restriktivne mjere prema Naseru Keljmendiju, vodećem narkodileru koji se javno hvalio da je pomogao crngorsku nezavisnost i da je čak i glasao na referendumu za nezavisnu Crnu Goru?

Šta ste uradili, da li ste uveli međunarodne restriktivne mjere prema Muhamedu Dahlanu kojeg sumnjiče da je učestvovao u ubistvu Jasera Arafata, prema Šinavatri, prema ostalim

belosvjetskim kriminalcima koje jure sve policije i bezbjedonosne službe svijeta, a u Crnoj Gori dobijaju državljanstvo i bivaju ugledni građani i investitori?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:27:17)

Sad da budemo vrlo precizni. Tražio sam od stručne službe koliko ste govorili, skoro osam minuta zajedno sa minutom kojim ste dobili, zajedno sa prekidom. Skoro osam minuta, znači s ovim zadnjim osam minuta.

Uvaženi građani, prema izvještaju koji sam dobio, gospodin Knežević je govorio osam minuta, umanjeno za prekide koji su kada ja govorim. Računajte da će vas možda poslanik Knežević sutra informisati, kad detaljno provjeri ovo, o svom stavu povodom ovoga pitanja. Ja vas molim da to provjerite.

MILAN KNEŽEVIĆ (24.07.18 18:28:24)

Pošto je tako ekspeditivna, neka napravi jednu analizu kojeg ste poslanika u ove manje od dvije godine najviše puta prekidali za vrijeme diskusija. Evo, neka napravi tu analizu. Ako ne budem ja, gospodine Gvozdenoviću, ja ću odmah da podnesem ostavku i da pređem da budem aktivista DPS-u u Mataguže. Evo, sad vam nudim tu ponudu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:28:35)

Prvo, ne prihvatamo tu vašu ponudu da budete aktivista, to prvo ne prihvatamo. Druga stvar, ja vas molim zbilja da provjerite ove stvari.

Ja sam pokušao, poštujući Poslovnik, kad ste počeli da govorite, da poštujem to što sam iskazao svoje stavove na kolegijumu vrlo jasno i zamolio vašeg predsjednika poslaničkog kluba da vam iznese stavove kako ćemo se odnositi prema svima ispred DPS-a i ispred drugih koji ne budu poštovali ova pravila.

Sljedeća stvar, molim stručne službe da još jedanput provjere sve podatke, onako kako su meni usmeno rekli da ste govorili skoro osam minuta sa prekidima.

Mislim da bi mnogo mudrije bilo od svih nas ovdje i kvalitetnije da svoje diskusije usmjerimo u pravcu teme koja je na dnevnom redu, a podsjetiću vas da je na dnevnom redu Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, možete sami da prokomentarišete i da sami zauzmete stav koliko poslanika iz koje partije govori na zadatu temu.

Koristeći pravo u Poslovniku, samo sam vas upozoravao da vam ne bih dao opomenu.

Sledeći prijavljeni diskutant je Momčilo Martinović i od njega očekujem da se potpuno pridržava dnevnog reda.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.07.18 18:30:34)

Hvala, predsjedavajući.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Ja ću pokušati da se držim date teme, a to jeste Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

Učlanjenjem u Savjet Evrope Crna Gora je preuzela brojne obaveze u različitim segmentima djelovanja ove multilateralne organizacije, ali jedna od prioritarnih oblasti je svakako borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Ovom važnom tematikom bavi se jedno od najvažnijih ekspertskih tijela Savjeta Evrope, Komitet Manival, koji zbog svoje potvrđene nezavisnosti i stručnosti predstavlja možda i najreferentniju instituciju ove vrste u Evropi.

Proteklih 11 godina članstva, Crna Gora u Savjetu Evrope bilježila je dinamičnu saradnju u

segmentu borbe protiv sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. U tom kontekstu Crna Gora je prepoznata kao pouzdan partner u implementaciji preuzetih obaveza, pa je novi zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama, o kojima danas razgovaramo u Skupštini Crne Gore, dodatni iskorak u tom pravcu. Pred nama je inoviran zakonski tekst u koji su uvrštene preporuke i standardi Savjeta Evrope koji garantuje solidarnost i solidnost pravnog okvira i postavlja temelje za dalje jačanje kapaciteta u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Kroz relativno kratak zakonski tekst razrađene su različite vrste međunarodnih restriktivnih mjera i pojednostavljena je procedura za formiranje nacionalne liste označenih lica. Utvrđene su nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova u segmentu restriktivnih mjera, koje su klasična diplomatska djelatnost, koordinacija sa partnerima u bilateralnoj ravni, te odgovorno sprovođenje obaveza u saradnji sa Ujedinjenim nacijama i Evropskom unijom.

Takođe, jasno su postavljene nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, dok je proširen opseg institucija koje imaju pravo predlagati označavanje lica za nacionalnu listu. Predloženim zakonskim rešenjem doprinosi se daljem učvršćivanju bezbjednosti i stabilnosti na nacionalnom nivou, ali i u širem regionalnom, evropskom i globalnom kontekstu. Stvara se okvir za efikasno djelovanje nadležnih državnih institucija, tužilaštva, sudstva, agencija i šalje snažna poruka o posvećenosti Crne Gore da i kroz sistematično sprovođenje restriktivnih mjera ostane pouzdan partner u izgradnji mira. Ovaj zakonski tekst je rezultat kvalitetne međuinstitucionalne saradnje u Crnoj Gori, a posebno ohrabruje činjenica da su eksperti Manivala dali veoma pozitivne ocjene o ovom tekstu zakona.

Poštovane kolegice i kolege, nakon što je usvojen novi Zakon o sprečavanju pranja novca, zakonskim tekstom koji je pred nama zaokružuju se obaveze preuzete kroz četvrti evaluacioni ciklus Manivala i postavljaju kvalitetnu osnovu za narednu rundu. Imajući u vidu specifična iskustva država u regionu, izazove sa kojima se suočavamo na ovom polju, a neke među njima su dospjele i na crne i sive liste Manivala i GRECO-a tj. grupe država za borbu protiv korupcije, pozvao bih svoje kolege da podrže ovaj zakonski tekst, jer usvajanjem ovoga zakona šaljemo snažnu poruku da smo spremni da svoje obaveze sprovodimo na dobrobit svih.

Ciljane finansijske sankcije prema potencijalnim teroristima, prema povezanim licima i entitetima sigurno će doprinijeti daljem pozicioniranju Crne Gore kao sigurne investicione destinacije. Preventivne aktivnosti na polju borbe protiv terorizma i usklađenosti akcija sa ključnim partnerima Ujedinjenim nacijama, Evropskom unijom, te odgovoran odnos prema konkretnim zahtjevima drugih država, dodatno će osnažiti percepciju Crne Gore kao ozbiljne i moderne države.

Nakon kvalitetnih diskusija na Zakonodavnom odboru i Odboru za međunarodne odnose i iseljenika, kao i u svijetlu današnje rasprave na plenumu, uvjeren sam da će implementacijom ovog zakonskog rešenja i naše institucije napraviti dodatan kvalitetan iskorak na putu uvođenja najviših evropskih standarda.

Pozitivne refleksije usvajanja ovoga, ali i drugih zakona koje sam pomenuo, očekujem u pregovaračkim poglavljima 23 i 24. Takva će biti i dopunska preporuka za napredak na polju integracija Evropske unije, koja je takođe preporučila skorije usvajanja zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:35:05)

Zahvaljujem se poslaniku Momčilu Martinoviću koji je imao diskusiju i na taj način smo završili današnji dio koji je vezan za prijavljene diskutante.

Prije nego što završimo ovu tačku dnevnog reda, pitam ministra Srđana Darmanovića ili Ivana Ivaniševića, generalnog direktora Direktorata za multilateralne poslove i regionalnu saradnju, da li neko od vas želi završnu riječ?

Izvolite, ministre.

SRĐAN DARMANOVIĆ (24.07.18 18:35:41)

Poštovani predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici,

Koristim priliku da vam se zahvalim na prilici da danas razgovaramo o novom Zakonu o međunarodnim restriktivnim mjerama. Zhvaljujem i na korisnim razmišljanjima i diskusijama o samom tekstu ovoga zakona. Želim da vas još jednom uvjerim da su u zakonski tekst o kojem smo danas razgovarali inkorporirani svi aktuelni i relevantni standardi koje promovira Evropska unija i Savjet Evrope. Posebno zadovoljstvo nam čini veoma pozitivno mišljenje koje su o napretku ostvarenom u ovoj oblasti iznijeli eksperti Manivala, stručnog tijela koje se bavi borbom protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Rad na ovom zakonskom tekstu primjer je dobre koordinacije i korišćenja raspoloživih ekspertskih znanja Savjeta Evrope a nedavno održano plenarno zasjedanje Manivala je potvrda takvog stava.

Svakako, kao što ste i sami primijetili, materija koja je obrađena ovim zakonom u današnjem vremenu globalnih bezbjedonosnih prijetnji rezultat je stalne aktivnosti i koordinacije između brojnih aktera. Ova pitanja su na stalnoj agendi Ujedinjenih nacija, Evropske unije ali i predmet redovnih konsultacija sa partnerskim državama. Zbog toga se predlagač potrudio da obezbijedi što jednostavniji postupak za komunikaciju i koordinaciju sa partnerima ali i da učini efikasnijim unutrašnje pravne procedure.

Zakon će sigurno biti neophodno redovno ažurirati, odnosno držati dinamiku sa adekvatnim rješenjima iz prakse koja ukazuju da se sve više finansijske transakcije povezane sa terorizmom obavljaju neformalnim kanalima. Označavanje lica na nacionalnoj listi terorista predstavlja, prije svega, obavezu prema sigurnosti i bezbjednosti države, onda i kredibilan, konkretan odgovor na potrebe koje na ovom polju prepoznajemo u regionalnom evropskom i globalnom kontekstu. Još jednom zahvaljujem na konstruktivnom pristupu i na podršci, nadam se, koju ćete dati predloženom tekstu Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.07.18 18:37:41)

Zahvaljujem na završnoj riječi i diskusiji ministru Srđanu Darmanoviću.

Na ovaj način smo završili raspravu povodom Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama. Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Uvaženi poslanici, uvaženi članovi, uvaženi građani,

Na ovaj način završavamo današnji radni dan. Nastavljamo sutra sa sledećim zakonima: Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja životne sredine, Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju, Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mladima. To su zakonska rješenja i ako bude vremena tokom sutrašnjeg dana govorićemo o mišljenjima na Predlog odgovora Ustavnom sudu, tačka 13, 14, 15, 16 i 17, kako bi bili u prilici da u četvrtak otvorimo raspravu na teme Prostorni plan posebne namjere za obalno područje i Prostorni plan posebne namjerne za nacionalne parkove Prokletije. To je predlog koji smo dogovorili da vas informišem na ovaj način, a dio koji je vezan za zakonska rješenja o majkama takođe bi trebalo da bude tokom sutrašnjeg dana.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, svima se zahvaljujem i sutra počinjemo u 11h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:09:56)

Kolege poslanici, nastavljamo 12. sjednicu Prvog redovnog proljećnog zasjedanja u 2018. godini.

Prelazimo na raspravu o **Predlogu zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja i Edina Dešić, generalna direktorica Direktorata za tržište rada i zapošljavanja. Ja ih pozdravljam.

Izvjestioci odbora su Danijel Živković Zakonodavnog odbora i Radule Novović Odbora za prosvjetu, kulturu, nauku i sport.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.
Riječ ima ministar. Izvolite.

KEMAL PURIŠIĆ (25.07.18 11:10:37)

Uvaženi predsjedniče Skupštine, poštovani poslanici, poštovani građani,

Prijedlog zakona o priznavanju profesionalnih klasifikacija za obavljanje regulisanih profesija je još jedan u nizu zakona u kojem se ogleda značaj i benefiti u pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Naime, primjenom ovog zakona biće obezbijeđeno da profesionalne kvalifikacije za obavljanje regulisanih profesija koje su stečene u Crnoj Gori budu vrednovane u Evropskoj uniji na isti način kao i profesionalne kvalifikacije koje su stečene u ostalim državama članicama. Istovremeno ovim zakonom će se omogućiti da lica koja su svoje profesionalne kvalifikacije stekli u inostranstvu da se zaposle u Crnoj Gori pod istim uslovima kao i državljani Crne Gore. Time će doći do posticanja zapošljavanja, povećanja mobilnosti na tržištu rada i razvoja tržišta rada.

Prijedlog zakona je usklađen sa Direktivom iz 2005. godine o priznavanju profesionalnih kvalifikacija, kao i izmjenom ove direktive iz 2013. godine. Takođe, izvršeno je usklađivanje sa regulativom Evropske unije o administrativnoj saradnji putem informacionog sistema unutrašnjeg tržišta. Međutim, nakon donošenja ovog zakona predstoji nam period usaglašavanja sektorskih propisa koji se odnose na regulisane profesije, kao i uspostavljanje informacionog sistema za administrativnu saradnju i elektronsku razmjenu informacija između nadležnih organa država ugovornica. Na taj način ćemo spremno dočekati ulazak u Evropsku uniju kada je ova oblast u pitanju.

Regulisana profesija u skladu sa ovim zakonom podrazumijeva da su uslovi za rad u profesiji propisani određenim zakonom, a obavljanje regulisane profesije podrazumijeva da osoba posjeduje profesionalne kvalifikacije stečene nakon obrazovanja, kao i radno iskustvo i licencu. Prijedlogom zakona su propisana tri postupka priznavanja profesionalnih kvalifikacija, i to: opšti sistem priznavanja profesionalnih kvalifikacija, automatski sistem priznavanja profesionalnih kvalifikacija na osnovu minimalnih uslova osposobljenosti i treći način, postupak priznavanja profesionalnih kvalifikacija na osnovu profesionalnog iskustva.

Automatski postupak priznavanja se vrši u svim državama članicama Evropske unije na osnovu minimalnih uslova osposobljenosti za sedam regulisanih profesija, i to: doktore medicine, doktore stomatologije, medicinske sestre za opštu i zdravstvenu njegu, veterinare, babice, farmaceute i arhitekta. Profesionalne kvalifikacije se mogu priznati na osnovu profesionalnog, odnosno radnog iskustva u skladu sa uslovima za obavljanje djelatnosti, sa spiska 1, 2, i 3 liste djelatnosti koje se sačinjavaju na osnovu lista koje utvrđuje Evropska komisija. Ovaj postupak se odnosi na profesionalno iskustvo u industrijskim, zanatskim i trgovačkim djelatnostima.

Postupke priznavanja profesionalnih kvalifikacija će voditi organi nadležni za određenu regulisanu profesiju ili udruženja kojima je povjereno vršenje tih poslova, u skladu sa posebnim propisima. Nadležni organi će sarađivati sa drugim nadležnim organima država članica Evropske unije, preko sistema za administrativnu saradnju i elektronsku razmjenu informacija, odnosno preko informacionog sistema za unutrašnje tržište i ... sistem.

Ono što bih istakao kao važnu novinu ovog zakona, u odnosu na važeći Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija, jeste izdavanje evropske profesionalne kartice. U skladu sa Direktivom ona se izdaje za regulisane profesije. Ono što bih, evo ponavljam, istakao kao važnu novinu ovog zakona u odnosu na važeći Zakon o priznavanju inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije jeste izdavanje evropske profesionalne kartice. U skladu sa Direktivom ona se izdaje za regulisane profesije: medicinska sestra za opštu i zdravstvenu njegu, farmaceuti, fizioterapeuti, planinski vodiči i agenti za nekretnine.

Evropska profesionalna kartica je elektronska potvrda koja dokazuje da stručnjak ispunjava sve uslove potrebne za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za stalno obavljanje regulisanih profesija ili za povremeno ili privremeno pružanje usluga. Svrha kartice je dodatno pojednostavljivanje procesa ...(Prekid)... državama članicama Evropske unije, sa ciljem povećanja

efikasnosti i smanjenja troškova.

Brzo ću, izvinjavam se. Ovim zakonom Ministarstvo rada i socijalnog staranja će, radi obezbjeđivanja administrativne podrške za implementaciju propisa Evropske unije, imati ulogu centra za pomoć. Takođe, ministarstvo treba da odredi lica koja će obavljati poslove nacionalnih koordinatora, čiji je primarni zadatak podsticanje jedinstvenog sprovođenja ovog zakona za sve regulisane profesije, odnosno profesionalne djelatnosti na koje se odnose.

Na kraju, želio bih da informišem poslanike i širu javnost da Ministarstvo rada i socijalnog staranja predano radi na ispunjavanju evropske agende kada je oblast regulisanih profesija u pitanju. Pored izrade ovog zakona, Ministarstvo je u saradnji sa resornim institucijama pripremlilo Prijedlog liste regulisanih profesija i istu uputilo Evropskoj komisiji na mišljenje. Lista je jedno od završnih mjerila za poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga i uvjereni smo da ćemo i ovu obavezu završiti u predviđenom roku, tj. do kraja tekuće godine. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:16:48)

Hvala vama.

Pitam da li izvjestioc odbora želi riječ? Želi.

Izvolite poslanik Radule Novović.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 11:16:57)

Hvala vam predsjedniče.

Pa evo par informacija sa matičnog Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, koji je razmatrao ovaj zakon.

Prije svega, možda je to ministar u svojoj diskusiji ispustio, htio bih da kažem da je u članu 6 Predloga zakona regulisana profesija definisana kao profesionalna djelatnost ili grupa profesionalnih djelatnosti, čije je obavljanje na način uređen zakonom i drugim propisima uslovljeno posjedovanjem određene profesionalne kvalifikacije, a korišćenje profesionalnog naziva ograničeno na one koji ispunjavaju profesionalne kvalifikacije.

Na sjednici matičnog Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, na kojoj je razmatran i jednoglasno podržan ovaj predlog zakona, istaknuto je da je usvajanje predloženog zakona od velikog značaja, ne samo zbog usklađivanja zanimanja u Crnoj Gori, sa evropskim tržištem rada, već i za usaglašavanje školskog i visokoškolskog sistema sa potrebama države i privrede Crne Gore.

Kako Evropska unija teži stvaranju zajedničkog tržišta rada, kao i zajedničkog prostora visokog obrazovanja, usklađivanje i pojednostavljivanje priznavanja inostranih obrazovnih isprava na području Evropske unije, postavlja se kao prioritet i u Crnoj Gori. Priznavanje inostranih kvalifikacija treba da doprinese povećanju mobilnosti lica u cilju ostvarivanja prava na zapošljenje.

Takođe, na sjednici matičnog odbora izraženo je zadovoljstvo povodom najave predstavnika predlagača da će u Crnoj Gori do kraja tekuće godine biti usvojena lista regulisanih profesija sa detaljnim opisom poslova za svaku regulisanu profesiju, odnosno opisom posla koji neko sa određenom regulisanom profesijom mora znati obavljati, što je predstavljeno kao jedno od mjerila za zatvaranje poglavlja 3, pod nazivom - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

Na kraju, može se zaključiti da će usvajanjem ovog predloga zakona biti još jedna potvrda da je u Crnoj Gori postignut značajan rezultat u oblasti regulisanih profesija, kao i u oblasti usklađivanja svih studijskih programa na kojima se stiču kvalifikacije za regulisane profesije, i kao što rekoh, ovaj predlog je na matičnom odboru usvojen jednoglasno. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:19:16)

Hvala i vama.

Sad prelazimo na diskusiju i upravo imate vi prvi riječ. Poslanik Radule Novović, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 11:19:25)

Hvala vam predsjedniče.

Poštovani građani i građanke, uvažene kolege, dame i gospodo,

Pred nama je danas jedan predlog zakona, neobičan po tome što će se početi primjenjivati tek poslije ulaska naše države u Evropsku uniju, ali sa druge strane veoma važan zakon.

Nameće se dakle, prije svega, pitanje zašto ovo radimo sada. Naime, u procesu usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, a vezano za poglavlje 3, veoma je značajno donošenje zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija. Ključna novina jeste da se ovim zakonom licima koja su stekla profesionalne kvalifikacije u jednoj od država članica Evropske unije, omogućava pristup istoj profesiji i garantuju se ista prava prilikom obavljanja te profesije u drugoj državi, članici Evropske unije, kao i državljanima te države članice. Pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji, crnogorskim državljanima se otvara evropsko tržište. Na isti način, sa druge strane, evropskim državljanima otvara se pristup našem tržištu rada. Stoga je ovaj zakon veoma značajan jer daje mogućnost rada i zapošljavanja pa pri tome osigurava mogućnost da se lica zaposle u skladu sa svojim profesionalnim kvalifikacijama. Profesionalna kvalifikacija u skladu sa ovim zakonom obuhvata formalno obrazovanje i dodatno stručno osposobljavanje i usavršavanje koje se obavlja tokom ili nakon završetka formalnog obrazovanja a potvrđuje se dokazom o formalnim kvalifikacijama. Ovaj zakon predviđa da postupak priznavanja profesionalnih kvalifikacija sprovodi organ državne uprave nadležan za određenu regulisanu profesiju, tj. nadležni državni organ ili udruženja kojima je povjereno vršenje tih propisa u skladu sa posebnim zakonom i o tome je ministar Purišić već nešto govorio.

Predlogom zakona utvrđuju se pravila na osnovu kojih će se priznati određena profesionalna kvalifikacija, stečena u drugoj državi članici. Ovakav postupak priznavanja je u skladu sa opštim sistemom priznavanja profesionalnih kvalifikacija i ovaj zakon će vjerujem posebno obradovati doktore medicine, stomatologe, veterinare, medicinske sestre za opštu zdravstvenu njegu, babice, farmaceute i arhitekta, jer je za ove regulisane profesije propisan minimalan sadržaj obrazovanja. Ovo iz razloga što su obrazovni programi za navedene profesije usklađeni u svim državama članicama Evropske unije. U praksi ovo znači da stručnjak koji je stekao svoju profesionalnu kvalifikaciju u ovih sedam profesija može brzo i jednostavno svoje pravo na rad da stekne u državi članici Evropske unije, prolazeći jednostavan automatski sistem priznavanja. Naime, u skladu sa ovim zakonom profesionalne kvalifikacije se takođe mogu priznati automatski na osnovu profesionalnog iskustva u određenim industrijskim, zanatskim i trgovačkim djelatnostima.

Jedna od novina u ovom zakonu je i uvođenje evropske profesionalne kartice, a radi aktivnog pružanja informacija svim zainteresovanim o postupcima za priznavanje profesionalnih kvalifikacija, kako pojedincima tako i institucijama Ministarstvo rada i socijalnog staranja će, kao što reče uvaženi ministar, imati ulogu centra za pomoć.

S obzirom da će se ovaj zakon primjenjivati danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji treba preuzeti sve neophodne aktivnosti kako bi se sektorski propisi blagovremeno uskladili. Takođe i obaveze koje proističu iz ovog zakona treba ispuniti na vrijeme kako bismo spremni dočekali ulazak u Evropsku uniju. Nosi ovaj predlog zakona jednu posrednu poruku za sve one koji žele da je čuju. Naime, naročito za one koji su sad na studijama ili koji će uskoro biti. Dakle, školujete se za jedno veliko tržište, tržište Evropske unije, potrudite se da budete ravnopravni učesnici u toj utakmici, budite konkurenti i počnite već sada da mislite o tome. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:23:53)

Hvala vama poslaniče Novoviću.

Riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanik Bogdan Fatić.

Izvolite poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 11:24:06)

Ministre Purišić, vi ste ovdje kao posljedica, ne želim da vam umanjim ulogu, daleko bilo, ali vi se bavite posljedicama, ovdje su trebali da sjede, osim premijera, ministar, barem ministar prosvjete i ministrica nauke, pa onda vi.

Na ovo sam ukazivao evo tri saziva i ne znam koliko sam puta želio da promijenim Zakon o visokom obrazovanju i da ukažem da je najveći grijeh ukoliko učimo djecu da uzmu, bez obzira diplomu, ukoliko se prepisuje, ukoliko se stiče falsifikovana diploma, bila ona ili nepriznata diploma visokog, srednjeg, pošto smo već izgubili srednje stručno obrazovanje, čuvenu industrijsku i tehničku školu koja je bila nekad ponos 50-tih godina, ali sada smo izgubili i visoko obrazovanje i postdiplomske studije, i doktorske studije. I to je tragedija, najveća tragedija što postoji.

Medicina i arhitektura su ostali jer su bili tvrdoglavi, jer nema šansi da će se smanjiti studije ispod 5+2 godine, a za drugu arhitekturu od četiri do pet godina i za to oni imaju taj minimum.

E, kako sada? Ja vas pitam sa diplomom fakulteta, još nekako se drži taj naš državni univerzitet, zato sam ministricu nauke htio da pitam kakve su laboratorije. Dabogda da osnivamo najvasionskije i dolinu čipova i čuda po Crnoj Gori, ali trebamo da dižemo sve odozdo prema gore. Kako će naš čovjek koji je došao iz KAP-a, ministre slušajte - kako će naš majstor, tehničar, inženjer, kako će poći i biti konkurentan na pola milijarde ljudi, je li tako bješe, 500 miliona Evropska unija, kada poslije Amerike i Japana prvih 10, a posebno prvih 100, a da ne govorimo prvih 1000 su tu glavni univerziteti. Zato jedna diploma, jedno školovanje na jednom univerzitetu košta do 100.000 dolara kada je u pitanju medicina, zavisno od troškova, negdje košta 0. Ali za ovaj koji ga završava treba da ima srednju školu i znanje iz srednje škole vrhunsko, ne samo što mu je tata bogat jer ima tamo hiljade benefita i mnoga naša deca su završila srednje škole i nekih poslanika odavde, što su bili ne sinovi tih poslanika nego zato što su bili genijalci u ovoj našoj čuvenoj nekadašnjoj gimnaziji. Sve trebamo da okrenemo naopako.

Ja se bojim zbog ove degradacije i škole i struke, naša struka, ministre je ono, naš društveni proizvod. Ruda i najniži tehnološki nivo gdje, znate li šta je najniži tehnološki nivo? Najniži tehnološki nivo je ako pogriješiš u tehnološkom procesu pa ga vratiš na početak da bi od njega napravio sirovinu. E to je kod nas fenomenalni proizvod. Kako biti konkurentan, objasnite mi s našeg univerziteta, najboljih laboratorija ukoliko su te laboratorije gore nego 90 - tih godina. Ukoliko se za obrazovanje daje, ne znam koliko 0,2, pa 0,3, pa onda te igre vrijednosti, igre brojeva, kaže od 0,2 do 0,3 je koliko 50%. Dižemo nauku, dajemo 50%, a mi dajemo 1% u odnosu na konkurenciju, a konkurencija je ođe, a mi smo ođe. Mjesto mi da damo milijardu puta više da bi stigli nekako to pa opet da damo 2-3%, od kojeg privreda koja će biti konkurenta će dati 1,5 do 2%, mi dajemo na ovaj način.

Koje diplome će biti? Priznaće nam, uzeće nam najbolje ljekare, kao što nam uzimaju najbolje ljekare iako znaju da im nisu najbolje laboratorije i da ta praksa o kojoj vi kažete koja se stiče u Crnoj Gori, treba da bude praksa koja će biti konkurentna.

Ljudski život je na zapadu broj 1 i tu nema greške. Znate li koga će nam uzeti? Uzeće, ka djeca pojedinih ovdje poslanika, koji su fenomenalni, ka ...(Prekid)... žrtvovali su se za svoju profesiju ličnim trudom ili prodajom imovine i postali svjetsko čudo

Uzeće nam te. Prema tome ministre, pokrenite na Vladi izmjenu visokog i srednjeg obrazovanja, počnite odatle. Naredite onoj agenciji za akreditaciju prelistao sam, izabrali ste sad nekog, nemam pojma ko je to, znam sve profesore sa univerziteta. Ni sajt mu nije u redu, a ne da on kaže da li je neki studijski program, da li su neki profesori i da li je neka oprema na nivou konkurentnosti zapreka ovom sticanju prakse da ne govorim.

Ima li više u srednjoj školi, kukaju poslodavci, barem to povežite kad idete na onaj sastanak, da đak iz srednje škole stručne ide dva puta u nedjelju na praksu. Znači sve okrenite naopačke da bi

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:30:16)

Hvala profesore.

Imate prijavljeni komentar pa ćete imati prilike. Da, imaćete prilike.

Van prenosa ste sad, imaćete pravo poslije komentara.

Za komentar se prijavio poslanik Miodrag Vuković. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (25.07.18 11:30:37)

Ništa ne bih doveo u pitanje od ovoga što ste rekli, ali bih ipak konstatovao da ima nešto preče od prečega, a to je usaglašavanje ovih politika na našem domaćem terenu, a to je region. Potpuno razumijem i potpuno prihvatam zakon koji nam je ponuđen i namjere koje se žele njime postići.

Dakle, zemlje Evropske unije žele da standardizuju politiku u oblasti, u konačnom posledično zapošljavanje u ovim sferama i vidljivo sferama koje daju kadrove koji im strašno nedostaju. Mi se nalazimo u postupku pridruživanja Evropskoj uniji i naša je obaveza i to je neupitno da usaglašavamo svoj, prije svega, normativni sistem, a onda i praksu sa standardima koji su sadržani u propisma Evropske unije. Međutim, kažu da ovo će da važi u punom kapacitetu onog trenutka kada uđemo u Evropsku uniju. Do tada život se živi na ovim našim prostorima.

Ja sam čak i obavezan kao čovjek iz pravne struke da pitam kakvo je stanje u regionu, a kada je Crna Gora u pitanju. Znam da je danas, možda svi ne osjećaju taj problem, ali moje kolege pravnici i te kako. Pravnici iz Crne Gore ne mogu da verifikuju, da ratifikuju, potvrde diplome u Srbiji. U Srbiji se diploma Pravnog fakulteta iz Crne Gore državnog ili sa tri privatna, nema privatnih, tri univerziteta, nema posebnih privatnih fakulteta, nemamo nekih virtuelnih pravnih škola kao što drugi imaju, pokušava se u toj oblasti ponašati ozbiljno. Naši studenti nemaju prostora da se zapošljavaju u tom dijelu regiona, da ne kažem povratno. Naše tržište je preplavljeno diplomama iz iste te države, vrlo sumnjivog kvaliteta. Nijesam čuo za organizovanu državnu akciju, ne da se utvrdi reciprocitet, nego da se uvede makar elementarna situacija koja bi bila podnošljiva.

Završiću - pitam ...(Prekid)... u pripremi evropskog ponašanja kada usvojimo ovaj zakon i kad uđemo za nekoliko godina u Evropsku uniju, kako se mi ponašamo na domaćem terenu i prema domaćim mladim ljudima koje školujemo za pravnike i činimo ih konkurentnim po znanju, to sam više nego siguran, ne zamjerite, radim na jednom od pravnih fakulteta i znam kakve kadrove dajemo, kakve kadrove bar pokušavamo moje kolege, prije svega da ih iškoluju, a da jednostavno udare na zatvorena vrata u drugoj susjednoj državi. A kada dođe ministar obrazovanja pitaću ga za toleranciju nevjerovatnu crnogorskih državnih organa da studenti iz Pljevalja, ako ne iz drugih opština, kad potpišu papir da su nacionalno Srbi na univerzitetima u Srbiji tretiraju se kao domicilni studenti. Ako se potpišu kao Crnogorci ili neko drugi oni ulaze u školski sistem kao stranci.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:34:53)

Hvala vam.

Ovo nema dodirnih tačaka sa vašim komentarem diskusije, ali odgovor na komentar ima poslanik Radulović.

Molim vas, kolege samo van sale. Kolega Radunović, kolega Vuković van sale nastavite diskusiju.

Izvolite poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 11:35:12)

Ja se nadam Bogu da će inicijativa Evropske unije u povezivanju Balkana, ne samo kroz

infrastrukturu, ne samo kroz bezbjednost, nego da bude isti u odnosu na ovo. Da jedno tržište bude zajedničko i za visoko i srednje obrazovanje. Ja znam stara doba i sebe testirajući da sam to učinio zbog prakse koja je tada bila sa slovenačkim visokim školstvom, a zbog velike teorije doktorirao na beogradskom univerzitetu. Nije bilo lako.

Ima jedna gradacija koja se tiče i medicina. Top 1 Amerika koja je priznala nekad 90-tih bio jedini beogradski Medicinski fakultet, a u Srbiji ih je bilo negdje gdje je taj faktor bio 0,4 - 0,5%.

Gospodine Vukoviću, to je jedna opšta pomama ali koja je u nekim naznakama politikanstva. Slovenci više neće da priznaju ni Bosnu i Hercegovinu, ni Srbiju ni Crnu Goru. Hrvati neće da priznaju, kažu, ova Agencija za akreditaciju i skraćena se kaže, ova druga, ENIK centar, jer svaka država ima određene ENIK centre. Neće da priznaju Bosnu i Hercegovinu i Srbiju Hrvati. Ali kad se pita ta agencija priznaju se. Diplome se nostrificiraju ukoliko su programi, ljudi slušajte što ja kažem, ukoliko su programi svjetski, ukoliko su programi potrebe tržišta i domaćeg i evropskog, u kome su profesori eminentni, u kome su laboratorije kvalitetne, u kome se vrši akreditacija ne zato što je taj i taj osnovao privatni univerzitet, nego vrši akreditaciju, ne domaći stručnjaci nego oni koji su na top listi u Londonu broj 1, broj 2 i broj 3. Ta diploma ima svuđe prođu. Mi smo otvorili ovo poglavlje treće pošto sam dobro pratio Evropske unije, napravio i ođe rezoluciju, krajem prošle godine.

Ministre, prenesite za ove tri, četiri, pet godina, deset ili dvadeset, nemam pojma kad ćemo stići u Evropsku uniju, da se odmah reforme izvrše u svakom pogledu i da akreditaciju vrši Agencija, Savjet. Pričaju mi članovi Savjeta za visoko obrazovanje niko ih ništa ne pita. Ljudi, to su moje kolege i predsjednik je moj kolega eminentan profesor. Ovoga ne znam iz ove agencije. Ministre, sve je u vladinim rukama, kakve će vrijedeti diplome. A ne bojte se Srbi(Prekid)... ukoliko učite đeco.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:38:20)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Bogdan Fatić, a neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak.

BOGDAN FATIĆ (25.07.18 11:38:26)

Poštovani predsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Donošenje ovog zakona je potrebno radi usklađivanja postojećeg zakona koji je donesen 2011. godine sa direktivama Evropske unije i sa regulativom Evropske unije broj 1024/2012 o administrativnoj saradnji putem informacionog sistema radi unutrašnjeg tržišta.

Crna Gora se obavezala da u periodu prije pristupanja Evropskoj uniji donese ovaj zakon. Ovim zakonom se uređuje postupak priznavanja profesionalnih kvalifikacija, koje su stečene u državama članicama Evropske unije, evropskog ekonomskog prostora i švajcarske konvencije, radi stalnog obavljanja profesija koje su regulisane ovim zakonom, kao i privremenih i povremenih poslova u Crnoj Gori za one koji su stekli svoju diplomu van granica, odnosno u okviru Evropske unije. Takođe, ovim zakonom je regulisano da građani Crne Gore koji su stekli svoje profesionalno znanje i svoje profesionalno iskustvo u državi Crnoj Gori budu vrednovane jednako na jedinstvenom tržištu Evropske unije. Ovaj zakon, što je karakteristično, se ne primjenjuje na postupak priznavanja kvalifikacije notar. Regulisana profesija se može obavljati stalno ili pružanjem povremenih i privremenih usluga.

Listu regulisanih profesija utvrđuje Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva. Organ državne uprave nadležan za određenu profesionalnu kvalifikaciju podnosi listu, odnosno spisak regulisanih profesija Ministarstvu, a Ministarstvo, kao što sam kazao, nakon toga kompletnu tu listu predaje Vladi a Vlada utvrđuje listu profesionalnih kvalifikacija.

Takođe, organ državne uprave državljanima Crne Gore i licima koja su u Crnoj Gori stekla profesionalnu kvalifikaciju izdaju potvrdu o tome da su njihovi dokazi o profesionalnim kvalifikacijama u minimalnim uslovima propisani direktivama Evropske unije. Nadležni organ

takođe izdaje potvrdu o važenju diploma i sertifikata koji su državljani Crne Gore stekli u nekim od bivših republika SFRJ prije 25. januara 2008. godine.

U slučaju kada se ne može primijeniti sistem automatskog priznavanja kvalifikacija i sistem priznavanja profesionalnog iskustva primjenjuje se opšti sistem priznavanja profesionalnih kvalifikacija koji je definisan ovim zakonom. Automatsko priznavanje kvalifikacija, kao što smo čuli, po osnovu minimalnih uslova osposobljenosti, što je definisano članom 41 je predviđeno za profesionalne kvalifikacije koje se odnose na doktora medicine, medicinske sestre za opštu zdravstvenu njegu, babice, stomatologe, veterinare, farmaceute i arhitekte.

Takođe, Predlogom zakona je uređeno automatsko priznavanje po osnovu zajedničkog okvira za osposobljavanje o čemu smo mogli da čujemo u prethodnim izlaganjima. Kao da se profesionalno kvalifikaciju za obavljanje neregulisane profesije može priznati na osnovu zajedničkog testa osposobljenosti. Predlog za zajednički test osposobljenosti mogu da podnesu nadležni organi ili nadležno udruženje. Ovim zakonom je uređeno sistem priznavanja profesionalnih kvalifikacija, na osnovu profesionalnog iskustva. To je posebno definisano članom 36 i imamo listu djelatnosti koju utvrđuje Ministarstvo, a na osnovu liste koju utvrđuje Evropska komisija. Dovoljno je za tri liste, razdvojeno na tri djelatnosti da je ispunjen jedan od uslova da automatski imamo priznavanje profesionalnih kvalifikacija.

Takođe, ovim zakonom je utvrđeno izdavanje evropske profesionalne kartice. Ova kartica je elektronska potvrda koja dokazuje da stručnjak ispunjava uslove potrebne za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za stalno obavljanje regulisanih profesija ili za povremeno ili privremeno pružanje usluga u drugim državama, odnosno državama ugovornicama.

Takođe, karakteristika ovog zakona jeste da se svi zahtjevi za podnošenjem inicijative za odlučivanje vrši elektronski preko on lajn aplikacije, kako je uređeno i direktivom Evropske unije. Definisani su postupci za podnošenje zahtjeva, postupci nadležnih organa nakon prijema zahtjeva, kao rokovi o odlučivanju za podnesene zahtjeve. Takođe, uređeno je, kao što je saopštio ministar da je dužan da odredi lice koje će obavljati poslove nacionalnog koordinатора do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Svi podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se do dana pristupanja Crne Gore u Evropsku uniju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:43:16)

Hvala i vama poslaniče Fatiću.

Sada riječ ima poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Andrija Popović. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 11:43:27)

Uvaženi ministre Purišiću, moram reći da mi je neobično da je ovaj zakon, iako se radi o tržištu rada, čini mi se i u okruženju a i logičnije mi je po svojoj sadržini i tematici, da ovaj zakon razrađuje Ministarstvo prosvjete. Posebno što u Ministarstvu prosvjete je bila ta kontakt point za priznavanje inostranih diploma i tamo nam je onaj ENIC i NERIC centar koji je u stvari osnovan da bi se uskladilo sa normama Evropske unije. Ali dobro, vjerovatno radi tržišta rada mada sama sadržina zakona više govori o diplomama i o stečenim kvalifikacijama nego što govori o samom tržištu rada.

Ono što ću ja vama reći ne znam da li će to, pošto ćete biti u obavezi da budete ta kontakt point za sve informacije da ćete morati da nacionalne koordinatore angažujete, da li će to značiti i nova mjesta i nove ljude da bi se time bavili, jer imam osjećaj da ovi u Ministarstvu - sektoru za nauku su to mogli i imali prilično dosta iskustva za neke ovako stvari, i znam da je tu jedna kvalitetna ekipa nekada radila, ne znam stvarno da li se izmijenilo sad.

Što se tiče ovog zakona u redu je. Malo je rogobatan ovaj naziv kad nas slušaju građani, regulisane profesije, neće im biti puno jasno, ali ono što mi, na šta mi nismo spremni, nismo spremni i ovdje ove tokove i odliv mozgova iz pojedinih djelova Crne Gore prema Podgorici da ih zadržimo tamo gdje žive i gdje im je boraviše i prebivalište, a ne da zaustavimo naš najkvalitetniji

kadar da nam ne ode prema zemljama Evropske unije. Ja se plašim ovoga. Plašim se zato što sam sigurna da oni koji su najkvalitetniji neće puno vremena u ovakvoj Crnoj Gori provesti gdje se ne vrednuje znanje, gdje se ne vrednuju diplome, već su nam partijska knjižica, rođačke veze i sve ostalo mnogo značajnije u odnosu na kvalitet. U Evropskoj uniji oni koji su najbolji naći će prođu. I šta smo onda uradili? Kao država smo uložili ogromna sredstva da školujemo taj najkvalitetniji kadar, a onda smo ih pustili zato što nisu politički podobni ovima koji su na vlasti i oni odlaze i benefite njihovog znanja koriste neke druge države. To će im sad biti mnogo lakše kad uđemo u Evropsku uniju i ti najbolji će proći. Oni srednji, ja moram reći da Bolonja i sistem, mi smo ga izopačili, a on forsira prosječnost.

I ono što mene u svemu najviše nervira, kad je u pitanju obrazovanje, nekako smo svi skloni tome da ne gajimo talente. Tek od skoro u ovom zakonu nešto smo izmijenili da se malo okrenemo onima koji su zaista najbolji. Vazda se gleda nešto na nekakve probleme, gašenje problema i ljude koji stvaraju probleme a nikako da forsiramo one najbolje. Prije nam ih prepoznava Zapad pa ih mi onda vidimo - u ovaj čovjek ili ova djevojka završila na OXFORD-u ili na KEMBRIDŽ-u i onda počinjemo, a niko za nju nije znao dok je bila tu niti je ko prepoznao.

Nažalost, naše visoko obrazovanje i naš univerzitet naglavačke padaju i bojim se da su u onoj fazi slobodnog pada. Nama su došli neki ljudi koji prvo nisu kvalitetni, koji ne znaju i koji prave policijsku ispostavu od univerziteta Crne Gore. Slobodna riječ se guši i kod studenata i kod profesora i svakim danom je sve više.

Kako se ocjenjuje ovo što je profesor rekao Savjet za visoko obrazovanje, uzeli ste mu zub. On je sad onako savjetodavno protokolarno je tijelo. Ja više ovo polemishem sa ministrom obrazovanja, baš sam zato i rekla da bi mi bilo logičnije da je on tu. Navodno mi neke strane eksperte, pa pravimo listu stranih eksperata, oni vrše akreditaciju studijskih programa. Ko su ti strani eksperti, ko ih bira, ko ih predlaže? Znalo se, bio je sastanak u Londonu ministara visokog obrazovanja Evropske ... (Prekid)... I tada usvojili fino listu akreditovanih agencija koje mogu da vrše, koje su kompetentne da vrše akreditaciju studijskih programa. A svaki studijski program će vam ovdje dobiti licencu, odnosno dobiće akreditaciju da može da se radi, a pogledajte samo, nek se samo vidi oprema na kojoj se radi, nek se vide osnovni uslovi, evo ne mora ni oprema, nek se dođe u zgradu tehničkih fakulteta i nek se vide amfiteatri u kojima se odvija nastava, a ne što drugo. Nek se vidi toaleti kako je izgrađeno, pa to je bruka. I mi iz takvog jednog okruženja i takvog, samo oni koji su najbolji i koji istinski hoće da uče, jer vjerujte najviše je onih koji uče radi diplome. Kad steknu diplomu i onda imaju vezu i zaposle se. Sve nam se smanjuje broj ljudi koji hoće da uče da bi imali znanje i da bi znali. E ti koji su takvi i koji će biti dobri u bilo (Prekid)... oni će nas napustiti i Crna Gora će imati štetu.

Zato se plašim ovog zakona, plašim se da nam najbolji ne odu tamo gdje će im biti bolje, jer mi nismo sposobni da im stvorimo uslove u Crnoj Gori da ostanu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:49:44)

Procedura, izvolite. Poslanik Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.18 11:49:52)

Zahvaljujem predsjedniče.

Shvatio sam od uvaženog potpredsjednika Gvozdenovića da do 12 traje rasprava. Poslanički Klub DPS-a ima osam prijavljenih. Evidentno je da nećemo stići svi, odnosno da neće stići svi, naravno zbog racionalizacije vremena, ukoliko možete samo da dragim kolegama kažete od prilike ko će od njih stići da govori o ovoj tački. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:50:16)

U dogovoru na kolegijumu je bilo da sat vremena traje tačka po ovom i današnjim tačkama

dnevnog reda. Govoriće i time predlažem da završimo, Andrija Popović, Branka Tanasijević i Sanja Pavićević.

Šta želite? Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 11:50:41)

Nekako, predsjedniče, ja ne znam, mi se nešto trkamo sa vremenom. Meni nije jasno kad su ove teme koje su vrlo značajne u pitanju, zašto mi to kratimo na sat vremena i zašto ne pustimo rasprave o nekim bitnim stvarima koje su bitne po budućnost. Nekako imam osjećaj sve, i onda da li kolegijum kao više neformalno tijelo je to koje sad može da procjenjuje koliko ćemo koju tačku i koliko ćemo da skratimo i onda se uzdržavaju poslanici da se jave. Mislim stvarno mi nismo imali problem neki ali prosto jedna živa rasprava mislim da će da iznjedriti nešto što je dobro i od toga ne treba da bježimo.

Ako treba da produžimo malo vrijeme rada, ali nekako djelujemo neozbiljno i ne sviđa mi se da se na taj način radi. Zašto i prvi put čujem za sat vremena, vi dok ste tu možda će i proći, a kad dođe potpredsjednik Gvozdenović, on jednostavno krati, završava se sve i nema nikakve rasprave.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:51:30)

Hvala vam poslanice Bošnjak. Vi bi trebali da se informišete od vašeg šefa poslaničkog kluba. Uostalom vi imate samo dva prijavljena diskutanta koja su upravo završila. Naravno, borim se i ja za sve poslanike ovdje, svako može da se javi i da izrazi svoje interesovanje.

Sad riječ ima Andrija Popović, a neka se pripremi Branka Tanasijević.

Evo, Radule Novović, poslanik je tražio komentar, izvinjavam se.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 11:52:15)

Evo ja ću dati doprinos time što ću vrlo kratko.

Uvažena profesorice i meni je bilo neobično otkud ovaj zakon u resoru Ministarstva rada i socijalnog staranja, pa eto, čak vidim i da će ovaj centar za pomoć biti u njihovom resoru, ali eto, to je tako kako je, odlučeno je u Skupštini da se razmatra na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Htio bih da ukažem na nekoliko činjenica a inspirisalo me izlaganje profesora Radulovića i vaše izlaganje, naravno, komentarišem vaše izlaganje.

Prvo smatram, objektivno gledano to zaista mislim objektivno gledano, ne kao član DPS-a da je voma važno da je Demokratska partija socijalista kao vodeći politički subjekt u našoj državi pitanje konkurentnosti znanja u svim svojim dokumentima izdigla na nivo prioriteta. Smatram tu činjenicu veoma važnom.

Mislim da ćemo danas tokom rasprave, pa za to sad neću praviti digresiju u tom smislu, imati prilike da razgovaramo i o ulaganjima na univerzitet i obrazovanje uopšte itd.

Drugo, teza o odlasku velikog broja ljudi. Istina je da jedan broj ljudi ide, to je rekao bih višegodišnji proces. Ali, isto tako meni se barem to čini mnogo manje nego što je to nekada bilo i mnogo manje nego što se o tome priča. Zašto se manje ide? Prije svega po mom mišljenju to je povezano sa činjenicom da Crna Gora postaje razvijena zemlja u kojoj se u potpunosti možete ostvariti na profesionalnom planu, a sa druge strane imati lijep, sadržajan, porodični život u zdravom okruženju. To je glavna poruka koju moderna Crna Gora šalje mladim ljudima. Dakle, ostanite ovdje i svojim znanjem i radom gradite sebe i svoju domovinu. Svijet postaje sve manji to je činjenica, sve do dostupniji. Mladi ljudi vole da puno putuju. Samim tim u prilici su da porede, a oni su i vrlo realni. Vrlo dobro znaju da procijene šta dobijaju, šta gube, ako odu ili ako ostanu. Mislim da je to stvar modernog načina života. Na kraju, dolaze vremena kada ćemo vjerovatno mijenjati možda i nekoliko zemalja u toku radnog vijeka, ali svoja država ostaje jedna. Naša

obaveza je da učinimo sve da omogućimo mladim ljudima da u potpunosti iskažu svoje potencijale, a onda neka sami odluče gdje će živjeti. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:54:41)

Hvala i vama.

Sad ima pravo na odgovor na komentar poslanica Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 11:54:47)

Kolega Novoviću, što se tiče zakonske regulative ja nikad nisam sporila da mi imamo dosta dobrih zakona ali praksa je potpuno nešto drugo. Kao da živimo u paralelnim svjetovima, a čuće me građani jer oni znaju najbolje da sude. Ne može se sad u Crnoj Gori zaposliti neko sa najnižim, evo uz dužno poštovanje higijeničarka, da nije provjereno pri vlasti. Ja znam iz iskustva iz moje porodice, i meni bliskih porodica kako se to radi. Znač čak donekle i iz sopstvenog iskustva, ako ćete pravo. Niko ne može da me ubijedi, jer mi smo ovdje predlagali niz zakona, prvo kao Pokret za promjene i grupa za promjene pravili smo bazu podataka naših kadrova koji su otišli u inostranstvo još tada da bi sakupili te mozgove da nam pomognu u procesu integracija, kada je počela priča o Evropskoj uniji, mislim da smo je mi prvi tada i počeli ili među prvima. Ali, prosto stvoren je ambijent, mi nismo sposobni da demografsku sliku Crne Gore promijenimo, a ne da promijenimo to da nam ljudi ne odu vani ti koji su najkvalitetniji. Otići će, ne nudi im se ništa. Ovdje se nudi samo jednoj privilegovanoj šačici.

Pogledajte, napunili ste državne organe. Tu rade ljudi, tu je neka prosječna plata 400 - 500 eura za ova mjesta sa završenim fakultetom. Da nema nekakvih komisija, dnevnica, a da nema negdje tog zidanja plate to je ništa, ništa. Šta im nudite? Sad ovo 1000+1 da se zaduže za 20 - 30 godina da bi otplatili stan da ne mogu da preživljavaju. Zapad nudi bolje i zapad nudi pravdu. Boli nepravda, nije krivi, jer vazda boli onaj krivi dio. Vi dođete negdje i vidite da neko ko je znatno lošiji od vas, bio je lošiji student i sve, ali ima diskreciono pravo ili pravo ovoga ko je na čelu ustanove da izabere ko ispunjava uslove, oni ispunjavaju uslove, bez obzira što ste vi kvalitetniji, on nije dužan vas da primi. I onda počinje za timski rad, za ovo, za ono. Nećete da primite nikoga ko ne misli kao vi. Vama trebaju poslušnici. I Univerzitet Donja Gorica je stvoren s tom namjerom. Tamo su ljudi koji su u partiji, tako ih je i nazvao rektor univerziteta, on je rekao moja vojska. Jeste, to je njegova vojska koja ga sluša. I on, koliko god se bavio preduzetništvom i pričom o preduzetništvu, on u stvari regrutuje vojnike za državnu upravu. I onda ovi ko se snađe, ko ima veze, ko ima rodbinu, taj se zaposli. Ljudi kvalitetni koji znaju i koji su talenti dobri i neće da slušaju i ne dozvoljavaju da je ispred njih neko ko je lošiji, oni odlaze.

Samo još minut. Prije su nam odlazili u one strane nevladine organizacije pa su radili za neke pare, još su bile dobre plate, sad ni tamo više nisu neke plate i sad nam odlaze u inostranstvo. I odu tamo, makar rade časno, zarađuju nešto što nije u njihovoj struci. Ovdje će im se otvoriti prostor da im se priznaju diplome i otići će negdje gdje im je milo, ali mi je žal radi Crne Gore, jer ja sam boravila dosta dugo u inostranstvu i znam koliki je to žal i koliko vam je teško da ostanete tamo, bez obzira što živite u sređenoj državi, vuče vas nešto da se vratite i date doprinos, ali sve će manje biti tih, jer ove generacije su drugačije vaspitavane, njima to neće puno značiti a mi ćemo biti na gubitku.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 11:58:36)

Hvala vam.

Poslanik Andrija Popović ima riječ, neka se pripremi poslanica Branka Tanasijević.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 11:58:47)

Hvala.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Zakonom o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije se postiže zapošljavanje, povećava mobilnost na tržištu rada i razvija tržište. Za imaoce stručnih kvalifikacija iz Crne Gore je ovo beneficija da se mogu zaposliti Evropske unije. Imaće odloženo dejstvo, tj. primjenjivaće se od momenta pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Vjerujem da će to biti u novom sazivu Evropskog parlamenta i Evropske komisije maj 2019. do 2024. godine. Inače, mislim o tome niko javno ne govori ali mislim da je to nevjerovatan bezobrazluk Evropske komisije da oni najavljuju ulazak Crne Gore u Evropsku uniju 2025. godine. To će biti mandat one nove evropske komisije, onog novog evropskog parlamenta. To je kao da ovaj aktuelni saziv crnogorskog parlamenta najavljuje što će se donositi u sazivu 2024 - 2028. Ali, da se vratim temi.

Zakon prepoznaje tri standardna načina priznavanja stručnih kvalifikacija u regulisanim djelatnostima, automatski način prepoznavanja za sedam profesija, priznavanje stručnih kvalifikacija na bazi profesionalnog to jest radnog iskustva i opšti način priznavanja stručnih kvalifikacija koji obuhvata sve što ne obuhvataju prethodna dva načina. Ovaj zakon propisao je i pet nivoa profesionalnih kvalifikacija, shodno kojima se vrši razvrstavanje stručnjaka a, b, c, d, i e nivo, kao i jednakost vrednovanja kvalifikacija. Takođe, utvrđena je i jedinstvena kontakt tačka Centar za pomoć u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja koji će aktivno pružati informacije o postupcima i biće od velikog značaja.

Kako Evropska unija teži stvaranju zajedničkog tržišta rada, kao i zajedničkog prostora visokog obrazovanja, usklađivanje i pojednostavljivanje priznavanja inostranih obrazovnih isprava, na području EU, postavlja se kao prioritet i u Crnoj Gori. Priznavanje inostranih kvalifikacija treba da doprinese povećanju mobilnosti lica a ne stvaranju prepreka u cilju ostvarivanja prava na zapošljavanje. Donošenjem zakona će se urediti priznavanje profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija u Crnoj Gori i na taj način biće omogućeno da se lica koja su svoje obrazovanje stekla u inostranstvu zaposle u Crnoj Gori pod istim uslovima kao i državljani Crne Gore. Takođe, primjenom ovog zakona biće obezbijeđeno da regulisane profesije državljana Crne Gore budu vrednovane na jedinstvenom tržištu evropske unije. Time će doći do podsticanja zapošljavanja povećanja mobilnosti na tržištu rada i razvoja tržišta rada.

Takođe, donošenjem ovog zakona će se omogućiti osiguranje kvaliteta u obavljanju profesija koje su od uticaja na zdravlje i bezbjednost građana, kao što su profesije iz oblasti medicine, veterine, građevine, arhitekture, itd. Na taj način se omogućava imaoćima stručnih kvalifikacija van Crne Gore da mogu zasnovati radni odnos u Crnoj Gori.

Na kraju, Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI IVAN BRAJOVIĆ (25.07.18 12:03:07)

Zahvaljujem poslaniku Andriji Popoviću.

Sljedeći prijavljeni diskutant je Branka Tanasijević.

Dajem riječ poslanici Branki Tanasijević, izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.18 12:03:30)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovani ministre Purišiću sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Da bi se obezbijedila prohodnost znanja i mogućnost zapošljavanja pod istim uslovima u zemljama Evropske unije, jedan od uslova je da se u oblasti obrazovanja obezbijedi usaglašavanje stručnih kompetencija kroz priznavanje kvalifikacija za obavljanje regulisane

profesije. Tim povodom Crna Gora je 2008 .godine usvojila Zakon o priznavanju i vrednovanju obrazovnih isprava i Zakona o nacionalnim i stručnim kvalifikacijama. Ovi zakoni, koji generalno prate preporuke i standarde evropske prakse, korak su naprijed u odnosu na prethodno važeće propise iz ove oblasti obrazovanja i vaspitanja. Međutim, ovim zakonima se ne reguliše priznavanje inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije i kontrola tih isprava da bi se osigurao kvalitet u obavljanju profesija.

Za regulisanje oblasti priznavanja visokoškolskih kvalifikacija na području Evrope, od velikog značaja je bilo donošenje Lisabonske konvencije iz aprila 1997. godine u čijoj se preambuli kaže da priznavanje završenih studija, sertifikata, diploma i zvanja stečenih u drugoj zemlji evropskog regiona, predstavlja važnu mjeru promovisanju akademske mobilnosti između zemalja potpisnica. U ovoj konvenciji Savjeta Evrope i UNECO-a koja je ratifikovana od strane većine evropskih zemalja među glavnim tačkama se ističe da imaoci kvalifikacija izdatih u jednoj zemlji imaju adekvatan pristup procjeni ovih kvalifikacija u drugoj zemlji, odnosno svaka zemlja je dužna da prizna kvalifikacije koje joj odgovaraju kvalifikacijama u njenom sopstvenom sistemu, osim ako postoje suštinske razlike između vlastitih kvalifikacija i kvalifikacija za koje se traži priznavanje.

Pored Lisabonske konvencije za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija od značaja je i Direktiva 2005/36 Evropskog parlamenta i Savjeta o priznavanju stručnih kvalifikacija, koja je izmijenjena 2013. godine, sa ciljem poboljšanja važećih pravila sistema priznavanja profesionalnih kvalifikacija. Potreba usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa ovom konvencijom jedan je od razloga za donošenje novog zakona iz ove oblasti. To je takođe jedan od razloga što je Vlada Crne Gore donijela nacionalni plan razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija 2013-2018. sa Akcionim planom kojim su, između ostalog, utvrđeni rokovi za donošenje liste regulisanih profesija.

Ja neću sad govoriti o predlogu zakona, ja sam govorila o uslovima koji su doveli do toga da je bilo neophodno donijeti predlog ovakvog zakona. Ovo je jedna priprema Crne Gore za ulazak u Evropsku uniju, ali ovo je takođe potvrda da je Crna Gora društvo zasnovano na znanju, da mi smatramo da je znanje najveći resurs i najveći ambasador jedne države.

Ono što želim da kažem a što mi je isprovociralo od strane diskutantata koje sam čula iz opozicije je da je odliv mozgova praktično po tome, kako su oni to saopštili, neki moderni proces, nešto što se dešava tek od kako je Demokratska partija socijalista sa koalicionim partnerima na vlasti. Odliv mozgova je proces koji je bio karakterističan i za eks Jugoslaviju i uvijek smo govorili da nam jedan broj vrlo dobrih, izuzetno dobrih kadrova odlazi iz Crne Gore. A kako su oni mogli otići i biti prestižni kadrovi ako nijesu imali potreban kvantum znanja i ako nijesu stekli najkvalitetnije obrazovanje u matičnoj državi, a otišli su iz dva razloga. Jedan je što nijesu mogli da nađu zaposlenje u svojoj državi zato što im obrazovanje ili obrazovni profil nije odgovarao potrebama tržišta rada, jedan broj njih je otišao jer je to bio njegov ili njihov izbor. Imala sam priliku da razgovaram sa ljudima koji rade u naučnoj dijaspori. Svi se oni sa nostalgijom sjećaju Crne Gore, svi oni daju tamo puni radni doprinos, svi oni reklamiraju Crnu Goru i njene kapacitete, ali svi oni žele da se vrate u Crnu Goru. Prema tome, Crna Gora jeste njihova matična država, ona im je dala mogućnost da imaju kompetencije da bi mogli da predstavljaju Crnu Goru na pravi način. Prema tome, kada su se oni zapošljavali sa znanjem koje su stekli u Crnoj Gori niko ih nije pitao koja je njihova partijska pripadnost niti koja je njihova politička podobnost. Znanje je preporuka, znanje je ono što se cijeni na nekom tržištu rada vezano za zemlje Evropske unije i šire, a mi smo sa znanjem koje smo stekli u Crnoj Gori konkurenti na evropskom tržištu rada i šire, a to su pokazali i naši kadrovi koji su svuda čuveni u svijetu.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENović (25.07.18 12:08:43)

Zahvaljujem se poslanici Branki Tanasijević.

Imamo kratak komentar poslanika Radulovića, poslije toga neka se pripremi Sanja Pavićević, i na taj način završavamo raspravu povodom ovog zakona.

Izvolite poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 12:09:02)

Koleginice Tanasijević, čudi me zašto ste to rekli, jer sam zajedno sa vama u prethodnim sazivima bio, čini mi se, potpisnik mnogih inicijativa, izmjena da bi ostala naša omladina ovdje i da bi svoje potomstvo ovdje zadržala. Danas su govorila dva profesora iz opozicionih klupa, ne znam da li je još neko, izvinjavam se. Ukoliko neko želi krajnje rodoljublje, da ukaže da imamo problem s izdvajanjem, da imamo problem s univerzitetima, s visokim obrazovanjem, s laboratorijama, da, naši najboji po svijetu nijesu, prije svega, proizvod ovog obrazovanja nego ličnih žrtava, personalno i personalno svojih porodica. Mi želimo da naša djeca ostanu ovdje, to je sveta misija naša. Mi želimo da naša struka i diploma bude ista kao i prvih 1000 univerziteta u Evropi i tu nema nikakvog politikanstva. Politikanstvo je stvarno ukoliko dvoje djece koje žele da ostanu, jedno je u onih 12.000 visokoobrazovanih koji nemaju perspektivu, koji čekaju posao po pet, šest, deset godina, neću da kažem imena jer me to strašno boli, u onih 300 do 500 magistara i koji su završili čuvene američke univerzitete, a to dobro zna iz personalnog iskustva i ličnog iskustva gospodin Vuković. Prvi put ću sada lično, kada sam govorio da ode poslanici s jedne i druge strane imaju dobru djecu mislio sam i na njegovu.

Prema tome, hajmo mi zajedno da sačuvamo našu omladinu, da im stvorimo uslove, da nema više 0,2%, 0,02, 0,03 nego da krenemo s 3%, da opremimo naše laboratorije, da nema više prepisivanja. Nema prepisivanja, bre, ubijaš svoju budućnost. Da ima akreditacije u onih prvih deset agencija koje su evropske, pa naša diploma da bude ponos. Hajmo zajedno. Ovo nije pitanje politike niti politikanstva nego budućnosti Crne Gore.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (25.07.18 12:12:06)

Nakon komentara poslanika Branka Radulovića, pravo ima diskutant Branka Tanasijević. Dajem vam riječ. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.18 12:12:13)

Hvala vam lijepa, potpredsjedniče.

Mislim da je suština vašeg obraćanja u vezi s mojom diskusijom ovo što ste rekli na kraju - hajmo zajedno. Javila sam se, a vi niste polemicali ni s jednim stavom koji sam saopštila. Naravno da treba naši kadrovi da ostanu ovdje. Naravno da je bitno da imamo kvalitetne kadrove. Na početku sam rekla da je znanje najveći resurs. Crna Gora je država zasnovana na znanju i tendira tome. Najveća dragocjenost jedne države je da najbolji kadrovi ostanu u svojoj zemlji.

Međutim, zbog čega sam reagovala, prof. Raduloviću. Zato što je rečeno da se kod nas kadrovi stvaraju i angažuju po partijskoj pripadnosti. Da li ti naši kadrovi koji su u naučnoj dijaspori, koji predstavljaju Crnu Goru u inostranstvu, da li ih tamo pitaju jesu li oni iz DPS-a? Kakve veze ima njihova partijska pripadnost? Oni cijene znanje, a to znanje su stekli u Crnoj Gori. I vi i ja znamo da naši studenti u zemljama regiona čine možda ne najbolje, među najboljim studentima su sigurno, što znači da su oni na nivou obrazovanja koji ih je preporučio za studiranje stekli potreban kvantum znanja. Znam da je na fakultetu gdje sam se usavršavala profesor moj mentor rekao, a radio je i na Sorboni, da su mu najdragocjeniji studenti iz Crne Gore. Ne volim da se potcjenjuje obrazovni sistem Crne Gore. Želim da ga zajedno unapređujemo, ono kako ste rekli na kraju.

Takođe, slažem se s vama da na fakultetu treba da se stiče znanje koje će moći da se valorizuje u svojoj državi ili, ako je izbor nekoga, u nekoj od država Evropske unije kada uđemo u nju, ali nijesam za to, tu vas potpuno podržavam, da se znanje stiče prepisivanjem, preko bubica jer je to omalovažavanje i onoga ko to radi i obrazovnog sistema Crne Gore. Za taj dio imate moju punu podršku.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (25.07.18 12:14:23)

Na ovaj način smo završili diskusiju i komentare koji su vezani za izlaganje Branke Tanasijević. Povodom ove tačke dnevnog reda Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija imamo zadnjeg diskutanta koga sam već najavio - Sanju Pavićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (25.07.18 12:14:44)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani prisutni predstavnici Vlade, poštovani građani,

Crna Gora kao aspirant za članstvo u Evropskoj uniji intenzivno usklađuje svoju pravnu regulativu. Tako da danas na dnevnom redu imamo i Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija. Isti je nastao kao potreba usklađivanja aktuelnog Zakona o priznavanju inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije s novom direktivom 55 iz 2013. koja mijenja direktivu iz 2005. godine br. 36, kako su pomenuli koleginica Tanasijević i prethodne kolege. Da se ne bih ponavljala složila bih se sa svim komentarima kolega koji su govorili iz Poslaničkog kluba DPS-a i podržala bih diskusiju koju je imala koleginica Tanasijević.

Motiv svakog pojedinca je da se dodatno edukuje i stručno usavršava. Novostečena znanja se vrednuju diplomama i one su veoma važan indikator poslodavcima i profesionalcima na tržištu rada. Pored diploma koje su mjera formalnog obrazovanja veliki je broj znanja i vještina koji se potvrđuje postojanjem sertifikata i kvalifikacija koje su rezultat neformalnog učenja. Naglašavam da je veliki broj novina u ovom predlogu zakona, ali ja ću se osvrnuti na neke od njih da se, kao što sam rekla, ne bih ponavljala, kolege su već istakle.

Novim Predlogom zakona uvodi se sistem automatskog priznavanja profesionalnih kvalifikacija. Ova novina bazira se na članu 1 ove direktive gdje se osigurava automatsko priznavanje ograničenog broja profesija na osnovu usklađenih minimalnih uslova osposobljavanja tzv. sektorske profesije, opšteg sistema prepoznavanja dokaza, osposobljenosti automatskog priznavanja stručnog iskustva. Članom 15 iste direktive definišu se konkretno pomenute profesije koje su navedene i u članu 41 Predloga zakona i radi se o doktorima medicine, doktorima dentalne medicine, magistrima farmacije, medicinskim sestrama opšte njege, bobicama, arhitektama i doktorima veterinarske medicine.

Dalje, donošenjem ovog zakona i postankom punopravne članice Evropske unije postajemo i članica informacionog sistema unutrašnjeg tržišta tzv. Intermarket information system. Prema zakonima jedinstvenog evropskog tržišta pojedinci i preduzetnici imaju određena prava kretanja unutar i među državama članicama Evropske unije radi posla, studiranja, trgovine i sl. Preko ovog informacionog sistema nadležna tijela zemlje članice mogu plasirati, recimo, sljedeće informacije. Upozoravanje na aktivnosti koje bi mogle nanijeti ozbiljnu štetu zdravlju ili bezbjednosti ljudi ili životnoj sredini, što je jako važno. Objavještenja o nacionalnom zakonodavstvu i napretku u istom. Provjeru ispravnosti kvalifikacija stručnjaka koji žele raditi u našoj državi, pronalaženje nacionalnih registara stručnjaka kao što pomenuti arhitekta, računovođe, inženjeri i sl. Prijavu novih diploma za arhitekta i diploma stručnjaka u oblasti zdravlja. Prednosti ovog informacionog sistema su višejezičnost, bezbjednost, mogućnost upotrebe na svim nivoima javne uprave, kao i garantovana sigurnost ličnih podataka, što je posebno apostrofirano članom 65 Predloga zakona.

Takođe, jedna od bitnih novina je uvođenje evropske profesionalne kartice, o kojoj je kolega Novović govorio. To nije fizička kartica već elektronski dokaz da je neko lice prošlo sve administrativne provjere i da su njegove stručne kvalifikacije priznate u državi članici u kojoj želi da radi tzv. državi domaćinu ili da ispunjava uslove za privremeno pružanje usluga u toj državi. Tim postupkom se lakše i brže upravlja, pa je transparentnije od tradicionalnih postupaka priznavanja kvalifikacija. U ovom trenutku ova kartica važi samo za sljedeće regulisane profesije - medicinska sestra za opštu zdravstvenu njegu, farmaceut, fizioterapeut, planinski vodič i agent za nekretnine. Kako bi u praksi ... ove kartice kako bi izgledalo u situaciji kada budemo članica Evropske unije poslužiću se s par primjera da bi građanima bilo jasnije. Ako stručno lice želi da privremeno ili povremeno obavlja svoju profesiju u drugoj državi članici, na primjer, agent za nekretnine iz Podgorice želi otići u Hrvatsku kako bi pomogao nekom klijentu da pronađe stan u Zagrebu ili planski vodič sa Žabljaka, Kolašina želi da u toku ljetnje sezone radi na alpskim predjelima

Francuske i Austrije. Ili, drugi primjer, ako stručno lice želi da se preseli u drugu državu članicu i u njoj trajno obavlja svoju stručnu djelatnost, medicinska sestra želi da se preseli, što je jedno vrijeme bila priča o tome, i tamo želi, na primjer, u Njemačkoj nastavi svoju profesiju ili farmaceutkinja koja je studirala van Crne Gore, a želi da se vrati u Crnu Goru i da reguliše pitanje svoje diplome. Predlagač zakona je predvidio da je evropska kartica važi određeni period, to je 18 mjeseci i da se po potrebi može produživati kod nadležnog organa zemlje članice.

Na kraju da zaključim da donošenjem ovog zakona ispunićemo još jednu našu obavezu kada postanemo punopravna članica, naši građani će moći da budu konkurentni, što je jako važno, sa svojim znanjem i vještinama ostalim građanima članica Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:20:41)

Zahvaljujem poslanici Sanji Pavićević.

Na ovaj način smo iscrpili prijavljene diskutante, odnosno poslanici Zvonko Vuković, Maja Bakrač, Aleksandra Vuković i Mirsad Murić, u cilju optimizacije završetka danas dogovorenih tačaka dnevnog reda su odustali od svojih diskusija. Gledali smo malo evropski parlament i njihov Poslovnik. Tamo postoji jedna praksa kada se nema mogućnosti da svi prijavljeni diskutanti uzmu učešće može predložiti diskusija, to još nijesmo unijeli u naš Poslovnik, ali vjerovatno ćemo to u nekom narednom periodu uraditi, ali ako su zainteresovani kolege poslanici iz DPS-a možemo otpočeti s tako jednom praksom i tražiti da se to neformalno stavi u zapisnike sa sjednica i stenograme gdje se prate diskusije. Zahvaljujem se svim diskutantima.

Zahvaljujem ministru Purišiću. U skladu s Poslovnikom pitam ga da li želi završnu riječ? On daje riječ kolegici Edini Dešić, generalnoj direktorici Direktorata za tržište rada i zapošljavanja. Izvolite.

EDINA DEŠIĆ (25.07.18 12:22:04)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Zahvalila bih se svim poslanicama i poslanicima koji su uzeli učešće u današnjoj raspravi povodom ovog predloga zakona i na vrlo konstruktivnim diskusijama. Nastojacu da odgovorim na što više dilema koje su tokom diskusije ovdje iznesene. Prije svega, ovaj zakon se odnosi na regulisane profesije. Kao što je u zakonu navedeno, to podrazumijeva da je stručnjak završio formalno obrazovanje, da ima radno iskustvo nakon formalnog obrazovanja i da ima licencu za to. U cilju dodatnog pojašnjenja, navela bih primjer doktora. Nije dovoljno da ima samo diplomu Medicinskog fakulteta, stručnjak mora da radi u toj profesiji i da ima licencu Ljekarske komore. Postupak nostrifikacije samih diploma je regulisan posebnim zakonom koji je u nadležnosti Ministarstva prosvjete i on se odvija mimo ovog zakona. Ovaj zakon se odnosi na regulaciju tržišta rada i praksa Evropske unije jeste da se ovi zakoni regulišu propisima koji su u nadležnosti Ministarstva nadležnog za poslove rada i zapošljavanja.

Shodno zakonu, Ministarstvo će imati ulogu centra za pomoć, za ove potrebe nije neophodno obrazovati novu službu. U Ministarstvu rada već postoji Direkcija za stručno obrazovanje odraslih i koje će u budućnosti obavljati poslove centra za pomoć dok će zaposleni u ovoj direkciji biti nacionalni koordinatori. U ovom trenutku se ne planira dodatno zapošljavanje radnika u Ministarstvu za ove potrebe. Ono što je važno naglasiti jeste da se ovim zakonom podstiče mobilnost. Migracija i mobilnost nije nov pojam, to je proces koji se odavno odvija. Ono što se ovim zakonom želi postići jeste da stvorimo tu dvosmjernost, da pored toga što će naši građani imati mogućnost da se zapošljavaju u državama članicama Evropske unije, stvaramo mogućnosti i da se državljani država članica zapošljavaju u Crnoj Gori.

Takođe bih istakla da u tom procesu migracije mi kao društvo i država treba da uradimo sve i Vlada Crne Gore već preduzima brojne korake u cilju zadržavanja kvalitetnih kadrova u našoj državi. Zbog toga se i sprovodi sveobuhvatna reforma obrazovne politike koju sprovodi Ministarstvo prosvjete, reforma tržišta rada koju sprovodi Ministarstvo rada, ali i sve druge politike koje realizuje Vlada Crne Gore. Takođe bih istakla podatak da se današnji dan nalazi 5.137

nezaposlenih lica sa šestim, sedmim ili osmim stepenom stručne spreme. Ono što bih na kraju dodala, mi preduzimamo sve neophodne korake kako bismo spremno dočekali ulazak u Evropsku uniju i osposobili i službe i na način da onog dana kada budemo dio EU bez problema primjenjujemo ovaj zakon. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:26:00)

Uvaženi ministre, uvažena gospođice Dašić, uvaženi poslanici koji ste diskutovali zahvaljujem se na doprinosu koji ste dali u donošenju ovog zakona. Plan nam je da, vjerovatno u petak, glasamo vezano za ovo zakonsko rješenje. Na ovaj način smo završili pretres povodom ove tačke dnevnog reda.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda. To je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Milan Srzentić, državni sekretar u Ministarstvu i Ratka Strugar, generalna direktorica Direktorata za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i radio spektar. Pozdravljam uvažene predstavnike Ministarstva ekonomije. Izvjestilac odbora je Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Branko Čavor, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite, gospodine Srzentiću.

MILAN SRZENTIĆ (25.07.18 12:27:06)

Hvala.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici, poštovani građani,

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama koji je danas na dnevnom redu tiče se izmjena odredbi važećeg zakona u samo jednom segmentu. U pitanju je finansiranje univerzalne poštanske usluge, što smatramo krucijalno važnim pitanjem za dalji razvoj i funkcionisanje cjelokupne poštanske djelatnosti u Crnoj Gori, posebno imajući u vidu da je u pitanju usluga koja je zakonom definisana kao usluga od javnog interesa.

Univerzalna poštanska usluga je u direktivama evropskog Parlamenta 97/67, 2002/39, te 2008/6 definisana kao obaveza zemalja članica da obezbijede permanentnost pružanja poštanske usluge propisanog kvaliteta na cjelokupnoj teritoriji države i po cijenama pristupačnim za svoje korisnike. Navedena usluga mora se obavljati u kontinuitetu, bez diskriminacije, u skladu s tehničkim, ekonomskim i socijalnim okruženjem i potrebama korisnika. Neto trošak obavljanja univerzalne poštanske usluge je minimalan trošak neophodan za pružanje te usluge. Neto trošak se izračunava kao razlika u trošku poštanskog operatora koji pruža tu uslugu i istog tog operatora kada bi on po nekom alternativnom referentnom scenariju poslovao bez obaveze pružanja univerzalne poštanske usluge. Ukoliko takav trošak postoji on se smatra neopravdanim finansijskim opterećenjem i univerzalni poštanski operator ima pravo na nadoknadu tog iznosa.

Važećim zakonskim rješenjem propisano je da održivost pružanja univerzalne poštanske usluge univerzalni operator ostvaruje iz sljedećih izvora. Prvo, iz prihoda ostvarenih pružanjem univerzalne usluge. Drugo, ako se ovim sredstvima ne može pokriti cjelokupan neto trošak gubici se nadoknađuju iz kompenzacionog fonda u koji sredstva uplaćuju svi poštanski operatori proporcijalno svojim prihodima. Treće, ako to nije dovoljno nedostajuća sredstva za gubitke u obavljanju univerzalne poštanske usluge sredstava Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Na kraju ako se naprijed navedenim sredstvima ne može pokriti cio neto trošak eventualno nedostajuća sredstva nadoknađuju se iz budžeta države. Ovakvo rješenje nema uporište u trenutnoj Evropskoj regulativi kao ni poznatoj međunarodnoj praksi. Evropska komisija je dala primjedbu na odredbu zakona kojom se pokriće neto troška univerzalne usluge nadoknađuje iz sredstava agencije. Po njihovom mišljenju to bitno ugrožava nezavisnost regulatora a nije ni u skladu sa relevantnim direktivama. Budući da ovakav način nadoknade ostavlja mogućnost korišćenja sredstava koji, u skladu sa zakonom, uplaćuju operatori elektronskih komunikacija u svrhu nadzora i regulacije tržišta elektronskih komunikacija, dakle

korišćenje tih sredstava za finansiranje usluga od javnog interesa na potpuno drugom tržištu, na tržištu poštanskih usluga. Imajući to u vidu članom 8 Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama predlažemo da se stav 3 člana 102 važećeg zakona koji se odnosi na nadoknadu neto troška univerzalne poštanske usluge iz sredstava agencije primjenjuje zaključno sa 01.01.2019.godine, odnosno zaključno sa obračunom neto troška za 2017.godinu.

Predlaganjem ovog zakona želimo da postignemo nekoliko ciljeva. Prvo, usklađivanje sa evropskim regulatornim okvirom, trećom direktivom Evropskog parlamenta i direktivom autorizacije u oblasti elektronskih komunikacija. Na ovaj način otklanjamo i primjedbe iz Izvještaja o napretku Crne Gore za 2016. godinu i Izvještaj ekspertske misije Evropske komisije o poglavlju 10, takođe iz 2016.godine. U pitanju obezbjeđivanje pune nezavisnosti regulatora što je i završno mjerilo poglavlja 10 i to na način što se agencija isključuje kao potencijalni izvor finansiranja usluga od javnog interesa što je posebno važno imajući u vidu činjenicu da je agencija subjekat koji odlučuje o verifikaciji neto troška kao i organ zadužen za regulaciju cjelokupnog poštanskog tržišta. Drugi cilj je eliminisanje mogućnosti finansiranja neto troška univerzalne poštanske usluge sredstvima operatora elektronske komunikacije. Treće, obezbjeđenje trajne održivosti finansiranja eventualnog neto troška i pružanje ove usluge od javnog interesa budući da isti nije verifikovan i nadoknađivan od 2010.godine.

Pored ove najvažnije izmjene članom 4 predloga zakona predloženo je i produženje roka za verifikaciju neto troška sa 60 dana najkasnije tri mjeseca, na rok od 120 dana najkasnije pet mjeseci od dana dostavljanja zahtjeva za verifikaciju. Radna grupa ocijenila je ovaj zajednički predlog univerzalnog poštanskog operatora i agencije opravdan ...(Prekid)... imajući u vidu Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška koji se prvi put primjenjuje na obračun neto troška univerzalnog servisa za 2017.godinu, a koji propisuje nove procedure i metodologije obračuna.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:32:20)

Zahvaljujem državnom sekretaru Ministarstva ekonomije gospodinu Srzentiću.

Pitam izvjestioca odbora gospodina Branka Čavora koji vidim da se i prijavio za diskusiju, da li da objedini Izvještaj odbora i diskusiju?

Dajem riječ gospodinu Branku Čavoru, političkom direktoru DPS-a, poslovnom direktoru DPS-a. Izvolite.

BRANKO ČAVOR (25.07.18 12:32:49)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Vlade, kolegice i kolege poslanici,

Danas razmatramo zakon, odnosno Predlog izmjena i dopuna Zakona o poštanskim uslugama. Vlada Crne Gore je dostavila ovaj zakon u proceduri u Skupštini sa zahtjevom da se razmatra po skraćenom postupku, što je saglasno i sa našim Poslovnikom imajući u obzir da se radi o zakonu koji se tiče iz oblasti uređenja na osnovu evropskih prava.

Odbor je razmatrao predlog ovog zakona i odbor je jednoglasno podržao predlog dostavljenog zakona. Prije nego što nešto konkretno kažem o zakonu, da kažem par opštih nekih konstatacija. Jedna svakako jeste istinita i tačna da pošte i poštanska djelatnost u svim državama u svijetu imaju svoj istorijat i tradiciju i da one kao takve predstavljaju podsticaj i za razvoj društveni i ekonomski gotovo svih država. Upravo se radi o djelatnosti koja je od opšteg društvenog interesa. Pošta Crne Gore je prepoznatljiva u našoj državi a ona je dobila na osnovu poslednje licence status operatora tržišnih usluga.

Mogu slobodno da kažem da u ovom vremenu koje je proteklo da je Pošta Crne Gore obavljala tu svoju djelatnost na govoto čitavoj, i sada obavlja, čitavoj teritoriji Crne Gore i dostupana je svim građanima. Može se kazati na osnovu nekih mjerljivih izvještaja da je ona dobro radila svoj posao, ali uvijek postoji potreba i mogućnost da se taj posao unapređuje i da bude što kvalitetniji. Između ostalog, to upućuje i na to - izmjene zakona još 2013.godine kada je

učinjena liberalizacija tržišta na ovom prostoru jer je uvedeno i osam novih operatera. To u jednom trenutku traži da svi operateri moraju kvalitetnije obavljati posao i imati korektne cijene.

Cijene utvrđuje operater na osnovu kriterijuma koje utvrđuje agencija, a agencija ta koja te cijene potvrđuje ili ih eventualno koriguje ili u potpunosti mijenja. Što se tiče samog zakona koji je danas pred nama on u principu se upravo bavi sa nekoliko pitanja. Jedan je od tih kvalitetno rješavanje finansija u ovoj oblasti, odnosno održivosti univerzalne poštanske usluge. Drugi je usaglašavanje sa evropskim standardima posebno u onom dijelu koje se odnosi na obaveze iz poglavlja 10, koji se odnosi na ovu oblast u principu stvaranja uslova da agencija bude u potpunosti i nezavisna. Sadašnji zakonskim rješenjem kako je već kazalo neto trošak koji se ostvaruje obezbjeđivao je operator u uslovima kada to ne može činiti operator u drugoj interaciji to je trebalo ili se radi iz kompenzacionog fonda u trećoj interaciji iz sredstava agencije koja je sporna sa aspekta evropskog prava i evropskih direktiva, upravo iz onih razloga što ta sredstva je moguće angažovati i od onih koji ostvaruju na osnovu elektronskih komunikacija. Četvrta je na osnovu budžeta države Crne Gore. To je bilo regulisano starim članom 102, a novim članom je ova norma eliminisana iz ovog predloga zakona i upravo nakon kompenzacionog fonda mogućnost ide pravo na teret od države. S obzirom da ovdje nijesu bile u principu i urađena neka dodatna pojašnjenja i stvarane su neke nepoznanice mi smo, kolega Sekulić i ja, napravili jedan amandman koji se odnosi na član 8 u cilju pojašnjenja kada se primjenjuje ova norma, kada se eliminiše mogućnost da se ta sredstva obezbjeđuju iz sredstava agencije i molim predstavnike Vlade da tokom rasprave ili završne riječi iskažu svoj odnos prema tom amandmanu koji smo i dostavili.

Ono što je značajno istaći je da su zakonom definisani određeni rokovi kada se utvrđuju neto troškovi. Bilo je nekih nesporazuma na relaciji operater i agencija tako da je predlogom ovog zakona pomjeren taj rok za dva mjeseca u kojem treba poslati zahtjev i na osnovu odobrenja toga zahtjeva se odobravaju ti ... troškovi jer je bilo priče da taj rok i nije dovoljan. Mislim da je to dobro rješenje. Na kraju da kažem da je ovaj predlog zakona prihvatljiv sa više aspekata koje sam kazao ...(Prekid)... i sa aspekta unapređenja usluga, unapređenja i kvaliteta obavljanja ovih poslova, održivosti sistema, na osnovu potrebe za saglasnost od agencije koja daje na neto troškove, odnosno omogućavanje potpuno nezavisne pozicije agencije. Sve to skupa bi obezbijedilo održivost pružanja ovih usluga, uticalo bi sigurno i na formiranje kvalitetne cijene, realne cijene ovih usluga a s tim bi unaprijedilo i ukupnu tržišnu uslugu i na zadovoljstvo naravno i kvalitet koji treba da osjete ponajbolje građani i korisnici ovih usluga.

Na samom kraju da kažem da je odbor prihvatio predlog ovog zakona jednoglasno, da poslanički Klub DPS-a predlaže Skupštini da usvoji ovaj zakon, a sigurna sam s obzirom da se ovim pitanjima koja su navedena i od predstavnika Vlade i moga da će svi poslanici podržati predlog ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:39:02)

Zahvaljujem poslaniku Branku Čavoru na diskusiji i na tome što je objedinio izlaganje ispred Odbora za ekonomiju i finansije u funkciji izvjestioca. Komentar na vaše izlaganje ima poslanik Jovan Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 12:39:32)

Ja ću kratko, sjetio sam se čisto, baveći se toliko politikom jednog slučaja, koji se zvao poštolog, vezan je bio za pošte Crne Gore i čisto sam htio da se informišem dokle se stiglo sa tim slučajem.

Možda je to bilo pitanje za ministra unutrašnjih poslova ili za ministra pravde, ali kad su već tu ljudi iz pošta Crne Gore nije na odmet da njih možda pitam da me obavijeste, možda i gospodin Čavor zna kao čovjek koji infiltriran, možda i u ove prethodne institucije koje sam pomenuo da mi kaže šta se desilo s tim slučajem. Vi se sjećate toga poštologa jel' tako? To je bilo prije nekoliko godine, taj slučaj bio je zanimljiv i bio je dokazan. Bio je aktuelan prije nekoliko godina kada se desilo za to vrijeme već nečuvena politička korupcija i ako smo imali već aferu snimak ovo je bila

prethodnica afere snimak, imali smo i papir jedan na kome su jasno stajala imena i prezimena ljudi zaposlenih u poštama Crne Gore, a jedan direktor ako se sjetim dobro da li se prezivao Martinović, čini mi se, koji je bilježio pored svih tih imena političku opredijeljenost tih ljudi. To je slučaj gdje su bila ajd da kažem teška krivična djela. Krivična djela kojima je u ovom vremenu sada kad se promijenio zakon danas bi se bavilo Spcijalno državno tužilaštvo, ne ovo kako je danas po ovih da ih ne nazovem kako treba da ih nazovem, ali mislim da je Specijalno državno tužilaštvo trebalo i tada da se bavi tim ljudima koji su provjerali kako ko glasa u poštama Crne Gore i zašto se prave spiskovi, spiskovi ljudi pred izbore. Ja moram da ovdje istaknem jedan slučaj da sam strašno ponosan na neke ljude koji su se našli na tom spisku, na one koji su označeni kao članovi Nove srpske demokratije i kaže - bile su dvije žene u pitanju - na njih se ne može izvršiti pritisak pa makar ih prekrili suvim zlatom. E, to je prava Crna Gora, to je ponosna Crna Gora koja se ne prodaje lopovima, sjecikesama, onima koji se bave kriminalom i korupcijom, a vi mi recite šta se desilo s tim gospodinom Martinovićem. Da li je taj gospodin kažnjen, da li je odgovarao? To mene interesuje, a ovo ostalo pravo da vam kažem nije toliko ni bitno.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:42:19)

Vi ste izašli iz okvira Poslovnika i zbilja sugerisem drugim poslanicima da kad koriste komentar da komentarišu izlaganje gospodina Branka Čavora. Ovo ama baš nikakve veze nije imalo sa izlaganjem gospodina Čavora, ali poštujući to da se niko iz Demokratskog fronta nije javio za ovu tačku dnevnog reda dali smo vam tu mogućnost, što se tiče naknadnog javljanja ja vas informišem da to nije moguće, jer ste to mogli da uradite prije početka tačke dnevnog reda.

Pravo na komentar ima poslanik i izvjestioc Odbora za ekonomiju i finansije - Branko Čavor. Izvolite.

BRANKO ČAVOR (25.07.18 12:43:04)

Koristim proceduralno pravo na odgovor. Da koristim proceduralno svoju priliku, da odgovorim proceduri kako je moguća, komentar i pravo na odgovor. To je procedura i reći ću ono što ja hoću da kažem, a to je da upravo gospodine Vučuroviću svoju poziciju u opoziciji ne ostvarujete na ovaj način kako bi trebalo da bude i u parlamentu i u društvu. Tema je jasna danas, kažem, ja govorim o opoziciji.

Princip je da, kada govorimo o nekom dokumentu da komentarišemo na taj zakon i izmjene toga zakona. Ja govorim o parlamentarnoj diskusiji. Kada imamo na temu, govorimo o toj temi, s ozbirom da nijeste mene komentarisali na onaj dio koji se odnosi na temu.

Pitali ste me nešto što ja ne znam i prema tome ja iz toga ne mogu vama dati konkretan odgovor na to pitanje, ali lično kažem kao parlamentarac očekivao diskusiju na ovu temu koja je, kako unaprijediti poštansku djelatnost i kako unaprijediti ove usluge i u funkciji interesa svih građana.

Pošta je imala značajnu ulogu uvijek u istoriji Crne Gore i poštari su bili značajne ličnosti, to svi dobro znamo i u gradu i u mnogim područjima i selima koje su oni obavljali na sebi svojstven i častan način. Ja o tim ličnostima imam veoma visoko mišljenje.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:44:37)

Zahvaljujem Branku Čavoru. Vidi se da se radi o iskusnom poslaniku koga čak i dobacivanje iz redova opozicije ne mogu da poremete u svom izlaganju, ipak sugerisem i upozoravam kolege iz Demokratskog fronta da poštujući kolegijalnost i dobar ambijent u ovom parlamentu daju pravo svakom poslaniku da može skoncentrisano da odgovori na određene zahtjeve, pitanja i uputi određene poruke javnosti koje želi da uputi.

Uvaženi poslanici, sljedeći prijavljeni diskutant je Aleksandar Damjanović, poslije Damjanovića je Ana Nikolić. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.18 12:45:21)

Zahvaljujem se potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Srzentiću, gospođo Strugar,

Dakle, kako neko reče prije mene mali nesporazum između operatera i regulatora na relaciji priznavanja toga troška su otprilike 7,2 miliona evra, da ne lažemo ovaj parlament, da ne lažemo građane Crne Gore, da kažemo o čemu se ovdje radi. Ovdje se, naime radi, poštovani građani, da se kroz ovaj predlog zakona nešto što je apsolutna krivica države Crne Gore, odnosno Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, ne plaćanje univerzalnog neto troška za univerzalne usluge, prebaci na Budžet Crne Gore.

Mi smo ovdje imali dosta priče godinama oko toga zašto Agencija za elektronske komunikacije nije izmirivala svoje obaveze za univerzalnu poštansku uslugu u pošti čiji je regulator nego se taj dug gomilao od 2010.godine do 2015.godine iznosi 7,2 miliona evra i pazite sada paradoksa. Ovo je Izveštaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost finansijski za zadnju godinu. Ukupna neraspoređena dobit, odnosno sredstva kod Agencije su 6,2 miliona evra. Gle čuda, otprilike tačno onoliko koliko bi trebalo da se pokrije gubitak na onome što svi građani koriste u državnoj pošti i naravno Agencija nije izmirivala svoje obaveze, Vlada je šturo davala svoja mišljenja prilikom godišnjih finansijskih izvještaja da to nije dobro, ali se to tako nastavljalo i sada se ide na to da će ovaj trošak da pokriva Budžet Crne Gore, odnosno građani Crne Gore. Ne, od ovih 6,7 miliona koje stoje na računu Agencije, a što plaćaju operateri na tom tržištu shodno onim pravilnicima i onim što agencija naplaćuje, već pošto je država pokazala nemoć da natjera jednu agenciju koju uzgred nagrađuje konstantnim imenovanjima istih ljudi u Savjetu, jer tamo radi dvadesetak ljudi koji su interesno i direktno vezani čak i za poslanika ovoga doma i pošto nemamo snage da to naplatimo od sredstava agencije, kako im zakon sada nalaže u onoj četvorostepenosti za koju sam ja lično dao doprins sada uklanjamo iz zakona dio koji se odnosi na kompenziranje iz sredstava agencije, već ukoliko se to ne može uraditi iz toga fonda ide direktno na budžet države. Možda jeste to po pravilima i direktivama, a što sa ovim periodom od 10. do 17. što sa 7,2 miliona evra? Hoćemo li iz budžeta kako smo dali u obrazloženju da platimo za zadnje dvije godine milion i dvjesto, uključujući '17. do dva miliona, a ovih pet miliona evra će pošta da nažalost da smanji sopstveni kapital stopostotno AD u vlasništvu države, stopostotno vlasništvo svih nas. Gdje ćemo svi mi da imamo poštu? Umjesto da transformišu poštansku štedionicu da razmišljamo o javno-privatnom partnerstvu, da od nje napravimo, jer ona je dragulj koje čuvaju složene države. Mi deremo po pošti, imamo agenciju koja je država u državi koja ne izmiruje svoje obaveze sedam godina. Znete li koliko je planirala za 2017.godinu za ovaj kompenzacioni fond? 54.000, a trošak je od 500 do milion. Hoće li to država od 2019. svake godine da nadoknađuje? Imamo li rješenje? Zašto na teret svih nas? Zašto predlogom zakona ukloniti rešenje koje nam je omogućavalo da naplatimo makar ovaj dio do sada? Zašto Upravni sud gospodine Gvozdenoviću u dva navrata po tri presude donosi u korist Pošte, a onda četvrta, gle čuda, promijeni se sudija u korist Agencije, pa onda Vrhovni sud potvrdi i imamo ustavne žalbe. Ko će da plati ako Ustavni sud presudi drugačije? Naravno, pa mi sad plaćamo sa ovim.

Ovo potpuno svodim da ostavim ovih pet minuta za ovako važnu temu. Ne beginišem i ne marginalizujem time da su bili neki nesporazumi, kako je to neko rekao, nego su ti nesporazumi za 7,2 miliona eura, pet miliona Pošte koja će morati da smanji sopstveni kapital svih nas jer mi smo ovdje vlasnici Pošte, kao država, građani, i dva miliona i nešto koje će iz budžeta direktno morati da se daju jer Agencija za elektronske komunikacije sedam godina odbija da primijeni zakon, da izvrši zakon(Prekid).... ni politički, ni krivično nagrađujemo ih konstantno novim mandatima u toj agenciji jer Bože moj tamo su zapošljeni žena od ovoga, sin od onoga itd. Je li to? Završavam potpredsjedniče. Bitno je računam i da ću dobiti odgovor od predlagača. Poštujem jer smo o ovome rezgovarali, poštujem i direktive. Slažem se da podržimo i ovaj dio od 2019. i 2020. pa naprijed. Samo mi kažite i samo mi odgovorite što ćemo da radimo sa 7,2 miliona duga? Hoćemo li ih na teret ovih 6,7 miliona koje Agencija ima neraspoređene dobiti ili ćemo ih na teret ovog

jadnog budžeta kojeg odra ko kako umije i ko kako može. Samo to.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:51:03)

Na ovaj način je poslanik Aleksandar Damjanović završio svoju diskusiju.

Nema prijavljenih komentara.

Sledeći prijavljeni poslanik je Ana Nikolić.

Izvolite, poslanice Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (25.07.18 12:51:25)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi predlagači zakona, uvaženi kolege i poštovani građani Crne Gore,

Razlog izmjene ovog Zakona o poštanskim djelatnostima jeste njegovo upodobljavanje sa evropskom regulativom u smislu jednog boljeg rešenja pojedinih odredbi. Shodno dobroj međunarodnoj praksi evropskih zemalja, a cilj upravo jeste da se na pravi način obezbijedi nezavisnost regulatora, tj. kontrolora u ovom slučaju to je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Benefiti ove promjene zakona osjetiće se u načinu i viđenju finansiranja i održivosti univerzalne poštanske usluge i operatera koji pruža te usluge.

Radi pojašnjenja građanima Crne Gore ja ću se malo osvrnuti upravo što znači ta univerzalna poštanska usluga koju pruža operater tj. Pošta Crne Gore u Crnoj Gori. Ta univerzalna poštanska usluga je ona najosnovnija, najpotrebnija, najjednostavnija usluga koju dobijaju svi građani u Crnoj Gori. To je usluga od javnog interesa čija je održivost ne smije biti upitna. Propisnog je kvaliteta i standarda. Mora se pružiti svim korisnicima na čitavoj teritoriji države po pristupačnim cijenama i pod jednakim uslovima i svakim radnim danom. Operater koji ima pravo i obavezu da pruža ovakvu vrstu usluge je Pošta Crne Gore. Za korisnika jedna ovakva univerzalna poštanska usluga je kvalitetna samo onda ako je dostupna, ako je brza, ako je bezbjedna i ako je po najpovoljnijoj, odnosno po najnižoj cijeni.

U prosjeku tokom jedne godine Pošta u Crnoj Gori ostvari otprilike do 25 miliona poštanskih usluga od čega su 2/3 upravo univerzalne poštanske usluge i operater se ocjenjuje sa visokom ocjenom i da kvalitetno obavlja svoj posao ako 90% ovih poštanskih usluga uručuje u roku od tri dana na dostupan, brz, bezbjedan i najpovoljniji način korisniku, a kao takve ove usluge za operatera nemaju onda finansijsku održivost. Njihovom naplatom Pošta ne može da pokrije neto trošak za njihovo obavljanje. Tako ovaj trošak postaje za operatera neopravdano finansijsko opterećenje koje treba pokriti iz drugih prihoda kako se ne bi ugrozio kontinuitet servisa korisnika ovih usluga jer je to javni interes.

Izmjenama zakona se upravo preciziraju prihodi od kojih operater može i treba da pokrije neto trošak univerzalnih poštanskih usluga. Zakon upravo precizira da operater u prvom nivou prioriteta treba da koristi svoje sopstvene prihode ostvarenim pružanjem komercijalnih usluga korisnicima. Međutim, rekli smo da Pošta u prosjeku godišnje ostvari 25 miliona usluga od čega su 2/3 univerzalne usluge. One preostale 1/3 su komercijalne usluge, čije su cijene komercijalne znači da se dobijaju na tržištu Zakonom ponude i tražnje. Međutim, najčešće ovaj prihod zbog obima mnogo manjeg ne može da pokrije trošak ove druge 2/3 neodrživih usluga Pošte, pa zakon precizira drugi nivo prihoda koji treba da se koristi, a to su prihodi Kompenzacionog fonda regulatora, odnosno Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Prihodi Kompenzacionog fonda su sredstva koja po određenom ključu plaćaju svi poštanski operateri koji bitišu na tržištu Crne Gore, a danas je njih na tržištu Crne Gore, mimo Pošte Crne Gore, mislim sedam. Ako i ti prihodi nisu dovoljni zakon precizira treći nivo i poslednji koji treba onda operater da koristi, a to su sredstva iz budžeta države Crne Gore.

Izmjene zakona danas o kome govorimo potpuno eliminišu jedan nivo koji je operater mogao da koristi po važećem, ako se ovaj danas zakon usvoji, po starom zakonu, a to su finansijska sredstva regulatora tj. Agencije za komunikaciju i poštansku djelatnost. Shodno direktivi Evropske unije koristeći ovaj model za pokriće troškova univerzalnih usluga ugrožava se

nezavisnost regulatora i povređuje se Direktiva o autorizaciji jer se zadire u prihode elektronskih operatera koji se ne bave poštanskom djelatnošću. Agencija kao regulator vrši nadzor na radom Pošte kao operatera i odobrava iznos i visinu neto troškova univerzalnih usluga shodno proceduri dvojnog knjigovodstva koje operater mora da primijeni u knjiženju ove vrste troška shodno trećoj Direktivi Evropske unije o obaveznom dvojnog knjigovodstvu. Tek kad Agencija verifikuje i odobri visinu tako obračunatog neto troška uz analizu i pregled i izvještaj revizora operator može primijeniti nivo mogućih sredstava za pokriće shodno ovom zakonu kako ih on precizira. Zato je jako važno da se Agenciji kao regulatoru ne ugrozi njena nezavisnost, a upravo izmjena ovog zakona to sprečava. Ono što jeste činjenica danas u Crnoj Gori kad je u pitanju Pošta Crne Gore jeste da se taj obračun još uvijek nije ispostavio i da je u pitanju primjena Pravilnika o dvojnog knjigovodstvu koja je u toku. Ja prosto sa ovog mjesta apelujem kao poslanik da resorno ministarstvo tj. Ministarstvo ekonomije da puni svoj doprinos da pomogne i Pošti i regulatoru tj. Agenciji da na pravi način primijene Pravilnik u Pošti Crne Gore na osnovu čega će se izvršiti obračun. Naravno taj obračun takav kakav bude i koga i revizor ...(Prekid).... treba da se pokrije iz ova tri izvora kako to predviđa i zakon.

Osnovni razlog izmjene, znači tog zakona, upravo treba da obezbijedi nužnu održivost kontinuiteta univerzalnih poštanskih usluga na zadovoljstvo svih njihovih korisnika tj. građana Crne Gore. Ja se iskreno nadam da je i taj zakon upravo predvidio sve to i da će dovesti do tog najkvalitetnijeg nivoa zadovoljenja potreba naših građana i zbog toga će Poslanički klub DPS-a glasati za ovaj zakon. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 12:58:13)

Zahvaljujem poslanici Ani Nikolić.

Komentar na vašu diskusiju ima poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.18 12:58:21)

Hvala potpredsjedniče.

Gospođo Nikolić, hvala vam na diskusiji hvala vam naročito na ovome što ste građanima pojasnili šta je to univerzalna poštanska usluga, 25 miliona usluga od čega 2/3 maltene džabe za građane. Kada ne bi bile takve kada bi bile komercijalne bile bi veoma skupe i normalno je da Pošta pravi očekivani gubitak jer građanima servisira univerzalnu uslugu jeftino. Taj gubitak Pošta je od perioda 2010. kad je bio 1.639.000 do perioda kraj 2016. godine oko sedam miliona eura. Taj gubitak je morala da tada 2010.g. država namiri, a od 2011.g. do 2016., odnosno 2017. dok ovaj zakon i imamo onu četvorostepenost koju ste vi naveli gdje se pokušava treći stepen sada izvući jer ne dozvoljava evropska direktiva stava Agencije. Agencija to nikad nije uradila. Niko je nije mogao natjerati tu državu u državi, ni političkim mjerama sankcionisanja rukovodstva, političkim ili bilo kojim drugim i krivičnim itd. da to uradi. Otegli su se sudski procesi, ni zakonskim mjerama, otegli se sudski procesi. Sudovi u korist Pošte donosili presude, onda jedan ... da mu ne pominjem ime ovdje, na potpuno istim osnovama donio drugačiju presudu, vratio lopticu u dvorište Agencije i sad imamo ustavnu žalbu itd.

Dakle, sve da prihvatimo i žao mi je što nema gospođe Sekulić, predlagači su ovdje morali elementarno da ostanu, ne Damjanoviću da odgovore, nego građanima. Jer smo i ja i gospođa Sekulić teško dogovarali rješenje koje štiti interese Pošte i države.

Poslije svega toga, na računu Agencije 6,7 miliona evra, na kraju 2017. eldorado, gospođo 70 zaposlenih 6,7 miliona evra, a minus u Pošti državnoj sto postotno AD 7,2 miliona evra, lijeva i desna strana i sad umjesto da Agencija ovo nadoknadi podvlačimo crtu pet miliona evra će se izgubiti u sudskim procesima i Pošta će morati da to isknjiži iz kapitala, da bukvalno smanji kapital naša Pošta, da smanji vrijednost ,sjutra ćemo naći privatnog partnera ući ćemo možda u priču oko poštanske štedionice itd. da razvijemo Poštu, da bude najbolje preduzeće. Ova dva i po miliona na budžet, svima nama ovdje, a ovih šest - sedam miliona na račun Agencije.

Dakle, od 2019. ajmo da prilagodimo potpuno zakon, podsjetiću vas i vas gospodine Gvozdenuiću mi to znamo dobro. Pet godina smo imali lex specialis kada su viškovi prihoda nad rashodima regulatora išli direktno u budžet da nije iko iz te Evropske unije zucnuo o tome, da nije javno izašao, a ne, mogli smo još 50. Vjerujte mi , postoje neke stvari koje možemo kao država potpuno suvereno da radimo, neke stvari ne možemo.

Završavam sa time, apsolutna saglasnost ...(Prekid)... jer smo objasnili o čemu se radi do kraja. Ja nijesam stigao u ovih pet minuta, ali zajedno jesmo u 10 minuta. Hajde da riješimo ovo što je do 2018.godine, da obračunamo trošak kako treba za 2017. i 2018. da to plati onaj koji treba da plati, a to je Agencija da nađemo mehanizam lex specijalis model. Podvučemo crtu na taj način, a ne da je podvučemo da Pošta pravi gubitak, smanjuje kapital, a jedan dio da budžet, odnosno svi mi nadoknađujemo jer to neće da uradi Agencija koja dere operatere i koja na svom računu ima 6,7 miliona. Nema gdje da ih potroši, pravi kontrolno mjerni centar od sedam miliona, kupoprodaju poslovnog prostora od četiri miliona, svake godine po dva miliona batal investicija jer tamo neko radi koji ima ovdje uticaja.

Samo toliko.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (25.07.18 13:02:14)

Zahvaljujem se poslaniku Damjanoviću. U skladu sa pravilima rada ovdje Ana Nikolić ima pravo na komentar. Izvolite.

ANA NIKOLIĆ (25.07.18 13:02:25)

Uvaženi poslaniče Damjanoviću, potpuno se ja slažem sa vama da smo jasni jedni drugome i kao ekonomisti razumijemo potpuno ovaj problem i da smo ga predočili građanima na pravi način.

Ono što jeste činjenica, da je Pošta Crne Gore operater koji radi ove usluge na pravi način određivala usluge za građane Crne Gore u dijelu da je 2/3 usluga dostavljao na kvalitetan način za građane. Taj kvalitetan način jeste da su bile dostupne, bilo da je to bio centar Podgorice ili da je bilo Krnovo na najvećoj tački. Na način da budu sigurni i na način da budu najjeftiniji, jer je to javni servis. Ono definitivno što je istina da sa svojih 99 centrala i nekih 300 punktova, upravo to potpuno objedinila i pokrila i nije problem što sa 1/3 komercijalnih usluga takve kakve jesu uz svu konkurenciju ostalih operatera njih evo koliko smo rekli sedam na tržištu Crne Gore, ne može da nadomjesti ovaj trošak fakat koji ona napravi.

Činjenica je da regulator iz svojih sredstava kad to ne bude mogla Pošta da uradi treba da nadoknadi. Ovdje je bio problem i zastoj zbog načina obračuna toga troška. Prihvatate i ovo, da definitivno kao neko ko je regulator, neko ko je nadzornik mora na pravi način dobiti obračun takvih troškova po onim pravilima koja su zacrtana. Po pravilniku koji je određen i po pravilniku koji je sada isto tako upodobljen sa pravilima Evropske unije, a to je dvojno knjigovodstvo. Mislim, pored svih pozitivnih ocjena rada Pošte Crne Gore, da taj pravilnik još uvijek do sada nije bio implementiran na pravi način i nije prikazao dvojivost troškova , da bi se tačno mogla izračunati realnost njihovih potraživanja u tome. E, upravo to. Ja sam za to apelovala na Ministarstvo resorno da se uključi i pomogne, da na pravi način ova implementacija pravilnika omogući operateru i regulatoru da bi došli do toga pravog obračuna. Jer, znate kako, treba napraviti pravi obračun i nije problem da se on nadoknadi, ali onakav kakav jeste, stvarno kakav jeste.

U dijelu toga da ne treba sredstva koja su sredstva elektronskih operatera koristiti za potrebe poštanskih operatera. Mislim da su tu pravila Evrope sugurno evidentna i kakva treba. Vidjeli smo iz okruženja i to sigurno i vi uvaženi poslaniče Damjanoviću znate da su i sve zemlje okruženja ajde da citiramo i da kažemo Slovenija i Hrvatska imaju isti ovakav princip. Izdvojili su sredstva elektronskih operatora i imaju samo ovaj dio koji pune budžet poštanski operatori i imaju budžet svoje države, nema drugih izvora sredstava.

Nije problem da u krajnjem slučaju država može da pokrije ovaj trošak u tom budžetu. U tom budžetu upravo treba da bude ...(Prekid)... najviše novca za ovakve stvari. Znate zašto? Zato

što je to javni servis za naše građane Crne Gore.

Prema tome, ja i dalje vjerujem da će od tih sredstava koja stoje Agenciji se naći dobar dio za pokriće do sada troškova ovdje. Još jedanput, apelujem na Ministarstvo resorno da u tome pruži punu ruku podrške i jednom i drugom igraču na tržištu jer su u njihovom resoru, a svi ćemo biti zadovoljni i poslanici ovdje koji se borimo za kvalitet i pravo i kvalitet bolji života naših građana, a najviše naših građana Crne Gore.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:06:04)

Zahvaljujem poslanici Nikolić.

Sada imamo prijavljenog poslanika Milorada Vuletića, njega ću zamoliti da objedini svoju diskusiju i završno izlaganje ispred kolega DPS-a.

Zahvaljujem se poslaniku Predragu Sekuliću, Sanji Pavićević, Filipu Vukoviću, Nikoli Rakočeviću, Marti Šćepanović i Danijelu Živkoviću, koji mogu po onom pravilu koji smo razgovarali povodom prethodne tačke svoje diskusije priložiti jer su se bili spremili za diskusiju povodom ove tačke.

Hvala lijepa.

Dajem riječ poslaniku Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ (25.07.18 13:06:46)

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici predlagača materijala, poštovani građani.

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama koji se donosi po skraćenom postupku radi usaglašavanja zakona sa direktivom 2008 Evropske zajednice, Evropskog parlamenta radi ispunjavanja zahtjeva Evropske komisije da se u skladu sa direktivama uredi pitanje finansiranja i održivosti univerzalne poštanske usluge što će biti tretirano kroz završno mjerilo poglavlje 10 informativno društvo i mediji.

Pošta svake države predstavlja jedan od značajnih simbola države koji je prisutan na čitavoj teritoriji, koja je dostupna svim građanima i koja je prisutna u svakodnevnom funkcionisanju svih institucija, pravnih lica i građana kako kroz dostavu pisama, telegrama, poreskih rješenja, poziva, obavještenja, paketa, isplata penzija i socijalnih davanja i drugo.

Uzima se da je poštanska služba u Crnoj Gori utemeljena 1841.godine, kada je Njegoš u budžetu predvidio stavku za poštijera u iznosu od 70 talira plate za godinu. Knjaz Nikola je Sporazumom sa Senatom donio Zakon o telegrafu ili brzjavu, to je bio jedini zakon u knjaževini, odnosno kraljevini koji se odnosio na poštansku, odnosno telegrafsku službu. Reklo bi se tradicija je tu treba je očuvati. O Pošti se malo razgovaralo i u parlamentu što stvara utisak da ta djelatnost kvalitetno funkcioniše. Da bi se to nastavilo u kontinuitetu predlažu se izmjene i dopune zakona kojima se omogućilo da pošta kao univerzalni poštanski operater u potpuno liberalizovanom tržištu poštanske djelatnosti nastavi nesmetano da funkcioniše i obezbijedi svoje prisustvo na čitavoj teritoriji Crne Gore.

Članom osmim Zakona o poštanskim uslugama propisano je - obaveznost univerzalne poštanske usluge u smislu obaveze poštanskog operatera da obezbijedi univerzalnu poštansku uslugu svim korisnicima svakim radnim radom, najmanje pet dana sedmično.

Ako se pođe od činjenice da na teritoriji Crne Gore ima 145 jedinica poštanske mreže, a jedna jedinica je na 5.000 stanovnika u kojima Pošta kao univerzalni operater pruža univerzalnu poštansku uslugu može se pretpostaviti koje je to organizaciono, kadrovsko i finansijsko opterećenje za funkcionisanje ovog složenog sistema.

S toga se predlogom zakona rokovi za dostavu zahtjeva za pokriće neto troškova univerzalnog servisa produžavaju, jer očito su oni bili jedan od uzroka nesporazuma i odbijanja verifikacije zahtjeva Pošte Crne Gore, Agencije i ekipa zbog nemogućnosti dostavljanja određenih podataka u vrlo kratkim rokovima.

Evidentno je da na relaciji Agencija - Pošta Crne Gore postoji određena nerazumijevanja, što nije slučaj samo kod nas, već je takav slučaj bio u Hrvatskoj, gdje je isti problem riješen angažovanjem zajedničke konsultantske kuće i zajedničkim učešćem Agencije i Pošte na utvrđivanje troškova univerzalne poštanske usluge.

Mišljenja sam da se ovaj problem kod nas može prevazići jedino zajedničkim radom nadležnog ministarstva, agencije Ekipa i Pošte Crne Gore. Za pohvalu je svakako da Pošta i ako po starim zakonima ima pravo na kakvu takvu naknadu troškova univerzalnog servisa svih ovih godina od 2010 - 2018. godine je uspješno obavljala poštansku djelatnost i pozitivno djelovala bez državne pomoći.

Zbog svega naprijed izloženog i ono što se čulo u prilogu donošenja ovog zakona isti podržavam i predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:12:02)

Zahvaljujem poslaniku Vuletiću.

Na ovaj način sam na način i uz podršku DPS-a oko optimizacije kako kažem diskusija završili raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Jedino još pravo na završnu riječ imaju predstavnici Ministarstva ekonomije.

Dajem riječ državnom sekretaru, gospodinu Srzentiću. Izvinjenje. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 13:12:38)

Zahvaljujem potpredsjedniče,

Proceduralno se vama obraćam. Čudi me da ste me zaboravili. Najavljen sam da ću govoriti u ime Kluba Socijaldemokrate i Liberalna partija. Rečeno mi je da ću govoriti, ne znam kako ste vi sami sebe dali slobodu da me jednostavno izbrišete. Vjerujem da ćete ispraviti grešku.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:12:59)

Nijesam, nijesam izbrisao normalno. Bili ste prijavljeni. Plan je bio da vi govorite prije gospodina Vuletića.

Izvolite, dajem vam riječ.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 13:13:13)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Pošte, Vlade,

Počeci poštanskog saobraćaja u Crnoj Gori datiraju iz XV vijeka. Poznato je da su tada venecijanski kuriri preko ovih prostora prenosili i zvaničnu poštu za tadašnji Carigrad, današnji Istanbul, te da su ovo kasnije radili Bokelji i Crnogorci.

Kamen temeljac savremenom prenosu pošte postavljen je davne 1841.godine u vrijeme Petra II Petrovića Njegoša kad je u budžet uvedena stavka za poštiera.

Austrijska poštanska stanica osnovana 1854.godine na području Crne Gore, predstavlja prvu poštu na ovim prostorima ona je Berlinskim ugovorom 1878.godine pripala Crnoj Gori.

Pošta Crne Gore DOO je pravni sljedbenik Javnog preduzeća PTT saobraćaja Crne Gore u dijelu obavljanja registrovane poštanske djelatnosti. Prije nego što pristupim komentarisaniu predloženog teksta, ukazao bih na pojam i značaj univerzalne poštanske usluge. O tome je već dosta rečeno.

U Crnoj Gori na osnovu posebne licence za obavljanje poštanskih usluga, Pošta Crne

Gore, kao univerzalni poštanski operater, pruža univerzalnu poštansku uslugu, odnosno uslugu od javnog interesa za Crnu Goru.

Univerzalna poštanska usluga je poštanska usluga propisanog kvaliteta i standarda koja se obavlja u kontinuitetu bez diskriminacije pod jednakim uslovima i po pristupačnoj cijeni za sve korisnike u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju.

Pored dostupnosti rokova prenosa pošiljaka univerzalna poštanska usluga mora biti unapređivana u skladu sa tehničkim, ekonomskim i socijalnim okruženjem i potrebama korisnika usluga. U pogledu cijene univerzalne poštanske usluge ona mora biti ista za sve korisnike na cijelom području na kojoj univerzalni poštanski operater pruža usluge, pristupačna, zasnovana na realnim troškovima i podsticajna za efikasno obavljanje univerzalnih poštanskih usluga, besplatna za pojedine vrste usluga koje koriste lica sa oštećenim ili djelimično oštećenim vidom, transparentna, određena na način da pojedinim korisnicima usluga ne daje prednost u odnosu na druge korisnike usluga pod istim ili sličnim uslovima.

Pošta svake države predstavlja preduslov savremenog razvoja društva usmjerena na povećanje društvene rentabilnosti, ekonomičnosti i produktivnosti. Kao takav tretira se kao djelatnost od opšteg društvenog interesa. Kao značajan simbol države prisutna je na čitavoj teritoriji države, dostupna svim građanima - građankama.

Posebno treba istaći da su najveći korisnici univerzalne poštanske usluge organi državne uprave, lokalne samouprave i privredni subjekti. Osim univerzalne poštanske usluge, Pošta pruža i komercijalne usluge koji ne pripadaju univerzalnoj poštanskoj usluzi, a koje se obavljaju na tržištu poštanskih usluga u skladu sa zakonom, opštim uslovima poštanskog operatera i aktima Svjetskog poštanskog saveza.

Zakonom je predviđen odgovarajući standard kvaliteta, obavljanje univerzalne poštanske usluge unutrašnje međunarodnom poštanskom saobraćaju. U slučaju da pružanje univerzalne poštanske usluge stvara neto trošak koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatera univerzalni poštanski operater ima pravo na naknadu priznatog obračuna neto troška za koji je utvrđeno da predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje. Na nama je da izvršimo ovo usklađivanje zakona, jer to nam je i uslov za poglavlje 10, pristupnih pregovora sa EU.

Mišljenja sam, da pitanja čija je obaveza naknade utvrđenog troška univerzalne poštanske usluge treba zakonom precizno definisati, što podrazumijeva da u članu 102 treba brisati stav 3 koji nije u skladu sa evropskim direktivama.

Vidim da je već stigao jedan amandman, a vjerovatno će i Liberalna partija amandmanski djelovati na ovaj član.

Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:18:22)

Provjerio sam o čemu se radi, da li se desila neka zabuna.

Najavio sam vas bio da govorite, ali je stručna služba shvatila da ste vi odustali. Evo sad smo ispravili, da kako kažem taj dio. Na ovaj način smo sad iscrpili sve prijavljene diskutante.

Jedan od zaključaka koji sugerišem, jeste zbilja da dostavljene diskusije budu sastavni dio stenograma i zahvaljujem se kolegama koji su već dostavili svoje diskusije, gospodin Zvonko Vuković i drugi.

Kao što sam ranije najavio, dajem riječ državnom sekretaru gospodinu Srzentiću. Izvolite.

MILAN SRZENTIĆ (25.07.18 13:19:05)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Prije svega, želim svim učesnicima u raspravi da zahvalim na postavljenim pitanjima,

iskazanom interesovanju za ovaj predlog zakona i konstruktivnoj raspravi. Prihvatamo i predloženi amandman poslanika Čavora i poslanika Sekulića, budući da je isti u duhu i našeg predloga i mislim da dodatno pojašnjava i, da kažemo, cementira ovu našu odlučnost da ovaj zakon odnosno primjena brisanja odredbe nadoknađivanja sredstava iz sredstava Agencije bude zastupljen tek od 2019.godine. Znači, od obračuna neto troška za 2018.godinu.

Želio bih da iskoristim priliku i da iskažem naše zadovoljstvo da smo postigli konsenzus po pitanju neophodnosti ove primjene za ubuduće. Mislim, da smo konačno postavili stvari na svoje mjesto da se svaka usluga, nebitno koja usluga, nebitno da li je to Pošta ili usluga od javnog interesa, građani Crne Gore, koji na izvjestan način učestvuju u finansiranju ove usluge, a naročilac usluge posredno Vlada Crne Gore.

Dakle, eliminišemo da se usluge plaćaju od strane operatera elektronskih komunikacija ili od nekog bilo koga trećeg subjekta i uz sve to usklađujemo se sa evropskim direktivama. E, sada bilo je pitanje gospodina Damjanovića, šta je sa ovim do sad.

Znači, nagomilani, u pravu ste, potraživanja Pošte u iznosu od 7,8 miliona u periodu od 2010. do 2016.godine, a u 2017.godini imamo prijavljeno 2,3 miliona eura potraživanja. To je deset. Situacija je znači sljedeća, mi nemamo verifikovan ni jedan obračun koji je Pošta podnijela Agenciji. Ministarstvo, a ni Skupština nemaju nadležnost da utiču na proces verifikacije.

Proces verifikacije se odvija između Agencije i između univerzalnog poštanskog operatora. Ako uđu u spor, a ušli su u spor svake godine po tom pitanju, nadležni su sudovi.

Trenutna situacija, u momentu podnošenja ovog zakona, je da za sve sudske sporove od 2010. do 2015.godine, upravni sudovi su donijeli presude u korist Agencije, tačno u početku su bile presude u korist Pošte, o sadašnjem trenutku govorimo, presude su u korist Agencije i sve te presude potvrđene su od strane Vrhovnog suda 2016.godine još u postupku ustavna žalba i to.

Sad govorimo o značaju nekim pravosnažnim presudama na osnovu kojih je sama pošta, univerzalni poštanski operater godinama radio indirektno ispravku svojih potraživanja u svojim knjigama. I zaključno sa 2017. potpisano je pet miliona i 700 hiljada eura tih potraživanja. Dakle, neće doći do smanjenja kapitala pošte, oni su umanjeni u vidu troška. Čak je izvještaj revizora na godišnji Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Pošte za 2017.godinu, zamjerio odnosno dao mišljenje sa rezervom, zašto nije kompletno potraživanje zaključno sa 2015. eliminisano odnosno rasknjiženo budući da postoje pravosnažne sudske presude.

Ovaj zakon, čak ako se i situacija promijeni i Pošta pred sudskim instancama dobije pravo da naplati potraživanje ona će biti naplaćena u skladu sa odredbama važećeg zakona.

Tako da ne postoji bojazan da se ta potraživanja prenesu na budžet države. Ono što se slažemo jeste da ne možemo reći bilo, pa bilo i nema štete, postoji šteta. Ako taj finansijsko opterećenje rješenje postoji a mi nemamo dokaz da postoji ako ono postoji, taj novac je mogao biti iskorišten za razvoj poštanske djelatnosti. Imamo u vezi sa sugestijama poslanice Nikolić, poslanika Vuletića i prepoznali smo to kao i Pravilnik iz 2017. je propisao preciznu metodologiju obračuna prijema računovodstvenog troška i obračuna neto troška.

Da se razumijemo to nije ni malo jednostavan posao. Troškovno računovodstvo u svakom preduzeću je vrlo kompleksan posao koji traži resurse i vrijeme i novac, a posebno u preduzećima u kojima morate jedan dio preduzeća da troškovno pratite, a drugi dio ne. Znači, morate da uđete u troškovnu alociranoost usluga od radnog vremena svakog zaposlenog, svakog sredstva, svakog dijela imovine, pošte da ga razgraničite i prikažete šta je to što opterećuje poštu u dijelu univerzalnog servisa. To smo prepoznali, imamo možda i sreću da trenutno već radimo na prvoj strategiji razvoja poštanske djelatnosti u posljednjih 10 godina koja ja planirana po planu rada...(Prekid)... do kraja ove godine, gdje je to prepoznato kao broj 1 prioritet.

Dakle, onog momenta kad dobijemo jasne troškove pružanja univerzalne poštanske usluge mi dobijamo instrumente da upravljamo poštanskom djelatnošću u punom smislu riječi. Dobijamo izvještaj o profitabilnosti poštanske djelatnosti, o profitabilnosti univerzalnog servisa i dobijamo jednostavno čak i transparentnost u vidu definisanja postojeće cjenovne politike. Da li su cijene troškovno zasnovane ili ne, dobijamo instrumente da reagujemo. Kroz povećanje efikasnosti rada univerzalnog poštanskog operatora, kroz cjenovne korekcije, kroz korekciju obima i kvaliteta univerzalnih poštanskih usluga.

Slažem se sa vama, svi mi moramo da radimo na tome i ne treba bježati iz hvatskih iskustava koji su nakon godinu ovog procesa u 2016.godini došli do toga da pošta prizna i isplati

neopravdano finansijsko opterećenje pošte. Ne trebamo bježati od toga da ga isplatimo.

Naravno, ako opterećenje postoji red je da se to opterećenje i obaveza koja je nametnuta plati od onoga koji je tu uslugu naručio.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:26:28)

Zahvaljujem gospodinu Srzentiću i gospođi Strugar.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, a o ovoj tački dnevnog reda izjasnit ćemo se u skladu sa planom i glasat ćemo narednih dana.

Sljedeća tačka dnevnog reda je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju kontrole zagađenja životne sredine.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar Radulović i generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu Ivana Vojinović.

Izvjestioци Odbora su: Momčilo Martinović, Zakonodavnog odbora i Sanja Pavićević, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Prije toga javio se gospodin Damjanović za proceduralnu reakciju.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.18 13:27:21)

Hvala vam, kratko ću, zahvaljujem se i uz izvinjenje što utičem na tok rasprave naravno ja se neću javljati po ovoj tački. Što se toga tiče rasteretit ću plenum.

Kolege samo da iskoristim prisustvo ministra, a povodom onoga što smo imali prije neki dan, kada smo imali naš dijalog vezan za poslaničko pitanje oko izvoza grita preko tendera Svjetske banke gdje sam rekao da obratite pažnju na tanane veze i niti vaših saradnika sa predstavnicima firme koja je dobila ovaj tender i kako ga je dobila. Pratićemo ga do kraja zajedno i obavijestiti Svjetsku banku i najviše instance o čemu se radi i u koliko vidimo da ide to na način koji nije zakonit gdje se daje prednost nekome zbog tih nekih veza unutar javnog sektora, unutar ministarstva, da ćemo naravno da sve uradimo da to zaustavimo. Ono što vas molim još jednom je da mi date odgovor shodno članu 15 na dopis koji sam uputio ministru Simoviću, a on vama vezano za ... otpremnina radnicima Ulcinjske rivijere u dijelu privatizacije, odnosno davanja pod zakup ... gdje taj odgovor uprkos Vašem obećanju još uvijek nijesam dobio. On je neophodan za obavljanje funkcija, a da bi mogli da obavljamo diskusiju oko Ulcinjske rivijere i sutra rade itd.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:28:19)

Ne znam šta je ovdje bilo poslovnički, ali vjerovatno je bio plan da se ovako malo ostavi neki utisak. Sljedeći put vam neću dati pravo na ovaj način da zloupotrebite Poslovnik i molim vas da ubuduće ne prekidate kad već počnemo tačku dnevnog reda.

Izvolite, dajem riječ ministru Raduloviću.

PAVLE RADULOVIĆ:

.....svima u najkraćim crtama ko god ima bilo kakva saznanja da se bilo što odvija mimo zakona posebno u Ministarstvu na čijem sam čelu ja ga zaista pozivam istog trenutka da reaguje i obavijesti nadležne organe.

Što se tiče odgovora na pitanje, odgovor je spreman, bio je i prije samo je administrativno lutanje bilo da li ja odgovaram potpredsjedniku, on vama ili direktno vama. Dakle, odgovor je spreman. Dobićete ga u narednih kako sam i obaćao dok sam odgovarao na poslaničko pitanje. Evo, dozvolite vrlo kratko ću.

Postojećim zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine koji je donijet 2005. godine propisana je obaveza operaterima postrojenja koji podliježu obavezi

pribavljanja integrisane dozvole za rad tzv. APPS dozvole da pribave integrisanu dozvolu najkasnije do 1.01.2015. godine. Integrisana dozvola je odluka nadležnog organa donijeta u formi rešenja kojom se odobrava rad postrojenja, a čiji sastavni dio čini dokumentacija sa utvrđenim uslovima kojima se garantuje da takvo postrojenje odgovara zahtjevima predviđenim ovim zakonom. Subjekti na koje se odnosi obavezno pribavljanje integrisane dozvole su industrijska postrojenja koja su potencijalno ozbiljni zagađivači zbog čega se njihov rad reguliše ovom posebnom dozvolom koja uslovljava poštovanje graničnih vrijednosti emisije. Integrisana dozvola se primjenjuje u sektoru energetike, prerade metala, mineralne i hemijske industrije, upravljanje otpadom i druge aktivnosti. Uprkos definisanom zakonskom roku za pribavljanje ove dozvole kao i dobijanje pismene saglasnosti operatera postrojenja pisane saglasnosti operatera postrojenja u roku za izdavanje dozvole, odnosno 1.01.2015. godine integrisanu dozvolu su od ukupno 10 dobila četiri postrojenja i to: "Deponija" doo Podgorica, "Pro gas" doo Podgorica, "Fab live" Podgorica, "Alu line" Bijelo Polje, takođe izdata je dozvola za jedno novo postrojenje Doo "Možura" Bar. Kako određeni broj postrojenja među njima i najveći sistemi u oblasti prerađivačke industrije i energetike u Crnoj Gori nije dobio APPS dozvolu i zbog niza objektivnih okolnosti kao što su promjena vlasničke strukture uvođenja stečajnog postupka, nemogućnost obezbeđivanja visokih finansijskih ulaganja i slično, a što je sve zajedno smanjilo kapacitet planiranja novih investicija modernizaciju tehnologije i sanaciju postojećih problema Vlada je tokom 2015. godine predložila izmjene zakona u cilju definisanja novog, odnosno realnog roka za pribavljanje dozvole shodno stepenu spremnosti operatera da u tehnološkom i finansijskom smislu ispune sve zakonske uslove.

Predlog zakona bio je izraz uvažavanja realne situacije u privrednim subjektima koji podliježu obavezi pribavljanja APPS dozvole. Iako je prvobitni predlog Vlade bio da novi rok bude 1.01.2020. godine tokom skupštinske rasprave i podnijetih amandmana isti je korigovan na 1.01.2018. godine. U skladu sa novim zakonskim rešenjem i revidovanom listom postrojenja, pet postrojenja bila je u obavezi da pribavi integrisanu dozvolu do 1.01.2018. godine i to Željezara Nikšić, Toš Čelik doo Kovačnica Podgorica koja je u stečaju, KAP AD koji je u stečaju, Termoelektrana Pljevlja i Pantomarket svinjogojska farma Spuž u stečaju. Na dan 1.01.2018. godine nijedno od ovih pet postrojenja nije pribavilo integrisanu dozvolu. Osim Pantomarket, svinjogojske farme Spuž u stečaju preostala četiri operatera podnijela su Agenciji za zaštitu privrede i životne sredine u januaru 2017. godine zahtjev za dobijanje dozvole. Zahtjev Kovačnica doo u stečaju je odbijen od strane Agencije zbog nepotpune dokumentacije koja je dostavljena u zahtjev. Željezara Toš Čelik je nedavno podnijela novi zahtjev i isti je ponovo vraćen na dopunu, a zahtjev KAP-a u stečaju zbog nedostatka programa mjera prilagođavanja rada postrojenja propisanim uslovima takođe vraćen na dopunu. Agencija je 23.03.2018. godine izdala rešenje o izdavanju integrisane dozvole operatera Elektroprivrede Crne Gore za cjelokupno postrojenje Termoelektrane Pljevlja. Tako trenutno u Crnoj Gori postoje četiri identifikovana postrojenja koja podliježu obavezi pribavljanja APPS dozvole, a Ministarstvo održivog razvoja i turizma je pristupilo izradi Zakona o izmjeni dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine prema kome će se za operatere koji nisu pribavili dozvolu do 1.01.2018. godine novčane kazne više nego udvostručiti.

Ovim zakonskim izmjenama nije se išlo u pravcu produženja roka za pribavljanje APPS dozvole jer ova zakonska obaveza postoji još od 2005.godine. Dakle, punih 13 godina te je procijenjeno da je dosadašnji rok koji je bio dat operaterima bio razuman, da se tehnološki prilagodi i pripreme buduće planove za prilagođavanje svoga rada zahtjevima iz ovog zakona. Uz to predlog zakona daje pravni osnov za svakog operatera da pored tzv. plana prilagođavanja dostavi i instrument tog obezbeđenja koji u principu iznosi za svaku narednu godinu bankarsku garanciju na 20% investicije od tekuće godine. U slučaju protesta garancije ili polise sredstva će biti plaćena na poseban račun trezora budžeta Crne Gore. Smatramo da će navedena rešenja motivisati operatere postojećih postrojenja da pribave integrisanu dozvolu za rad u što kraćem roku.

Poštovanje mjera iz integrisane dozvole sva ova postrojenja će uz obaveznu primjenu najbolje dostupnih tehnika tzv. batoa dostići nivo emisija zagađujućih materija ispod propisanih graničnih vrijednosti emisija i obezbijediti nisku potrošnju privrednih dobara čime će se ostvariti ne samo pozitivni efekti na životnu sredinu Crne Gore već će ova preduzeća poboljšati svoju

konkurentnost. Toliko za sad. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:35:09)

Zahvaljujem ministru Raduloviću na uvodnom izlaganju.

Za ovu tačku dnevnog reda imamo tačno 20 prijavljenih diskutanata. Ja ću ih pročitati: Petar Ivanović, Daliborka Pejović, Nikola Rakočević, Predrag Sekulić, Sanja Pavićević, Marta Šćepanović, Aleksandra Vuković, Jovanka Laličić, Momčilo Martinović, Željko Aprcović, Mihailo Anđušić, Radule Novović, Milorad Vuletić, Andrija Nikolić. To je ispred pozicije. Ispred opozicije: Branko Radulović, Anka Vukićević, Jovan Vučurović, Ljiljana Đurašković i Branka Bošnjak. Moja sugestija je da po modelu kao što smo radili prethodnu sjednicu isto uradimo. Prijavio se i poslanik Danilović, nije mi tu zapisano.

Predlažem da idemo sledećim redom. Redosled ispred pozicije, odnosno DPS-a biće: Sanja Pavićević, Daliborka Pejović, Petar Ivanović, Aleksandra Vuković, Predrag Sekulić, Nikola Rakočević i Željko Aprcović. Ispred opozicije: Branko Radulović, Anka Vukićević, Jovan Vučurović, Ljiljana Đurašković, poslanik Danilović i Branka Bošnjak, pa ćemo nakon toga vidjeti sa raspoloživim vremenom kako idemo. Hvala vam lijepa.

Predlažem da damo riječ Sanji Pavićević. A vi ste se prijavili je li? Ja ovdje ne vidim.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 13:36:55)

Ja stvarno ne znam što se ovo događa potpredsjedniče. Zvanična prijava pisana u ...(Prekid).... poslanik u ime Kluba Socijaldemokrata, Liberane partije, ali toliko ste me naljutili da o ovoj temi neću ni govoriti tako da odustajem. Na taj način vam se zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:37:22)

Hvala lijepa, razumijem da to ima svoju dimenziju. Prihvaćena ljutnja i odustajanje. Imamo proceduru gospodina Danilovića. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 13:37:35)

Ja ću kratko, lako mi je, naravno vama se obraćam. Vi ste ovdje u dvojakom svojstvu svakako kao potpredsjednik Parlamenta, ali i uvaženi poslanik parlamentarne većine DPS-a. Pošto ja pratim otprilike vrlo rijetko za tačke dnevnog reda kako se ko prijavljuje molim vas samo da utvrdite da li su svi koji su prijavljeni iz parlamentarne većine, ovoga puta je to samo DPS, dobrovoljno pristali da budu prijavljeni. Jer mi se čini da postoji jedan spisak koji ne možemo nikako preskočiti, a shvatam da ste dominantni, najjači da imate i pravo da i govorite najviše, ali ovdje ne možete, evo tu je ministar turizma i održivog razvoja, ne možete doći bilo kojom gimnastikom političkom i vježbom do toga da budete prvi kao da je raspodjela stanova "Hiljadu plus" u pitanju prvi u vremenu, prvi u prostoru kako se god prijavite 20-25. meni i to odgovara, ali volio bih da nema prijave unaprijed. Ja ne mogu da razumijem da za svaku tačku dnevnog reda prijavimo 30 ljudi pa onda na kraju, izvinite potpredsjedniče, odustajemo velikodušno od strane parlamentarne većine kao znak, nema potrebe za tim. Ovo nema nikakve potrebe ili ja onda tražim da govore svi koji su prijavljeni, ali apsolutno svi, svi.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:39:02)

Ja vam se zahvaljujem.
Proceduralno Nikola Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.18 13:39:13)

Evo, imao sam potrebu da kolegi Daniloviću objasnim na koji način. Dopustite samo da objasnim kolegi Daniloviću kako funkcionišemo u klubu makar o ovoj tački dnevnog reda, a obraćajući se vama, uvaženi potpredsjedniče.

Mi smo desetak dana prije početka sjednice odredili diskutante po svakoj tački dnevnog reda. Pa uvažavajući značaj ove teme, odredili 17 diskutanta povodom ove tačke.

U međuvremenu juče na Kolegijumu je dogovoreno prema mojim saznanjima i svih nas da ćemo raspravljati sat vremena samo, cijeneći to i racionalizujući vrijeme, naravno svi smo dobrovoljno pristali da odustanemo, a naravno da smo dogovoreno pristali na početku da prijavimo diskusije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:39:59)

Hvala lijepa.

Ja ispred sebe imam formalni akt DPS-a, gdje se prijavljeni sad provjeravaju kod stručne službe, za razliku od vas koji ste se usmeno prijavili nakon početka tačke dnevnog reda.

Znači, to je komentar na ovo što ste vi sugerisali. Ja vam sugerišem da poštujete praksu DPS-a i da se formalno prijavite prije tačke dnevnog reda. Uvažavam da nemate svog predstavnika na Kolegijumu, pa nijeste u mogućnosti da dobijete informacije. Ja ću se postarati kada predšedavam da zamolim da za klubove koji nemaju svoje predstavnike ispred Kolegijuma to uradi generalni sekretar. Ako to ne uradi generalni sekretar ja preuzimam obavezu oko toga, te slažem se da je to dobar pristup. Da vidimo da li će koristiti procedura koju će dati gospodin Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.18 13:40:59)

Neće biti ništa korisno nego da biste nam vi, pošto dijelite korisne savjete udijelite nama još jedan.

Da li mi možemo da se prijavimo da bismo dostigli tu ažurnost koju vi imate dominantno preko Yu Tuba i drugih stvari, da li možemo mi sad da pođemo u poslanički klub da se prijavimo za sve tačke dnevnog reda u perspektivi koje su do nove godine i da nas vi evidentirate da ne bismo trošili vrijeme u narednom periodu? Je li formalno ispravno, da li to prihvatate da prosto znamo?

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:41:25)

Ne. Ne prihvatamo na taj način. Teško možemo prihvatiti prije utvrđivanja dnevnog reda. Znači, moja je sugestija da se prijavite kada se utvrdi dnevni red. Ja ću vas informisati, pošto ste takođe član Kolegijuma o načinu kako to rade u DPS-u.

Za nas je malo teže, jer imamo 35 poslanika, za vas je vjerovatno lakše, jer imate četiri poslanika. Inače, mogu da kažem da ste vi dosta aktivni prema statistici koju smo dobili od stručnih službi, tako da DPS u skladu sa Poslovnikom izlazi u susret opoziciji kada se dogovaramo oko korišćenja vremena. Poštujući odredbe Poslovnika DPS, da tako kažem poštujte to što izvršna vlast formirana od većine DPS-a tako da na ovaj način dajemo doprinos i prihvatamo određena rješenja koja su vezana za optimizaciju korišćenja vremena.

Zahvaljujem se svim kolegama, prije svega kolegama iz DPS-a, što na ovaj način prihvataju određene preporuke koje dobijamo od Kolegijuma.

Nastavljamo sa radom.

Kao što sam najavio, prvoprijavljeni diskutant biće Sanja Pavićević, poslije nje Branko

Radulović, poslije Daliborka Pejović, a nakon Daliborke, Anka Vukićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (25.07.18 13:43:06)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice, kolege poslanici, poštovani ministre, poštovana generalna direktorice, poštovani građani,

Kao izvjestilac odbora, kratko ću samo radi racionalnosti i poštovanja ovih svih dogovora koje smo sad imali napomenuti da je Skupštini Crne Gore na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje sa 29. sjednice održane 23.jula 2018.godine podnio Izvještaj o razmatranju Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli o zagađivanju životne sredine.

Uvodno obrazloženje dao je ministar Radulović, navodeći da je osnovni razlog za izmjene i dopune zakona da podstaknu operatere kao što je rekao u uvodnom izlaganju kroz češće inspeksijske nadzore i jačanje kaznene politike, da u što kraćem roku ispune potrebne uslove za pribavljanje integrisane dozvole za rad.

Odbor je sa sedam glasova za, bez rasprave odlučio da predloži Skupštini da se usvoji predlog zakona i određena sam za izvjestioca ja. Toliko u formi, u ulozu izvjestioca odbora.

Sad ću da se osvrnem na diskusiju koja će biti značajno kraća, upravo poštujući vrijeme. Idući u susret otvaranju poglavlja 27, životna sredina i klimatske promjene Vlada Crne Gore i resorno ministarstvo preduzimaju sve aktivnosti iz djelokruga svoga rada, kako bi što spremnije dočekali ovo veoma važno pitanje. Jedno od tih aktivnosti je i ovaj Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju kontrole zagađivanja životne sredine.

Kao što je ministar u uvodnom izlaganju rekao Zakon je usvojen 2005.godine, počeo da se primjenjuje 1.januara 2008.godine, bazirao se na Evropskoj direktivi 96/61. Direktiva kasnije zamijenjena s Direktivom 2008/1 koji je usvojio Evropski parlament u januaru 2008.godine. Do danas je imao nekoliko dopuna koje su se bazirale na povećanju efikasnosti zakona, kao i omogućavanju operaterima da ispune zahtjeve koje propisuje zakon.

U definiciji zakona glasi da je operater svako fizičko ili pravno lice koje u skladu s propisima upravlja postrojenjem ili ga kontroliše ili je ovlašćeno za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja i na čije ime se izdaje integrisana dozvola.

Pomenuta integrisana dozvola ili takozvana EJPIPI dozvola od engleske kompozicije ovih riječi tog izraza i smatra se za najkompleksniju dozvolu u oblasti zaštite životne sredine.

Posjedovanje integrisane dozvole garantuje da poslovanje kompanije, odnosno operatera ostavlja minimalan štetan trag na životnu sredinu i da nosilac dozvole efikasno koristi energiju i ostale resurse uz primjenu najboljih dostupnih tehnika, bat tehnika kao što je ministar pomenuo.

Podnosilac zahtjeva za dozvolu zaista nema lak zadatak, potrebno je prikupiti mnogobrojna dokumenta kojima se dokazuje poslovanje u skladu sa strogim propisima.

Dokaz o ovome je iz uvodnog izlaganja da su Željezara Toš čelik i Kovačnica DOO zvanično odbijeni za dobijanje integrisane dozvole, od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.

Prema informacijama sa kojima ja raspolazem trenutno u Crnoj Gori imamo pet integrisanih dozvola, tri koje je izdala Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i dvije koje su izdale lokalne uprave. Napomene radi, saglasno članu 4 Zakona o sprečavanju kontroli zagađivanja životne sredine dozvole mogu da imaju i organ državne, kao i organ lokalne uprave za poslove zaštite životne sredine, a nadležnost je definisana zakonom. U pitanju su deponija Livade u Podgorici, kao i deponija Možura iz Bara, koji su već dobili produženje integrisane dozvole i Termoelektrana Pljevlja, koja je nedavno dobila dozvolu.

Nadležni organ Glavnog grada Podgorica izdao je dozvolu u firmi Alu-lajn, a prema mojim informacijama nadležni organ, pošto sam čula da je Bijelo Polje, u Mojkovcu je izdao dozvolu u firmi Alu-lajn.

Predloženim izmjenama i dopunama zakona, resorno ministarstvo nastoji da pooštri, da pojača kaznenu politiku, kao što se i u obrazloženju zakona reklo, znači maksimalna kazna sad ide sa 15.000 na 40.000. Obavezna je dostava instrumenta finansijskog obezbjeđenja kroz

bankarsku garanciju koja iznosi 20% investicija koje su ...(Prekid)... tekuću godinu za iduću godinu i to će se obnavljati svake godine prema planiranim investicijama. Ista će glasiti na donosioca rješenja što je sasvim prirodno. Dalje, propisuje se češći inspekcijski nadzor od strane ekološke inspekcije da se na neki način podstaknu i dodatno motivišu operateri i potencijalni operateri da ispunjavaju redovno svoje obaveze.

Nepridržavanjem zakonskim odredbama, operater kao prvo neće dobiti integrisanu dozvolu, kao drugo smanjiće se mogućnost sprečavanja ili smanjenja emisija štetnih materija, zagađenje i sličnog i na kraju operater rizikuje da čitav pogon ili njegovi djelovi mogu biti zatvoreni. Kako se ne bi došlo u ovu situaciju resorno ministarstvo je zajedno sa Agencijom za zaštitu prirode i životne sredine u proteklom periodu ostvarilo aktivnu komunikaciju sa potencijalnim operaterima u cilju asistencije, pružanja administrativne podrške i pomoći pri dobijanju integrisane dozvole.

Kod nekih operatera su postojale i objektivne poteškoće i dalje postoje i najčešće su to kompanije u kojima je promijenjena vlasnička struktura ili došlo do odliva kadrova kao i neke kompanije su izgubile adekvatnu dokumentaciju. Problem ne dobijanja integrisane dozvole nije samo problem za potencijalne kompanije, to je problem i države, jer smo u obavezi da se usaglašavamo sa evropskim direktivama. Ovdje moram podsjetiti da smo kao država prošle godine potpisali u ovom domu na Cetinju ustvari 11. oktobra 2017. godine i Pariški sporazum o klimatskim promjenama. Država se obavezala da doprinosi smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte na globalnom nivou ...(Prekid)...nekim dijelom i odnos integrisana dozvola.

Smatram da se mora naći način da svi operateri, naravno uz podršku ministarstva i Agencije ispune uslove za dobijanje integrisane dozvole, jer otvaranjem poglavlja 27 slijedi nam još evropskih direktiva koje moramo da ispunimo. Jedna od njih je i evropska direktiva u industrijskim emisijama koja inače objedinjava i direktivu o integrisanom sprečavanju kontrole zagađenja, kao i još šest drugih direktiva koje bi trebale da nam budu na dnevnom redu do kraja godine, odnosno četvrtom kvartalu ove godine.

Na kraju svi moramo da imamo na umu, a pogotovo kada su ovakve tačke na dnevnom redu da smo shodno članu 1 Ustava, da je Crna Gora pored ostalog i ekološka država, i završavam sa stavom 2 Deklaracije o ekološkoj državi i citiram: " Da ekološkoj državi Crnoj Gori, svjesni duga prema prirodi i izvoru našeg zdravlja, inspiracije naše slobode i kulture, posvećujemo se njenoj zaštiti u ime sopstvenog opstanka i budućnosti potomstva".

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:51:15)

Zahvaljujem poslanici Pavićević.

Sledeći prijavljeni diskutant je Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 13:51:19)

Građani Crne Gore, obraćam se prije svega vama, jer stanje ekologije je obraz cijele Crne Gore, posebno vlasti. Ministre Raduloviću, vi ste preuzeli na svoja junačka pleća, ramena, genetski, dvije velike obaveze. Jedna obaveza je da zaustavite urbanistički genocid. Ministre Gvozdenoviću, vas ću da pomenem sad ovdje lično, zato ostanite i vi ste preuzeli na vaša pleća, krajnje ozbiljno kažem, dva velika tereta. Jedan je da zaustavite urbanistički genocid i da napravite održivi, u svakom pogledu pričaćemo sutra o tome, a drugi je da zaustavite primitivizam i ekološki genocid koji je u Crnoj Gori. Rijetko dobijam šamarčine, ali jednu šamarčinu koju sam dobio prije jedno pet godina bio je od ambasadora Drobniča, kada sam diskutovao da je relativnost u tome, kakve su privilegije Evropske unije, on mi je rekao direktno - barem ćemo vas naučiti da ne budete primitivni i primitivci da bačate sve, svuđe i na svako mjesto.

Ja pošto sam na određeni način i kriv zbog ovoga, jer tehnološki ekološka, standardi se izučavaju na jednim od studijskih programa moga matičnog fakulteta i zato imate jednog od direktora, mislim da je dosta kvalitetan moj student, kao i jednu inspektorku i iznervirao sam se i potrošio cijelo svoje ljeto izučavajući to, možda sam pročitao na hiljade stranica. Sarađivao sam dobro sa tadašnjim ministrom Gvozdenovićem koji to ne sluša sada i sa direktoricom Agencije

gospođicom - gospođom Pejović. Sa mnogo nevladinih organizacija imali smo jedan, dva, deset krugova. Napravio jedan dosta dobar predlog koji je nosio naziv Predlog rezolucije o životnoj sredini Crne Gore. Dao sam ga u Skupštinu poslije mnogih konsultacija 10.09.2014. godine. Iz toga je izašla, ministre, jedna strašna rezolucija, 81 poslanik. Sve nevladine organizacije, Vlada, Agencija i svi su jednoglasno uradili i glasali za ovu rezoluciju. Po nekim ja sam nekada bio najbolji potpredsjednik i predsjedavajući tu, možda je jedna od stvari gdje sam doprinio da ova Skupština u istinu bude kvalitetna Skupština.

Kada sam rekao da će doći po naplatu dvije milijarde našeg primitivizma, našeg ne pridržavanja zakona, naših propusta, onda su mi se neki smijali, mislili su da to nije tačno. Vaša koleginica koja je moj dijalog u dijalogu evo već prethodnih nekoliko saziva, ona je saopštila vrijednost od milijardu i sedamsto. Mi milijardu i sedamsto, gospodo ćemo da platimo u sledećem periodu, ne samo do pristupanja Evropskoj uniji, nego i onaj period. Morate da shvatite da Evropska unija i Aki kaže tu nema prigovaranja i to je negdje oko 90%, 10% ima prigovaranja i ovih 10%. Ni Hrvati još nisu do kraja ispunili komunalni otpad i ostale stvari. Ministre i vi, eks ministre Gvozdenoviću, sad sam vas pohvalio, možda je ovo i najbolja stvar koju ste učinili baveći se u Vladi ovo što ste participirali u ovome dokumentu. Ovaj dokumenat je gospodo izuzetno kvalitetan, iza njega su stale sve nevladine organizacije, Vlada, Agencija, svi poslanici. Ovo je naš veliki problem, od crnogorskog primitivizma stidim se kad neko bača iz kola, kad neko isporuči kamion, kad neko u vodu bača sve, pa kad pogledam Moraču, od uliva pa skroz do gore će živimo, majko moja, kome ovo radiš, pa do Krivičnog zakonika.

Ministre, ja sam u bezbroj krivičnih prijava protiv tajkuna, u kakvim mnogim drugim stvarima pokrenuo krivične prijave da ne truju građane Crne Gore i da mi ne plaćamo ove dvije milijarde, džabe sve to. Gospodo, mi imamo mnoga dokumenta, mnoga dokumenta su kvalitetna, strategija i sve ostalo. Potrebno je, ministre, vi prije svega da zajedno sa ovom kućom pokrenete sve građane Crne Gore i da kažu da je ovaj naš dom ekološki, pristojan, da nas ne šamaraju Evropljani i da kažu da smo primitivci što ne bačamo u kante i što ne odvajamo staklo od komunalnog otpada i da ne gradimo više septičke jame, 80.000 septičkih jama ima, ljudi, i da ne može tajkun koji upravlja

...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 13:57:13)

Vaše vrijeme je prošlo.
Daliborka Pejović, izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.07.18 13:57:48)

Hvala vam lijepa.
Uvaženi potpredsjedniče, ja ću kratko.

Naravno dajući doprinos racionalizaciji vremena, zapravo reći nekoliko teza koje mislim da su jako važne za razumijevanje izmjena zakona. Obzirom da smo dobili jedan jako kratak tekst, a bojim se sa ozbiljnim kolateralima u svakom smislu i u odnosu na ono što čeka postrojenje i operatere i u odnosu na ono što čeka građane, a bojim se najviše u odnosu na ono što čeka poglavlje 27 i priča o životnoj sredini i procesu integracija.

Neću reći ništa novo, ali svakako moram da ponovim da su obziljna upozorenja, koja u poslednjem izvještaju za 2018. godinu dobijamo od Evropske komisije. Dvije stvari koje ozbiljno zabrinjavaju to je konstatacija da smo na određenom nivou napretka kada je u pitanju životna sredina i druga da smo nažalost kao životna sredina smješteni u dva dodatna izazovna poglavlja, jedno je pitanje konkurencije, čini mi se pitanje spiritus movens za proces integracija i za ukupni razvoj Crne Gore i drugo naravno pitanje javnih nabavki, gdje smo jedino u odnosu na sva druga poglavlja, napravili nazadak, odnosno korak nazad.

Što nedostaje kada je u pitanju životna sredina, ja vidim u tri teze ili tri konstatacije. To je analiza trenutnog stanja, to je mogu slobodno reći, egzaktnost u toj analizi ili da kažem dijagnoza stanja i to su mjere koje treba primijeniti. Zašto ovo kažem? Evo do dana današnjeg u Crnoj Gori

nismo riješili jednu ključnu dilemu. Da li nam više treba u procesu prilagođavanja ovih postrojenja i rješavanje problema sa zagađenjem ili će mnogo biti novca više potrebno, kada uđemo u Evropsku uniju unesemo zagađivače u nju i plaćamo po tom osnovu penale, odnosno takse koje je i nophodno plaćati ukoliko unesete zagađivače Evropskoj uniji, naravno doprinesete ukupnom njihovom globalnom zagađenju. To je nešto što smatram da treba nužno uraditi što je moguće prije, da bi smo vidjeli da li koga i na koji način guramo u dodatne finansijske teškoće i opeterećenja i da bi naravno odredili adrese koje će na kraju plaćati ovu vrstu danka.

Drugo i zašto smatram da je jako važno da moramo imati mjere i ovo što je uvaženi profesor Radulović rekao potpuno podržavam, osnažiti ulogu rada inspekcijskih službi. Na osnovu moga iskustva, nikada ni jedan operater nije bio siguran šta će da uradi sa resursima koje ime, posebno otpadom. Uvijek je bilo problema da se odrede, da li će da ga prodaju na tržištu, da li će ga shvatiti kao sirovinu, da li će ga preraditi, reciklirati, pa stvoriti neku novu vrijednost ili će na kraju krajeva koristiti određene mehanizme ili kredite, kao što smo pokušali sa kreditom Svjetske banke, da riješe probleme koje imaju. Zašto je to važno da kažemo? Upravo zato što su svi manje više imali problema da dokažu ko je stariji kokoška ili jaje? Naravno, u smislu ko je ostavio otpad i zagađenja? I mnogi su naravno možda i principijelno i potpuno u pravu govorili da je novim operaterima zapravo država kriva kao raniji vlasnik za zagađenja istorijska koji su naslijedili, koja su trebali da preuzmu kao balast. Čak ni to nije bilo sporno i da prihvate to kao vrstu zagađenja, ali je bilo sporno kako izmjeriti, koliko finansijskih sredstava treba da bi se ti problemi riješili i ja se bojim da ni danas to egzaktno nemamo. Zato što i operateri i menadžerski sistemi u njima još uvijek ne znaju šta da rade sa onim što su balasti opterećenje kada je u pitanju otpad.

Treća moja teza, to su zapravo mjere, odnosno šta treba raditi. Nažalost ja zaista mislim da je do sada ekološka inspekcija radila nešto što je bilo najbolje okarakterisano sa aspekta održivosti. Vrlo senzitivno, vrlo pažljivo, računajući na to kakve probleme imamo u da kažem jednom dijelu bazne ekonomije Crne Gore i u tim postrojenjima, vodila računa da u kolateralnom smislu reaguje i pravi iskorake, negdje aludirajući ili sugerišući kako da se rašavaju problemi. Ja više nisam za taj princip i nisam više za taj pristup. Ja sam prosto sada za jednu vrstu naredbe. U odnosu na ono što imamo kao mogućnosti rešavanja problema da se to na takav način radi. Ako treba da se otpad izvozi, po basnoslovnim cijenama, one to jesu, pogotovo kada je u pitanju opasan otpad, dajte da naređujemo postrojenjima da to rade, kad smo već krenuli u oštru kaznenu politiku sa kojom se apsolutno slažem, ali dajte da to radimo na jedan održiv, na jedan po malo senzitivan način i vodeći računa da ih ne operećujemo sa svih strana. Za taj sam princip i za taj pristup i zaista se iskreno nadam da će činjenica objedinjavanja negdje inspekcijskih službi za koju sam uvijek mislila da je pravi koncept možda doprinijeti da se ovi problemi rešavaju na adekvatniji način.

Na kraju moram prosto da kažem, da mi je žao što nismo iskoristili sve do sada dostupne mehanizme, a moram da pomenem kredit Svjetske banke, da pomognemo postrojenjima da u tranzicionoj fazi riješi jedan dio svojih problema, negdje poštujući ovaj princip, da zagađivač plaća, a mi smo kao država bili zagađivači, oni su se pojavili tek nakon toga, ali i da naravno zaista više prestanemo sa prelaznim periodima, zato što mislim da u tom slučaju više neće penale plaćati oni koji zagađuju, nego nažalost građani Crne Gore, a nemamo pravo da ...(Prekid) ... smatrajući da su do sada već sasvim dovoljno dali, kada je to u pitanju, a mnogo više kao što je profesor rekao uništili o čemu takođe nismo vodili adekvatno računa. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:03:13)

Zahvaljujem se poslanici Daliborki Pejović.

Sada po rasporedu trebao bi da govori neko po prijavljenom redosledu, ali kolege koje su iz opozicije već ovdje na spisku prijavljenih nisu tu, da ih ne bi eliminisali pa ću dati riječ Željku Aprcoviću i pozivam kolege koje su po redosledu prijavljivanja ovdje da uđu u salu iz opozicije.

Dajem riječ Željku Aprcoviću.

Izvolite.

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom,

Želio sam da kažem par riječi u vezi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Ono što je rekla uvažena kolegica Daliborka Pejović u dijelu koji se tiče samih predloženih izmjena i dopuna jeste fakat da su izmjene i dopune vrlo kratke, vrlo egzaktne, opipljive. Međutim, ono što jeste kolateral, jeste kako ćemo mi životnu sredinu ne samo mi nego svi posjetioći, odnosno zainteresovani turisti koji posjete Crnu Goru imatu u narednom periodu. Ne možemo da pobjegnemo od činjenice da smo još članom 1 Ustava propisali da je Crna Gora ekološka država. Šta smo uradili od 2005. godine, do 2018. godine da ovo izuzetno značajno pitanje podignemo na veći nivo?

Ono što jeste nesporna činjenica da Crna Gora ima jedan dobar zakonski okvir, međutim, ne znam koliko je implementiran do kraja u praksi, a sa aspekta svega onoga što jeste kontrola zagađivanja životne sredine. Smatram da u narednom periodu treba da povedemo računa kroz izmjene i dopune zakona koje će nadam se i usvojiti ne samo glasovima pozicije nego i glasovima opozicije, u dijelu koji se tiče nadzora nad kontrolom zagađivanja životne sredine u smislu ekološke inspekcije, da ta ekološka inspekcija mora imati veća ovlašćenja u radu i da mora kvalitetnije reagovati na sva zagađivanja s kojim se Crna Gora susrijeće.

Takođe, moram da istaknem da ono što jeste za mene jako simptomatično, da 2015. godine nijesmo mi imali nego samo pet dozvola integrisanih i da određeni broj subjekata koji zagađuje našu životnu sredinu nije ispunio uslove koje zakon propisuje kako bi smo imali veći broj integrisanih dozvola i kako bi smo imali mogućnost kontrole svih onih zagađivača, vode, vazduha i zemlje. Moram da kažem da ono što jeste problem Crne Gore jeste tretman čvrstog otpada. Mi znamo da su dvije naše deponije sanitarne koje su izgrađene u skladu sa standardima EU dobile integrisane dozvole, to je kako je rekla uvažena kolegica Pavićević, to su livade i Možura. Međutim, imamo i druge krajeve Crne Gore koje moraju u narednom periodu da dobiju takve vrste deponovanja čvrstog otpada kao što je recimo jedna deponija koja je bila planirana za izgradnju, a ticala se teritorije Boke Kotorske, radilo se o teritoriji Trešanskog mlina koji je još 1980. godine po osnovu elaborata koji je tadašnji ... olimpija radila, dobila sve potrebne preduslove da se na tom lokalitetu radi adekvatan tretman otpada.

Moram da kažem da ono što je i rekla kolegica da zakonodavstvo Evropske unije ima preko dvije stotine propisa koje regulišu ovu oblast. Ti propisi su usmjereni ka tome da u narednom periodu moramo imati kvalitetan i odgovoran odnos prema onome što jeste nasleđe i prema ono što bi trebalo da ostavimo budućim generacijama za život. Crna Gora ne smije da bude samo deklarativna ekološka država. Crna Gora mora da bude faktički, suštinski, ekološka država kako bi u narednom periodu mogli da očekujemo da svi oni zainteresovani posjetioći, a turizam smo proklamovali kao granu od strateškog značaja za razvoj Crne Gore, mogli da uživaju u svemu onome, što jeste zaštićena dobra kvalitetna životna sredina.

Ako nemamo dobro zaštićenu ni vodu, ni zemljište, ni vazduh, onda nećemo imati ni kvalitet, dobar kvalitet poljoprivrednih proizvođača proizvoda, odnosno nećemo imati zainteresovanost poljoprivrednih proizvođača za proizvodnju hrane koja će biti dostupna svim onim turistima, koji posjećuju crnogorsko primorje, a normalno i zaleđe, odnosno planinska turistička mjesta. Moram da kažem da ono o čemu bi u narednom periodu trebali da vodimo računa jeste da smo po ovim zakonskim izmjenama i dopunama zakona pooštrili kaznene odredbe u smislu da smo povećali iznos kazni za pravne subjekte koji ne poštuju propise iz Zakona o sprečavanju kontroli, zagađivanja životne sredine.

Međutim, postavlja se pitanje koliko smo u prethodnom periodu imali rješenja i koliko smo ukupno naplatili kazni po tom osnovu, bez obzira koji je nivo tih novčanih kazni bio u važećim zakonskim rešenjima.

Smatram, pošto vrijeme ističe da smo napravili dobar zakonski okvir, ali da moramo dobro voditi računa da od 1.maja 2015. godine do 1.januara 2018. godine imali smo mogućnost da sve one subjekte koji nisu odradili u skladu sa zakonom, odnosno pribavili dokumentaciju, nisu pribavili integrisane dozvole ...(Prekid)... moramo voditi računa kako i na koji način ćemo u narednom periodu i sankcionisati. Nadam se da će kolege poslanici i opozicije i vlasti usvojiti predložene

izmjene i dopune zakona, kako bi u konačnom imali još kvalitetniju i bolju životnu sredinu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:08:59)

Zahvaljujem poslaniku Aprcoviću.
Dajem riječ Goranu Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 14:09:08)

Uvaženi građani, koleginice i kolege, gospodine ministre, gospodine potpredsjedniče,

Volio bih da mogu da izbjegnem ovoga puta da generalno prigovorim, ne više Ministarstvu nego nama, ali se pitam vrlo često zašto nam zakoni zvuče rogobatno, valjda zbog toga što doslovce prepisujemo imena zakona iz tuđeg zakonodavstva i doslovce prevodimo i onda se ne zna šta tačno znači. Možemo da se upiremo koliko god hoćete i da objašnjavamo kako treba, ali ovo je Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Valjda nikoga od vas nema ko se neće složiti da je nedostojno ovog parlamenta da usvajamo ovakve zakone, ne vodeći računa o tome šta znači riječ "integrisano", ni šta znači "kontrola". Vi koji možda to bolje znate volio bih u ovoj raspravi da mi objasnite šta to tačno znači. Da mi prvo kažete šta znači u vašoj interpretaciji "integrisano", ako je ovo integrisano sprečavanje, a zašto je onda i kontrola zagađivanja. Volio bih da je ovaj zakon i sa ovom tuđicom integrisano sprečavanje ili sprečavanje zagađivanja životne sredine.

Kontrola zagađivanja, ministre. Nemam vremena ali hoću kao i vi iako držim da vrlo ozbiljno radite svoj posao, ne kao i svi drugi u Vladi, da malo čitam upravo ovo vaše obrazloženje. Shvatam da smo dali dopunski rok, sa ovim zakonom imamo posla 13 godina. Najveći, da to prevedem, da pokušam da prevedem na jezik koji se ovdje razumije - zagađivači. Govorila je koleginica, neću izazvati repriku, da i izazovem nikakav problem, maloprije iz Demokratske partije socijalista, na ovu temu, znam da joj je to uža struka, i da ima šta da kaže. Dobili su novi rok i nijesu uradili ono što smo od njih tražili. Mi povećavamo kaznene odredbe, rekli ste da ne mijenjamo rok, to je 01.10. 2018. čini mi se. Ali o čemu se ovdje radi?

Kažete da je u toku izdavanje dozvole za jednog, dva, tri ili četiri najveća. Na njih sam najviše osjetljiv jer su među njima Željezara Tos čelik Nikšić, D.O. Kovačnica Podgorica u stečaju zvanično su odbijene urgencije za zaštitu životne sredine, da ne pričam da se radi Termoelektrana Pljevlja, Fabrika aluminijuma a.d. u stečaju.

Imam razumijevanje za ono što je maloprije govorila koleginica o tome ko je počeo sa zagađivanjem, ko je šta naslijedio, ali nemam razumijevanja kada se kupovalo na osnovu procesa privatizacije svak je kupio uz obavezujuću zakonsku normu i obavezu da brine o otpadu, pa nismo dužni da bez ikakvih sankcija produžavamo u nedogled, da prijetimo novim sankcijama a da se oni po pravilu prijavljuju u posljednjem trenutku. Shvatio sam da su ovi koji nemaju dozvole se prijavili 01.11. 2017. Posljednji rok je bio 01.01. 2018. ili 01.01. ali 2017. Šta smo mi uradili da se ovo ne dešava, o čemu se ovdje radi? Ako je i jedna država u Evropi imala razloga da se raduje poglavljju 27, onda je to trebala da bude Crna Gora koja je od svog prvog Ustava uvođenja višeparlamentarnog sistema, nijesmo od toga odustali ni 2006. odnosno 2007. sa novim Ustavom, ekološka država. Ekološka država koja će od svih zemalja koje idu prema Evropskoj uniji čini mi se imati najviše problema sa poglavljem 27. Kako je to moguće?

Ne želim da pravdam ljude koji su, inače, vjerujem, po bagatelnim cijenama ili po netržišnim cijenama, došli do najvećih resursa koje država Crna Gora ima, da im se produžavaju rokovi, da se ima razumijevanja zbog toga što ta gospoda ostvaruju profit ali im ne pada na pamet da sprečavaju integrisano ili kontrolišu, kako god hoćete, životnu sredinu koja je zajednička. Novac koji oni zarađuju nije zajednički, on je njihov. Onaj ko je kupio Kombinat aluminijuma kupio je i obavezu koja proističe iz ugovora da nešto radi sa životnom sredinom. Ovdje pomažemo stalno onome ko već ima privilegiju i ko je jednom naplatio, a uništavamo zajednički prostor, način da su posljedice trajne.

Volio bih, uvaženi minsitre, završavam potpredsjedniče, da mi objasnite hoće li ovo da se nastavi, hoće li nakon što i ove kaznene mjere ne učine mnogo ipak biti da ćete morati produžiti rok, da ćete opet tražiti dozvole, i ako može jedno preduzeće koje je u stečaju da ipak ispuni uslove i da dobije dozvolu, ne vidim zašto ne mogu tri druga i ne vidim zašto ne mogu firme iza kojih stoje navodno svjetski licencirani imenom nevjerovatno poznate poput Tos čelika Željezara u Nikšiću. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:14:53)

Komentar na izlaganje poslanika Danilovića ima poslanica Daliborka Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.07.18 14:14:58)

Ja se izvinjavam, ja sam se prepoznala, niste pomenuli ime ali neće vam smetati, biće vrlo afirmativan komentar.

Samo sam htjela možda iskoristiti priliku da pojasnim ovo što ste u naznakama sada rekli. Vezano je za privatizacione ugovore, vezano je za probleme operatera i vezano je za način rješavanja. Dakle, vjerujte u praksi koju sam ja imala, na poziciji gdje sam bila, imali smo gradan problem da definišemo obaveze iz privatizacionih aranžmana kad je ekološka situacija u pitanju i problemi ekologije. Tražili smo dodatna tumačenja, ne samo pravnika iz Crne Gore, nego pravnika, odnosno specijalista iz vana i vrlo teško na kraju dolazili do mjere onoga što je neophodno uraditi da bi se na kraju riješila upravo ta dilema.

Drugo što želim da napomenem konkretno kada je u pitanju Željezara Tos čelik u Nikšiću. Koliko je kompleksna definitivno situacija i način kako možemo rješavati ove probleme, odnosno pomoći operaterima. Skoro tri godine Željezara Nikšić je tražila konkretno od lokalne uprave da se odredi samo jedna stvar koja je važna da biste riješili ekološke probleme, to je lokacija za deponovanje otpada. Ne znam da li su je dobili, ali znam da su potrošili gradno puno vremena da se prostornim planom za opštinu Nikšić definiše lokacija gdje mogu da odlažu.

I treće ograničenje, ovo ne govorim da bismo ih razumjeli nego da bismo zapravo shvatili koji je problem da se ovaj zakon primijeni. Crna Gora na žalost ima sistemski problem da kao mnoge države u regionu nije riješila osnovnu infrastrukturu da bi obezbijedila i natjerala operatere da rješavaju svoje ekološke probleme. Ova ambicija projekta Svjetske banke je bila da se konačno stvori deponija, nacionalna deponija opasnog otpada, gdje biste mogli automatski po rješenju naložiti svakom operateru da za određenu cijenu, po toni najčešće, deponuje opasan otpad u nacionalnoj deponiji, dati to operateru nezavisnom koji će od toga vjerovatno da živi na profitnoj osnovi i naravno, dati mu priliku da ako ne samo otpad Crne Gore, eventualno u perspektivi iako to naše zakonodavstvo zabranjuje deponuje i otpad iz okruženja i na taj način profitno posluje. Sve to na žalost Crna Gora nema jer smo u statističkom smislu mali i pitanje je koliko ti sistemi mogu biti održivi ali, naravno apsolutno se slažem sa vama u nedostatku domaće infrastrukture koristimo puteve drugih i naravno plaćamo cijenu za ono što smo stvorili kao problem. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:17:14)

Odgovor na komentar ima Goran Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 14:17:19)

Hvala uvažena koleginice.

Pažljivo sam pratio to što ste maloprije govorili.

Ja govorim o tome da su obaveze jednom preuzete, da se nešto potpisalo, da imamo razumijevanja da neki od operatera možda i hoće ali da ne mogu. Taj dio regulišemo integrisanim

zakonom, ali to ne može uraditi samo Ministarstvo održivog razvoja i turizma, za ovaj problem treba da integrišemo, ako ja pravilno razumijem a čini mi se da sam toliko talentovan, da integrišemo cijelu zajednicu, lokalni nivo, državni nivo, sva ministarstva. Možemo da omogućimo ljudima koji hoće da raspoložu na zakonit način uz obavezu onim što je problem za sve nas, otpadom, mogao bih da se vratim i na onaj koji nije tako strašan a kojim takođe se raspolaže kako ko hoće i što je užasno. Možda košta da se izvozi, ali izvinite, ako ovdje ne može da se riješi, ja kao parlamentarac nemam nikakvu potrebu da nešto što je moje i vaše zajedničko dobro, ovo bi moglo da nas ujedini ako hoćete, jer se definitivno radi o tome, možemo podijeliti i teritorije nevidljivim granicama, vazduh teško. Teško da ćemo tu liniju, teško da ćete se izvući iz ovoga, ovo ćete zajedno sa nama osjetiti u najbližoj budućnosti kao problem.

Dakle, uvažene kolegice i kolege, nemam ni malo razumijevanja za nekoga ko je znao kad je potpisivao da je zagađivano, koji je znao šta preuzima na sebe ipak preuzeo i koji se sad vjeka zbog toga što postoje procesni, sistemski problemi da se nešto ne može, a to zbog čega se ne može nas dovodi u situaciju da naša djeca danas žive u neuporedivo nezdravijoj atmosferi doslovce, nego što smo mi kad smo tek postajali ekološka država. Ljudi, ovdje se radi o zajedničkom prostoru, o zajedničkoj budućnosti, o zajedničkom vazduhu, o zajedničkoj vodi, zemljištu, čemu god hoćete. Ne pristajemo, makar mi iz Ujedinjene Crne Gore, da se stalno povlađuje onima koji hoće da se bave bez reperkusija ili bez problema biznisom a da im država pomogne jer smo mi zagađivači. Jesmo, država je napravila i crveni mulj i napravila ono Tos čeliku i napravila to što je napravila u Nikšiću, u najvećem obimu. Ali, da se dogovorimo mi smo tamo izdvajali novac kao poreski obveznici profesore, izdvajali novac do toga da je neko poslije po bogatelnosti to uzeo. Gospodo, kad ste uzeli sad odgovarajte. Ako ste se obavezali da ćete to riješiti nikakvog razmišljanja nemam niti mislim da im treba davati nove rokove nego treba striktno poštovati norme o ... (Prekid)...

Ako možemo da budemo nemilosrdni prema divljim graditeljima, među kojima su i oni koji su pravili kuće zbog toga, što je država kriva na državnom vlasništvu, ali danas ih uvodimo u red u legalizaciju. Ove koji ostvaruju milionske profite nemam namjeru da šparam, štedim niti da razumijem. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:20:44)

Sljedeći prijavljeni po redoslijedu je Aleksandra Vuković, poslije toga je Jovan Vučurović. Izvolite Aleksandra.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 14:21:05)

Pozdravljam ministra Radulovića sa saradnicom Vojinović.

Moram da kažem da i kada nijesam bila poslanica sam veoma bila zainteresovana za pitanje očuvanja životne sredine i tako sam i pratila rad ministarstva kako ove vlade tako i prethodne i naravno i vidjela u kojoj mjeri zaista ste i vi gospođo Vojinović i ministar Radulović iskazivali jednu brigu prema ovoj tački koja je izuzetno važna s obzirom na to da je to jedno od gorućih pitanja. I najzad poglavlje 27 koje bi trebalo da ne bude kočnica nego naprotiv da bude ono podsticajno poglavlje koje će biti činilac koji će nas učiniti integrativnim dijelom Evropske unije a baš povodom činjenica koje su moji kolege i saopštili, da smo mi deklarativno i suštinski prva ekološka država.

Ono što sam na osnovu prethodnih diskusija mogla da osjetim kao veoma važno to je kome bih se u ovom trenutku, s obzirom na činjenice koje čitamo i u ovom zakonu, a s obzirom na to da sam Nikšićanka i dolazim iz grada u kome želim da se očuva u punoj mjeri životna sredina a vidimo da se ovim zakonom takođe pominje i nekadašnja željezara, odnosno sada Tos čelik i zagađivanje u tom smislu, jeste i pitanje koje je uvaženi poslanik Branko Radulović postavio, čini mi se retoričko pitanje, kada zagađujete prirodu, kada bacate smeće, kada ne vodite brigu o tome kome ovo radite. I zbilja, sve što činimo sebi činimo i odgovor na to je jasan. Ali ono što mi je bilo čini mi se važno, ne znam da li deca prate skupštinske diskusije, ja sam ih pratila veoma mlada,

pa i te 91. godine kada je Crna Gora proglašena ekološkom državom, ali važno je da se obratimo prije svega njima. Dakle, da u jednom našem obrazovnom sistemu, prije svega uradimo sve na podizanju svijesti ako već je možda kasno za odrasle ljude koji nemaju svijest o tome da treba da čuvaju sredinu u kojoj žive, a da onda decu kroz edukaciju, čini mi se da se u tim najranijim godinama animirani crtani filmovi najvažniji. U tom smislu treba podsticati da je zaista životna sredina ono što u stvari jeste njihova ljudska suština. Dakle, tu postoji dijalektički odnos. Neka me sada optuže da se krećem u prostoru Hegela, Marksa, itd. ali zaista što dajemo prirodi to ona nama daje. Mi se jednostavno u uzajamnosti svojoj neđe isporučujemo svoju ljudsku suštinu kao što nama priroda izručuje ono što jeste naša suština.

Ono što je važno jeste da pomenem, kao dijete sam gledala crtani film Čarobnjakov šešir, pa se poslije zvao Čudesna šuma, ako se sjećate bio je neki zli Mrazomor protiv koga su se borili oni likovi u crtanom filmu koji su željeli da zaštite životnu prirodu. To želim zaista povodom jednog buđenja svijesti, prije svega brige o našem identitetu, a jedan od važnih slojeva našeg identiteta jeste ova činjenica da smo ekološka država, to je da pomenem film Surogat velikog hrvatskog i crnogorskog reditelja Dušana Vukotića koji je u godinama kada je Andrić dobio Nobelovu nagradu, dobio Oskara, to je jedini Oskar uopšte koji je neko sa jugoslovenskog prostora dobio. I taj film jeste animirani film Surogat kritika potrošačkog duštva. Dakle, prikaz jednog stanja u koje se dolazi ukoliko se upravo ne čuva životna sredina i prije svega ljudska suština. Dakle, da mi možemo da nadujemo, izduvamo kad hoćemo bilo kakav sadržaj, ukoliko taj sadržaj nema neku puninu i suštinu.

Ja zbilja želim ovom prilikom da Ministarstvu dam punu podršku. Naravno ja vidim da se vi pridržavate svih konvencija koje su proklamovane od strane Evropske komisije, vidim da ste zaista prilježni u pisanju strategija, ali hajdemo da strateški krenemo u ono što vidim da i Evropska komisija, čemu naročito kada su ti dani planete zemlje, daje posebnu pažnju, a to je da kroz različite kreativne procese u stvari budi svijest kod ljudi koliko je važno da očuvamo životnu sredinu jer, kako se kaže ni voda, ni vazduh, ni životinjski svijet ne poznaju granice. Ono što se dešava u Crnoj Gori to se dešava danas i u Grčkoj, to je danas strašno i tragično što se dešava u Grčkoj i izražavam izuzetni žal, desiće se sutra i u Crnoj Gori. I vjerujte taj požar u Grčkoj neđe je posljedica ljudske nebrige i uopše odnosa prema životnoj sredini. Imam zaista jednu ljudsku, prije svega i poslaničku potrebu da i sama izjavim, to se zove, saučešće grčkom narodu koji u ovom trenutku prolazi kroz jednu zaista strašnu tragediju, kome se događa tragedija, ali ne zaboravimo i opet ću kao i juče citirati Dostojevskog: "Dodirneš na jednom mjestu jer sve teče i spaja se, odrazi se na drugom kraju svijeta". Danas se zaista i u crnogorskom parlamentu i u crnogorskoj javnosti među crnogorskim građanima, jer ja čujem o čemu pričaju, odražava tragedija koja se dešava Grcima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:26:44)

Zahvaljujem poslanici Aleksandri Vuković.

Dajemo riječ Jovanu Vučuroviću, neka se pripremi Predrag Sekulić.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 14:26:52)

Želim takođe da izrazim solidarnost i saučešće sa našom pravoslavnom braćom Grcima u tragediji koja ih je zadesila i dobro je pomenula gospođa Vuković, ja se slažem sa najvećim dijelom njene rasprave, jer ona se, ajde sad da krenem i to, ona se približava opoziciji po njenim stavovima i to je dobro, dakle frakcije u DPS-u i to je, nije to ništa strašno. Nije za komentar, dobro u redu.

Dakle, koliko sam primijetio u ovim izmjenama i dopunama Zakona gospodine Raduloviću, fokus je na unapređenju kaznene politike. Dakle i kad su ovako ozbiljni problemi u pitanju, ovako ozbiljne teme, to bi moglo negdje i da se pozdravi, ali da li će uopšte da se primjenjuju ti zakoni, da li će da se primjenjuju te odredbe, ja čisto sumnjam. I ovaj zakon je, ako se ne varam dva puta mijenjan, kako bi se prolongirao rok za dobijanje integrisanih dozvola koje su trebali da dobiju

najveći industrijski zagađivači, a to su KAP, Tos čelik željezara i Termoelektrana Pljevlja. I to se ne može završiti, čini mi se gospodine Raduloviću prekršajnim kaznama već je ovako kršenje zakona od prilike u rangu nekih težih krivičnih djela jer su ugroženi ljudi, njihovo zdravlje, ugrožena je životna sredina.

Član 31 Zakona - Obaveze operatera postojećih postrojenja kaže: "Za postojeće postrojenje aktivnosti operater je dužan pribaviti dozvolu najkasnije do 01. januara 2018. godine u skladu sa programom iz člana 30 stav 1 ovoga zakona. Operater je dužan da podnese zahtjev za izdavanje dozvole najkasnije godinu dana prije roka utvrđenog programom iz člana 30 ovoga zakona". Danas je 25. jul 2018. godine, koliko vidim KAP i Željezara nijesu ispoštovali rokove, a Termoelektrana Pljevlja je uslovno dobila integrisanu dozvolu. I bilo je očekivano da ovi što nijesu ispoštovali dozvolu da neće to uraditi, da neće ispoštovati taj rok kao ni onaj prethodni što nijesu ispoštovali, mislim da sam u pravu i ne vidim koje su sankcije snosili zbog toga što su rokovi probijeni iako sad propisujete neke sankcije za to što navodi na činjenicu da postoje oni koji nesmetano i nekažnjeno mogu da krše svoje zakonske obaveze. To je veoma opasno jer su u raznim, očigledno, dilovima sa režimom ili je možda neko iz vrha vlasti na čelu tih firmi, na čelu tih preduzeća a ovaj što se pojavljuje kao vlasnik, što se slika tuda jedan lik, on je tu neki obični, od prilike pion i jedna maska za javnost.

Ako nije ovako kako ja kažem, gospodine Raduloviću i gospođo Vojinović, onda apelujem na javnost da čekamo narednih dana da vidimo kako Vlada kažnjava ova preduzeća i takozvane strateške partnere i investitore poput KAP,-a i onoga vlasnika kao i Tos čelik koji u Željezari između ostalog gazduje kao robovlasnik ako hoćemo iskreno i ako ćemo da saslušamo radnike o čemu svjedoči odnos prema njima. Dakle to je Tos čelik Željezara ako se ne sjećate gospodine Raduloviću, mislim da smo tu istih godina, to je ona firma koja je prije nekih 25 godina zapošljavala preko šest hiljada radnika a poklekla je pod politikom Mila Đukanovića i DPS-a i danas zapošljava nekih 207 stalih zaposlenih.

Ako pak, dakle za pomenute ne bude kazne za kršenje zakona, onda ste ga vi prekršili gospodine Raduloviću i Duško Marković. A ova izmjena zakona je dakle samo produžetak farse koju gledamo godinama. I ova vlast se ozbiljno poigrava sa Ustavom Crne Gore, to je najmanji problem rekao bih. Iako je Ustavom Crne Gore ova država okarakterisana, ne znam zbog čega, kao ekološka. Postoji mnogo teži i važniji problem za sve nas ovdje, dakle bez obzira na stranačku i političku pripadnost. Dakle, vi se igrate sa zdravljem i životima građana Crne Gore. Jer, koja se to poruka šalje prolongiranjem rokova za dobijanje integrisanih dozvola. Dakle, samo jedna, da ova vlast više vodi računa o interesima kvazi investitora nego o zdravlju i životu građana. Tražiću 10 sekundi. Izvolite da vidimo hoćete li ovom, rekao bih, smiješnom kaznenom politikom, nekih četrdesetak hiljada eura, obuhvatiti one koji su svojim djelovanjem doprinijeli da se životna sredina, dakle dodatno pogorša stanje u životnoj sredini, a Ustav Crne Gore dodatno unizi.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 14:32:21)

Pa evo, ja bih samo ne znam da li da tražim proceduru, uvaženi predsjedavajući, obraćam se vama samo da bih ispravila navode koje je kazao poslanik Jovan Vučurović zbog toga što su pogrešni, znači samo to. Znači da li je to za repliku, da li da se pozovem na član 101, ne,ne, sad ću reći. Je li replika ili procedura?

Evo samo, uvaženi kolega iz Nikšića Jovan Vučurović je kazao, i ovo nije prvi put već drugi pa za to reagujem, jer bih shvatila kao šalu, ali dva put ponovljena šala pa i treći moglo bi se shvatiti kao zbilja.

Rekao je da se ja svojim stavovima približavam stavovima Demokratskog fronta, koliko sam shvatila, što je potpuno nesuvislo. Naravno, ako je vama, pošto nijeste imali sa čim da polemishete u mojoj diskusiji, ako je to nešto što je bilo kreativno, što vam se sviđelo, i ako onda smatrate da samo ono što je kreativno, suštinko, moralno, pošteno, državotvorno jeste opoziciono, onda definitivno moramo polemisati kolega Vučuroviću, s obzirom na to da bi Aleksandra Vuković bila opozicija samoj sebi kad bi bila opozicija ovakvoj Demokratskoj partiji socijalista koja je Crnu Goru dovela do njenog ličnog, a čini mi se i vječnog i najvećeg sna većine građana i građanki Crne Gore a to je nezavisna i suverena Crna Gora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:33:48)

Hvala.

Uvaženi poslanik Predrag Sekulić, predsjednik Odbora, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (25.07.18 14:34:02)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, gospođo Vojinović, kolegice i kolege,

Dobro je što u ovom parlamentu često razgovaramo o ekologiji, ekološkim pitanjima, bez obzira da li je povod neki zakonski akt ili je povod rezolucija koju smo imali prilike da usvojimo, kao što je profesor Radulović podsjetio prije nekoliko godina. Ali, ono što moramo da znamo ekološki standardi nisu i ne smiju biti tretirani kao biznis barijera. Naprotiv, u razvijenim zemljama fabrike koje se pridržavaju ekoloških standarda kod građana u društvu su više cijenjene. Oni koji ne vode računa o ekološkim standardima negdje nailaze na otpor građana. Čini mi se da tu negdje imamo mali problem da razumijemo one koji pokušavaju da izbjegnu svoju obavezu koju imaju i prema društvu s jedne strane ali i prema onome što su ekološki standardi.

Kažem još jedanput dobro je što o ovim pitanjima razgovaramo u parlamentu bez obzira što još uvijek nismo otvorili poglavlje 27 u pregovorima sa Evropskom unijom, ali isto tako vjerujem da i nakon otvaranja tog poglavlja, kada nas očekuju brojne obaveze, vjerujem da će parlament i Vlada biti na visini zadatka. Ali, samo još jedno podsjećanje, bez obzira što mi moramo za nijansu više da vodimo računa o ekološkim standardima, bez obzira što Vlada ima svoju posebnu odgovornost kroz predlaganje zakonskih akata, čini mi se da negdje zanemarujemo činjenicu da svaki građanin, ponaosob jeste dužan da vodi računa makar o svojoj okolini, bez obzira što jedan industrijski zagađivač mnogo više zagađuje nego što to može da uradi jedan ili dva građanina, iz prostog razloga što mi jesmo otvorena država i država turizma. I ne treba zaboraviti da recimo tokom turističke sezone mi ugostimo dvije ili tri Crne Gore i ne treba zaboraviti da gosti koji dođu kod nas ako vide da je kod nas uredno, čisto i lijepo da, sa druge strane će to biti obaveza za njih više da o tome vode računa.

Naravno za sve one koji vrlo često kritikuju državu, samo malo podsjećanje. Mi smo desetine i stotine miliona uložili u prethodnih nekoliko godina da bi sačuvali onu komparativnu prednost koju imamo kao turistička zemlja da bi sačuvali čisto more. Govorimo o tretmanu otpadnih voda. Naravno, vjerujem da je to bilo možda obaveza iz nekih ranijih vremena, isto kao što je bila obaveza izgradnje regionalnog vodovoda, ali ipak je to negdje sačekalo nas kao otvoreni problem. Takođe, kao otvoreni problem danas jeste pitanje zagađenje Pljevalja. Ali, podsjećanje, znači krajem 70-tih ili početkom 80-tih godina kad je rađena Termoelektrana Pljevlja postojao je projekat izgradnje i drugog bloka Termoelektrane, a isto tako bila je obaveza, odnosno plan za izgradnju toplifikacije Pljevalja, što bi u mnogome olakšalo odnosno što bi sve probleme ili većinu tih problema koje imamo danas u Pljevljima riješilo. Ali, kažem još jedanput čini mi se da negdje danas plaćamo ceh ne samo industrijalizacije Crne Gore, a i lako ćemo se složiti da Kombinat aluminijuma nije bilo mjesta na obodu zetske ravnice u blizini rijeke Morače i u blizini Skadarskog jezera, to nemamo nikakvu dilemu. Ali kažem još jedanput, plaćamo ceh tom dijelu neplanske industrijalizacije s jedne strane, ali isto tako čini mi se da se u jednom dugom periodu iz vremena socijalizma koji tako često glorifikujemo, vjerujem da ima izuzetno puno pozitivnih strana o kojima treba razgovarati, a isto tako treba saopštiti da u tom jednom dugom periodu se nije baš mnogo vodilo računa o ekološkim standardima. Zašto? Išlo se u industrijalizaciju, išlo se u nastojanje da se što prije dostigne neki viši stepen razvoja i čini mi se da je ekološka svijest negdje tek kasnije došla na ove prostore.

Ali, još jedanput podcrtavam, znači s jedne strane obavezu Vlade da prati ono što su evropski standardi, sa druge strane obaveza svih onih koji jesu zagađivači i moraju da budu svjesni za ono što je pitanje zagađivanja moraju da plate, i čini mi se da to jeste najbolji način da kada plate pokušaju da taj novac umjesto da plaćaju kazne ulože u ono što je zaštita životne

sredine.

I treća stvar, zaista jedan apel, mada se to danas čulo i od strane više poslanika i iz vlasti i iz opozicije, da svi mi negdje malo više povedemo računa o onome što je stanje i pitanje životne sredine oko nas. Znači ekologija nije samo pitanje industrijskog zagađivanja, ekologija je isto tako i pitanje kako ćemo tretirati komunalni otpad, kako ćemo se mi odnositi prema onom komunalnom otpadu koji mi proizvodimo, itd.itd. Kažem još jedanput, naravno ministarstvo će imati podršku za ovaj zakonski predlog. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:38:56)

Zahvaljujem se poslaniku Predragu Sekuliću, predsjedniku odbora.

Na vaše izlaganje imamo prvo komentar Raška Konjevića, nakon vašeg prava na odgovor Rašku Konjeviću, onda ćemo dati riječ Jovanu Vučuroviću, pa opet vama.

Izvolite, dajem riječ poslaniku Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.18 14:39:13)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

... kolega Sekuliću, prvo mislim da je ovo tema koja je u interesu svih nas, bez obzira kojoj političkoj partiji, političkoj strukturi pripadali.

Ja sam vrlo pažljivo slušao koleginicu Daliborku Pejović, ne samo za to što je jedno vrijeme radila na ovim temama, i što poznaje ovu materiju. Rekla je nekoliko stvari koje mislim da nas sveukupno treba, kao društvo zabrinuti. Mislim da je vrlo dobro skrenula pažnju koji će izazov pred ovim društvom da bude vezano za poglavlje ekologije, pa je to vrlo lijepo uvezala sa druga dva poglavlja, posebno poglavljem konkurencije. Mislim da nije to uradila slučajno. Da dam svoju impresiju zašto je povezala ta dva poglavlja.

I vi sada kolega Sekuliću kažete - oni koji kritikuju državu na ovu temu, to ste vi rekli, ja sam zapisao, neko vam je čak dobacio od kolega. Ne kritikuje kolega Sekuliću ovdje državu niko. Ovdje smo mi u jednom tipičnom crnogorskom problemu. Znači kojim? Jer mijenjamo po drugi put zakon da bismo odložili primjenu, mislimo da nam to može nestati. Ne, ta obaveza nas čeka. Isto onako kao u onoj temi kada vi juče kažete - nijesam čuo ništa suvislo od strane opozicije vezano za temu budžeta, mislite da je nesuvislo ako ne plaćamo porez. Ovo je isto to, samo na drugi način, samo na drugi način. Dakle, mi možemo odlagati obavezu, ona će nas sačekati, biće nam skuplje, biće veće štete za državu. Kad kažem državu mislim za građane. Kolega Danilović je lijepo rekao - možemo se mi dijeliti, cijepati ovako i onako, itd. vazduh ne možemo podijeliti, svi ga jednako dok smo živi životom udišemo, ali je odgovornost, rekao bih, jednaka za sve nas, bez obzira da li je neko danas u vlasti ili je u opoziciji. Nemojte molim vas sa tim pristupom, barem kad je ova tema u pitanju, da idete. Mislim barem oko ove teme, generalno oko ekologije, zaštite, obaveza koje imamo u poglavlju, čini mi se 27. Ovo je najskuplje poglavlje. Mi trebamo stotine miliona eura da potrošimo i nemojte misliti da ćemo nekom političkom ekvilibristikom, vašom ili našom, moći ove standarde koje Evropska unija propisuje da izbjegnemo, nema šanse. Prema tome, uputimo odavde zajedničku podršku, neka ovo bude zadnja promjena, uputimo je zajedno, neka ovo bude zadnja promjena.

Nemojmo sad da ulazimo u to da li smo kod privatizacionih ugovora, možda bi kolega Gvozdenović možda bolje znao to od mene, dovoljno o nekim stvarima povelu računa. Ostavimo...(Prekid).... ali pošaljimo odavde poruku da o ovoj temi trebamo odgovorno da radimo u ovom parlamentu, da uputimo poruku Vladi i kažemo ok neka ovo bude zadnja promjena. Brzo će proći dvije, tri ili četiri godine, to je brzo, nemojte da nas ovo poglavlje zakoči u procesu integracija jer s ovim nema kompromisa. Ili smo standarde ispunili ili ih nijesmo ispunili.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:42:44)

Komentar ima Predrag Sekulić.

Samo ovako da usput nešto kažem, znači napominjem da je svaki privatizacioni ugovor imao svoj socijalni program i ekološki program i u skladu sa tim jasno definisane mjere koje treba pratiti i normalno primjenjivati.

Predrag Sekulić, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (25.07.18 14:43:08)

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Konjeviću, vi ste ponovili dio moje diskusije, dio mojih stavova.

Kada govorimo da je ekologija zajednički problem, ovih 200 propisa, više od 200 propisa koje ima Evropska unija, ne samo o ekologiji nego o zaštiti voda, govorimo o hemijskim postrojenjima i td.itd. Znači, sve ćemo mi to morati da primijenimo i tu nemamo nikakvu dilemu, ali sam samo pokušao da objasnim da to nisu problemi od juče, od prekjuče, to su problemi koje smo zaista naslijedili. A ne znam zašto vi imate protiv toga da kažemo da smo mi već uložili na desetine i stotine miliona u rješavanju ekoloških problema. Je li vama to problem da kažete? Čini mi se da tu negdje imamo nerazumijevanje. Zašto imate kod sebe taj vječiti naboj da napadate, čak i kad govorimo o tom zajedničkom rješavanju tih problema?

Znači o poglavlju 27 sam imao prilike dosta da čujem i kada sam bio ministar ekologije. Imaćemo mi vremena da rješavamo ove probleme. Tačno je koštaće nas na desetine i stotine miliona eura, ali to je zajedničko ulaganje u budućnost, budućnost naše djece. I nijeste vi kod mene mogli da čujete bilo što osim ovoga da zajednički treba da rješavamo te probleme. Uostalom podsjetiću vas da smo mi dominantno iz kluba DPS-a zajedno sa profesorom Radulovićem, radili na njegovoj rezoluciji kako bi bila usvojena i kako bismo se kao parlament odgovorno odnijeli prema problemima ekologije.

Tako da kažem još jedanput, zaista me je začudilo da negdje to kritikujete. Ali, ne možemo da ne vidimo gdje je korijen problema. Samo da ne bude nikakve dileme, više je ekonomska kriza u svijetu učinila za ekologiju nego svi sporazumi iz Kjota i drugi sporazumi koji se tiču ekologije. Samo da znamo taj dio.

A dozvolite da sam ja zaista rekao da svako ulaganje u ekologiju, kada govorimo o biznisu, ne samo da je ulaganje za budućnost nego to čini dobro tim firmama, jer to je nešto što njih klasifikuje na tržištu i odnosu prema građanima i građani negdje to povjerenje umiju da vrata. Znači sva istraživanja koja su rađena u zemljama Evropske unije govore upravo o tome. Znači svaki euro koji su firme uložile u ekološku zaštitu se njima vratio na način kroz povjerenje građana.

Ja se nadam da ćemo kroz par godina govoriti o tome da većina naših hotela sa četiri, pet zvjezdica, već danas ispunjava ekološke standarde koji su standardi Evropske unije. Ja se nadam da ćemo za par godina govoriti o tome da svi naši hoteli imaju te standarde, jer nemojmo zaboraviti da hoteli mogu da budu veoma jaki zagađivači.

Još jedanput ponavljam, stotine miliona su uložene u ono što je zaštita voda crnogorskog primorja s jedne strane, isto tako podsjećam na ovaj, uvažena kolegunica Pejović je takođe podsjetila na ovaj kredit Svjetske banke gdje ćemo riješiti neke crne ekološke tačke tako da kažem još jedanput, govorimo o istoj ... Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:46:13)

Hvala.

Ima na izlaganje poslanika Sekulića komentar Jovan Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 14:46:24)

Čuo sam riječ koja nije dobra, znači riječ naboj. Ne bi trebalo da bude naboja kad se

pominje ova tema i ja mislim da sam bio potupno u temi, neka to potvrde i ministar i njegova saradnica, može i gospodin Gvozdenović, možete i vi gospodine Sekuliću i čovjek sam koji konsultuje vrlo ozbiljne ljude kada je u pitanju ekologija i zaštita životne sredine. Dakle, one koji mnogo više znaju nego vi koji ste pokrivali mjesta i koji pokrivete mjesta ministra i kad god krene priča ovako suvisla koja je u temi, ajde tako da kažem, za koju vi procijenite da je za vas opasna, počinje priča o ugroženosti države. Pretpostavljam da ste mislili na mene kad se pominje ugroženost države, to je čuo gospodin Raško Konjević, prebacio vam je to. Dakle, ja mogu reći ja volim Crnu Goru, vi volite Montenegro i to su te neke razlike između mene i vas.

Ali da se vratimo na ovu temu. Šta treba da se desi da bi vi natjerali ova preduzeća da se ponašaju u skladu sa zakonom. Ja ne vidim da je iko mogao da natjera KAP i Tos čelik da se ponašaju u skladu sa zakonom i treba li da se desi neka katastrofa. Eto, to je bilo moje pitanje i čitava intencija moje rasprave se kretala u tom pravcu. Koliko su osilili pojedinci iz vlasti govori činjenica da ne smijete da kaznite te glavne zagađivače. I onda ako morate da ih kaznite propisujete te prekršajne kazne kako bješe od pet hiljada do četrdeset hiljada. Ti ljudi ugrožavaju život građana, ugrožavaju životnu sredinu. Tu moraju neke mnogo teže kazne da budu propisane. Oni se rugaju sa zakonom i sa Ustavom koji propisuje, kažem opet, ne znam zbog čega da je Crna Gora ekološka država, a njima se može jer im je to omogućilo partnerstvo sa vrhom režima. Dakle, mogu da kažem da to pouzdano znam za neke od vlasnika ovih firmi, a dobro je poznata činjenica da ne postoje institucije u Crnoj Gori koje mogu da se bave time da li je neko prekršio zakon a da je umiješan u to vrh crnogorskog režima.

Ostaje nam da se, gospodine Sekuliću, pomolimo Bogu da nas zaobiđu razne nevolje, bolesti i uništavanje životne sredine koje izazivaju oni koji ne žele da se uklope u zakone koji su možda dobri ali se ne primjenjuju prema onima koji su bliski predsjedniku DPS-a i ljudima koji se kreću se prolongira ispunjavanje zakonskih obaveza.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:49:17)

Izvolite poslaniče Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (25.07.18 14:49:29)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče. Uvaženi kolega Vučuroviću, Dozvolite prije svega da izrazim zadovoljstvo zato što dijelimo ..(Prekid)... u Crnoj Gori. Ja zaista smatram da je to nešto što je uzvišeno osjećanje. O tome mnogo ljepše govori moja koleginica Vuković i zato ću stati, napraviti ću tu stanku.

Govorimo o ekologiji i ne znam zašto i vi imate potrebu da kada govorimo o ekologiji govorite samo o sadašnjem vremenu. Ja sam napravio jednu digresiju u odnosu na ono gdje su uzroci tih problema. Važnost tih problema i u vašem Nikšiću, i u mojoj Podgorici, i u Pljevljima su upravo u onom nekom periodu koji kažem još jedanput negdje glorifikujemo u vrijeme industrijalizacije Crne Gore. Znači, 60-tih godina govorimo o Željezari, 70-tih godina govorimo o Kombinat aluminijuma, 80-tih godina govorimo o izgradnji Prvog bloka Termoelektrane itd. itd. Znači to su sve negdje uzroci problema. Mi sad govorimo o tome na koji način ćemo efikasno zaštititi naše životno okruženje i govorimo već o kaznenoj politici. Ja pokušavam da objasnim da kada govorimo o evropskim standardima moramo govoriti o tome da svaka firma u Evropi koja ima ekološki standard jasno je izražena u svom proizvodu negdje ima i veću cijenu. Znači kada pođete u Francusku u bilo kojem supermarketu možete da nađete vino koje je proizvedeno po određenom ekološkom standardu i ono je nekih 10 do 20% skuplje od nekih drugih vina.

Ja se nadam da ćemo mi kroz nekoliko godina napraviti dobar ekološki sistem, da će svi naši proizvodi, odnosno svi proizvodi iz Crne Gore nositi tu ekološku oznaku. Danas vi možete da proizvodite ekološki krompir u Grahovu, a nijesam siguran da bi takvu oznaku mogao da dobije krompir koji je proizveden u zetskoj ravnici.

Znači, samo da razumijemo te stvari. Govorimo i o odgovornosti države prema tom problemu. Tačno je da je svako od nas pojedinačno odgovoran. Mi kao poslanici posebno, Vlada

takođe, ali se Vlada do sada veoma odgovorno odnijela prema tom problemu.

Govorimo opet o desetinama i stotinama miliona eura koji su uloženi u zaštitu crnogorskog primorja, kroz tretman otpadnih voda. Govorimo o kreditima KAF banke koji su podignuti za zaštitu Bokokotorskog zaliva itd.

Ako ovđe govorimo o milionima eura, to dozvolite u jednom ekonomski veoma teškom periodu da rješavamo onih pet crnih ekoloških tačaka. Možda ste me pogrešno razumjeli. Zaista nijesam imao namjeru da bilo koga ovdje napadam, naročito ne kolege iz opozicije koje su u konačnom predložile rezoluciju koju smo zajednički usvojili prije nekoliko godina. Inicijator je bio i autor profesor Radulović i čini mi se tu negdje zaista imamo zajedničko razmišljanje na istu temu. E sad je samo pitanje da li ćemo i na koji način kaznenu politiku sprovesti, da ona postigne svoj cilj.

Hvala vam.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:52:38)

Zahvaljujem poslaniku Predragu Sekuliću.

Na ovaj način smo završili komunikaciju na osnovu njegove diskusije sa dva poslanika iz opozicije.

Sada imamo Ljiljanu Đurašković, poslanicu. Poslije toga imamo poslanika Petra Ivanovića, pa Branku Bošnjak, pa Nikolu Rakočevića, izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (25.07.18 14:53:06)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče. Uvaženi ministre sa saradnicom, dame i gospodo, poštovani građani,

Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine se uređuju uslovi i postupak izdavanja integrisane dozvole za postrojenja i aktivnosti koje mogu imati negativne uticaje na zdravlje ljudi, na životnu sredinu i materijalna dobra. Na vrste aktivnosti, postrojenja, nadzor i druga pitanja od značaja za sprečavanje i kontrolu zagađivanja životne sredine.

Od pet velikih zagađivača okoline samo je Termoelektrana Pljevlja, nedavno, prije tri mjesec, uslovno dobila integrisanu dozvolu za rad koja se izdaje na pet godina. Izdavanje dozvole ne znači, da je u tom momentu postrojenje usklađeno sa evropskim standardima, već znači da samo prihvataju da definišu plan zadataka koje zagađivači moraju sprovesti da bi se povećala odgovornost prema životnoj okolini.

Prošlo je 13 godina od kad su se kompanije po Zakonu o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine, obavezale da moraju da imaju ovu dozvolu.

Znači, već 2005.godine se govorilo o ovome i naložilo međutim, niko nije mrdnuo. Zahtjev Kombinata aluminijuma vraćen je na dopunu zbog nedostatka u dokumentaciji. Željezara Tosčelik je dostavila obnovljen zahtjev koji se razmatra. Zahtjev Kovačnice Podgorice je odbijen, a Svinjogojska farma Spuž nije ni dostavila zahtjev. Kazne sa sadašnjih maksimalnih do 15.000 eura, povećane su od 5.000 do 40.000. Šta je to za jednu veliku firmu kao što je Aluminijski kombinat? To je sića. Osim obimne dokumentacije kompanije su dužne da dostave i finansijsku garanciju za dobro izvršenje posla u visini od 20% planirane investicije za tu godinu.

Pljevlja su grad sa najvećim zagađenjem u Evropi, skoro svaki peti smrtni slučaj u Pljevljima može se dovesti u vezu sa zagađenjem vazduha. To je pokazala studija Svjetske zdravstvene organizacije.

Prema zvaničnim podacima u toku 2017.godine u Pljevljima su tokom 145 dana srednje dnevne vrednosti PM čestica prelazile propisane granične vrednosti. Dozvoljeni broj prekoračenja je 35 dana tokom jedne kalendarske godine.

Takođe, zagađenje vazduha zabilježeno je i u Podgorici i u Nikšiću. Moram da pomenem i sljedeće.

Prošle godine u ovo doba desio se slučaj ispuštanja velike količine krvi u rijeku Lim. Tako

da je Lim bio skroz crven. Velike klanice i fabrike za preradu mesnih proizvoda i razne farme se nalaze u okolini rijeke Lim.

Međutim, niko za ovo nije odgovarao, a koliko se nafte nekontrolisano ispusti u more sa velikih kruzera, jahti i malih brodica. Takođe, prije par dana u Slanom jezeru kod Nikšića uginulo je blizu 700 kilograma ribe, a oko 1000 kilograma je spašeno. Sve se desilo zbog naglog opadanja vodostaja i ispuštanja vode iz akumulacije. Da li će Elektroprivreda Crne Gore, odgovarati zbog ovog?

Na kraju gospodine ministre, želim da postavim jedno pitanje.

Šta Crna Gora planira i kako planira da riješi problem medicinskog otpada u Crnoj Gori?

Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 14:57:03)

Po redosljedu prijavljenih imamo Petra Ivanovića.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 14:57:11)

Hvala.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, poštovani ministre sa saradnicom, uvažene kolege,

Diskusija koju vodimo čini mi se da je mnogo šira od samih normi koje se predlažu predmetnim zakonom i usuđujem se reći da su predložene norme više tehničke nego suštinske prirode.

Zbog toga mi dopustite da svoju diskusiju ipak fokusiram u tri pravca.

Prvo, čini mi se da tokom diskusija koje vodimo zanemarujemo kakvu ulogu danas ima tržište. Znam da je to riječ koju jedan broj poslanika u ovom uvaženom domu nikako ne voli, ali bez obzira na to tržište postoji oko nas i ono nameće neka svoja pravila. Onaj dio pravila koji nas treba posebno da zanima, odnosi se na to kakve investitore možemo dovesti u Crnu Goru.

Dakle, Crna Gora nije jedina destinacija na svijetu koja pokušava da privuče najkvalitetnije, najbolje strane investitore. Zbog toga mislim da je izuzetno važno da kada postavljamo pravila igre, po kojima treba da igraju i domaći i strani investitori, to činimo na način da ne mijenjamo često ta pravila i da ona budu takva da ipak daju osnov za privlačenje što kvalitetnijih stranih investitora.

Jer, složit ćemo se sam proces tranzicije biće mnogo bezbolniji, ukoliko uspijemo da privučemo više kvalitetnih stranih investitora.

Drugo, globalno posmatrano, neke od industrija koje ste naveli u vašim diskusijama uvažene kolege su u krizi. Oni nijesu samo u krizi u Crnoj Gori, nekoliko kolega je navelo problem koji ima Željezara u Nikšiću. Međutim, industrija čelika generalno u svijetu se nalazi u ozbiljnim problemima. U Sjedinjenim Američkim Državama, izgubljeno je 48.000 radnih mjesta, u Velikoj Britaniji 12.000 radnih mjesta samo za 12 mjeseci preko 5.000 radnih mjesta nedavno u Japanu. Postoje tri razloga zbog čega se gube radna mjesta.

Prvi razlog koji možemo da razumijemo jeste uvođenje novih tehnologija. Ali, vjerovali ili ne, svega 70.000 radnih mjesta u svijetu je izgubljeno zbog promjena tehnologije.

Drugi, razlog jesu promjene cijena usled pada cijena 120.000 radnih mjesta je izgubljeno, a treći razlog i najveća krivica pripada našim kolegama širom po svijetu bilo u parlamentima, bilo u vladama. Jer, zbog promjena carina, 150.000 radnih mjesta u ovoj industriji je izgubljeno u svijetu.

Moja namjera zbog čega novodim ove podatke jeste da skrenem pažnju da moramo biti vrlo obazrivi. U potpunosti razumijem diskusije koje vodimo, ali moramo naći mjeru, jedan balans, jer pokušavamo da riješimo matematičku jednačinu koje moraju imati makar onoliko nepoznatih koliko ima jednačina, a ne više od toga. Inače nemamo rješenje.

Drugi razlog zbog čega sam se javio jeste edukacija. Današnja diskusija po mom dubokom uvjerenju treba da bude jedan snažan doprinos, svih nas da edukujemo građane Crne Gore. Jer, nijesu samo ekološki standardi vezani za strane investitore, razumijevanje ekoloških standarda,

razumijevanje značaja ove teme je važno za svakog građanina Crne Gore, za turiste koji dolaze u Crnu Goru za buduća pokoljenja. Zbog toga bih volio da više ovakvih i sličnih tema ne samo kada su u pitanju promjene zakona, nego kada su u pitanju i oblasti koje će siguran sam tangirati otvaranje poglavlja 27, budu predmet diskusije ovom uvaženom domu i o tome smo razgovarali sa ministrom i njegovim kolegama na Odboru. Meni je žao i ovog puta ću to istaći da predstavnici opozicije nijesu uzeli učešće u radu Odbora, imali smo dugu raspravu, kvalitetnu raspravu. Neke od ovih tema o kojima diskutujemo i sada pretresli smo na odborima.

Naravno, razumijem da je to manje interesantno pojedinim članovima parlamenta, zbog toga što se odbori ne prenose na Televiziji, ali to ne znači da se umanjuje kvalitet diskusije.

Evo još jednom koristim priliku da pozovem sve uvažene kolege da se što prije vrate u odbore i da tu što je moguće više diskutujemo o onome što će na neki način izbrusiti diskusiju za finale u plenumu.

Treći razlog zbog čega sam se javio odnosi se na standrade, ti standardi su lični i opšti. Mislim da svako od nas iz dana u dan treba da podiže sopstvene standrade, standrade počev od diskusija u ovom uvaženom domu, pa preko standarda ponašanja do znanja, razumijevanja pojedinih tema itd. do onih opštih standarda, gdje pripadaju pojedine oblasti, pa čak i sve ono što se radi na nivou države.

Zbog toga bih htio i da postavim pitanje uvaženom ministru.

Kakva je strategija Ministarstva održivog razvoja i turizma da neke od ovih problema o kojima smo govorili danas razriješili i da ih malo bolje približi javnosti, investitorima i poslanicima i da na kraju pozovem sve uvažene kolege da zadržimo nivo naše rasprave makar do onoga što će pomoći građanima da bolje istinski razumiju ovu temu, a ne da se bavimo nekom sitnom politicazijom.

Na kraju, ja lično i poslanici Demokratske partije socijalista podržat ćemo predlog ovog zakona. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:02:49)

Zahvaljujem predsjedniku Odbora za ekologiju dr Petru Ivanoviću.

Sljedeći prijavljeni diskutant je Branka Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 15:03:06)

Poštovani građani, pred nama je jedan zakon koji jeste korak unaprijed. Pošto se, da kažem, bavi strožom kaznenom politikom prema onima koji ne poštuju zakon, ali imali smo priliku da kaznimo evo 13 godina razno razne zagađivače, a to nažalost nijesmo uradili. Tako da ja nijesam optimista da će i ovog puta se zakon primjenjivati za pojedine. Jer, mi ovdje imamo dosta u Crnoj Gori zaštićenih bijelih medveda za koje zakoni ne važe, zakoni uglavnom važe za obične smrtnike i to se veliki broj puta pokazalo.

Koliko je sve ili gotovo sve improvizacija u Crnoj Gori govori i to da smo mi po Ustavu ekološka država, a dovoljno je da prođemo Crnom Gorom pa da se vidi koliko mi to zapravo nismo. Odnosno svuda tamo gdje je ljudska noga kročila, mi smo uspjeli da nešto zagadimo i pokvarimo. Jedino ona netaknuta priroda gdje nijesmo uspjeli da dođemo ili gdje se rijetko dolazi, to je ostalo onako čisto i nezagađeno, ostalo sve smo skoro upropastili ili smo na putu da upropastimo.

U ovom zakonu pominju se ovi veliki zagađivači koji su evo imali 13 godina da se usaglase i odrade, to što treba da odrade, ali nažalost nijesu, ovdje su se smijali nama kada smo pominjali cifre od par milijardi i da će biti najzahtjevnije 27. poglavlje za zatvaranje. Ovdje su kolege iz vlasti smatrali da smo mi ludi kad pominjemo te cifre, ali evo došlo je i to vrijeme za naplatu i sada se javno iz Vlade čuju glasovi koliko će nas koštati to, ako uopšte i uspijemo da zatvorimo poglavlje ili ga nekako uslovno zatvorimo pa i na duže. Ako uđemo u Evropsku uniju imat ćemo rokove da nešto odradimo.

Najbolje je pokazalo našu pravu sliku ono kad su bile poplave. Onda se naš obraz onako

pokazao, kad smo vidjeli kakve su nam rijeke, kako je to sve zagađeno, kako bacamo smeće na svakom koraku, pa su nam sva ona drveća, one biljčice oko rijeka bile okićene smećem. Ljeti, kada odemo pa kad vidimo šta se baca po plažama, u susret su sezoni prije nego što krene u neko sređivanje vidimo šta sve ima na plažama i šta sve more izbaci. Nešto to i rade naše komšije iz okruženja, pa dođe i do nas, ali za dosta toga smo i mi krivi. Koliko je sve nekako apsurdno i paradoksalno meni govori i ova činjenica što ste pomenuli da je samo Elektroprivreda za Termoelektranu dobila ovu integrisanu dozvolu. Svi znamo u kakvom su stanju Pljevlja i da je to trenutno najzagađeniji grad u Evropi i da nažalost, priznao nam je i ministar zdravlja prije neki dan, da ovdje u zadnjih pet, šest godina više nego tri puta se povećao broj oboljelih od karcinoma.

Ja pretpostavljam da je u Pljevljima najveći dio onih koji su oboljeli upravo od karcinoma respiratornih djelova tijela i baš zbog Termoelektrane.

Sad ja ne vjerujem da će se uspjeti tamo to stanje tako brzo popraviti i ne vjerujem jer investitori su pohlepni i samo vode računa o profitu, da će oni ove standarde ispoštovati do kraja, a onda će biti privilegovanih. Nekako vama ministre malo ste mi drugačije moram da priznam to sam i prošli put rekla i sviđa mi se što izađete na crtu svima u emisijama, ne bježite od rasprave i možda krećete pravim putem i pokušavate nešto da promijenite, ali bojim se doći će neka granica gdje će se oni vas lako odreći i pustiti vas niz vodu, baš zbog toga što će te istrajavati u nekim stvarima. Vidjela sam i ovo vezano za urbanizaciju, odnosno za legalizaciju nelegalne gradnje, a vidim i u ovom što pričate sada o zagađivanju i plašim se da nećete dugo biti na tom mjestu ako budete radili kako treba, a počeli ste, makar je moj neki utisak.

Šta hoću u stvari na kraju da kažem, bojim se ovo jeste korak unaprijed, ali se opet plašim da će ovo biti neka mekša varijanta produženja ovih rokova, odnosno da opet oni neće im se naplaćivati kazne, biće nešto prećutno, a mi se približavamo Evropskoj uniji naš ovaj obraz, odnosno ova naša primitiva sve više i više dolazi do izražaja i jeste me sramota i iks puta me sramota kada vidim na što liče pa evo sad ću nešto reći i za zgradu gdje živim, a navodno je profesorska zgrada gdje bi trebala da bude kao elita društva. Nama u onim, za otpatke korpama, koje su namijenjene za ove male otpatke, bacaju vreće od smeća. To nam je naš obraz, mi još uvijek smo daleko, daleko od standarda. To ide po džepu sa kaznama jer svi se mi fini kad odemo u inostranstvo ponašamo i brzo naučimo sva ta pravila kad nas onako udare po džepu i kada znamo da ne možemo nekoga zvati da nam to oprost. Dok god je protekcionistička Crna Gora i gdje god se zakon ne primjenjuje jednako za sve mi nećemo iskoračiti naprijed. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:09:32)

Zahvaljujem.

Sada dajem komentar poslaniku Danijelu Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.07.18 15:09:39)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Uvažena kolegice Bošnjak, ne želim neki oponirajući stav da dođe s ove strane sale, čisto da vas upoznam s određenim činjenicama što se tiče Pljevalja.

Dakle, potičem iz te sredine i možemo se složiti da stanje u životnoj sredini u Pljevljima nije na zadovoljavajućem nivou. Potrebno je dodatno raditi na tome da se stanje životne sredine u Pljevljima sanira. Ali, evo, jedna informacija za vas. Izabran je izvođač radova za minitoplanu u Pljevljima. Dakle, vrijednost tih radova u prvoj fazi je, koliko sam upoznat, pet ili šest miliona eura. U sklopu te prve faze koja bi trebalo da se završi u narednih nekoliko godina, raspisaće se i drugi tender što se tiče mašinskog postrojenja i imaćemo priliku da u fazama riješimo pitanje isključivanja jedne od glavnih gradskih kotlarnica u Skerlićevoj koja značajno utiče na zagađenje vazduha u Pljevljima, različitim polutantima, to je jedno.

Drugo, kao što znate, otprilike preko 40 miliona eura biće uloženo u ekološku rekonstrukciju prvog bloka termoelektrane. Osim toga, što se tiče zagađenja, ne možemo samo govoriti o

vazduhu iako je ono najmarkantnije u Pljevljima. Tu imamo i zaštitu vode. Da vas upoznam da je u Pljevljima u finalnoj fazi izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Radi se o projektu u vrijednosti od šest miliona eura, završeno je otprilike nekih 90% i očekujemo vrlo brzo njegovo otvaranje.

Slazemo se oko toga da u Pljevljima stanje u životnoj sredini nije dobro. Slazemo se da je potrebno što hitnije i što prije raditi ne samo u smislu prevenirajućih mjera nego dugoročnih mjera koje će to stanje životne sredine sanirati u velikoj mjeri i, naravno, ne zaboraviti da je pljevaljska klima veoma specifična u odnosu na druge gradove i da ona u velikoj mjeri doprinosi takvom stanju životne sredine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:11:47)

Zahvaljujem poslaniku iz Pljevalja gospodinu Živkoviću koji je komentarisao izlaganje Branke Bošnjak. Ona sada ima pravo da odgovori na ovaj komentar. Izvolite, poslanice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 15:12:00)

Reći ću da me ovo podsjetilo na ono kada Vlada izvještava ili lokalna samouprava - uložili smo ovoliko miliona, ovoliko će biti uloženo i ta perspektiva koju mi slušamo decenijama, ali ništa se, i to građani znaju, ili vrlo malo ide naprijed. Tajkuni i oni pajtaši bliski vlasti potrošili su na milione naših para za raznorazne stvari, a nijesu im se postavili standardi, otišlo je ono što je moglo da bude i sanirano i uljepšano i propali su neki veliki razvojni projekti zbog toga što mi ne poštujemo zdravu konkurenciju i nećemo da damo onome ko bi zaista nešto uradio nego se gleda koliko ko hoće da se ugradi i koliko kome treba procenat da ide. Ta nekakva alavost i halapljivost koja postoji, vjerovatno siromašne države, pa siromašan narod, pa kada vide pare ta pohlepa i ta zajažljivost poraste i zbog toga nam je sve ovako. Meni nikad nije bilo jasno što će nekome desetina miliona. Sada da mi date ne znam šta bih i rijetko ko od tih zna da ih uloži za nešto da kažemo da oplodi, da napravi nešto nego opet gledaju da se ogrebu i uvijek im je malo. I tu smo negdje ukleti i prokleti, inače bi bilo sve mnogo bolje da je išlo po zakonu. Imali smo mi kaznene odredbe i Krivični zakonik propisuje, ima cijelo jedno poglavlje koje se odnosi na ekologiju. Ne vjerujem da je ikad iko odgovarao ili, ako jeste, vrlo rijetko pretpostavljam. Onda ovo zagađivač plaća. Ne znam, možda će mi ministar reći koliko je uopšte od tih taksi naplaćeno. Znam kada smo ranije tražili da su to bili neki mizerni iznosi, da je to bilo smiješno, to nije trebalo ni da se predstavlja.

Ono što me još interesuje, iskoristiću priliku, koliko imate ovih ekoloških inspektora? Uvijek se žale kako te inspekcijske službe nisu u dovoljnom broju, ne znam koliko uopšte ima ekoloških inspektora na nivou Crne Gore i da li je to uopšte i dovoljan broj da se nešto uradi s ovim, odnosno da se naplate kazne i vidi stanje na terenu direktno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:14:32)

Poslanik Nikola Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.18 15:14:44)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege, uvaženi predlagači zakona,

Ne mogu a da ne kažem na početku da me raduje što je konačno jedna tema povodom koje donosimo ovdje zajednički visok stepen konsenzusa, a ne čudi, više je razloga zbog toga. Jedan od glavnih je to što je Crna Gora ekološka država i od kada je proglašena čini mi se da prilježno, što bi koleginica Vuković kazala, radimo da pravdamo taj status. Ipak, premda smo

ekološka država izazovi u pristupanju Evropskoj uniji povodom zaštite životne sredine i tih ekoloških standarda su najaktivniji trenutno u našem procesu pristupanja. Mnogo je stvari koje trebamo uraditi da bi zadovoljili kriterijume evropskih društava. Čini mi se da su dva ključna. Jedan je kome dajemo prilog ovim zakonom, a to je da uvodimo mjere, sankcije, odnosno kazne za one privrednike, odnosno industriju koja zagađuje životnu sredinu, odnosno da je ne bi zagađivala uvodimo te kazne koje povećavamo s 15.000 na 40.000 eura maksimalno.

Međutim, drugi, ako hoćete jednako važan segment zaštite životne sredine je, što je prof. dr Petar Ivanović o tome govorio, edukacija građana. Dakle, kontinuirane kampanje. Čini mi se da se ministarstvo u ovom trenutku ne može baš pohvaliti brojnim kampanjama koje imaju za cilj jačanje svijesti građana povodom zaštite životne sredine i manjeg stepena zagađenja. Mislim da tome treba posvetiti posebnu pažnju. Osim toga što ćemo nastaviti s ovim mjerama kojima ovaj zakon daje prilog moramo svi mi zajednički raditi na tome da pojedinačno štitimo životnu sredinu. Ima jedna lijepa misao koja kaže da je više od toga, odnosno da je važnije vladati državom u stvari izgrađivati državu.

Čini mi se da je Demokratska partija socijalista svih ovih godina radila naporno i uspješno da gradi državu posebno u sferi turizma. Međutim, te turističke privilegije koje danas imamo kao jedna od vodećih destinacija Evrope u turizmu i tek ćemo biti, ima sa sobom i određene izazove da svi ti privredni subjekti, odnosno hotelijeri, a naravno pričali smo o industriji i o industrijskim djelatnicima zagađuju životnu sredinu. Moramo zakonskim rješenjima apelovati na njih i raditi da se životna sredina štiti i da na taj način, a ponavljam počevši od svih nas personalno ispravimo tačnost koja kaže da planeti zemlji uvijek nedostaje samo jedno, odnosno da su višak na planeti zemlji stanovnici planete zemlje jer oni čine zagađenost. Nadam se nakon svih ovih diskusija i nakon toga što možemo ustvrditi svi da smo saglasni s tim da je ovo zakonsko rješenje dobro, da trebamo raditi dalje na unapređenju zaštite životne sredine. Zaključujem i nadam se da ćemo kada dođe red na glasanje o ovom zakonu po prvi put u ovom sazivu imati jedan veliki broj poslanika i opozicije koji će glasati afirmativno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:18:43)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Prijavio se za komentar Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 15:18:50)

Kolega Rakočeviću, kao mladom, a ja sam posvećen mladosti, svoju životnu profesiju, a bogomi i svoju porodičnu, samo vidim kakva će biti mladost, ako ona ne bude džabe da sam ja najveći genije na svijetu. Samo bih htio tri, četiri stvari da kažem, svi da pročitate rezoluciju.

To je jedan od tri najbolja dokumenta koji je ova Skupština jednoglasno usvojila u prethodnom sazivu, zajedno s Vladom, zajedno s nevladinim sektorom, zajedno sa svim, 81, svi, i da ga stavite skroz gore. Drugo, zašto sam ti globalista? I zbog ovoga.

Treća stvar, ima jedan slučaj vrlo interesantan. To je Singapur. Jedan od najčistijih danas gradova u svijetu. On je bio najprljaviji grad. Kada su uveli 100 dolara za onoga koji pljune ili baci opušak svijest se povećala.

Četvrta stvar što hoću da kažem, svi građani Crne Gore metle u ruke. Zašto to kažem? Nije gospodstvo u bogatstvu nego u čistoći. Ja sam iz Stare varoši gdje se nije mnogo cijnila pamet, a opet sam bio jedan od glavnih. Pesnica je bila glavna. Opet sam bio tu dobar, ali sam obožavao metlu i meo sam moju avliju, evo ga moj najbliži po krvi i po komšiluku i đe živimo zajedno, obožavao sam metlu, da pomognem majci. Otac mi je stalno govorio bože, Branko, obrukaćeš me, ti meteš. Što ako metem? Koja je ta crnogorska, nekakvo junaštvo, pamet i sve i stalno sam meo ulicu i avliju. Ko mi dobači prebijem ga na mrtvo. Može i tako.

Oni primitivci koji bačaju u Moraču, Zetu, Skadarsko jezero, koje ispliva do kraja u Jadransko more, gledao sam tamo kako idu sva smetlišta od ulaza u Jadransko more prema gore. Da održite zajedničku konferenciju, imate u deklaraciji zaštitu Jadranskog mora. Četvrta stvar,

tajkuni su nas ubili. Stotinu sam krivičnih prijava dao. Pare od Elektroprivrede kada su bile 20 dolar centi đe nije bilo, nijesu imali građani Crne Gore koristi, nije imao taj koji je rukovodio s Elektroprivredom i s KAP-om i ostalim stvarima ...(Prekid)... da uloži nego je to stavio u svoj džep.

Znači, primjena zakona do kraja, restriktivne mjere i mnoga načela koja su od toga da zagađivač ne proizvodi, ne plaća, ako on proizvodi pa malo i kontrolisano se trujemo i to saniramo - ok, ali ako nas on truje da mi otidemo s nekim brojem kao što smo juče napokon doznali broj karcinoma, da li od pušenja ili od KAP-a, pojma nemam. Ministre, veliki teret na vaša junačka pleća, ali ne možete ništa sami ukoliko i ova Skupština i sve nezavisne institucije i pravosuđe i NVO se ne digne gore, svi se dignemo gore. Metle u ruke.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:22:48)

Hvala, gospodine Raduloviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.18 15:23:06)

Moram samo jedan minut.

Čini mi se da će i ova diskusija prof. Radulovića ući u anale. Hvala što ste tako govorili. Čini mi se da prof. Radulović kada god isključi politiku iz svojih diskusija, a uključi stručnost onda to, zaista, dobro zvuči jer je kompetentan čovjek. Ako smo govorili ranije, a ja se s tim ne bih usaglasio, da se koleginica Vuković približava Demokratskom frontu, mislim da se ovim kompetentnim stavovima prof. Radulović približava DPS-u. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:23:27)

Hvala.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, na ovaj način smo u skladu s dogovorom smanjili broj diskutana. Samo da napomenem da su Marta Šćepanović, Jovanka Laličić, Mihailo Anđušić, Radule Novović, Milorad Vuletić, Andrija Nikolić, Branka Tanasijević, Ana Nikolić i Anka Vukićević prihvatili predlog da radimo otprilike dva sata koliko je bilo potrebno za ovu tačku dnevnog reda. Bilo je niz pitanja. Očekujem od ministra Radulović da da završni komentar i da odgovori na postavljena pitanja.

Izvolite, ministre Raduloviću.

PAVLE RADULOVIĆ (25.07.18 15:24:12)

Na početku moram da se zahvalim. Dakle, izmjena zakona, bukvalno dvije rečenice, koja tretira isključivo kaznenu politiku, odnosno mijenja gornji nivo kazne s 15.000 na 40.000 izazvala je ovoliko vrlo inspirativne polemike. Čuo sam mnoge pohvale na lični račun, jako mi je drago. Zaista, imam nepodijeljenu podršku od strane partije koja me je delegirala na ovo mjesto i pretpostavljam da me za to i delegirala. Vidjećemo, naravno. Čvrsto vjerujem u to. Nijesam mogao sam sprovesti ideju o legalizaciji niti o Zakonu o planiranju i izgradnji prostora niti sam je sam pisao, pa ni ovaj zakon. Samo sam bio čvrst u stavu da nema svrhe da se produžavaju rokovi iz potpuno konkretnog razloga kojeg smo ovdje čuli. Nema produženja roka. Štaviše, penal koji je propisan nema produženja roka. Onaj koji nije pribavio nije pribavio. Čak se i penal podiže.

Ekološki inspektor, da odgovorim leteći na to pitanje, sedam ih je u Crnoj Gori, nedovoljno, slažem se s vama. Ekološki inspektor sada ima dodatni instrument u svojim rukama. Ekološki inspektor može i da zatvori postrojenje. Dakle, sada u svojim rukama ima sve instrumente, da ga kazni, pa ako je 40.000 eura malo, a ono deset puta 40.000 nigdje ne piše koliko puta može da ga kazni 40.000 eura i za koje prekršaje.

Poslanik Danilović je postavio jedno potpuno suvislo pitanje i imam potrebu da na njega

odgovorim, zašto nam nazivi pojedinih propisa zvuče ovoliko komplikovano. Zato što jesu komplikovani. Radi se o tehničkim propisima, to nisu stvari koje se jezički stilizuju, jako volim naš jezik, ali bi bilo potpuno suludo da počnemo da prevodimo stvari koje su defakto neprevodive koje nama znače nešto, ali uopšte u tehničkom smislu ne znače mnogo.

Zahvalio bih se poslaniku Vučuroviću, ne samo da smo bliski godinama nego smo se i bavili sličnim stvarima u životu, generacijski smo bliski i vjerujem da smo i stavom bliski. Ovdje smo pominjali priču o tome da ne možemo dijeliti vazduh, ne možemo dijeliti vodu. Imam troje djece svoje, pa bih iz sve sebičnih razloga pokrenuo priču ako ni iz čega drugog. Pokrenuli smo kredit Svjetske banke. Priča da se nije mnogo uradilo, uradilo se jako puno. Ima ga mnogo, pa se zato ovo jako puno moguće ne vidi dovoljno. Tu sam pretrpio kritiku od uvaženog prof. Ivanovića, s potpunim pravom, ja moguće ne razumijem politiku do samog kraja i moguće ne radim, ako smijem to da nazovem, marketing od toga što radim, ali da kako smo potpisali ugovor nakon godina razgovora za čišćenje grita iz Bijele, dakle taj ugovor je potpisan. Glavni projekat se završava za Maljevik, reviduje se za Gradac, završavamo priču oko KAP-a, odnosno privodimo kraju priču oko crvenog mulja i tačno tu bi trebalo da se desi nacionalna deponija za opasni industrijski otpad u okvirima KAP-a. Dakle, mnoge smo stvari doveli do nekog stepena izvršivosti. Komplikovano je i tu je Daliborka u pravu, izvinjavam se što je ovako oslovljavam jer smo privatno prijatelji, tu je potpuno u pravu. Postoji jedan ozbiljan pravni galimatijas koji se ne tiče samo našeg prava i privatizacionih ugovora nego nekih međunarodnih standarda s kojim se, da kažem rječenikom uvaženog prof. Radulovića, muški borimo i zasad izlazimo s jednim pozitivnim rezultatom. Dakle, nema odložene primjene, to je prva stvar.

Što se tiče Pljevalja, neko je pomenuo Pljevlja, zagađenje. Fakat, činjeničko stanje. U Pljevljima postoji veliko zagađenje. Mene nije strah da kažem jer je to tehnika i nauka dokazala, osnovni uslov zagađenja, odnosno izvor zagađenja Pljevalja je gradska toplana u Skerlićevoj i pet hiljada individualnih ložišta. (Prekid)... kapacitet termoelektrane, te se stvari vrlo jednostavno računaju .

Dakle, atmosferski pritisak, evo prof. Radulović je tu da mi ne da da pričam neistine. Imate problem atmosferskog pritiska. Ako sračunate kapacitet rada termoelektrane, videćete da ona ljeti najviše radi. Tada su suspendovane PM čestice, njihova koncentracija je čak u zakonskim okvirima. Onda kada termoelektrana najviše radi, odnosno najviše proizvodi tada je zagađenje najmanje, odnosno defakto ga nema, u skladu je sa zakonskim propisima. Moramo imati u vidu sve. Nije stvar politike, stvar je demografije, stvar je klimatskih uslova u Pljevljima, što nije izgovor da ne treba da uradimo nešto po tom pitanju. Vjerujte mi, poslije razgovora s Elektroprivredom, mislim da smo ih imali desetine u ovih godinu i osam mjeseci. Uspjeli smo da izađemo s dozvolom i ona nije uslov. Uslovna dozvola ne postoji, bar ja ne znam da postoji, takav dokument ne postoji, ali postoji mogućnost da se dozvola oduzme istog momenta kada neko prekrši protoklol. Ta dozvola je suštinski protokol, način ponašanja preduzeća u budućem djelovanju.

Prof. Raduloviću, rezolucija koju ste napisali je ishodište mnogih stavova u dva ključna dokumenta koje je Vlada kojoj pripadam, na mom čelu, iz mog resora, odnijela u Brisel. I nacionalna strategija, i ona se vrlo komplikovano zove Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom 2016-2020. godina. To je puni naziv dokumenta. Pregovaračka pozicija obiluje ekstraktima koji su detaljnije razrađeni iz rezolucije koja je sprovedena. Nije ona džabe objavljena u Službenom listu ...(Prekid)... godine kada je usvojena. Vrlo se koristi. Nama je makar vrlo koristila.

Bilo je pitanje oko medicinskog otpada. U ovom trenutku postoji postrojenje u Podgorici, postoji postrojenje u Beranama. U ovom trenutku se radi na lokaciji i tehnologiji za zbrinjavanje patoanatomskog i, zaboravio sam termin, izvinjavam se, medicinska je terminologija, za patoanatomski znam, za ovaj drugi ne znam tačno kako se zove, dakle dvije vrste su medicinskog otpada za koje se odrađuje tehnologija i traži lokacija, dakle vrlo vodimo računa o svemu. Zato se dozvola zove za integrisanje. Ovdje se radi o integrisanom zbrinjavanju i zagađenja vazduha i zagađenja zemljišta i zagađenja vode i kontroli. Tim subjektima je dozvoljeno da kontrolisano u određenim procentima zagađuju, odnosno emituju nešto....

Još jedna stvar s kojom moram da vas upoznam. Mi smo u saradnji s UNDP-om, odnosno Institutom Hrvoje Požar već smo pokrenuli osnivanje eko fonda i završavamo čitavu strukturu u

kojoj će biti ...eura za cigarete jer se ne odnosi na fizička lica, ali se odnosi na sva pravna lica kojom se formira eko fond.

Na kraju ono što bi moralo biti na početku, pomenuli smo primitivizam u nekoliko navrata ovdje. I ja sam porastao u Staroj Varoši mada izgledam dosta oronulo, nisam toliko star, ali se sjećam vremena kada smo pili vodu iz Morače. Dakle, protiče ispod kuće u kojoj sam rođen, mi smo pili vodu iz nje. Ne mogu da se složim s vama da je Milo Đukanović ili bilo ko drugi bacio na koljena Željezaru. Željezaru je na koljena bacilo hiljade razloga, a vjerujte mi ponajmanje bilo ko od nas personalno. Možemo da otvorimo i tu raspravu. Kažem vam još jednom, ponajmanje on lično. Poslanik Sekulić je pomenuo dio od razloga, ima i nekih drugih djelova koji moguće nijesu dodatno popularni za pominjati. U nekom trenutku smo bili zatvoreni sa svih strana svijeta. Da smo imali zlatnu fabriku, ako ona nije mogla da proda nikome ništa što proizvode nije mogla preživjeti posebno toliko dug vremenski period. Ali, da ne ulazim, meni ta strana politike nije jača strana.

Dakle, još jednom izuzetna zahvalnost za ovako živu raspravu. I dalje sam tu, i dalje tvrdoga stava, to nam izgleda dođe ova Katunska nahija, otruje ljude, tamo je dosta kraški predio, nemamo taj osjećaj mirnoće, ali tu sam da odgovorim i odgovaram za sve što radim, uz podršku svih kolega, hvala im na tome. Hvala svima.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (25.07.18 15:34:35)

Zahvaljujem ministru Raduloviću i svima koji su učestvovali u ovoj zbilja konstruktivnoj raspravi. Na ovaj način smo završili ovu tačku dnevnog reda i o njoj ćemo glasati narednih dana.

Sledeća tačka dnevnog reda je **Predlog zakona o izmjenama Zakona o visokom obrazovanju**. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Andrija Popović, Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković, Radule Novović, Bogdan Fatić, Ervin Ibrahimović i Adrijan Vuksanović. Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Andrija Popović, Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Otvaram pretres. Da li jedan od poslanika želi dati dopunsko obrazloženje?

U ime predlagača, dajem riječ Andriji Popoviću. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 15:35:25)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Evo vidite, potpredsjedniče, sada je smjena vas potpredsjednika, kako me sada nijeste zaboravili, a čuo sam da ste našli sve one moje prijave za diskusiju. Vjerujte, meni trebaju sati i sati da priprelim diskusiju, a vi me tako često zaboravite, ali vjerujem da to nije bilo namjerno.

U ime predlagača koje je potpredsjednik i pročitao, ponoviću, podnosimo Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Samo da kažem da ga je podržao jednoglasno Zakonodavni odbor i matični Odbor prosvjete, kulture, nauke i sporta. Zakon o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju predlaže se u cilju omogućavanja da studenti koji su započeli studije prema nastavnom planu i programu koji je važio prije primjene početka bolonjske deklaracije mogu pod istim uslovima započete studije i završiti. Prema nastavnom planu i programu koji je važio u vrijeme upisa na prvu godinu studija do kraja studijske 2018-2019. godine i tako izbjegnute poteškoće u slučaju prelaska na važeći obrazovni sistem usklađen s principima bolonjske deklaracije.

Veliki broj studenata koji je studije upisao po starom sistemu studiranja, a nije do sada uspio da ih dovrši, što je posebno komplikovano kada su u pitanju studenti fakulteta poput medicinskog, suočavaju se se nezgodnom situacijom koja im može degradirati do sada učinjene napore. Komplikovana finansijska, porodična ili neka druga objektivna okolnost najviše je uticala na takve probleme studenata i ona se mora uvažiti. Prije dvije godine ovakvih studenata, odnosno studentkinja je bilo, po našim saznanjima, više od 200, najviše s Medicinskog, Pravnog i Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Pretpostavlja se da je u tih dvije godine veliki dio njih diplomirao,

ali ih je ostalo prilično. Na žalost, od Ministarstva prosvjete nijesmo zvanično dobili koliko je tzv. studenata po starom ostalo iako je Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport zvanično tražio od Ministarstva prosvjete. Takođe, vjerujem da je ovo poslednje produžavanje roka za studente po starom nastavnom planu, godinama unazad to radimo, a matični Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je povodom toga usvojio i određene zaključke koji će biti kasnije i prezentirani. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:39:05)

Zahvaljujem, kolega Popoviću.

Izvestioci odbora su Jovanka Laličić, Zakonodavnog i Andrija Popović, Odbora za prosvjetu, nauku i kulturu i sport.

Da li izjaviteljka želi dopunsko obrazloženje? Ne.

Prelazimo, onda, na dalju raspravu.

Imamo šestoro prijavljenih. Prvi je kolega Radule Novović, a neka se pripremi kolega Branko Radulović, onda koleginica Branka Tanasijević, pa koleginica Branka Bošnjak, Aleksandra Vuković, Goran Radonjić i kolega Adrijan Vuksanović. To je spisak prijavljenih do sada.

Izvolite, kolega Novoviću.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 15:39:51)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovane građanke i građani, uvažene kolege,

Mislim da je već kolega Popović u svom obrazloženju naveo motive koji su nas podstakli da uvažimo ovu inicijativu kojom su se studenti obratili parlamentu i da je stavimo kao predlog pred sve poslanike. Svi smo imali, moram priznati, na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport podijeljena osjećanja u vezi s tim, ali smo ipak odlučili da učinimo iskorak i da kroz ovaj predlog pokušamo da izađemo u susret zahtjevima studenata istovremeno donoseći dva zaključka koja ću, kako je naveo uvaženi kolega Popoviću, pročitati.

1) Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport poziva studente koji su započeli studije po studijskim programima koji su važili prije početka primjene Bolonjske deklaracije da u toku studijske 2018-2019. godine iskoriste šansu koja im se pruža usvajanjem Zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju i završe studije po programima koji su važili prilikom upisa na studije;

2) Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je odlučio da naredne godine neće pokretati pitanje mogućnosti produžetka roka za završetak studija studentima koji su započeli studije po studijskim programima koji su važili prije početka primjene Bolonjske deklaracije.

Nevezano za ovo, htio sam da ovu priliku iskoristim da nešto kažem o mojim impresijama o sprovođenju Zakona o visokom obrazovanju u zadnjih godinu dana jer otprilike prošlo toliko od kada je u ovom visokom domu donijet set, tako su nazvani, reformskih zakona iz oblasti obrazovanja. Posebno bih, s obzirom na temu, naveo nekoliko podataka o implementaciji Zakona o visokom obrazovanju. Prije svega da kažem da u Crnoj Gori ukupno na državnom i na privatnim univerzitetima studira 20.250 studenata. Na magistarskim studijama trenutno se nalazi njih 617, a na doktorskim 52. U prethodnom periodu realizovane su značajne reformske aktivnosti koje treba da doprinesu unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja, boljoj povezanosti stručnog i visokog obrazovanja i, u konačnom, stvaranju kadra koji će odgovoriti potrebama društva.

Skupština Crne Gore je 29. juna prošle godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju. Suštinski cilj izmjena i dopuna Zakona je rješavanje problema neusklađenosti obrazovanja s potrebama tržišta rada, odnosno problema nezaposlenosti. Ovim zakonom su propisane besplatne studije na javnim ustanovama za studente osnovnih studija koji su upisani 2018. godine i tada je preko 3.500 studenata upisano na prvu godinu osnovnih studija na Univerzitetu Crne Gore dok će master studije po reformisanom modelu studija biti besplatne počev od studijske 2020. godine. Izuzetno važna novina koja je uvedena u 2017. godini je

zastupljenost praktične nastave u obimu 25% kao obaveznog dijela studijskog programa, što će omogućiti studentima da stiču neophodna praktična znanja i vještine tokom studiranja.

U cilju unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja i obezbjeđivanja nezavisnosti i transparentnosti rada u ovoj oblasti Vlada Crne Gore je donijela odluku o osnivanju, po prvi put, agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja. Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem se realizuje već sedmu godinu. Prema analizi koju je sproveo Ministarstvo prosvjete u saradnji s Poreskom upravom, a koja se odnosi na četiri godine realizacije programa od 14.252 korisnika programa 6.865, odnosno 48% je nastavilo radni angažman. Da ova država vodi računa o studentima saglasno savremenim normama u obrazovanju rječito govore i ova dva podatka. Prvi je da su sprovedene aktivnosti za izvođenje građevinskih radova za prilagođavanje objekata osobama s invaliditetom i po tom osnovu uloženo je 220.000 eura i biće finiširani ove godine, a za studijsku 2017-2018. godinu, nije ni ovo nevažno napomenuti, dodijeljeno je 3.400 studentskih kredita.

Dakle, Vlada Crne Gore i resorno Ministarstvo prosvjete obrazovanju uopšte, a posebno visokom obrazovanju poklanjaju veliku pažnju. Naravno, ovo nije proces koji se završava jednom za svagda. On zahtijeva stalnu brigu i stalna ulaganja. Upravo zato je važno nesumnjivo i dokazano opredjeljenje Vlade da se obrazovanje izdigne na nivo prioriteta jer to garantuje ... (Prekid)... daljim ulaganje, odnosno razvojem ovog važnog segmenta. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:45:00)

Zahvaljujem, kolega Novoviću.

Sledeći govornik ili poslanik koji uzima učešće je kolega Branko Radulović. Izvolite, kolega.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 15:45:10)

E, stvarno ne znam što čovjek da reče. Stvarno ne znam. Da li da uvijek kažeš hajde pa ćeš to sutra pa ... potomstvo, da li da budeš otac kao Šveđanin, da li da budeš kao Japanac koji ga prati od pozadi, da li da bude kao Crnogorac koji da sve detetu, a za sebe ništa, pa onda onaj sa Zapada kada dođe u Crnu Goru veli znate li u čemu se razlikuje Crnogorac od nas Norvežana, što njegov sin ima više nego što on ima. Znači, ljudi, sve. Ovo sam radio s kolegicom, pet, šest puta smo radili.

Desilo mi se ove godine, došla jedna osoba, gledam je sada, je li ovo neko ko je došao za ispit da polaže i sada neću da uvrijedim tu osobu. Bilo je i drugih, mlađih, da li je ovo neko došao po svoje dijete, s ocem i s majkom. Ostao sam bez riječi i vidio da ona polaže kod mene, put 40 godina. Ako nađemo ide ovo u svijetu da svoju decu mi kao roditelji ili mi kao profesori ili mi kao poslanici kvarimo, niđe to nema na svijetu i unišćemo potomstvo. Neću sada da kažem neću zato što sam tome posvetio cio život. Ali, ljudi, ovo je apsurd. Ako ide nađete u svijetu da ijedan univerzitet više od pet ili šest godina, koliko su redovne studije četiri godine ti dopušta da ti studiraš i da mu ukineš pravo na studiranje, evo ođe. Što će znati ta osoba od 40 godina iz osnove metalurgije s prve godine koju je slušala prije 25 godina?

Znaš što ja uradim? Većinom kod mene dolaze jer imam te tobož najteže predmete na četvrtoj godini, trećoj u stvari, pa petoj sada koja je po bolonji, dabogda da nikad nije dolazila i na magistarskim i na doktorskim, moraš da znaš svu fiziku, prirodne nauke, geologiju, moraš da znaš svu metalurgiju, matematiku, takvi su predmeti koje ja polažem. Fino uzmem moje knjige pošto nikad nisam naplatio svoje knjige studentima, pa se potpišem i rečem - ako te neko ikad pita iz metalurgije, jer počne šakama da se bije, vidim 40 godina, zbog vas neću biti inženjer, ako te ikad išta neko pita iz metalurgije nemoj odmah odgovarati, odgovori šutradan. Prelistaj te moje knjige, pa mu odgovori tada. Znači, ostajem bez riječi.

Mi prema našem potomstvu zapošljavajući ga na ovaj način, a ne na drugi način, dajući mu diplomu na ovaj način, a ne na drugi način, dajući mu imetak na ovaj način, a ne na drugi način, sve više postajem Šveđanin, sve više postajem Amerikanac, ne zbog toga što manje volim svoju djecu i svu djecu Crne Gore nego zato što ćemo ih uništiti, pokvariti. Što smo napravili ovima ne

znam koliko ih ima? Druga stvar, sada će me zvati ... po starom programu. Ti profesori su umrli ili su u penziji ili su neđe otišli ili ne znaju, ako ih je uhvatio nekakav neurološki problem, pojma ti oni nemaju, ne znaju kako se zovu, to ti je život. Ko će im dati ocjenu? Komisija, ovamo, onamo. Nemoj slučajno ko ovo iduće godine da pokrene. Mi smo svaki put zborili e, časti mi, ovo je poslednji put. Nemoj ko ovo do godine da pokrene, a vi uzmite knjigu u ruke ili batalite to.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:50:00)

Hvala, kolega Raduloviću.

Ne znam posle vašeg govora da li da primijenim princip Branimira Gvozdenovića ili da nastavimo s radom. Predložio bih, onda, da idemo po mom principu, a to je da je sledeći govornik koleginica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.18 15:50:23)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Ono što ću reći na početku je da se potpuno slažem s poslanikom Radulovićem. Tačno je da smo vi i ja i još grupa koji su bili predlagači pet, šest puta predlagali produženje roka studentima koji su započeli studiranje prije uvođenja Bolonjske deklaracije. Takođe je tačno da je Skupština Crne Gore uvijek jednoglasno prihvatila predlog takvog zakona, a imam utisak da ćete i vi glasati ovoga puta. Opet idemo na ono ovo je, zaista, poslednji put, a ja tvrdim da će to biti kada sam ja u pitanju jer nemam dilemu da više neću biti predlagač ovakvog zakona. Sve što ste pomenuli kao argumentaciju u prilog da su ti studenti ipak iskoristili mnogo godina, devet, koje smo im mi iz Skupštine Crne Gore dali kao šansu da završe studiranje, da je bilo neophodno da završe svoje obaveze.

Međutim, zbog čega sam se javila i rekla da ipak želim da govorim na ovu temu je što mi se javio jedan broj studenata kao i svim članovima Odbora, svako od nas je dobijao od studenata mejlove gdje su nas oni obavještavali koji su razlozi zbog čega bi bilo neophodno produžiti rok za još jednu godinu. Među njima je, recimo, bio jedan student koji je bio obolio od najteže bolesti. Napravio je pauzu u studiranju i vrlo je teško vratiti se posle takve drame i nastaviti studiranje. Ja sam poštovala njegovu odluku i smatrala da makar bio samo on taj kome ćemo dati šansu da smo dužni da to uradimo. Takođe, bilo je i onih koji su zbog rađanja djece, proširenja porodice, smrti u porodici. Mnogi razlozi o kojima smo razgovarali prethodnih puta, ali ovoga puta su, takođe, uticali na mene da budem u funkciji predlagača ovog zakona, reći ću još jednom samo još ovaj put.

Prema tome, nadam se da će studenti shvatiti da je neophodno da završe svoje obaveze u predloženom roku, a to je do kraja studijske 2018-2019. godine i da više ne očekuju da će im poslanici Skupštine Crne Gore produžavati rok za studiranje.

Jedino s čim se ne slažem, kada ste vi u pitanju, rekli ste šta će on s 40 godina da uči. Smatram, a znam da i vi to mislite, da ljudi s 40 godina i te kako imaju kapaciteta za učenje, za unapređenje svog znanja i da je koncept cjeloživotnog učenja evropski koncept koji je prihvatila i Crna Gora i pojedinci koji vode računa o sebi. Dakle, neko permanentno obrazovanje u stvari je nešto na čemu trebamo raditi. Ja bih izuzetno poštovala bilo kog čovjeka iz Crne Gore koji bi, kao što se to dešava u zemljama Evropske unije, upisao fakultet s 40 godina jer je možda iz nekih razloga o kojima ne bismo sada vodili raspravu, upisao studije s 18 godina, možda tada nije ni znao šta želi, nije se potpuno ni pronašao, a nekada i roditelji svoje ambicije prenose na svoju djecu pa djeca upisuju studije koje su san njihovih roditelja i onda u nekim godinama, četrdesetim, pedesetim, šezdesetim, ima i takvih primjera u Evropskoj uniji, započinju studiranje onih fakulteta za koje smatraju da su nadareni i da u toj oblasti još mogu dati neki doprinos. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:53:57)

Izvolite, kolega Raduloviću, imate komentar.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 15:54:01)

Koleginice Tanasijević, imam problem što mi je brža pamet od usta i to mi je genetski. Znači, mravlja kiselina mnogo luči, a jezik mi nije brz, a onda mi kažu pojedini izbaci tri informacije, pet informacija, ako izbacim sto informacija onda džabe, to se sve prospe lijevo, desno. Tako da možda nisam bio dorečen. Kada kažem od 40 godina da se neko vrati 20 godina da uči osnove iz nekih studija je katastrofa, on ne zna to. Kako će se nadgraditi, to kažem. Za vječito učenje, tek sam sada krenuo da studiram neke stvari. Znači, cio život uči. Zato, oni koji promoviraju politički neke partije, da se onaj ko ima 22 godine, genije koji je završio fakultet sa 6,5 ili 7, da je popio svu pamet svijeta, taj ne zna ništa. Onaj koji je s 10, pa onda ima veću predispoziciju da dočera tamo neđe do 60-70. da nešto nauči. Tako da je učenje majka nauke, uči, cio život, uči, u nečemu je barem i Lenjin bio u pravu.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:55:29)

Koleginica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.18 15:55:33)

Praktično da nema potrebe da odgovoram prof. Raduloviću na ovaj komentar. Sve ono što ste saopštili slažem se s tim, da čovjek bez obzira na godine treba da radi na svom mentalnom kapacitetu i da ga stavlja u funkciju. Na kraju, svi oni ljudi koji se ponašaju na takav način, kako ste to obrazložili i vi i kako sam to i ja u mojoj diskusiji rekla, oni su potpuno mentalno svježi, oni uspijevaju da pruže doprinos na svaki mogući način i s 40, 50, 60 godina, u stvari u dementna stanja najčešće ulaze ljudi, ako se ne radi o genetici ili o bolesti, oni koji ne rade na sebi.

Prema tome, imamo intelektualaca koji imaju i po 85 i više godina, a koji mogu mnogim nazovi intelektualcima održati predavanja. Prema tome, kao i vi pozivam studente da uče, pozivam svu Crnu Goru da uči jer znanje je najveći resurs jednog društva. Bez znanja nijedno društvo ne može naprijed.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 15:56:31)

Sledeća je koleginica Branka Bošnjak, a onda neka se pripremi koleginica Aleksandra Vuković.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 15:56:39)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kada je stigao ovaj predlog, što su i kolege pričale, a ja malo i duže pamtim zato što znam na Univerzitetu u početku nije trebao zakon da bi se produžavao ovaj rok nego se produžavao i Senat Univerziteta. Tako da ovo produžavanje traje deceniju. Sigurno ako ne i više. Sjećam se i koleginice Vuković, ispred Rektorata je bio organizovan protest tih apsolvenata da se produži još neka godina i sjećam se da ste vi s Filozofskog, ne mogu se sjetiti tačno koja godina je bila.

Poenta je u tome što, ako se pravilno poštovao zakon, ovi ne bi bili studenti, gube status studenta jer ne možeš ti da studiraš sto godina. Oni su apsolvirali i oni po pravilu gube status studenta. Ono s čime se ne slažem da su oni, znajući kakvo znanje i kakva prosječnost sada izlazi s univerziteta po Bolonji, znam da pola ovih što su stali imaju veći kvantum znanja od onih što završavaju. Vjerovatno u nekom periodu zbog nečega su odustali i žao mi je da ne završe zato što sam svjesna da su studioznije radili, da je bio kvalitet bolji, da su kriterijumi bili stroži i da su oni to

savjesnije radili nego što se sada radi. Onda je i tehnologija uznapredovala. Vi znate više nisu kvitice nego imamo razne bubice koje se vade, evo doktor zna, vakuumom ih je potrebno izvaditi iz uha, razne metode koje svi studenti uvijek su koristili, makar ovi s naših prostora. To negdje u inostranstvu nije slučaj. Njima ne pada na pamet da ništa švercuju jer oni jednostavno hoće da nauče i bore se za znanje, a nije im bitna diploma. Kod nas je to obrnuto. Bitna je diploma, znanje nije bitno.

Samo od ovih izmjena zakona gdje ste naveli, u Zakonu o visokom obrazovanju, pa Službeni list 4414, 5214, 4715, 4060, 4217, 7117 od ova četiri su samo izmjene vezane za ovaj rok. Šta sada da kažem?

...sam ljuta zbog toga što se svake godine to produžava. Znam da ima pojedinačnih slučajeva vrlo opravdanih, vjerovatno za to, ali to stvara problem i organizaciji na Univerzitetu. Ovo što je profesor rekao izmijenjeni su potpuno planovi, programi i pojedini predmeti više ne postoje ili su podijeljeni na dva predmeta ili su promijenili naziv ili je promijenjena literatura odnosno promijenjen je program. Nema tog profesora, otišao je u penziju, više ga ne interesuje, treba da se nađe indeks, treba studentska služba da nađe prijave iz ko zna koje godine i da se vidi tamo, to stvara strašne probleme zaposlenima na Univerzitetu.

Sa druge strane mi je žao te ljude, a negdje mi je milo da oni hoće da završe i da imaju još želju da završe, nekako da se nađe neki kompromis između toga na kraju i ne postoji, postoji samo ovo da im damo da po starom i da napravimo problem ili drugo, jer oni su svi apsolutni. Niko od njih nije, nije to prva godina, jer se ne bi dozvolilo da se organizuje druga, treća ili četvrta godina da se sluša nastava, jer ne može po starom sistemu. Evo imala sam i ja neku studentkinju koja je bila mnogo bolja od pola onih koji su po Bolonji, vjerujte, jer hoće da uči studiozno i sjeća se i sramota je da se ne prisjeti nekih stvari i onda mi bude žao, ali nekako vidim stvaramo problem, olijenili smo ih, jednostavno, evo neka bude završeno sa ovim da negdje garantujemo svi da sledeće godine stvarno nećemo prihvatati ovo, jer nisu srećni na univerzitetima kad mi ovo donesemo zbog toga što se stvara problem, a prošlo je toliko godina, ti su ljudi najmanje blizu 40 godina koji bi sada trebali da se pojave i da završe ovaj fakultet. Približiti će im se i nekakvi uslovi za nekakvu privremenu penziju, pojedinima, a možda su pojedine od ovih i imale i onu za majke ne bi me iznenadilo da su koristile onu naknadu za majke s troje i više djece. U svakom slučaju nije problem, uvijek gledamo da se izađe u susret i meni je uvijek milo da što više ljudi završi fakultet i ja imam malo razliku u odnosu, mislim da su ovi ozbiljniji, studiozniji, ali nemojte više jer mi ispadamo neozbiljni, stvarno ispadamo neozbiljni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:02:03)

Izvolite, kolegince Vuković, imate komentar.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 16:02:09)

Ne komentar, mislila sam da ste me prozvali prije, izvinjavam se. Najavili ste diskusiju.

GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:02:16)

Nemate potrebe.

Znači, zahvaljujem se kolegini Bošnjak i najavljujem kolegincu Vuković. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 16:02:22)

Potpredsjedniče Nimanbegu, naravno da se izvinjavam s obzirom na to da me nijeste najavili a ja sam prije roka ustala.

Pa evo imam potrebu da kažem zaista u prilog i priči kolega iz opozicije i kolega iz mojih

poslaničkih klupa i koleginica naravno. Više motiva nas je navelo da podržimo opet ovaj zakon, a naravno saglasna sam apsolutno i hajde da održimo riječ i da više nas govori danas o ovoj temi upravo zbog toga što hoćemo da kažemo res non verba, znači, stvarno hajde da svoje riječi od danas sprovedemo u djelo. Hoćemo, stavili smo ovaj zakon na dnevni red, hoćemo da vam izađemo u susret da dobijete još godinu dana šansu kako bi ste priveli kraju svoje studije i zaista ne želim da ulazim u motive i da nešto što je u ovom slučaju opšti interes svodim na pojedinačne slučajeve. Svako od nas je dobio poruku, svako od nas je dobio mail, opravdanja su bila različita ali meni je jedini razlog koji me motiviše da podržim ovo potreba tih studenata i studentkinja da nastave svoje studije.

S obzirom na to koliko su studirali pravo da vam kažem i uvijek ponavljam, to je jedna od mojih omiljenih ..., odgađanje je najgora podvala vraga. Nijesmo svjesni toga, ali svjesna sam i činjenice da među kolegama mojim bivšim sa Odsjeka za srpski jezik i književnost koji su mi se obratili a koji još nijesu završili studije jesu oni koji su zaista bili dobri studenti za sve vrijeme našeg studiranja. Ja nijesam ulazila u razloge zašto oni nijesu završili fakultet na kraju, ali ne samo da taj prosjek koji, po mom mišljenju, inače nije nikakav pokazatelj nečijeg kvaliteta niti juče niti danas, ali u formalnom smislu jeste važan jer znamo da je stari školski sistem podrazumijevao da ni magistarske ni doktorske studije ne može upisati neko ko ima prosječnu ocjeni ispod 8,5. To pravilo je postojalo i iskreno ja sam bila vrlo prilježna da podržim to pravilo ali evo vidimo da smo neka pravila izmijenili. Ako su ta pravila učinila da se na bilo koji način poboljša sistem obrazovanja u Crnoj Gori ja mu se radujem, no vrijeme je najbolje ili majstorsko rešeto pa će pokazati kakva su bila ta rješenja.

Ne bih, takođe, govorila ni o tome da li je dobra ili nije dobra Bolonjska deklaracija, je li dobro da danas naši studenti imaju priliku da završe fakultete sa 22 i da budu doktori nauka sa 28 godina. Naravno, mi živimo u jednom vremenu koje je podleglo brzini i mi znamo da je brzina jedna od osnovnih karakteristika ovog vremena. Ne znam da li sa 28 godina neko zaista može da ima uvide. Ja inače gledam da crnogorsko društvo i uopšte kad mislim i politički i kad mislim o kulturi najmanje razmišlja o procesima, sve se svodi na neke slučajeve, dakle, kad bi smo možda istoriju i kulturu sagledavali u nekom dubinskom strukturnom smislu onda bi smo i bolje izašli na kraj sa problemima koje svi mi imamo.

Da mi je neko rekao da ću u ovom parlamentu pomenuti jednog, mogu da kažem slobodno, subverzivnog pisca, jednog Sarajliju koji je na žalost mlad umro - Darija Džamonju ne bih vjerovala. Ja sam pomenula njega baš u prilog priči koleginice Branke Tanasijević. Naime, on je imao jednog đeda, to je izvanredni sarajevski pisac, bio je boem, imao je neveseo život, sam je rekao da je umro 1993. u Sarajevu, a znamo zbog čega se u Sarajevu i mentalno i fizički umiralo tih godina. Primjer njegovog đeda Petra, mi je ostao onako kao nešto veoma neobično i čini mi se i potrebno ispričati i građanima i građankama Crne Gore. Naime, pošto je Dario Džamonja bio izuzetno darovit čovjek, ali nije imao formalno obrazovanje, nije imao nikakav fakultet, a pošto je njegov đed Petar poticao iz tog vremena kada imati fakultet je značilo biti potvrđen u društvu i imati određeni društveni status on je kazao, pa pobogu Dario ajde neki fakultet završi, evo da vidiš da se to može ja ću se spremi za prijamni ispit i izaći na prijamni ispit i dokazati ti i pokazati da ja u ovim devedesetim godinama mogu studirati i redovno završiti fakultet. Đed je to učinio, stvarno, upisao je fakultet i krenuo je dobro da studira, Dario ipak nije poslušao đeda. Prema tome može se učiti, uvaženi profesori i kad imamo 30, i 40, i 50 godina. Cjeloživotno obrazovanje je veoma važno. Mislim da svi mi ovdje pokazujemo i svojim djelima i svojim životom da i te kako i redovno čitamo i da u stvari to čitanje drži zdravom i našu mentalnost i najzad na neki način uspijeva ...(Prekid)... naš jezik kako bi smo eto obogatili svoj rječnik. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:07:27)

Hvala Vam, koleginice Vuković.

Na Vaše izlaganje komentar ima koleginica Branka Bošnjak.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 16:07:33)

Zahvaljujem.

Htjela bih samo da iskomentarišem ovaj dio za Bolonju, malo sam možda bila ja nedorečena, a možda ne znam da li je bilo upućeno meni, ali ja sam nekako to doživjela.

Što se Bolonje tiče ja sam bila jedna od zagovornica da se uvede bolonjski proces, jer sam imala priliku na zapadu da vidim kako to funkcionira i tamo to funkcionira dobro i to je nešto što je funkcionalno i što je nama trebalo, ali mi smo uveli Bolonju na crnogorski način, a ne Bolonju kakva je trebala da bude i to je odgovaralo negdje i profesorima koji nisu mijenjali svoj način ni predavanja, maltene da se nisu, izuzev administrativno u ukucavanju onih poena i drugačijih ocjena, nisu mnogo primijenili nastavu svoju, odnosno eks katedra. Sa druge strane, studenti su naši to doživjeli kao neko sredstvo samo se pismeno, uglavnom u pisanoj formi polaže, nema usmenih ispita, što je meni bilo u početku nevjerovatno da neko završi pravni fakultet a da ga vi ne čujete kakva mu je retorika, kako priča ili književnost. Kao što mi je sad nevjerovatno kada čujem da se na odsjeku za engleski jezik i književnost maltene priča sve na našem, da nema puno priče. Hoću da kažem da mi smo to izvrnuli i napravili da to nije funkcionalno i da to ne djeluje onako kako je trebalo. To je bilo dobro zamišljeno ali nisu krivi samo studenti, krivi su profesori, prije svega profesori i ona neka raspodjela što mora biti ovoliki procenat onih, i za to danas imamo prosjek 10 oko 20, 30 studenata po završenoj godini. To je nenormalno, ne može svak da ima 10, to je neprirodno. Ali, to da bi se zadovoljio taj određeni procenat. Što se cijelog životnog učenja tiče, tu sam za. Ja negdje i lično kad sam htjela da upisujem fakultet igrom nekih slučajnosti sam upisala metalurgiju a htjela sam medicinsku biohemiju. Kad sam završila ja sam zavoljela metalurgiju, završila i svidjelo mi se to. Ja sam htjela tada da se vratim da upišem medicinsku biohemiju, imala sam taj žal, ali ajde odlučila sam ipak nešto kao racionalno da idem na magistarske i na doktorske.

Sad evo ovo ovdje radeći imam želju za pravnim fakultetom iz razloga što me često zalijepe pa kažu nisi ti pravnik to ne može, nije to tako, kao da su samo pravnici u Skupštini. Eto imam želju, možda i upišem. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:10:32)

Hvala kolegice Bošnjak.
Koleginice Vuković izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 16:10:36)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Zaista nemam ni jednu tačku u vašem izlaganju o kojoj bih polemizirala. Naprotiv, vrlo bih dala u prilog vašoj priči jer čini mi se da je veoma važno s obzirom na to da evo posljednjih deset godina svako malo slušamo o nekim plagijatima, o ovome i onome, da u suštini naši učitelji i učiteljice u osnovnim školama zapravo mnogo prije toga, zato što obrazovanje počinje toga i od treće godine kad naši učenici danas uče engleski jezik, zbog čega sam ja veoma srećna i smatram to jednom od najznačajnijih tačaka izmjena reforme naših zakona koji se odnose na obrazovanje zbog toga što ne živimo mi ni početak dvadesetog stoljeća ni vrijeme okupacije, jer kako bi Petar Kočić rekao "ukopacije", nego živimo u jedno slobodno vrijeme kada kao nezavisna država opredjeljujemo svoj međunarodni subjektivitet i đe ćemo i s kim ćemo se udruživati. Misim da je to jedan od važnih momenata što ste pomenuli da treba i na Odsjeku za engleski studirati na engleskom, a i u osnovnoj školi i prije toga intenzivirati učenje. I ne samo engleskog jezika, molim vas. Evo ja govorim i engleski i ruski, dakle svih jezika koji će doprinijeti da naša deca budu što obrazovanija. Ako se sjetimo svojih najobrazovanijih ljudi u istoriji, evo pomenuću samo Petra I Petrovića Njegoša, pa oni su govorili više jezika i time što su bili poliglote u stvari učinili da i oni Francuzi ako se sjećate, koji su tada pokušavali da okupiraju Crnu Goru, zastanu pred duhovnošću jednoga Petra I Petrovića Njegoša.

Ali, ono što mi je jako važno i hvala vam na prilici da to kažem, kolegice Bošnjak jeste, ako naši učitelji i učiteljice zatvore oči pred tim što neko bezazleno "prepisuje" i ako naši profesori na univerzitetima zatvore oči zato što neko ima te bubice i što švercuje, kako se to popularno kaže među našim đacima, učenicima i studentima, onda on u stvari otvara put za svaku moguću vrstu prevare. Jer, vi u stvari time formirate ljude koji će biti skloni prevarama. Dakle, da ne citiraju, da ne navode tuđe misli. Vjerujte i u nekim novinskim tekstovima kad dajem neki bezazleni tekst za novine staviću pod znake navoda ono što nije moja sintagma. Jer znamo da su neke sintagme karakteristične.

Dajte da poručimo sa ovog mjesta i dajmo u stvari vjetar u leđa svim profesorima koji imaju tu vrstu potrebe da ne kazne u nekom najstrožem smislu nego da jednostavno ukažu mladim ljudima da nije u redu na taj način varati jer ćete u stvari pretvoriti te ljude sutra u prevarante na svim nivoima. Dakle, sve počinje stvarno prvo iz naših porodica kada nam roditelji kažu - da u redu je, pa odu da se svađaju sa profesorima i profesorkama koji su kaznili te učenike i zašto su im pobogu oduzeli te bubice itd. i ako budemo na taj način se odnosili i vaspitavali našu decu, onda ćemo imati obrazovanu decu, jer je prije svega važno da to budu vaspitana deca, onda će doći obrazovanje. Najzad obrazovan je onaj čovjek koji ima obraz. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:13:51)

Hvala i vama.

Kao što sam i najavio sada je poslanik Goran Radonjić na redu i poslije njega poslanik Adrijan Vuksanović i time zaključujemo raspravu i Andrija Mandić.
Izvolite kolega Radonjić.

GORAN RADONJIĆ (25.07.18 16:14:07)

Zahvaljujem.

Da kažem najprije mislim da bi bilo bolje da je predlagač ministar prosvjete, pa bi bilo prilike da se porazgovara malo uopšte o sistemu prosvjete.

Kao neko ko ispituje studente, ove koji će biti obuhvaćeni ovim zakonom, da kažem odmah da podržavam da se to produži, a ostaviću da kad dođu kod mene kao što dolaze sve ređe i nadam se sve manje da im kažem šta mislim o tome da se studira preko 15 godina u našim uslovima. Istovremeno želim da kažem da imamo primjere u svijetu gdje je zapravo nezamislivo da se ovakvi zakoni moraju donositi jer je kontinuirano inoviranje programa kako na nivou studijskog programa kako se kod nas zove ili katedre i tako i na nivou samog predmeta. Dakle, u Americi vam omogućavaju da studirate tempom koji vi želite. Ako želite jedan kurs po semestru - studirajte. Svi smo valjda vidjeli makar nekad u životu prilog kad je neko od 70 godina završio fakultet. Dakle, ne treba da se ograničava nego da se omogućava. Kod nas se mora zaknom omogućiti da neko po starom sistemu i dalje završava zato što je novi sistem toliko radikalno različit od starog da on ne može lako da pređe na novi, u tome je problem. Kod nas je, međutim ovo sad prastari, jer je od prošle godine novi, znači imamo stari, prastari i novi. E sad, svaki put je isti problem.

Ja sam pripadam generaciji koja je doživjela mnogo reformi, preživjela na žalost mnogo reformi, od šuvarica pa usmjerenog, pa jednog tipa studiranja, drugog tipa, trećeg tipa, i svi su ti zahvati bili vrlo radikalni a imali su jednu zajedničku crtu. Svi su pravljani tako što se odozgo neko sa vrha, sa vlasti, sa moći sjetio da sistem ne valja i radikalno ga promijenio. Niko ne pita nas koji smo u sistemu bilo kao predavači, bilo kao studenti, bilo kao naučnici, šta mi mislimo i zato se na kraju svede da se sve radi na brzinu često sa velikim greškama.

Prošle godine je ovdje sveobuhvatna reforma izvedena, a svi se sjećamo skandala da su prepisivani programi iz Hrvatske, pri čemu ja ne samo da osuđujem prepisivanje, nego i razumijem zašto. Jer sam i sam bio u situaciju kada su inovirani programi da mi stižu stalno imejlovi u petak uveče, da do nedelje moram da napišem ishod učenja. E, pa onda, osim ako ste zaista toliko u materiji godinama, ako ste se baš usavršavali, teško da može čovjek nešto da uradi nego da

prepisuje i tako je na žalost u našem sistemu.

Dakle, mi imamo sistemski problem jer se kod nas ne gleda šta valja, šta ne valja u našem sistemu kako ga inovirati, nego kad dođe nova garnitura na vlast ona kaže - e ja ću da promijenim sve. Poslije 10 godina, a obično to tako traje, dođe neka nova koja kaže - ovo do sad ne valja ništa, iako je do prekjuče govorio da je sistem odličan jer kad se sjetimo kad smo kao opozicija kritikovali naše rezultate, rezultate naših đaka na testiranjima, bila je odbrana da ne valjaju testovi pa biće sve bolje, a onda odjednom radikalna promjena. Sad kad smo radikalno promijenili sve nivoe obrazovanja da li će se za 10 godina ponovo da neko kaže ovo ne valja ništa, idemo Jovo nanovo. I za to mi nemamo kontinuitet, nemamo ono što treba.

Da kažem, ne treba mnogo da se troši riječi o tome koliki je značaj obrazovanja, ali moram da naglasim jednu stvar koja se na žalost u našem kontekstu zaboravlja. Dakle, cilj obrazovanja jeste da se teži istini, da se stvori čovjeku bolji život, kako pojedincu tako i kao zajednici. Dakle, na nižim nivoima se to jasno naglašava. Kaže se vaspitna funkcija, ali ta moralna dimenzija, ta dimenzija humanistička u obrazovanju mora da bude uvijek prisutna i moramo da je budemo svjesni.

Na drugoj strani u novije vrijeme, naročito kod nas imamo tendenciju tržišta. Mi se ne obrazujemo da bismo bili na tržištu, nego prvo da bismo bili ljudska bića kakva treba da budu, a onda da budemo pripadnici neke zajednice kakva ona treba da bude. Na žalost kod nas nije društvo, osim deklarativno, ni društvo znanja, ni društvo u kome se cijeni istina i težnja ka istini nego suprotno. Sad da kažem, zato sam i ponosan kao profesor da imam taj poziv, da težim tim vrijednostima. Kod nas se one na žalost ne cijene, nego mi imamo recimo status srpskog jezika da mi od prve godine učimo naše đake da govore jedan jezik a da u školi taj jezik niko ne pominje, da im se predmet zove na jedan način, a udžbenik na drugi način, da imamo situaciju da neko bude loš đak, a onda da računa da će preko, kako se kod nas kaže, veze da dobije da se negdje upiše da dobije da negdje završi i na kraju da postane neki visoki funkcioner, direktor, itd.

Kod nas nije garancija da ako ste dobar stručnjak da će vam to biti vrednovano, da će vam to biti cijenjeno, nego, naprotiv, da ćete biti sumnjivi.

Evo, ako dozvolite da završim, dakle da se sjetim najnovijeg primjera. Skrenuo je pažnju na to moj kolega dr Vladimir Dobričanin, posebni je sad problem toliki broj lučonoša. Ja kad sam učio bio mje jedan ili dva u odjeljenju. Sad smo imali slučaj da u jednom odjeljenju osnovne škole u Podgovici svi su đaci odlični. To je katastrofa, to znači da je kriterijum toliko loš da niko nema vrlodobar. Vidite, sa takvim lučonošama Glavni grad je dao jednu monografiju u kojoj se daju podaci kako je nekoj starletki dignut džip u vazduh. Znači, da Glavni grad ne cijeni svoje najbolje đake, ne daje im neku klasiku, neku enciklopediju, nego im daje jednu knjigu koja nije zaslužila da bude objavljena. Isto tako kako treba da imamo u vidu osnovne postulate obrazovanja treba da imamo u vidu i da u našem društvu treba da se konačno počnu na djelu cijeliti težnja ka istini i moral, težnja da se doprinosi društvu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:20:14)

Hvala, kolega Radonjić.

Posle kolege Radonjić, bio je najavljen kolega Vuksanović, ali su se u međuvremenu sa kolegom Mandićem dogovorili da kolega Mandić prvi govori.

Izvolite, kolega Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (25.07.18 16:20:27)

Hvala gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Vi znate da Demokratski front u Crnoj Gori se nalazi u dubokoj medijskoj izolaciji i da ovi nastupi u Skupštini Crne Gore su u suštini jedini necenzurisani prostor gdje možemo da saopštimo naše stavove, a kako je o ovoj tački dnevnog reda naš poslanički klub imao veliki broj diskusija i gdje ste svi mogli da registrujete i da shvatite u kojem pravcu će se kretati naše odluke, šta smo

kritikovali, šta mislimo da treba popraviti, a šta ćemo podržati želio sam da crnogorsku javnost upoznam sa onom političkom temom za koju procjenjujem da je danas jedna od najbitnijih a tiče se suđenja koje se odvija u podgoričkom Višem sudu. Dakle, danas je Vijeće Višeg suda u Podgorici donijelo odluku da Saši Sinđeliću, čovjeku, presuđenom kriminalcu, ubici ih Hrvatske, čovjeku koji ima nekolike teške dijagnoze potvrdi status svjedoka saradnika. Čak predsjedavajuća Vijeća to je uradila na kraju, poslednjeg sudećeg dana prije ljetnjeg odmora i to u jednoj formi da niko nije shvatio kakvu je odluku donijela. Gledao sam dnevnik Javnog servisa ni oni očigledno, ili njihov novinar, nije ukapirao kakva je odluka donijeta ili su oni na istom poslu da prikriju sramotnu odluku kojom oni iz crnogorskog režima koji upravljaju sa ovim procesom, a ja mislim da to uopšte nije Sudsko vijeće nego da su samo puki izvršiocu naloga onih koji dolaze ovdje, konkretno mislim da sa čitavom operacijom upravlja ministar pravde Pažin. To sam ovdje javno saopštio, da se sada postavlja još jedna kockica u nizu na osnovu koje treba da se donesu presude protiv ljudi u Crnoj Gori koji nemaju nikakve veze u organizaciji montiranog državnog udara ili nekakvih terorističkih organizacija koje su navodno osnivane u Crnoj Gori.

Ono što želim da saopštim u ime Demokratskog fronta, a što mislim da moraju da znaju građani Crne Gore, da se mi tako meteorskom brzinom približavamo ka onoj tački o kojoj je govorio predsjednik Sjedinjenih Američkih Država Donald Tramp, o čemu je nešto rekao i patrijarh srpski Irinej, o čemu govori mitropolit Amfilohije, da sam prosto zabrinut za budućnost svih nas u Crnoj Gori. Morate da znate jednu stvar ljudi iz crnogorskog režima. Maltretirali ste bošnjačku zajednicu u operaciji Lim, slomili ste kičmu njihovim političarima. Evo ih danas puze ovdje, nude se i na raspolaganju su Demokratskoj partiji socijalista. Znamo šta se desilo u operaciji "Orlov let" i mislim da je neko među vama izveo pogrešan zaključak da tako možete da uradite sa Demokratskim frontom i da tako možete da uradite sa Srpskom nacionalnom zajednicom u Crnoj Gori. Mislim da pravite veliku grešku. Žao mi je što ljudi iz Višeg suda, odnosno Sudsko vijeće i predsjednik Višeg suda prosto nemaju snage da se odupru tim naredbama. Mi smo ukazivali na to da taj skandal koji oni rade, da taj skandal vodi samo novim diobama, saopštili smo da ne vjerujemo Sudskom vijeću i da oni nijesu pod kontrolom i da nijesu obični izvršitelji nalogodavaca. Vjerujte da sam ja sudija i član tog sudskog vijeća i da oni kojima sudim nemaju povjerenja u mene prvo što bih uradio sam bih tražio da me izuzmu iz tog procesa. Svakako da oni to neće uraditi zato što mora zadatak da se ispuni do kraja, kao što se ispunjavao u slučaju predsjednika opštine Plav koji je zbog dvije hiljade evra osuđen na godinu i dva mjeseca zatvora. Ja razumijem da je naše pravosuđe zgaženo, da u našem pravosuđu nema nezavisnih sudija veliki broj, a ono malo što ima ti ne dobijaju važne predmete i da se za ovaj predmet biralo ono Sudsko vijeće koje će do zadnjeg zarezda da uradi što dobije kao nalog, što od ljudi iz pravosuđa, a prvenstveno što dobiju od ljudi iz crnogorskog režima.

Ovdje se traži i određivanje pritvora za kolegu Milana Kneževića, molim vas samo da završim, danas dobijamo informaciju da se traži za kolegu Nebojšu Medojevića zbog iznijetog mišljenja vezano na određene prilike u Crnoj Gori. Dakle, pokušava se vladati strahom, krši se zakon, skandalozne odluke se donose, a ovdje kada je bio POSP, baš mislim da je gospodin Krivokapić pominjući onaj montanuarski, francuski Ustav iz 1793. ako se ne varam, tamo je zapisan jedan član da narod koji ima lošu vlast i koji ne smije da trpi tiraniju vlasti nego mora da se pobuni. Jedino pravo koje ima to je pravo na pobunu.

Dakle, crnogorski režim se opredjeljuje za sukobe. Mislimo da to ne treba tako da se radi. Pozivamo ih još jednom da se urazume i da oni pukim malim izvršiocima iz crnogorskog pravosuđa, iz crnogorskog tužilaštva prenesu poruku kuda nas sve zajedno mogu povesti ovako skandalozne i protivzakonite odluke koje ...(Prekid)... da sačuvaju jednu neograničenu vlast u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:26:32)

Kolega Mandiću, moram konstatovati, i ako me je kolega Đukanović informisao da želite da saopštite nešto i prijavio za učešće u raspravi, da ste prekoračili poslovničke mogućnosti i da vas kao lidera Demokratskog fronta mogu biti tolerantan za vaše stavove ali konstatujem da ovo nije bila niti tema dnevnog reda niti je bila prilika da se to saopšti.

Kolega Ranko Krivokapić. Vi ste se javili?

Dobro.

Izvolite, kolega Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (25.07.18 16:27:16)

Samo želim da Vam se zahvalim zato što ste omogućili da iskoristim vrijeme koje pripada mi kao poslaniku. Rekao sam na početku da neću govoriti, jer smo već oko ove tačke dnevnog reda saopštili stav poslaničkog kluba i naši poslanici su govorili, ali ovo je jedna od onih važnih životnih tema koju mislim da je važno da čuju građani Crne Gore, kako bi i oni mogli da učestvuju aktivno u političkom životu. Mislim da je to jedna od uloga parlamenta. Kada sam registrovao da Javni servis u tri i po koji je pratio recimo to suđenje, kao i imao prilog od pet minuta da uopšte nije registrovao ono što je uradila sudija a i gledajući sudiju prosto mi u jednom trenutku bilo žao jer sam osjećao da je i nju bilo sramota što

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:28:04)

Kolega Mandić, molim Vas, nemojte komentarisati po drugi put rad suda, jer nije mjesto ovdje sada.

Kao što sam najavio zadnji prijavljeni diskutant je kolega Adrijan Vuksanović. Mogu zaključiti listu prijavljenih? Mogu.

Izvolite, kolega Vuksanović.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (25.07.18 16:28:27)

Hvala predsjedavajući.

Ako se vratimo na samu raspravu o pomenutom zakonu želim istaći da se slažem sa svime što su istakli moji prethodnici i drago mi je što smo izrazili jedan senzibilitet prema jednoj skupini ljudi koja je, vjerujem, zbog različitih životnih okolnosti se našla u takvoj situaciji u kakvoj se našla i sad im pružamo jednu šansu da u roku od godinu dana završe svoje studije. Koleginica Tanasijević je navela i neke lične primjere. Složio bih se i sa koleginicom Bošnjak koja je napravila dobru ipak distinkciju, želim to podvući između onog starog načina studiranja i ovog novog i svjesni smo da je onaj stari način studiranja nosio malo veće kriterijume i zahtijevao je veću disciplinu i veće uloženo vrijeme za polaganje ispita tako da bi na kraju apelirao na sve one koji su se našli u ovom statusu da ulože dodatan napor i da završe svoje studije. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:29:35)

Hvala kolega Vuksanoviću.

Da li predstavnik predlagača želi završnu riječ?

Izvolite kolega Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.18 16:29:47)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Veoma ću kratko. Zahvaljujem se svim diskutantima koji su govorili povodom izmjena zakona o visokom obrazovanju, izrekli smo slično mišljenje koje ponavljamo već godinama, izričemo ga povodom produženja studiranja takozvanim studentima po starom. Vjerujem, takav smo zaključak iznijeli Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, da je ovo posljednji put da se produžava godina studiranja studentima po starom, dakle, to je ta posljednja šansa. Pozivam

studente, studentkinje po starom da tu posljednju šansu iskoriste, pozivam sve studente, studentkinje koji iz različitih razloga nijesu uspješni do sada da završe, da u roku od godinu dana završe studije. Vjerujem da ćemo većinski podražati izmjene Zakona o visokom obrazovanju u ovom dijelu.

Još jednom se zahvaljujem svim diskutantima. Hvala.

GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:31:29)

Hvala kolega Popović.

Mogu konstatovati da smo završili pretres i da ćemo se poslije izjasniti naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o mladima.

Podsjećam da su predlog zakona podnijeli poslanici Petar Ivanović i Marta Šćepanović.

Izvjestioci Zakonodavnog odbora i Branka Tanasijević Odbora za prosvjetu, nauku i sport.

Otvaram pretres. Da li jedan od poslanika želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Poslanik Petar Ivanović, izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 16:32:12)

Hvala.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, kolege poslanici,

Kratko podsjećanje, problem koji smo pokušali da riješimo odnosi se na smanjenje nezaposlenosti među mlađom populacijom. Naš odgovor na uočeni problem bio je da predložimo niz konkretnih mjera koje su trebale da omoguće mladima da što prije dođu do posla.

Iz meni, da budem iskren, nerazumljivih razloga pojavila se nejasnoća u tumačenju prethodno usvojenog zakona. Da ne bi bilo nikakvih dodatnih nejasnoća i da bi svima bilo jasno šta je cilj ovog zakona i inicijative kolegice Šćepanović i mene predložili smo novu izmjenu koja se suštinski svodi na to da se na naknade koje dobijaju mladi tokom perioda zapošljavanja od godinu dana ne plaćaju nikakvi porezi, doprinosi, bilo kakve druge dažbine propisane zakonom.

Dakle, još jednom, cilj ove inicijative jeste da omogući predstavnicima privatnog sektora i mladima koji su nezaposleni da se bez ikakvih komplikacija, procedura, međusobno uvežu da bismo na taj način pružili priliku mladim ljudima da zadobiju povjerenje i zadrže radno mjesto. Još jednom ponavljam, ne razumijem ona tumačenja koja zapravo nisu mogla da shvate ovu intenciju prošlog puta i zbog toga smo evo iskoristili priliku koju nam daje Poslovník da to ponovimo još jednom.

Uvaženi predsjedavajući, ako dopuštate ja bih ovu priliku iskoristio da nastavim sa diskusijom, samo skrećem pažnju na vrijeme, da biste to notirali. Želim da se obratim mladim ljudima i da ovu priliku iskoristim na način da skrenem pažnju da se po mom dubokom uvjerenju u Crnoj Gori ipak ne radi dovoljno. Znam da među poslanicima koji sjede u ovim klupama postoje oni koji smatraju da je za sve krivo tržište i znam da ima i onih koji smatraju da je Adnan Smit jedan od najvećih krivaca slobodnog tržišta, ali da bih razuvjerio da je njegova filozofija mnogo dublja citiraću Smita koji je kazao da: "Ni jedno društvo ne može istinski napredovati i biti srećno, ako pretežni dio njegovog stanovništva živi u siromaštvu".

Potreba za smislom je osnovna ljudska potreba, a rad je jedan od najvažnijih izvora tog smisla. Nasuprot tome rad bez smisla može biti jedna vrsta torture. U zapisima iz Mrtvog doma Dostojevski piše: "Kada bismo htjeli da potpuno slomimo čovjeka, da ga uništimo i kaznimo najstrašnijom kaznom od koje bi i najokoreliji zlikovac zadrhtao i unaprijed se bojao trebalo bi samo učiniti da rad bude sasvim nekoristan i besmislen". U mitu o Sizifu Kami tvrdi da su bogovi bili dovoljno mudri da shvate kako je besmislen rad najužasnija od svih kazni.

U proteklom vijeku količina sna smanjila se za jedan do dva sata. Dobili smo dodatno vrijeme. Šta radimo sa njim? Nivo produktivnosti se od II svjetskog rata do danas više nego udvostručio, to bi značilo da smo mogli postići isti životni standard sa duplo manje rada. Zato se nameće pitanje da li je zaposlenost važnija od produktivnosti.

Postoji jedna priča o jednom zapadnom ekonomisti koji je u Kinu došao da posjeti gradilište

na kojem je radilo desetine hiljada radnika pomoću ašova, podizali su branu. Na njegovo pitanje - zašto ne koristite modernu tehnologiju ili buldožere dobili su odgovor - Zato što nam je važno da zaposlimo ljude. Pa u redu, ako vam je cilj da zaposlite ljude uzmete ašove i dajte im kašičice, imaćete mnogo više zaposlenih, ali nećete podići branu. To znači da bi slabo doprinijeli opštem blagostanju zemlje i nimalo porastu životnog standarda. Možemo li zamisliti svijet bez rada? Takav svijet bi se drastično razlikovao od sadašnjeg, ali to ne znači nimalo da bi bio bolji. U svijetu bez rada ne bismo imali posao kao važnu oznaku identiteta. Morali bismo pronaći drugi osnov na kome bismo radili društvene odnose. Imali bismo slabiji osjećaj smisla života, imali bismo mnogo više vremena ali da radimo šta.

Pripadnici naroda Kapaukusa Nove Gvineje nikada ne rade dva dana za redom, Bušmani nikada ne rade više od 15 sati nedjeljno, a Abordžini najviše četiri sata dnevno. To može nekome izgledati primamljivo, ali moramo imati u vidu da su ta društva izuzetno siromašna u odnosu na naše. Čini mi se da rad ima presudan značaj za naše shvatanje sopstvenog identiteta. Zaposlene osobe u prosjeku žive duže od nezaposlenih. Nezaposlenost je daleko opasnija po zdravlje od rada. Da bi razumjeli kakvu ulogu rad ima u našim životima danas, moramo pogledati šta je rad značio za prethodne generacije. Treba nam prošlost da bismo razumjeli sadašnjost. Danas su na primjer trgovci jako uticajni u našem društvu. Platon ih je u državi postavio na najniži stepen hijerarhije. Aristotel je tvrdio da trgovci ne bi trebali da imaju politički uticaj jer su to osobe koje žive od lažnih vrijednosti. Marks je u Kapitalu više puta rad nazvao vječnom prirodnom nužnošću.

Ako se vratimo 100 godina unazad radnici nisu imali ni nadoknadu za prekovremeni rad, ni plaćeni odmor, zdravstveno osiguranje, penziju, sigurno radno mjesto, socijalnu pomoć za nezaposlene. Imali su znatno duži radni dan i vjerovatno bi današnji posao doživjeli kao pola radnog vremena.

Veliki problem današnjice je u tome što mnogi troše daleko više nego što im to prihodi dozvoljavaju. Izabrali smo potrošnju umjesto slobodnog vremena. Ako cijene padaju, a plate koliko toliko rastu, to bi u principu značilo da možemo štedjeti, a ne uzimati kredite. Razlog zašto smo u većim dugovima nije u prihodima nego u potrošnji. I živjeti od kredita je postala jedna vrsta savremenog dužničkog ropstva.

U potrošačkom društvu socijalni status ne zavisi od naše sposobnosti da proizvodimo već sposobnosti da trošimo. Bodrijar i Bauman kazali su da je potrošnja konačna kada njome upravlja potreba, a beskrajna kada njome upravlja požuda. Tada se cilj nikada ne postiže. Zato suštinske promjene nisu tome da potrošnja zamijeni rad kao izvor identiteta, već u tome da se izmijeni naš odnos prema radu.

Prema istraživanju Geršmana oko 7% zaposlenih Amerikanaca imalo je više od jednog posla, a gotovo 0,5 dva posla sa punim radnim vremenom.

Ovom sam diskusijom, prije svega, želio da afirmišem rad i da podstaknem mlade ljude da iskoriste priliku koju im pruža ovo zakonsko rješenje i da što prije dođu do posla, kao i da uputim poziv svima onima koji žele da obezbijede dodatni rad, jer kao društvo možemo stvarati samo više, veći društveni proizvod, živjeti bolje jedino ukoliko radimo više. Ja mislim da je jednom dijelu, naročito iz opozicionih klupa, ovaj moj stav i od ranije poznat i zbog toga smatram da ponovljeni napor kolegice Šćepanović i moj će ovog puta uroditi plodom i da će ovaj zakon što prije ući u proceduru i biti podržan i biti primijenjen. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:39:33)

Komentar na vaše izlaganje ima kolega Danilović.
Izvolite, kolega.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 16:39:39)

Nema ovdje uvoda koliko ja znam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:39:47)

Kolega Daniloviću samo momenat.

Kolega Ivanović je dao uvod i učesnik je u raspravi. Tako da je prekršio malo Poslovnik, ali nastavljamo sa kolegom Danilovićem.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 16:40:15)

Uvaženi potpredsjedniče, izvinjavam se uzeli ste mi 10 sekundi, ali vi ćete to nadoknaditi. ... (Prekid).....

Gospodin Ivanović zna da ja to teško mogu da odčutim, ali u ime Dostojevskog, Smita, Kamija, Maoa, Nove Gvineje, Bušmana, Platona, Aristotela, Marksa, Bodrijara i Bomana tražim pojašnjenje od kolege kakve veze oni imaju sa ovim predlogom zakona i šta biste vi nama tek uradili da nijeste imali napisan, koncipiran, vrlo pristojno i akademski urađen prilog za ovu tačku dnevnog reda bojim da bismo doživjeli ovdje pomračenje jer kad ste uspjeli sve njih da svedete na ovu priču, uz ključnu poruku da mladi treba da rade, ja razmišljam kolko je naše znanje krhko i kako su u pravu oni koji su to znali da kažu, ali da ne pominjem da se ne izgubimo u moru ovih imena s tim što sam samo shvatio da možda ovdje postoji par uljeza. Nijeste ih pravilno posložili, najviše bi se ljutili iz Nove Gvineje i Bušmani, ali ja sam razumio poruku. Ja sam poruku razumio meni ne morate da objašnjavate. Ipak u prenosu smo pa volio bih da čujem kako vi dolazite do ovoga, uvaženi kolega Ivanoviću, ako ništa da kupim mustru da se sledeći put i ja pripremim jer da vam budem iskren možda bih se i ovih i sjetio makar nekih, ali recimo toga koliko je radno vrijeme Bušmana i šta vole da rade u Novoj Gvineji, pretpostavljam da se radi Papua Nova Gvineja, Papua žao mi je što nijeste rekli da je i greškom čak dobila ime jer su domoroci ličili na one iz stare Gvineje, ali ne možete ni da stignete to ne zamjeram.

Uvaženi kolega, sve je ovo u redu i meni je jasno, ali mladim ljudima nije jasno. Pola njih vjeruje da ne zna sad ili je u velikoj nedoumici šta se dešava sa njihovim životima da li oni prije nego što naprave ovaj link sa čovjekom koji treba da ih angažuje, sa privrednikom da li su oni pozvani da sve ovo istumače i posebno da oko radnog vremena iščitaju sve kod Platona i Aristotela. Ja sam nešto o tim radnim navikama čitao. Morao sam kod ove dvojice, ali nijesam zapamtio, nijesu to ključne stavke. Kami je skoro cijeli život svoj posvetio ovome i nije mi uopšte čudno da ste se na njega pozvali, a za Dostojevskog i da ne pričam. Dostojevski je prije svega pisao o tome. Molim vas ja nijesam namjerno uzeo diskusiju nego komentar da bih vam dao prostora da još jedan put ako ste nekoga zaboravili kažete ako nijeste da mi pojasnite, biće mi lakše i sledeći put ću da radim kao nikad u životu. Hvala vam najljepša.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:43:44)

Kolega Danilović je iskoristio pravo svoje na komentar i sada da čujemo odgovor na komentar koje daje kolega Ivanović.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 16:43:56)

Uvaženi kolega Daniloviću, hvala vam na prilici da iskoristim još tri minuta. Meni je drago da je vama jasno, mada me čudi poznajući vaše intelektualne kapacitete da ste ponešto i zaboravili. Isto tako pretpostavljam da ćete razumjeti da one svjetske istraživače koji su proučavali one ljude koji žive u svim državama koje ste naveli nije put naveo u Đuđevini ne znam iz kojih razloga, ali su proučavali pripadnike drugih naroda. Da je možda u Đuđevini bilo nešto interesantno što bi moglo da utiče na obrazac njihovih zaključaka onda bi vjerovatno došli i na to mjesto. Ono što je moja osnovna poruka bila mladim ljudima jeste da koristeći citate a čitam dosta, pretpostavljam kao i vi, bilježim isto tako dosta i razmišljam o onome što čitam ukažem da bez rada i bez raskidanja sa zabludama koje nekada stvaramo i u ovom domu ne možemo ići naprijed. Zato čekam i od vas

kao intelektualca bez obzira što ste čovjek koji je u opozicionim redovima gdje se možemo političkih pitanja mimoći, ali ovo nije političko pitanje, ovo je životno pitanje. Ovo je pitanje koje tangira mladu populaciju bez obzira na njihova politička ubjeđenja da podržite ne samo ovaj zakon nego i moje objašnjenje i namjeru da mladim ljudima razbijemo tu zabludu da se može postići nešto u životu bez većeg rada, da se može oslanjajući se na budžetska sredstva, na različite vrste dotacija ili primanja sa strane opstati, napredovati ili postići neki uspjeh koji oni zamišljaju. Ja ne vjerujem u to i upravo iz tih razloga željeli smo da predložimo jedan vrlo jasan zakon, da jasniji ne može biti. Dajte šansu mladim ljudima, dogovorite se sa njima koliko je njihova mjesečna plata, pružite im priliku da rade godinu dana. Ukoliko tu priliku iskoriste siguran sam da će oni koji su u privatnom sektoru, sa kojima često razgovaram, znati da zadrže takve mlade ljude jer ako razgovarate sa njima vidjećete da postoji ozbiljan problem u Crnoj Gori da se nađe kvalitetna radna snaga. To je bio naš pristup, mi nismo imali nikakvu pretencioznost ovdje da se nadmudujemo bilo sa akademskim izlaganjima, bilo sa rezultatima istraživanja. To što se pored ovog posla bavim profesurom meni znači makar mogućnost da do tih istraživanja dođem. Vi naravno možete ruglu ili posprdi izdvojiti neke od tih rezultata, možda to vama izgleda smiješno, ali neki od ovih nabrojanih zemalja imaju veći broj stanovnika od Crne Gore i ja ne vidim nikakav problem da se uporedimo sa onima koji su približno jednaki po površini, po broju stanovnika ili po društvenom proizvodu, posebno ako od njih možemo nešto da naučimo. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:46:58)

Hvala kolega Ivanović.

Kao što sam saopštio izvjestiocu odbora su: Jovanka Laličić, Zakonodavnog i Branka Tanasijević, Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Da li žele riječ?
Koleginica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.18 16:47:20)

Potpredsjedniče, poštovane koleginice i kolege, poštovani građani,

Ja ću zaista samo kratko u ulozi izvjestioca upoznati sa Izvještajem Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Na 22. sjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport koja je i održana 23. jula 2018. godine razmatran je Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mladima koji su podnijeli poslanici Petar Ivanović i Marta Šćepanović. Uvodne napomene o Predlogu zakona u svojstvu predlagača na odboru izložio je poslanik Ivanović. On je istakao da je osnovni razlog za predlaganje ovog zakona dodatno preciziranje nedovoljno jasnih rješenja sadržanih u Zakonu o dopuni Zakona o mladima koji je Skupština Crne Gore usvojila u februaru 2018. godine, a kojim je stvorena osnova opštinama da kroz donošenje odgovarajućih programa podrške omoguće mladima bolje pozicioniranje na tržištu rada od razvoja preduzetništva do zapošljavanja. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno podržao Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mladima i predlaže Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Takođe, želim da kažem da samo ću kratko iskoristiti vrijeme koje je preostalo, da kažem da pošto se radi o izmjenama koje su pravno-tehničkog karaktera radi se o predlogu zakona koji ima samo dva člana. Mislim da nema potrebu da se povodom ove tačke dnevnog reda javljam i drugi put i želim samo da kažem da podržavam predlog zakona kojim se unapređuje položaj mladih koji su svojim idejama, energijom, znanjem i željom za dokazivanjem najveći resurs, odnosno najveći potencijal svake države.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:49:08)

Zahvaljujem koleginice Tanasijević.

Sada prelazimo na raspravu. Da vam saopštim spisak prijavljenih. Znači prva će govoriti

koleginica Marta Šćepanović, koleginica Branka Bošnjak poslije, kolega Mihailo Anđušić, koleginica Ljiljana Đurašković i tako dalje.

Izvolite, koleginice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.18 16:49:37)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi građani,

Dakle, kolega Ivanović je u ime predstavnika predlagača već istakao ono što je bitno u odnosu na ovaj predlog zakona koji smo predložili, ja ću se samo kratko osvrnuti. Naša namjera je bila da pružimo priliku i lokalnim samoupravama, dakle opštinama da sami imaju mogućnost konkretno da se bave ovim problemom, da se bave problemom zapošljavanja mladih, bez obzira na već njihove postojeće nadležnosti i bez obzira na nadležnosti koje već imaju po Zakonu o mladima. Kad to kažem, mislim na donošenje lokalnog plana za mlade, da se bave konkretno problemom zapošljavanja mladih. To smo predvidjeli imajući u vidu specifičnost svake opštine i da svaka može riješiti ovaj problem na svoj način, jer svaka opština ima određene specifičnosti i ekonomske i društvene i uopšte jedan kulturni kontekst različitosti ovih opština. Tako da imaju mogućnost da donesu program zapošljavanja mladih i tu je najvažnije naglasiti da upravo u tom programu u kojem bi donijele skupštine opština najvažnije su mjere koje će te opštine predvidjeti kako bi riješili ovaj problem.

Ovdje je najvažnije naglasiti da će u tom programu biti mjere koje će rješavati probleme koji se odnose na posebne kategorije nezaposlenih, na njihovu školsku spremu, na godine i na sposobnosti i smatramo da će inicijativa upravo sa lokalnog nivoa omogućiti da se ovaj problem bolje i riješi i da će upravo sa lokalnog nivoa inicijativa učiniti da će se unaprijediti uslovi za bolje pozicioniranje mladih na tržištu kako od razvoja preduzetništva, tako do zapošljavanja najranjivijih kategorija.

Ovdje se takođe nalaže da zadatak je svake opštine da podstakne cijelu zajednicu i da kreira ukupan jedan ambijent za zapošljavanje mladih.

Kao što je rekao i kolega Ivanović ove izmjene zakona su upravo uslovljene u tome, da u februaru mjesecu smo donijeli izmjene zakona, omogućili opštinama da donesu svoje programe, međutim u primjeni se pokazalo da je nešto dodatno trebalo precizirati, jer su već pojedine opštine krenule u donošenje ovih programa, prepoznale su da je ovo dobra šansa i prilike za mlade u svojim opštinama i krenule su donošenje ovih programa, ali moralo se precizirati kako u praksi ne bi bilo nedoumica sutra u vezi oslobađanja od poreza i doprinosa i ja zaista smatram da bi svi danas trebali da podržimo ovaj predlog zakona, jer on prosto daje jednaku mogućnost za sve i da će se primijeniti samo onda kada inicijativu podjednako budu imali kako i mladi, tako i preduzetnici i zakonodavci.

Mi smo ovdje kroz predlaganje ovog predloga zakona dali naš doprinos. Opština će svakako dati svoj doprinos u donošenju programa od strane skupština opština, poslodavci na svojoj strani treba da daju svoj doprinos, jer je izuzetno važno da oni nađu što više partnera u poslodavcima i svakako mladi koji bi sutra učestvovali u ovom programu. I zaista očekujem da je ovo pitanje svih nas, da je ovo pitanje koje tangira sve opštine i da ćemo ovdje svi podržati ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:53:41)

Zahvaljujem koleginici Šćepanović. Koleginica Branka Bošnjak je sledeća i došlo je do male izmjene. Mihailo Anđušić, pa Budimir Aleksić.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 16:53:55)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Nijesam nešto imala namjeru danas baš da držim banak ovoliko, ali nekako su neke teme koje su meni interesantne i o kojima volim uvijek da se priča, polemíše i da se nađe neko dobro rješenje.

Evo i ove izmjene zakona potvrđuju ono što sam jednoj od današnjoj diskusija rekla donesemo zakon i onda shvatimo da je neprimjenjiv ili u nekom dijelu neprimjenjiv i mora brzo da se mijenja da bi ono što smo zamislili mogli primijeniti u praksi. To je i ovo što vi predlažete, da bi se neke stvari detaljnije razjasnile, ali ja koliko imam informaciju da se planira novi zakon o mladima do kraja godine i da već ide ta javna rasprava i znam da su naši neki mladi pripremali sugestije i neka pitanja u vezi sa izmjenama, odnosno sa Zakonom o mladima i to su slali, jer je valjda javna rasprava bila već u nekim opštinama. Ne znam zašto se nije sačekalo da se vidi to novo rješenje pa da se krene sa tim onako ozbiljnije i sveobuhvatnije.

Ono što hoću da kažem, jeste činjenica da smo nekako do skoro, a posebno vi iz vlasti, jer je najveća odgovornost na vama gledali na mlade kao na problem, kao društveni problem i njima smo se mi bavili bilo da je neka delinkvencija u pitanju, bilo da je droga u pitanju, nasilje i nešto nikada nijesmo o njima razgovarali kao o nekom društvenom potencijalu i to je odskoro počelo, inače smo bili skloni da potpuno zanemarimo tu jednu populaciju našu i da na njih gledamo kao na društveni problem, a ne kao na društveni potencijal, pa me raduje i što se javljaju ovi zakoni i raznorazne ideje kako da se da šansa mlađim generacijama, da pokažu šta oni znaju, ali čini mi se da sad nešto krećemo u krajnost drugu, pa nam se ovih dana servira, ako si mlad kao da si najpametniji. Imamo sad osjećaj da treba da se stidim nekih svojih godina zbog toga što odjednom je postalo vrlo važno ako si mlad sve ostalo nije bitno, bitno je koliko imaš godina. Dobro, bitna je kravata, sugeríše mi kolega, valjda je uz to još i bitna kravata.

Hoću da kažem da stvarno moramo da vodimo računa o onim koji nas nasleđuju i o tim mladim generacijama i da im damo šansu da misle o ovom društvu kao jednom zdravom društvu, ali to znači da im damo da imaju šanse svi jednako da napreduju i da nešto urade.

Bojim se da to nije slučaj u Crnoj Gori, jer mi dajemo šanse privilegovanim. I ovo će nažalost i ako se spustilo na lokal i dato je lokalnim zajednicama da oni naprave ove planove za mlade, odnosno za zapošljavanje mladih pa su pojedine opštine već otvorile neke kancelarije za mlade, ali nije pristup svim mladima tamo jednak. Opet se tu gleda partijska pripadnost i zapošljavaju i kada se prave razni ti neki okrugli stolovi, neka dešavanja, nešto što se tiče mladih, opet se pozivaju samo oni koji su dobrodošli sa partijskom knjižicom. Ako tako mislimo da razvijamo nećemo ništa uraditi, vratiće nam se kao bumerang, a mislim da ima potencijala među mladim ljudima i da treba gledati kako da ih zadržimo. Imala sam priliku na jednom od nekih studijskih putovanja da boravim u Rijeci i bilo mi je vrlo interesantno kako je gradonačelnik Rijeke dao mogućnost mladim ljudima da iskažu svoj potencijal i kako im je obezbijedio da te male biznis inkubatore, startapove oni sami smisle šta će, opština ih podrži i to je bila takva jedna interesantna u jednoj staroj zgradi kakvih mi imamo po Podgorici, a koje smo mogli sigurno da u te svrhe iskoristimo i on im je dao neki startni budžet za njihove neke ideje i od tih, ne mogu tačno da se sjetim broja koji su trenutno zaposjeli tu zgradu, ali bilo je šest-sedam onih koji su se, da kažem, odvojili i napravili neki biznis odnosno krenuli samostalno kao preduzetnici poslije godinu dana, ali tamo je za sve isto, vjerujte. To su naši susjedi. Vjerovatno postoji i tamo ovo partijsko, malo više, ali kod nas je to uzelo tu mjeru da je to nevjerovatno i znam da podmladak naše partije, evo konkretno Pokreta za promjene a nekako pokušavam da im pomognem u nekim stvarima i onda vidim koliko nailaze na zid samo zato što podržavaju našu partiju i to se zna nije to tajna. Evo, svi koji me slušaju ako hoćemo nešto i ako zaista želimo da idemo naprijed tog moramo da izbrišemo. Ja ne znam da li ću ja doživjeti, sve mi se čini da neću, ova partitokratija da se ukine i da se mjeri kvalitet. Evo, kolega Ivanović je pričao o nečemu eto znam i guru vaš Veselin Vukotić da je to je ta priča i ta filozofija koju on gura. Znam kad dijeli one grupe kad je bio(Prekid).... ekonomiji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 16:59:56)

Koleginice Bošnjak, molim vas šest, ovo je sedmi minut.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 17:00:05)

Izvinjavam se evo neću. Neću, imaćemo kad pričati o lavovima, tigrovima, orlovima itd.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:00:12)

Kolega Ivanović, vi komentarišete izlaganje kolegice Bošnjak.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 17:00:18)

Ne, ja se javljam po članu 96 koji kaže da predlagač ima pravo da dobije riječ i da objasni ili da pojasni stavove više puta tokom pretresa.

Pa, ovdje piše da se mogu javiti više puta tako da.

Uvaženi potpredsjedniče stvarno ne razumijem zbog čega stalno postoji, evo dva dana, potreba za nekim razmjericama među nama, ali član 96, želim da se pozovem na član 96. Samo pročitajte član 96, znači bukvalno poslije svakog poslanika mogu da se

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:00:28)

Vi se javljate drugi put za riječ, je li? Da, da, znam razumijem, ali da li ćete sačekati još neke poslanike ili odmah? Da, ali po redosledu prijavljivanja bih vas ja onda morao uvrstiti u govornike. Ja vam takođe kažem da li ćete sačekati još poslanika da učestvuju u raspravi, pa onda da opet uzimate riječ ili ćete za svakog koristiti to pravo?

Nisu razmirice, ja vas pitam da li želite odmah sada jer nama prioriteta svaki put nego kad se prijavite pa onda ima redosled pa još jedan poslanik, još dva poslanika. Želite li sad odmah? Ja sam razumio ali vi me ne slušate, kolega Ivanoviću. Da li ćete odmah sada ili ćete sačekati poslanika da učestvuje

Sada izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 17:01:24)

Sada i sačekati više poslanika. Još jednom ponavljam da ću i sada jer član 96 mi daje pravo da se javim više puta. Mislim da sam do sada mogao završiti svoj odgovor.

U suštini javio sam se zbog tri teze koje sam razumio da ste na neki način saopštili. Prva je mladi kao problem. Ni kolegica Šćepanović, ni ja, a siguran sam, ni svi mi uključujući i vas ovdje u Skupštini ne gledamo na mlade kao problem. Ja vas neću podsjećati na neke vaše izjave koje ste davali ranije koje su se odnosile na mlade i predlažem da ipak budemo konstruktivni jer mislim da ovaj zakon i ova inicijativa zavređuje da je svi zajednički podržimo.

Dva, ja moram reagovati na vašu tezu oko partijskog zapošljavanja. Ovdje je riječ o predlogu zakona koji je upućen svim mladima u svim crnogorskim opštinama. Vi znate da postoje i opštine gdje je opozicija na vlasti kao što postoje i opštine gdje je DPS na vlasti. Ja isto tako imam svoja iskustva recimo iz Herceg Novog pa ih neću iznositi ovdje u Skupštini. Ja sam vas pažljivo slušao, molim vas, nisam reagovao ni dobacivao sa mjesta. Ovaj zakon je namijenjen svima mladima i ono što treba da bude naša zajednička poruka jeste da ih pozovemo da iskoriste prednosti ovog zakona kao što i naša zajednička poruka treba da bude svim lokalnim samoupravama da iskoriste prednosti koje ovaj zakon nudi da bismo pomogli mladima da se u što većem broju zaposle. Treća teza - nije rijetka Hrvatska ili bilo koja druga država jedini primjer, postoji više inkubatora u Crnoj Gori, postoje uspješne priče tih inkubatora, konkretno u Nikšiću i u Podgorici, tako da mislim da bi mogli da afirmišemo i dobre slučajeve iz Crne Gore, a ne samo da pričamo o dobrim slučajevima iz regiona. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:03:15)

Kolega Ivanoviću, moram opet konstatovati da ste prekršili Poslovnik. Iz kojeg razloga? Imate pravo, ali ste komentarisali direktno i pomenuli ste koleginicu Bošnjak. Izvolite, kolegнице Bošnjak. Imate riječ.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 17:03:43)

Ja prvi put čujem da neko treba meni da pojašnjava šta sam ja htjela da kažem. Izvinite, ali pojašnjava se.

Prvo, ja stvarno nisam rekla da ste vi gledali na mlade kao na problem, ja sam rekla da se do skoro u Crnoj Gori nismo bavili mladima niti smo imali Zakon o mladima i na mlade smo gledali samo kao društveni problem, odnosno bavili smo se nažalost njima samo u domenu ako su kakav dio problema, pa kako to da riješimo. Najmanje smo se bavili ovim što sad pokušavamo da se bavimo. U tom je bila kritika za taj period i nismo ih uključivali maltene u donošenje odluka. Sad je krenulo sa tim i sad vidim da na svim nivoima se negdje uključuju i mladi za donošenje nekih krupnijih odluka i to me raduje. Nisam to vezala za ovaj period posebno ne za ovaj sad zakon što ste vi krenuli koji je više tehničke prirode kao što je i vaša kolegница rekla odnosno izmjena ovih zakona.

Što se tiče partijskog zapošljavanja, nažalost ja priznajem niste u meni našli sagovornika. Ja ću vam priznati da se mnogo bolje ne ponašaju ni u ovim opozicionim, nažalost, opštinama ili su ljudi isti, a partitokratija prisutna. To vidim, i osjećam, i čujem. Ali, ja pokušavam da se svi mi promijenimo, da to ne bude, ali vi ste nametnuli kao vlast dugogodišnja to i veliki broj ljudi nije zaposlen, ostao bez posla pa se sad neka rodila šansa, pa onda tamo, ali to ne valja, to ne stvara kvalitet i to je ono tržište, niko nije protiv tržišta. Ja jesam za zdravu konkurenciju i za zdravo tržište, ali nisam za nezdravo tržište i nisam za monopole kakvih uglavnom ima u Crnoj Gori i onda to nije zdravo tržište i neće iznjedriti nešto dobro za državu.

Iskoristiću samo priliku još da kažem da stvarno imam o mladima lijepo mišljenje, volim i sa njima da se družim i najviše volim mlade koji su buntovni, koji su entuzijasti i koji ne misle isto kao ja, pa da polemišemo. To je meni interesantnije, pa i kad oni pogriješe mladost je ta koja nosi sa sobom entuzijazam neki i greške. Naravno i njima se prašta u tim godinama. Za sve treba iskustvo i ja sam redovno se svađala sa njima. Ne moraju da se bave politikom, niko od njih ne traži, ali prosto mi je nelogično koliko smo ih negdje učutkali. Ja kažem kad je bio ovaj bum ekonomski u Crnoj Gori, građevinski, izvinjavam se, ja ne mogu da shvatim da se vi niste bunili da dobijete novi studentski dom, da dobijete nekakav sportski centar. Sad se ponešto od toga i izgradilo, ali prosto smo ih negdje učutkali a to nije dobo ni za koga ...(Prekid).... nemaju taj žar ni želju za polemikom

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:06:44)

Hvala kolegнице Bošnjak. Imaćete još prilike.
Komentar na vaše izlaganje ima kolega Boris Mugoša.
Izvolite, kolega.

BORIS MUGOŠA (25.07.18 17:06:54)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Mislio sam kasnije vjerovatno ću uzeti riječ u diskusiji ali mi je drago da je kolegница Branka Bošnjak pomenula Podgoricu, a shvatite me zbog emocija jer sam bio prethodne četiri godine u upravi Glavnog grada. U obavezi sam da zaista konkretnim nekim činjenicama ukažem

na to da se u dijelu stimulisanja zapošljavanja mladih radi nešto u Glavnom gradu, da su se pokrenule neke aktivnosti koje daju određene rezultate ne dovoljne, ali i saglasan sam sa vama da treba početi intenzivirati neke stvari, a rezultati moraju doći.

Pominjete inkubatore i tu sam saglasan sa profesorom Ivanovićem. Imamo ga u Podgorici. Mi smo ga prije par godina otvorili, odnosno prvo smo osnovali Biro za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici koji je uglavnom fokusiran na problematiku zapošljavanja mladih. Otvorili smo biznis centre gdje je, kroz dvije generacije polaznika, preko 18 preduzeća, to su uglavnom mladi preduzetnici dobili na korišćenje dvije godine besplatan kancelarijski prostor, a na 12 mjeseci besplatne računovodstvene usluge. Osim toga za negdje 50 zainteresovanih, uglavnom mladih ljudi je napisan biznis plan u skladu sa usvojenom metodologijom Investiciono razvojnog fonda, negdje za oko 60 preduzeća refundirani troškovi osnivanja u iznosu od 100 eura i otvorili smo i Savjetovalište za žene i mlade i negdje kroz to savjetovalište prošlo je oko 150 mladih ljudi. Tako da zaista rade se određene aktivnosti. Znete i sami da smo u saradnji sa Ministarstvom sporta i Unicef-om otvorili prvi Omladinski centar u Podgorici i takođe Kancelariju za mlade koja, moram reći, u kratkom vremenu osvaruje određene rezultate. Naravno nisu svi fokusirani na zapošljavanje i tu ste u pravu. Osim zapošljavanja mladi imaju i dobro je da imaju mnoga druga interesovanja i tu treba da im se svakako pomogne. Osim toga jedan lokalni sekretarijat, negdje oko 120 hiljada izuzetno povoljnih kreditnih sredstava za stimulisanje preduzetništva je dodijelio od čega je većina za žene i mlade. Ono o čemu sam naravno saglasan i tu vas podržavam i to je dobra ideja na kojoj treba da radimo, to su kreativni inkubatori. Mi u glavnom gradu imamo određene prostore gdje bi mogli da krenemo realizaciju te ideje i tu ćemo, siguran sam, zajednički da podržimo sve to, jer imamo i mlade umjetnike i druge struke kojima je dovoljno da imaju određeni prostor gdje bi mogli da iskažu sve svoje potencijale, a meni odmah pada na pamet Jusovača, koja bi mogla da se pretvori u jedan kreativan inkubator, ali trebaju ogromna sredstva i tu, nadam se, da ćemo imati podršku i od naših EU partnera.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:09:57)

Hvala, kolega Mugoša. Koleginice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 17:10:02)

Ja ću sad zvanično ovako u mikrofon da poželim dobrodošlicu kolegi Mugoši. Mi smo imali dobru saradnju i u glavnom gradu, zato što sam njega izdvajala, jer su se rezultati neki u dijelu društvenih djelatnosti kad je on preuzeo, vidjeli u Podgorici. Ja nisam imala problem da ga pohvalim ni u Skupštini ovog grada, tako da nemam problem ni ovdje.

Mi smo Jusovaču kao Demokratski front i zamislili tako, to je stajalo u našem izbornom programu, ne samo za ove lokalne izbore, nego i za pethodne i on mi je i simbolično zanimljiv bio za tu priču, zbog toga što je to bio bivši zatvor, nešto mi to djeluje kao izlazak iz zatvora. Nekako to mi je bilo mjesto pravo za neke takve stvari i trebamo da stimulišemo, jer ima tih sa novim idejama, otvorile su se granice, naši mladi dosta putuju i vide i ja ih i savjetujem često kada putuju, kradite ideje od drugih, gledajte šta rade i da to probamo da primijenimo kod nas, jer mislim da dosta toga ima primjenljivog i da za dosta toga i nisu potrebne velike pare, a da može da se odradi samo ako postoji dobra volja i ako postoji ta istinska podrška da se njima da šansa da nešto pokažu. Ja sam dugo radila sa američkim Savjetom za međunarodno obrazovanje i imala priliku generacije i generacije srednjoškolaca da pošaljemo za Ameriku o trošku State Departmenta i znam posle smo radili ove alumnaj aktivnosti kad su se oni vratili iz Amerike. Uvijek smo imali problem tog kulturnog šoka kad se oni vrate, jer oni tamo su u zajednici i vrlo im je bitno i volontiranje i sve i kad dođu ovdje, oni su ovima našima smiješni kad daju neke ideje, kad oni hoće nešto da rade što je volonterski, jer namjerno im se davalo da tamo završe drugi ili treći srednje, a da ovdje maturiraju, baš iz tog razloga što je cilj programa bio da primijene to što su tamo vidjeli, da pokušaju da podijele sa svojim drugarima u školi gdje uče i onda su imali taj problem, kako oni kad se vrate puni entuzijazma hoće da čiste korito Ribnicu. Ovi gledaju naši, ovi

koji nisu mrdali vani potpuno kao i ne odobravaju te njihove ideje. Tako da mislim da sad treba širiti vidike, čak razmišljam o tome da bi trebali ovdje zajednički možda da donesemo onaj zakon gdje bi srednjoškolcima dali obavezno volontiranje kao što postoji u Americi i dobiju izvjestan broj sati obaveznog volontiranja, da naviknemo mlade generacije da oni trebaju da daju doprinos zajednici, onda će zajednica to i da im vrati. Znam da sam dobijala značke od Obame koji je slao njima, ako su imali više od 100 sati rada i to bi nešto bilo i ja kad sam njima govorila bilo im je smiješno da im Filip Vujanović šalje neke značke, ali u svakom slučaju treba da razmislimo kako da ih uključimo što više u zajednicu, ali u nešto kreativno i nešto što će doprinijeti razvoju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:13:22)

Hvala.

Vraćamo se po redosljedu prijavljenih. Kolega Mihailo Anđušić.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.18 17:13:31)

Predsjedavajući, dakle evo danas imamo prilike da zajednički razgovaramo i razmatramo izmjene i dopune Zakona o mladima. Zaista radi se o neznatnim izmjenama, ali u svakom slučaju za praksu i suštinski negdje vrlo bitnim izmjenama kada je u pitanju implementacija i sprovođenje ovog zakona u praksi. Ovo je svakako prilika s obzirom da imamo jedan mali broj izmjena, da se osvrnemo na sam tok implementacije ovog zakona i generalno da se negdje svi osvrnemo na problematiku i tematiku položaja i značaja i uloge mladih ljudi u našem društvu.

Podsjetiću dakle, da smo mi u februaru ove godine donijeli Zakon o dopuni Zakona o mladima i tadašnji razlozi za donošenje ovog zakona su se sastojali u stvaranju zakonskog osnova, opštinama, dakle uz donošenje odgovarajućih programa podrške, omogućće mladima bolje pozicioniranje na tržištu rada, od razvoja preduzetništva do zapošljavanja. Od te izmjene rekao bih jedan dio lokalnih samouprava, odnosno opština na teritoriji Crne Gore je krenuo aktivno da koristi benefite i mogućnosti koje mu pruža ovo zakonsko rešenje i iz tog razloga su naišli neki od zahtjeva za izmjene ovog zakona.

Svakako treba napomenuti i sa ovog mjesta treba uputiti apel, a možda i kritiku ostatku opština u Crnoj Gori koje nisu do današnjeg dana, naravno složićemo se da se radi o jednom relativno kratkom vremenskom roku, ali do svakako su postojale osnove da krenu početno donekle u fazu primjenjivanja ovog zakona i smatram da se sa ovog mjesta treba uputiti apel svim opštinama da onako elementarno se prije svega informišu o mogućnostima koje pruža ovo zakonsko rešenje i krenu uz ove nove olakšice u korištenje benefita ovog Zakona.

Pokazalo se dakle, da pojedina pitanja, uređena ovim zakonom nisu dovoljno jasno precizirana, te da ih je neophodno precizirati kako bi odgovarajući program podrške mogao biti donešen i obuhvatiti sve ono što je neophodno da isti zaživi u praksi. Upravo su ovo dakle ključni i jedini razlozi inicijative za izmjenu dopuna ovog zakona i svakako treba sa ovog mjesta reći da nam ne treba bolji dokaz o tome da ovaj zakon zaista može da funkcioniše u praksi od ovoga što smo dobili pred nama, inicijativu, da izvršimo ove korekcije, kako bi on nesmetano mogao da funkcioniše u praksi i sa ovog mjesta svakako treba pohvaliti ažurnost, inicijativu svih zainteresovanih institucija, dakle, Demokratske partije socijalista kao predlagača i naših kolega poslanika, zatim i Skupštine koja je ažurna, u svakom slučaju reagovala kada je ovo u pitanju.

Osvrnuo bih se ukratko na neke statističke i uporedne podatke, kada je u pitanju položaj mladih u društvu i na neke od najizraženijih problema koje tište mlade ljude, kada je njihov položaj društva u pitanju.

Dakle, nezaposlenost mladih je jedan od najvećih problema u Evropi. Rast nezaposlenosti ne samo da dovodi do smanjenja prihoda pojedinca, već i povećava pritisak na državni budžet, jer se povećavaju izdvajanja za socijalne programe. Trendovi u Crnoj Gori slični su negdje trendovima u Evropskoj uniji. Ipak, poseban problem koji je naročito izražen u Crnoj Gori odnosi se na tzv. strukturnu nezaposlenost i visoku zastupljenost stranaca u radnom odnosu. Čini se da

ovaj drugi problem je sve izraženija praksa, posebno kada je u pitanju radni angažman mladih ljudi u Crnoj Gori.

Među barijerama sa kojima se suočavaju mladi kada razmatraju mogućnost samo zapošljavanja su nedostatak iskustva, znanja i poslovnih kontakata, nedostatak finansijskih sredstava, nedovoljna podrška od samog društva u preduzetništvu, nespremnost za bavljenje preduzetništvom, tržišna konkurencija, jednim dijelom svakako je to i zakonska regulativa.

Za podsticanje preduzetništva mladih, neophodan je integralan i sveobuhvatan pristup, a ne sporadična individualna aktivnost fokusirana samo na neko od navednih ograničenja i bez odgovarajuće, prateće podrške. Preduzetništvo ne može u potpunosti eliminisati problem nezaposlenosti mladih, ali može biti dio rešenja. Iz ovih razloga potrebno je veći akcenat staviti na rad opština, koje bi napravile odgovarajući program sa mjerama podrške uzimajući pri tom u obzir ukupni ekonomski društveni kulturni kontekst kao i pojedinačne specifičnosti opština, koje se prije svega odnose na pojedine kategorije nezaposlenih, njihovu školsku spremu, godine, sposobnosti i slično.

Dakle, najefektnije rešenje je da opštine donose odgovarajuće programe sa mjerama podrške, jer svaka opština najbolje poznaje lokalne prilike, inicijativa sa lokalnog nivoa može značajno unaprijediti uslove za bolje pozicioniranje mladih na tržištu rada, od razvoja preduzetništva do zapošljavanja najranjivijih kategorija. Na svakoj opštini je da prepozna mjere u programu ...(Prekid)... i koje mogu da zadovolje potrebe mladih i način da im se pomogne da te potrebe ostvare. Mladi zaslužuju da im se pruže povjerenje i podrška u prepoznavanju pravih prilika i zato je zadatak opštine da podstakne zajednicu i kreira bolje šanse za zapošljavanje mladih. Sa druge strane, mladima se omogućava da prođu obuke, stiču odgovarajuća znanja, kako bi bili spremniji da sami dođu do posla, a oni koji imaju dobre poslovne ideje, da se otisnu u sferu preduzetništva.

U svakom slučaju smatram da je dobro što smo prepoznali ulogu i značaj ove teme za cjelokupno društvo i da ćemo nadam se u narednom periodu i kroz neke druge inicijative unaprijediti stanje u ovoj oblasti, posebno kada je u pitanju ova grupacija naše populacije koja je kroz razna učešća u posljednje vrijeme kroz različite aktivnosti u društvenom životu pokazala da ima potencijala i da predstavlja vrlo značajan resurs za sveukupni boljitak našeg društva.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:19:33)

Hvala kolega Anđušić.

Sljedeći poslanik koji uzima učešće u raspravi je Budimir Aleksić, neka se pripremi Danijel Živković.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:19:44)

Poštovani građani, evo raspravljamo o izmjenama i dopunama Zakona o mladima i ovdje smo čuli i ja sam shvatio da je ključna poruka da mladi moraju da rade i da se daje mogućnost opštinama da se bave problemom zapošljavanja mladih, te da ovaj zakon daje jednaku mogućnost za sve.

Ja tvrdim da će ove opštine i ovaj zakon uopšte dati jednaku mogućnost za sve kao i do sad što ova država daje jednaku mogućnost svima da rade.

Ključna riječ ovdje je politička i nacionalna podobnost. Dakle, stvar je prosta, mladi ljudi koji su nacionalno Srbi, koji pripadaju opozicionim strankama ne mogu da rade, a oni koji su režimske prišipetlje i sluge režima oni mogu da rade. Tu nikakvi zakoni ne pomažu i čak bi bilo pošteno da se to u zakon ugradi.

Dakle, ako ste Srbin i ako pripadate nekoj opozicionoj stranci, ne možete da dobijete posao, inače možete da konvertirate da odstupite od svog nacionalnog uvjerenja i političkog opredjeljenja i onda je to jedina šansa da počnete da radite. To svi ovdje gledamo svojim očima u posljednjih 25 godina i možemo samo da budemo licemjeri i da kažemo da to nije tako. Primjera

ima koliko hoćete.

Evo da ilustrujem to, na dva primjera. Član našeg Glavnog odbora, završio je sa visokom ocjenom fakultet jedan, Filozofski fakultet u Nikšiću, 15 godina ne može da dobije posao, radi na određeno, na zamjene, uskoro treba da doktorira i kad doktorira on će tu diplomu da preda na Biro rada. Da je on režimska sluga i prišepetlja vlasti, on bi možda danas dobio Trinaestojulsku nagradu godišnju, kao što je ovaj jedan dekan, jednog fakulteta sa Cetinja. Mi možemo ovdje da pričamo priču i da se foliramo, to je stvarnost.

Drugi primjer, uvjerio sam se dakle, uvjerio sam se svojim očima da direktor jedne javne ustanove piše Hrvacka sa c, to sam svojim očima vidio. On je direktor, sad vi vidite koje su razmjere neznanja i po kom kriterijumu se ovdje ljudi zapošljavaju i dobijaju direktorska i funkcionerska mjesta.

Kaže se - oslanjajući se na budžetska sredstva može se opstati i napredovati. Taman posla. Ko može da radi u državnoj upravi, ili u lokalnoj samoupravi koju drži Demokratska partija socijalista i njeni sateliti, ukoliko nije potpisao pristupnicu za vlast, jednostavno nije tačno. Niko ne može da koristi budžetska sredstva niti da napreduje, niti da opstane, ukoliko nije nacionalno i moralno podoban i to je građanima jasno. Evo ja želim po ko zna koji put na tu strašnu činjenicu da ukažem.

Ovdje je u pitanju društveni ambijent u kome se donose određeni zakoni. Društveni ambijent u kome je uspostavljena takva vlast i takva država koja nije država jednakih šansi za sve i onda nas ovdje proziva jedan kolega. Kaže, ne čuh vas još da rekoste nešto lijepo za svoju državu, a šta mogu da kažem lijepo o državi koja je na ovim temeljima uspostavljena. Na osnovama neravnopravnosti, na osnovama brutalne diskriminacije i obespravljanja. Čitavih nacionalnih zajednica i čitave opozicije, kao navodno sad će opštine dati šansu mladima bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku pripadnost da koristeći budžetska sredstva opstanu i napreduju.

Dakle, mladi koji nijesu politički nacionalno podobni mogu da godinama i decenijama budu na Birou ili mogu da se ise i da traže šansu negdje drugo. Pa nama je 700 ljekara iz ove zemlje otišlo i pobjeglo. Kolika je plata docenta u ovoj zemlji? Mladog naučnika sa doktoratom- nema 700 evra. Onda mi pričamo kako ovdje sve cvjeta, kako je ovo zemlja jednakih šansi za sve, kako je bogata zemlja i bogato društvo. Slušali smo ovdje dva dana kad je bila rasprava o rebalansu budžeta. Da ovdje ima para koliko hoćete, da je Crna Gora ekonomski tigar, da je to jedan idealan ambijent i za investitore i za mlade ljude i za sve. Dakle, ovdje je riječ o najobičnijoj priči, tandaramandara priči, o lakiranju oblaka o prosipanju magle i prodavanju magle i prašine. Ovo je zemlja nacionalne ...(Prekid)... nacije i segregacije i ni mladi, ni stari, ni srednjovječni, niko ovdje nema šansu ukoliko nije nacionalno i politički podoban.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:24:56)

Komentar na vaše izlaganje ima kolegica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.18 17:24:59)

Poslaniče Aleksiću, koristite svaku priliku da ukažete na navodno kršenje prava Srba i na političko zapošljavanje.

Ja govorim o ovom Zakonu koji daje jednaku neće obuhvatati samo partijsko zapošljavanje, niti angažovanje po toj liniji.

Ja vas podsjećam da u lokalnim samoupravama u kojima vi vršite vlast, upravo se dobrano partijski zapošljava, a o ovom Zakonu kazat ću vam na primjeru Opštine Tivat da smo i kada nije bilo Zakona o mladima, donosili programe kojim smo davali priliku mladim ljudima bez obzira kojoj partiji pripada, koje nacionalnosti, da budu angažovani, da svoj pripravnčki staž odrade. Nešto slično smo preduzimali mjere kakve sada predviđamo ovim zakonom.

Prema tome, nemojte svaku našu ideju koja znači dobro za svu mladost naše države, da tumačite na način kako to vama odgovara, i da govorite ovdje o partijskoj i još teže o nacionalnoj

neravnopravnosti što mislim da su jako opasne poruke.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:26:21)

Kolega Aleksić, imate odgovor.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:26:25)

Pa to vam je kao ova priča o izjavi patrijarha Irineja.

Dakle, problem je kad neko saopšti istinu, a nijesu problem činjenice na koje taj neko ukazuje.

Znači nije problem što ste vi ovdje stvorili takvu državu i takav ambijent koji je nepodnošljiv za čitav jedan narod. Nego je problem kad neko ukaže da je to tako i onda se prijete protjerivanjem, iznevjerio je gostoprimstvo itd. Čitava hajka i haranga na jednu očiglednu istinu, naučnu istinu. Ja imam stručni rad o tome gdje dokazujem veze vaše Crne Gore koju ste uspostavili na tom neregularnom referendumu 2006.godine i nezavisne države Hrvatske. Više puta sam rekao i tvrdim, vaša državna politika je nacionalna ideologija, oficijelna, nije ništa drugo do prepisani program Ante Pavelića, čak radikalniji u nekim aspektima. Evo, i situacija i riječ o mladima i ovo o čemu danas govorimo to je tako.

Vi kažete, a čekajte poslanik vaš je rekao - ako mladi hoće da rade imaju šansu da uđu u DPS. Je li sva Crna Gora to vidjela? Vaš poslanik je to kazao, na javnom skupu, pred šest kamera i to se vrcelo i to je već postalo poslovična priča i dobro je. To je otvoreno taj poslanik kazao, pošteno je kazao. Nema, veli zapošljavate bez obzira na nacionalnu pripadnost, navodno vi gledate kvalitet, a ne nacionalnu pripadnost, a da gledate kvalitet, ne bi učiteljica nepismena učila djecu. Vijesti su pisale, prije tri godine, bilo je u Vijestima, fotokopija pismenog zadatka koji je ona ispravljala, gdje ne zna padeže, gdje ne razlikuje vrste riječi i onda je pregledala veli pazite šta je rečeno.

Data joj je veli šansa da se doedukuje, nepismena osoba sa Filozofskog fakulteta. Takođe se ne gleda je li nacionalna pripadnost. Protjeran je doktor nauka, mladi doktor nauka zato što je nepodoban, a angažovan je stranac koji je podoban i koji hvali ovu vlast po vašim televizijama. Izvjesni Bešlin iz Novog Sada, istoričar iz Novog Sada, koji ne propušta priliku, stalno ga zovete, evo sad i povodom ove izjave patrijarha Irineja gdje je dao izjavu će brani crnogorski režim i osuđuje srpskog patrijarha.

Znači, Nikšićanin za kojga nije trebalo plaćati troškove dolaska na fakultet. On je protjeran, Nikšićanin, staro Crnogorac i sa sve stare Crne Gore, iz junačke Markovine, a dovodi se stranac iz Novog Sada, će mu se plaćaju troškovi hotela, plaćaju im se putni troškovi, da bi zamijenio ovoga koji je protjeran zbog svoje nacionalne pripadnosti, drugoga razloga nema. Mogli bi smo do ujutru takve primjere, ja iz Nikšića, da ih navodim koji ilustruju moju tezu o nacionalnoj neravnopravnosti i o zapošljavanju isključivo po političkoj i nacionalnoj osnovi što je rekla i vaša koleginica i priznala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:29:28)

Hvala, kolega Aleksić.

Kolega Nikoliću, Vi ste se javili?

Izvolite, kolega Nikolić, Vi želite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.18 17:29:54)

Čini mi se da ne moram da citiram član Poslovnika i čini mi se, ako ste pažljivo slušali, da ste i Vi kao i mi procijenili da klub Demokratske partije socijalista ili vladajuće većine u ovom

parlamentu ima pravo na kaznenu repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:30:14)

Izvolite, imate riječ.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.18 17:30:16)

Hvala Vam lijepo.

Evo, poštovani građani vidjeli smo još jednom i napravićemo kratku rekapitulaciju.

Na referendumu 2006.godine 55,5% građana u Crnoj Gori izjasnilo se za nezavisnost, 44,5% bilo je protivnika obnovi nezavisnosti Crne Gore. To samo po sebi ne bi bilo sporno da nijesmo imali procese koji su uslijedili nakon toga. Dakle, sporno je ono što se događalo nakon referenduma. Šta se događalo?

Imali smo jedan vrlo uporan i intenzivan otpor priznanju rezultata referenduma u Crnoj Gori. Najprije smo sve ono što bi na bilo koji način moglo da ospori rezultate referenduma kroz jednu konstrukciju imali upisano u onoj čuvenoj Bijeloj knjizi. Treba li da podsjetim na događaj kada je jedan od kolega prethodnog govornika iscijepao Ustav u Parlamentu Crne Gore? Treba li da podsjetim građane Crne Gore na konstantno nepoštovanje države Crne Gore od strane poslaničkog kluba iz kojeg je govorio prethodni govornik? Treba li da vas podsjetim na konstantno neustajanje prilikom intoniranja državne himne? Treba li da vas podsjetim na nepoštovanje crnogorske zastave? Dakle, vi se poštovani poslanici, poštovane kolege borite za osvajanje vlasti u državi koju ne priznajete. Mislim da je vaš osnovni problem što prevashodno u sadržaju onoga što je govorio jedan od vaših predstavnika koji je govorio malo čas na najuvredljiviji način o Crnoj Gori je sve sadržano zapravo u onome što stoji na njegovom reveru, a na njegovom reveru stoji zastava ..(Prekid)...dakle, u crnogorskom parlamentu.

Mislim da je to samo po sebi porazno, porazno je da imamo takav intenzivan otpor priznanju crnogorske države nakon 12 godina i onda se zaboga ovdje čudimo da li postoji u Crnoj Gori diskriminacija po bilo kom osnovu. Ne može da postoji diskriminacija prema nekome ko ne priznaje sopstvenu državu .

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:32:46)

Hvala kolega Nikolić.

Izvolite, kolega Aleksić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:32:54)

Zaista i ovo je samo potvrda diskriminacije koja postoji svuda pa i u ovoj Skupštini. Dakle, nikakvog nije bilo razloga niti uporišta u Poslovniku da vi dajete kaznenu repliku. Da li sam ja ovdje nešto uvrjedio? Rekao sam neregularni referendum 2006. To je naš politički stav.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:33:10)

Kolega, ja nisam dao za taj dio Vašeg izlaganja. Poznavajući istoriju, kako ste okarakterisali politiku Demokratske partije socijalista ... sa politikom Pavelića i tako dalje, to je, koliko ja znam istoriju, to je kvislinška država bila koja je činila zločine i mislim da pošto ste u ovom domu okarakterisati tako drugu političku grupaciju da imaju pravo na repliku koju sam i dao. Ako vama to nije jasno meni je žao ali to je pravi osnov i da nema nikakve diskriminacije prema vama, niti prema bilo kome. Ako primjećujete dok ja vodim sjednicu najviše se bune neki poslanici iz DPS-a,

ako primjećujete. Tako da Vas molim da shvatite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:34:04)

Ja Vas molim, recite mi samo šta je on komentarisao na moje izlaganje. Govorio je da je referendum bio sjajan, komentarisao je značku na mome reveru, koja je srpska nacionalna zastava. Kad albanski poslanici, Vaše kolege, kojih više nama u parlamentu, nose albansku nacionalnu zastavu nije bila pomama iz redova DPS-a.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:34:26)

I ja nosim tu zastavu, kolega Aelksić, ali ću Vam nešto, molim Vas, mislim da sam Vam pojasnio i da možete sjesti sada. Hvala.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:34:29)

Svaka čast Vama, ali to njemu ne smeta, njemu smeta srpska nacionalna zastava, to mu smeta.

Drugo, molim Vas, da Vam kažem, on meni ovjde podmeće da ja ne priznajem državu što je zamjena teza. Nije riječ o tome da li mi Srbi priznajemo i njihovi predstavnici ovdje državu nego je riječ o tome što ova država ne priznaje nas. Tako da je ovo klasična i podla zamjena teza. O tome se radi.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:34:50)

Molim Vas kolega Aleksiću, imali ste priliku da pojasnite i objasnio sam vam način na koji vodim sjednicu.

BUDIMIR ALEKSIĆ (25.07.18 17:34:59)

Samo jednu rečenicu, molim Vas. Državu Crnu Goru priznajemo u istoj onoj mjeri u kojoj ona priznaje i uvažava nas kao njene građane.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:35:05)

Mislim da nema potrebe za daljom raspravom. Mislim da repliku koju sam dao ispred kluba Demokratske partije socijalista je bila opravdana. Ako vam nije po volji možemo to diskutovati na Kolegijumu.

Nastavljamo dalje sa raspravom. Učesnik u raspravi je predlagač Petar Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 17:35:26)

Uvaženi predsjedavajući, posebno Vam hvala što ste mi priznali pravo po osnovu člana 96 i bez komentara mi dali riječ.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:35:34)

Gospodine Ivanoviću, ... priznato pravo ali ne možete dobiti pravo svaki put jer riječ se daje po redosledu prijavljivanja a predlagač je isto kao poslanik učesnik u raspravi. Ja procjenjujem kad vam mogu dati riječ
Izvolite sada.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 17:38:41)

Dobro. Hvala Vam.

Poštovani građani, želim da vas podsjetim da tema o kojoj mi vodimo raspravu je predlog izmjene i dopune Zakona o mladima. Dakle, mi ovdje ne diskutujemo o crkvi, mi ne diskutujemo o istoriji, mi ne diskutujemo o diskriminaciji, mi ne diskutujemo ni o jednom od onih pokušaja koji od pojedinih, ne od svih, od pojedinih poslanika opozicije dolaze kao klasična zamjena teza. Zašto kažem klasična zamjena teza? Zbog toga što postoji dokument, konkretno se odnosi na Opštinu Kolašin u kojoj do skoro Demokratska partija socijalista nije vršila vlast, to je izvještaj ombudsmana nekih 50 - 60 strana i nemam nikakav problem da vam dostavim taj izvještaj da pročitate i da vidite zloupotreba, diskriminacija i ostale kvalifikacije koje se pojavljuju u tom izvještaju. Dakle, govoriti o ovom zakonu na način da ovaj zakon kreira diskriminaciju za mene kao predlagača je neprihvatljivo. Želim da pojasnim da predlog ovog zakona ne sadrži nikakve odredbe koje se odnose na diskriminaciju. Nasuprot, ovaj zakon daje pravo ili mogućnost svima, to znači da daje pravo isto tako i mladima u Herceg Novom koji gle čuda, tamo gdje vi vršite vlast, su i te kako diskriminirani, pa ja nisam to govorio u svojoj diskusiji. Isto tako je slučaj sa mladima Kotora, Budve i tako dalje. Dakle, molim vas, vratimo se mi bazičnoj temi. Da li u ovom zakonu o kojem mi danas diskutujemo vi prepoznajete bilo što što potvrđuje ono što govorite ili ne? Okanimo se drugih kvalifikativa.

Mislim da smo imali jednu vrlo korektnu, dostojanstvenu diskusiju i da tako treba da idemo i do kraja. Još jednom ponavljam. Očekujem da svi skupa u ovom parlamentu podržimo predlog ovog zakona jer ćemo na taj način svi zajedno poslati poruku svim mladima. Ako vi smatrate da postoji neki drugi cilj u predlaganju ovog zakona dajte da o tome diskutujemo. Koleginica Marta Šćepanović i ja nemamo nikakve skrivene namjere, skrivene ciljeve. Sada zavisi od svih opština, svih lokalnih samouprava koliko će one biti brze, koliko će izdvojiti sredstava, koliko će ponuditi opcija po ovim programima koji se nude kao mogućnost, ne zavisi to od koleginice Šćepanović ili mene. Ovim se zakonom daje samo prostor, samo mogućnost. Kako će se ta mogućnost iskoristiti zavisi od tih ljudi i mladih, ali ja zamišljam da našu diskusiju treba prije svega da usmjerimo u pravcu podsticanja mladih da se okrenu radu, a ne nečem drugom. Molio bih sve kolege poslanike da na taj način diskutuju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:38:50)

Hvala, kolega Ivanoviću.

Sljedeći učesnik u raspravi, kao što sam najavio, Danijel Živković, neka se pripremi Jovan Vučurović. Posle kolege Živkovića je koleginica Aleksandra Vuković.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.07.18 17:39:08)

Hvala Vam potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvažene koleginice i kolege poslanici, poštovani građani,

Čudno je kako se i na ove teme provuku ta pitanja i nešto o čemu ne bi trebalo da raspravljamo. Svako ima pravo da zastupa svoju politiku, legitimno je pravo svih poslanika, na način na koji će artikulirati stavove svojih partija, ali evo da damo doprinos konkretno pitanju ove teme za koju smatram da je veoma važna, ne deklarativno, ne iz ugla nekoga, ako bi čisto deklarativno sa nekim razumijevanjem trebalo da lamentira nad sudbinom mladih ljudi u Crnoj Gori nego zaista sa konkretnim predlogom koji su naše uvažene koleginice i kolege, poslanici

Demokratske partije socijalista uputili ovom plenumu i sa mogućnošću da možda kroz jednu novu metodologiju, koja do sada nije bila primijenjena u Crnoj Gori, pokušamo da damo određene odgovore na pitanje nezaposlenosti mladih ljudi.

Pitanje koje opterećuje ukupno svjetsku ekonomiju eurozonu, Evropu i najjače svjetske ekonomije, ono što može najviše da brine jeste da čak 290 miliona mladih ljudi u svijetu nijesu ušli u program na primjer obuke, obrazovanja ili se ne nalaze na tržištu rada. To je veliki problem.

U Crnoj Gori je taj procenat poslednjih godina pao za 3%, ali nije dovoljno. Ne mislimo da smo u zabludi da ćemo sa ovakvim zakonskim rješenjem omogućiti ogromno smanjenje nezaposlenosti među mladim ljudima, ali ćemo u odnosu na specifičnosti svake lokalne sredine imati priliku da mladim ljudima pružimo mogućnost da usavršavaju svoja znanja.

Ono što se pokazalo kao određena prepreka na crnogorskom tržištu rada jeste možda nedostatna povezanost između sistema obrazovanja i poslodavaca. Poslodavci su kroz određena istraživanja pokazali interesovanje ka tome da bi bilo potrebno da se kroz sistem obrazovanja mladi ljudi još kvalitetnije uključe na taj način što bih i ja rekao da je možda jedna kritika u samom sistemu obrazovanja u Crnoj Gori, da ljudi koji, evo kažemo studiraju, imaju priliku da se kvalitetnije obrazuju tako što će raditi kod određenih poslodavaca tokom studiranja. Tu će, znači sreći određeni stepen znanja i biće mnogo konkurentniji na samom tržištu.

Međutim, ono što je donijela ukupna globalizacija, dakle danas na svijetu imamo globalnu fabriku gdje možete očekivati da na jednom mjestu imate fabriku iz druge države, ljudi rade u toj fabrici, iz sasvim treće države su vlasnici tih fabrika, u četvrtoj se ti proizvodi prodaju.

Danas u vremenu digitalizacije u vremenu informatičkih tehnologija kada je svijet krenuo u nekom drugom smjeru da se razvijaju te informacione tehnologije imamo probleme da se smanjio broj zaposlenih u ukupnoj svjetskoj ekonomiji. Da bi se to promijenilo, evo danas imamo priliku da vidimo kako Demokratska partija socijalista pristupa ovom problemu sa ciljem da lokalne samouprave u saradnji sa poslodavcima, sa privatnim sektorom imaju mogućnost da kreiraju kvalitetne programe za podsticaj zapošljavanja mladih ljudi. To je bolna rana, rekao sam i svjetske ekonomije i euro zone, samo u euro zoni znači po određenim istraživanjima Međunarodne organizacije rada imamo preko 20 miliona nezaposlenih mladih ljudi, što je dovoljna činjenica sama za sebe.

Da bi otklonili te nedostatke evo prilike i lokalnim samoupravama da u skladu sa svojim specifičnostima pokrenu te programe zapošljavanja, da li će to biti u vidu finansijske pomoći koje će izdvojiti lokalne samouprave, dakle opštine. U istom iznosu će trebati da izdvoje sredstva i trebalo bi da izdvoje sredstva i sami poslodavci i u skladu sa tim mladi ljudi će moći u roku od godine dana da stiču određena nova znanja da budu konkurentni na tržištu i u skladu sa tim poslodavci će procijeniti da li ima potrebe da ih zadrže ili ne nakon toga.

Ja bih iskreno rekao da je nakon određenog perioda industrijalizacija koja je zavladała u Crnoj Gori i smanjenja broja stanovnika na seoskom području došlo i do određenih momenata promijenile se društveno-političke prilike u Crnoj Gori od '90-tih godina na ovamo, gdje smo imali priliku da vidimo da se broj zaposlenih u samoj industriji smanjio, a da se povećao broj zaposlenih u uslugama. Došlo je novo digitalno doba, pokreću se nove fabrike start stapovi, što bi značilo da je potrebno dodatno ulagati u obrazovanje, kako bi mladi ljudi bili što konkurentniji na samom tržištu rada. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:44:06)

Zahvaljujem kolega Živkoviću. Kao što sam najavio kolega Jovan Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 17:44:14)

Dakle, evo još jedan zakon koji se vraća na doradu. Vršer se prepravke i dopune, pa i nakon zakona o dopuni zakona iz februara, javno se priznaje da ovaj zakon nije dobar i da nije zaživio u praksi. Tako piše i u obrazloženju koliko sam dobro vidio. Iluzorno je očekivati da će neko iz Vlade snositi odgovornost za ovake promašaje kao što je bio slučaj i u vezi budžeta, kao što je

iluzorno očekivati da ovakav režim donosi odluke koje mogu biti korisne za mlade ljude u Crnoj Gori, jer režim nastao na totalitarizmu, na gušenju svih sloboda ne može sad biti odjednom promoter aktivizma kod mladih ljudi. To prosto nije prirodno i zato je planirana ovim zakonom svojevrsna kontrola nad svim što se tiče aktivizma kod mladih ljudi omladinske politike, kontrola koju će vršiti Vlada, ministarstvo i da se uklone svi oni koji će pokušati da naruše tu kontrolu, da se uključe negdje sa strane u ovoj ili u neke druge organizacije i naprosto je nemoguće da takva vlast, takva diktatura koja uništava perspektivu i budućnost ove zemlje napravi korak ka poboljšanju položaja mladih ljudi. Sve to nije prirodno i utemeljenje za takav stav imam u onome što se u ovih 30 godina dešavalo u Crnoj Gori u iskustvima onih koji su mladi '90-tih, ili onih iz naredne decenije, kao i sadašnjih generacija mladih ljudi.

Prodoše generacije, prođe mladost, prodoše životi u nekontrolisanoj vlasti jednoga čovjeka svih ovih 30 godina i jedne vlasti i sad još ubjeđuju mladog čovjeka danas da neko takav može da im donese prosperitet, jedno klasično ludilo.

Poštovani građani, mladi čovjek danas u Crnoj Gori je onaj koji je u djetinstvu gledao kako zbog politike DPS-a, njegovi roditelji ostaju bez posla u Željezari, Košuti, Celulozi, Dakiću, Obobu, Metalcu, Boksitima, Koniju, a današnja mladež nalijeće na korupciju, nepotizam, klijentelizam, naleti na partijsko zapošljavanje sa monstruoznim projektom DPS-a koji glasi jedan zaposleni-četiri glasa. Eto, to je sudbina danas mladog čovjeka u Crnoj Gori koji želi da nešto uradi od svog života. On nalijeće na partijske barijere, nalijeće direktno na ljude iz Demokratske partije socijalista u javnim ustanovama, nalijeću u državnom aparatu, nalijeće svuda gdje god krene da nešto napravi od svog života, ne samo na DPS ima tu SD-a, jer su se i oni svuda poperili gdje god su htjeli, a da ne pričam o Bošnjačkoj stranci.

Mladi traže uzore, a ja se u Boga nadam im nikada neće biti uzor onaj koji je na vlast bio i daleke 1989.godine, ovaj što izigrava predsjednika Crne Gore i koji je na primjer mladima iz '90-tih godina, ovdje ima nekih i moje generacije, priredio hiperinflaciju, sankcije, nezaposlenost, zatvaranje najvećih preduzeća, otpuštanje radnika, promovisanje šverca kao državnog posla, kao glavni švercer.

Kada je počelo divljanje organizovanog kriminala, ubistva i tako dalje 2018.godine ni metra dalje. Uništene su i one preostale fabrike, broj radnika u proizvodnji se sveo na nekoliko stotina, a tu su i dalje šverc, ubistva, kriminalni klanovi, diskriminacija i državni teror nad opozicijom i šta imamo novo, imamo novo da je šef Udbe iz '90-tih postao premijer. To je jedino novo u Crnoj Gori. I Džoni Štulić je rekao jednu stvar, vrlo ovako simpatičnu: "Sloboda nije zahvalnica pročitana abecednim redom, niti krilatica reklamnog panoa". Sloboda se osvaja i ja vjerujem u to da mladi ljudi prvenstveno treba da se vode idejama slobode i otpora sistemu koji je zarobio sve u ovom društvu. Ja vjerujem u to da će mladi, kao i drugi ljudi u Crnoj Gori pronaći snage da se izbore za slobodnu Crnu Goru. Vidjećemo kojim putem, jer siguran sam da ovaj režim, gospodine Nimanbegu, nije uspio u potpunosti da uništi hrabrost, pravdu, istinu, poštenje i da će te vrijednosti nadvladati jednog čovjeka i njegovu diktaturu, korupciju, kriminal i nepotizam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:49:34)

Hvala kolega Vučuroviću.

Po redosledu prijavljivanja sledeća je koleginja Aleksandra Vuković.

Kolege, izvolite. Izvolite, ko traži proceduru? Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.18 17:50:06)

Potpredsjedniče, tražim kaznenu repliku u ime kluba jer se u negativnom kontekstu izrazio za predsjednika države.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:50:17)

Koleginice Šćepanović, ja sam pažljivo slušao.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.18 17:50:24)

Ja isto i svi građani su čuli da je poslanik Vučurović rekao da predsjednik države ovaj što izigrava predsjednika države.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:50:33)

Predsjednik države koji izigrava predsjednika države?

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.18 17:50:35)

Ne, ne ovaj što izigrava predsjednika države, doslovice se tako izrazio. Tražim kaznenu repliku.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:50:51)

Koleginice Šćepanović, kolega Vučurović je stvarno govorio oko svojih političkih stavova, ocijenio je da je bilo i kotupcije i šverca itd. Ja nisam prepoznao u ovom momentu da je on govorio o predsjedniku, ali možete se javiti za komentar, da komentarišete izlaganje.

Izvinite, nisam vas čuo od kolega.

Kolege, molim vas. Koleginice ponovite nisam vas čuo od drugih kolega.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.18 17:51:04)

Ja prepoznajem, štitim instituciju predsjednika i štitim predsjednika svoje partije Mila Đukanovića.

Nije komentar. Znači, tražim repliku zato što se u negativnom kontekstu izrazio, a smatram da ste i sami trebali da reagujete zbog institucije predsjednika države.

Dakle, ovaj što izigrava predsjednika države. To nije smio kolega da kaže, da se tako izrazi iz razloga što je gospodina Mila Đukanovića glasalo 54% građana Crne Gore, to pod jedan. Pod dva treba da bude uzor svim mladima. Uzor mladima sigurno ne mogu biti ovakvi poslanici u parlamentu sa njihovim diletantskim ponašanjem i sa njihovim ponašanjem za koje znamo kako se ponašaju i šta rade, a pogotovo u opštinama u kojima vi vršite vlast. Tako da sigurno im ne mogu biti uzor oni.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:52:13)

Koleginice Šćepanović, Mila Đukanovića sam glasao i ja tako da nemojte brinuti da nećemo zaštititi predsjednika države. Ja samo pokušavam da vodim tu sjednicu jer sjednicu ne da nije lako voditi, vi znate da u britanskom parlamentu koji imaju toliko godina demokratije zvižde, buče na izlaganje jedni drugima poslanici ako su nezadovoljni.

Kolega Vučuroviću, sjedite, vi sjedite. Tako da vi ste pojasnili navode ako je rekao zbilja te riječi kolega Vučurović. To je bilo van Poslovnika, trebao sam ga upozoriti, ali ja to nisam razumio na taj način.

Kolega Vučuroviću, ja vas molim da nastavimo sa izlaganjem. Imali ste i vi u svom izlaganju dovoljno elemenata grubih.

Kolega Vučurović, molim vas, koleginica Šćepanović se obraćala meni, možda je procijenila

način kako ste se vi izjasnili, ali nema mjesta za repliku molim vas da nastavimo dalje. Molim vas da nastavimo dalje.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 17:53:57)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, stvarno se trudim da se koncentrišem vrlo na zakone koji su na dnevnom redu, ali stvarno mislim da ponekad moramo da odstupimo od dnevnog reda s obzirom na to da čujemo neke stvari koje nas sve iznenađuju. Prvo i osnovno da predsjednik Demokratske partije socijalista i predsjednik države Milo Đukanović možda zaista i nema potrebu da ga branimo mi poslanici, poslanice ovoga parlamenta čovjek sa vizijom koji je, Bogu hvala, ovu državu spasao svih mogućnosti kakve bi je snašle pošto ođe izgleda niko od poslanika Demokratskog fronta nije našao za shodno, a tome sam se nadala jer želim jedno veliko istinsko, suštinsko pomirenje u ovoj državi da reaguje na to da je savremena Crna Gora u kojoj žive oni koju oni čine i čiji su oni subjekti kao i poslanici DPS-a neko nazove NDH-a. Dakle, uporedi je sa fašističkom, ustaškom državom, a da na to nema reakcije nego da je to nešto što se podrazumijeva. Na sreću i premijer Duško Marković i predsjednik Milo Đukanović su reagovali, iskazali stav i naše partije i svakog slovesnog građanina i građanke Crne Gore prema takvom odnosu, prema Crnoj Gori i ovom prilikom želim da zahvalim svim onim ljudima u Srbiji koji slijede put premijera Zorana Đinđića koga nijesam juče nikako slučajno pomenula koji su takođe reagovali na takve izjave jer vjerujte mi, mi smo partija budućnosti i nećemo se osvrnati na ove komentare i na ovakvu situaciju ni jednom jedinom ličnom uvredom ni ko je zaslužio da bude u ovom parlamentu, ni ko nije zaslužio jednostavno će o tome suditi građani i građanke Crne Gore. A sad pošto vidim da je diskusija gospodina Petra Ivanovića izazvala neku vrstu začudnosti, po mome mišljenju, valjda je trebalo i neko objašnjenje. Evo, da kažem ja sam, hvala vam gospodine Ivanoviću na tome što ste baš na taj način odlučili da predstavite ovaj zakon koji izuzetno i konkretno povezan sa onim čime se vi bavite promovišući preduzetništvo kao jedan od načina izlaska iz krize u kojoj jesmo, a to znači da ako imamo veliki broj nezaposlenih mladih ljudi da nije dobra situacija. Vi ste samo htjeli da kažete ono o čemu i sve vrijeme govorim da se treba podići radna kultura u Crnoj Gori, da je sav smisao života u radu i ja ću vam pomoći u tome to je kazao i Čehov, svi su čitali: "Ujka Vanju". To su kazali mnogi drugi da je u stvari ono što je bila ideja vaše priče, čini mi se, da mladi treba pošto zaista su dani naše mladosti dani našeg sjaja da iskoriste tu svoju najbolju energiju i da svoj doprinos daju državi.

Ja ću podštetiti crnogorsku javnost da je ovu državu i Jugoslaviju izgradila upravo jugoslovenska mladost i to kad? Kad je ona bila u potpunosti porušena. Šetite se radnih akcija. Ja ću podštetiti na to da nijesam za to da se volontira, ali jesam za to da se kroz volonterski rad upravo pokaže koliko vrijedimo, pa da baš na tom tržištu koje pominjemo i juče kroz zakon o regulisanim profesijama pokažemo i koliko vrijedimo. Htjela sam u ovoj diskusiji, ali vidim pošto se već poslanik jedan javio za komentar komentarišaću da govorim samo o svom primjeru, dobrom primjeru grada Nikšića koji je takođe ođe pomenut u negativnom kontekstu i o dobrom primjeru lokalne vlasti u Nikšiću koja pokušava da upravo ono što je bilo sa Željezarom danas Toš Čelikom će se zapošljavao veliki broj ljudi zamijeni jednom novom ekonomskom logikom i jednim novim tržišnim trendom, otvaranjem Tehnopolisa kao jedne vrste ideje, inkubatora ideja i načina da se mladi ljudi okupe. O tome često govori jedan od poslanika Demokratskog fronta da bi se ta kreativna energija naše mladosti upravo iskazivala kroz preduzetništvo. Tako da mislim da su to zaista teme o kojima mi treba da govorimo. Naravno, uvijek i vazda o diskriminaciji. Po mome mišljenju svako ljudsko pravo ukoliko je ugroženo bilo da se ugroženim u Crnoj Gori ošućaju Crnogorci, Srbi ili neki pripadnici drugih naroda vašeg naroda, gospodine potpredsjedniče Nimanbegu, treba o tome da govore. Neću ja valjda ubeđivati nekoga u ovoj državi da je ova država dobra za njega i njegov život i za budućnost njegove dece. Mislim da svi treba da se potrudimo da stvorimo uslove u kojima će zaista se u Crnoj Gori rado i radosno živjeti, a samo ekonomski prosperitet, kapitalizovano znanje, ono obrazovanje o kome smo sve vrijeme danas govorili ne bude samo mrtvo slovo na papiru nego najživlje slovo na tržištu da bi Crna Gora trebalo da pokaže da zaista ima snažan kadrovski potencijal kao što ga ima i da su naši mladi ljudi

spremni da rade i zarade. Da konačno ne logiciramo po tome neko je imao prosječnu ocjenu 10, neko je imao prosječnu ocjenu šest i po, sedam. Ne. Zaista mislim da se ni prema tome ne određuje nečiji radni kapacitet i nečije radne vrijednosti. Naprotiv treba da(Prekid)..... radimo, da smo sposobni da održimo neku firmu bila ona naša ili tuđa, da se prema toj tuđoj u privatnom ili državnom vlasništvu odnosimo kao da je naša, pa da vidimo kako budemo tako logicirali, kad se tako budemo ponašali pošteno, iskreno u svemu što radimo onda ćemo zaista na svim nivoima društvene stvarnosti Crne Gore oštetiti prosperitet. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 17:59:20)

Hvala, kolegice Vuković.

Na vaše izlaganje komentar ima kolega Jovan Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 17:59:30)

Ja osećam da treba da uzmem riječ.

Prvo što mi je ovako dopalo do ušiju je bilo opominjanje nikšićke lokalne vlasti, ja mislim da je to najgora vlast u istoriji lokalnih vlasti u Crnoj Gori. Da budemo načisto to znaju i Nikšićani, posebno mladi ljudi, jer o njima raspravljamo, a ja bih nastavio ono što sam prije htio da kažem, jer ja sam govorio ovdje iz pozicije nekoga ko se protiv ove vlasti bori, od početka 90-tih godina. Dakle, do današnjeg dana, biće još dana ako bog da i ni za jotu nisam odstupio od svojih načela, da to budemo načisto i snažno me drži žar za borbu za slobodnu Crnu Goru.

Dakle, nek je istina, samo da saopštim možda i previše intime unosim, možda i ne treba. Sa druge strane, ima ih što su promijenili sve moguće dresove. To je gospodin Milo Đukanović. Svaki dres je promijenio kad smo već njega pominjali, nemojte da ga branite od toga, jer je to živa istina, ratovao je za mir, bio je sa Miloševićem, kasnije je izdao državu, pa je letio u Brisel dok su ovdje NATO avioni bombardovali Saveznu Republiku Jugoslaviju, kasnije je bio za nezavisnu Crnu Goru. Da ne nabrajam šta je čovjek sve uradio u svom životu, nepogrešivo ostajući privržen samo jednome - svom džepu. Dakle jedino što je sveto tome čovjeku i onima oko njega i onome Svetu kad već pominjem, sveto je njihov ineteres i njihov džep. Dakle, a u Crnoj Gori ljudi su lomljeni gospodine Nimanbegu godinama, na razne načine, pritiscima, ucjenama, kao što je svojstveno policijskoj državi u kojoj živimo. Vjerujem da se tako i mijenjala svijest kod mladih ljudi. Dakle, pod pritiscima koji su gledali svoje majke i očeve kako im neko iz ruku otima hljeb, sigurnost i mogućnost da od svog rada prehrane porodicu. Samim tim što je ova vlast pogasila svako veliko preduzeće i otjerala na hiljade ljudi na ulicu, ako lažem neka me neko demantuje, to je bio udar na porodicu. Ovdje ne govorimo ni o Srbima ni o Crnogorcima, ni o Albancima, i poziv da se ljudi sa svojih radnih mjesta pošalju na ulicu kao što je hiljade naših ljudi otjerano na ulicu da prodaju cigare. Na primjer, 90-tih godina, da se snalaze kako znaju i umiju. Znam da je takav pritisak pokolebao dosta mladih ljudi, vidim studente ovdje ove koji su inertni, jedna bezlična masa koja se kreće po Crnoj Gori, koja nijemo posmatra društvene procese i koja ne reaguje na anomalije, i koji su se pretvorili u anemičnu masu, ali ovo je Crna Gora i je vjerujem da tek slijedi borba za njen ...(Prekid)... i da će se mladi ljudi probuditi u onom trenutku kad to bude trebalo. Evo da vidite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:02:40)

Hvala, isteklo vam je vrijeme.

Kolegice Vuković imate pravo na odgovor komentara.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 18:02:44)

...da je bilo nas koji smo odrasli na epskoj poeziji pa su vjerovatno i razmišljanja o prošlosti

ostala naša. Jedan, ne kažem da ste vi gospodine Vučuroviću, ovo je samo moj komentar koji je vrlo, neko od nas je čitao Žila Verna i 20.000 milja pod morem i tada vjerovalo da je to stvarnost i da budućnost može da bude zaista neki napredak. Molim vas da konačno prestanemo da pričamo ko što je bio, ko je mijenjao dresove. Po mome mišljenju najbolji fudbaleri današnjice, pokazuju na terenu da su najbolji, ali kad promijene dres i još taj dres, dobro naplate, evo primjer Ronalda pokazuje samo da su oni najsposobniji fudbaleri na terenu. Nego vi ste kazali nekih više stvari, vi se borite od 1990. godine. Zašto onda gospodine Vučuroviću ne promijenite metode te borbe? Zamislite 20 ili 25 godina se boriti istim načinom, pojačavati, evo da kažem ekspresiju toga načina i šta, šta ste postigli time? Molim vas, svi mi mislimo, ja se ne usuđujem da govorim o sebi u afirmativnom smislu, svi će o nama suditi. Zamislite čovjeka koji ima potrebu da kaže ja sam najbolji, ja sam najljepši, ja sam dosljedan, pa ne nego govorim samo o tome da vidimo prvo da se sagledamo đe smo, ko smo, što smo, pa da onda sudimo o drugima.

Što se tiče predsjednika Crne Gore i predsjednika Demokratske partije socijalista Mila Đukanovića, ja sam vam jednom u ovom parlamentu rekla, zašto se uvrede na njegov račun olako izriču. Znam. Zato što naravno ima najveću političku težinu i zahvaljujući njemu smo mi danas tu đe jesmo pred vratima Evropske unije. Saglasna sam da neki od vas nemaju takvu viziju Crne Gore u zajednici evropskih naroda. Budite sigurni kolega Vučuroviću, govorila sam juče o tome.

Mediterranski identitet, kao i drugi identiteti Crne Gore nas upućuju na to da mi tom Zapadu imamo što da damo, jer smo mi vrlina tog Zapada, nijesmo mi mana. Imamo mi svoje mane, vidite kakve su, unutrašnje. Kad, nadam se, razgovorima i razumijevanjem popravimo jedni druge, možda ćemo i biti spremni da u ovoj državi, odnosno otvorimo i zatvorimo poglavlja 23 i 24. Ne mislite li da bi trebalo da radimo na tome da popravljamo jedni druge, odnosno da popravljamo sebe prije svega, jer ja se uvijek držim onoga da treba da vidimo svoje dvorište. Ja gledam Crnu Goru i vidim sve mane u Crnoj Gori, jer rado bih govorila o njenim manama, neprestano i to pred crnogorskom javnosti ali mi ne date da čuvam svoju Crnu Goru, govoriće o njenim manama, nego me stalno dovodite u situaciju da branim svoju Crnu Goru i vašu Crnu Goru, time što vi, ja vas molim, jer bi vaša riječ imala značajnu težinu kada bi ste vi kazali jednom za sva vremena ne, Crna Gora sa tradicijom od 1.000 godina sa svim njenim, molim vas Vojislavljevićima, Balšićima, Crnojevićima, Petrovićima, da samo kažem ono što je Crna Gora, kao u svojoj dubini i unutrašnjosti, pa ćemo govoriti naravno i o spoljnim subjektima koji su ulazili, ti su ljudi gradili, molim vas gospodine Vučuroviću, u Crnoj Gori ostavili značajne hramove.

Zamislite ljude koji danas ne priznaju Crnu Goru i koji se saglašavaju i raduju tome što neko današnju Crnu Goru, moju i vašu naziva ustaškom, NDH itd. Samo da vam kažem, molim vas današnja Crna Gora je moja i vaša. ...(Prekid)... koji žive od 1990. godine nego nas koji živimo sada. Dakle, ja vam kažem kasnije biće kasno gospodine Vučuroviću da kažete što mislite prema tom stavu koji ne dolazi od neke benigne ličnosti. Dolazi od uvažene ličnosti i zbog toga što dolazi od uvažene ličnosti, ja od te ličnosti želim da čujem da ćete vi imati njihov stav prema našoj Crnoj Gori. Ponavljam vašoj, i Jovana Vučurovića i mojoj Aleksane Vuković. Kad to čujem, budite sigurni da ću i ja govoriti o tome što ne valja u ovoj državi svakoga dana, zato što samo tako možemo popraviti našu Crnu Goru i učiniti je zemljom budućnosti, što ona svakako jeste i što to primjećuju stranci i oni koji žive u njoj.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:07:14)

Hvala vam, kolegice Vuković.

Izvinjavam se što nismo uspjeli da pojedine kolege vas saslušaju cijelo vrijeme. Mada ste otprilike tri minuta prekoračili vaše pravo na odgovor.

Izvolite, za proceduru se javio kolega Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 18:07:34)

Pošto sam obećao da neću uzimati diskusiju, treba mi minut za proceduralno reagovanje i Vama se obraćam.

Dakle, molim vas, Crna Gora nema predsjednika, to je ustavna kategorija. Uz nužno poštovanje da možemo govoriti kako hoćemo, nedopustivo je da ustavnu kategoriju zovemo drugačije, jer je to zbijanje šale sa institucijom predsjednika Crne Gore, ustavna kategorija. Ako može predsjednik Crne Gore, onda može i šukica, šule, kako god hoćete. Sve ćemo izvrnuti ruglu. Ne može, može biti predsjednik partije, može biti predsjednik ovoga ili onoga, ali Crna Gora ima predsjednika i to svi znamo. Zašto ste me prekinuli? Ovo je moje pravo da kažem, da se radi o čistunstvu poslovnikom, malo prije je bilo reagovanja, vama to govorim, vama kao čovjeku kojemu nije maternji ovaj naš jezik, mislim da ovo znači i samo još nešto, molim vas da zaštitite niz ovih koji su ovdje bespoštedno stradali tokom ovih diskusija kojemu ja pridodajem samo još dvojicu Čehova i Žila Verna, ukupno dvadeset i jednoga sam nabrojao koji nemaju nikakve veze sa ovom tačkom dnevnog reda danas.

Oni su samo kolateralna šteta i postradali su u uvodnim diskusijama kolega, niti su prisutni, niti ima pravo neko da ih pominje u skladu sa ovim izmjenama Zakona o mladima. Možda u nekom drugom kontekstu da.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:09:40)

Kolega Daniloviću, hvala va što se zahvaljujete i mor, kolega Škrelja, molim vas, kolege, nemojte sa mjesta dobacivati. Ne možete me uvući u stogodišnju, hiljadugodišnju raspravu oko jezika, to ste pokušali.

Cijenim da kolegunica Vuković ima pravo da vam da odgovor na ono što ste vi zloupotrijebili Poslovnik. Izvolite, recite kolegunice Vuković. Prepoznao sam da je prema vama imao tu namjeru da vaš jezik cijeni.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (25.07.18 18:10:25)

Uvaženi potpredsjedniče,

Vi ste dali meni riječ i ja se nadam eto neće biti ništa s gorega da se čuje ova moja riječ. Ja ću čak napraviti jednu šalu, evo da malo relaksiram ovu priču, po onome čitaj kako je napisano, ja čitam onako kako je zapisano u mom pamćenju, kolektivnom, nesvjesnom moram vam reći onako kako govore moji preci, moji, evo uzmite to nije džojs, to je već nešto drugo, dakle kako su govorili moji preci, čitam svojim jezikom crnogorskim jotovane varijante. Jeste li čuli kad da se bunim protiv bilo koga koji ne koristi jotovanu varijantu? Mislim da sam takođe uz poslanika Miška Vukovića jedina u ovom parlamentu, koja se služi jotovanom varijantom crnogorskoga jezika i mislim da našu manjinu treba pošteđeti neke vrste zahtjeva većine, jer ...(Prekid)... shvatila manjinu i vaš jezik albanski. Neka svako svoj jezik zove onako kako misli da treba da ga zove, to je već politička kategorija, a o lingvistici ćemo govoriti na drugom mjestu.

Drugo što kaže, što je rekao kolega Danilović, stvarno imam potrebu, ako je Zakon o mladima na dnevnom redu, pa je li mi treba da govorimo o kulturi čitanja i to je govorio njegov kolega iz poslaničkog kluba upravo. Mi treba da govorimo o tome da naši mladi treba da čitaju, ne znam da li danas čitaju Žila Verna i da li danas čitaju Čehova. Ima li nešto sporno u tome čitati Čehova i navoditi ga u ovom parlamentu? Znaete zašto smo mi to danas evo učinili? Zato što kad se sretam sa srpskim kolegama iz srpskog parlamenta oni nama kažu mi smo stvarno sve vrijeme pratili crnogorski parlament iz onih njegovih najboljih dana, zato što smo tada imali što da čujemo. Tamo su ljudi i citirali pamente glave, tamo su razmjenjivali i vodili neki dijalog na pristojnom nivou, tako da mislim da smo mi samo dali doprinos. Možda će neko, jedan mladi čovjek ...(Prekid)...20.000 milja pod morem, a ako ste to učinili, ako ste u jednu mladu dušu usadili neku lijepu ideju, da kažem Luču, kako bi to naš Njegoš rekao, onda ste vi već...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:12:39)

Hvala, kolegice Vuković.

Sledeći prijavljeni je kolega Goran Radonjić. Želite li kolega Radonjiću uzeti riječ?
Izvolite, kolega Radonjić.

GORAN RADONJIĆ (25.07.18 18:13:03)

Zahvaljujem.

Ja smatram da je to sve dio nekog parlamentarizma, pa i atraktivnosti da se gleda ponekad i sa nekim šalama. Ja jedino ne volim kada mržnju osjetim i kad su pogledi takvi da počne da mi želudac reaguje, ja to ne volim, a ovako ja volim i kad je Adam Smith i David Ricardo, naročito pozdravljam kad se citira Džoni Štulić i sjetio sam se ja nekih stihova, recimo kaže u jednoj pjesmi " Koliko demagogije i koliko pokradenih misli iza kojih ne stoji ništa, osim mržnje, sujete i vlasti". Ja mislim da je prikladnije da Roze Luksemburg se sjetimo, a bogami ipak najprikladnije super hit. Ako se sjetimo, to mi koji smo rasli između ostalog i na stripu, on je taj koji krade od siromašnih da bi dao bogatima i na žalost cijela ova rasprava bojim se i jeste da bi se zaboravilo šta piše u ovim izmjenama Zakona o mladima. Šta piše u izmjenama Zakona o mladima? Kaže ovako. Korisnik programa iz stava 1 dakle, taj mladi, za vrijeme angažovanja ostvaruje pravo na zdravstveno osiguranje, kao nezaposleno lice. Dakle, mladi će da se zaposli, ali mu je status kad je zdravstvena sfera u pitanju kao da je nezaposlen i ključna stvar, za vrijeme trajanja odsustva, on ima pravo na odsustvo, ali za vrijeme trajanja korisniku na pripada novčana naknada. E, to je skandal. Vidite, ja mislim da cijela ova, eto od par sati, rasprava sa svim tim komičnim pa i mržnjom ponekad i tako služi da prikrije ovu tužnu jednu činjenicu, a to je da se ne radi ovaj zakon i ova izmjena da bih se mladima nešto dalo, nego da bi se dalo firmama, privatnicima da dobiju besplatnu, jeftinu zapravo radnu snagu. Umjesto da plaćaju porez, zdravstveno, penzijsko, da prirez plaćaju sve ono što je zakonom, ustavom definisano. Ovdje se pravi jedan maltene leks specijalis koji zadire u više sfera i dakle osim što se ne plaća, na kraju imamo i ovo. Da recimo neka mlada osoba koja se razboli za tih godinu dana ili recimo očekuje bebu za tih godinu dana, ona će izgubiti pravo da prima ikakvu naknadu, nego će za sve to vrijeme dok je na bolovanju zapravo da bude bez primanja, a zdravstveno osiguranje će da ima kao da ne radi. Znači šta je ovdje efekat ovih izmjena i cijelog ovog zakona? Da se varaju, pa neka neko traži kaznenu repliku koliko hoće, mladi, a da se zapravo daje besplatna ili vrlo jeftina radna snaga privatnicima da svake godine angažuju mlade tako što neće za njih da plaćaju ono što mora svako da plaća, a to je porez i doprinos. Nama vidite se jednom priča da je patriotizam plaćati porez, a onda se svojim firmama oprašta kad se ne plaća porez. Pa nam se onda drži za srce kad se svira himna, ali bogami taj koji se drži za srce, prvo neka plati porez pa će onda moći da se drži za šta god hoće, a prije svega ne za svoj džep, nego za srce u smislu da on podrazumijeva dakle, da je dio naše zajednice. Dakle, nadam se da nema niko nikakvu lošu konotaciju ovdje, niti sam je ja imao. Hoću da kažem cijela ova priča je da se prikrije ta jednostavna i tužna činjenica. Mladi će biti prevareni, jer oni se pretvaraju u jeftinu radnu snagu i da završim još jednim citatom. Kaže u istom ovom "Alanu Fordu" iz koga sam naveo Superhika dakle, kaže se ovako: " Vi imate novac, a mi iskustvo". Na kraju vi ćete imati iskustvo, a mi novac.

Dakle, suština ovog programa je da će na kraju mladi da imaju iskustvo koje im ni za šta neće služiti, jer će da rade poslove koje inače taj privatnik nije htio da raspiše konkurs pa da normalno nekog zaposli, nego će ili da nešto neke niže poslove obavljaju kao što imamo milion primjera i o tome su mediji govorili, da ekonomista radi na šalteru ili da trči da kupuje burek itd. Imaće nekorisno iskustvo, a privatnik će da ima više novca. E to je, nažalost, to i sva ova priča i demagogija o tome da mladi treba da rade, svi ovi Bušmani, Adami Smithi, Davidi Ricardi i svi ostali, zapravo se svode na Superhika. Uzmi, osiromaši ih, da bi još više dao bogatima. To je naša tužna stvarnost, bila 20.000 milja pod morem ili pod zemljom, sve jedno . Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:17:38)

Za komentar se javio kolega Vučurović, za raspravu kolega Petar Ivanović.

Kolega Vučurović, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.18 18:17:46)

Neće mi zamjeriti gospodin Radonjić da napravim jednu malu zloupotrebu. Samo sam htio nekih 30-ak sekundi, jer sam prije zaboravio da kažem nešto pominjući diskriminaciju ne sad nacionalnu, već progon Demokratskog front, pominjući sve to što se nama dešava, što se ne dešava ni jednoj političkoj organizaciji u zadnjih 30 godina u Evropi. Zaboravio sam da pomenem i progon jer sam dobio jednu poruku od više meni značajnih ljudi, da ne zaboravimo progon Liberalnog saveza Crne Gora početkom 90-tih godina od strane Demokratske partije socijalista koja je zatim preuzela politiku toga Liberalnog saveza i na toj politici zasjela i ostvarivala neke dalje svoje interese, da ne zaboravim da pomenem progon Bošnjaka s početka 90-tih godina i progona Albanaca, a sve od strane Demokratske partije socijalista Mila Đukanovića i šefa Udbe iz 90 -tih Duška Markovića.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:19:02)

Mala zloupotreba komentara.
Odgovor na komentar.

GORAN RADONJIĆ (25.07.18 18:19:09)

... više bilo asocijacija. Ja sam afirmisao to što je citiran Džoni Štulić pa i Džojš je pomenut, to se odmah osjeti da moram da branim. Ali dakle da ponovim, pa evo u nadi da čujemo ovaj zakon ne čini dobro mladima, nego je prije svega usmjeren na to da privatnicima omogući jeftinu radnu snagu. Ne da se stvara nikakvo iskustvo koje će biti korisno za te ljude, ne da se stvara ikakvo obrazovanje, nego potpuno jednostavno da se oslobodi neko od poreza, da se oslobodi od socijalnih i svih drugih obaveza koje ima kao poslodavac, koje mora da ima, koje su njegova zakonska obaveza iz više zakona. Ovdje nam se na mala vrata navodnom brigom o mladima provlači lex specijalis koji nešto što je ustavna obaveza plaćanje poreza suspenduje. A, sa druge strane imamo to, da se to zamagljuje s jedne strane opštom pričom da ko ne radi neće dobro živjeti.

Mi nažalost, pa i to je oni koji rade ne zarađuju, a oni koji imaju kapital i koji zarađuju ne rade. Vjerujem da smo se prepoznali da je to od Marksa. Vidite, obrni-okreni, dođemo do toga da postoji neka vrijednost, neki trud koji neko umjesto da ga nagradi, umjesto da ga cijeni, umjesto da ga afirmiše, zapravo ga zloupotrebljava i onda od toga se bogati. Sva ta priča od 1000 plus godina, kao i od 1000 plus stanova koji se ne daju da bi se nekome obezbijedilo stambeno pitanje, jer da se o tome brine bio bi nam svima bolji standard pa mi mogao čovjek sam da kupi stan nego se od opet bliskih firmi kreditira našim novcem nekome da se nešto što ne može inače da proda na tržištu da ga proda. Eto o tome se radi. Ponovo uzima se od siromašnih da bi se još više bogatima napunili džepovi i iza toga slijedi držanje za srca. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:21:04)

Evo, ovim je završio kolega Goran Radonjić i iskoristio svoje pravo.
Kolega Petar Ivanović je ustao, a nijesam mu dao riječ. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:21:20)

Samo da primijetim, uvaženi predsjedavajući da se gradi jedan lijep odnos između nas

dvojice, ali da se vratimo razlogu zbog čega sam se javio za riječ.

Najprije hvala vam što ste od 21 autora pridodali još nekoliko, ali predlažem ipak da sa te liste skinete Dejvida Rikarda, jer ga niko do sada nije pominjao, što ne znači da ga nećemo pominjati nekom drugom prilikom.

Međutim, javio sam se iz dva razloga.

Prvo - Crna Gora nije jedina država na prostoru Evrope koja predlaže ovakav zakon koji jeste jedna vrsta *lex specialis*. Ttu ste u pravu. Ovakav zakon predložilo je jedno petnaestak država i teško da možemo da kažemo da su to bili neozbiljni potezi vlada koje su takođe koalicione vlade i koje sačinjavaju i lijeve i desne stranke u Evropi. Ovo je bio jedan jedinstven pokušaj da se riješi jedan segment problema u ukupnoj nezaposlenosti. Onaj segment za koji je procijenjeno da dugoročno može da utiče na promjenu strukture društva, a to su mladi ljudi, tako da ne vidim nikakav razlog za posrdu.

Što se tiče vaše opaske da je ovo jedna vrsta podmetanja ili da je ovo jedna vrsta prevare kako ste vi kazali, mislim da vi treba da pozovete one mlade ljude koji vjeruju vama koliki god da je njihov broj, a vi jako dobro znate koliko mladih ljudi je podržalo vas na poslednjim izborima. I da im kažete to, ovo je prevara, nemojte da radite, nemojte da koristite ovaj zakon, ostanite tu gdje jeste, tako kako sada živite tako je najbolje, jer pretpostavljam da je to vaš odnos prema ovom problemu. Mi nemamo takav odnos prema ovom problemu. Mi imamo malo drugačiji odnos.

Mi kažemo mladim ljudima čujte ovo je šansa, ovo je prilika, pokušajte da iskoristite, nema nikakve prevare poslodavaca. Porez koji bi trebao da se plati državi u ovom slučaju ide mladim ljudima, kao dodatak na njihovu platu i traje godinu dana i treće, izvinjavam se, ako mi dozvoljavate zbog toga što je riječ o osjetljivoj kategoriji, a to su trudnice. Je li mogu da nastavim?

Oni koriste sva prava koja imaju shodno drugim zakonima i spadaju u kategoriju nezaposlenih lica i ta prava ni na koji način niješ narušena. Dakle, nemojte da dajemo pogrešne informacije onima koji žele da prošire svoju porodicu. Sva prava koja su drugim zakonima obezbijedena potpadaju pod ovaj zakon. Ovdje se samo radi o nastojanju da što je moguće veći iznos sredstava dođe do mladih ljudi kao njihova nadoknada ili plata. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:24:27)

Kolega Ivanović je četvrti put iskorisio svoje pravo kao predlagač. To je 20 minuta, uvodničar još tri-četiri, znači 23, prekoračenje do 30 minuta imali smo pojašnjenja oko zakona. Ja sam svaki put smatrao da ste vi kolega Ivanoviću koristili ovo pravo, umjesto da komentarišete izlaganja poslanika. Ja vas molim kolege, samo momenat. Ističe drugi sat rasprave, pa vas opominjem.

Imamo prijavljene koji čekaju već duže vremena. Znači po redosledu Radule Novović, profesor Radulović, Boris Mugoša, Adrijan, izvinite, i kolega Rakočević. Ako ste spremni možemo hiljadugodišnju istoriju, možemo jezičku istoriju, možemo Alana Forda, ali sve u skladu sa Poslovníkom.

Da li vi želite komentarisati izlaganje? Molim vas kratko. Izvolite.

GORAN RADONJIĆ (25.07.18 18:25:55)

Da ne bi bilo nikakve dileme bili smo protiv ovog zakona i protiv smo ovih izmjena zato što se njima ne čini ništa da se poboljša i taj zakon i položaj mladih zaista je demagoški i odbijam to, da idemo mi ulicom i kažemo mladima da ne rade. Ne. Nego oni će da vide da li je ovo u njihovom interesu. Ja bih veoma volio, pa to je moja profesija, da mladi ljudi se obrazuju i da rade, pa to je cilj valjda naš, bez ikakve demagogije. Ovdje je suština i to je osnovno pitanje, ako ode na trudničko bolovanje, ako se razboli na bilo koji način taj koji je u ovom programu, da li prima novac? Ne prima. To je suština ovih izmjena. Dakle, ako ode djevojka - žena na trudničko bolovanje tokom ovog programa neće dobiti ni cent? Je li ovo istina? Istina je. Piše to u zakonu: "Za vrijeme trajanja odsustva, a spriječen za rad o zdravstvenoj zaštiti korisniku ne pripada novčana naknada". Trudnica kad bude dio ovog programa ode pa to možemo da citiramo kojeg

god hoćemo ekonomistu, možemo da kažemo na žalost, ovim ćete da ukinete ono zašto su se izborili radnici prije više od 100 godina. Kad ode na bolovanje da nastavi da prima nešto. Ovdje na žalost neće. Bili smo protiv tog zakona i protiv smo ovih izmjena. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:27:25)

Hvala kolega Radonjiću.
Kolega Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:27:34)

U slučaju odsustva korisnika zbog privreme spriječenosti na rad po propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju i porodijskog odsustva angažovanje se produžava. Da li je dio vaše procedure da ja mogu normalno da iskoristim svoje vrijeme?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:28:01)

Kolega Ivanović i Danilović, imate poslovničkih mogućnosti da reagujete za javnost. Nemojte da svi učestvujemo u ovoj raspravi. Nastavljamo.
Kolega Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:28:21)

Slažem se. Za to vrijeme koriste se drugi zakoni. Pojednostavimo. Ako je sklopljen ugovor na period od godinu dana i došlo je do porodijskog odsustva poslije tri mjeseca, prva tri mjeseca se dobija plata od tog momenta pa nadalje važe drugi zakoni, ponovo se vraća na posao i koristi preostalih 12 mjeseci po ovom zakonu. Šta je tu nejasno? Zato sam i kazao malo prije kada sam objašnjavao i usput budi rečeno, čini mi se da kada se javim za objašnjenje da onda po proceduri ne bi trebalo da bude odgovor na ovo pojašnjenje, a evo vi vodite sjednicu pa znate bolje. Zato sam još jedanom skrenuo pažnju pogledajte pažljivo. Ovdje se upućujemo na druge zakone koji važe u Crnoj Gori. Za nas, ono što je bitno jeste da mladi ostvare pravo do godinu dana da tih godinu dana u slučaju prekida mogu maksimalno da iskoriste i da za tih godinu dana dobiju naknadu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:29:16)

Hvala kolega Ivanović.
Izvolite.
Kolega Danilović želi pojasniti neke navode.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 18:29:23)

Radi se o korektnom, poštenom odnosu između kolega poslanika predlagača i nas koji ovo treba da implementiramo, na kraju prema vama koji ovo pratite a vjerovatno ne ulazite u suštinu. Nemojte, uvaženi kolega Ivanoviću, da nas tjerate da budemo grubi, mi to ne želimo ni jednom riječju. Ne treba velika hrabrost pošto je jedna izmjena u pitanju, da priznate javno u ovom programu to je suština vaše izmjene, ne možete nam odatle pobjeći, jer to tako piše. Suština izmjene koju ste predložili Vi i kolegica Marta Šćepanović je sledeća: da u koliko za vrijeme trajanja programa od godinu dana bolovanje na koje se imalo pravo traje pet dana, 15 dana ili

četiri mjeseca nije plaćeno od strane onoga ko je angažovao mladu osobu. To da nema zdravstveno osiguranje nego da se tretira kao nezaposleno lice smo završili, ovo gospodine Ivanoviću da ..(Prekid).... da nam prodate kao uslugu mladima da promijenite zakon koji je i onako bio nedostatan tako što sada poslodavac ne plaća u koliko čovjek ode na bolovanje, ne mora biti ni trudničko, a užasno je što je i ono uključeno, pa će trudnica tek kad se vrati moći da nastavi nakon dvije godine po istom sistemu. Šta da nastavi? Dodatnih šest mjeseci? Ja Vas pitam da li se plaća bolovanje? Da li čovjek koji ode na bolovanje zbog toga što je povrijedio prst, mladi čovjek, zbog toga što mu se desila infekcija, da li gospodine Ivanoviću.....

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:31:05)

Kolega Daniloviću, drugi minut ističe.

GORAN DANILOVIĆ (25.07.18 18:31:10)

.....ne prima nikakvu nadoknadu, tačka. Tako ste vi upisali.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:31:17)

Izvolite kolega Ivanoviću.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:31:20)

Zahvaljujem se kolega Daniloviću na ljubaznim riječima, ipak radi građana Crne Gore, prije svega radi mladih, pročitajmo sve što piše do kraja. Za vrijeme angažovanja korisnika programa iz stava 1 ovog člana u odnosu na njegova prava, obaveze i odgovornosti shodno se primjenjuju opšti propisi o radu, ako ovim zakonom nije drugačije rečeno. Vi ste pravnik, je li tako, i jako dobro možete da protumačite ovo. Uostalom ova rješenja koja su ovdje ponuđena su identična rješenja koja se pojavljuju i u zakonu koji je nešto sličan ovome oko stručnog usavršavanja. Nisam primijetio da ste tada sa toliko strasti i sa toliko uzbuđenja diskutovali o tom zakonu.

Još jednom ponavljam, ovaj zakon daje mogućnost svakom zainteresovanom mladom čovjeku koga želi da primi neko u privatnoj firmi, a ja bih volio da vi otvorite vašu privatnu firmu i iskoristite sve prednosti ovog zakona, da radi do godinu dana, da firma ne plaća, ne samo firma nego i on kao zaposleni ne plaća porez i obaveze koje plaćaju u slučaju stalnog radnog odnosa. Za to vrijeme prima nadoknadu, za godinu dana, ako iz bilo kog razloga napravi prekid zbog toga što želi da putuje, zbog toga što ima neku potrebu da napravi prekid, to vrijeme se

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:32:54)

Kolega Daniloviću, molim Vas nemojte remetiti red na sjednici, ne dobacujte s mjesta, nemojte odgovarati. Dao sam Vam mogućnost da pojasnite, dva puta Vaše navode tako da je kolega Ivanović sad imao pravo da obrazloži.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:33:13)

Znači, to vrijeme ne ulazi u ovaj obračun od godinu dana, a za to vrijeme na koje vi aludirate i dobacujete sa mjesta u slučaju bolesti i svim onim slučajevima koje ste vi naveli primjenjuju se odredbe kao i za svako drugo lice koje je nezaposleno a ono ima zdravstvenu zaštitu kao nezaposleno lice, ima zdravstvenu zaštitu. Takođe, trudnice imaju obezbijeđenu

zdravstvenu zaštitu i porodiljsko i nakon toga se normalno vraćaju, nastavljaju svoj, ne vidim zaista u čemu je problem. Vidim samo problem u vašoj pogrešnoj interpretaciji, jer uporno nastojite da pokušate da ovih godinu dana prikažete da bilo što što se može loše desiti neće biti na bilo koji način plaćeno. Da, hoće. Ovim zakonom svaki dan će biti plaćen do godinu dana. Drugim zakonima koji se odnose na lica koja su nezaposlena, a to su u ovom momentu ova lica o kojima mi govorimo, primjenjuju se zakoni kojima je obezbijeđenja njihova zdravstvena zaštita. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:34:18)

Kolega Novović, na Vas je došao red, kao što sam najavio i zaključujem prijavljene da nema novih. Znači, posle kolege Novovića Branko Radulović, Boris Mugoša, Adrijan Vuksanović, Nikola Rakočević.

Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 18:34:44)

Hvala potpredsjedniče.

Poštovane građanke i građani, uvažene kolege,

Izmjene koje danas unosimo u Zakon o mladima inspirisale su me da podijelim informacije do kojih sam došao o aktivnostima koje Vlada Crne Gore preduzima na planu afirmacije i prosperiteta mladih ljudi u našoj državi, o kojima bi se, rekao bih, ipak nedovoljno zna, a koje jesu značajne. Naime, kontinuirana višegodišnja posvećenost države, razvoj omladinske politike, potvrđena je formiranjem direktorata za mlade unutar Ministarstva sporta kojim se unapređuje institucionalni okvir za poboljšanje položaja mladih u našoj državi. Usvajanjem Zakona o mladima 2016.godine kao i donošenjem strategije za mlade za period od 2017. do 2021.godine stvoren je normativni i strategijski okvir za unapređenje položaja mladih u Crnoj Gori. Vladina strategija za mlade usmjerena je na šest prioriteta: zapošljavanje, obrazovanje, kulturu, zdravlje, aktivizam i uspostavljanje normativno pravnog okvira za sprovođenje omladinske politike.

Ministarstvo sporta vrlo posvećeno radi na kreiranju uslova za ohrabrivanje mladih ljudi da se organizuju, iskazuju svoje ideje i kreativnost kroz projekte i aktivnosti podržanih putem godišnjeg konkursa Ministarstva za finansiranje i sufinansiranje projekata omladinskih organizacija. Shodno akcionom planu strategije za mlade Ministarstvo sporta je prvi put nakon 2011.godine u prošloj godini raspisalo konkurs o finansiranju i sufinansiranju projekata za mlade i podržala projekte koji promovišu, razvijaju i unapređuju omladinsku politiku kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou. Statistički gledano projektima je kroz radionice, seminare, konferencije, ankete obuhvaćeno više od 20 hiljada mladih dok je oko pet hiljada njih prošlo neku vrstu obuke koja im može koristiti u nastavku školovanja, prilikom traženja zaposlenja, u poslu, ali i u svakodnevnom životu.

Posebno želim da pomenem formiranje regionalne kancelarije za saradnju mladih gdje je Crna Gora prva ispunila obaveze iz Zakona o potvrđivanju sporazuma o osnivanju regionalne kancelarije za saradnju mladih. Berlinski proces iniciran 2014.godine Samitom predsjednika Vlada zemalja Zapadno-balkanske šestorke u Berlinu pod pokroviteljstvom kancelarke Angele Merkel je osmišljen kao podrška procesu evropskih integracija država Zapadnog Balkana i to kroz konkretne projekte od značaja za region. Dio ovog procesa usmjeren je upravo na unapređenje saradnje mladih Zapadnog Balkana kroz uspostavljanje regionalne kancelarije za saradnju mladih.

Na kraju, da istaknem i sledeće, proces uključivanja mladih je dvosmjernan i u velikoj mjeri zavisi od interesovanja i volje mladih da se aktivno uključuju i doprinose poboljšanju sopstvenog položaja. Prethodno navedeno potvrđuje kontinuirane napore države na stvaranju uslova za poboljšanje kvaliteta života mladih i jačanje njihove uloge u društvu, jer mladi nisu samo subjekti omladinske politike već i akteri odgovorni za njeno planiranje i realizaciju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:38:19)

Hvala kolega Novoviću.

Sledeći poslanik je Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.18 18:38:27)

Mladosti Crne Gore, 90-ih godina ste, neko je već i pomenuo tu energiju i taj bunt, jedan od slogana nam je bio - Provedri mi više Gore Crne. Na žalost poslije 20 godina u dobroj mjeri slušajući današnju priču magla je sve veća. Nema daška vjetra da razgrne i da se vidi koji je pravi smisao života. Pričajući o nadoknadama, majkama, zapošljenju mladih ljudi je strašno degutantno. Da li vi gospodo znate da smo mi u vrhu skoro tamo negdje, dijelimo oko desetog mjesta po nezaposlenosti mladih ljudi da se ona kreće od 40 do 50%. Da li znate da ima, vi predlagaču, da li znate da, vi profesore, da li znate ovo? Da li znate da ima više od 12.000 visokoobrazovanih ljudi na Birou rada? Da li znate da ima više od 300 do 400 magistara? Da li znate da oni nemaju pravo na život i pričate o ovom zakonu, evo cijeloga sam ga išpartao i ovaj vaš predlog. To se nazove u medicini hipokrizija. Onaj koji ti je uzeo pravo na život govori o životu. Mi smo ovim ljudima uzeli pravo na život, pravo na šansu, pravo na mogućnost i pričate mi nešto o potomstvu. Nismo im dali šansu poslije 24. godine kad prestaju da budu to, završe fakultete da mogu sami da žive, da osnuju brak, da imaju djecu, da hrane tu djecu. U porodicama gdje postoje jedan doktor, jedan magistar dvoje djece nema pravo šanse na život. Strašno je to, to nije normalno kako boli kad kaže evo ti partijska knjižica Demokratskog fronta i imaćeš posao, pa onda kad zaludi, kad ga vidi tegobe života mi iz Demokratskog fronta mu na kraju godine kažemo hajde kući.

Profesore, to nije ljudski, to nije moralno. Ta tmina mora da se razagna i trebali ste da slušate polemiku o budžetu koja je budućnost Crne Gore. Kako i na koji način da izađemo iz ovog ludila i ne nikako odlazeći u inostranstvo. Sećam se dobro dok sam bio gimnazijalac i naučio mnogo lijepih stvari iz one gimnazije koja me faktički porodila, drugog gimnazije i srpskog velikog pjesnika Alekse Šantića koji je govorio: "Ostajte ovdje, sunce tuđeg neba neće vas grijati kao što ovo grije, grki su tamo zalogaji hleba đe svoga nema i đe brata nije. Od svoje majke đe ćeš naći bolju, a majka tvoja zemlja vam je ova". Mislim da je tako nešto bilo i nemojte ići u inostranstvo. Grka je tamo čokolada, grko je sve tamo. Ovo je vaša zemlja, izborite se, mladosti, za svoju šansu života, a život pravi da stvorite kreativnim radom, da stvorite svoje potomstvo, da svoju lozu, trag koji vodite za koji Njegoš i citat njegov kaže: "bude sve deblja, sve jača". Ne može niko da vam uzme pravo na život bez obzira ko bio.

Veliki Majakovski, završiću sa njim, kaže - bunt. Revolucija počinje kada shvatite da imitacija života nije život. Ovo nije život i vaša budućnost je u vašim rukama. Dignite se!

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:43:05)

Hvala profesore.

Kolega Boris Mugoša.

BORIS MUGOŠA (25.07.18 18:43:18)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Koleginice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani,

Evo, ja ću zaista se truditi da se u ovoj diskusiji držim suštine ovoga zakonskog teksta iako je naravno i dobro je što je otvorena šira priča jer ja mislim da problematika visoke nezaposlenosti mladih zahtijeva jednu ozbiljnu raspravu i ona jeste evidentno prisutna i u Crnoj Gori ona jeste izazov na koje moramo svi zajedno raditi. Ono što je dobro što ovaj predlog daje opštinama mogućnost bez obzira jesu li pozicione ili opozicione pri čemu sam saglasan sa koleginicom Laličić da i mimo ovoga zakonskog predloga lokalne samouprave imaju mehanizme i nešto sam

govorio kroz primjer Glavnog grada da podstiču zapošljavanje mladih, ali svakako ovo im je jedan dodatni okvir koji ih može podstaknuti da razmišljaju u pravcu realizacije ovakvih instrumenata podrške.

Koliko je ozbiljna ova problematika naravno nije samo prisutna kod nas, prisutna je i u drugim djelovima, ali na nama je odgovornost da se bavimo sa ovim što je u Crnoj Gori da to popravljamo, a ne da popravljamo ono što se dešava u zemljama u kojima ne živimo pa ću ja zbog toga najprije započeti sa nekim činjenicama koje realno trebaju da nas zabrinu i da nas dodatno motivišu da stanje, kada je u pitanju nezaposlenost mladih, moramo radikalno da poboljšamo.

Postoji to istraživanje UNDP-a gdje 2/3 radno sposobnog stanovništva su rekli da bi prije radili u javnom sektoru za 450 eura nego u privatnom sektoru za 750 eura i to je sistemski problem. Sad ima mnogo razloga, ali u svakom slučaju na nama poslanicima je dodatna odgovornost da pokušamo da nađemo određena sistemski rešenja da im na sledećoj anketi ovakav odgovor ne bude. Jedan od načina je da učvrstimo vezu između poslodavaca i zaposlenih. Ja tako barem gledam na ovaj predlog i zbog toga bi dobro bilo da se pogledaju neki projekti koji se realizuju na državnom nivou jer ja mislim da je naravno finansijska potentnost države mnogo veća i da je na državni, odnosno Vladi najveća odgovornost da se ovakvi izazovi rešavaju. To su dva projekta: jedan je stručno osposobljavanje visokoškolaca i drugi je dualno obrazovanje. Kada je u pitanju stručno osposobljavanje visokoškolaca vidjeli smo da postoje podaci da oko 50% ostane kod postojećeg ili kod nekog drugog poslodavca, ali tu moram reći stav Socijaldemokrata da smo mi inače u određenim programskim dokumentima rekli da je došlo vrijeme da se analizira ovaj projekat i dali smo predlog da se ta sredstva redistribuiraju, odnosno rasporede na drugi način, a to je da se pošto postoje određene projekcije da finansijska projekcija jednog radnog mjesta je 10.000 eura, da se ta sredstva kao beskamanti krediti daju poslodavcima koji će imati obavezu da zaposli duži niz godina toga visokoškola. Ukoliko se to ne desi on bi bio u obavezi da vrati ta sredstva. Ovo dodatno naglašavam jer smo reformama u oblasti visokog obrazovanja uveli 20% obavezne nastave kroz praksu i mislim da prva generacija za dvije godine bi trebala da koristi benefite toga rešenja i tada se otvara još veći prostor da ova sredstva koja kroz stručno osposobljavanje visokoškolaca distribuiramo na ovaj način i da ih rasporedimo negdje drugo i da ćemo imati bolji efekat. Druga stvar, veoma bitna je projekat stručnog osposobljavanja, odnosno dualnog obrazovanja prakse kroz učenje koji je nakon 10 godina konačno zaživio i koji je u prvoj godini pokazao izuzetno dobre rezultate, a to je negdje oko 276 učenika kod 100 poslodavaca koji znate imaju u prvoj godini jedan radni dan po poslodavcu, u drugoj dva, u trećoj tri i koji će dobiti određenu simboličnu naknadu, ali je bitno da će steći ta praktična iskustva. Najave su da od septembra će biti i preko 500 učenika i preko 200 poslodavaca i oko, čini mi se, 15 opština da će škole biti zastupljene iz tih lokalnih samouprava i sve to negdje treba da da odgovor na osnovne izazove u oblasti tržišta rada koje ću potkrijepiti sledećim činjenicama.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:48:41)

Kolega samo zaokružite misao isteklo vam je

BORIS MUGOŠA (25.07.18 18:48:50)

Evo 30 sekundi, izvinjenje.

Znači, krajem decembra prošle godine imali smo 51.000 nezaposlenih, ali i prijavljenih 31.000 slobodnih radnih mjesta. Imali smo i 21.000 dozvola za rad stranaca, a zaposlili smo 13.500 hiljada ljudi i ako uspijemo da supstituišemo samo 30% strane radne snage mi otvaramo prostor za 5.000 novih radnih mjesta. Tako da negdje saglasan sa kolegama, evo možete i da mi odgovorite, i Vučurovićem i to je potpuno legitimno pitanje, a što ovo nije ranije urađeno i predloženo. Možemo o tome da diskutujemo. I u lokalnom parlamentu su mi rekli, a što to nije ranije urađeno. Nije urađeno ali bolje da se sad uradi. Tako da u tom dijelu mislim da je dobro da se krene i sad sa tim projektom. Eto prosto negdje poziv svima nama da se posvetimo mladima bez ikakve dnevne politike, jer čini mi se da budućnost leži na njima, a ne nikako na tome ko je

kog političkog opredjeljenja.
Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:49:52)

Koleginice Bošnjak, izvolite imate komentar.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.18 18:49:56)

Komentar čisto na neke stvari koje sam čula kad je kolega završio misao. Slažem se sa tim da je bolje da stručno usavršavanje treba izvršiti analizu. Mislim, ja sam od starta bila protiv tog načina, jer mi nije dijelovao prihvatljiv, djelovao mi je kao neka šarena laža. Jer, sam znala da će ljudi devet mjeseci tamo raditi nešto. Rijetki su oni kojima daju stvarne poslove da rade, da se stručno usavršavaju u pravom smislu.

Druga je stvar što ne ide staž, oni imaju one povoljnosti da mogu poslije da polažu državni ispit, kao da su radili godinu dana. Bolje mi je bilo ono pripravnčki staž klasični, kao što je bio ranije i mislim da se ta sredstva koja se ulažu, da se mogu pametnije uložiti na otvaranje radnih mjesta i na nekoga ko može stvarno da zasnuje radni odnos i da to bude drugačije i posebno što oni se naviknu i neki imaju neku lažnu nadu koja je, ja ne znam koji je procenat njih, a ono imati pa nemati mnogo je teže, nego kad uđeš u proces onako kako treba.

Htjela sam za dualno obrazovanje, to smo počeli, nijesam učestvovala puno u tim raspravama, imala sam priliku da vidim u Njemačkoj kako to funkcionise. Mislim da to funkcionise u državama gdje postoji jaka privreda i privredni sektor. Kod njih je to zaista stvarno, oni imaju tu da kažem manu, što onda ljudi neće da upisuju fakultete, nego idu da se obuču sa tom stručnom spremom i rade. Ali, znate kakva su njihove laboratorije? Oni uzmu jedan audi najnoviji pa se učenici obučavaju na njemu kako da popravljaju auto i rade i to i plus dobijaju platu za to, koja nije mala. A mi ovdje im dajemo nešto jer vrlo je malo privrede. Ja se sjećam kad sam ja završavala srednju školu, imali smo i mi nekakvu obaveznu praksu poslije srednje škole, negdje 10 dana, da odradimo. To je bilo proforme, to su ljudi davali papire i nijeste morali da dolazite čak su vas molili da se ne pojavljujete da je njima lakše.

Bojim se da neće zaživjeti u onoj mjeri kako se to zamislilo, ne znam koliko postoji tu kontrola za to. Radovalo bi me da se krene malo sa tim stručnim obrazovanjem, jer mi smo nešto odlučili da svi završimo fakultet i da svi imamo diplome, da niko se ne bavi nekim zanatima, nekim stručnim, a mi ne možemo ni bez frizera, ni bez šustera, ni bez ostalih stvari koje trebaju jednoj zajednici i koji su u inostranstvu posebno u tim nekim, razvijenim zemljama vrlo cijenjeni i skupi. Vi znate, koliko frizerska usluga košta u Engleskoj. Tamo ne možete da platite to i to gore rade deset puta nego ovi naši ovdje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:53:03)

Hvala koleginice.
Kolega Boris Mugoša ima pravo na odgovor na komentar.
Pošto se slažu.
Izvolite kolega Novović.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 18:53:22)

Ako mogu samo jedan minut, baš da se nadovežem na ovo što je rekao i gospodin Mugoša.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:54:23)

Momenat, minut jedan.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.18 18:54:43)

Izvinite.

Pomenuo je gospodin Mugoša, zaista značajne iskorake koje čini Ministarstvo prosvjete u pravcu stručnog usavršavanja. Pomenuo bih jednu sjajnu akciju, odnosno projekat stručno je ključno i na ovo što je profesorica Bošnjak rekla. Nekako u svim ovim diskusijama niko nije pomenuo nas kao roditelje, jer mislim da mi moramo mijenjati svijest, jer nekako smo došli do toga što je profesorica rekla da svi u Crnoj Gori moramo imati fakultet. Moramo polako početi da mijenjamo svijest i zaista postoje zanimanja i kuvara, i konobara, i keramičara, koja možda u ovom trenutku ne služe ne znam sad za neki porodični ponos, ali ajde sve zajedno da ih učinimo takvim. Jer to jesu deficitarna zanimanja i to jesu zanimanja od kojih se sigurno može dobro živjeti.

Izvinite i hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:56:27)

Hvala kolega Novović.

Sve ovo bi bilo moguće da imamo dobar zakon o zanatstvu koji nemamo.

Na taj način moramo jačati ta preuzeća koja će osposobljavati stručno mlade ljude.

Govornik sljedeći je predstavnik Hrvatske građanske inicijative kolega Adrijan Vuksanović, izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (25.07.18 18:56:28)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene poslanice i poslanici,

Želim da kažem da će Hrvatska građanska inicijativa podržati ovo zakonsko rješenje, jer smatramo da je ovo dobra zakonska platforma, na osnovu koje će mladi ljudi moći da afirmiraju svoje potencijale, a zapravo njihovi potencijali su naši sveukupni društveni potencijali. Iako se u ovom zakonskom modalitetu radi o nekim neznatnim promjenama u odnosu na onaj zakon koji smo usvojili ove godine 15.02. mislim da dolazimo do značajnijih benefita.

Drago mi je što ovaj zakon uvažava i one lokalne specifičnosti a općine opet imaju mogućnost da u okviru svojih mogućnosti kreiraju dobar ambijent za mlade ljude.

Želim, takođe, da kažem i da istaknem jedan optimizam da će ovo zakonsko rješenje biti dobar poticaj ne samo za mlade ljude, već i za lokalne samouprave. Iako je povoljno to što će privredni subjekti biti i omogućiti im da nemaju one zakonske obaveze i što će dovesti do njihovog većeg angažiranja i kako njih, tako i mladih ljudi koji traže zaposlenje, a koji će moći da izraze svoju kreativnost.

Dakle, Hrvatska građanska inicijativa će podržati ovo zakonsko rješenje.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 18:56:29)

Hvala kolega Vuksanoviću.

Ovim smo zaključili listu prijavljenih za diskusiju.

Da li predstavnik predlagača želi završnu riječ?

Želi, izvolite kolega Ivanović.

PETAR IVANOVIĆ (25.07.18 18:56:41)

Hvala vam.

Poštovani predsjedavajući.

Naravno truditi ću se da u svojoj završnoj riječi ne pominjem pojedinačne diskutante, ali mi je namjera da sumiram ono što sam prepoznao kao osnovne poruke ili osnovne ideje i nadam se da neće biti potrebe za nekom dodatnom raspravom.

Ipak dopustite mi da se osvrnem na jedan dio rasprave koja mi se učinila nekako jednim dijelom i besmislena i možda zbog te besmislenosti hoću da kažem, koja mene na neki način i fascinira, hoću da ukažem na sljedeće.

Nije moguće da neko izazove hiper inflaciju, ako nemate štamparsku mašinu tu blizu. Nemoguće da bilo ko u Crnoj Gori kreira hiper inflaciju u jednoj državi, kada se štamparska mašina u tom momentu nalazi u Beogradu. Tako da evo uzeću ovo kao jedan banalan primjer besmislenosti, uz sva uvažavanja da razumijem nastojanja opozicionih poslanika da skrenu pažnju na neke probleme.

Ali, ipak računam da svi imamo dovoljno razuma i svijesti da možemo da shvatimo, da neki od tih primjera koji se navode baš nijesu pravi, nijesu korektni.

Takođe, čini mi se da se prenebregava i ambijent u kojem se dešavao jedan dio ekonomske stvarnosti Crne Gore. To je raspad Jugoslavije, građanski rat, ekonomska kriza itd. Tako da ipak moramo voditi računa o jednom cjelovitom ambijentu u okviru kojeg su, tačno je, nestala neka preduzeća, ne samo u Crnoj Gori, nego u Evropi, u svijetu i to je stvarnost sa kojom se pokušavamo baviti i dan danas.

Pošto je dva puta, citiram, Džoni Štulić daću i svoj doprinos i da ga citiram po treći put. Kaže: "Riječi su iste kao i gomila ljudi, nije nužno znati sve, odaberi samo one prave". Mi nastojimo da izaberemo prava rješenja, prave riječi, da dođemo do onih gdje identifikujemo probleme. Ja bih zaista kao poslanik ovog uvaženog doma, volio da više raspravljamo o inicijativama poslanika, bez obzira odakle dolazile te inicijative. Jer, smatram da je to primarno naša obaveza.

Dakle, ovdje smo da pokažemo inicijativu, kad god uočimo da postoji neki problem. Tako je nas nekoliko poslanika uočilo da postoji problem oko nezaposlenosti mladih. Mi smo ovu inicijativu imali prije više od godinu dana. Ponajmanje smo koleginica Šćepanović i ja ti koji treba da odgovaramo na pitanja zašto je trebalo da dođe do ovoga danas, a ne ranije, ali, objašnjeno nam je da su takve procedure.

Međutim, ono što je najvažnije u čitavoj priči oko ovog zakona jeste da on predstavlja šansu. Na koji način šansu?

Ovaj se predlog razlikuje od Zakona o stručnom usavršavanju. Znači kod Zakona o stručnom usavršavanju, poslodavac ne izdvaja jedan jedini cent. On se prijavljuje, on dobija nekog ko će da radi kod njega, on ne plaća ništa, i vjerovatno da nema nekakav poseban interes da obrati pažnju na nekog ko je zaposlen, koga nije mogao sam da izabere.

Dakle, on nije mogao da utiče direktno na izbor onoga ko će raditi kod njega. Ovaj predlog je malo drugačiji, ovdje se poslodavci aktivno uključuju, oni predlažu koje će ljude zaposliti. Oni ih plaćaju, makar na nivou od 50% plus, i ako ih već plaćaju, siguran sam, to moje iskustvo potvrđuje, i spreman sam da odgovaram za tako nešto i to da će njihov odnos prema takvim zaposlenima biti drugačiji.

Dakle, njihov interes je sasvim normalno da kroz ovaj zakon dođu do što je moguće kvalitetnijih zaposlenih. I sam sam učestvovao u snimanju jedne poslovne asocijacije i često razgovaram sa privrednicima i znam koliki problem privrednici imaju da nađu ono što oni zovu kvalitetna radna snaga.

Vjerujem da ovaj zakon nema rješenje kao čarobni štapić ali da može da ponudi makar nešto više od onoga što imamo u sadašnjim rješenjima i ako to bude makar nešto bolje, onda će i naše zadovoljstvo kao predlagača biti veće.

Takođe, mislim da je ovo šansa kao dopunski program za opštine. Dakle, poziv svim gradonačelnicima, svim predsjednicima opština da pokušaju da iskoriste prednosti koje ovaj zakon daje, da osmisle nove programe, ne radi dupliranja programa. Nije namjera da se ovdje ni jedan postojeći program uguši ili da se pravi konkurencija već da se napravi nešto što će biti

komplementarno postojećim programima.

Takođe, dužan sam da objasnim da je u pitanju naknada, mi ne zapošljavamo ljude ovim zakonom, ne dovodimo ih u poziciju stalnog radnog odnosa, daje se naknada. Ja koristim svoje iskustvo nekoga ko je jedan dio svoga života proveo u Americi. U Americi je svako zahvalan ko je dobio šansu da radi.

Nema stalnog radnog odnosa, nema stalnog posla za cio život. Stalno se koriste šanse da se dobijaju novi, novi poslovi.

Na kraju, dopustite mi imajući u vidu i vrijeme da se zahvalim svim poslanicima koji su učestvovali u raspravi, da se zahvalim vama potpredsjedniče Nimanbegu na kvalitetu same sjednice. Posebno bih želio da se zahvalim koleginići Šćepanović, koleginići Laličić, koleginići Vuković, poslaniku Adrijanu Vuksanoviću, na njihovom doprinosu i na imputima koje smo imali na nivou Odbora.

Takođe, želim da se zahvalim i svim poslanicima iz opozicije koji su uzeli učešća u raspravi i naravno dali neko svoje tumačenje i zaista moja krajnja poruka bi bila - pokušajmo da na ovom primjeru nađemo dovoljno prostora za jednu zajedničku poruku prema mladima. Ja mislim da bi upravo ovaj zakon mogao da bude ta tačka spajanja i boljeg razumijevanja mladih za sve ono što mi kao poslanici radimo. U to ime, evo očekujem da kada dođe do glasanja to tako i bude.

Hvala vam još jednom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 19:02:32)

Hvala i vama kolega Ivanović.

Kolega Vučuroviću, izvolite. Što želite?

Evo i kolega Zogović se slaže sa mnom da je kolega Ivanović bio dovoljno pažljiv da vas ne pominje u kontekstu negativnom.

Završna riječ.

Kolega Vučuroviću, morate shvatiti da je završna riječ kolege Ivanovića i svakog predlagača mogućnost da ...

Tako da ovim mogu da konstatujem da smo završili pretres o ovoj tački dnevnog reda i da ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na pet tačaka dnevnog reda a to su:

- Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom inicijative za pokretanje postupka za procjenu ustavnosti, odredba člana 9 stava 1 i 2 Zakona o privrednoj komori Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 1/18).

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredba člana 9 stava 1 i 2 Zakona o privrednoj komori Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 1/18) i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnijela Skupštini mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izjaviteljka Odbora je Jovanka Laličić.

Otvaram pretres.

Da li izjaviteljka Odbora želi riječ?

Riječ ima koleginića Jovanka Laličić, izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.18 19:04:11)

Gospodine predsjedavajući, zaista dugi rad u ovom parlamentu danas ja predlažem da o ovim tačkama ne dajem nikakvo dodatno obrazloženje samo da kažem da je Zakonodavni odbor pripremio zaista iscrpne odgovore i da u svim tim odgovorima stoji da se ne prihvataju ponuđene inicijative i za sve to dato obrazloženje.

Ja mislim da nema potrebe ukoliko neko od uvažanih poslanika nema neku posebnu dilemu, ukoliko su saglasni da to na taj način riješimo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.18 19:04:44)

Hvala kolegkinice Laličić.

Moram i zbog naše unutrašnje procedure da pitam da li još neko želi riječ? Ne.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnit ćemo se naknadno.

Sljedeća tačka dnevnog reda je - **Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom inicijative za pokretanja postupka, za ocjenu ustavnosti odredba člana 236 stava 7, 8 i 9 Zakona o prekršajima ("Službeni list Crne Gore", broj 1/11, 39/11, 32/14 i 3/17 i 51/17.**

Pitam da li neko od članova Skupštine želi riječ? Ne.

Konstatujem da smo pretres završili i da ćemo se izjasniti naknadno.

Sljedeća tačka dnevnog reda - **Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za ocjenu ustavnosti odredba člana 231 stav 1, Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", broj 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15 i 58/15.**

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio inicijativu za ocjenu ustavnosti odredba člana 231 stav 1 Zakon o krivičnom postupku i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izvjestioč odbora je Miloš Nikolić.

Otvaram pretres.

Konstatujem kao što smo rekli da nema prijavljenih i konstatujem da završavamo pretres i o ovoj tački dnevnog reda.

Izjasnit ćemo se naknadno.

Sada prelazimo na tačku dnevnog reda - **Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i člana 37 Stav 1 tačka 5, člana 38 stav 1 tačka 2, člana 40 stav 5, člana 47, stav 1, tačka 7 i 11, člana 49 stav 3 i 7, člana 52 stav 2, člana 58 stav 4, tačka 5, člana 59 tačka 4, člana 94 tačka 2 alineja 1, član 107 i 116, član 117 stav 3, člana 145 tačka 11 i člana 203 stav 2 Zakona o Vojsci Crne Gore, "Službeni list Crne Gore", broj 51/17. I o ovom predlogu zakona Zakonodavni odbor je podnio Skupštini Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.**

Konstatujem da smo završili pretres i da ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na posebnu tačku dnevnog reda za danas - **Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredba člana 99 i 100 Zakona o strancima ("Službeni list Crne Gore", broj 12/18). Zakonodavni** odbor je razmotrio inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i podnio Skupštini Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izvjestiteljka Odbora Jovanka Laličić.

Konstatujem da nema prijavljenih za riječ i ovim završavam i ovaj pretres o ovoj tački dnevnog reda. Izjasnit ćemo se naknadno.

Poštovane kolege ovim smo završili rad za danas, sutra imamo tri tačke dnevnog reda.

Imamo Predlog odluke o Nacionalnom parku prostornog plana za obalno područje Prokletije i Zakon o primjeni Zakona o majkama.

Zaključujem raspravu i početak ćemo u 11 sati.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 11:51:15)

Uvažene kolege, uvaženi građani Crne Gore, prelazimo na realizaciju dnevnog reda koji smo usvojili prije nekoliko dana.

Tačka dnevnog reda koja je predmet današnjeg rada je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja i Goran Kuševića generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Nedžad Drešević, Odbora za zdravstvo i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje? Izvolite ministre.

KEMAL PURIŠIĆ (26.07.18 11:52:09)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, poštovani građani,

Dvije su grupe razloga opredijelile Vladu da predloži izmjene i dopune ovog zakona. Jedna se tiče ispunjavanja Odluke Ustavnog suda, druga grupa razloga se tiče otklanjanja određenih nefunkcionalnosti i problema koji su se pojavili u primjeni ovog zakona. Dakle, osnovni razlog za izvršenju i dopunu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore od 19. aprila 2017. godine da se korisnice prava na naknadu po osnovu rođenja troje i više djece kojima je radi korišćenja tog prava, njihovom voljom, prestao radni odnos na određeno vrijeme u potpunosti izjednače u pravima sa onima koje su imale radni odnos na neodređeno vrijeme. To je sve u skladu sa Odlukom Ustavnog suda Crne Gore od 25. decembra 2017. godine

Takođe potrebno je izmijeniti odredbe u dijelu koji se odnosi na uplate za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, potrebno je uspostaviti inspekcijski nadzor i primjenu kaznene politike za prekršaje za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu i korisnicu. Ocijenjeno je neophodnim da se kroz izmjene i dopune Zakona otklone postojeći nedostaci.

Predlogom ovog zakona predviđaju se novine koje se odnose na omogućavanje ostvarivanja prava na mjesečnu naknadu za oko 600 korisnika kojima je radi ostvarivanja tog prava njihovom voljom prestao radni odnos na određeno vrijeme. Naime, Zakonom o radu, kao sistemskim zakonom u oblasti radnih odnosa propisano je da su zaposleni koji imaju zaključen ugovor na neodređeno vrijeme i oni koji imaju zaključen ugovor na određeno vrijeme, izjednačeni u pogledu ostvarivanja prava iz rada i po osnovu rada. Iz navedenog razloga korisnice kojima je radi ostvarivanja tog prava, njihovom voljom prestao radni odnos na određeno vrijeme su obuhvaćene ovim predlogom zakona, kako ne bi bile dovedene u nepovoljniju pravnu i faktičku situaciju od one u kojoj su bile kada su prekinule radni odnos zbog prihvatanja ove naknade.

Prijedlogom zakona ove korisnice su dovedene u međusobno jednak položaj sa korisnicama koje su raskinule radni odnos na neodređeno vrijeme. Prijedlogom zakona propisuje se da je osnovica za obračun i plaćanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iznos naknade koji je korisnicama isplaćivan po osnovu korišćenja prava na naknadu, po osnovu rođenja troje i više djece, odnosno iznos mjesečne naknade, te da će se za obračun primijeniti stopa doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje propisana Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

U skladu sa ovim prijedlogom, centri za socijalni rad će korisnicama kojima su već uplaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje izvršiti ponovni obračun doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i retroaktivno uplatiti iznos obračuna te razlike na ime doprinosa. Prijedlogom zakona propisano je da su korisnice prava na mjesečnu naknadu, dužne da uz zahtjev za ostvarivanje prava na mjesečnu naknadu dostave dokaz o posljednje tri zarade za koje su uplaćeni porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje koji izdaje organ uprave nadležan za naplatu poreza. Prijedlogom zakona uspostavlja se inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona koji vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora preko inspektora za socijalnu i dječju zaštitu i primjena kaznene politike za prekršaj za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu i korisnicu.

Inspekcijskim nadzorom nad sprovođenjem ovog zakona i propisivanjem kazni za prekršaj za pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu i korisnicu omogućava se bolja kontrola korišćenja prava na mjesečnu naknadu, i samim tim ušteda finansijskih sredstava koja se opredjeljuju za tu namjenu iz budžeta Crne Gore. Takođe, prilivom sredstava po osnovu izricanja novčanih kazni za prekršaj omogućava se finansiranje drugih nadležnosti države koje su od opšteg interesa za sve građane. Vlada je predložila Skupštini Crne Gore da ovaj zakon donese po skaćenom postupku kako bi se prepoznale korisnice prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece čija prava zakonom nijesu bila precizirana. Cilj je da se otklone štetne posljedice za korisnice prava na naknadu po osnovu rođenja troje i više djece kojima je zbog korišćenja tog prava njihovom voljom prestao radni odnos na određeno vrijeme uplate doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje i u cilju obezbjeđenja inspekcijskog nadzora i propisivanja kazni za prekršaj za pravno lice,

odgovorno lice u pravnom licu i korisnika.

Vlada je obezbijedila u budžetu neophodna sredstva da se servisiraju ove potrebe, radi se ukupno o oko pet miliona eura, uključujući novi trošak koji se stvara za period jul do kraja godine, za period dakle koji nam predstoji do kraja godine. Taj novac se uplaćuje, kako za retroaktivnu isplatu naknada korisnicama, ovih 600 korisnica o kojima je riječ, za period od 12. maja 2017. godine naovamo, dakle od objave Odluke Ustavnog suda, tako i za plaćanje poreza i doprinosa na te naknade i za plaćanje poreza i doprinosa, odnosno doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, govorim o onoj razlici za sve korisnice za koje je već doprinos plaćen. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 11:58:43)

Zahvaljujem ministru Purišiću.

Za uvodno izlaganje koje traje 10 minuta prijavili su se Suad Numanović, Janko Vučinić i Draginja Vuksanović Stanković.

Izvolite predsjedniče Odbora Suade Numanoviću.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.18 11:59:08)

Zahvaljujem potpredsjedniče,

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnikom, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama o izvršenju Odluke Ustavnog suda od 29.04. 2017. godine i ja ovaj zakon doživljam kao zakon koji omogućava nastavak reformskog kursa socijalne i dječje zaštite. Objasniću kasnije i zbog čega.

Kao što je i resorni ministar rekao razlog zbog čega se donosi danas ovaj zakon jeste pravo korisnica koje su rodile troje i više djece, a koje su koristile Zakon iz 2015. godine, koji je ovaj dom donio, Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti i taj član 4 koji je omogućavao doživotnu naknadu majkama sada su se stvorile pretpostavke kroz izvršenje ove odluke Ustavnog suda da i majke koje su radile na određeno vrijeme, kao i one koje su radile na neodređeno vrijeme stižu ista prava, jako je bitno da se mijenjaju te izmjene koje regulišu njihov penzijsko invalidski status. Vidjeli smo da u ovom zakonu, da u Predlogu ove izmjene ovog zakona se uvodi jedan novi institut, odnosno taj inspeksijski nadzor što je jako bitno kao i kaznene mjere i za pravna lica i za same korisnice.

Dakle, na ovaj način se reguliše pravni status ovih korisnica, ali ja ću zbog javnosti i nas ovdje sve podsjetiti da smo mi tokom prošle godine donijeli u tri navrata usaglašavanje sa Odlukom Ustavnog suda zakone polovinom, krajem prošle godine i danas, dakle donijeli smo zakon koji smo upodobili Odluci Ustavnog suda. Podsjećam, tad smo regulisali pravni status onih korisnica koje su rodile troje i više djece, a radile su na neodređeno vrijeme, zatim korisnice koje su koristile penzioni fond i primale su penziju, korisnice koje su se nalazile na Zavodu za zapošljavanje. Krajem prošle godine smo donijeli nove izmjene koje su se odnosile na žene koje su se bavile poljoprivrednom djelatnošću ili preduzetništvom, a danas vidimo donosimo zakon koji se odnosi na žene koje su radile na određeno radno vrijeme.

Sve ovo je urađeno u skladu sa Ustavnom odlukom, a podsjećam da je Ustav 29.04. 2017. godine o Zakonu iz 2015. godine jasno rekao da je on neustavan, rekao je da je diskriminatoran, prije svega na žene koje su rađale djecu, zatim diskriminatoran je i na samohrane očeve. Taj zakon po ustavnoj odluci nije imao sociozaštitni karakter na šta smo se često pozivali i nije imao uticaj na natalitetnu politiku gdje smo isto tako očekivali da će uticati na poboljšanje nataliteta u Crnoj Gori. Podatak da preko 90% žena koje su aplicirale su bile starije i dobile ovu nadoknadu, bile su starije od 40 godina.

Dozvolite mi da u kratkim crtama se oslonim i na taj Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti iz 2015. godine koji je proglašen neustavnim, da je donešen u ovom skupštinskom domu u momentu kada je postala jedna politička većina na jedan ishitren način i taj zakon, kao i svi zakoni koji ulaze i usvaja ovaj parlament moraju ili morali bi da imaju jednu

kvalitetnu analizu prije donošenja zakona. Nažalost taj Zakon nije imao tu detaljnu analizu prilikom njegovog predlaganja. Bez analize, naročito bez jednog fiskalnog uticaja na budžet Crne Gore naravno da je morao da ima i svoje posljedice, odnosno imao je kratkoročan efekat za korisnice, a sigurno da na srednjoročnom i dugoročnom roku nije mogao i što nije mogao da ima ni ekonomske opravdanosti ni efekat na one same korisnice tog prava. Ako nešto donesete ishitreno /prekid/ da tu postoje elementi politikanstva i da postoji prosto želja da se i ta fiskalna stabilnost budžeta Crne Gore na neki način poremeti, jer sredstva koja su bila potrebna za isplatu korisnicima tokom 2016. od kako je počeo da važi ovaj zakon, su bila veća nego što su bila sredstva za sva ostala davanja iz prava socijalne i dječje zaštite.

Takođe tu je poremećen jedan balans i u Fondu PIO kao što je i na tržištu rada došlo do poremećaja jer je značajan dio žena radno aktivnih napustilo je tržište rada i prosto je krenuo ka primanju ovih nadoknata, to je bio period kada je Crna Gora i tada i sad mora da rješava fenomen starenja i prosto tu je došlo do poremećaja i u tom pravcu.

Kad govorimo o danšanjem Zakonu ja sam rekao da je on doprinos nastavku reformskog kursa socijalne i dječje zaštite jer ćemo na ovaj način zaokružiti pravni status svih onih koje su koristile benefite iz zakona iz 2015. godine. I ono što jeste dobro to je da sve korisnice koje su iz ovog ili onog razloga se odrekle nekog svog statusa, ja sam rekao na koje se žene to odnosi, su vraćene u položaj koji nije gori nego što je bilo prije donošenja tog zakona ili prije korišćenja prava iz Zakona iz 2015. godine ili tog zakona o majkama.

Dakle, nastavak reformskog kursa sa donošenjem današnjeg zakona mora da bude, jer prosto pitanje socijalne i dječje zaštite, bez sistemskog pristupa, ne vodi ni fiskalnu stabilnost naše države u dobrom pravcu, ali ne vodi ni toj fiskalnoj stabilnosti i zbog toga moramo raditi te reformske promjene koje su u skladu sa međunarodnim standardima pa i sa onim ratifikovanim međunarodnim dokumentima iz ove oblasti koji prosto nas na to obavezuje, a prije svega poštovanje ljudskih prava i prije toga poštovanje dječjih prava. Taj reformski kurs se ogleda u pravcu da ta materijalna davanja budu bolje targetirana prema onim korisnicima koji zaista trebaju da dobijaju ove nadoknade. To se dešava jer kao što znamo radimo tu drugu i treću fazu socijalnog, drugog i trećeg socijalnog kartona, fazu socijalnog kartona i ta materijalna davanja su dobro targetirana. Zatim, visina tih davanja je isto tako izražena i imamo tu tendenciju povećanja. Ja ću istaći na primjer samo da materijalna davanja su povećana, jer sad korisnici materijalnih davanja primaju umjesto devet mjeseci primaju nadoknadu 12 mjeseci, da dječji dodaci su povećani za 20%, da djeca koja su, čiji su roditelji ili studenti ili se nalaze na Zavod za zapošljavanje isto tako imaju povećanje dječjeg dodatka za 20%, što znači u granicama realne mogućnosti, odnosno materijalne mogućnosti države ide se ka pravcu povećanja ovih materijalnih davanja.

Takođe, imam još najmanje minut i po, potpredsjedniče jer ja to pratim bez obzira što je gore vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (26.07.18 12:08:56)

Ja Vam se zahvaljujem, ali zbilja ste prekoračili, pa Vas molim da to ...

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.18 12:09:02)

Ne, ne, ja znam tačno sebe, jer sam vidio da je promjena vremena, ali imam još minut i po, tako da slobodno možete da ostavite.

Takođe, na lokalnom nivou je urađen čitav set servisa koje koriste prije svega te ugrožene kategorije, socijalno ugrožene kategorije, tu mislim na djecu sa smetnjama u razvoju kroz izradu tih dnevnih centara. Zatim za stara lica veliki broj tih domova za stare, jer osim, Risna i Bjelog Polja sad imamo dom u Pljevljima, u Podgorici se gradi, Nikšiću i u ostalim gradovima će se graditi i stvoriti pretpostavke da se kroz servise ta socijalna kategorija lakše integriše, a ne da se izoluje kao što je to do sad bio slučaj.

Prema tome, ponavljam, ovo je nastavak reformskog kursa socijalne i dječje zaštite,

doprinos ovoj reformi, jer bez takvog pristupa nećemo imati kvalitetnu socijalnu i dječju zaštitu. I ono što želim na kraju da kažem jeste da očekujem da ćemo kroz nove investicije, kroz otvaranje novih radnih mjesta stvoriti pretpostavke da će i ekonomska moć države Crne Gore iz godine u godinu biti sve bolja ili na većem ekonomskom nivou. Naravno, to će stvoriti uslove da se i visina materijalnih davanja, prema jasno utvrđenim kriterijumima i u skladu sa zakonom daje zaista onima koji se nalaze u stanju socijalne potrebe, djeca, radno nesposobni, osobe sa invaliditetom, stara lica i svi oni građani koji se nalaze u zoni rizika.

Ja lično i Demokratska partija socijalista, naravno ne komentarišući odluke druge grane vlasti, ćemo podržati predlog ovog zakona koji treba da se usaglasi sa Odlukom Ustavnog sud.

Zahvaljujem potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:11:34)

Zahvaljujem poslaniku Numanoviću koji inače vodi Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Bilo je prirodno da dobije više vremena jer je na taj način objedinio dva izvještaja.

Sljedeći prijavljeni je poslanik Janko Vučinić.

JANKO VUČINIĆ (26.07.18 12:11:54)

Poštovani građani, poštovane majke,

Evo danas raspravljamo o izvršenju Odluke Ustavnog suda. Još jednoj diskriminatorskoj kategorizaciji majki. Ovaj zakon nije ništa drugo nego pokušaj da se jedna diskriminacija izliječi još jačom drugom diskriminacijom i to po onoj narodnoj "Klin se klinom izbija". Ovaj se zakon odnosi na negdje oko 600 majki koje su bile zaposlene na određeno vrijeme. Odmah da vas pitam u startu šta ćemo sa onim majkama kojima nijesu uplaćivani doprinosi, kako će one donijeti dokaz da su bile zaposlene, a ima veliki broj takvih slučajeva.

Poštovane majke, ovaj zakon se danas donosi zbog vaših protesta. Vlast je odlučila tako da jednom manjem dijelu majki koje su prevarene da vrati te nadoknade i to su uradili na ovakav paušalan način da bi razbili vaše proteste da bi na tim protestima bilo što manje žena, ali u tome neće uspjeti jer ste nas ubijedile, poštovane majke, da ste i te kako solidarne i odlučne da tu vašu borbu dovedete do kraja i da ne odustajete dok se svakoj od 22.081 korisnici ne vrate te nadoknade. Tu imate veliku podršku prije svega Demokratskog fronta, imate podršku i ostalih opozicionih političkih partija, a imate podršku i većine građana u Crnoj Gori. Znači, nema odustajanja do konačne pobjede i do vraćanja vaših stečenih prava koje vam je ova vlast uzela protivzakonito i protivustavno.

Evo, predstavnike vlasti da pitamo šta da radimo sa onim ženama, sa onih 22.000 žena koje su imale te nadoknade, to su bila socijalna davanja koja su išla na najneophodnije životne potrebe. Zar ovo nije diskriminacija prema onim majkama koje su bile na birou, a samo nekoliko mjeseci možda prije toga su ostale bez posla zbog uvođenja stečaja u njihovim preduzećima, zar to nije diskriminacija u odnosu na njih. Zar ova odluka nije diskriminatorna u odnosu na žene kojima poslodavac nije uplaćivao radni staž, koje na osnovu tog neuplaćivanog radnog staža ne mogu da ostvare pravo na onu nadoknadu sa biroa ili ne mogu da ostvare pravo na penziju.

Šta ćemo sa onim majkama koje su primale nadoknade sa biroa za zapošljavanje, a bolesne su od najteže moguće bolesti, bolesne su od karcinoma i koje su tražile od vas da imaju nadoknadu za liječenje i vi ste ih hladno odbili. Zar nije sramota da se tako postupa prema majkama i prema ženama koje su svoj vijek dale za Crnu Goru?

Pomenuću sada jedan konkretan slučaj, pomenuću slučaj gospođe Bijelić Dragice iz Nikšića koja je imala pravo na penziju po onom Zakonu o izmjeni i dopuni Zakona o fondu PIO. Međutim, zbog tvrdnji funkcionera iz DPS - a i ostalih partija koje su prisvojile ovaj zakon tvrdnji da su to stečena prava i da im niko neće moći oduzeti, ta žena je pošto je penzija bila manja od nadoknade je sačekala da prima nadoknadu, a onda je primala nadoknadu godinu dana, a nakon toga je ostala i bez nadoknade, a i bez penzije, jer je zbog vaših tvrdnji da je to stečeno pravo i da je to doživotna nadoknada ostala i bez jednog i bez drugog.

Možemo ministre da nastavimo onu raspravu na premijerskom satu. Vi ste u odgovoru na moje poslaničko pitanje rekli da majke neće biti u nepovoljnijem položaju nakon ove odluke Ustavnog suda. Međutim, to se desilo, jer mnoge majke primale su prije uzimanja nadoknade mnogo veću zaradu od 336 eura, koja je sada odlukom Ustavnog suda limitirana na najveći iznos. Onda nijeste mi odgovorili ni na ono pitanje zbog čega je razlika ona od žena koje su bile na birou prije donošenja Odluke Ustavnog suda i nakon donošenja Odluke Ustavnog suda. Znači, ta je razlika negdje oko sedam hiljada. Pa je li moguće sedam hiljada žena da prima materijalno obezbjeđenje. Tako ste mi odgovorili na to pitanje.

Kako se ova vlast ponaša u vezi ovog zakona najbolje govori i to da je ovu nadoknadu u vezi koje treba danas da raspravljamo i o kojoj treba da odlučujemo, ove žene njih oko 600 trebalo da prima prije godinu dana. Ali, šta se dogodilo, gospođa Marta Šćepanović i čini mi se gospođa Jovanka Laličić su podnijele amandman i sa tim amandmanom spriječili evo već godinu dana da te žene ne primaju tu nadoknadu, a danas, eto vi ste se našli kao neki reformisti da pomognete tim ženama, pa se predlaže ovaj zakon o izvršenju Odluke Ustavnog suda. Znači, neko je iz hira dobrog imovinskog stanja i punih džepova podnio amandman i spriječio sirotinju da prima socijalu, spriječio im da prima ono što koriste za najneophodnije životne potrebe. Praktično sa tim amandmanom je godinu dana uzeta kora hleba majkama i njihovoj djeci.

Nijesmo čuli ni izvinjenje ovim majkama koje je trebalo da uslijedi nakon toga što se taj amandman proglasio neustavnim na Ustavnom sudu. To nije greška, prije bih rekao da je to grijeh, ali ne onaj grijeh za koga se može reći - Bože oprostite im ne znaju što čine, nego su znali što čine. Znači, oduzeli su ono najosnovnije najugroženijim i najsiromašnijim porodicama. Kao rješenje ovoga zakona, ovoga haosa od zakona galimatijasa u šta se pretvorio ovaj zakon, se može jedino doći tako što će se vratiti svim korisnicama, za njih 20.08, ove nadoknade, vratiti stečena prava. Da li će se to uraditi ovako korak po korak, vi ćete morati sutra, već u oktobru da donesete ponovo izmjene i dopune Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda za neku drugu kategoriju majki koje sam naveo. Ali, ako vi to ne uradite uradićemo mi to za sve majke i to je naša obaveza.

Kako se može riješiti? Može se riješiti tako što će se svima njima vratiti, one su dobile to zakonom, Zakon je proglašen neustavnim i neka se završi na tome. Ovdje su poslanici ranije dobijali su penzije na osnovu izmjena i dopuna Zakona, pa se taj zakon proglasio neustavnim, a oni su nastavili da primaju penzije i niko im nije uzeo te penzije, a majkama su uzeli penzije.

Znači jedino moguće pravično rješenje je vraćanje nadoknada svim majkama, a za ubuduće problem nataliteta može se riješiti nekim drugim zakonom, može se riješiti dječjim dodacima ili nekim drugim rješenjem, ali ono što je bilo određeno zakonom, to treba da se vrati. Ako vi to ne uradite uradićemo mi sa promjenom vlasti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:22:33)

Vidim bila su neka javljanja.

Dogovor je da nema komentara na uvodna izlaganja, takav je dogovor. Slažem se da je ovako bio specifičan način komunikacije i da bi vjerovatno zasluživao, jer se nije radilo o političkim stavovima čaki o nekim ličnim i višim stavovima, ali vas molim zbog toga smo počeli dan, daću vam pravo da budete jedan od prvih diskutantata, pa da iskoristite tada pravo. Hvala vam.

Tada ću isto zamoliti gospodina Vučinića da vam ne odgovara.

Ispred Kluba SDP-a Draginja Stanković Vuksanović.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (26.07.18 12:23:31)

Uvažene majke, korisnice naknada, poštovana Skupštino, građani Crne Gore,

Kao što sam prije neki dan govorila prilikom tačke dnevnog reda oko rebalansa budžeta, ova vlada i vlast puno više vode računa o par desetina vlasnika jahti nego o 22.000 majki. I pored razmišljanja da li je zakon koji je usvojen mogao biti bolji i kvalitetniji i da li je na pravi način riješio pitanje socijalne zaštite naših građana, njegovom primjenom su one, upravo te majke, ostale bez izvora prihoda koji im je omogućavao koliko toliko sigurnu egzistenciju. Nije se od tih para ni jedna

od ovih majki korisnica ovih naknada obogatila, ni jedna nije kupila jahtu ili džipa od 300 konja. Od tih para su ove vrijedne žene najčešće plaćale račune i pomagale svoju djecu koja su bez posla ili rade za male pare kod privatnika koji im pri tom možda i ne plaća potrebno osiguranje.

Danas je socijalna situacija takva da imamo po zvaničnim podacima 80 hiljada radnika koji primaju ispod 250 eura mjesečno. Majke su sa svojim primanjima pomagale ovu armiju ljudi da mogu prehraniti porodice. Zbog toga je ukidanje ovog zakona i oduzimanje naknada majkama, kako bi se ostvarile upravo uštede što vole naglasiti u DPS-u i partijama koje ih podržavaju, jedan od ključnih socijalnih udara na građane Crne Gore. A što su majke dobile zauzvrat od Vlade i partija koje čine. One i drugi građani dobili su povećanje PDV-a sa 19 na 21%, dobile su povećanje akciza na gorivo, troškove za legalizaciju, povećanje dažbina, skuplju struju. Dobile su dalje siromašenje na račun stotinjak porodica koje žive veoma fino u Crnoj Gori. A ko su te porodice, tih stotinjak porodica? Tih stotinjak porodica drže velike privredne sisteme, otvaraju restorane i hotele na najboljim lokacijama na primorju, vlasnici su mini hidroelektrana koje predstavljaju uvoznički lobi. Sve u svemu ne proizvode ništa, ali nas zato dobro oporezuju na svakom koraku, od plaže do računa za struju. Da ne govorimo o tome da nas tjeraju sa naših plaža.

Koliko je dobra ekonomija Crne Gore pod vođstvom DPS-a nek posluži i ovaj podatak koji je objavio Fideliti Kolsalting: U periodu od 2006. do 2018. godine prema tim podacima Crna Gora je platila 708,4 miliona eura kamate za državni dug. Najveći iznos kamate plaćen je 2017. godine 95,4 miliona eura, što iznosi 2,25% bruto društvenog proizvoda koji je iste godine iznosio 4,2 milijardi eura. Ovo predstavlja najveći odnos kamata u odnosu na bruto društveni proizvod od 2006. godine. Iznos plaćenih kamata od 708,4 miliona eura jednak je ukupnom državnom dugu za 2006. godinu, a veći je za 21%, ili 124 miliona eura od prihoda budžeta za 2006. godinu.

Kada pogledate onda cifru od nekih 40 do 50 miliona eura, koliko je godišnje trebalo da se isplaćuju naknade za majke, onda vidite da bi to bilo manje od polovine onoga što danas dajemo na kamate za kredite koje je ova neodgovorna vlast dizala zbog nesposobnosti da naplati porez od tajkuna. A i prije smo govorili da su iznosi tih nenaplaćenih poreza oko 777 miliona eura. Zašto od tajkuna nisu naplaćeni porezi? Nego, odgovor je u sljedećem majke ne kupuju jahte i nijesu dio džet-seta. I tako godine prolaze, kao što prije neki dan rekoh nekome milion po milion, nekome jahta po jahta, a 22.000 majki u Crnoj Gori ostaju bez 193, 264 ili 336 eura mjesečno. Ili da to plastično možemo pokazati još jednim primjerom. Što bi rekao jedan bivši direktor Monteputa, kada je jedna naša koleginica iz Socijaldemokratske partije tražila da se ostvari višak profita ostvarenih više od profita podjeli svim radnicima podjednako, on je tad odgovorio: "Ako podijelimo svima jednako, to je po 150 do 200 eura, ali ako uzmemo samo mi onda je to po 500 do 600 eura i to se puno više osjeti nego 150 eura". To je i vaša logika. Bolje je da jedan povlašćeni tajkun ili biznismen blizak ovoj vlasti kupi jahtu nego da 22.000 naših sugranki plati struju, poreze, hranu ili pomognu svoju djecu. Zbog toga današnja odluka kojom ćemo iz Socijaldemokratske partije podržati izvršenje Odluke Ustavnog suda predstavljam samo malu satisfakciju za oko 600 korisnica ovog prava koje će dobiti ono što im po zakonu i pripada. Da je sreće bile bi zadovoljne i ove druge, ali ostaju u kategoriju onih obespravljenih gdje vlada onaj princip diskriminacije i ostaje gorak ukus da je ova vlast želju za stezanjem kaiša primijenila na onima kojima je najmanje, a kojima treba najviše, dok milionerima opraštaju dugove i poreze. Po Ustavu Crne Gore stečena prava majki moraju biti poštovana i to svih majki. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (26.07.18 12:29:53)

Na ovaj način smo završili uvodna izlaganja poslanika. Molim poslanike Demokratskog fronta da ne dobacuju kolegama iz SDP-a.

Sljedeći prijavljeni diskutant ispred DPS-a je Maja Brakrač. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (26.07.18 12:30:19)

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, poštovane koleginice i kolege, poštovani

građani Crne Gore,

Pred nama je danas na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore.

Osnovni razlog, kako smo već i čuli za izmjenu i dopunu istog jeste, jer zakonom nijesu prepoznate korisnice kojima je radi korišćenja tog prava njihovom voljom prestao radni odnos na određeno vrijeme.

U skladu sa Odlukom Ustavnog suda donijet je Zakon kojim je uređen pravni status korisnica, prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece i kojima je radi korišćenja tog prava prestao radni odnos na neodređeno vrijeme.

Nakon toga uređen je i pravni status korisnica koje su radi korišćenja istog prava prestale da obavljaju preduzetničku ili poljoprivrednu djelatnost zbog čega je izvršeno njihovo brisanje iz registra poreskih obveznika i osiguranika. Sada se uređuje pravni status i korisnica koje su prethodno bile korisnice prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, a koje su radi korišćenja istog raskinule radni odnos na određeno vrijeme.

Predlogom zakona dopunjuju se i odredbe koje se odnose na način ostvarivanja prava na naknadu, kao i odredba koja se odnosi na dokaze koje korisnice dostavljaju uz zahtjev za ostvarivanje prava.

Takođe, unapređuje se odredba koja se odnosi na uplatu poreza i doprinosa, doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, uspostavlja se inspekcijski nadzor i primjena kaznene politike. Bitno je napomenuti da će visina naknada koje će korisnice ostvariti zavisiti od visine zarade koje su ostvarivale u poslednja tri mjeseca.

Prijedlogom zakona kako smo već čuli prepoznato je oko 600 novih korisnica. Za navedeni broj korisnica procijenjeno je da će za period od 18 mjeseci biti potrebna novčana sredstva u iznosu od 3,36 miliona eura u koji iznos su uključena i novčana sredstva za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Ukidanjem izvornog zakona Vlada je stvarajući finansijske mogućnosti, kao i modele održivog socijalnog programa korak po korak proširivala broj korisnica kako bi im obezbijedila status koji nije nepovoljniji od onoga u kojem su bile prije ostvarivanja prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece.

Od početnog broja, predviđenih žena koje će ostvariti ovo pravo bio je procijenjen oko 4.000 da bi se kasnije došlo do broja od 22.051 žena koja je ostvarila pravo na nadoknadu, što je stvaralo veliki izdatak za budžet Crne Gore.

Usvajanjem Predloga zakona korisnice koje su raskinule radni odnos na određeno vrijeme biće ravnopravne sa onim korisnicama koje su to pravo ostvarile raskidanjem radnog odnosa na neodređeno vrijeme.

Ministarstvo je predložilo kvalitetne mjere koje definišu ostvarivanje prava i omogućavaju i ovoj kategoriji korisnica rješavanje njihovog statusa.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vršiće organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora.

Na ovaj način Vlada je postupila po odluci Ustavnog suda kojom korisnice ne stavljaju u nepovoljniju situaciju od one u kojoj su bile prije prihvatanja naknade i kada su raskinule radni odnos ili prekinule korišćenje prava na penziju.

Shodno navedenom, predlaže se Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda, kako bi se otklonili nedostaci, jer nedonošenje istog prouzrokovalo bi štetne posledice za određeni broj korisnika. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:34:00)

Zahvaljujem poslanici Maji Bakrač.

Dajem riječ Milunu Zogoviću, a neka se pripremi Budimir Aleksić. Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (26.07.18 12:34:11)

Poštovani građani,

Već gotovo tri godine traje psihički teror crnogorskog režima nad korisnicama doživotnih naknada za majke troje i više djece. Ovaj teror odvija se kroz neustavno nasilje gdje se crnogorskim majkama ukida stečeno pravo na doživotnu naknadu i to na način što se Vlada sakrila iza neustavne odluke Ustavnog suda.

Žalosno poigravanje sa pravima majki nastavlja se i danas Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda kojom se samo baca prašina u oči crnogorskoj javnosti, legalizuje diskriminaciju i unosi dodatna konfuzija. Naravno, kao i uvijek demonstrira sila kroz diskreciono pravo režima, da odokativnom metodom odlučuje kome će pod kojim uslovima i na koji period odobriti korištenje stečenog prava.

Pošto dolazim iz višenacionalne sredine ne mogu, a da ne izrazim žaljenje što je rukovodstvu nacionalne partije mojih komšija i prijatelja Bošnjaka aktuelni režim dao ključnu ulogu o oduzimanju stečenog prava majkama i da su poslanici Bošnjačke stranke mijenjajući svoj odnos prema ovom pitanju omogućili pravno nasilje nad crnogorskim majkama.

Odluku je zapravo donijela aktuelna skupštinska većina, ali zbog političke nepopularnosti kompletan teret se svaljuje na Bošnjačku stranku, što negdje i nije korektno od vaših koalicionih partnera. Međutim, ti koalicioni odnosi nijesu ni najmanja predmet mog interesovanja nego štetne posljedice ovakvih odluka, jer me niko ne može ubijediti da u budžetu od 1,8 milijardi eura nije se moglo pronaći tridesetak miliona za korisnice doživotnih naknada, nego su majke predstavljene kao glavni neprijatelj finansijske stabilnosti države Crne Gore.

Pravno nasilje nad majkama samo je dio ukupnog spektra zloupotreba i politički motivisanog nasilja koje se orkestrirano sprovodi u Crnoj Gori. Ide se toliko daleko da Tužilaštvo traži da se tamniče poslanici za izgovorenu riječ u ovom Parlamentu kao što je slučaj sa Milanom Kneževićem i Nebojšom Medojevićem, kojima se želi uskratiti pravo na politički stav i na javno iznošenje političkih stavova, ako oni nijesu po mjeri aktuelnog režima. Istovremeno juče je na javnom suđenju za lažni državni udar status svjedoka saradnika dobilo lice koje ni u jednom pravnom sistemu i ni pred jednim sudom ne može biti kredibilni svjedok, sem pred crnogorskim političkim sudovima. I vi danas crnogorsku javnost zamajavate spektakularnom pričom kako će par stotina majki dobiti nadoknade do 2018. godine, ne baveći se ni u naznakama šta i kako poslije toga. Dok na kašičicu odabranih kategorijama vraćate ono što ste im odjedanput oteli i to je ta nažalost dominantna tehnika vladanja, gdje privilegovani dobijaju više, a od najugroženijih društvenih slojeva se otima i ono što su već jednom po zakonu dobili.

Gospodo iz vlasti, zrelo je za neposlušnost. Previše tovarite ovaj poštenu i trpljivi narod, svakodnevno testirajući granice izdržljivosti, očigledno misleći da to tako dugoročno treba. Uljuljkani u privilegije, vi i ne primećujete, da su to već mnogo puta vidjeni poslednji trzaji diktatorskih režima. Ma koliko vam se činilo da ste u datom trenutku moćni i osioni. Bliži se vrijeme kad ćete morati da se suočite sa Crnom Gorom, oslobođenom od svih političkih strahova. Kada priča o odbrani države od nepostojećih opasnosti više neće piti vodu i kada će slobodna i pravna država Crna Gora cijeniti svačiji minuli rad.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:39:16)

Na ovaj način je završio Milun Zogović.

Sljedeći je Budimir Aleksić, nakon toga Nikola Rakočević.

Komentar, imamo Ervina Ibrahimovića i Suada Numanovića.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (26.07.18 12:39:39)

Uvaženi kolega Zogoviću, hvala, ipak osjećam jedan mali napredak. Znači sada nije kriva samo Bošnjačka stranka za ukidanje ovog zakona nego i DPS. Zbog ozbiljnosti zakona i onoga čime je javnost opterećena je sigurno to da ovaj zakon nije, popularni Zakon o naknadama za majke, nije ukinula ni Bošnjačka stranka ni DPS, nego je to odluka Ustavnog suda. Kao partija koja se bori za jačanje institucija sistema i vladavine prava, naravno da ćemo poštovati odluke

Ustavnog suda.

Podsjetiću još jednom, nezavisno normalno od sudstva, da je ovaj prethodni Zakon izglasan tzv. Zakon o majkama izglasan i glasovima Bošnjačke stranke, ali i glasovima i pojedinih opozicionih poslanika i pozicionih poslanika. Vodili smo se time da vjerujemo da je ispravan, ali ne bježimo od toga da priznamo da smo imali pogrešnu procjenu. Navešću samo nešto, neki razlog od toga da smo svjesni da nismo pogodili pravo, iako smo zadovoljni da već godinu i po dana su majke koristile ova prava. Znači naknade za majke sa troje i više djece nisu ispunile svoj primarni cilj podsticanje rađanja iz razloga što se preko 19.000 žena nije bilo u reproduktivnom periodu jer su bile preko 40 godina starosti.

Postao je osjetan porast nezaposleženih žena na evidenciji nezaposlenih lica Zavoda za zapošljavanje, čime je država gubila veliki broj radno sposobnih žena. U periodu od 2015. godine do 2017. godine ukupan porast nezaposlenih žena bio je povećan za čak 87,7%. Zakon je potspješivao i sivu ekonomiju tj. ilegalan rad koji nije oporeziv čime se nanosila šteta kako državi tako i zaposlenima, jer nije bilo osiguranja. Zakon je donijet bez procjene fiskalnog uticaja i uz negativno mišljenje Vlade Crne Gore. Primjena zakona imala je izuzetno negativan efekat na budžet Crne Gore, s obzirom da su sredstva koja su opredjeljivana za te namjene na nivou godine bila u većem iznosu od ukupnog godišnjeg budžeta opredijeljenog za prava i socijalne i dječije zaštite. Svakako da vodimo brigu o tome i danas smo srećni, eto odluka Ustavnog suda, da će ipak jedna nepravda biti ispravljena, složićemo se da će 600 žena koristiti ova prava. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:42:19)

Zahvaljujem, poslaniku Ervinu Ibrahimoviću.
Pravo na odgovor na komentar ima Milun Zogović.

MILUN ZOGOVIĆ (26.07.18 12:42:28)

Poslaniče Ibrahimoviću, Vi ste u svom izlaganju upravo potvrdili moju tezu i način poigravanja sa korisnicama prava na naknadu za majke troje i više djece. Vi ste istovremeno rekli da ste srećni što je taj Zakon usvojen i što su korištene nadoknade po osnovu tog Zakona za stečajno pravo, a onda ste istovremeno rekli da ste zadovoljni što je Ustavni sud ispravio nepravdu. To je toliko konfuzno i time ne možete obrazložiti vaš stav, kada ste u kampanji za parlamentarne izbore debelo sksplotisali ovu temu, govoreći da su naknade za majke ulaganja u budućnost Crne Gore. Dijeleći flajere i predstavljajući se, preuzimajući kompletne zasluge za donošenje jednog takvog zakona, da bi onda poslije najave DPS-a, da će biti ukinuto to stečeno pravo naknade majkama sa troje i više djece, i vi promijenili stav po tom pitanju.

Da li ste vi u vašim koalicionim dogovorima, to unovčili nekim funkcijama ili nešto, ja stvarno ne znam, niti isključujem niti sumnjam u takvu mogućnost, ali je činjenica da ste u izbornoj kampanji promovisali i dominantno predstavljali vašu ulogu i značaj prilikom donošenja i usvajanja tog zakonskog rješenja. Žao mi je što niste ostali do kraja dosljedni, makar kada su u pitanju majke, jer vjerujem da prema majkama bi trebali svi da imamo jednak odnos bez obzira na sva druga opredeljena i pripadnosti. Osobito, gospodine Ibrahimoviću, zbog toga što je veliki broj korisnica ovih naknada pripadao društveno najugroženijim slojevima sa sjevera Crne Gore. Vi ste na neki način, po meni, dozvolite mi da kažem, izigrali očekivanja tog naroda koji je bio zadovoljan što ste dosljedno na nekin način se izborili za određena prava koja će popraviti standard. Vi znate dobro, pošto dolazite iz te sredine, kakav je standard života na sjeveru Crne Gore. Ovo je po meni zajedničko pitanje i dobro je što je neka zajednička većina to usvojila i opozicija i kadašnji dio pozicije. Ali to je srušila Demokratska partija socijalista koristeći vas kao glavni okidač i kao izvođača radova. Jer vi preuzeli odgovornost. Druga stvar vi govorite da nije ukinula Demokratska partija socijalista, ko je uputio inicijativu Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti. Zna se ko je to uradio i zna se zbog čega je to ukinuto da bi sad na kašičice odokativnom metodom vraćali onoj društvenoj kategoriji majki kojima vi smatrate za potrebno da koriste pravo koje ste im odjednom oteli i koje /prekid/...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:45:31)

Prijavio se za komentar predsjednik Odbora, poslanik Suad Numanović.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.18 12:45:41)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Dakle, poštovani kolega Zogoviću, kratak komentar na Vaše izlaganje. Rekli ste neustavno nasilje nad ustavnom odlukom. Ja nijesam pravnik, ali zaista tu, po meni nema logike, nema ni pravnog opravdanja. Znamo da jedna grana vlasti donosi odluke i da se one ne komentarišu. Ja sam u svom uvodnom izlaganju samo iznio ono što je Ustavni sud donošenjem te odluke rekao da je taj zakon neustavan i da je diskriminatoran i da prosto se dalje ne komentarišu ni ove odluke Ustavnog suda, ali ni inače odluke te grane vlasti.

Kad govorimo o stečenom pravu, stalno se pozivamo na stečeno pravo i stalno mislimo da je to stečeno pravo, mogli bi da shvatimo da je stečeno pravo, evo sada ja idem da se bavim pravom, da je to univerzalna kategorija. Mislim da stečeno pravo nije univerzalna kategorija. Ako je Ustavni sud proglasio taj zakon neustavnim, ja ne znam kako može nešto što je neustavno da bude stečeno pravo. Pitam, samo pitam, možda i dobro ne pitam, ali evo tu su pravници, pa treba dati jasan odgovor, a postoje relevantni sudovi, koji će dati, ja samo logiciram u tom objašnjenju. Ono što nije dobro da ovdje izričemo kvalifikacije za ove ili one režime, diktatorski režim. Mislim da u Crnoj Gori nikada nije bilo u istoriji diktatorski režim, bilo ko da je na vlasti. Ni ova vlast koju vi nazivate diktatorskim režimom. Imali smo skoro izbore gospodine Zogoviću imali smo odakle smo i ja i vi na sjeveru ove izbore i ove gradove. Išli smo u kampanju i Vi i ja i razgovarao sam i ja sa tim majkama i sa tim porodicama i ispred DPS-a nikada nisam rekao da je to dobar zakon i rekao sam da je pitanje da li taj zakon može ostati jer je predmet rasprave Ustavnog suda. To je bila naša kampanja i objašnjenje tim građanima i tim porodicama, odnosno tim korisnicama tog zakona. Njihov odgovor je bio takav kakav jeste. Ubjedljiva pobjeda i na sjeveru i u ostalim opštinama i na predsjedničkim i na lokalnim izborima i Vi to dobro znate. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:48:44)

Zahvaljujem, Suadu Numanoviću.

Pravo da govori ima Milun Zogović.

MILUN ZOGOVIĆ (26.07.18 12:48:54)

Gospodine Numanoviću, pogubno je ako kompletan poslanički Klub Demokratske partije socijalista ima i zastupa to pravno stanovište koje ste Vi izrekli. Vi ste u svom izlaganju podrili neke osnovne pravne principe na kojima funkcioniše svaki pravni sistem. To je zaista pogubno jer to ste i prije neki dan pokušali da uradite sa Zakonom o nacionalizaciji stavljajući znak pitanja iza neprikosnovenog prava svojine na način što ćete donijeti neko zakonsko rješenje da ćete moći na šta vam god padne oko po Crnoj Gori po neprikladnoj nadoknadi koju ćete vi procijeniti da otimate imovinu građanima. Što se tiče inicijative za provjeru ustavnosti ovog zakona pravo je čudo kako to da Demokratska partija socijalista, kojoj Vi pripadate, nije tu i inicijativu uputila odmah po usvajanju tog zakona nego ste lijepo sačekali da prođu parlamentarni izbori, pa ste onda uputili inicijativu. Ja sam spreman da na svakom mjestu branim stanovište da je Ustavni sud donio političku, a ne pravnu odluku. Niko nije nepogrešiv, Vi znate da živimo u jednoj zatvorenoj državi. Vi ste danas izrekli ovdje da ovaj režim nije diktatorski zaboravljajući politički progon lidera i funkcionera Demokratskog fronta kojima se brutalno podmeće da su planirali neka nepočinstva u Crnoj Gori što nikakve veze nema sa istinom i vi to dobro znate. Desetine krivičnih prekršajnih

prijava. Vi se protiv svojih političkih neistomišljenika borite zloupotrebom državnih institucija dovodeći raznorazne svjetske probisvijete da govore ono što im neko servira i da optužuje časne i poštene ljude iz Crne Gore da su ovdje, a vjerujte gospodine Numanoviću nikada se nismo odlučili za takav potez, a da smo razmišljali na taj način sigurno nam ne bi trebala niti uvežena pamet niti snaga za takve akcije. Vi onda kažete da ovo nije diktatorski režim. Milan Knežević je proveo četiri mjeseca u zatvoru, političkom odlukom čisto, zato što je neko procijenio da ne treba da bude na slobodi dok ne prođu predsjednički i lokalni izbori i to nije diktatorski sistem. Ja ne znam kako Vi zamišljate šta treba da nam stavljate okove i bukagije i da govorite o demokratiji u isto vrijeme i da se predstavljate kao Evropejci i kao lider u regionu, a realno stanje je ovakvo kako ja govorim, uvaženi kolega Numanoviću.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:51:53)

Sljedeći prijavljeni diskutant je Budimir Aleksić, poslije toga rekao sam da se pripremi Nikola Rakočević.

BUDIMIR ALEKSIĆ (26.07.18 12:52:01)

Poštovani građani,

Povodom rebalansa budžeta dva dana ste ovdje imali prilike da slušate tirade o uspješnoj ekonomskoj politici Crne Gore. Rečeno je da je Crna Gora najrazvijenija zemlja na Zapadnom Balkanu. Da smo po stopi rasta prvi u regionu, da kada je riječ o ekonomskom razvoju Crna Gora je lider u regionu, da je previše toga dobro u crnogorskoj ekonomiji, da turizam iz godine u godinu bilježi rast, da ekonomska moć Crne Gore iz godine u godinu je sve bolja. Sad se postavlja pitanje ako je sve ovo što smo čuli od predstavnika vlasti tokom protekla dva dana tačno zašto su onda ukinute nadoknade majkama sa troje i više djece. Dakle, novca ima, ekonomska situacija je sjajna, zašto onda ovo ukidanje, a pitanje je time umjesnije ako znamo da ova zemlja ima demografski problem.

Podaci govore da je za posljednjih 25 godina Crnu Goru napustilo 25% stanovništva. Sjever se prazni, svakog dana autobusi puni ljudi sa sjevera idu u inostranstvo. U nekoliko opština na sjeveru ako se ovaj trend iseljavanja nastavi neće živjeti niko. Jedna od takvih opština je Šavnik. Ozbiljne zemlje u regionu su formirale ministarstvo za demografiju i za porodicu i na svaki način podstiču natalitet, ozbiljno se suočavaju sa demografskim problemom koji nije samo problem Crne Gore nego svih zemalja u regionu, a šta mi ovdje imamo. Mi ovdje imamo sljedeću situaciju: prema Izvještaju NATO-a, Izvještaj NATO-a koji govori o izdvajanjima za odbranu zemalja članica u periodu od 2011. do 2018. godine kaže - da će Crna Gora tokom ove godine izdvojiti 71 milion evra što je 1,7% bruto društvenog proizvoda. Konkretno Crna Gora troši 110 evra ili 129 dolara ili 8,2% bruto društvenog proizvoda za odbranu po glavi stanovnika dok najmanje izdvaja Albanija 60 dolara po glavi stanovnika. Po izdvajanju u odnosu na bruto društveni proizvod Crna Gora je na 10. mjestu među članicama NATO-a od ukupno 29 zemalja članica kao što znamo. Sad se postavlja pitanje zbog čega je toliko izdvajanje Crne Gore u odnosu na mnogo bogatije zemlje članice NATO alijanse. Vlada naravno obmanjuje javnost i kaže da se godišnje izdvaja samo 450 hiljada eura, a ako bude onako kako Tramp traži, a on traži da podsjetim da članice NATO-a izdvajaju 4% od bruto društvenog proizvoda, Crna Gora će onda izdvajati oko 150 miliona eura godišnje za NATO, a ne može 30-ak miliona za majke sa troje i više djece. Prošle godine je i ova vlast donijela dvije istorijske odluke jedna je o ulasku Crne Gore u NATO, odnosno konkretnije rečeno o ulasku NATO-a u Crnu Goru i o ukidanju nadoknada majkama sa troje i više djece.

Poštovani građani,

Želim da vas podsjetim da je Demokratski front 1. oktobra 2016. godine, uoči parlamentarnih izbora, saopštio javnosti šta će se desiti ukoliko vlast ostane u rukama Demokratske partije socijalista i njenih satelita. Kazali smo, i nažalost bili smo u pravu, da će biti ukinute nadoknade majkama sa troje i više djece, da će doći do poskupljenja struje, da će biti

povećanje cijena goriva, povećanje PDV-a, da slijede otpuštanja iz javnog sektora, sve smo to predvidjeli, ali opet jedan respektabilan broj građana Crne Gore želi ovu vlast i glasa za nju.

Jasno je da ovaj zakon se odnosi na samo 600 majki od ukupno 21.000 koliko ih ima i da se on donosi kao što je rekao kolega Janko Vučinić zbog protesta. Cilj je da se protesti majki razbiju i razvodne, međutim poštovani građani i poštivane majke od protesta se ne smije odustati. Protesti su jedini lijek i jedini način da majke ostvare svoja prava, 21.000 hiljada da ovdje dođe ispred Vlade i dovede po jednog člana svoje porodice to je preko 40.000 ljudi i još što bi bilo prirodno i logično da im se makar neko pridruži od ove 81.000 radnika koji primaju manje od 250 evra mjesečno i da ostanu svega par dana ispred Vlade Crne Gore ovaj bi problem bio riješen.

Prema tome, protesti i samo /prekid/ i tako će se ovaj problem riješiti i jedino tako majke mogu ostvariti svoja prava.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 12:57:26)

Nikola Rakočević, poslanik DPS-a.
Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (26.07.18 12:57:32)

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Pred nama je Zakon koji dalje usklađuje Zakon o majkama sa onim što su odluke Ustavnog suda. Naravno, raduje nas to što ćemo danas usvojiti odluku kojom će još 600 otprilike korisnica ovog socijalnog davanja biti uvrštene u finansijski sistem i budžet. I naravno sve što je potrebno uraditi u smislu usklađivanja sa Ustavom je dobrodošlo. Međutim, podsjetiću na sve ono kako je ovaj zakon u početnoj fazi izgledao.

Zakon je po našem sudu imao isključivo političke namjere. Tada većina koja je nepravilno sastavljena je donijela ovaj zakon sa jednim ciljem - da napravi da kažem socijalnu i finansijsku bombu koju će podmetnuti Vladi i koja će eksplodirati zbog nemogućnosti da se te naknade isplaćuju, a na tim ruševinama da opozicija dođe na vlast. Srećom to se nije dogodilo.

Zakon je od strane Ustavnog suda podsjetiću vas proglašen neustavnim, dakle ne od bilo koje većine ili manjine ili partije mi smo tu samo da poštujemo odluke nezavisnih sudskih organa. Tako smo uradili i ovog puta i ako smo to ću vas posjetiti mada ja nijesam bio poslanik u prošlom sazivu vrlo odgovorno tvrdili da ovaj zakon nije ustavan i da će on kad tad pasti na ispitu ustavnosti. Predlagač je tada, ne samo predlagač no svi oni koji su usvojili zakon, govorili da će biti otprilike četiri do pet hiljada korisnica ipak ispostavilo se da ih je 22.000 kao što je uvaženi poslanik Vučinić, kazao da će biti oko desetak miliona dodatnih izdataka za budžet usvajanjem ovog zakona ipak ispostavilo se da je mnogo više od toga 60 miliona. Mi smo, ponavljam, tada čvrsto bili pri stavu da ne treba da donosimo takav zakon jer nije skladan Ustavu i pošli smo na izbore koji su uslijedili nedugo nakon toga, upravo sa tim bezrezervnim i odgovornim stavom. Izbore smo dobili, ja sam čvrsto ubijeđen da su čak i određene korisnice ovih naknada u tom trenutku glasale za Demokratsku partiju socijalista, bez obzira što su znale naš stav povodom tog zakona. Ipak, evo tu smo gdje smo.

Međutim, pozivam vas da govorimo o socijalnom i finansijskom momentu u Crnoj Gori. Da se usaglasimo zajednički da on nije idealan, da kritikujemo ako hoćete vlast povodom toga što nema dovoljno radnih mjesta za sve nas. Što je nezaposlenost u Crnoj Gori na stepenu koji nije dobar, premda je vrlo sličan sa razvijenim zemljama Evrope, što znači da je to ipak sastavni dio reperkusija globalne recesije. Hajde da govorimo o tome, ajmo da govorimo o onome što je uvaženi profesor Radulović govorio to je reindustrializacija. Da govorimo o otvaranju novih radnih mjesta u realnom sektoru, mi smo saglasni sa tim i prihvatamo svaku kritiku u tom smislu, ajmo zajednički da radimo o tome. Da pozivamo inostrane privrednike da otvaraju fabrike u Crnoj Gori, nije sporno, da li smo uradili dovoljno da to bude realni ambijent u Crnoj Gori, ne nijesmo, ajmo da unapređujemo taj dio. Međutim, nemojmo da evidentno ne idealan socijalni trenutak u Crnoj Gori

i ambijent pokušavamo da regulišemo time što ćemo da podrijevamo finansijski i ekonomski sistem time što ćemo da pokušao da urušimo budžet neustavnim rješenjima i neustavnim zakonima. To ne možemo prihvatiti niti to niti bilo koji argument koji je išao kao prilog uz tada Predlog ovog zakona vezano za natalitet. To su sve ako hoćete čak logički neodržive kategorije iz razloga što se natalitet ne može na taj način pospješiti iz razloga što je ženama potrebno korisnicama naknada 15 godina radnog iskustava, odnosno 20 godina radnog iskustva, što dovoljno govori samo po sebi. Dakle, ponavljam dobro je što imamo ovaj predlog koji će dodatno upodobiti ambijent u smislu ustavosti, i što ćemo imati 600 novih korisnica ovog puta.

Međutim, ponavljam i DPS je dalje pri tom stavu da ovo nije bilo dobro rješenje na prvom mjestu samo iz jednog razloga, nije ustavna kategorija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:02:46)

Komentar na izlaganje Nikole Rakočevića, ima Janko Vučinić.
Izvolite.

JANKO VUČINIĆ (26.07.18 13:02:54)

Evo ja bih mladom kolegi, samo da kažem da li on zna istorijat ovoga zakona, da izvorno je bila predložena inicijativa od Unija slobodnih sindikata, ovdje je bio predložen od strane kolege Aleksandra Saše Damjanovića i taj izvorni zakon je obuhvatao one žene koje su provele 15 odnosno 25 godina radnog staža i taj zakon što se tiče njegovog finansiranja bio je sasvim podnošljiv. Ali šta se desilo. Poslanici Bošnjačke stanke su podnijeli amandman i na taj način proširili zakon na mnogo veći broj žena i koji je već bio finansijski obilan i postojala je mogućnost da eto da takav zakon naše finansije ne mogu izdržati. Taj zakon je prisvojen od strane DPS-a i Bošnjačke stranke kao da je njihov zakon i na osnovu toga zakona i obećanja funkcionera Demokratske partije socijalista i Bošnjačke stranke je dobijen veliki broj glasova. Zahvaljujući tim glasovima danas su funkcioneri Bošnjačke stanke u ministarstvima, a ni vama nije krivi dio od tih glasova i jednostavno činjenica je da ste vi te žene prevarili. Jer prije izbora je bila jedna priča, nakon izbora je bila druga priča. Prvo što ste uradili u ovom Parlamentu vi ste formirali parlamentarnu većinu koja je ukinula takav zakon, to je licemjerje isto kao što je ovo danas licemjerno da ste sad donosite onaj zakon, a spriječili ste ga donošenjem amandmana prije godinu dana. Znači, vi ste godinu dana onemogućili 600 žena koje su zaposlene na određeno vrijeme da prima te nadoknade. To je prava istina i u vezi ovog Zakona o majkama i u vezi ovoga danas Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda. Treba da javnost zna pravu istinu kako ste zloupotrijebili zakon i kako ste prevarili 22.091 korisnicu naknade za majke troje ili više djece.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:05:32)

Izvolite gospodine Nikola Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (26.07.18 13:05:36)

Zahvaljujem potpredsjedniče, zahvaljujem uvaženom poslaniku Vučiniću na komentaru. Samo ću se usaglasiti oko jednog, što je kazao da je taj zakon na početku, kad ga je gospodin Damjanović predložio, imao određene repkusije na budžet, znatno manje nego što smo na kraju imali. Amandmanom je proširen dio vezan za korisnice. Postavlja se pitanje ko je prihvatio te amandmane, te amandmane kojima se povećao budžetski izdatak Demokratska partija socijalista nije, dakle vi ste na taj način ste saučestvovali u tome da to budu implikacije na budžet na koje su predložili, to je jedna stvar.

Druga, stvar zašto nijeste na kraju krajeva i ako ste prihvatili te amandmane, zašto nijeste

tražili da se napravi finansijska i fiskalna analiza toga zakona, na taj način bi znali i možda i vi odustali u tom trenutku kad biste vidjeli ne samo što je neustavan, nego što reprekusije neodržive ima na budžet Crne Gore. Moram Vas oštro demantovati da ni jedan ni poslanik, niti funkcioner Demokratske partije socijalista uoči izbora u oktobru 2016. godine, nije kazao da ćemo promijeniti stav povodom ovog zakona, jer smo mi taj stav vrsto zauzeli tada pri glasanju, bili smo protiv, jedinstveno smo bili protiv. Niti smo to revidirali niti smo ikad kazali da ćemo se drugačije odnositi prema tome. Tako da imali smo sem toga nakon što smo kako Vi kažete zauzeli stav koji nijesmo imali 2016. godine, da ne prihvatamo ovaj zakon mi smo imali izbore i predsjedničke, imali smo i lokalne izbore i tu smo ubjedljivo pobijedili. Ponavljam, čak i korisnice koje su stekle tada pravo su glasale za Demokratsku partiju socijalista, većina njih, zato što se ljudi dozvoličete ne izjašnjavaju samo na osnovu toga da li smo donijeli jedan zakon, nego sveukupni ambijent i ne samo u četiri godine, nego u kontinuitetu politike koju vodi Demokratska partija socijalista. Da ponovim još jednom.

Zakon ne samo što nije ustavan nego što ste morali odgovornije da se ponesete tada prema njemu trebali ste da tražite finansijsku i fiskalnu opravdanost toga zakona da vidimo reperkusije koje ima na budžet.

Vi to nijeste uradili ne zato što ste to predvidjeli nego zato što ste namjerno htjeli da podrivate finansijski sistem Crne Gore ne bi li napravili ne samo finansijsku nego i socijalnu bombu koja trebala da eksprodira u rukama tadašnje Vlade, a na tim ruševinama da dođe vaša politika na vlast. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:08:28)

Zahvaljujem gospodinu Nikoli Rakočeviću. Dajem riječ Aleksandru Damjanoviću, poslije njega Anka Vukićević i poslije nje Halil Duković. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.07.18 13:08:43)

Zahvaljujem se potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Purišiću, gospodine Kuševića,

Kratko, evo negdje i ja da iskažem jednu vrstu zadovoljstva što je nakon mog dijaloga na sjednici Skupštine kada je bilo postavljanje poslaničkih pitanja sa ministrom Radunovićem 31. maja tekuće godine došlo do komunikacije između ministra Radunovića i Vas i gdje se ono što je tada obećao ministar Radunović sad ostvarilo podnošenjem Predloga zakona iako sam jedan od onih koji smatra da vezano za dio majki koje su bile na određeno, nije bilo potrebe da se ovaj Predlog predlaže iz prostog razloga što je Odluka Ustavnog suda takva da je brisanjem norme na neodređeno vrijeme potpuno jasno da je zakon mogao da se primijeni od januara mjeseca ibez ove norme koju ste sada ovdje dostavili, a koja glasi "bez obzira da li je radni osnov" i tako dalje.

Prosto je radni odnos isti i za one koji su na određeno, neodređeno, što je i u Odluci Ustavnog suda napisano, gdje se jasno kaže da se tu radi o istovjetnom tretmanu. Bespotrebno su majke ostavljene punih sedam mjeseci, odnosno sada kada imamo i momenat kada je Odluka Ustavnog suda primijenjena kroz ovaj zakon da ne prime ovu naknadu i dobra je stvar što će im se retroaktivno svakako ovo isplatiti.

Postoje još neke kategorije majki o kojima treba voditi računa. Javljaju mi se građani, građanke, naravno gospođa Knežević problem majki koje su sada na stečaju ili su usljed stečaja ostale bez posla a koje su ispunjavale uslove da se i ta kategorija sada vidi šta i kako. Problem o kome je govorio čini mi se i gospodin Vučinić majki koje nijesu uzele penziju kada su imale ono pravo po onim zakonima lex specijalis o penzijama nego su kako se to kaže "otišle u naknadu", a sada i bez penzije i naknade, jer ne ispunjavaju uslove za penzionisanje, jer moraju da čekaju.

Postoje nekoliko kategorija i ja ću biti slobodan da ministre jedan dio građanki uputim na Ministarstvo na Vas ili na gospodina Kuševiću da u direktnoj komunikaciji vidimo da li i na koji način da se ta prava ostvare. U odnosu na sam zakon da ja kratko samo ovdje pomenem.

Godine 2015. jul mjesec Zakon donešen, objavljen u avgustu te godine, njegova primjena

od 1.januara 2016. godine fiskalni uticaj 2015.- nula. Jeste, gospodo iz Bošnjačke stranke, kolege poslanici tada su politički potpuno oportuno legitimno tražili da uslov za glasanje njihov bude da se prihvati njihova sugestija, da se obuhvat proširi na majke koje su bile na birou. Apsolutno, nakon toga i nakon glasanja dolazi i do trećeg proširenja obuhvata kada tada ministarka Kovačević na Javnom servisu daje poruku da će moći da se i retroaktivno majke koje su već u penziji jave za naknadu. To je još nekih 5.000 koje tada ministarka iz DPS-a dala, odnosno proširila obuhvat tako kad pričamo o tim stvarima samo da ponovimo i da pomenemo. Ne žalim ja ni zbog toga što je to rekla ministarka niti žalim zbog ovoga što su radile kolege iz Bošnjačke stranke, prosto smo imali zakon i on je stvarao neke svoje posljedice 2016. Naravno, šta se dešava, neće ni Ustavni sud po sopstvenoj inicijativi da provjerava ustavnost niti ima petlju niko to ovdje u Parlamentu da uradi od pet poslanika, nego građani koji imaju to ustavno pravo. Mešutim, zli jezici kažu ponukani jednom od naših koleginica iz parlamentarne većine ovdje u Parlamentu, a zna se mala je Crna Gora, mali je Kolašin i tako dalje kako je to otišlo. Tako da pričamo o nekim stvarima koje su za nama. Hajmo da pričamo o onome što je perspektiva i nije samo problem primjene ovog zakona generalno Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti o boračkoj i invalidskoj zaštiti, problemima ratnih vojnih invalida koji nemaju pravo na penziju, shodno tom zakonu i tako dalje.

Gospodine Purišiću,

Iskoristite ovaj mandat ili ovo što je ostalo od mandata da pokušamo da kada već imamo generalno u neke nepravde koje su napravljene ispravimo ono što možemo i ono što je zaista moguće. Što se tiče sredstava budžeta i što se tiče našeg pravnog poretka.

Interesantno je da u ovom Predlogu zakona, to opet vidim niko nije zapazio da, pošto imamo još jednu odluku Ustavnog suda kojom je brisano stupanje na snagu zakona što je na nonsens, to se nikada nije desilo u našem pravnom poretku sada vežemo ova prava, ne za stupanje na snagu više nema, ako je bilo 1.jula 2017.godine nego ga vraćamo na 12. maj kada je objavljena Odluka Ustavnog suda. To su dva mjeseca mnogo ili malo za te majke vraćanje unazad znači dva mjeseca manje moći da koriste one majke koje imaju tri ili pet, četiti godine shodno ovoj klasifikaciji koju smo dali.

Generalno jedna poruka kada već kažem imamo nepravdu i pokušavamo da sada se bavimo njenim posljedicama, mislim da je odluka bila Ustavnog suda politička.

Učestvovao sam u raspravi pred Ustavnim sudom, sve sam rekao tamo što sam imao da kažem i ne bih to ponavljao. Samo još o jednoj stvari. Ova parlamentarna većina ili neka druga parlamentarna većina, a to su ove norme koje se tiču korisnica u kategoriji 45-55 godina života i 33-45 godina života, gdje je dato pravo da se ova naknada koristi još pet odnosno tri godine ako su pet odnosno tri ne vidim nikakvi razlog ili nikakvo ustavno ograničenje da bude i 15 ili 13. Sad neću da licitiram, naravno koliko i na koji način, ali što se mene tiče boriću se i trudiću se da makar u dijelu ispravke ovoga zakona odnosno uticaja na ovakav zakon koji imamo da se ove dvije norme promijene i da se taj period korišćenja ovih naknada za ove dvije kategorije produži u maksimalnoj mogućoj mjeri. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:14:37)

Sljedeći prijavljeni je poslanik Anka Vukićević, poslije nje je Halil Vuković. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (26.07.18 13:14:45)

Zahvlajujem.

Poštovana Skupštino, građanke i građani Crne Gore, gospodine ministre,

Da se odgovorno pristupilo rješavanju problema naknade za majke ne bismo za godinu i po toliko puta u ovom Parlamentu raspravljali o korisnicama naknada za majke i sigurna sam da sa ovim danas neće biti zadnji put da naša tema opet budu korisnice naknada za majke.

Često čujemo da je ovaj zakon diskriminatoran. Kako drugačije nazvati ovu kategorizaciju majki nego diskriminatornom. Zar svaki zakon u nekom svom određenom dijelu nije diskriminatoran po određenu grupaciju. Ako recimo petočlana porodica ima minimalno primanje 124 eura ona

nema pravo na MOP, a ako ima 123 onda ima, zar to nije diskriminacija. Kako to možemo nazvati? Dalje. Nije urađena fiskalna procjena. Pa prije 15 dana ovdje je usvojen Zakon o predsjedniku za koji takođe nije usvojena fiskalna procjena i nešto nijesam primijetila da je bilo mnogo brige o tome, makar sa ove druge strane.

U toku je program ili takozvana školica za majke kako je korisnice same nazvaše osnaži me i uspjeću. Ministarstvo je opredijelilo 300.000 eura za ovaj projekat, a 250.000 eura od tog projekta biće uplaćeno ili je već uplaćeno Agenciji za zapošljavanje. Imamo Zavod za zapošljavanje sad plaćamo Agenciju za zapošljavanje. Zar u našem Zavodu za zapošljavanje nema dovoljno osposobljenog radnog kadra koji će u okviru svojih uobičajenih radnih aktivnosti da realizuje taj projekat?

Zašto se novac iz budžeta prebacuje na račun privatnih agencija i to po 250 eura po učesnici projekta? Takođe iz tog projekata opredijelilo se po 100 eura za 500 korisnica zaposlenih učesnica obuke. Da li to znači da će neka od ovih učesnica ili 500 njih dobiti neko zaposlenje? Edukacija je završena i za dalje je ženama rečeno da će u narednih pet mjeseci ostati u nekoj vajber komunikaciji telefonskoj ni one same nijesu umjele da objasne kakvoj.

Projekat je pokrenut kao odgovor na preporuku aktivnih mjera tržišta rada za zapošljavanje. Da bismo govorili o tržištu rada moramo imati nova proizvodna radna mjesta, bez toga o tržištu rada nema riječi. Nekoliko konstatacija korisnica naknada nakon ove edukacije - "Nijesam zdravstveno dobro i znam da mi nema pomoći posla gledati neću"; "Možda je ovo način da nas brišu sa Zavoda za zapošljavanje"; "Radila sam u Duvankomercu on je i dalje na funkciju, a ja nemam hljeba"; "Naša bjelopoljska preduzeća su redom pozatvarali, a gdje smo mi"; "Naknadnom sam mislila iškolovaću bar jedno dijete, a da se ne mučim. Nikad od posla nijesam bježala". Ovo su žene Crne Gore. Šta smo mi svi zajedno uradili za njih, gdje su one sad, žene od 60 godina koje više nikad posla vidjeti neće. To znate i vi, a znamo i mi. Koje je rješenje za njih? Obaveza nam je, mi smo svi zaposleni i primamo dobre plate, nama je obaveza da nađemo rješenje za ove žene. Najveće žrtve tranzicije su upravo ove žene. Prvo su kroz privatizaciju zatvorena radna mjesta 90% radne snage bila ženska radna snaga. Prvo je nestala Lenka, nestao je Koni, nestao je Titex, nestao je Duvan komerc. Tamo gdje su radnu snagu činili muškarci vlast se bojala, bojala se protesta muškaraca. I onda se gasio pogon po pogon, jer po socijalnom programu radnici su odlazili kući po povoljnim uslovima u penzije, a žene su ostale tu gdje jesu, na ulicama Crne Gore na žalost.

Ono što bi bio moj predlog da žene ne budu diskriminisane u odnosu na muškarce, napravite socijalni program i za njih, usvojite neki lex specijalis i za njih kao što su se i mnogi ovdje usvajali, pa da riješimo i taj problem trajno.

I jedno pitanje za gospodina ministra, a opet iz informacija od korisnica naknada - ovako im je rečeno u centrima za socijalni rad - ako same nijeste prekinule radni odnos na određeno vrijeme naknadu nećete dobiti. Znači li to da žene čiji je ugovor isticao 30. decembra 2015, 2016, prije implementacije ovog zakona, da one neće dobiti naknadu? Jer, zašto bi neko prekidao radni odnos koji mu traje do 30. decembra, a od 1. januara je počela implementacija zakona, što bi prekidao sebi radni odnos. Da li to znači da te žene neće imati pravo? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:20:07)

Zahvaljujem.

Po planu prijavljivanja imamo poslanika Halila Dukovića, poslije toga Jovan Vučurović.

HALIL DUKOVIĆ (26.07.18 13:20:22)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi članovi Vlade, gospodine ministre sa saradnikom,

Rijetko je koji zakon koji je donešen u ovom parlamentu izazvao toliko interesovanja koliko i ovaj zakon, popularno nazvan Zakon o majkama. Interesovanje je bilo ne manje u periodu kada je donešen u Skupštini, periodu primjene, periodu kada je reagovao Ustavni sud, a evo i danas istom

dinamikom govorimo o ovom zakonu.

I ono što je interesantno od vremena kada je donešen ovaj zakon u Parlamentu Crne Gore svi potežemo iste elemente, iste argumente vezano za ovaj zakon. Ništa se nije promijenilo, sve ostaje isto. Ali, ono što je bitno i što je jedino dobro bilo u ovom zakonu da je jedan određeni broj majki dobilo određenu materijalnu satisfakciju koja im je sigurno pomogla u ovoj teškoj materijalnoj situaciji da poprave svoju materijalnu situaciju svojim porodicama. Posebne benefite ovog zakona su vidjele one majke koje nemaju radno iskustvo, ali su se redovno javljale na biro i to je jedino dobro što je bilo u ovom zakonu.

Podsjetiću da je zakon donijela tada formirana na brzinu većina ovdje u ovom parlamentu, pred izbore 2016. godine. Tada smo mi iz Demokratske partije socijalista tvrdili da se zakon donosi u političke svrhe, da zakonom želi samo da se iskoristi izborna kampanja kako bi se došlo do vlasti. Tada je od strane predlagača rečeno drugačije da se zakon donosi da se pomogne materinstvu da se potspiješi natalitet u Crnoj Gori. Danas, poslije godinu, godinu i po dana primjene, koliko je bio ovaj zakon u primjeni, možemo reći da li je ovaj zakon zaista ispunio one osnove zbog kojih je i donešen. Pa imamo jedan podatak koji je već ovdje iznesen, da je 90% korisnica ove naknade bilo van onog reproduktivnog perioda. I još jedan drugi podatak koji je interesantniji jeste da je 4.599 korisnica naknade prije što su prošli da koriste ovu naknadu koristilo penzije. Odrekli su se penzija da bi koristili ovu naknadu jer je naknada od 190 do 330 eura koliko je iznosila bila veća od penzija koje su primale. Suština priče da ovaj zakon nije ispunio onu osnovnu odredbu zbog koje je i donešen.

Ali, ono zbog čega ovaj zakon nije mogao biti sastavni dio pravnog sistema Crne Gore jeste da je on bio diskriminatorski. Diskriminacija je svako nejednako postupanje bilo prema pojedincu ili grupi. Ovaj zakon nije prepoznavao one majke koje imaju jedno ili dvoje djece. Nije prepoznavao ni one majke koje se nijesu redovno, ili se nijesu uopšte javljale na biro. I to jeste diskriminacija i to je osnovni uzrok zbog čega je reagovao Ustavni sud i oborio ovaj zakon.

Druga činjenica jeste da kada želite da zaista nekome pomognete donesite zakon koji je održiv. Znamo u to vrijeme da je rečeno da je samo, da će biti samo pet hiljada korisnica i da će to biti održivo za budžet. Znamo kako se amandmanima reagovalo i kako se broj tih korisnica povećao, a niko ne zna koliko. I tada je predlagač propustio da kaže da će biti ugrožena primjena ovog zakona. Ponovo kažem, ne za to što nije znao, jer teško mogu da shvatim da neko donosi zakon a da od pet hiljada broj korisnika naraste na 22 hiljade, što je preko 400% od predviđenog, već namjerno da bi se ovaj zakon iskoristio u predizbornoj kampanji. I šta mi danas imamo? Imamo jednu opomenu koja je ostala svima nama da se ne smijemo igrati, posebno ne sa osjećajima onog što treba svakom da je najsvetije u ovoj državi, a to je sa osjećanjima majki. Ostaje nam da ispravimo ono što se može ispraviti, a ispravio je Ustavni sud. Od 22 hiljade korisnica koliko je bilo, danas će ih sa ovih 600 novih korisnica koje su bile angažovane na radu na određeno vrijeme biti negdje oko 2.800, a nama sigurno opomena da moramo voditi računa kad donesemo zakone da zaista budemo oni koji će implementirati taj zakon, a ne donositi zakon u političke svrhe kakav je bio i ovaj zakon. I naravno, sada imamo i proteste, takozvane proteste, a ja mislim da iza tih protesta ipak stoji politika i mislim da smo i majke zloupotrijebili u političke svrhe. To sigurno u korist ne ide nikome, ni poziciji ni opoziciji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:25:36)

Zahvaljujem poslaniku Halilu Dukoviću.

Na njegovu diskusiju komentar ima poslanik Janko Vučinić.

JANKO VUČINIĆ (26.07.18 13:25:43)

Pa evo, gospodin Halil Duković je rekao da je zakon donesen od neke ad hoc stvorene parlamentarne većine da bi se politički profitiralo. Evo vam jedan podatak da vidite ko je politički profitirao. Gospođa Zorica Kovačević, funkcionerka Demokratske partije socijalista je iz penzije na nadoknade prevela 4.672 žene koje su sve bile uslovljene da glasaju za Demokratsku partiju

socijalista. Znači samo od toga vi ste imali toliko glasova za vas.

Kazete da je Zakon diskriminatorški. Vama kad nešto ne odgovara onda je diskriminatorško. Zar ovi zakoni koji se sad, zakoni o izvršenju Odluke Ustavnog suda, zar oni nijesu daleko više diskriminatorški u odnosu na prvi zakon. Odluka Ustavnog suda, to je politička odluka i nije bila jednoglasna. Tamo je bilo sudija koji su glasali protiv takve odluke, ali ta odluka je došla na osnovu inicijative Vlade i jednostavno tu se vidjelo koliko je naše sudstvo nezavisno. Nikoliko. Ustavni sud se ispostavio kao filijala Demokratske partije socijalista koja sluša naređenje od njenoga vrha.

Šta treba da uradimo? Zakon je donešen. Ni jedan zakon nije idealan, ali je taj zakon odredio nadoknade za 22.081 ženu. Znači država treba da je toliko moćna i da ima osjećaja za tu najranjiviju i za najsiromašnju kategoriju, jer su većinom te žene koje su korisnice nadoknade bile iz tih kategorija. Jednostavno da se prekрати, da im se vrati to što im je uzeto, a onda tek rješavati na drugi način i drugih zakonskim rješenjima.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:27:58)

Halil Duković.

HALIL DUKOVIĆ (26.07.18 13:28:02)

Zahvaljujem.

Gospodine Vučiniću,

Zakon jeste diskriminatorški, jer po ovom zakonu majka koja ima jedno dijete ili dvoje djece nije majka. Po ovom zakonu majka nije ona koja ima troje i četvoro ili petoro djece, ali se nije javljala na biro ili se neredovno javljala.

Slažem se samo u jednoj činjenici sa Vama, da država treba da pronađe načina kako da pomogne najugroženijoj populaciji, tu se slažem. Ali na ovakav diskriminatorški način ne.

Druga stvar, koliko je zakon bio dobar i koliko se stvarno željelo pomoći znamo svi jer znamo da smo tražili nakon usvajanja ovog zakona tumačenje i ko ima pravo ko nema pravo na nadoknadu po ovom zakonu, vi to dobro znate. Ali, dobro znate da je rečeno da će biti pet hiljada korisnica ovoga zakona. Zašto je porastao broj korisnica na onaj broj da niko nije znao. Zašto predlagač to nije rekao kad je usvajan ovaj zakon. Jesu li se te činjenice znale kad se usvojio taj zakon, jesu li se ugrozili tih pet hiljada, jesu. Ali nije bila intencija, tih pet hiljada intencija je bila ono što sam rekao da se dobiju izbori, da se pomoću ovog zakona dobiju izbori, a da zakon bude neko sredstvo što će se iskoristiti u promotivnoj kampanji.

I naravno, što se tiče Ustavnog suda ja zaista nijesam pravnik niti imam pravo da komentarišem odluke Ustavnog suda. Poštujem odluke Ustavnog suda i poštujemo institucije ove države. Ako kaže da nešto je protivzakonito, da je diskriminatorško, ja to poštujem. Nijesam od onih koji kaže kad mi odgovara priznajem, a kad mi ne odgovara ne priznajem. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:29:54)

Zahvaljujem gospodinu Halilu Dukoviću.

Riječ dajem Jovanu Vučuroviću, poslije njega Goran Danilović, a poslije Gorana Danilovića Mihailo Anđušić.

JOVAN VUČUROVIĆ (26.07.18 13:30:08)

Ovdje se maloprije čula jedna vrlo čudna rečenica, kaže - neki takozvani protesti. Još nijesam čuo za takozvane proteste, čuo sam za proteste koji se dešavaju i proteste kojih nema, sjedimo u kući, gledamo televiziju, ali za takozvane proteste još nijesam čuo.

Evo odmah da kažem, moja majka je rodila Veljka i mene da ne mislite da je nešto lično, nema nas troje, da ne mislite da ona prima, da je i ona primala i sad da se nešto lično dešava. Teško je o ovoj temi govoriti bez emocije jer sam proveo mnogo dana sa tim hrabrim ženama, dakle na protestima u odbrani njihovog prava koje im je omogućila ova skupština, a onda ukinula voljom DPS-a, voljom dijela Ustavnog suda, voljom Duška Markovića, Kemala Purišića i Rafeta Husovića.

Dakle, podsjećam, Bošnjačka stranka je glasala da se donese ovaj zakon, kao što smo ovdje i čuli, da se donesu ove naknade, pa je glasala da se ukinu i sad ovdje sjedi neki ministar koji nam pojašnjava kako je iz Bošnjačke stranke, kako je te naknade trebalo oduzeti. I kako onda, gospodine Gvozdenoviću, ja da okarakterišem to licemjerje i taj bezobrazluk, a da mi Vi onda oduzmete riječ po Poslovniku. Znači, ja ću se zadržati na tome.

Mi u DF-u smo ponosni što smo glasali da se majkama daju naknade, odmah da to rascistimo. Još jednom šaljem poruku da će dolaskom na vlast Demokratskog fronta i drugih iz opozicije te naknade biti vraćene. To je mnogo važnije nego što se daju pare građana Crne Gore za neki tamo NATO, za neku tamo avanturu, neko ludilo i što se opraštaju dugovi i porezi tajkunima, firmama i kvazi investitorima koji su bliski vrhu DPS-a. Sjetimo se jedne stvari, mjesecima režim umjesto da majkama vrati njihovo stečeno pravo plasirao je neistine. Da vidimo koje su to neistine i pokušavao da se žene koje se samo bore za svoja prava, predstavi kao neku subverzivnu grupu koja u saradnji sa DF-om ruši državu. Naslušali smo se tih laži i podmetanja koje su imale samo jedan cilj svojstven logici Udbe kako funkcioniše premijer Marković, a to su ciljevi da se izazove animozitet dijela javnosti prema ovim ženama, da građane okrenu jedne protiv drugih, da unesu nemir i rascjep među majkama, ali one su dokazale snagu duha i sačuvala se svih ovih udara i svaka im čast.

Isti Duško Marković u junu prošle godine, kada je ovdje u Skupštini komandovao da se naknade ukinu, na hiljade žena koje protestuju ovdje ispred Skupštine označio je kao državne neprijatelje. Vidim, uzimate, mislio sam da ćete da kucnete, dobro.

Kaže Marković, citiram Markovića: "Oni pokliči koji se čuju van sale...", a misli se na protest majki: "... jesu pokliči protiv države i njenog ustavnog sistema i uređenja". A pridodaju se ovi čauši iz DPS-a: "Protesti su jasno politički motivisani i organizovani od strane DF-a u cilju destabilizacije bezbjednosnih prilika u Crnoj Gori". Kraj citata.

Ovakva politička paranoja jeste ustvari odraz nesposobnosti i neznanja koje u kontinuitetu pokazuju premijer i njegova Vlada, a to neznanje pokušavaju da kompezuju naklapanjima o ugroženosti države, što slušamo ovdje iz dana u dan kako je ova država od nekoga, ugrožena je od DPS-a da ih ne nazovem ko su i kakvi su. A to svakodnevno lamentiranje na državu nije briga za njenu budućnost već goli strah za vlast. I kao u svakoj diktaturi, tako drage majke i kod nas vlast pokušava da se poistovjeti sa državom. Dakle, iz Vlade i vladajućih partija se radilo sve, ne da se pomogne majkama nego da se njihova časna borba diskredituje i omalovaži što će ostati na obraz onima koji su to radili, a majkama ostaje na čast, dakle njihova iskrena i časna borba i nije gotovo što bi rekao Milan Mladenović - "I kad je gotovo za mene znaj tek tad je počelo". Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:35:26)

Više ovako interni komentar. Pogledajte samo današnje diskusije i vidjećete da je bilo diskutantata iz vaših redova koji su pozivali na proteste, vezano za ovo pitanje. Samo Vam sugerišem da pogledate.

Po redoslijedu, kao što sam rekao sada je Goran Danilović. Ne ovako smo rekli: Jovan Vučurović, Goran Danilović, poslije toga Mihailo Anđušić.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (26.07.18 13:35:59)

Zahvaljujem predsjedavajući,

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:36:03)

Izvinjavam se, po redosljedu je Goran Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (26.07.18 13:36:12)

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine Gvozdenu, Sve smo ispričali na ovu temu, predugo i previše puta.

Ja ću danas iskoristiti priliku ne da govorim samo o njih 600 koje su imali sreće da zakon bude nešto milostiviji o njima, nego načelno o nečemu što bi trebalo da nas ujedini i o čemu bismo mogli danas sa distance da pričamo malo relaksiranije. Ne sjećam se u istoriji novog parlamentarizma u Crnoj Gori da je bezličnije i s manje empatije, emocija, čega god hoćete, razgovarano o 20 i nešto hiljada ličnosti, osoba sa identitetom i dignitetom. Sveli smo na brojke, sveli smo na to da li se može ili ne može, da li ima novca u budžetu ili nema, ko je glasao za ko je glasao protiv. Svi znaju sve, svi su bili svjedoci. I moram konstatovati da je država Crna Gora, Vlada i oni koji su pomogli Ustavnom sudu, muškom Ustavnom sudu da pokaže muškost i ukine naknade za majke, da je Vlada pokazala nevjerovatnu vrstu, pa neka zvuči uvredljivo drskosti, zajući da ona neće imati gotovo nikakve posljedice.

Dragi prijatelji ja sam negdje vjerovao iskreno zato sam i glasao da činimo dobru stvar, da ima novca i da majkama sa troje i više djece treba ova država da se oduži. Prvo što je urađeno u pripremljenoj fazi je da se gurnu druge majke na te iste majke, da kažu - a ko smo mi. Kao kad ostvari pravo jedan dio populacije, najugroženije u Crnoj Gori, onda može da mu doskoči odmah drugi dio. Navodno, neko je branio činjenicu da roditi jedno dijete isto što i roditi troje, a nije bilo nikad u istoriji, to znaju svi koji su rođeni, pa i mi. Rođeni da budemo ljudi, ne da budemo političari. Podići jedno dijete nije isto što i podići troje. To znači definitivno odreći se dijela karijere, odreći se možda vrlo često i mimo vlastite volje i želje i mogućnosti da se dodatno obrazujete, edukujete, radite šta god želite. Najranjiviji dio naše populacije žena je upravo taj - majke sa troje i više djece.

Država je istjerala svoje. Rekoh maloprije na samom početku, znala je da neće biti posljedica. Znala je iz više razloga, majke nijesu ni očekivale da im se ova država zahvali, nijesu znale šta ih je snašlo, što je rekao naš narod kada smo im dali doživotnu nadoknadu. Nijesu vjerovale da će država ikada primijetiti da one to zaslužuju, a nijesmo im poklonili, to su majke koje su radile i rađale djecu. Neka mi oprostite one majke koje su imale manje od troje djece, one bi možda i došle na red da smo prethodno zaštitili majke sa troje i više djece. Danas svi, koji su svojom voljom ili mimo nje, govorili da one na to nemaju pravo, da je u pitanju diskriminacija, neka razmisle kada će one doći na red.

Znala je Vlada, znali su ljudi u Vladi, znala je naša muška svijest da se majke neće pobuniti i pošteno je što na kraju ovoj vlasti nije došla glava, u političkom smislu, ta populacija najugroženijih žena. One nikad nijesu ni prijetile Crnoj Gori. One su vaspitavale djecu tako da budu dobri ljudi. Opet smo zakazali mi u čije ime su se one valjda borile. Nadali smo se, možda neki, da će njih 22 hiljade glasačkim listićima srušiti vlast, one nikada u životu ništa nijesu srušile i vi ste toga svjesni.

Može danas u Hrvatskoj, hrvatska država da se oduži zaduženim građanima tako što će im dati 150 miliona evra, odblokirati samo šest hiljada ljudi za početak, a imati namjeru da pomogne možda i populaciji od 100 hiljada ljudi. I to nije anati-evropski zakon, nije diskriminatorni, ovaj naš jeste. Udariti na nekoga ko će da čuti zbog toga što je čutao cijelog života, zbog toga što je vjerovao da čini dobro, zbog toga što se iznenadio kad mu je učinjeno dobro i zbog toga što je prečutao /prekid/ te žene kolegice i kolege, da to znate i da se toga ne stidite uvažene kolegice i kolege iz DPS-a. Dominantno su glasale vas i kolege iz Bošnjačke stranke, ne iz straha, ne zbog toga što vas se plaše, nego zbog toga što one imaju vrednije da čuvaju.

Čutale su do trenutka dok nisu dobile nadoknade, čute i poslije toga, ja im opraštam zbog toga što je ta Crna Gora, ta Crna Gora koja je rađala troje i više djece i dovela Crnu Goru do ovoga, vaspitala na taj način da je strpljen spašen. Nikad se nijesmo obrukali kao tada kad smo tražili ustavni osnov da im uzmemo pravo koje smo im dali na trenutak. Jednog dana, budite

sigurni brzo će taj dan, stidjećemo se svi koji smo u toj lakrdiji učestvovali, a njima ne zamjeram ni najmanje što nijesu srušili vlast na ulici. Znaite zašto? Pošteno je, ipak je to muški posao. Između ostalog, ovoj grupi koje su one štatile svoje sinove, njih trojicu, četvoricu ili petoricu ili ćerke, bilo bi nekorektno i nepošteno da su majke sa troje i više djece oburdale ovu vlast. Nijesu nikad ništa i neće nikad ništa.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:42:40)

Na ovaj način smo završili prvo izlaganje poslanika Danilovića.

Imali smo tri prijavljene diskusije: Branka Tanasijević, Suad Numanović i Jovan Vučurović, komentare. Zamolio bih samo da iz kluba DPS-a bude jedna komentar i gospodine Vučuroviću, znači ne bi trebalo da se prijavite po članu 97. Nijesam vidio da postoji neka potreba između, da tako kažem, partija koje pripadaju opozicionom bloku da se pojasne neke stvari, mislim da je Danilović dao neki svoj stav, ali evo dajemo minut vremena izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (26.07.18 13:43:34)

Mislim da je to vrlo čudno tumačenje Poslovnika, zamislite da se ja slažem sa Raškom Konjevićem koji nas je prebijao po ulicama 24. oktobra, da se slažem sa Rankom Krivokapićem i njegovom antisrpskom politikom. Mislim to tumačenje Poslovnika ostavite za sebe molim Vas i ne može biti tako. Dajte razgraničite to na Kolegijumu neđe ili da se u Poslovnik upiše da ja ne mogu da komentarišem takve stvari. Mogu da budem bliži onome što priča gospodin Danilović, evo u ovom slučaju nijesam isti, jer , evo Draginju zaboravio sam da pomenem, izvinjavam se. Ali, evo ja ne mogu da se složim sa gospodinom Danilovićem. Mislim da su protesti upravo sistem kako treba da se mijenja Crna Gora i demokratski protesti, naravno, kako treba Crna Gora da se mijenja i ovo što su majke radile je za ponos Crne Gore i upravo pokazatelj, ne nama iz DF-a mi ćemo to da radimo vjerovatno od jeseni, da vas upoznam i vas i službu državne bezbjednosti i ostale, vjerovatno će od jeseni i krenuti protesti. To je pravi recept kako se treba ponašati prema ovom režimu.

Vežano za pare, postojale su pare u budžetu da se isplati majkama, da se i oko toga potpuno razumijemo i to je jasno bilo je i u budžetu i ja sam posebno skrenuo pažnju na ponašanje Vlade i premijera kada su počeli protesti majki. Dakle, nije se krenulo u rješavanje problema, nego se krenulo u to da se udbaškim metodama nad majkama one proglašavaju kao državni neprijatelji. Dakle, nije se krenulo u to ajde da vidimo kao sad što se pokušava preko ovoga ministra čiji su poslanici glasali da se usvoje naknade, nije se krenulo sad neko ajde da 200 majki izdvojimo pa 300 da ostavimo sa strane da nekima uplatimo, a nekima ne uplatimo, nego se direktno krenulo majke su povezane sa Demokratskim frontom, njima se ne može ništa, one su državni neprijatelji, hajde da ih diskreditujemo. E tako se ponašao bivši udbaš, sadašnji premijer, a jednom udbaš vazda udbaš.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:46:02)

Opominjem vas da vodite računa i molim vas da poštujuete etički kodeks ovog parlamenta i da uskladite svoju diskusiju na pravi način.

Vi nijeste iskoristili član 97 onako kako je ovdje definisano da tražite pojašnjenje stavova, nego ste to potpuno iskoristili na jedan drugi način i sugerišem da to ne radite ubuduće. Ako budete radili ubuduće zbilja ću morati da vam douzmem riječ.

Pravo ima Goran Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (26.07.18 13:46:38)

Uvaženi kolega Vučuroviću,

Vjerujem da ćemo se sada razumjeti. Vi ste negdje osjetili da sam malo drugačije govorio o ovome, govorio iz pozicije nekoga ne ko je ogorčen nego koji na kraju razumije zbog čega se nije desio veliki pokret naroda, uz najdublje poštovanje, veliki pokret žena da brane svoja prava. Ja razumijem zašto se to nije desilo, jer njima nije ni bilo primarno, nije im bilo posve i do kraja života stalo do novca, ovdje se radi o uvažavanju. Kroz našu istoriju, beskrajno puta se pokazalo da su upravo te majke koje su najviše doprinijele da Crna Gora postoji najviše trpjele i bile najčutljivije i zbog toga smo i mi ovakvi, zbog toga što su nas dominantno vaspitavale takve žene, zbog toga što svaki svoj interes su stavljale u drugi plan, a isticale u prvi interes u prvi plan interesa svoje djece. Mnoge od njih, znajući da im je učinjena nepravda, čute zbog toga što neće da nanesu štetu jednom od troje i više djece. Onaj radi u državnoj upravi, onaj će možda raditi, nemoj da ideš mojim putem, nemoj da stradaš kako sam ja stradala, nema veće, snaći ću se, živjeću ja i nakon ovoga. Ovo nije sramota majki koje nijesu izašle na protest u broju od 20 hiljada, nego naša sramota što smo dali i ugasilu nadu istovremeno, što smo zloupotrijebili nečiji položaj, što ste to učinili dominantno vi. I s vama mogu oko jednoga da se složim da su najviše krivi oni koji su imali najviše koristi. Ovdje je i ministar, ja mu to u oči kažem, čovjek koji je gorljivo branio njihova prava dok je bio poslanik i koji je razumio da griješi kad je postao ministar.

Ja sam bio u prelaznoj vladi ministar, isto sam mislio i tada o njihovim pravima što i danas, čak im govori, tada kolegama iz Vlade, pokušajte da ukinete pravo, to je vaš obraz. Tako sam govorio.

Slažem se sa vama da su protesti način. Što se tiče nas iz Ujedinjene Crne Gore, mene lično, budite sigurni da će podrška uvijek stići kakav god odnos prema meni postojao od onih koji protestuju. Ja vam dajem javnu riječ zbog toga što bih protestovao makar bio i sam razlog zbog kojeg se protestuje, odnosno opravdavao ljude koji misle da se na takav građanski hrabar način može doći od istine. Samo sam pokušao da nađem razumijevanje za majke, za njih par koje nijesu mogle imale snage i nijesu imale ni namjeru ni želju da dođu do svojih prava tako što će uzburkati Crnu Goru. Vi znate da je tako. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVALA BRANKA TANASIJEVIĆ (26.07.18 13:49:40)

Gospodine Daniloviću, završili ste svoj komentar.
Na vašu diskusiju komentar ima poslanica Branka Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (26.07.18 13:50:02)

Poštovani poslaniče Daniloviću, dvije stvari su me inspirisale da se javim i govorim na ovu temu i polemishem sa Vama. Jedan je razlog što ste rekli da se ovdje ne govori sa empatijama o majci, što mislim da nije tačno, jer nije isto govoriti o zakonu i govoriti o majkama. Majke su u Crnoj Gori svete, majke u Crnoj Gori su kućne ikone, to je jedna konstanta u našem trajanju. I koliko god neke uloge o kojima mi govorili iz prošlosti mogu biti komentarisane na ovaj ili onaj način, majka je uvijek jednako komentarisana i o majci se uvijek govorilo sa empatijom. Čak mogu da kažem da živimo u materinskoj kulturu. Prema tome, toliko o tom dijelu koliko se sa empatijom govori o majci u Crnoj Gori.

Ono što ste Vi pomenuli nije nikada još niko pomenio ko je govorio na temu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Vi ste napravili distinkciju između dva pojma - roditi i podići. Ovaj se zakon ne odnosi na majke koje su podigle djecu, nego na majke koje su rodile djecu. Roditi i podići nije isto. Prema tome, ja sam jako zahvalna što ste pomenuli da je podići dijete najteža i najljepša uloga koju jedan čovjek može imati.

Majka koja brine o svojoj djeci, ta djeca sigurno rastu u zadovoljnom okruženju i sigurno je da su zaštićena i da imaju priliku da odrastu u zadovoljnom i korisnom čovjeku. Što se tiče riječi podići, mogu da stavim znak jednakosti između riječi podići i majka, a ne samo između roditi i biti majka. Jednako poštujem i one žene koje nijesu rodile a željele su, da i njih ne pominjemo. Koliku patnju doživljavaju žene koje su htjele, a nijesu mogle da se ostvare kao majke. Takođe, koliko

patnju doživljavaju žene koje imaju dijete sa smetnjama u razvoju. Mislim da je mnogo teže podići jedno dijete sa smetnjama u razvoju nego troje ili više zdrave djece, Bogu hvala. Takođe, majka koja je lice sa invaliditetom ili osoba sa invaliditetom, koliko je njoj teško podići djecu i koliko je u ovom slučaju irelevantno govoriti o broju djece.

I još jedno pitanje koje želim Vama da postavim, a namjerno sam ušla u komentar sa vama jer ste muškarac - gdje je otac u ovom zakonu, u ovom, u bilo kojoj verziji i gdje su djeca. Ni jedna zaštitna norma u Zakonu ne postoji kad su u pitanju djeca. Ja bih voljela da postoji da majka koja, kako ste Vi i ja rekli podiže svoju djecu na pravi način, naravno da treba da ima pravo na neku vrstu naknade. Ali šta je sa onim majkama koje ne podižu djecu na pravi način? Sigurno je da nije veliki procenat takvih majki, ali se djeca moraju zaštititi jer je valjda smisao i majčinstva i očinstva da porodica bude ona koja ima dobru i vaspitanu djecu. Uostalom porodica je po definiciji mala trajna biopsiho socijalna zajednica roditelja i njihove rođene ili usvojene djece.

I drugo, voljela bih ako mi date samo 10-15 sekundi da pomenem i one žene koje nijesu rodile djecu, ali su preuzele ulogu majke. To su one babe, tetke koje se brinu o onoj djeci koja su izgubila majku. Posebno želim da izdvojim sestre, najstarije, koje su se odrekle svog života, odrekle se materinstva, da bi svojoj braći i sestrama kada je to bilo potrebno, bila majka.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:54:11)

Hvala.

Želite komentar, odgovor na komentar? Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (26.07.18 13:54:19)

Uvažena koleginice Tanasijević,

Vi govorite vrlo lijepo, problem je samo što iza ovog lijepog govorenja ili ispred njega, a možda ni iza ne stoje činjenice. Sve što ste kazali ja ću potpisati i za sve što ste kazali, kada bismo pretočili u neki zakonski oblik ja bih glasao. Ali, sa te strane nije potekla inicijativa da zakon bude bolji, nego da se ukine zbog toga što je nedostatan i što nema novca, zato što je diskriminatorski.

Slažem se, majke u Crnoj Gori su svete, makar su bile, vjerovatno su i danas, možda ja ne vidim najbolje i prošle su kao i svaka svetinja u Crnoj Gori. Nemojte da Vam je krivo, sve što nije sveto u Crnoj Gori je živjelo i živi bolje. Majke su svete i prošle su kao svaka svetinja na kojoj je podignuta Crna Gora. Ja bih volio da me demantuje stvarnost, ali na moju žalost, upravo je tako.

Krenite redom pa ćete vidjeti. U Crnoj Gori je sveta i porodica, sveta data riječ, sveta je bila crkva, sveta je bila krsna slava, sveto je bilo da imate komšiju kojega nećete nikad uvrijediti, sveto je da branite drugoga od sebe, da branite sebe od drugoga, ja vas pitam - šta je od toga danas sveto. Sve, vjerovatno, kao i majke što su svete.

Mi smo prilično licemjerni kada su u pitanju zakoni, prilično smo licemjerni u javnom nastupanju. Uvaženi prijatelji, mi govorimo o ženama koje ne možemo podijeliti po partijskoj liniji. Ja vas pitam je li pravedno da žene, majke sa troje i više djece, budu na trenutak samo do kraja života, jer je 2/3 života uglavnom prošlo, uvažene da im država za koju su se borile i za koju su rađale, kaže hvala. Ali, one su prošle kao što je prošla i najveća svetinja u Crnoj Gori, rađati. Gotovo da moram da gledam, da gazim po ivici riječi zbog toga što podižem na pijadestal one koje rađaju, zbog toga što bih možda mogao nepominjenjem izazvati frustraciju kod onih koji ne rađaju, a poštujem žene zbog toga što imam ćerku, zbog toga što se kao sin ponosim time što sam beskrajno volio svoju majku. Ali nikad neću priznati i pristati na to da u novoj Crnoj Gori modernoj ili tradicionalnoj, kakvoj god hoćete treba da ćutimo o pravima majki sa troje i više djece, samo da ne bismo uvrijedili oca koji nema ni jedno dijete. Gospodo, drugačije je to, ovdje se govori o naporu da se pomogne porodici, državi i da država vrati. Kako nam je vratila, uvažena koleginice, svjedočimo i Vi i ja /prekid/...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 13:57:44)

Na ovaj način smo završili diskusiju Gorana Danilovića i komentare koje je dao Jovan Vučurović i Branka Tanasijević, kojoj se zahvaljujem.

Dajem riječ Mihailu Anđušiću.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (26.07.18 13:58:02)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnikom, uvaženi građani,

Dakle, evo kroz ovu višesatnu raspravu danas imamo prilike da razgovaramo, zajednički razmatramo izmjene Zakona vezane za izvršenje Odluke Ustavnog suda od minule godine koje su pred nama. I evo, čuli smo dosta da kažem oprečnih mišljenja na ovu temu, prije svega dominantno, rekao bih vezano za sam kontraverzni zakon koji smo imali prilike da usvajamo prethodne godine, ali najmanje smo se osvrnuli konkretno na ovu mjeru koje ove izmjene nose, a smatram da ova inicijativa zaslužuje malo dodatne diskusije iz dva razloga. Prvog razloga, zato što i po samoj strukturi sredstava budžetskih koja se odvajaju za ovu inicijativu, dakle, sigurna sam radi se o ozbiljnim sredstvima, a sa druge strane svakako zato što on karakteriše jedan dio drugih korisnica i reguliše njihova prava dodatna kako ponovo ne bismo napravili određene greške kada je u pitanju ovaj zakon.

Prije svega rekao bih da se radi o jednoj preventivnoj mjeri, mjeri koja se sprovodi kako se ne bi ponovo pravile greške, prije svega u procjenama, a onda i u dijelu svih prava koja treba obezbijediti u dijelu korisnica na koje se ove odluke odnose. Zato smatram da se prije svega trebamo fokusirati upravno na ove izmjene i javnosti, građanima, pa i samim korisnicama dodatno pojasniti šta nose ove izmjene.

Dakle, osnovni razlog za izmjenu i dopunu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore od aprila 2017. godine jer ovim zakonom nijesu prepoznate korisnice prava na naknadu po osnovu rađanja troje ili više djece iz člana 4 Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, odnosno članu 1 i 2 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj dječjoj zaštiti kojima je radi korišćenja tog prava njihovom voljom prestao radni odnos na određeno vrijeme, a u skladu sa Odlukom Ustavnog suda Crne Gore iz decembra 2017. godine. Takođe je potrebno izmijeniti odredbe u dijelu koji se odnosi na uplatu za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje i uspostaviti inspekcijski nadzor i primjenu kaznene politike za prekršaj za pravno lice, te je ocijenjeno neophodnim da se kroz izmjene i dopune Zakona otklone i neki postojeći nedostaci.

Ono što treba takođe napomenuti, a na početku sam rekao, radi se o ozbiljnim sredstvima izdvojenim iz budžeta, za realizaciju ovih aktivnosti će biti potrebna novčana sredstva u iznosu od oko 3,36 miliona eura u koji iznos su uključena novčana sredstva za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje. Imajući u vidu da se ovim prijedlogom zakona mijenja i osnovica za obračun poreza za penzijsko i invalidsko osiguranje potrebno je za uplatu razlike doprinosa za navedeni period obezbijediti sredstva od 1,5 miliona eura.

Iako nijesam imao namjeru da se osvrćem na period za nama od usvajanja zakona i početne njegove faze implementacije, usljed svih ovih diskusija i vraćanja na prethodni period ja bih javnosti radi podsjetio na neke od osnovnih razloga koji su ukazali na to da se radi o jednom neracionalnom rješenju. Neracionalnom i u dijelu predloga, a ovim putem svakako treba napomenuti činjenicu da se radilo i o određenim greškama, rekao bih odgovornih institucija Vlade Crne Gore, kada su u pitanju pogrešne procjene. Smatram da to sa ovog mjesta treba svakako poručiti jer smatram da su akteri u ovom procesu, dakle institucije koje su se bavile ovim pitanjem, morali bolje da raspoložu podacima kada su u pitanju baze podataka i socijalni kartoni. Dakle, kod početnog broja predviđenih žena koje su trebale da ostvaruju ovo pravo koji je bio procijenjen oko četiri hiljade, čuli smo došlo se do broja od oko 22.051 žene koja je ostvarila ovo pravo.

Nekoliko preciznijih podataka 12.981 žena ostvarila je ovo pravo po osnovu evidencije nezaposlenih lica, 4.309 žena ostvarilo je ovo pravo iz radnog odnosa, odnosno napuštajući svoje radno mjesto i 4.761 žena je ostvarila ovo pravo obustavljanjem prava na penziju. Naknade za majke sa troje i više djece, dakle, čuli smo to više puta danas kroz raspravu, nisu ostvarile svoj

primarni cilj, prije svega koji je bio podsticanje nataliteta iz razloga što je preko 19.000 korisnica iz ovog programa bilo u starosnoj dobi preko 40 godina. Postojao je i osjetan porast nezaposlenosti žena na evidenciji nezaposlenih lica na Zavodu za zapošljavanje čime je država gubila veliki broj radno sposobnih žena. U periodu od 2015. godine do 2017. godine ukupan porast nezaposlenih žena bio je povećan za 87,7%. Zakon je takođe pospejšio sivu ekonomiju, tj. ilegalan rad koji nije oporezivan čime se nanosila šteta, kako državi tako i samim zaposlenim.

Naravno, treba dodatno pomenuti i činjenicu da se zakon usvojio bez, da kažem procjene fiskalnog uticaja.

I sa jedne i sa druge strane čulo se more različitih oprečnim mišljenja i argumenata sa jedne i druge strane, racionalnih i iracionalnih. Smatram da treba poštovati činjenicu da je Klub Demokratske partije socijalista i u prethodnom i u ovom sazivu ostao do kraja konzistentan u svojim stavovima i smatram da sa ove instance Vlada je djelovala kao ozbiljna institucija, djelovala je preventivno, djelovala je u ranoj fazi, kako na kraju sa što manje posljedica bi ispoštovala pravo svih korisnica koje su imale ovo pravo u pređašnjem periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:03:45)

Zahvaljujem poslaniku Anđušiću.

Riječ dajem Ljiljani Đurašković, a neka se pripremi Branka Bošnjak.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (26.07.18 14:03:57)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče,

Poštovani građani, drage majke,

Predlogom današnjeg Zakona obuhvataju se kategorije žena koje su raskinule ugovor na određeno vrijeme radi doživotne naknade koja im je kasnije ukinuta. Ova kategorija nije bila pravno prepoznata jer je prošle godine nakon ukidanja naknada uvedena nova vrsta primanja samo za one korisnice koje su radile za stalno odnosno imale su ugovor na neodređeno vrijeme. Prema predloženom zakonu majkama će se retroaktivno isplatiti naknade i to od 30. juna prošle godine. Radi se o isplati za oko 600 korisnica naknada za prethodni period od 18 mjeseci, a u ovo su uključena i sredstva za doprinose.

Predlogom zakona precizirano je kako će iznos od 193 eura primati majke, a dok su radile, ostvarile zaradu u neto iznosu do 200 eura. Naknadu od 264 eura imaće majke koje su primale platu u neto iznosu od 200 do 350 eura, a iznos naknade od 336 eura predviđen je za majke koje su primale platu u neto iznosu preko 350 eura. Korisnice koje su do dana stupanja na snagu ovog zakona napunile 50 do 61 godinu ostvaruju pravo na naknadu do ispunjavanja jednog od uslova za sticanje prava na penziju, dok majke koje su navršile 45 do 55 godina života ostvaruju pravo na naknadu u periodu od pet godina, dok one od 33 do 45 godina života stiču pravo na naknadu u periodu samo od tri godine. Ovo je samo još jedna igra sa majkama, način da se majke razjedine.

Pitanje - šta je sa majkama koje su na Zavodu za zapošljavanje, kao i sa penzionerkama koje su vraćene na svoje minimalne penzije. Gdje je 6.000 žena sa Zavoda za zapošljavanje koje nisu vraćene na Zavod.

Protest majki ispred Skupštine Crne Gore odvija se evo godinu i po dana. To nije protest samo zbog majki iz radnog odnosa, već zbog svake majke i to njih 22.000 koje su bile obuhvaćene prvim osnovnim zakonom o doživotnim naknadama. Majke su protiv kategorizacije već traže svoje stečeno pravo i neće odustati. Pitam - broji li iko one suze i tugu majki ispred Skupštine.

Prema podacima Ujedinjenih nacija Crna Gora će se u narednim decenijama suočiti sa padom broja stanovnika i to do 2050. godine pad broja stanovnika će biti za oko 40.000 manje. U Crnoj Gori je sve manje sklopljenih brakova, a sve više razvoda. Prosječna starost mladenaca koji prvi put sklapaju brak je sve veća. Pri sklapanju braka u 2017. godini prosječna starost mladoženje je bila 31 godina, a mlade 28 godina života. U Crnoj Gori je prošle godine rođeno 7.432 živorođena djeteta, a od tog broja 314 dječaka više nego djevojčica, a negativni priraštaj je

u 13 opština Crne Gore.

Ovdje je neko izjavio da naknade nisu povećale natalitet. Kad su imale vremena te majke da rode, koje su bile u reproduktivnom dobu. Nisu sve bile van reproduktivnog doba, zato što ste ih ukinuli godinu i po odmah nakon sticanja tih naknada, a u međuvremenu non stop se pričalo čim su izbori prošli - ukinuće se naknade i prijetilo se majkama da će te naknade i biti ukinute. Zbog toga i nije natalitet se povećao, a mi smo da se svim majkama vrati njihovo doživotno stečeno pravo.

PREDSJEDAVALAČICA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:08:16)

Zahvaljujem poslanici Ljiljani Đurašković.
Riječ dajem poslanici Branki Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.18 14:08:25)

Zahvaljujem potpredsjedniče,

Uvaženi građani, evo već više puta u Skupštini Crne Gore raspravljamo o ovom mrcvarenju na koje je vladajuća većina dovela majke kojima je izglasano da dobijaju određenu naknadu zato što imaju troje ili više djece.

Ja sam od samog starta bila svjesna manjkavosti ovog zakona i te neke njegove diskriminatorne odrednice u nekoj mjeri, ali imajući u vidu solidarnost sa najugroženijom kategorijom, jednoj od najugroženijih kategorija stanovništva, glasali smo za taj zakon jer smo znali da ti koji su na marginama i socijalno ugroženi da im treba pomoć jer ova država nije bila spremna da se istinski pozabavi problemima koje su imale žene.

Hoću da kažem da sam se, kad sam vidjela majke na prvom protestu, nadala da će se u Crnoj Gori dogoditi prva ženska revolucija i imam žal za tim što je to polako počelo da jenjava, ali ne mora da znači zbog toga što su jedna grupa vrlo istrajnih majki koje konstantno se bore za ono što smo im mi dali. I ne mogu one da ispaštaju zbog toga što je ovdje izglasan zakon, pa je eto zakon nije bio navodno dobar, pa je neki Ustavni sud odlučio da za njih ne važi ono, nego da možemo retroaktivno da im se to ukine, jedan sramni Ustavni sud, ali tu ću se ograditi jer nisu sve sudije imale isto mišljenje. Čast onim koji su pravi profesionalci ali jasno oni koji su bili bliski vlasti, a mi znamo i ovdje dok su se birali, ti su izglasali onako kako je Vlada željela, jer je Vlada navodno prepoznala majke u budžetu kao tempirane bombe. Evo tempiranih bombi u budžetu ima mnogo jačih nego što su bile majke, pa evo svamo malo imamo rebalans budžeta.

I ono što sam htjela da istaknem, a zašto predsjednik države ako je sve to toliko bilo loše zašto potpisa on ovaj zakon. Pa nećete valjda reći da je bivši predsjednik Filip Vujanović bio loš pravnik ili možda jeste ako se slažete sa tim, ako tako i govorite. Ono što je strašno licemjerno i dvolično jeste stvarno ponašanje vladajuće većine i ponašanje Bošnjačke stranke.

Ministre, možete Vi ovdje da pravdate - nismo mi nego Ustavni sud. Prvo vi ste ovdje bili, ne mislim na Vas lično nego Bošnjačka stranka, bili su najglasniji i najglasniji su bili čak oni Bošnjaci iz drugih partija koji žive u najsiromašnijem tom dijelu Crne Gore jer su znali koliko su žene ugrožene u tim gradovima. I dala se šansa, nisu ni krivi poslanici, odnosno kriva je država što nema detaljnu evidenciju. Što nijesmo država pa nemamo evidenciju ničega, nemamo evidenciju ni samohranih majki pa nije mogla da se napravi dobra procjena koliko sredstava treba. Međutim, Bošnjačka stranka je insistirala na tome da žene koje se nalaze na Zavodu za zapošljavanje treba da uđu u ovu kategoriju i ucijenila glasanje sa tim. I sad, peru ruke kao Ustavni sud je donio, nismo znali da je to toliko loše, a svu kampanju za parlamentarne izbore, odnosno 90% vaše kampanje ste gradili na tome, kao što je i DPS gradio na tome. Mi smo jedini bili iskreni jer smo prepoznali to licemjerstvo i dvoličnost i znali smo da će odmah poslije izbora ukoliko ostane ova vlast se srušiti ovaj zakon i rekli smo vam - ako oni dođu srušiće zakon. I na žalost bili smo u pravu. Nismo imali u pravu zbog grešaka, ko ih je god napravio, da one ispaštaju. One osobe koje su dobile naknade, one su trebale da zadrže te naknade. Možemo da kažemo ne važi više zakon, ne važi za ostale ne može, važio je do tada da se stavi van snage, ali stečeno

pravo njihovo niko nije smio da im uzme. I one koje budu istrajne, a skoro svi eminentni pravnici tvrde one će u Strazburu dobiti, a vi sad pokušavate da ih dijelite, da ih prepadate, da što više njih odustane, što ste na žalost i uspjeli. Meni je uvijek žao što postoji jedna grupa iskrenih boraca koja istrajava, a oni ostali svi bi na njihovoj mucu, na njihovoj grbači da i oni osvoje, da dobiju svoja prava. Ovo me podsjeća kao na Univerzitetu kad me tapkaju svi - e super si ono rekla, a oni nemaju hrabrosti da kažu išta, a gore misle od mene deset puta. E to je licemjerna i dvolična Crna Gora.

U jedno sam sigurna, ova vlast sa ovakvim načinom vladanja i ovakvim omalovažavanjem svojih građana, a posebno je bilo omalovažavanje ovih majki, to sam pričala i prošli put i sad ću ponoviti, najviše me je boljelo ponašanje poslanika vlasti dok su one štrajkovale ispred glađu jer sam ja spavala sa njima neke noći, pa kako su prolazili pored njih okrenute glave i sa prezrenjem. Sram i stid treba da bude svakoga, a bilo ih je /prekid/...

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:14:18)

Hvala.

Preko minut ste prekoračili.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.18 14:14:28)

Samo da kažem jednu stvar.

Ali to je ogledalo ove vlasti i vratiće vam se kao bumerang i vjerujte doći će ta ženska revolucija, mislim da su žene hrabrije.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:14:41)

Komentar na izlaganje Branke Bošnjak ima Obrad Stanišić.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (26.07.18 14:14:46)

Hvala potpredsjedniče.

Koleginice Bošnjak, prvo da kažem, vi koji ste izglasali ovaj zakon zajedno sa dijelom tadašnje vlasti ste najviši krivci što je nezadovoljstvo majki danas kakvo jeste. One su s pravom nezadovoljne. A sad ću vam reći zašto. Mi da smo htjeli da manipuliramo, a znali smo da će zakon u Parlamentu proći, mi bismo glasali za taj zakon pa bismo imali političke poene. Ne, mi majke nijesmo htjeli da dovedemo u zabludu, ali vi ste to uradili. Govorili smo vam tada, a i sad vam govorimo da je to zakon protivustavan, da je diskriminatorski i da je finansijski neodrživ.

Protivustavan - Ustavni sud je rekao, diskriminatorski iz mnogo razloga. I sami ste rekli šta je sa majkama sa dvoje, sa jednim djetetom, sa onima koje nijesu majke. Šta je sa onim majkama koje nikad nijesu bile na Zavodu za zapošljavanje i koje nikad nijesu bile u radnom odnosu, a mnogo ih je u našim ruralnim sredinama, mnogo ih je, a koje su rodile i po petoro, i po šestoro i sedmoro djece pa nijesu obuhvaćene tim zakonom, mnogo ih je više nego onih koje se danas bune.

Prema tome, gospođo i koleginice Drobnjak, vi ste doveli majke u zabludu, vi ste za to krivci, vi sa njima manipulirate i tada i sada, Bošnjak, izvinjavam se, i tada i sada manipulirate sa njima i oni su sredstvo u vašim rukama. A to će kad tad vrijeme pokazati. I one će se osvijestiti i znaće da sa njima neko manipulira. Koji su rezultati te manipulacije, to se odrazilo na vaše izbore. Sad napadate Bošnjačku stranku. Nemojte tražiti krivca u drugome, vi ste krivi za sve to što ste uradili, čak su se neki hvalili to je zakon jednoga čovjeka. Ali kad je taj čovjek trebao da bude u prelaznoj vladi ministar finansija, nije smio da uđe u koštac i da se suoči sa tim problemom, a nuđen je, dobro vi znate.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.18 14:17:00)

Vi ćete skupiti malo više hrabrosti kad taj bude ovdje pa ćete njemu, a ne na moje izlaganje repliku pa se prepucavate sa kolegom u parlamentu.

Nemojte da ponižavate majke vašim komentarom. Jeste, da su one maloumne, pa neko može sa njima da manipuliše. Vi manipulišete s njima, rekli ste. A znači da bi neko manipulirao nekim taj neko mora da bude nesvjesan ili malouman da dozvoli da neko manipuliše s njim. Tako da nemojte vi to da prebacujete na taj način.

Recite Vi meni jednu stvar - zbog čega vaš predsjednik države nije rekao da zakon ne valja, nego ga je, on moj predsjednik nije bio niti je ovaj sad predsjednik, ne osjećam ga kao svog predsjednika ni jednog ni drugog, pravo da vam kažem. Znam da su i jedan i drugi na vlast došli načinom na koji su došli, manipulacijom, /upadice/ moje države, predsjednika, ne morate vi mene da ispitujete ko je, ja sam sama svoj predsjednik, meni predsjednik ne treba. Da vam kažem nešto gospodine Stanišiću, vrlo je nekorektno i vrlo je licjemjerno pričati o tome da se sa nekim manipuliše i da je to politički, vi to znate odlično da nije i pokušavate da svalite na opoziciju. Vi ste ovo smišljeno uradili, da niste slučajno ovu priču pričali pred izobre nešto protiv ovog zakona, nego ste to provlačili posebno ministarka vaša kao nešto što je bilo dobro i onda mi govorite o Ustavnom sudu. Što taj Ustavni sud kad je srušio one funkcionerske plate, odnosno penzije, što nije naredio onim vašim funkcionerima koji su ih stekli da više ne važi, da ne primaju nego i sad neki primaju, a primaju još uz to niz apanaža koje im vi dajete, ali majke ne mogu. Njima kraj priče, majke ne mogu, za njih ne važe stečena prava, ali važi za funkcionere, zaboga, zbog toga što su oni zaštićene vrste. To sve može u državi u kakvu ste vi nažalost pretvorili ovu našu državu. Zbog toga ću se uvijek boriti protiv vas, nikad protiv države jer ja volim ovu zemlju bez obzira na sve, ali nećete vi meni znak jednakosti stavljati između DPS-a i države Crne Gore sigurni budite. Vi ste, da kažem, ono loše lice da ne budem grublja, a ja zato se nadam da će biti bunta u ovoj državi, jer vi se bez neke revolucije nećete micati lako, a ja se uzdam u žensku revoluciju. Zato što su žene se pokazale hrabrija i to će vrijeme pokazati. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:19:59)

Na ovaj način smo završili izlaganje Branke Bošnjak i razmjenu komentara između Obrada Miša Stanišića i Branke Bošnjak.

Riječ dajem Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (26.07.18 14:20:25)

Poštovani građani, ova priča o majkama može u stvari da bude nastavak priče o budžetu. Prije nekoliko dana raspravljalo se o rebalansu budžeta za 2018. godinu i jasno je konstatovano da se rebalans mora vršiti iz razloga što je za preko 50 miliona evra uvećeno izdvajanje za troškove zarada i naknada zaposlenih u javnom sektoru. Da je aktuelna vlast imala političke volje ona je lako mogla da realizuje prethodni zakon i da izmiri sredstva majkama sa troje i više djece. Znači, novca ima dovoljno. Zbog čega aktuelna vlast koju čine Demokratska partija socijalista, Socijaldemokrate, Bošnjačka stranka, HGI i Albanska koalicija nije željela to da uradi, da servisira troškove prema majkama sa troje i više djece? Navešću tri razloga:

1. Stranke na vlasti nijesu bile zadovoljne političkom i nacionalnom opredijeljenošću korisnika naknada. Jednostavno nijesu mogli da kontrolišu ko pripada kojoj političkoj opciji i ko pripada kojoj naciji;

2. Izdvajanjem sredstava za majke ugrozila bi se strateška akcija DPS-a jedan zaposleni - četiri glasa; i

3. Socijaldemokrate i Bošnjačka stranka su morale da ojačaju svoju stranačku infrastrukturu, pa tako imamo dva ministarstva prosvjete i zdravstva koje vode ministri iz SD-a gdje

su iznosi za zarade ubjedljivo najviše povećani.

Takođe, da ne pričamo o zapošljavanju koje vrši Bošnjačka stranka pošto im je ponestalo kadrova iz Podgorice i na primorju počeli su da dovode kadrove iz Rožaja i Plava. Postalo je iritantno koliko se zapošljava Bošnjaka u javnom sektoru. Sad ću radi građana da vam pročitam neke vrlo interesantne podatke. Znači, u Vladi Crne Gore trenutno ima šest članova koji su iz redova bošnjačko-muslimanskog naroda, jedan potpredsjednik i pet ministara pa da vidite kako su raspoređena sredstva po tim ministarstvima koja vode pripadnici bošnjačko-muslimanskog naroda. Tako za Ministarstvo zdravlja i Fond zdravstva kojim upravlja Kenan Hrapović i Sead Čirgić godišnje se izdvaja oko 230 miliona evra. Tu su troškovi za zarade, troškovi tog ministarstva povećani za preko 25 miliona evra. Za Ministarstvo prosvjete čiji je ministar Damir Šehović izdvaja se oko 160 miliona evra i tu su sredstva za zarade povećana za 13 miliona evra. Izdaci Ministarstva rada i socijalnog staranja iznose oko 98 miliona evra, a zarade su tom Ministarstvu povećane za tri i po miliona evra, a ministar je Kemal Purišić iz Bošnjačke stranke. Izdaci za Ministarstvo unutrašnjih poslova iznose 101 milion evra, pet i po miliona evra su povećani rashodi od čega preko tri i po miliona za zarade. Takođe, imamo i ministra Osmana Nurkovića iz Bošnjačke stranke, a to ministarstvo saobraća raspolaže, odnosno upravlja sa budžetom u iznosu od oko 280 miliona evra.

Prema tome, gospodo, ne iz Bošnjačke stranke iz Demokratske partije socijalista ministri iz redova bošnjačko-muslimanskog naroda upravljaju sa 900 miliona evra budžeta Crne Gore. To je gotovo 50% budžeta ukupno. Da li je to korektno? Znači, žrtvovali ste majke da bi se omogućilo Bošnjačkoj stranci i Socijaldemokratama da kreiraju svoju partijsku infrastrukturu. Zato su se ministri i poslanici iz redova Bošnjačke stranke lako odrekli onoga zašta su glasali u prethodnom sazivu ovog Parlamenta. Mi očekujemo da date relevantne odgovore na ova konkretna pitanja, a ljudi iz DPS-a neka se dobro zamisle da li je ovo Crna Gora za koju su se oni borili. Ovo sigurno nije Crna Gora za koju smo se mi borili. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:25:39)

Na izlaganje predsjednika poslaničkog Kluba DF-a komentar ima Ervin Ibrahimović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (26.07.18 14:25:48)

Zahvaljujem.

Uvaženi kolega Đukanoviću, zbog ozbiljnosti profesije koju obavljamo samo bih uzeo komentar na Vaše izlaganje samo iz jednog razloga, da podsjetim sve nas na jednu vrlo blisku prošlost gdje su nerazumijevanje različitosti, diskriminacije i polarizacija dragi kolega Bulatoviću, po nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti donijele mnoga stradanja, mržnju i mnogo toga lošeg u okruženju. Iako još znamo neka istorijska nasljeđa u ovoj predivnoj državi i na Balkanu mislim da se moramo uzdržati od toga da prebrojavamo po nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Ono što treba javnost svakako još da zna je to da su svi oni koji su konkurisali na javnim oglasima u skladu sa izborom službenika i namještenika, prošli redovne procedure, da nisu nikom uzeli nešto što je njihovo. Prošli su kroz Upravu za kadrove, da nije bilo žalbi i da su, što je najvažnije, opravdali ta mjesta koja pokrivaju. Zato još jednom molim sačuvajmo se zbog ove divne države, sačuvajmo se prebrojavanja po nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, jer ova država ima perspektivu, ova država je sviju nas. Naravno, tu se mi razlikujemo i zato nas glasaju ljudi čak i druge nacionalnosti i Srbi, daću vam podatak, uvaženi kolega Bulatoviću.

Reći ću vam jednu stvar. Mi smo glasali jednu građansku Crnu Goru, glasali smo da jednako pravo imaju i Srbi i Bošnjaci, Albanci, Romi, Aškalije, Crnogorci, svi u ovoj državi da imaju jednake šanse za sve. Još jednom vas molim da se uzdržimo tog prebrojavanja po nacionalnim šavovima, jer su vrlo friške uspomene. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:27:49)

Komentar Milutin Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (26.07.18 14:27:57)

Meni nije jasno poslanik iz Bošnjačke stranke uopšte nije odgovorio na argumente koje sam ja saopštio. Počeo je da priča šta je bilo prije 25 godina. Obratite se vi Demokratskoj partiji socijalista ona je tada vladala. Ona je hapsila funkcionere stranke Demokratske akcije. Ovdje sam samo rekao tačne podatke, ali to vas boli, što otkrivamo kakav je karakter ove zemlje, da ova zemlja polako, ali sigurno postaje antipravoroslavna. Možete vi da branite interes bošnjakog naroda i ja to pozdravljam. Nama je krivo na Demokratsku partiju socijalista za koju glasa od ukupnog glasačkog tijela koje glasa nju ipak glasa je većina pravoslavnog naroda što ona to dozvoljava. Nije strašno ništa da se javno saopšti u ovom Parlamentu da u Vladi Crne Gore predstavnici iz bošnjačko-muslimanskog naroda upravljaju sa budžetom u iznosu od 900 miliona evra. To je gotovo 50% budžeta. Za razliku od nas Srba koji sa ovim budžetom upravljamo sa 0%, a nas je 30% u narodu i punimo ovaj budžet sa 30% dok je vas u ukupnoj populaciji Crne Gore oko 12 - 13%. Onda kažete, "nemojte da se prebrojavamo", vi koji punite budžet sa 12% upravljate sa budžetom u iznosu od 50%, a nas kojih ima 30% upravljamo sa 0% budžeta i još se vi javljate da ja postičem neku mržnju prema bošnjačkom narodu.

Ja se samo trudim da svojim javnim nastupima ukažem šta se sve ovdje radi pravoslavnom narodu, a pogotovo narodu kojem ja pripadam, srpskom narodu. To je obaveza i mene kao poslanika zbog toga su me i građani glasali, zajedno sa kolegama, i priznajte ovu činjenicu, vama svama čast što ste se izborili za takav status vašeg naroda, ali zapamtite kako ste se izborili za takav status vašeg naroda nanijeli ste štetu srpskom narodu i pravoslavnom narodu jer su sve proporcije zanemarene.

Vi treba sami da se borite da se to ispravi, ali nećete zato što ste postali jedna obična marioneta, vi se više ne borite ni za svoju stranku nego borite se za vaše lične interese i možete da gledate sve ovo i sve ove nepravde što se dešavaju u Crnoj Gori. Kao predstavnika nacionalne stranke od vas smo očekivali da budete elementarno korektni i pošteni i da ovdje kažete, jeste srpski narod je diskriminisan ja ću se boriti protiv toga. Znaete da smo mi na izborima 2006. nastupali sa parolom "Jednaka prava za sve" i uvijek samo uz srpski narod spominjali sve narode u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:31:17)

Imamo dva komentara. Prvo se javio Željko Aprcović.

ŽELJKO APRCOVIĆ (26.07.18 14:31:34)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Kolega Đukanović, toliko ste neistina iznijeli sada u Vašoj diskusiji da je to prosto nevjerovatno. Koji su razlozi, apsolutno ste vrhunski manipulator u dijelu koji se tiče donošenja zakona čije izmjene i dopune komentarišemo. Zašto to tako kažem? U trenutku kada je osnovni tekst zakona na koji danas djelujemo bio u skupštinskoj proceduri eksploatisalo se sa četiri hiljade zahtjeva da bi došli do 22 hiljade zahtjeva. Ono što su kolege poslanici tada isticali, a i sada govore znači da fiskalna procjena nije urađena po osnovu same primjene zakona. Takođe, moramo reći da nijesu tačni navodi koje ste rekli da je Demokratska partija socijalista metodom, kako je vi nazivate, metodom koju ste nazvali "afera snimak" dolazila jedan zaposleni četiri glasa. Moram Vas upoznati, osvježiti Vaše pamćenje, da ste pokazali kako i na koji način vršite vlast na nivou opština Kotor, Herceg Novi, Budva, tamo gdje se uzeli vlast da ste maksimalno izvršili zapošljavanje vaših partijskih pripadnika upravo u cilju pripreme nekih narednih izbornih procesa.

Takođe, moram vas podsjetiti da je Demokratski front u vrijeme nakon izbora 2016. godine

svesrdno nudio podršku, odnosno davao predlog Bošnjačkoj stranci da će im dati mogućnost da formiraju samostalno vlast, u smislu podrške i izvršnoj i zakonodavnoj vlasti pri tom se ne libeći da kažete da ćete im dati 100% podršku u smislu njihovih kadrova, a sad ih prozivate na način na koji ih prozivate, pri tom zaboravljate koncept građanske Crne Gore gdje je 80% manjinskih naroda, odnosno građana Crne Gore koji pripadaju manjinama glasaju za građanski koncept Crne Gore. Takođe, moram vam reći, da ono što ste rekli, a tiče se da ima novca - nema novca, nije problem u novcu, dobro je rekao kolega Stanišić u dijelu koji se tiče onoga da smo mi kada smo vidjeli u Parlamentu da će proći Predlog zakona na koji danas interвениšemo, da smo mogli zarad sitnih političkih poena taj zakon i da podržimo na nivou Parlamenta. Međutim, ad hoc formirana većina je tada donijela odluku da se da ta podrška zakonu upravo sa aspekta onoga što jeste krajnji cilj tog zakona, da se proba uništiti finansijska stabilnost Crne Gore. Da se da lažno obećanje, na žalost, ženama, majkama za koje se svi ovdje zdušno borimo, dajemo im takve kvalifikative, pri tom neutemeljno u smislu da jednostavno u određenom trenutku nije ni bilo zakonskog osnova, ni ustavnog osnova, ni finansijskih uslova da bi se te naknade mogle davati majkama.

Nemojte da zaboravite i vršite vrlo jednu ružnu diletaciju u smislu majki koje imaju troje djece u odnosu na majke koje imaju jedno - dvoje djece, odnosno na majke, žene koje nisu mogle da ostvare materinstvo. Tako da ova priča je jako politički neutemeljena i jako prolitički neprofitabilna upravo iz razloga što dijelimo žene na one koji su se ostvarile kao majke sa troje djece, odnosno na one majke koje su imale jedno ili dva materinstva. Takođe, moram vam reći da određen broj žena koje su ostvarile pravo po ovome zakonu su jednostavno bile u čudu, iz prostog razloga što određen broj žena koje su bile na Zavodu za zapošljavanje, a ostvarile su ovo pravo po ovom zakonu, su bile na Zavodu za zapošljenje radi ostvarenja prava na zdravstvenu zaštitu. To pričam o regionu Boke za koji znamo da određen broj žena čiji su supruzi van teritorije države Crne Gore da su upravo iz tog razloga bile na Zavodu za zapošljavanje, da faktički nijesu tražile posao i da su dobile ovu naknadu i mislim da u konačnom ono što jeste da smo imali žene koje su po selima, po ruralnim područjima koje su se ostvarile kao majke pet, šest, sedam puta, nisu imale pravo i tu jeste diskriminatorski odnos i prema tim ženama. Takmo da ova priča koju pričate politički je jako, jako teška priča u smislu podvajanja Crne Gore u odnosu na ono što jeste budućnost i sušina crnogorske države to je građanski koncept države Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:36:18)

Na diskusiju Milutina Đukanovića imao je komentar Željko Aprcović, sad ima pravo Milutin Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (26.07.18 14:36:31)

Građani, gospodine potpredsjedniče, mogao sam da tražim i kaznenu repliku, ali nijesam htio, mislim da je dozvoljeno ovo o čemu pričamo.

Vrlo je interesantno, prva teza da ja iznosim neistine, gospodin Aprcović je pričao pet minuta, ni jednim argumentom nije demantovao ove brojeve i ovo što sam ja ovdje saopštio. Ja sam jasno saopštio, vi svi možete da provjerite, da ministri i članovi Vlade iz reda bošnjačkog naroda upravljaju sa budžetom u iznosu od 900 miliona evra. To je gotovo 50% budžeta, a Bošnjaka, Muslimana u ukupnoj populaciji i pune budžet sa 12 do 13%, dok mi Srbi punimo budžet sa 30%, a upravljamo sa 0% budžeta. Vi ste ovdje saopštili, "nije problem u novcu", mi smo dokazali kako nije problem u novcu, baš za ova ministarstva kojim upravljaju pripadnici bošnjačkog naroda povećana su izdvajanja za 50 miliona evra. Da se zapošljavaju, da prave SD i Bošnjačka stranka svoju partijsku infrastrukturu jer teško na ideologiju mogu da dobiju glasove. Znači, nijedan argument, nijedan broj nijeste demantovali. Ovo vas boli jer će građani pravoslavne vjeroispovijesti da vas pitaju šta to radite i vaši će glasači isto raditi što mi sada radimo. Upozoravamo vas da ovo ne vodi stvaranju tradicionalne Crne Gore, da se ovako ne poštuju tradicionalne vrijednosti. Meni je vrlo interesantno i čak imam i jednu dozu poštovanja prema pripadnicima bošnjačkog naroda kako se bore za svoje ciljeve, za svoje članove, ali na žalost to

ne može tako da se radi, to je na štetu srpskog naroda, što i Vlada i funkcioneri iz Demokratske partije socijalista to dozvoljavaju. To je njihov problem.

Moram da vam odgovorim, pa svadjelo vam se to ili ne, rekli ste da vršim dilataciju prema ženama. Ako ja vršim dilataciju onda je ovo što ste vi pričali ravno idiotizmu. Jer, nijedan konkretan argument nijeste iznijeli, ništa nijeste opovrgli od moje priče. Vaša priča je bila priča radi priče. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:39:21)

Uvaženi poslanici, na diskusiju Milutina Đukanovića pravo na komentar ima Boris Mugoša. Prije toga, samo želim da vas obavijestim sljedeće. Imamo još prijavljenog Gorana Radonjića, Predraga Bulatovića i Milana Kneževića kao predstavnike opozicije, a ispred DPS-a imamo Nadu Drobnjak, Danijela Živkovića, Mirsada Murića i Martu Šćepanović. Molim sve poslanike da se pripreme za svoje diskusije.

Poslanik Željko Aprčović želi reakciju po Poslovniku. Očekujem od vas da u potpunosti ispoštujete pravila Poslovnika, pa Vas pitam gdje smo prekršili Poslovnik.

ŽELJKO APRCOVIĆ (26.07.18 14:40:22)

Činjenica je da je komentar kolege Đukanovića bio u dijelu koji se tiče moje diskusije, da je dio diskusije bio ravan idiotizmu. Kolegu Đukanovića apsolutno ni u jednom trenutku nijesam povrijedio, a njegovu diskusiju bih mogao smatrati kao diskusiju koju je on nazvao na način na koji je nazvao.

Znači, ono što ste pričali, neću to apsolutno, nije to moja retorika, to je razlika između nas s ove strane i vas s te strane. Ni u jednom trenutku nijeste dali odgovor na osnovna pitanja koja su bila predmet mog komentara. Da li je idiotizam ili nije neka to građani prosude, a prosuđuju iz izbornog procesa u izborni proces, iz razloga što ste duboko svjesni činjenice da su već građani Crne Gore prepoznali vašu politiku, vašu retoriku i vaš odnos prema suštinskim pitanjima u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 14:41:03)

Ovo je van okvira poslovničke reakcije. Mogli ste da koristite repliku ako je bila ta riječ koju ste rekli, imali ste pravo po članu 101, to nijeste iskoristili i zbog toga sam sada tražio od vas da ovaj dio uradimo.

Kako nema dovoljno poslanika koji treba da govore, da bih obavio određene konsultacije daću pauzu od pet minuta. Molim poslanike iz opozicije koji su prijavljeni da budu tu. Dajem pauzu pet minuta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 16:11:09)

Poštovane kolege, nastavljamo s radom.

Zbog određenih novonastalih okolnosti dobio sam zahtjev poslanika Andrije Mandića, nosioca liste Demokratskog fronta da se obrati. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (26.07.18 16:11:29)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Evo mi gotovo iz dana u dan obavještavamo crnogorsku javnost o strašnim događajima koji prate rad našeg parlamenta i koji iz časa u čas usložnjavaju situaciju u Crnoj Gori i kako je nama

iz Demokratskog fronta važno zbog svega onoga što će doći i zbog svega onoga što će se svakako izučavati nekada u nekim boljim vremenima. Možda i na temu kako je sve počelo, da ovdje pred vama obavijestimo vas, da vas ne obavještavaju samo oni mediji koji su u funkciji Višeg suda, koji su u funkciji ljudi iz pravosuđa da se dešava jedna strašna stvar koliko god vama iz parlamentarne većine to ne izgledalo mnogo ozbiljno nego mislite da je to obračun s jednim dijelom opozicije. Moram da vam kažem da se danas desio jedan brutalan napad na predsjednika Demokratske narodne partije, poslanika u Skupštini Crne Gore, poslanika Demokratskog fronta Milana Kneževića, a istovremeno to je napad i na Skupštinu Crne Gore. Dakle, Viši sud sastavljen u Vijeću od predsjednika Borisa Savića i sudija Dragice Vuković i Vesne Pean. Mislim da naša javnost odlično zna o kome se radi, kao da u Višem sudu ne postoji od 42 sudija niko izuzev Suzane Mugoše, Dragice Vuković, Vesne Pean i Borisa Savića da se bavi problemima vezanim za Demokratski front, donio je odluku, odnosno rješenje - određuje se stavljanje u zatvor Milana Kneževića, zatvor traje dok svjedok Knežević Milan ne pristane da svjedoči ili dok njegovo saslušanje postane nepotrebno ili dok se krivični postupak završi, a najduže do dva mjeseca računajući od dana i časa prijema u ZIKS. Ono što je najgore, tumačeći Ustav Crne Gore, oni dolaze do zaključka da Ustav uopšte članom 86 ne štiti poslanika u ovakvoj situaciji, da njegov imunitet uopšte nije bitan nego da ga oni mogu slobodno povesti u zatvor i držati ga do dva mjeseca jer se navodno ne radi o krivičnom postupku.

Poštovani građani, želim da vam pročitam član 86 koji kaže u prvom stavu poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost ili pritvoren za izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju svoje poslaničke funkcije. Protiv poslanika ne može se pokrenuti krivični postupak niti odrediti pritvor bez odobrenja Skupštine osim ako je zatečen u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora. Dakle, postoji samo jedan izuzetak ako poslanika zateknete u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna više od pet godina onda možete da mu odredite pritvor i možete to da uradite bez odluke Skupštine Crne Gore.

U ovoj situaciji, pravosuđe Crne Gore želi da iskaže potpunu dominaciju u odnosu na majku svih vlasti, a to je Parlament. Oni žele da pošalju jasnu poruku, zahvaljujući jednom, rekao bih pogrešnom odnosu rukovodstva Skupštine, ovo nije moglo da se radi dok je predsjednik Skupštine bio Ranko Krivokapić, koliko god da imam loše mišljenje o njemu, ali danas je neko iz pravosuđa kao i iz Tužilaštva Crne Gore prosto doživio to da je Parlament neka periferna vlast iako se mi jedini biramo od strane naroda i bira se još predsjednik Crne Gore, a svi oni u svom izboru su izvedeni, a dobro znamo, dugo sam poslanik pa znam kako su se birale ove sudije, znam kakav je bio protekcionizam i šta se sve radilo da bi neko postao sudija. Sada je taj iz Mostara ispravio kičmu, hoće u odnosu na Demokratski front navodno da se uprti u velike gaće da se on razračunava s nama.

E, pošto to neće moći, želim i tražim od predsjednika Parlamenta da se obratimo kao Skupština Ustavnom sudu, on je jedini nadležan za tumačenje Ustava, jer ovo što je uradio Viši sud je potpuno pogrešno, ovo je zlonamjerno, ovo je u funkciji određivanja zatvora poslaniku mimo procedura koje propisuje Ustav, da dobijemo tumačenje od jedine institucije koja može da saopšti da li prekršen Ustav ili ne i da na osnovu te odluke Ustavnog suda koji treba urgentno da zasijeda, on može to da uradi i sam, ali mislim da treba da se obrati Parlamentu jer je ovdje napadnut poslanik, u suštini napadnut je zakonodavni dom, da se odrede vezano za imunitet da li poslanik Knežević ima imunitet i da li se prema poslaniku Kneževiću može na ovakav način odnositi Viši sud i Vijeće Višeg suda koje sebi daje za pravo mnogo više nego što im pripada po Ustavu i po zakonu.

Da bi mogli da dobijemo pravi odgovor i nakon toga obavijestimo javnost o našim narednim potezima, zamolio bih i tražim od predsjednika Parlamenta da prekine sada sjednicu, zakaže kolegijum gdje bismo popričali na ovu temu, željeli bismo da učestvuju i predsjednici stranaka konstituenata Demokratskog fronta, ne samo šef Kluba poslanika. Ovo je za nas važna tema, životno važna tema, a mislim da od odgovora na ovakve probleme da će to negdje determinisati buduće procese u Crnoj Gori.

Čuli smo poslanika Mandića. U staroj dobroj praksi bilo koji klub kada traži kratak prekid sjednice i zasijedanje Kolegijuma ja ću to da odobrim. Zakazujem sjednicu Kolegijuma odmah, a predlažem da poslanici budu pripravnici da nastavimo s radom poslije sjednice Kolegijuma. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.18 17:49:26)

Poštovane kolege, nastavljamo sa radom poslije ove pauze koja je bila, rekao bih, neophodna nastavljamo sa raspravom oko Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore.

Sljedeća prijavljena i prva govornica u nastavku je koleginica, poslanica Nada Drobniak.

Izvolite, koleginice Drobniak, neka se pripremi kolega Goran Radonjić i kolega Danijel Živković.

NADA DROBNJAK (26.07.18 17:51:51)

Hvala potpredsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani predstavnici Vlade,

Jako je teško bez emocija govoriti o ovom zakonu, izvinjavam se ne o zakonu nego o ženama koje su dobile nadoknade koje trpe neke posljedice. Danas se pominjalo da o majkama ne može da se govori bez emocija, što je isitna, jer ako bi zaista svi govorili svoje emocije prema majkama onda ovo ne bi bila zakonodavna vlast već bi bila Skupština, neko mjesto u kome mi govorimo svoje emocije, a ovih dana se dosta čulo i stihova u ovom Parlamentu, pa ću ja reći, "moja majka nežna i snažna u isti mah, milošću, dobrotom svojom svima oduzima dah". Tako svako misli o svojoj majci, svak ima sjećanje na svoju majku, svak ima emocije prema svim ženama ali mi kao predstavnici zakonodavne vlasti govorimo o zakonu odgovorno prosuđujemo o odredbama zakona i usvajamo zakon svjesni posljedica koje će on da proizvede.

Nisam sigurna da se razmišljalo o svim posljedicama koje je proizveo Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti koji smo u ovoj Skupštini raspravljali i za čije su izglasavanje glasala tadašnja većina u ovom Parlamentu. Samo ću podsjetiti na kontekst, tada smo mi iz Kluba Demokratske partije socijalista upozoravali i govorili činjenice, davali argumentaciju zbog čega taj zakon ne treba da bude izglasan, jer zasnivati pravo na nepravdi ne može, ne postoji. Zakon o kome smo tada razgovarali a čije posledice pokušavamo danas da saniramo je izuzetno diskriminatoran zakon i danas se o tome u više diskusija govorilo. To je zakon koji ženu tretira samo kroz jedan njen aspekt, a to je reproduktivnost. Znači, nisu ni sve žene koje su se ostvarile kao majke uvažene ovim zakonom, ali ako razgovaramo o ženama sa troje i više djece tada smo upozorili da je u Crnoj Gori 81.689 žena rodilo troje i više djece. Pravo na naknadu je ostvarilo tek nešto više od 20 hiljada. Znači, četvrtina žena koje su rodile troje i više djece. Sasvim sam sigurna i tada smo upozoravali, ali to nije satisfakcija danas, da one koje su najranjihvije iz te grupe, one koje su najsiromašnije, one koje nisu dolazile da se prijave na Biro ili imale mogućnost da zasnuju radni odnos nijesu ostvarile ovu nadoknadu.

Govorili smo tada i upozoravali da se pitanje nataliteta ne može riješiti na taj način, a podsjetiću vas da je u obrazloženju kao osnovni cilj usvajanja tada Zakona 2015. godine bilo podizanje nataliteta. Čak 90% žena koje su ostvarile pravo na naknadu nisu bile u fertilnom dobu. Govorili smo o ženama koje ne mogu da se ostvare kao majke. Govorili smo o očevima koji su podjednako odgovorni roditelji ili nijesu kao majke. Nakon usvajanja Zakona pojavilo koliko se nije bilo odgovorno u njegovom kreiranju i koliko je posljedica negativnih i za muškarce i za žene u ovom društvu on proizveo. Osnovni, po meni, nedostatak tog zakona osim što je zaista diskriminatoran jeste što on ženu vraća u sferu privatnog. Odredbe tog zakona su žene tretirale na način da potpuno budu neaktivne na tržištu rada, da je dovoljno roditi troje i više djece i samim tim ostvariti doživotnu nadoknadu. To nije realno, to nije moguće. U razgovoru sa starom, mudrom ženom iz jednog crnogorskog sela kada sam je pitala zašto je savjetovala ćerku da ne napušta posao i ostvari pravo na nadoknadu, ona je rekla: "Pa svakom je jasno da to nije moguće i ne može se samo zato što si majka dobiti nadoknada". Završiću, citirajući Vermona koji je rekao, "Biti

majka puno radno vrijeme jedan ja od najbolje plaćenih poslova uzevši u obzir da je potrebno za to čista ljubav". Čista ljubav se ne naplaćuje, a mi moramo da stvorimo uslove da svi od svog rada dostojanstveno žive.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 17:56:59)

Hvala poslanici Drobnjak.
Za proceduru se javio kolega Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (26.07.18 17:57:08)

Poštovani građani, kao što ste informisani tražili smo da se održi Kolegijum iz razloga što je Viši sud bez skidanja imuniteta odredio zatvor za predsjednika Demokratske narodne partije i člana predsjedništva Demokratskog fronta Milana Kneževića i na tom Kolegijumu je postignut određeni dogovor. Trenutno rukovodstvo Skupštine formalizuje taj dogovor i nadamo se da će predsjednik Parlamenta u vrlo kratkom vremenskom periodu saopštiti taj dogovor i upoznati najširu javnost Crne Gore. Zahvaljujem. Čisto da informišemo građane i naše glasače. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 17:57:49)

Hvala kolega Đukanoviću. Ja sam možda napravio propust što nisam to obavijestio, sve poslanike i javnost.

Nastavljamo dalje. Komentar na izlaganje koleginice Drobnjak ima kolega Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (26.07.18 17:58:05)

Zahvaljujem.
Koleginice Drobnjak,

Vi ste samo jedan od diskutanata ili jedna od diskutanata, znam da Vi držite do rodnosenzitivnog jezika, dobro, ali mnogo je i jedna i diskutantkinja za jedno javljanje je mnogo, koja se poziva praktično na meritum zakona koji je bio donešen u Parlamentu, a ne na činjenicu da je on navodno bio neustavan, pa je zbog toga ukinut. Znači, pokazujete u stvari da ste protiv toga zakona iako u onoj situaciji koja je bila politički šakljiva niste to baš tako otvoreno pokazivali.

Evo danas mislim da ste peti ili šesti poslanik/poslanica Demokratske partije socijalista koja praktično pokazuje kako je taj zakon, svojim izalaganjem, bio nekorektan prema drugim majkama. Znate šta je nekorektno? Nekorektno je što ljudi nemaju od čega da žive i onda ako pomognete jednoj kategoriji ne možete da kritikujete zakon zato što niste pomogli svim kategorijama. Tačno je da su na neki način diskriminisane majke sa dvoje ili jednim djetetom ili uopšte žene koje nemaju djecu, a željele su ili nisu željele uopšte nije važno. Međutim, zakonodavac u tom momentu, a vi ste bili nevoljni posmatrač toga jer ste bilil manjina i to ne možete da prebolite i to je problem glavni, je zaključio da treba u tom momentu pomoći majkama sa troje i više djece smatrajući njih najugroženijim. Nije tu, to je neka zamjena teza, nije to bila mjera za poboljšanje nataliteta u smislu da će te žene sad, recimo koje imaju dvoje djece pa bi možda mogle da rode još jedno, da će to da ih natjera na još jedno dijete. Ne, to je bio potez koji je trebao da predstavlja brigu države o potomstvu i o ženama koje su spremne da doprinesu natalitetu i prirodnom priraštaju jer smo zaista, to svi znamo, ne samo u Crnoj Gori nego i u svim državama ovog regiona i te kako po tom pitanju ugroženi. Ako mlada žena danas zna da će jednog dana imati mogućnost da dobije takvu vrstu pomoći lakše ulazi u jedan, priznaćete, dosta rizičan zadatak prema sebi i porodici, to je da rodi troje djece, jer kako ih podizati. Prema tome, vraćanje majkama onoga što smo im jednom prilikom dali je naša, mogao bih da kažem, sveta obaveza. Ako budemo otimali prava koja su

jednom stečena nema tome kraja. Mi ne znamo gdje će se to završiti. Mi smo kao država, Parlament jedna od glavnih grana vlasti, njima nešto omogućili i oni su nam povjerovali. Šta je na kraju ispalo? Ispalo je da smo ih prevarili. Treba to da im vratimo, ne samo ovim nekoliko stotina nego svima, pa i ako bude trebalo da se stegne kaiš na nečemu drugom molim lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 18:01:37)

Hvala, kolega Radunović.
Koleginica Drobnjak, izvolite.

NADA DROBNJAK (26.07.18 18:01:43)

Kolega Radunović,

Ja Vas moram podsjetiti da i prije tri godine jasno i glasno sam govorila protiv ovog zakona i upozoravala žene da je on diskriminatoran i govorila da je to bacanje jabuke razdora između žena. Nažalost, sve što sam govorila pozivam da se pročita i danas važi. Danas samo govorim o tome da se nije razmišljalo o posljedicama koje će da proizvede taj zakon. Nije se razmišljalo kod onih koji su glasali za njega. Tada sam govorila i sada ponavljam, sve svjetske analize pokazuju da ako bi se platio ženski nevidljivi rad nastupio bi ekonomski kolaps u svijetu. Jedini način da se ženski neplaćeni rad na makar neki način valorizuje je da dio odgovornosti u sferi privatnog preuzmu muškarici.

Takođe, sve statistike pokazuju da standard uopšte ne utiče na nivo nataliteta u jednoj državi. Države sa visokim standardom ovih godina se i te kako bore sa tim da podstaknu natalitet. Ovaj zakon koji je proizveo posljedice koje pokušavamo da saniramo jeste zakon koji je tek prvi korak u pravoj diskriminaciji žena, u vraćanje žena u najužu sferu patrijarhata gdje se žena posmatra kao vrijedna samo ako rodi i to troje i više djece. Čim je selektivno ono je diskriminatorno, a čim je selektivno ono je i politički. To su posljedice zakona. Upozoravali smo tada.

Ja sam današnju diskusiju krenula sa riječima da je jako teško govoriti o ženama koje trpe posljedice donesenog zakona, usvojenog zakona u ovoj Skupštini a da se nije odgovorno promišljalo u trenutku kada se glasalo za njega. Ja i te kako razumijem žene koje su povjerovali, ali bile su upozorene od Demokratske partije socijalista da to nije pravno, nije održivo, da je to diskriminatorno i sve se to pokazalo kao tačnim. Ja nijesam srećna što veliki broj žena prolazi kroz problem i te kako razumijem kako je to da se prikupi novac, da se djeca pošalju u školu i sve. Međutim, to je obaveza i oca i majke, i jedno i drugo moraju podjednako da preuzmu taj teret i mi moramo da govorimo o odgovornom roditeljstvu. Namjerno sam danas krenula sa stihovima o majkama, jer beskrajna i ljubav svih nas je prema majkama, ali i prema očevima koji utiču na nas da budemo dobri ili loši ljudi. Sve emocije prema majkama naravno, nosi svako od nas, ali emocije su jedno, zakon je drugo i molim vas samo da usvajamo, da budemo odgovorni kada usvajamo zakone.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 18:04:53)

Hvala poslanici Drobnjak.

Poštovane kolege, obavještavam vas da imamo još sedam govornika, tako da se pripremite za dug rad večeras. Sljedeći prijavljeni je kolega Goran Radonjić poslije njega kolega Danijel Živković, Predrag Bulatović, Mirsad Murić, Nebojša Medojević, Marta Šćepanović, Branko Radulović.

Kolega Radonjiću, izvolite.

GORAN RADONJIĆ (26.07.18 18:05:27)

Zahvaljujem.

Najprije da kažem da smo se već svi izjasnili mnogo puta kada je u pitanju ova problematika, ali očigledno da to je jedan trajni problem koji ne samo da nije riješen nego ćemo tek se sa njim suočavati. Sam sam bio u prilici sa kolegama iz Ujedinjene Crne Gore da dolazim na proteste majki. Nisam se gurao kao neki i nisam se namještao ispred kamere, ali sam bivao tamo dosta puta i čak mi je ukazana i čast da im se obratim. Dakle, slušao sam ih pažljivo kada su govorile majke iz raznih krajeva Crne Gore i puno nevolja su one vidjele i puno problema su one izložile na brojnim protestima ovdje ispred ove zgrade i mnogo toga i što je nepravda ih tišti. Bilo bi dobro da smo ponekad i čuli šta one misle o svojim problemima, šta one predlažu i njih i njihove predstavnike. Evo i danas nisam čuo da iko se poziva na to da čujemo njihov neki predlog. Izgleda pored sve te borbe, naročito iz klupa vladajućih stranaka, izgleda neko drugi bolje zna nego one same šta bi bilo za njih najbolje.

To sam isto primijetio, osim tih vrlo teških dimenzija i neke veoma pozitivne, a to je da su one bile ujedinjene i različite, iz različitih krajeva, iz različitih društvenih miljea i dale su prilog i primjer tome kako bi i opozicija trebalo da se ponaša. Želim i to javno da kažem, da su bile ujedinjene oko zajedničkog cilja bez obzira na svoje razlike. Dakle, pokazale su da se može zajedno raditi, da se može zajedno djelovati, koordinisano, da se može ono što nam je zajedničko staviti u prvi plan. Ako postoji iskrenost, ako postoji dobra namjera, ako postoji jasan cilj može se do nekih rezultata i doći. Sa druge strane ako se nastupa samo sa željom za samopromocijom rezultat će biti za sve loš, pa i za toga koji to pokušava da iskoristi. Dakle, važna je stvar i socijalna dimenzija, dakle, otkud uopšte potreba kod tolikog broja naših građanki da traže naknade. To nisu nikakva luksuzna primanja nego vrlo skromna primanja za kojima su neke od tih žena morale da posegnu jer drugih nemaju ili imaju druga primanja koja su gora od tih. Mi smo imali slučajeve da neko prima penziju pa mu je isplativije da pređe da prima naknadu. Dakle, zaraditi penziju ovdje u ovom društvu nije dovoljno da se živi pristojno i to je valjda obaveza ove države. Ovdje se mnogo puta čulo nešto u poslednje sad vrijeme obaveza je porodice, a je li obaveza države da omogući nekome dostojanstven život? Je li obaveza države to naročito kada ona sebe ističe kao državu socijalne pravde. Valjda je socijalna pravda između ostalog i to da živite dostojanstveno, pa još ako imate troje i više djece valjda je država obavezna da vam pomogne, da vam učini život dostojanstvenim.

Dakle, stečena prava. Nisu stečena prava ukidana kada su bivši političari stekli neka primanja trajno i doživotno. Isto tako da pomenem i primjer iz Glavnog grada kada je Ustavni sud ukinuo odluku na osnovu koje je nezakonito, po toj odluci se vidi, naplaćivane su kazne za parking u Glavnom gradu. Radi se dakle o stotinama hiljada evra i nije se grad potrudio da vrati taj novac koji je uzeo nezakonito od građana nego je čovjek bi rekao - taknutno maknuto. Onaj koji nešto otme od građana nema potrebu da to vrati, ali sa druge strane, govorimo o državnim i lokalnim organima, sa druge strane kod nas se stalno citira Ustav kao povod da se nama ukinu neka prava. Pa Ustav samo mu ime kaže služi kao brana autokratiji, kao omogućavanje nama građanima da ostvarimo neka prava. Nigdje kao u ovom primjeru, a i mnogim drugim se ne vidi tako nesklad između onoga što se govori, između toga da se majka voli u Crnoj Gori i cijeni, pa se čak evo kaže čista ljubav se ne naplaćuje. To je valjda jedina ljubav u Crnoj Gori koja nije naplaćena. Svi oni koji se drže za srce posljednjih godina su dobili taj bol izgleda ili to poskakivanje, tu aritmiju naplatili su dobro tu svoju navodnu ljubav. U tom se slažem, tu nema čiste ljubavi nego se ona mjeri ništicama što bi se reklo u "Alan Fordu". Dakle, debelo se naplaćuje.

Logika koja se primjenjuje - šta je sa djecom sa smetnjama u razvoju? Šta je sa ženama koje nisu ostvarile iz različitih razloga to da budu majke? Pa i tu država treba da se uključi. Ona treba.....

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 18:10:38)

Vrijeme kolega.

GORAN RADONJIĆ (26.07.18 18:10:44)

Završavam. Dakle, da omogućiti i vantjelesnu oplodnju i druge programe. Ako postoje djeca sa smetnjama u razvoju ne smetaju ona majkama da dobiju naknade nego su to potpuno odvojeni slučajevi, a naročito je demagoški nelogično pominjati da su diskriminirane tate. Pa, ako je neko diskriminiran ne treba svakome ukinuti ono što je dobio nego treba i toga koji nije obuhvaćen i njega obuhvatiti. Šta će da radi majka koja je rodila više djece, a nije bila na Birou? Pa da se proširi zakon da dobije i ona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.18 18:11:14)

Hvala kolega.
Hvala kolegi Radonjiću.
Sljedeći govornik kolega Danijel Živković.
Nek se pripremi ako je tu kolega Predrag Bulatović.
Kolega Živković izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (26.07.18 18:11:26)

Hvala Vam potpredsjedniče Nimanbegu.
Evo imaćete kolega možda i povoda da mi komentarišete izlaganje.
Uvaženi ministre sa saradnikom, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,
Malo je da kažem sad ostalo nešto novo reći makar što se tiče pravne osnovanosti i govoriti oko samog zakona.

Socijalna zaštita se definiše kao ona zaštita koja je utemeljena na pravima i usmjerena je ka smanjenju rizika od siromaštva i socijalne isključenosti. Ona uključuje sve kolektivne transferne sisteme u smislu novca ili usluga koji nastoje zaštititi pojedinca od socijalnog rizika. Ali, ipak bih imao jednu obavezu da napravim kratku rekapitulaciju svega onoga što je prethodilo donošenju ovakvog zakonskog rješenja u smislu izvršenja odluke Ustavnog suda koje se odnosi na vrijeme donošenja samog zakona. U tom vremenu kada je formirana jedna vještačka politička većina u ovom Parlamentu koja je omogućila izglasavanje ovog neustavnog zakona sa ciljem da se nanese, da kažemo, ozbiljna šteta finansijskom sistemu Crne Gore bila je sa jednim ciljem da se u skladu sa tadašnjim političkim i društvenim prilikama ozbiljno ugrozi kompletan sistem i da se na bazi ugrožavanja tog sistema dođe do situacije, da se država dovede pred bankrot ne bi li se tadašnja vlast pokazala kao nesposobna. Anomalije tako formirane vještačke većine u Parlamentu nijesu samo viđene i kroz ovaj neustavan zakon nego kroz više neustavnih zakona pri čemu moram reći da tadašnja anomalija nije ostavila ozbiljne reperkusije na političku i društvenu situaciju u Crnoj Gori iako se željelo to nakon izbora 2016. godine.

Čulo se dosta populizma i dosta demagogije u obraćanju različitih stavova sa ciljem da se pokaže kako eto ova politička većina ima određene ciljeve da zaustavi socijalna davanja u ovom iznosu u kojem su bila planirana. Vidimo da oni koji su kalkulisali očigledno nijesu imali taj kalkulator kod sebe nego su dobro iskalkulisali tu političku strategiju na način da objasne građanima eto kako su oni tobožnji vajni mislioci i kako žele dobro građanima Pljevalja, Crne Gore i kako žele mjakama dobro na taj način što su rekli 4.000 zahtjeva na kraju se ispostavi 21.000 zahtjeva sa uvećanjem svake godine kako je Ministarstvo navelo oko 1.400 zahtjeva.

Ova ukupna davanja za naknade korisnicama su iznosila 59,5 miliona eura što je otprilike na nivou onoga za kapitalna ulaganja na godišnjem nivou. Tako da bi se u potpunosti ugrozila održivost socijalnih fondova i standardnih socijalnih prava i prijetile bi da zaustave dalji rast i razvoj. Osim toga da ne govorim o tim uticajima na tržište rada ja bih ipak ovdje izdvojio kada sam se pripremao za jednu od jučerašnjih tačaka koje se odnose na Zakon o mladima, između ostalog u Švajcarskoj je bilo planirano da se uvede obavezni trajni dohodak koji bi podrazumijevao da za ranjive kategorije, nezaposlene kategorije sva lica imaju pravo na taj dohodak u iznosu od 2.300 franaka u zavisnosti od socijalne situacije. Tada su građani Švajcarske na referendumu rekli odlučno ne takovom zahtjevu. Ukupno 77% ljudi je izašlo na taj referendum i jasno reklo ne takvoj

vrsti socijalnih davanja.

Uvaženi kolega Rakočević je već danas govorio o tome da nemamo nikakav problem ovdje da kažemo o tome koji je obim naših socijalnih prava trenutno utvrđenih Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Možda ona treba da pretrpi određena revidiranja, treba da govorimo i o tome da li su ona dovoljna, ali kada govorimo o diskriminatorским i neustavnim zakonima onda moramo reći da je stav Demokratske partije socijalista bio konzistentan u tom vremenu. Rekli smo ne da je taj zakon znači u potpunosti diskriminatorски i danas to znači tvrdimo i da je neustavan i diskriminatorски i da bi u potpunosti ugrozio finansijski sistem, a da iza svega toga je stajala jedna dobro osmišljena politička strategija u vidu jedne vještačke političke većine koja je bila formirana u ovom Parlamentu sa ciljem da apsolutnu napravi destrukciju u kompletnom sistemu vlasti društveno-političkih odnosa u našoj zemlji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.18 18:16:09)

Hvala kolega Živković.

Sljedeći je kolega Predrag Bulatović.

Izvolite kolega, a neka se pripremi kolega Mirsad Murić.

PREDRAG BULATOVIĆ (26.07.18 18:16:20)

Kolege i kolegice, uvaženi potpredsjedniče,

Ovaj zakon odnosno ono što je uradila Demokratska partija socijalista zajedno sa Bošnjačkom strankom znači jedan direktan udar na 20 i više hiljada građana, odnosno građanki Crne Gore majki Crne Gore što bi rekli neki koji tu terminologiju koriste. To je nešto što će morati da se ispravi kao nepravda i Demokratski front, a budite ubijeđeni on će doći u priliku ispraviće tu nepravdu koja postoji.

Ovo danas što imamo pred sobom to je revidiranje onih ranijih odluka za nekih 600 žena, odnosno majki, ali ja mislim da je to treniranje kontinuiteta nasrtaja na Ustav Crne Gore. Ovdje je poštovani građani suština napada na Ustav Crne Gore. Naime, Ustavom Crne Gore je zagarantovano, posebno članom 152, kada stupe na snagu određene odredbe zakona i traju određeno vrijeme da ni Ustavni sud to ne može da stavi van snage. Nije sporno da li je određeni zakon proglašen ustavnim ili ne, sporno je to da ono što je korišteno više od godinu dana od strane značajnog broja građana Crne Gore, odnosno građanki Crne Gore je zgaženo naredbom Vlade, naredbom Demokratske partije socijalista, a teškom artiljerijom Bošnjačke stranke koja je zarad određenog broja svojih privilegija u vidu funkcija, a neki pojedinci i zbog nečega drugog uradila ono što je negacija prethodne odluke zajedno sa svima ostalima. Ovdje se bez imalo zazora govori od strane poslanika Demokratske partije socijalista da je ovo udar na državu, da je to pokušaj erozije ekonomskog i drugog sistema. To su obične floskule. Na ekonomski sistem i na Crnu Goru udario je vrh Demokratske partije socijalista i režim. Ovdje neko kaže - želim da branim moju Crnu Goru, ali vi mi ne date, to mi, a onda se žmuri na sve negativnosti koje postoje počev od organizovanog kriminala koji stanuje u vrhu vlasti i visoke korupcije jer mi ugrožavamo državu. To su stvari koje ne želim da kvalifikujem.

Najveće ugrožavanje države jeste kada je pogođen Ustav. Ustav je ovim pogažen. Demokratska partija socijalista nije imala petlju da to uradi nego je našla izvršioce u vidu Bošnjačke stranke, ali su za to Duško Marković i Vlada dali instrukcije. Drugo gaženje Ustava se desilo nedavno usvajanjem Zakona o Sudskom savjetu. Naravno, kada se to tiče opozicije, kada je progon Demokratskog fronta onda mogu da budu široki osmjesi, šarmanтни osmjesi. Ali, jednog dana, što Katnić kaže, zakucaće pravda ili nepravda i na vaša vrata, na ovaj ili onaj način. U ovom trenutku i ruka Milivoja Katnića može da zakuca na vrata svakog od vas.

Mi smo maloprije na Kolegijumu vodili raspravu o tome da li poslanik može biti pozvan na odgovornost, odnosno strpan u zatvor na osnovu volje Milivoja Katnića. Vidjeli smo da može. Vodili smo raspravu, nadam se, ne nadam se nego očekujem od predsjednika Skupštine da tim povodom saopšti stav. Milanu Kneževiću je određen zatvor za izgovorenu riječ, stav na pressu.

Očekuju se dva zatvora za Nebojšu Medojevića za izgovorene stavove i ovdje u Skupštini. Milivoju Katniću je rekao da je povezan s farmaceutskom mafijom i direktno sa svojim kumom. Umjesto da Ivica Stanković formira predmet formirao je Milovoje Katnić predmet protiv Nebojše Medojevića. I to krivični predmet. To je nasrtaj na Crnu Goru. Ovdje nije bitan ni Milan Knežević, ni Nebojša Medojević ni bilo ko, bitan je Ustav Crne Gore.

Juče je na jedan tajnovit način, nešto što je epohalna istorijska stvar koja se od Kosovske bitke nije desila u Crnoj Gori, jer je Milivoje Katnić spasio Crnu Goru od velikog krvoprolića zahvaljujući Paju Velimirovića i Sinđeliću, sve laži Sinđelića je juče predsjednica Vijeća Suzana Mugoša stavila da su legalne, regularne i dodijelila mu je status svjedoka saradnika.

Poštovani građani, ona je u sudnici, u razgovoru s Milanom Kneževićem, pitanje Milana Kneževića i njegovu primjedbu da proglasi Sinđelića za svjedoka saradnika ... /Prekid/, ona je, gospodine Nimanbegu, rekla da neće to uraditi dok se ne završi dokazni postupak. Dokazni postupak nije završen. Nijesu vještačeni ni njegovi telefoni, ali stvorena je osnova da zato što neko misli da treba Crnu Goru da brani od nas, ne može Katnić da radi bilo što. Ako bismo mogli da pogledamo u bliže istorijske domete ...

PREDSJEDAVALA GENCINIMANBEGU (26.07.18 18:21:47)

Moram konstatovati da ovo prekorećenje vremena od pet minuta ne koristite za tačku dnevnog reda nego sasvim za jednu drugu priču. S toga Vas molim da u deset sekundi privedete kraju što ste mislili.

PREDRAG BULATOVIĆ (26.07.18 18:22:11)

Govorio sam da je prvi značajniji napad na Ustav činjenica da su prava shodno članu 152, 24.000 žena zgažena odlukom ovog ministarstva, Vlade Crne Gore i došao do Sudskog savjeta koji neregularno radi i neustavno radi, da dokažem šta to znači i za Vas, gospodine Nimanbegu, jer ste vi pripadnik nacionalne manjine.

PREDSJEDAVALA GENCINIMANBEGU (26.07.18 18:22:37)

Hvala.

Kao što sam najavio maloprije, kolega Mirsad Murić, a neka se pripremi kolega Branko Radulović.

MIRSAD MURIĆ (26.07.18 18:22:48)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnikom, drage kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda koja treba danas da se izglasa i koja daje za pravo određenom broju majki da ipak ostvari neke svoje ciljeve i da, iako su i bile u nekom položaju koji je bio između dvije vatre, gdje su žene koje su radile nastavile da primaju ovu nadoknadu, a one iako su radile ili su bile primljene na određeno vrijeme nijesu to mogle da ostvare. Ova odluka će im to omogućiti, mi ćemo to ovdje normalno izglasati.

Šta je važno ovdje napomenuti oko ovog zakona, što je ovaj zakon na predlog opozicije i pojedinih naših koalicionih članova ili poslanika u prošlom sazivu usvojio ovaj zakon iako je Demokratska partija socijalista bila protiv ovoga jer je u startu znala da je ovaj zakon nemoguće u potpunosti realizovati, a ne izvršiti neku diskriminaciju kod ostalog dijela crnogorskog stanovništva tj. naših majki. Prije svega, želim da naglasim da je ovaj zakon dat kao podstrek za povećanje nataliteta u Crnoj Gori, što se pokazalo sasvim suprotno jer nije porastao broj crnogorske

populacije za to vrijeme. Drugi cilj je bio da se poveća zaposlenost i isto taj drugi cilj nije ostvaren. Ono što je ovdje veoma važno, da je opozicija u tom periodu, iako nijesam bio poslanik u tom sazivu, bio sam obični posmatrač i slušao sam skupštinska zasijedanja, vidio sam da i kod tih majki nije bilo svejedno kako će da se opredijele i šta će da urade.

Što se tiče toga, mogu pomenuti jedan primjer. Kući imam dvije majke, jedna je moja majka, a druga je majka moje djece. Moja majka koja ima blizu 80 godina ima pravo jer je radila 25 godina i ima nas petoro, a majka moje djece faktički ima 17 godina radnog staža i ima troje djece i nije imala pravo na nadoknadu. Znači, u samoj mojoj porodici sam osjetio tu diskriminatorску poruku ovog zakona, a koji zakon je od opozicije bio predložen i usvojen ne da bi pomogao natalitetu i zapošljavanju već da se oslabi vlast u Crnoj Gori i da bi time postigli neke poene kod glasačkog tijela u Crnoj Gori.

Normalno, građani Crne Gore i te majke u ogromnom broju su vidjele zamku koju su nam spremili iz opozicionih klupa i nisu na sljedećim izborima gdje su trebali, eto nas iz DPS-a, iz vlasti da nas kazne, nisu nas kaznili jer je na predsjedničkim izborima naš kandidat ubjedljivo pobijedio, a isto tako i na lokalnim izborima smo ubjedljivo pobijedili. Jer, naši građani su ipak savjesni i svjesni i kada je država u pitanju veoma racionalno i pozitivno razmišljaju o državi. Opoziciji bih preporučio da ponekad kao i u demokratskim zemljama svugdje u svijetu podrže i neki zakon ili ne podrže neki diskriminatorски zakon kojeg i pozicija podržava ili ne podržava. Tako bi možda i poboljšali rejting na političkoj sceni, a ovako dobijaju sve manje i manje glasova. Strah me je, ne strah nego to se vidi da se sve vraća kao bumerang, odnosno što bi rekli stari - ko drugom jamu kopa sam u nju upada. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCINIMANBEGU (26.07.18 18:27:35)

Hvala, kolega Muriću.

Kolega Branko Radulović, a neka se pripremi koleginka Marta Šćepanović.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.18 18:27:45)

Građani Crne Gore, imao sam nadimak u pojedinom periodu života i bavljenja, zvali su me Feniks. Jer, kada sam rukovodio jednom velikom fabrikom gdje je tržište bilo uzburkano, uvijek sam nalazio neko rješenje. Tako da i današnja neko novo iskustvo da, Bogu se nadam, pojedinci u ime Crne Gore utiču i kreiraju sudbinu Crne Gore, da je to samo pojedinačan slučaj, posebno ako ti se nešto dešava u odnosu na najbližeg nekog svog prijatelja, druga, brata. Kroz život sam stekao ove iz Demokratskog fronta i Mićka kao svoga brata, tako mi Bog pomogao.

Glasao sam, ljudi, za ovaj zakon zato što sam višekapac. Evo 27 godina sam bio višekapac, nosio sam rudarsku kapu s Andrijom Mandićem, šljem, i Strahinjom, izvini, molim te i s jednom velikom aktivistkinjom iz nevladinog sektora koja mi više nije partner toliko javno, MANS-a, hoću javno sada da kažem s Vanjom. Znači, nosio sam taj šlem 5.000 metara dolje. Nosio sam šlem, kapu ispred deset godina, pa radnika "Radoja Dakića", pa onda Bošnjaka muslimana, Crnogoraca muslimana, da ne pogriješim jer su me jedan put opomenuli 90-ih godina, pa Hrvata opet 90-ih godina. Sada sam došao i do Srba, a svi mi jedno, svi ujedno, svi na jednom mjestu, svi naši tu, svi naši budući tu, daće Bog.

Kada sam glasao za žene, glasao sam isto kao što sam glasao za ovo. Stvarno, slušajući neke priče, onda mi pamet pođe na drugu stranu kada neko kaže koliko od nas koji se zovemo ovako ili onako, malo više volim i cijenim svoju majku, svoju sestru, svoju ćerku, a ja nešto kažem u ime svih nas. Mislim da se na zemaljskoj kugli više žena ne cijeni nego što se cijeni u Crnoj Gori. Znači, kapa dolje njoj, krpa dolje njoj. Onaj koji se ne cijeni u pojedinoj porodici toga treba pelcovati kao što se pelciju pojedini koji rade mnogo ružne stvari, antiljudske, anti Darwinove, antibožije stvari. Glasao sam, i bila su dva povoda. Jedan je povod bio od bijele kuge koja vlada Crnom Gorom i koja, Škrelja, to isto i kod Albanaca važi što i kod nas, vlada bijelom kugom. Bio sam, Škrelja, možda evo sad kada su sudili bio sam s mojim komšijama i kumovima malisorima ispred i slikao se zajedno, Orlov let, tako da sam i na tom mjestu bio. Što ću kada volim te

više kape crnogorske.

Glasao sam iz dva razloga. Jedan razlog je bijela kuga, shvatite da je to jedan od najvećih problema Crne Gore. Neće da se žene. Neće da se udaju. Neće da rađaju. Druga stvar, shvatite da će se to mijenjati, pogledajte samo primorje, ko nam kupuje, kako će se i to promijeniti. Druga stvar zbog čega sam to glasao, zbog tog socijalnog položaja naše dobre polovine u porodicama. Ali, ima jedna suština kada smo pričali o budžetu. Svi ćemo biti manje više, neko prije neko kasnije socijalno ugroženi i svi ćemo biti zajedno, bez obzira na starost, nacionalnu strukturu i sve ukoliko ne promijenimo potpuno ekonomsku i socijalnu politiku. Socijalna politika mora da počiva i na solidarnoj politici /prekid/ politika na dinamičnom procesu.

Gospodine predsjedniče, dajem vam riječ da nam nešto ljudski kažete u ime svih nas, 81. Najvažnije je da pokažemo da je ova kuća glavna kuća Crne Gore i da postoji solidarnost i branjenje svih 81 poslanik iza nečega što je ustavno načelo i demokratsko načelo. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:33:14)

Zahvaljujem.

Za komentar se javio poslanik Suad Numanović. Prije prelaska na komentar, želim da, prije svega poslanicima, a i građanima Crne Gore saopštim sljedeću stvar.

Na sjednici Kolegijuma predsjednika Skupštine, koja je održana na zahtjev poslanika Demokratskog fronta, jednoglasno je dogovoreno da Skupština uputi apel sudskim instancama, odnosno Vrhovnom i Ustavnom sudu da u okviru svojih nadležnosti što prije sagledaju i doprinesu rješavanju novonastale situacije vezane za moguće posljedice najnovije odluke, odnosno Rješenja Vijeća Višeg suda od 24. jula 2018. godine u predmetu protiv poslanika Milana Kneževića. Hvala vam što ste saslušali ovo obavještenje s Kolegijuma.

Sada dajem riječ za komentar poslaniku Suadu Numanoviću. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.18 18:34:16)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Zaista kratak komentar, da podržim u ovom prvom dijelu prof. Radulovića. Jer, prosto govorio je o onome što on jeste i onako kako ga mi doživljavamo svi, bez obzira u kojim klupama ovdje sjedjeli, s jednom građanskom profilacijom koju je nosio u sebi. Čovjek koji je odrastao u Staroj Varoši ne može drugačije ni da bude i ne može genetski kod da mu bude drugačiji nego takav kakav je rekao. Zaista, podrška za takvu stvar.

Međutim, danas smo čuli ovdje iz ovih skupštinskih kluba od pojedinih kolega nešto sasvim drugo. Počeli su da nas prebrojavaju po krvnim zrcima, kakvi smo, koji smo, zar imamo pravo da se nalazimo na ovom ili onom mjestu, zar imamo pravo da raspoložemo ovolikim ili onolikim budžetom, zar ne treba ona druga polovina, većinska Crna Gora da se zapita kuda je to Crna Gora krenula ako baštini građanski koncept o kojem ste vi govorili, a ja ga sa deset prstiju ili obje ruke ili cijelim svojim životom podržavam to što ste vi rekli. Ako je neko sposoban, a građanin je Crne Gore neka bude i predsjednik države, neka bude i predsjednik Vlade i ministar i ne treba to nikome da smeta, a ako nije sposoban, onda nemojmo, dajmo doprinos da dođe neko drugi. Može da bude građanin Crne Gore, rekao sam ako je građanin Crne Gore, pa treba ovdje, bez obzira na vjeru i naciju, gospodine Slavene. Zato, maksimalna podrška za profesorov pristup.

Pitanje bijele kuge, vjerujte, pitanje nataliteta sa ovakvim zakonom ne možemo riješiti. Ako budemo stalno nešto s nečim što je nemoguće riješiti se zamajavali i vrijeme nam izmicalo, onda ćemo izgubiti i to vrijeme za neku drugu strategiju, strategiju nataliteta koja nam je jako neophodna i moramo da tu imamo jasan pristup, jednu strategiju s akcionim planom kako i na koji način taj natalitet povećati. Jer, ono što nam se dešava, više imamo razvoda nego što imamo sklopljenih brakova ili kada se sklope brzo dolazi ili vrlo rijetko se sklapaju ti brakovi, a samim tim kao posljedica toga ne može ni da bude taj natalitet u onom procentu kako bismo željeli i kakav treba Crnoj Gori u narednom periodu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:37:21)

Hvala, kolega Numanoviću.

Poslanik Branko Radulović ima odgovor na komentar. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.18 18:37:27)

Sve više se vraćam vjerovanju Crne Gore i sve više mislim da uzalud nijesam i 1990. godine bio aktivan i da nisam potrošio svoje vrijeme. Svi mi, vjerujte to, nema ođe nijednog koji duboko ne vjeruje da je ovo njegova kuća. Nema ni pravo jer mu je otac, đed, prađed stotinama godina ovdje baštinio, dijelio sudbinu svih nas i ođe će svoju budućnost i potomstvo da gradi. Nema nijednog. Potrebno je da se oko nekih stvari dogovorimo unutar Crne Gore, da krene to demokratsko klatno, da i ono što su pojedini ministri rekli da smo mi u pravu, potreban je progres pa će se ovo juče zvati. Majka mi je uvije zborila, "Branko sedi i ovo će se juče zvati". Znači, šutra je ljepši dan.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:38:32)

Hvala poslaniče Raduloviću.

Sad riječ ima poslednji prijavljeni diskutant po ovoj tački dnevnog reda, poslanica Marta Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (26.07.18 18:38:46)

Poštovani direktore direktorata, uvaženi građani,

Možda da počnem od one prozivke sa početka rasprave gdje je mene i koleginicu Laličić neki tu od kolega stavio u kontekst nekog ko iz hira podnosi amandmane. Amandmane je prihvatila Vlada vjerujući da žena koja je imala ugovor na tri mjeseca nema legitimno pravo da sljedećih pet godina prima naknadu, ali Ustavni sud je rekao svoje i sa ovim zakonom i njima će biti isplaćeno ono što ih sljeduje. Od mene se tražilo izvinjenje da, izinjavam se svim ženama Crne Gore koje su ovim zakonom skoro dvije godine bile diskriminisane, svima koje nijesu mogle da se ostvare kao majke, svim ženama koje su rodile jedno dijete, svim ženama koje su rodile dvoje djece, svim ženama koje su rodile troje, četvoro, petoro, šestoro pa i devetoro djece, ali po uslovima propisanim ovim zakonom nijesu mogle ostvariti naknadu. Izvinjavam se i svim očevima koji su ovim zakonom bili diskriminisani kao roditelji, odnosno onima koji su kao samohrani roditelji podizali svoju djecu ostavljenu od svojih majki, a na njihov račun su ostvarile naknadu. Izvinjavam se i svoj djeci koju su majke ostavile u Domu za nezbrinutu djecu, a primale su ovu naknadu, izvinjavam se svima njima što je tadašnja većina usvojila takav zakon kojim je činjenicu porođaja troje ili više djece neosnovano pretvorila u lično svojstvo žena uz koje je vezao i pravo na lična materijalna primanja i to doživotno.

Dakle, pravo na doživotnu naknadu ovim zakonom nije priznato svima drugim ženama koje su se nalazile u sličnoj ili uporedivoj situaciji jer ne ispunjavaju neke od zakonskih uslova, u pogledu broja rođene djece ili godina staža ili godina provedenih u statusu nezaposlenih lica na evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Za zakonski kriterijum za priznavanjem doživotne nakanade po osnovu rođenja troje ili više djece zakonodavac je odabrao lično svojstvo, biološku činjenicu, višestuke porođaje žena, bez obzira da li u momentu sticanja naknade su bile majke, babe ili čak prababe, ali istovremeno naložio da upravo u najreproduktivnijem periodu žena i u godinama neposredno poslije porođaja ta ista žena, majka mora raditi da bi nakon 15 ili 25 godina ispunila zakonske uslove za prestanak radnog odnosa ili čak prestanak penzijskog statusa ili se nalaziti na evidenciji Zavoda za zapošljavanje najmanje 15 godina radi dobijanja javno pravne novčane kompezacije za porođaje koji su se po pravilu dogodili ranije. Tako definisana naknada ne može

se smatrati socijalnim davanjem koji služi zaštiti majki i djece, prije svega, jer su naknadu primale sve one majke, babe, prababe bez obzira na socijalni status. Dakle, jednako one dobrog imovnog stanja kao i one lošeg imovnog stanja. Takođe, ovim rješenjem, odnosno iznosom koji se morao izdvajati za isplaćivanje ovih naknada dovela su se u pitanje sva socijalna davanja koja su predviđena Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti za sva ona lica koja su u stanju socijalne potrebe.

Ko ovdje treba da se izvini majkama koje su ostvarile pravo na naknadu po ovom neustavnom zakonu? Mi ili oni koji su političkim profiterstvom donijeli ovaj zakon i prevarili sve majke, a mi sad ovim izmjenama pokušavamo da im pomognemo jer su žene opravdano očekivale da će naknadu primati doživotno bez obzira jesu li im djeca već radno sposobna, oformila svoje porodice i slično. Nažalost danas su ovdje najviše zabrinute poslanice, među njima jedna od njih koja nije podržala ovaj zakon, odnosno nije glasala za njega, zabrinuti su i oni koji ne znaju ni šta je s od siromaštva, jer je cijena njihovih cipela njamanje kao i mjesečna naknada jedne majke. Ono što je bitno naglasiti da se ovim zakonom u potpunosti poštuje Odluka Ustavnog suda i da Ministarstvo čini sve da u narednom periodu primijeni zakon onako kako je to pri propisano.

Dakle, ne radi se o pritivustavno i pritivzakonito oduzetom stečenom pravu, jer je postupljeno u skladu sa odlukom Ustavnog suda, Zakonom o izvršenju odluke prethodne naknade nijesu vraćene već su utvrđene nove za korisnice koje su prije korišćenja prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece bile u radnom odnosu u visini koja odgovara njihovoj zaradi kod posljednjeg poslodavca sa pripadajućim doprinosima za penzijsko osiguranje, a ostalim korisnicama je vraćen status koji su imale prije ostvarivanja prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece. Takođe, regulisano je i pitanje uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i za period kada su korisnice imale pravo na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece.

Na kraju, želim da pohvalim i Ministarstvo rada i socijalnog staranja koje je uz sve teškoće od pravnih, tehničkih i nedostatka kapaciteta ipak uspjela da izađe u susret i svakoj od 22 hiljade žena riješi njihove statuse, a ovo posebno ukazujem zbog otežavajuće okolnosti koja se desila u međuvremenu ovih izmjena zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:44:39)

Hvala Vam.

Komentar Janko Vučinić, izvolite.

JANKO VUČINIĆ (26.07.18 18:44:47)

Gospođo Šćepanović,

Velika je razlika između mene i Vas i u pogledu ovog zakona i uopšte, najviše zbog toga što ja kad govorim i kad ustanem da govorim sa ovoga mjesta ja iznosim činjenice i istinu, a Vi izgovarate prazne riječi. Ko je prevario majke? Pa Vi ste prevarili majke. Da nije bilo Vašeg amandmana, potpisali ste Vi taj amandman i čini mi se gospođa Laličić, onda ne bi danas bilo ni raspave o ovome zakonu. Znači, Vi ste glavni krivac što 600 žena koje su bile zaposlene na određeno vrijeme nijesu primale nadoknadu i sada poslije godinu dana njihovih muka i preživljavanja i sastavljanja kraja sa krajem, ono što se kaže, oni će dobiti te nadoknade. Vi ste danas bili dužni da se izvinite tim ženama, a umjesto toga Vi ste ovdje pričali neku ispraznu priču koja nema utemeljenje i koja nije zasnovana na činjenicama.

Ko je politički profitirao? Pa vi ste politički profitirali jer ste iskoristili zakon koji je predložila opozicija. Taj zakon, izvorni predlog toga zakona je bio odličan i on je bio sa ciljem da pospiješi natalitet. Da bi ga, sada da ne ponavljamo priču, amandmanom poslanici Bošnjačke stranke uredili tako da on postane opterećenje za finansijski sistem države. Bez obzira na sve to Crna Gora je trebala da kao država pokaže moć da može da izdrži taj zakon. Umjesto toga šta ste vi uradili? Protivustavno ste ukinuli taj zakon, jer pogažen je konkretno član 147, da se zakoni ne mogu retroaktivno primjenjivati, vi ste to uradili. Znači, primijenili ste retroaktivno zakon i pisali ste

dva puta rješenja za istu stvar. To je jasno i laicima, a ne pravnicima. Naučili ste pravu i Ustavu one majke koje se okupljaju jednom ili više puta u mjesec dana.

Poštovane majke obraćam se vama, vi ste uspjele, uspjele ste u vašoj namjeri da vratite dio nadoknada nazad protestima, vi to radite odlično predvođeni koordinacionim odborom i gospođom Željkom Savković. Nastavite i dalje ono što vi ne uradite mi ćemo završiti kada se promijeni odnarođena vlast.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:48:06)

Hvala.

Pravo na odgovor na komentar ima poslanica Šćepanović.
Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (26.07.18 18:48:06)

Hvala predsjedniče.

Pa koliko Vi govorite tačno, ispravno i činjenično, rekli ste prije rečenicom da su meni i koleginici Laličić puni džepovi. Sa čovjekom koji izgovara takve neistine i uopšte govori na takav način kao što Vi govorite uopšte ne želim ni da polemishem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:48:35)

Hvala Vam.

Sada smo završili diskusiju po ovoj tački dnevnog reda.
Pitam da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ. Želi.
Izvolite, ministre Purišić.

KEMAL PURIŠIĆ (26.07.18 18:48:47)

Hvala, uvaženi predsjedniče.

Poštovani poslanici, poštovani građani,

Na kraju ove rasprave želim da se zahvalim svim poslanicima koji su uzeli učešće u raspravi povodom Prijedloga ovog zakona. Posebno da se zahvalim poslanicima koji su se držali da tako kažem zadate teme i koji nijesu bitno odstupali i vjerujem da je važno da se rasvijetli kontekst i ono što se prethodno dešavalo, a u vezi je sa ovim zakonom. Ipak očekivali smo da ćemo se više koncentrisati na samu materiju ovog zakona, to je do duše učinilo dosta poslanika, ali bilo bi svrsishodnije, korisnije da su se svu držali te teme.

Nekoliko pitanja kroz diskusiju se iskristalisalo i probaću da sada na kraju rasprave nisam želio da to činim u toku rasprave, jer je bilo mnogo zainteresovanih poslanika, nekoliko pitanja zaslužuju da se prokomentarišu. Jedno je oko teze da se sada na ovaj način vrši dodatna kategorizacija što će reći i možda diskriminacija korisnica naknada, jer se daje uslovno rečeno na parče jednoj po jednoj kategoriji ovo pravo.

Podsjećam da je Vlada u decembru mjesecu, predložila samo izmjenu zakona u smislu da se smanje naknade za 21% u prosjeku. Da je Vlada imala namjeru da ukida ovaj zakon ona bi to uradila u trenutku kada se donosio sanacioni plan, jer bi u prvi plan izašle te potrebe da se fiskalno, odnosno finansijski konsoliduje budžet, nije imala tu namjeru.

Dakle, Ustavni sud, da li je neko pomogao tome ili ne, ja u to ne ulazim, ali Ustavni sud je ove dvije norme proglasio neustavnim i stavio ih van pravnog prometa, i što nije često bio slučaj, Ustavni sud je dao zaduženje Vladi da u roku od tri mjeseca uredi ovo pitanje, vodeći računa da korisnice naknada ne ošteti, odnosno da ispuni njihova legitimna očekivanja u smislu da one ne dođu u faktički pravnu situaciju lošiju nego što im je bila prije uvođenja naknada.

Na taj način složit ćete se, oni su izvršili izvjesnu kategorizaciju, odnosno dali su različitim kategorijama i različita prava i logično je bilo da se najviše računa povede o onima koje su bile najugroženije. Vjerovali su državi, zaposlene majke, žene, da će koristiti ovu naknadu i raskinule su svojom voljom radni odnos. Prirodno je da su njihova legitimna očekivanja najveća i to je kategorija i ona je bila u fokusu Vlade, da se njima obezbijedi za određeni period nastavak korišćenja naknade.

Druga kategorija su žene koje su došle, zamijenile penziju naknadom i računalo se sa tim da su željele da uzmu više jedno stečeno pravo, a penzija jeste stečeno pravo, naknada to nije, zamijenili su pravom koje nije stečeno pravo, nego su prosto htjele više. Vlada je odlučila da se te žene vrate, odnosno korisnice vrate na ranije pravo, jer je to bila takođe sugestija Ustavnog suda i da nastave da koriste svoju penziju.

Korisnice koje su došle sa evidencije nezaposlenih lica su vraćene kod Zavoda za zapošljavanje i upućene da tamo ostvare svoja legitimna očekivanja, pa je kao što se sjećate određenom broju tih korisnica omogućeno da koriste onu naknadu po osnovu osiguranja od nezaposlenosti u periodu koji je preostao, u trenutku kada su tu naknadu zamijenili naknadom po osnovu rođenja troje ili više djece. Na taj način je sud vrlo decidno, vrlo jasno, na kraju postojale su opsežne konsultacije, ne sa njima, nego sa stručnom javnošću, dao do znanja šta očekuje i na koji način treba da se u Vladi, odnosno Parlamentu uredi ovi odnosi i oni su uređeni kako su uređeni. Danas ćemo omogućiti još ovoj grupi od 600 korisnica da nastave da koriste to pravo, jer je negdje procijenjeno naknadno u posebnom postupku od Ustavnog suda da su njima zakinjuta legitimna očekivanja, imajući u vidu ono što sam pomenuo, a tiče se prava iz radnog odnosa, koja su propisana Zakonom o radu.

Toliko o tome da se vrši kategorizacija i nova diskriminacija. Nije to bila intencija Vlade, nije to proizvedeno ovim zakonima, ovim izmjenama zakona, barem je takav naš utisak.

Bilo je pitanja šta je sa onih 6.500 do 7.000 korisnica koje su trebale da nastave da ostvaruju svoje pravo na Zavodu za zapošljavanje. Znaete i samo da je ovaj zakon i još nekoliko zakona podsticao nezaposlene da se prijavljuju na Zavod, to je pored ostalog i Zakon o zdravstvenom osiguranju, ne da žele da se zaposle i da traže posao, nego prosto da ostvare neko od socijalnih prava. Mi procjenjujemo da je nakon što su ti razlozi nestali, nakon što je zakonodavstvo očišćeno od tih primjesa, oni prosto nijesu više zainteresovani da se tamo vrate, jer nisu nikad ni željeli da dobiju posao. Znam primjere da je ovu naknadu koristila osoba sa 99 godina. Znam u jednoj porodici da je to koristila i baka i majka i ćerka. Već je bilo priče da je za 80% u tom periodu povećan broj prijavi na Zavod za zapošljavanje i to žena u periodu koji je teško zapošljiv, da tako kažem period i male su šanse da se stekne posao. Da li je ovo bilo stečeno pravo ili ne Ustavni sud se o tome odredio. U samoj odluci Ustavnog suda, ko želi može da je pročita, dao primjer uporedne prakse u nizu zemalja kroz slučaj x osobe u vođenju protiv države te i te, y osobe u vođenju protiv države te i te i na jasan način ukazao da ta uporedna praksa, što i jeste izvor prava, može da posluži u ovoj situaciji.

Bilo je pitanje uvažene poslanice Vukićević Anke da li je tumačenje centara oko prava na naknadu, odnosno da li se može ostvariti pravo ako vrijeme isteka ugovora na određeno je adaptirano na 31. odnosno na trenutak kada je ovo pravo uspostavljeno kao tako.

Tražilo se u proceduri da se raskine radni odnos svojom voljom, tako piše u onom zakonu, koje su svojom voljom raskinule radni odnos, a onda se tražilo da se te korisnice prijave na Zavod za zapošljavanje da bi mogle da ostvare ovu naknadu. Ako je taj datum identičan datum, onda je to baš problem i ne znam kako da se riješi, naslućujem o čemu ste razmišljali. Složit ćete se da one nijesu imale legitimno očekivanje da će raditi barem jedan dan u narednoj godini nakon isteka i da one nijesu u tom smislu žrtvovali nešto. Oko toga je uvažena poslanica već nešto govorila.

Bilo je zamjerki da u Ministarstvu, generalno u vladajućoj koaliciji, nema empatije za majke korisnice naknada, a zaista nije tako. Mi se nosimo sa mnogo problema, pokazali smo mnogo strpljenja, mnogo volje i znamo dozvolite da budem ličan, negdje ja osjećam tu vrstu problema i trudim se da motivišem sve moje kolege da pokažu dobru volju, da koliko god je moguće u njihovu korist tumače propise, ali ću pomenuti sljedeće. Mi smo pregovarali pa jedno sedam, osam sati sa delegacijom korisnica naknada, potpredsjednik Simović, ministar finansija Radunović i ja tražili moguća rješenja molili ih da se uključimo i zajedno tražimo ta rješenja. To je takođe na tragu pokazivanja te empatije i volje da se pomogne nije bilo sluha i ja žalim za tom propuštenom

prilikom.

Oko toga smo dali tumačenje, dozvolićete mi

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 18:58:44)

Imate, ali vodite računa da sam dao deset minuta završnog izlaganja. Pokušajte da privodite kraju.

KEMAL PURIŠIĆ (26.07.18 18:58:54)

Ono što svi negdje treba da imamo u vidu kao i poslanici. Mi i vi, mi iz Vlade i vi iz Parlamenta stvaramo pravni poredak. Mi ne treba da se bavimo samo ovim zakonom nego i nizom zakona koji regulišu određene sektorske politike koje su u nadležnosti zajedničkoj, koje regulišu i tržište rada, ali i penzioni sistem i socijalnu zaštitu itd. itd.

Meni su kada sam dolazio na ovu dužnost pokazali praktično bez obzira za koga sam ja navijao kao političar, inače nijesam bio poslanik kada se donosio ovaj zakon bio sam do 2012. meni su pokazali da u 16 ili 17 sektorskih politika ovakav zakon proizvodi probleme, a mi ćemo morati da donosimo te zakone. Mi ili neka druga većina koja će to praviti, koja će imati legitimitet i zaista bi morali o cjelini ovoga problema da vodimo računa /prekid/ uradili da neke od korisnica koje su izgubile ovo pravo dobiju neka druga naslijeđena prava.

Njih 2.000 je napustilo materijalno obezbjeđenje, uzelo naknadu. Stvorili smo prostor da se vrate na materijalno obezbjeđenje. Odvojili smo pet miliona za mjere aktivne politike zapošljavanja i preko IRF-a ili Zavoda za zapošljavanje kreirali programe da osnažimo te korisnice da lakše nađu posao. Stvaraju se prilike kroz ukupni razvoj da se i lakše dođe do posla. Vjerujem da će neke od njih, barem one koje su željele ili žele da se zaposle, iskoristiti tu priliku.

Evo ako sam uspio nešto da pojasnim. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:00:40)

Hvala Vam ministre.

Time smo završili raspravu po ovoj tački dnevnog reda. Naknadno ćemo se izjasniti. Ja se zahvaljujem ministru Purišiću i njegovom saradniku Kuševiji. Poštovani poslanici prelazimo na objedinjenu raspravu o sljedećim tačkama dnevnog reda.

Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore i Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Prokletije.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Dragana Čenić, generalna direktorica Direktorata za planiranje prostora.

Vlada je predložila Skupštini da prilikom razmatranja predloga i odluke pozove predstavnike obrađivača plana da sjednici prisustvuje i Svetlana Jovanović, diplomirani prostorni planer i rukovodilac tima za izradu Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore i Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Prokletije i ja ih pozdravljam.

Izjave odbora su Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Petar Ivanović, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade da li želi dati dopunsko obrazloženje. Želi.

Ministar Radulović ima riječ. Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (26.07.18 19:01:58)

Poštovani predsjedniče, uvaženi poslanici, cijenjeni građani,

Cijeneci vaše vrijeme, ali i važnost ove teme ja ću probati da budem racionalan i naravno tu

smo da odgovorimo na sva eventualna pitanja koja možete imati. Dozvolite da probam da vas u kratkim crtama uvedem u ova dva planska dokumenta.

Prostorni plan posebne namjene za obalno područje obuhvata teritoriju šest primorskih opština, kao i teritorijalno more i unutrašnje morske vode izuzev prostora koji su obuhvaćeni granicama Nacionalnog parka Skadarsko jezero u opštini Bar i granicom Nacionalnog parka Lovćen u opštini Budvi. Prostor ovih šest primorskih opština ima površinu od nešto preko 1.500 km², a površina teritorijalnog mora i unutrašnjih voda iznosi oko 2.500 km².

Odluku o izradi ovog plana Vlada je donijela aprila mjeseca 2011. godine i on je u prethodnom periodu bio u fokusu najznačajnijih obaveza Ministarstva održivog razvoja i turizma budući da se radi o planu koji daje regionalni planski okvir kojim će se integralno sagledati potencijali i kapaciteti obalnog područja i kreirati instrumenti za održivi razvoj ovog područja.

Od 31.12. 2015. godine stari prostorni planovi opština više se ne primjenjuju. Tako da su trenutno četiri primorske opštine: Herceg Novi, Kotor, Budva i Bar bez najvažnijeg strateškog prostorno-planskog dokumenta. Ova činjenica dodatno je išla u prilog težnji da se obalno područje integralno sagleda kroz planski dokument regionalnog karaktera i regionalnog značaja i da se kroz ovaj dokument ponude smjernice za direktnu implementaciju prvenstveno važnih infrastrukturnih projekata, a onda i turističkih investicionih projekata za koje postoji iskazana interesovanja.

Krajnji rezultat koji sada imamo pred nama je strateški dokument koji definiše sistem organizacije i uređenja prostora obalnog područja i nudi skup pravila i smjernica koja će morati da se poštuju pri daljoj planskoj razradi. Pri definisanju planskog koncepta uzeta su u obzir značajna ograničenja za razvoj obalnog područja kao što su seizmika, erozija i poplave utvrđeno na osnovu rezultata modeliranja seizmičke ranjivosti i seizmičke mikrojonizacije, ranjivosti erozionih područja, površine plavljenja, zona sanitarne zaštite podzemnih voda, mineralnih voda, nalazišta peloida koji su pripremljeni u okviru - Programa integranog upravljanja obalnim područjem Crne Gore ili skraćeno CAMP.

Za potrebe ovog plana izrađena je Studija zaštite kulturnog nasljeđa. Kako bi dobio saglasnost Ministarstva kulture, Prostorni plan posebne namjene za obalno područje u potpunosti je usklađen sa ovom studijom. Pri planiranju obalnog područja nastojalo se da se ograniči linearni, odnosno duž obalni urbani razvoj, da se očuvaju vrijedni ruralni prostori u kojima je ograničen ili zabranjen urbani razvoj, da se obezbijedi usklađivanje nove saobraćajne i tehničke infrastrukture duž obale sa potrebama očuvanja vrijednosti predjela, da se obezbijedi slobodan pristup moru i obali pri izradi detaljnih rješenja.

Da bi se postigli navedeni principi primijenjeni su sljedeći instrumenti: smanjenje prethodno planiranog građevinskog područja i svođenje u razumne, odnosno održive okvire, povećanje iskorišćenosti planiranih građevinskih područja, unapređenje kvaliteta izgrađene sredine u skladu sa preporukama Programa upravljanja obalnim područjem Crne Gore, definisanje jasnih smjernica za razvoj turizma u užem obalnom području i njegovom zaleđu, regulacija i kontrola gradnje u užem obalnom području uz primjenu mjera za obalni odmak i na kraju ruralnog razvoja uz očuvanje otvorenih ruralnih prostora.

U završnoj fazi izrade Predloga plana usvojen je novi koncept definisanja mogućnosti za izgradnju u obalnom području i to na način da umjesto omogućavanja izgradnje samo za pojedine potencijalne investitore sada omogućena izgradnja, odnosno određen pojas od 1.000 m obale koji je namijenjen isključivo za razvoj turizma u kojem će nakon usvajanja plana biti moguće razrađivati plansku dokumentaciju, detaljnu plansku dokumentaciju pod jednakim uslovima za sve vlasnike zemljišta bez obzira na do sada iskazane pretenzije. Sve u skladu sa jasnim smjericama iz plana i režima zaštite koji definišu maksimalne kapacitete buduće izgradnje na nivou opštine.

Za već poznate investicije, da ih sada ne nabrajam, na osnovu kojih ovaj plan je omogućio da se direktno izdaju urbanističko-tehnički uslovi. Osim toga direktne smjernice za implementaciju biće omogućene i za svu saobraćajnu i tehničku infrastrukturu koja je predmet ovoga plana osim dionica brze saobraćajnice za koju su ponuđena alternativna rješenja i ostalu infrastrukturu koja se nalazi u okviru granica prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora sa njegovom zaštićenom okolinom za koju je neophodno uraditi detaljne analiza i studije. Za rekonstrukciju, odnosno obnovu objekata u postojećim gabaritima za izgradnju pojedinačnih objekata u ruralnim područjima, za potrebe poljoprivrede stanovanja za sopstvene potrebe ili ruralnog turizma, za objekte od posebnog značaja, za odbranu, zaštitu i spašavanje, za kupališta, za objekte

pomorskog saobraćaja, za šetnice pored mora, za lokacije marikulture, za rekonstrukciju postojećih stanica za snabdijevanje gorivom, za solarne elektrane i vjetroelektrane na planom predloženim lokacijama i područjima i za površine za eksploataciju mineralnih sirovina.

Privredni razvoj primorskog regiona je definisan kroz razvoj svih segmenata privrede i društvenih djelatnosti polazeći od sagledavanja sadašnjeg stanja obalnog područja i sektorskih strategija Crne Gore i prihvatanja evropskih standarda i vrijednosti glavni interes Crne Gore u razvoju obalnog područja je privlačenje investicija i rekonstruisanje turističkog sektora u cilju rasta njegove konkurentnosti i garantovanja dugoročno održivog razvoja društva i države. U tom smislu obalnom području predstoji značajan rad na dostizanju standarda mediteranskog okruženja. U konceptu privrednih djelatnosti turizam je najatraktivnija privredna grana za budući razvoj, zatim poljoprivreda kao logistika turizma onda pomorska privreda i ribarstvo. Kao poluga razvoja prepoznaju se infrastrukture, posebno saobraćajne i komunalne kao ekonomskog osnova za razvoj ovog područja koji će ubrzati privredne aktivnosti i promet i poboljšati dostupnost svih lokacija.

Donošenje integralnog plana za obalno područje je važno zbog definisanja ključnih saobraćajnih koridora i prateće infrastrukture kao preduslova kvalitetnog razvoja, poboljšanja prostorne organizacije saobraćajnog sistema, izgradnjom Jadransko-jonske magistrale za brzi motorni saobraćaj. Ujedno i zaobilaznica oko gradova, revitalizacijom i modernizacijom postojećih magistralnih i regionalnih puteva, poboljšanjem međuregionalne i međunarodne saradnje i unapređenjem i razvojem pomorskog, željezničkog, vazdušnog i teretnog saobraćaja obezbijediće se efikasnost i ekonomičnost u transportu ljudi i dobara.

Razvoj elektroenergetske infrastrukture obezbijediće adekvatno snabdijevanje primorskog regiona u skladu sa energetsom politikom ima za cilj rješenje problema u snabdijevanju potrošača kako već postojećih tako i budućih korisnika koji su planirani kroz realizaciju razvojnih projekata. Predviđa se i hidrotehnička opremljenost kroz kvalitetno vodosnabdijevanje i uspostavljanje kontrolisanog odvođenja otpadnih voda sa ciljem dugoročnog snabdijevanja Crnogorskog primorja i obezbjeđivanje potrebnih kapaciteta za stanovništvo i planirani turistički razvoj.

Strateški koncept razvoja elektronske komunikacione infrastrukture treba da omogući pristup savremenim elektronskim komunikacionim uslugama kako stanovništvu područja tako i svim turistima i ostalim povremenim posjetiocima u skladu sa savremenim zahtjevima.

Uvođenjem jedinstvenih principa za svih šest primorskih opština i usklađivanjem razvojnih lokalnih interesa sa strategijom i politikom razvoja države, integralnim pristupom u planiranju stvoriće se mogućnost da obalno područje Crne Gore postane prestižna mediteranska regija prepoznata po visokokvalitetnom turizmu. Za razvoj obalnog područja uz integraciju sa srednjim i sjevernim dijelom dopriniće ukupnom ekonomskom razvoju u korist države i dobrobiti lokalnog stanovništva, što osim regionalnog upućuje i na nacionalni značaj ovog dokumenta.

Što se tiče Nacionalnog parka Prokletija on obuhvata djelove teritorije opština Plav i Gusinje, a njegove granice utvrđene su Zakonom o nacionalnim parkovima. On obuhvata površinu od oko 16.000 hektara. Područje Nacionalnog parka Prokletije je jedinstven prostor koji je zakonom proglašen za Nacionalni park 2009. godine i za ovaj prostor se po prvi put radi prostorni plan.

Usvajanjem ovog plana Crna Gora će imati planski pokrenutu teritoriju svih pet nacionalnih parkova. Sam status prostora nacionalnog parka upućuje na to da se radi o području od posebnog značaja i području naglašenog interesovanja od strane lokalnih zajednica. U tom smislu plan kroz definisanje planskih rješenja obezbjeđuje valorizaciju prostora kroz razvoj odabranih razvojnih sadržaja, infrastrukture, turističke afirmacije uz poštovanje svih aspekata zaštite prostora.

Planom se obezbjeđuje stvaranje uslova za razvoj, zaštitu uvođenje i korišćenja područja Prokletija na principima održivog razvoja, a naročito za zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja kao i drugih značajnih prirodnih resursa i posebno vrijednih kulturno istorijskih dobara. Koncept organizacije, uređenja i izgradnje i korišćenja prostora je dat prema scenariju - štitimo i razvijamo, prema kome se predviđa intezivan razvoj područja Nacionalnog parka u planskom periodu uz poštovanje svih režima zaštite prostora.

Ključne pretpostavke koncept organizacije i razvoja Nacionalnog parka Prokletije su sljedeće: zaštita prirodnih vrijednosti i kulturnog predjela i graditeljske baštine Nacionalnog parka,

unapređenje i specijalizacija turističke ponude za cjelogodišnje korišćenje potencijala Nacionalnog parka, dakle boravak kulturne i sportske aktivnosti, izleti i slično. Razvoj turističke ponude u Nacionalnom parku, poboljšanje strukture šumskog fonda kroz biološku rekonstrukciju autohtonih vrsta i vraćanje autentičnog ambijenta, unapređenje poljoprivrede kroz razvoj stočarstva i proizvodnja tipičnih prerađevina od mlijeka i mesa, te podrška aktiviranju katuna u Nacionalnom parku i okruženju, poboljšanje funkcionalnih veza sa okruženjem imajući u vidu vezu Podgorica-Vrmaša- Gusinje preko Albanije i izgradnja regionalnog puta Andrijevića-Peć. Na kraju poboljšanje infrastrukture, odnosno infrastrukturne opremljenosti samog Nacionalnog parka. U skladu sa ključnim pretpostavkama planom za Nacionalni park Prokletije daju se koncepti razvoja turizma, saobraćaja, elektroenergetske, hidrotehničke, telekomunikacione infrastrukture i koncept zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti i prostora. Ovim planom izvršeno je zoniranje parka i utvrđene su granice prve zone zaštite u koje su sprovedene mjere koje odgovaraju režimu stroge zaštite. Drugu zonu zaštite u koje su sprovedene mjere koje odgovaraju režimu aktivne zaštite i treću zonu zaštite u koje su sprovedene mjere koje odgovaraju režimu održivog korišćenja. Određena su i dva posebna rezervata prirode i to Valošnica i Hridsko jezero. Plan daje podršku ruralnom razvoju u zonama naselje i obodom planina u zoni parka i u neposrednom okruženju.

Planom se naglašava da očuvana prirodno i kulturno historijska baština Nacionalnog parka Prokletije predstavlja ključ razvoja turističkog proizvoda Nacionalnog parka Prokletije. U budućem razvoju neophodno je da kroz odgovornu upotrebu resursa i kvalitetnu interpretaciju prostora učinimo ovu destinaciju privlačnom za domaće turiste i turiste iz regiona. Turistička ponuda je usmjerena na odabrane lokacije, za smještaj i prateće sadržaje. Razvoj turizma je planiran u već formiranim naseljskim strukturama, kao i u uvoznim punktovima uz sami park. Kapacitet turističkog smještaja u okviru Nacionalnog parka Prokletije iznosi 1669 ležaja što podrazumijeva ukupne kapacitete svih centara, eko sela, objekata seoskog turizma, planinarskih domova, kampova, malih planinskih hotela, ekolodža i ostalih vrsta smještaja. Plan predviđa i revitalizaciju katuna, predviđena je i prekogranična saradnja. Konkretno, razvojno investicioni programi kojima se bavi ovaj plan jesu izgradnja centara za posjetioce, osnivanje muzeja i tematskih parkova, poligoni i staze za brdski biciklizam, izgradnja planinarskih domova, revitalizacija katuna, manji planinski hoteli, u trećoj zoni zaštite skijalište Bogićevića, izgradnja ekolodž smještaja i slično.

Ostvarivanjem planskog koncepta prostor Nacionalnog parka može postati atraktivna turistička destinacija u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore koja će privući posjetioce iz države i kontaktnih područja regiona. Zahvaljujem na pažnji i izvinjavam ako sam odužio, probao sam da sumiram obje tačke.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:15:02)

Hvala Vam, ministre.

Imali smo razumijevanja, objedinjena je rasprava.

Sada pitam da li izvjestioc Odbora želi riječ. Želi.

Poslanik Ivanović, izvolite riječ.

PETAR IVANOVIĆ (26.07.18 19:15:13)

Hvala vam, poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, poštovani ministre sa saradnicama, drage kolege,

U najkraćem vodeći računa o vremenu Odbor za poljoprivredu, turizam i ekologiju i prostorno planiranje na svojoj 29. sjednici razmotrio je Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore koji je Skupštini Crne Gore uputila Vlada. Osnovni razlog za donošenje ovog dokumenta jeste stvaranje planskog i formalnog osnova za obezbjeđenje održivog razvoja obalnog područja. Prostorni plan posebne namjene za obalno područje Crne Gore izrađen je na način i po postupku predviđen Zakonom o uređenju prostora i izgradnju objekata. Sprovedene su dvije javne rasprave. Javna rasprava u periodu od 26. januara do 26. februara 2016. godine i još jedna javna rasprava od 19. maja do 04. juna 2018. godine.

Komentari, primjedbe i sugestije date od građana primorskih opština, mjesnih zajednica i nevladinih organizacija evidentirane su, obrađene i na odgovarajući način ugrađene u predlog.

Granice područja koje Plan zahvata su prostor opština Herce Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar i Ulcinj, kao i teritorijalno more i unutrašnje morske vode i izuzev prostora koji je obuhvaćen granicom Nacionalnom parka Skadarsko jezero u opštini Bar i Nacionalnog parka Lovćen u opštini Budva. Prostorni plan posebne namjene obalnog područja Crne Gore donosi se na period do 2030. godine. Plan se sastoji iz tekstualnog dijela, knjiga 1 i 2 i grafičkog dijela. Plan čini detaljne razrade četiri lokacije Monte Rosa, Mrko i Bijela u opštini Herceg Novi i prva faza privredne zone Bar i Maljevik u opštini Bar.

Članom 9 predviđeno je da stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o donošenju Prostornog plana posebne namjene za Morsko dobro. Uz Predlog odluke nije dostavljena tabela usklađenosti i izjave usklađenosti sa odgovarajućim propisima Evropske unije i sa nacionalnim programom za integraciju i drugim strateškim dokumentima. Civilni sektor nije pokazao interes povodom razmatranja Predlog odluke u donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore.

Želim da konstatujem da je Odbor posvećeno radio na dostavljenom predlogu. Pripremili smo 29 amandmana. Amandmane smo razmotrili sa predlagačem. Nakon obimne diskusije predlagač je prihvatio da predloženi amandmani postanu sastavni dio zakona.

Danas smo održali još jednu sjednicu na kojoj smo razmotrili četiri nova amandmana. Predlagač je takođe prihvatio i ta četiri amandmana i ona su postala sastavni dio zakona. Imajući u vidu ograničeno vrijeme, dopustite mi da se na kraju zahvalim gospođi Dragani Čenić, gospođi Svetlani Jovanović, naravno uvaženom ministru, na njihovom doprinosu i jednom kvalitetnom radu Odbora i takođe želim da se zahvalim potpredsjedniku Skupštine gospodinu Branimiru Gvozdenoviću koji je pokazao inicijativu kod ove teme i uputio nekoliko zaključaka o kojima je Odbor razmatrao danas. Ja mislim da je to pravi put na kakav način treba da radi ovaj parlament i zaista mi je žao da predstavnici opozicije nijesu iskoristili mogućnost i učestvovali u radu Odbora, a i ovu priliku koristim da ih pozovem da što prije počnu da rade ono što je njihova dužnost kao poslanika i da aktivnije učestvuju u radu Odbora. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:18:24)

Hvala Vama, poslaniče Ivanoviću.

Sada prelazimo na diskusiju. Dogovoreno je da se sada obrate, u ime klubova, poslanici koji će imati pravo na deset minuta, a onda prelazimo na diskusije od po pet minuta.

Prvi ima riječ Branimir Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 19:18:41)

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre Raduloviću sa kolegama, poštovani građani Crne Gore,

Zadovoljstvo mi je što u ime Kluba poslanika Demokratske partije socijalista imam mogućnost da govorim o veoma važnom planskom dokumentu, kakav je Prostorni plan posebne namjene za obalno područje.

Posebna mi je čast što sam bio u prilici u prethodnom periodu da koordiniram proces izrade ovog planskog dokumenta, zajedno sa svojim timom.

Siguran sam da će se uz određene zaključke koje ćemo predložiti usvajanjem ovog plana stvoriti dodatni preduslovi za razvoj našeg primorskog regiona.

Obezbijediti uslove za prostorni razvoj, pod tim podrazumjevajući izmjenu prostora ljudskom djelatnošću u cilju njegove zaštite, unapređenja, korišćenja i upravljanja - suština je prostornog planiranja.

Prostorni Plan posebne namjene za obalno područje jedan je od najbitnijih segmenata u mozaiku prostornog razvoja Crne Gore. Država je davno spoznala da se bez dugoročne politike

prostornog razvoja ne mogu ostvarivati strateški razvojni ciljevi koji su usmjereni na razvoj turizma, poljoprivrede, energetike.

Danas, deset godina od usvajanja Prostornog Plana Crne Gore možemo se sa puno argumenata osvrnuti na pređeni put i sagledati u kojoj mjeri su realizovane preporuke i smjernice krovnog planskog dokumenta naše države, ali u kojim segmentima je potrebno isti preispitati, korigovati, dopuniti.

Ova saznanja i iskustvo prethodnog perioda biće dragocjena baza za izradu nove generacije planskih dokumenata koja nam predstoji.

Prostorni Plan Crne Gore afirmisao je regionalni princip kada je planiranje u pitanju i postavio temelje izradi Prostornih Planova posebne namjene za Bjelasicu i Komove, Durmitorsko područje, Autoput, Lovćen, pup-ovi opština, Obalno područje i mnogih drugih.

Po usvajanju Prostornog Plana Crne Gore dinamično se počela mijenjati percepcija ali i stvarnost i od svakodnevnog ponavljanja problema sa nedostatkom planskih pretpostavki danas i na sjeveru kao i u mnogobrojnim crnogorskim opštinama imamo već podrazumijevajući planski okvir i trasiran put za investicije koje se već realizuju a tiču se autoputa, skijališta, novih turističkih kapaciteta, velikih infrastrukturnih objekata iz oblasti saobraćaja i energetike i slično.

Svim ovim projektima, bez kojih je nezamisliva današnja Crna Gora, prethodila je adekvatna planska provjera, napor i angažman države i struke.

Takav napor prethodio je i izradi Prostornog Plana posebne namjene za obalno područje.

Dozvolite mi da podsjetim, da regionalni prostorni okvir u upravljanju resursima nije novost ili nešto što zahtijeva posebnu argumentaciju.

Prošlo je već pedeset godina od kada je otpočelo regionalno planiranje jadranske obale i kada je obuhvat plana o kome danas govorimo bio dio često pominjanog i sa razlogom afirmisanog Regionalnog Plana za južni Jadran. Argumenti koji su prije pola stoljeća pokretali tadašnje generacije političara i planera i danas su aktuelni i nalaze se pred nama.

Kako sačuvati obalu od stihije, kako sačuvati prostorni kapital, kako unaprijediti vrijednost naše obale i na njoj bazirati održiv i uravnotežen razvoj, kako unaprijediti život ljudi na obali, kako unaprijediti infrastrukturu?

Postojao je tada, a i danas je itekako prisutan zahtjev i potreba da se sveobuhvatno, integralno i koordinirano sagledaju prostorni resursi obale, definiše održivi kapacitet, dinamika i faznost realizacije planiranog. U prethodnih desetak godina pokazalo se da imperativ integralnog sagledavanja prostornih resursa obale nije mogao biti ostvaren kroz Prostorni plan područja posebne namjene za Morsko dobro, jer je taj Planski dokument, iako kvalitetan u mnogim segmentima, tretirao samo uski obalni pojas bez uvida i cjelovitog osvrta na tendencije prostornog razvoja zaleđa.

Osim prethodno rečenog, činjenica neefikasnosti i neodgovornosti opština u usvajanju Prostorno urbanističkih planova dodatno je doprinijela da se rješenje potraži u regionalnog sagledavanju čitave obale, uključujući površinu svih šest opština.

Da podsjetim, do danas, od šest primorskih Opština Prostorno urbanistički plan usvojile su svega dvije: Tivat i Ulcinj odnedavno, što je i jedan od odgovora na pitanje o razlozima naglašene zainteresovanosti investicione zajednice za potencijale prije svega Opštine Tivat.

Rukovodeći ljudi u ovim zajednicama, uz podršku resornog Ministarstva, prepoznali su svoju šansu u ažuriranju planske dokumentacije na način da predstavlja osnovu za održiv i dinamičan prostorni razvoj, i kao što znamo, nijesu pogriješili, što se najbolje vidi na primjeru Tivta.

U godinama koje su prethodile izradi Programskog zadatka za ovaj planski dokument Vlada je posvećeno i vrlo angažovano započela puno aktivnosti na upotpunjavanju zakonske i podzakonske infrastrukture koja treba biti logistika zrelijem i promišljenijem planiranju prostornog razvoja u budućnosti.

Kao bitan korak u tom pravcu usvojen je Pravilnik o sadržaju i formi planskih dokumenata, kriterijumima namjene površina i grafičkim simbolima. Osim ovog Pravilnika započeta je izrada i Priručnika o stambenim i turističkim zonama, javnim površinama.

Ministarstvo je tih godina sačinilo respektabilnu studijsku osnovu koja tretira dugo godina aktuelnu problematiku prostornog razvoja na Crnogorskom primorju i odnosa turizma i stanovanja kao nosilaca trenutnih investicija. Ministarstvo je jasno preduzelo mjere koje su dovele do toga da takoreći svakih deset dana imamo po bar jedan novi hotelski objekat.

Ove Studije proizvod su dugogodišnje saradnje sa međunarodnim kompanijama i organizacijama u toj oblasti poput Horwat-a, PKF-a, GIZ-a, UNDP-a i mnogih drugih, ali su i dio realizacije programa CAMP, bez kojeg bi i ovaj Plan bio nezamisliv.

Zajedničko svim pomenutim Studijama je zaključak da Crna Gora mora modifikovati svoje razvojne perspektive kada je prostor u pitanju više u pravcu razvoja, a manje rasta i na taj način obezbijediti srednjoročnu i dugoročnu dobit i održivost za svoju zajednicu. Ovaj zaključak bio je osnovni moto Programskog zadatka za izradu Prostornog Plana posebne namjene za obalno područje i mjera ispunjenosti ovih smjernica mjera je i kvaliteta Planskog dokumenta o kojem danas raspravljamo.

Dakle, da li Predlog Prostornog Plana posebne namjene za obalno područje garantuje više razvoja a manje rasta, da li Plan pred nama trasira put ka održivoj budućnosti Crnogorske obale?

Na ova pitanja najbolje ćemo odgovoriti uvidom u to na koji način i u kojem obimu su definisana postojeća i nova građevinska područja. Indikatori izgrađenosti šest primorskih opština na početku izrade ovog Plana ukazuju na specifičnosti obalnog prostora u odnosu na ostale dijelove Crne Gore. Posebnost se ogleda u prisutnijem problemu predimenzionisanih površina građevinskog područja koji u većoj ili manjoj mjeri dijeli svih šest opština obalnog pojasa.

Definisanje građevinskog područja na tako ekstenzivan način u lokalnim planskim dokumentima može se tumačiti i kao rezultat površnog shvatanja donosioca odluka da će slobodno definisana građevinska područja pogodovati investicionom ambijentu i stvoriti više razvojnih šansi. Međutim, ovo očekivanje nije doživjelo potvrdu u praksi.

Zbog toga su se obrađivači ovog Planskog dokumenta, eksperti CAMP-a, i donosioci odluka u Ministarstvu i Vladi suočili sa potrebom intervencije na dvije ključne pozicije kada su u pitanju građevinska područja: prva intervencija odnosi se na redukciju postojećih građevinskih područja i njihovu što veću kompaktnost a druga na potrebu definisanja jasnih i mjerljivih kriterijuma za korekciju građevinskih područja a koji su direktno vezani za njihov stepen iskorišćenosti.

Dakle, nema novih građevinskih područja dok se postojeća ne iskoriste u velikom procentu ili dok se postojeća ne smanje – kriterijum iskorišćenosti građevinskog područja koji se fokusira na racionalnost, kompaktnost i na kraju redukciju infrastrukturnih troškova potrebnih za opremanje lokacija i razvoj.

Ovaj princip obrađivači Plana obavezni su primjeniti i na crnogorskoj obali, međutim prateći hronologiju izrade ovog Plana moguće je sagledati i kompromise u završnim fazama njegove izrade koji nas obavezuju da budemo posebno pažljivi kada su u pitanju građevinska područja. To podrazumijeva da je neophodno grafički i tekstualno precizno evidentirati sve tipove građevinskih područja, njihove gabarite prikazati u grafici i naznačiti ih u bilansima koji su jasni i pregledni.

Zbog toga kontinuirani obalni pojas širine 1000m, uspostavljen tek u finalnim fazama izrade Prostornog Plana obalnog područja, predstavlja dodatni izazov u periodu implementacije kako bi se izbjegla potencijalna inflacija građevinskih područja van naselja, narušili definisani bilansi, bez obzira na turističku namjenu. Tako široko definisana mogućnost lociranja građevinskih područja van naselja, bez obzira na uspostavljene kriterijume, značajan dio odgovornosti i mandata koji pripadaju ovom Planu prenosi na dalje planske razrade ili budući Plan generalne regulacije što se u praksi, sutra, može pokazati kao izazovna nadam se ne i pogrešna odluka.

Prilikom izrade Nacrta plana ambicija nam je bila da zapravo već ovaj plan bude Plan generalne regulacije, ali su sada u Ministarstvu odlučili da se ide u dvije faze: Prvo donošenje Plana obalnog područja, a tek onda plana generalne regulacije. Ja bih lično bio zadovoljniji da smo to odmah uradili.

Osim toga, postavlja se logično pitanje zbog čega je pojas od 1000m od obale definisan kao tzv. razvojni turistički pojas i u kojoj je mjeri to u saglasju sa više puta proklamovanim ciljem disperznog turističkog razvoja, aktiviranja zaleđa za potrebe turizma, smanjenja pritiska na obalu i građevinska područja uz obalu, smanjenje rizika od scenarija izgradnje kontinuiranog grada od Herceg Novog do Ulcinja. Zbog čega taj pojas ne obuhvata neki širi prostor, ili na kraju, cijelo obalno područje?

Imajući u vidu prethodno rečeno, potrebno je uz sve raspoložive alatke informacionog sistema uspostaviti dokumentacionu osnovu koja bi na godišnjem nivou ažurirala monitoring građevinskih područja prateći indikatore izgrađenosti za šest primorskih Opština.

Ovim Planom definisan je i uski obalni pojas širine 100m gdje nije dozvoljena izgradnja. U skladu sa preporukama CAMP-a taj pojas može biti adaptiran kroz 10 tipova a u skladu sa morfološkim specifičnostima pojedinih lokacija, preuzetim obavezama, započetim projektima, ili opštim interesima vezanim za infrastrukturne objekte.

Prostorni Plan obalnog područja donosi i integralni pogled na razvoj i trase infrastrukture što je u prethodnom periodu bilo veoma teško i neadekvatno planirati pojedinačnim planovima Opština ili cjelovitim Detaljnim prostornim planovima ali samo za trasu infrastrukture. Na ovaj način stvorila se mogućnost da se prostor integralno sagleda i nađe najoptimalnija trasa za sve vitalne infrastrukturne tokove čija realizacija je od suštinskog značaja za razvoj naše obale.

Neki od infrastrukturnih objekata u Planu su definisani i kroz varijantna rješenja gdje bi se daljom projektnom razradom i analizama našlo najoptimalnije rješenje.

Prostorni Plan obalnog područja donosi i smjernice za realizaciju kojima su propisani režimi, parametri i usmjerenja za budući razvoj na obali. Smjernicama je posebno afirmisan razvoj ruralnog područja na principima obnove i revitalizacije nekadašnjih ambijentalnih cjelina i sa njima povezanih poljoprivrednih gazdinstava što može predstavljati poseban kvalitet turističke ponude primorja.

Međutim, u ovom Planu su trebala jasnija usmjerenja po pitanju građevinskih područja postojećih naselja.

U ovom segmentu bile bi dragocjene smjernice za budući urbani razvoj, revitalizaciju i sanaciju mnogobrojnih građevinskih područja koja očekuju urbanu obnovu i koja su bila najviše eksponirana kroz urbani rast u prethodnim godinama.

Nadam se da će skora izrada Plana generalne regulacije biti prva prilika da se norme i usmjerenja ovog plana dodatno preciziraju, učine obavezujućim i direktivnim ali i fleksibilnim na pozicijama gdje je to potrebno, racionalno ili očekivano.

Plan generalne regulacije kao i Plan koji danas razmatramo biće uspješni u mjeri u kojoj budu slijedili ciljeve naše politike uređenja prostora sažete u nekoliko sistemskih načela:

- racionalno korišćenje i zaštita prostornih potencijala
- poštovanje principa održivog razvoja
- uvažavanje zajedničkih obilježja i osobnosti prostora – identitet crnogorskog prostora
- razvoj infrastrukturnih sistema
- obezbjeđenje efikasnosti sistema planiranja i instrumenata zemljišne politike

Stanje na terenu i mnogobrojni podaci govore u prilog činjenici da u Crnoj Gori još uvijek u dovoljnoj mjeri nije probuđena svijest da promjene u prostoru koje nam predstoje moraju biti planski osmišljene, multidisciplinarno sagledane, a sve u cilju postizanja pravog balansa prostorne, ekonomske i socijane održivosti sistema kojim upravljamo.

Nadam se da će Plan o kojem danas razgovaramo najavljuje promjene u prostoru za koje možemo reći da su izbalansirane, dobro osmišljene i programirane i iznad svega održive, te da će proces njegove implementacije, što je posebno važno, biti vođen na način da se dosljedno sprovedu načela o kojima sam govorio

Na kraju, želim sve da vas upoznam sa zaključcima koje sam predložio:

1. Obavezuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da u roku od 6 mjeseci uspostavi Informacioni sistem i dokumentacionu osnovu za praćenje indikatora izgrađenosti šest primorskih Opština te da informacije dobijene iz tako uspostavljenog sistema u formi Izvještaja na godišnjem nivou dostavlja Skupštini Crne Gore i Savjetu za održivi razvoj. U godišnjim izvještajima neophodno je prikazati podatke koje se tiču veličine građevinskog područja i stepena njegove iskorišćenosti kao i ukupne bilanse za obalno područje.
2. Obavezuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da u grafičkom prilogu sa kartom građevinskih područja jasno evidentira sva građevinska područja, uključujući i građevinska područja van naselja, te da u skladu sa tim pripremi konačne bilanse površina.
3. Obavezuje se MORT da u okviru realizacije Prostornog plana za obalno područje, budućeg Plana generalne regulacije, Prostorno urbanističkih planova opština, i planskih dokumenata nižeg reda kojom će se dodatno urediti namjena prostora u obalnom području,

- ograniči ukupnu izgrađenost obalnog područja u vremenskom periodu do 2030. godine, u skladu sa Nacionalnom staretgijom integralnog upravljanja obalnim područjem iz 2016. godine;
- ograniči izrađenost u pojasu širine 1km od obalne linije, u skladu sa Nacionalnom staretgijom integralnog upravljanja obalnim područjem iz 2016. godine;
- primijeni obalni odmak takođe u skladu sa Nacionalnom staretgijom integralnog upravljanja obalnim područjem iz 2016. godine;
- omogući optimizaciju namjene površina kroz svođenje na minimum konflikata u korišćenju i ranjivosti prostora, prevashodno na lokalitetima za koje je utvrđeno postojanje konfliktnih namjena u Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Detaljno formulisane zaključke sam dostavio nadležnom Odboru, koji ih je prihvatio, a sa istima je saglasan bio i prelagáč Plana.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:30:48)

Morate privesti kraju.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (26.07.18 19:31:47)

Nadam se da će skora izrada plana generalne regulacije biti prva prilika da se norme i usmjerenja ovog plana dodatno preciziraju, učine obavezujućim i direktnim ili fleksibilnim na pozicijama gdje je to potrebno racionalno i očekivano. U cilju, da tako kažem, daljeg monitoringa, praćenja i kvaliteta ovog planskog dokumenta predložili smo nekoliko zaključaka koji nas obavezuju, Ministarstvo održivog razvoja, da svakih godinu dana dostavlja se izvještaj o realizaciji kompletnog procesa, da se definišu elementi koji su vezani za grafičke priloge o elementima koji su vezani za građevinska područja, jasno evidentirani za sva građevinska područja uključujući i građevinska područja van naselja gdje se u skladu sa tim pripremi konačna bilanska površina. Na kraju, Ministrstvo održivog razvoja i turizma je prihvatilo da u okviru realizacije prostornog plana za obalno područje budućeg plana ... urbanističkih planova opština i planskih dokumenata nižeg reda kojim će se dodatno unaprijediti namjena prostora u ovom području, ograniči ukupnu izgrađenost obalnog područja u skladu sa Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja obalnim područjem, ograniči izgrađenost u pojasu širine u jedan kilometar, primijeni obalni odmak, takođe, u skladu sa Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja i omogući optimizaciju namjene površina kroz svođenje na minimalne konflikete u korišćenju i ranjivosti prostora. Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:32:20)

Značajno prekoračenje, ali uvodničari i ostali takođe neće biti uskraćeni ako im bude potrebno toliko.

Izvolite, sada riječ ima poslanik Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.18 19:32:36)

Poštovane kolege, ministre sa saradnicima,

Mislim da je ovo jedan od najznačajnijih dokumenata gdje trebamo da odredimo budućnost Crne Gore. Da vidimo da li će Crna Gora da kroči, što znači održivog razvoja u ovom segmentu, što znači resursi juga ili sjevera, uz reindustrijalizaciju, valorizaciju energetike bi napravilil da budemo srednjeevropska razvijena zemlja. Ja ću ministre da budem, ne zbog naše bliskosti nego

zbog teme, interesa Crne Gore, krajnje konstruktivan i da pokušam da budem stručan. Ja sam u svojoj nekakvoj biografiji ticao se ovoga, bio sam jedan od rukovodioca Instituta za tehnička istraživanja kada je on bio najbolji i kada je okupljao najveći dio pameti Crne Gore i dosta sam učestvovao, čak i rukovodio mnogim značajnim projektima. Zato sam pokušao da ove 700+500 tj. 1200 stranica pročitam i da budem analitičan.

Krenuću od onoga što kolega Gvozdenović nije pomenuo, a i vi manje, to su Prokletije. Imao sam dva velika drugara, jedan je bio Lamut drugi je bio Tozato, jedan je bio direktor Štorea, a drugi je bio na sjeveru Italije i gdje su me i jedan i drugi i sa jedne i sa druge strane vodili na Alpe. Balkanski Alpi su Prokletije. Treba samo vidjeti kako su to valorizovali, na koji način, kako kvalitetno pa onda vidjeti kakav mi imamo dragulj od Prokletija. Zato je, ministre, trebalo napraviti jednu komisiju koja bi bila sastavljena od ljudi različitih iz država u kojima u sredini su Prokletije kao što su to napravili pet država kada su u pitanju Alpi. Trebalo je napraviti drugu komisiju, domaću, pa onda to na najkvalitetniji način valorizovati uz stručnjake sa Alpa.

Ja volim i kovanje, pa gledam u 24 Kitchen i jednog dobrog kuvara koji kuva na Alpima, pa onda vidjeti tu ljepotu, tu valorizaciju i vidjeti kako se i na koji način planinski turizam valorizuje. Kada je jedan od vaših čelnika rekao da će prijestonica Crne Gore biti na Žabljaku on je mislio na to, na klimatske promjene i na to da jednostavno i planina i more i obala budu zajedno.

Ministre, Vi ste treći ministar koji radi u kontinuitetu oko ovog dokumenta. Počeo ga je ministar Sekulić, nastavio ministar Gvozdenović i Vi ga dovršavate. Pa, onda za Vas vežu sve pozitivne stvari što su oni dvojica napravili ili sve negativne stvari što su oni dvojica napravili. U koliko su napravili negativne stvari morate vi da napravite diskontinuitet, da ne bude više betonizacije obale, a ukoliko su oni pozitivno napravili pa rekli valorizacija, onda da to treba da bude valorizacija. Da Vas upitam, mislim da je trebalo uraditi taj cio proces na jedan drugi način. Trebalo je napraviti jedan izuzetno kvalitetan projektni zadatak. Taj projektni zadatak trebalo je da napravi sva domaća pamet koja stane u Crnoj Gori, da li je ona na univerzitetu, da li u Vladi, da li u NG sektoru i svi ostali, da to bude taj savjet kojeg ste vi napokon formirali tamo negdje, ne znam ove ili prošle godine, ali koji nije pokazao neku svoju javnost do kraja. U tom projektnom zadatku trebalo je sve navesti tačno i kako i uputiti od hazarda seizmičkog, o klimatskim promjenama, od limita Regionalnog vodovoda. Zna li kolege, da mi više nemamo ni kap vode u tim mogućnostima dvije sestre u koliko ne izvršimo nekakvu kvalitetnu stvar, u potpunom smislu.

Trebalo je napraviti ono što stalno zagovaram, a to je ta brza saobraćajnica od Hrvatske do Albanije, a na toj toploj strani. Evo čudo, složio bih se i sa prethodnim govornikom oko nečega. Trebalo je definisati mnogo analitičnije, mnogo pragmatičnije sa dinamikom, sa svim stvarima ovu, po ovom novom zakonu, sve se radi po prethodnom zakonu, ovaj zakon jednostavno još nije na snazi. Trebalo je uraditi po ovome zakonu. Znači, taj drugi nivo, taj zakon tri koji poslije plana, Planu generalne regulacije za primorje jedinstven, posebno jedinstveno na toj toploj strani. Što znači imati broj stanovnika u pojedinim mjestima i u pojedinom gradu. Da li ono što su evidentirane površine, da li onaj koji je prijavljen u tom gradu ili onaj koji ima stan kao i ja i hiljade drugih koji smo na primorju ne zbog planine, ne zbog bježanja od Podgorice nego zbog one dva kvadrata koje moramo imati svi na plažama.

Meni se sviđaju neke stvari. Kada je Marković rekao jednu stvar ovo je Crna Gora na Porto Novi, i meni se to sviđelo. Ali, Marković je trebao da kaže da je Crna Gora preurbanizacija Budve, da je Crna Gora i ono što se dešava u Rafailovićima i ono što se dešava u Petrovcu, da je Crna Gora i ono što se ne dešava u Ulcinju, da je Crna Gora ono što znače fekalije na primorju i mnoge druge stvari.

Ministre, morate da napravite jednu potporu. Sve je na vašoj odgovornosti, na vama po ovome. Prije su bili krivi ministri na određeni način, ali više gradonačelnici. Tu javnu raspravu koju ste imali, ne znam da li je bilo 800 ili 1800 primjedbi, pojma nemam pošto nisam mogao na žalost da nađem, prvi put minus na vas, zato što niste mišljenja oko tog savjeta i mišljenja javne rasprave stavili na vaš sajt niti ovdje. Evo, 1200-1300 stranica sam pročitao, da li sam bio slijep kada sam gledao, pa nisam vidio, ali ga nije bilo, da vidimo što je i kako je. Morate da napravite nešto. To je da sačuvate našu obalu, da naša obala ne bude kao u Španiji Majorka. Jer, ako bude naša obala kao Španija - Majorka proći će ovaj treći talas ili peti talas, poslije Rusa sada ima talas Turaka i ostalih emigranata koji kupuju kod nas zbog potpune liberalizacije tržišta nekretnina. To je suludo. Postoji u Evropskoj uniji demografija kada je u pitanju, a to je reciprocitet. Ne možeš ti da kupiš

svuđe i sve. Kod nas može da se kupi svuđe i sve, pa ćemo se uhvatiti za glavu, pa će nam na primorju biti neki drugi ljudi, ne naši ljudi i promijenice nam sliku, a čija je zemlja, on je gospodar te zemlje.

Ministre, zamjeram ovome što nije imao jedan takav kontinuitet, što nije imao jedan kvalitetan projektni zadatak, što taj projektni zadatak nisu dali najkvalitetniji ljudi, što obrađivač, nemam protiv nikoga, nisu bili najkvalitetniji ljudi kod nas. Prvo vjerujem našim ljudima, našim profesorima, inženjerima, arhitektama i svima, pa onda ukoliko pameti fali, jer oni imaju i moralnu odgovornost za budućnost Crne Gore, a drugo ako ode ne gradimo pamet. Onda sam u pravu zašto taj nacionalni institut za razvoj Crne Gore ne formiramo. Vidio sam da je obrađivač bio RZP, da tamo postoji neki čovjek koji je direktor kojeg ne znam, a sve ih skoro znam, da postoji 30 ljudi, možda je neka od ovih dama jedna od njih. Ne stanuje pamet Crne Gore ovdje. Onda sam vidio da su to glavni projektantska kuća cijele Vlade, pa da su svi genijalci i da su sto puta Institut za tehnička istraživanja, a bili smo bogovi. Preko 1000 profesora su radili kao saradnici na tom čuvenom Institutu nekada, ne bi moglo to da uradi.

Ministre, druga vaša negativnost u ovome, projektni zadatak nije bio najkvalitetniji. Komisija ili savjet kojeg je trebalo formirati tada nije bila najkvalitetnija. Treća stvar, javna rasprava, nemam pojava što je bilo na javnoj raspravi. Trebali ste dati sinopsise zaključaka svega toga. Kažu, predsjednike opština ništa ne interesuje bez da se puni budžet, nastavi betonizacija.

Četvrta stvar, gdje je recenzija. Ko je recezent. Recezent treba, ljudi, da bude neko iznad obrađivača, onaj ko je i dao projektni zadatak. To moraju da budu titule najbolji projektantni, akademici, najbolji profesori, najbolji stručnjaci. On kada kaže recenzija je dobra ili nije dobra, on stane moralno iza toga. Ministre, četvrta stvar, niste dali sinopsis. Mislim da ukoliko usvojite ovo koje leluja, koje nema do kraja rješenja, morate što prije da pređete na ovaj. Predložio bih, prvo, da odložite ovo, amandmanski da djelujemo na ovaj zakon kako bi napravili još jedanput sve ovo i došli u jesen. Ukoliko nećete, onda zasučite rukave, monitoring na dalju gradnju, šansi nema niđe više i onda ovaj plan za jug, za primorje, o čemu je govorio i Gvozdenović, evo slažem se s njim oko toga, napravite ga kvalitetno, na održivi način. Nemojte Majorku praviti od našeg primorja, pravite onakve male gradiće, mala mjesta koja će biti primjerena našem ambijentu, brzu auto cestu s obilaznicama.

Tu treba Marković da moli i kumi Merkelovu i ostale dajte nam pare za to. Bio sam u Saboru i tamo nema nikakvih problema oko toga. Ministre, gledajte me, riješite pitanje vode. Dvije sestre više ne mogu dati kapacitet za novih ne znam koliko. Riješite pitanje otpada, riješite pitanje mnogih kako bi na kvalitetan način to riješiti. Ukoliko vaš glavni arhitekta, vi ste ga predložili, Vlada ga usvojila, znam ga, da bog da da bude dobar, ne znam hoće li, hoće li pasti pod tajkunima, velika odgovornost je kod vas da napravite diskontinuitet ili da napravite kontinuitet onamo gdje je bilo dobro.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:45:23)

Hvala Vam, kolega Raduloviću.

Sada riječ ima, u ime Kluba SDP-a, poslanik Ranko Krivokapić, a neka se pripremi, u ime Kluba Bošnjačke stranke, Force, DUA, Albanske alternative i HGI-a poslanik Genci Nimanbegu. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (26.07.18 19:45:40)

Ozbiljni sociolozi i historičari pogledaju arhitekturu nekog vremena, odu u arhive i znaju kakva je bila vlast, i to je lako vidjeti. U prostoru u kojem neki od nas imaju privilegiju da su rođeni to još više vidimo jer se desilo u bržem vremenu. Nas koji smo posebno darivani da živimo u Starom gradu, kada izađemo vidimo brže od ostalih i znamo kakva je vlast bila ovih 30 godina u Kotoru. U Budvi najbrže moguće. Prostor, glavno bogatstvo meditaranskih zemalja, prostor dokazivanja kulture, izgradnje kulture, uzdizanja tih naroda kao entiteta i identiteta, pošto se ovdje zna busati u junačka prsa kada se god stavi ruka u džep u identitet, uzdizanje identiteta jer bez

kulture ne može biti identiteta, a složićemo se koleginya i ja, znamo kako je vlast gazdovala prostorom. Jedan moj stari profesor, živ je još, Milenko Pasinović, upotrijebiću formulaciju, daću ime čovjeka, još je u socijalizmu rekao, kao tada vrlo mladom - znate li što je najbolje što smo uradili s prostorom, ono što nijesmo izgradili. Tada kada je već počelo od pojavljivanja Ujedinjenih nacija i Ciborovskog 1969. godine koji su radili Francuzi, Italijani i Crnogorci, gdje su uvedene kategorijalne stvari za prostor kao što je prag održivosti, 25 godina prije Rio de Ženeira. Āe smo sada, a Āe smo onda bili, onda 25 godina ispred vremena, po tome smo dobili status UNESCO-a za Kotor po tom planu, do 1984. godine nije donesen nikakav plan za Kotor, po tom planu se sve razvijalo jadransko primorje i Āe smo sada posle tri decenije devastacije prostora. Može biti ko hoćete ocjenjivač, dovoljno je uzeti nekad fotoaparata, a sada mobilni i snimiti tu razliku i znati kako idemo unazad, kako ide degradacija suštinski neobnovljivog dobra. Formalno da, možete rušiti može, ne daj Bože, zemljotres srušiti, kakve su kontrole gradnje i to će se desiti, svakih 300 godina je do sada bio zemljotres na crnogorskom primorju, može i brže, ali suštinski neodoljivog prostora koji je glavno, rekao sam, i kulturno bogatstvo pokazivanja i gradnje kulture, ne samo očuvanja kulture, Crne Gore.

O Budvi je sve rekao, Peđa izaĀe, a htio sam baš da ga citiram, bivši ministar Peđa Sekulić. Na šta danas liči Budva? Prozor u prozor, dva metra između, bez parkinga, bez stajališta, parkova, dječijih igrališta, bez svega onoga što se zove urbani život. Naravno, oni koji brane koncept reći će da Budva ima 10.000 stanovnika, da ljeti doĀe 100.000. Slažem se da Budva u ostalom donosi pola turističkog proizvoda države i tako dalje, ministar turizma, ministar prostora Peđa Sekulić, moj poštovani kolega. Ovdje je sva presuda rećena u dvije rećenice. Pola turističkog proizvoda u devastiranom prostoru. Znae kakva je budućnost ovog proizvoda, kad ga pravite u devastiranom prostoru. Znae li kakva je budućnost prostora kada je 100 hiljada stanova, a master plan turizma je planirao 140 hiljada kreveta u hotelima do 2020., a vi znae koliko ih imamo, da nema malih hotela i ovog buma apartmana gdje bi smo tek onda bili. Pola turizma u devastiranom prostoru i tu smo mi ono između Nigerije i Norveške. Nigerija ima više nafte od Norveške, ali se brodovi parkiraju za pretakanje nafte deset kilometara od obale da ne bi bili napadnuti od pirata i bandi. Norveška ima u rezervi hiljadu milijardi, bankama dobrim bondovima, akcijama, za budućnost Norveške. To je to ko vodi državu. Norveška je čak dovela kralja iz Danske. Imao sam priliku da vidim jednog u toj lozi, da me primi i da mi objasni što misli o svojoj zemlji. Mi smo bili Noreveška 1969. godine, Norveška u shvatanju prostora, Norveška u čuvanju prostora, Norveška u oplemenjivanju prostora i mogli smo stati uz Perast XVII vijeka. Perast XVII vijeka je znala napisati bez pameti iz Ujedinjenih nacija i Ciborovskog, da svaki objekat, XVII vijek, mora biti usklaĀen sa cjelinom.

Ministre, nađite dva objekta usklaĀena sa cjelinom u Budvi, sa susjednim objektom. Ovo je poraz jedne generacije, rekao sam. Politika je već poražena, ona padne kasno, ali zna se kad je poražena. Lijepo to Krlježa kaže za Austrougarsku, slavila je 600 godina, a već je mirisala na prošlost. Tako i sa politikom, možete da namirišite propast i kad izgleda moćno, ali je poraz generacije u prostoru. Jovo Zenović, reći ću još jedno ime, jer mislim da ljudi koji imaju kuraž i profesionalnu hrabrost prave ozbiljnu državu. Rekao sam profesora Pasinovića, a sad ću reći Jova Zenića, 2007. odmah poslije referendumu napušta vlast jer neće da bude saućesnih u onome što će se desiti sa Budvom. Āe je bio ostatak države da zaštititi planove, njega i struku, niĀe. Ušlo se u model prostor kao model za jedan od modela pohare.

Imao sam priliku da gledam i plan našeg princa tada kada je došao sa francuskim investitorima, premijer je bio, mislim, Źeljko Šturanović. Ni na kraj pameti im nije bilo da grade u polju Buljarice objekte, nego sve po obodu Āe nema vlage, a Āe se mogu graditi hoteli, a ono za golf terene i tako dalje. Imao sam i drugu privilegiju da odem u jednu arapsku zemlju pa da mi objasne da će u 40 hiljada stambenih jedinici dovesti svoje ljude.

Znae, Monako je prebogata zemlja, najbogatija na svijetu, ali ona i dan danas zaraĀuje više od tehnoloških industrija na dva kvadratna kilometra teritorije nego mi od ćitavog turizma na 13 hiljada kvadratnih kilometara nešto plusa, ne znam, zaboravio sam. Oni više od industrije, visoke tehnologije na dva kilometra nego mi od ćitave, najveće privredne grane na 13 hiljada kvadratnih kilometara. Što mislite da može biti dobrog turizma sa stanovima za odmor? U socijalizmu su znali da ne može sa vikend kućicama, zvali su tada sa vikend kućicama, sa ih zovu second hause, ako se ne skupi kuraži, to nije više stvar znanja. Da se pred vaše potomke, i pred moje nebitno ćije,

izađe i kaže se dosta devastacije i neobnovljivog. Novac se ukrade, obnovi se, treba sačuvati živote i neobnovljiva dobra. Novac smo nadoknadili ili ga nikad nismo imali mnogo, ali neobnovljiva dobra, a prostor je uslov za sva ostala dobra zato se zove zemlja ono što branimo i u simboličkom smislu ne samo država, nego zemlju branimo, onda naš razvoj neće postojati. Mi ćemo biti ne Marbelja, Marbelja je tačka na teritoriji Španije ogromne, ali su kod nas došli oni koji su prvo kupili zemlju u Marbelji i tamo shvatili kako se to radi, na brzinu uzeti novac, ali iza sebe ostaviti poharu. Svako od nas ima odluke u životu, ovakvi planovi će nestati istog trenutka kad se vlast promijeni, a Ciborovski će ponovo zaživjeti što se tiče SDP-a. Doći se stručnjaci iz svijeta da naprave plan. Ne da crtamo đe ko hoće i đe je što kupio i ne da crtamo tako da je to uništenje za malu dobit.

Miločerski park, ima li ikoga ko može da to brani, a da ne pocrveni? Apartmani u zaštićenom zelenom području, istorijskom području Crne Gore, apartmani. I da to objasni kao većim interesom. Zbog toga je trebalo ugaziti Parlament ili još bolje, tri bivša direktora UNESCO-a potpišu pismo o Mamuli i vlast to ne čuje. Ne mora da čuje nas iz opozicije, ne mora da čuje ni vas iz vlasti, jedini koncentracioni logor na svijetu pretvoren zbog 24 sobe, to sad svako ozida na placu od 500 kvadrata, u kockarnicu, i mi ćutimo. Može se silom što šta. Može se ponekad i sve, ali ne može trajno. Budite svjesni, odbraniće se Crna Gora i od ovog modela sa teškim posljedicama.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:56:20)

Privodite kraju izlaganje.

RANKO KRIVOKAPIĆ (26.07.18 19:56:44)

Hvala Vam i izvinite na prekoračenju.

Mi svi zajedno moramo znati da smo prolazni, a da te vrijednosti stoje. Svaki dan kad prođem pored Katedrale znam koliko sam mali i u prostoru i u vremenu. Da smo mi ništa u prostoru i vremenu prema tim građevinama koje simbolišu i kulturu i moć ljudskog stvaranja. Nijesmo svjesni koliko smo mali i pred ovim domom da donesemo odluke kako Ustav obavezuje, i tu završavam, po svojoj savjesti nikog od nas ne obavezuje Ustav da glasamo partijske odluke nego po savjesti i uvjerenjima. To nas Ustav obavezuje nikako nas ne obavezuje da glasamo partijske odluke, ni mene kao predsjednika partije ni vas kao nepartijca mogućeg. Imate priliku, nemojte ostati ubilježeni kao rušitelj nego graditelj vremena ne građevina. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:57:17)

Hvala Vam.

Proceduralno može, ali molim Vas onda da bude proceduralno. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.18 19:57:21)

Ministre, ja se izvinjavam javnosti, zato što sam tražio javnu raspravu pod izvještajem jer je stalno bilo i onda su mi rekli tada je to stavljeno pod javnom raspravom, ali sve moje sugestije kako treba raditi i što treba raditi ostaju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 19:57:41)

Hvala Vam, poslaniče Raduloviću, vrlo korektno od Vas.

Sada riječ ima poslanik potpredsjednik Genci Nimanbegu, a neka se pripremi Daliborka

Pejović.

GENCI NIMANBEGU (26.07.18 19:57:53)

Poštovane kolegice poslanice i poslanici, poštovani predlagači ove tačke,

Ovo je za mene jedna veoma inspirativna odluka gdje uvijek želim javnost informisati o političkim stavovima mog političkog subjekta, ali i gledanjima za budućnost, stoga moramo primijetiti da je Prostorni plan posebne namjene jedna veoma teška odluka za Opštinu Ulcinj. Zbog čega? Sam izraz prostorni plan posebne namjene nas asocira na utvrđivanje granice Morskog dobra koju je prema Opštini Ulcinj prethodna garnitura vlasti 2007.godine je utvrdila. Dok je 2008. godine utvrđen Prostorni plan Crne Gore koji je za Opštinu Ulcinj takođe ostavio neke negativne planske predispozicije koje želim navesti.

Mi kao jedna nekada veoma razvijena opština i opština koja je imala pomorsku tradiciju nemamo luku u našem planskim dokumentima, nemamo aerodrom, nemamo željeznicu i nemamo autoput. Od perioda žaljenja, moram se vratiti na 2017. godinu kada je konačno uz konsenzus, uz veoma veliku političku bitku usvojen Prostorni plan Ulcinja uz saglasnost i Vlade i Opštine Ulcinj gdje su harmonizovana naša gledišta za razvoj mjesta. Međutim, ni tada nije dovoljno veliki akcenat stavljen na infrastrukturno povezivanje i na puteve. Ovdje govorim o autoputu, o luci i o aerodromu, s tim da moram konstatovati da je možda aerodrom najteže i možda treba i upitati koliko je realno takvo traženje planskog rješenja dok ova dva rješenja ostaju pred nama da ih tražimo u budućnosti.

Sada da se vratim na ovaj Prostorni plan posebne namjene obalnog područja. Po meni on je još jedan svjedok da smo izgubili brojne godine od predlaganja master plana razvoja turizma Crne Gore iz 2001. godine do danas. Najperspektivnije područje koje je definisano u tom području osim dijela Boke kotorske, dijela u Opštini Budva je bila Velika plaža i mi ni dan danas na tom području nemamo ni jedan jedini objekat. To je dokaz da ni planska dokumenta iako se onda 2007. godine usvojio Prostorni plan posebne namjene Morskog dobra i država je planirala na tom području posebno u sektoru 66 objekte, nije bilo investitora. To je samo dokaz, ovo moram i građanima uputiti i predlagačima, da osim plana treba i volja, osim volje treba i rad, osim rada treba i politička spremnost da se suoči sa izazovima, da se dovedu ti investitori. E toga je kod nas izostalo zato ovog ministra moram javno samo podsjetiti na jedno pitanje koje mi je shodno članu 50 je dužan nije toliko problematično za ovu tačku, ali pošto ste i na pitanju prošle sedmice rekli da ste spremili, ja nijesam dobio niti su moji saradnici, niti Skupština.

Da krenem na primjedbe koje imam za ovaj plan. Ovaj plan nije spektakularno drugačiji od Prostornog plana Opštine Ulcinj što se tiče teritorije opštine odakle dolazim, nema nekih bitnih razlika. Ima nekih malih nedostataka, a i želim da i od ministra da javnost čuje koja su rješenja. Da li Solana se predviđa stepen zaštite na nivou Ramsara ili parka prirode? Šta je infrastrukturnom povezanošću Opština Ulcinj? Da li je to autoput, južna varijante Jadransko-jonskog autoputa ili je to brza saobraćajnica Jadransko-jonska, kako ste se izrazili? Ima još nešto što će ovaj plan spriječiti ili neće omogućiti, nijesu ucrtani budući granični prelazi. Vi znate da u junu mjesecu su dvije vlade Crne Gore i Albanije potpisale Sporazum o otvaranju graničnog prelaza u Opštini Bar, na teritoriji Krajine, Skije Zogaj u Albaniji on nije ucrtan u planu, a takođe ono što je u Pupu Ulcinja što ste zajednički utvrdili nije granični prelaz ucrtan u saobraćajnoj infrastrukturi, Sveti Nikola Puljaj. Nažalost to su realnosti sa kojima se donosioci političkih odluka moraju suočiti je da i dalje su planovi u Crnoj Gori manje predviđanja o razvoju budućnosti više legalizacije aktuelnog stanja na terenu. Ovdje govorim za one urbane cjeline gdje se potvrdilo ono pitanje koje sam postavio Vladi Crne Gore. Sam broj ljudi koji su aplicirali za legalizaciju od 50.000 govori u prilogu da nismo kvalitetno rješavali taj problem u prošlosti.

Naš ministar ovdje, evo koji i dobija podršku svog kolege iz opozicionog bloka, često, u stvari već dva puta ja to primjećujem, ne zato što su prezimenjaci možda isto gledaju u razvoj ili šta država treba da radi je na čelu Ministarstva koje centralizovalo sistem planiranja. Kao takav on ima najveću odgovornost za legalizaciju planskih dokumenata ubuduće i da se ne donosi ovaj plan za obalno područje očekujemo da će slična rješenja biti za dvije godine pred budućim poslanicima

kad se bude radio plan generalne regulacije na nivou Crne Gore i to je prilika da se ova ograničenja koji ovi planovi imaju sada, a tiče se infrastrukturne povezanosti otklone.

Ministre kao odgovarajući morate predvidjeti da opština kao što je Ulcinj ima luku. Da li je to marina, ona mora biti tog kapaciteta da omogućava razvoj i te ekonomske, kulturne svake društvene aktivnosti, posebno što se tiče turizma. Morate predvidjeti da demografska slika u svim našim opštinama se neće bitnije promijeniti u budućnosti. Mi nememo kapaciteta za nagli rast stanovnika zato ima planskih određenja koji su problematični, ali samo na osnovu planiranog broja smještajnih jedinica u budućnosti. Da li će se oni realizovati? Ja čisto sumnjam jer se nisu realizovali planovi od '85-e i ranije, ali tu moram dati podršku onim poslanicima koji su u ovoj diskusiji govorili da mi više nemamo potrebe za objektima za stanovanje. Kod nas su potrebni objekti koji će omogućiti ekonomski razvoj, društveni i bilo koji drugi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 20:06:51)

Hvala Vama, kolega Nimanbegu.

Sada riječ ima poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (26.07.18 20:07:02)

Hvala lijepa.

Ja ću zaista kratko s obzirom da je malo vremena za neku detaljnu priču oko vrlo važnog Prostornog plana za obalno područje, a pogotovu što je izrada ovog plana tekla jako dugo i što je bilo puno javnih rasprava i naravno ljudi koji su se sa stručnog i sa organizacionog aspekta bavili donošenjem ovog plana. Reći ću nekoliko teza koje smatram da sam obavezna da uradim sa aspekta onoga koji će pratiti implementaciju, realizaciju ovog plana.

Prvo, uvaženi ministre, ja mislim da nam dugujete odgovor na jedno pitanje. Da li ćemo i dalje imati planska dokumenta koja se donose na period od 2025-2030. godina, a da ćemo Prostorni plan Crne Gore iz koga crpimo kao maltene izvor plana ili izvor planske dokumentacije zadržati na period do 2020. Bilo bi dobro da nam kažete kakva je projekcija Ministarstva u odnosu na to kako će se integrisati postojeća planska dokumenta, pa i ova koja ćemo vjerovatno usvojiti većinom u odnosu na vrijeme koje dolazi ispred nas jer zaista smatram da je to važno i strateško i posebno razvojno pitanje Crne Gore u odnosu na koga se moramo orejntisati kao odgovorni ljudi. Ovo tim prije što je i u ovom dokumentu pomenuta nacionalna strategija održivog razvoja koja donijeta na period do 2030. godine znamo da su donešena planska dokumenta za posebne zone zaštite u Crnoj Gori 2025-2030. godina, govorilo se o Strategiji razvoja turizma opet do 2030. godine i slično. To je jedno što smatram da je vrlo važno.

Drugi izazov, drugo važno pitanje je razrada planova. Dakle, sad je uvaženi potpredsjednik rekao da će biti jako teško sa njegovog aspekta, a ja to mogu uraditi u sličnom principu, na neki način restriktivno sagledati nerealne ambicije i čini mi se pretjeranu potrebu lokalnih uprava da razvijaju i tamo gdje to nije nužno neophodno, a posebno tamo gdje to generalni planovi ne predviđaju.

Smatram da će vam trebati veliki aparat, veliki broj ljudi i stručnih i administrativnih, a i velika organizacija da se takva vrsta nerealnih ambicija suzbiju u korijenu, pogotovo onda kada se u odnosu na ovaj budu donosili lokalni planovi, odnosno i planovi razvoja za opštine koje se nalaze u obuhvatu ovoga plana.

Treće, moram da primijetim diskutabilnost planskog dokumenta. Bez obzira što se donosi plan na period do 2030. godine moj je utisak da ćemo vrlo brzo morati ući u plan određivanja prioriteta. Zašto ovo kažem? Zato što sam u planu pročitala da još uvijek postoji naznaka, konkretno recimo oko proizvodnje soli ili eventualno brodogradnje kao jednih od razvojnih šansi. Čini mi se da ćemo morati u jednom trenutku reći je li nam možda pametnije ili bolje da razvijamo infrastrukturu jedne Luke Bar koja nam donosi ogroman profit, a znamo da nije standardizovana u svakom smislu, da je ogromna razvojna šansa i da u oliku to ne budemo radili ćemo prokockati ogromnu priliku da koristimo te resurse za ostvarivanje boljih privrednih i ekonomskih rezultata, a

da ne eksperimentišemo sa onim što se već pokazalo kao nedostatno ili da kažem u privrednom smislu neiskoristivo. Da se osvrnem i na činjenicu da ukoliko se zbilja i opredijelimo da je eventualno proizvodnja soli nešto što je važna privredna grana, onda nismo smjeli u Planu reći da je zato nije neophodno više razvijati energetske sistem i da kažem pripadajući infrastrukturu da bismo tu privrednu djelatnost mogli razviti na pravni način.

Žao mi je što plan nije sadržao strožije preporuke i strožije sugestije, odnosno smjernice, ali mi se čini da ćete snagom vašeg autoriteta i tima koje vodite u Ministarstvu iskoristiti ove smjernice i ove preporuke da one budu stroge sa aspekta upravnog nadzora, odnosno onoga što budete davali kroz izvještaj, preporuke i naravno konačno određenje u odnosu na ono što će biti predloženo od strane lokalnih uprava.

Ono što želim posebno da kažem, nažalost nikad nije do kraja i nikad na pravi način korišteno u Crnoj Gori iako je ustavna kategorija i vrlo legitimna priča od strane naših lokalnih uprava to je udruživanje. Ne radi interne konkurentnosti, nego radi zajedničke konkurentnosti, odnosno konkurentnosti ili regiona ili Crne Gore. Žao mi je, ali se iskreno nadam da će ovakva planska dokumenta negdje i natjerati i stimulisati i motivisati lokalne uprave da pokušaju da razmišljaju o zajedničkoj konkurentnosti, obzirom da se radi upravo o prostoru koji to apsolutno zaslužuje i čemu je to imperativ. Iskreno se nadam da će lakše rješavati onda probleme gdje sada meni djeluju kao da prebacuju lopticu iz jedne u drugu opštinu, umjesto da podijele teret i odgovornost i lakše rješavaju pitanja koja su svima da kažem goruća, posebno građanima Crne Gore.

Još jedna moja preporuka ili sugestija. Dakle, slažem se sa profesorom Radulovićem oko jedne stvari, a to je da je možda projektni zadatak trebalo sadržavati dvije komponente. Uvaženi potpredsjednik Gvozdenović je rekao o jednoj, radi se o geografskim podacima, odnosno prostornim podacima Crne Gore koji moraju biti sažeti kroz jedan kvalitetan informacioni sistem. Da bismo bolje eksploatisali prostorne podatke kad je Crna Gora u pitanju i naravno činili ih dostupnijim građanima i oni koji žele da žive ili ulažu u Crnu Goru. Drugo je bez obzira na to što postoje podaci o rastu BDP-a do 20.000 eura po glavi stanovnika, možda za Prostorni plan Crne Gore razmišljati da u projektnom zadatku postavimo jedan težak, ali čini mi se vrlo potreban cilj, a to je da o planovima govorimo kao investicionim šansama. Da pokušamo fiskalno i ekonomski da objasnimo šta nam u donošenju određenih planova sa aspekta razvoja u Crnoj Gori znači.

Evo to bi bile moje sugestije. Mislim da su suvisle, mislim da su prijeko potrebne, a zaista su moja očekivanja da ćemo na ovakav način uz jedan participativni pristup koji je bio prisutan kod donošenja ovog plana zaista sinhronizovati ono što se zove pamet, ono što se zove interes građana i naravno potrebe razvoja naše države. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 20:12:55)

Hvala vam.

Poslanik Jovan Vučurović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Petar Ivanović.

JOVAN VUČUROVIĆ (26.07.18 20:13:03)

Ja sam poslije ove diskusije ostao zatečen i pravo da vam kažem moraću ću da mijenjam koncepciju sad, jer neke stvari koje sam ja htio da kažem rekla je i gospođa Pejović i informacijski je bila na tim mjestima koja se odnose na ove stvari. Tu se vidi da ona mnogo bolje poznaje ovu situaciju i od ministra Radulovića. Slušao sam i gospodina Gvezdenovića, slušao sam i gospodina Nimanbegua, ja vidim tu da se na tim kotama dešava ta podjela u DPS-u i da gospodin Radulović ne smije da odgovori gospođi, kao čovjek Duška Markovića, da ne smije da odgovori gospođi Pejović i to je dobro.

Dakle, posebno mi je drago zbog gospodina Nimanbegua koji mi je pojasnio neke stvari vezane za Opštinu Ulcinj i meni se čini da ovaj predlog ne može proći u ovoj Skupštini jer nemate glas gospodina Nimanbegua, ne znam za gospođu Pejović i znam da nemate glas još nekih ljudi iz DPS-a sa primorja. Tako da sad vidjećemo kako će to da se odvija, a ja bih htio sad da kažem još

neke stvari, jer juče sam ovdje gospodine Brajoviću čulo se i meni se uputila poruka i nama da razgovaramo i diskutujemo o problemima u Crnoj Gori tek kada budemo odani državi. Tek tada možemo da razgovaramo o problemima u Crnoj Gori, kad budemo odani državi kao pojedinci iz DPS-a pa sad ne znam da li sam na tom nivou, da li sam dostigao taj nivo patriotizma i saopšteno je da se okanemo kritike i na račun predsjednika DPS-a, da slučajno to ne radimo. Dakle, jer on ima istorijsku ulogu i slutim da je u nacrtu i zakon o zaštiti njegovog lika i djela i o svemu možemo da diskutujemo, osim o Njemu, ima Nj veliko.

Dakle, ali sam iz tih poruka poslanika DPS-a shvatio da ih mnogo i ne tangira kad mi ovdje kritikujemo Duška Markovića i opet moram da izvedem jedan zaključak. Da je gospodin Đukanović ostvario premoć u poslaničkom Klubu DPS-a, u odnosu na Duška Markovića. Ove prošle diskusije gospodina Gvozdenovića, gospođe Daliborke me upućuju na to. Međutim, kako da ja preskočim sad ovdje gospodina predsjednika DPS-a kad i kod razmatranja ove tačke dnevnog reda, gdje god sam krenuo da istražujem i analiziram, naiđem na njega ili njegovog nekog bliskog rođaka, kuma, prijatelje... Kad krenem od Kostanjice, pa prođem Kotorom, pravljenje, kupalište, plaže, pa pređem na Tivat i ono praštanje 5,6 miliona eura duga u Portu Montenegro pa preko Valdanosa, Solane, Perazića Dola, Budve, Ulcinja, što kaže gospodin Nimanbegu, meni kažu pušti to previše si radoznao, predsjednik se tu pita. Ja ovako strašljiv po prirodi šta ću, a već navučen na patriotizam, kažem sebi predsjednik zna šta radi i što će meni ta priča.

Onda krenem malo sjevernije, dakle, da vidim ko su patriote, investitori koji otvaraju hidroelektrane na Bukovici, Morači, Bistrici i Liposkoj Bistrici, Komarnici i opet naiđem na Njega, Nj veliko, rođake i kumove. Kako reče jedan moj prijatelj on izgleda od najvrjednijih djelova Crne Gore želi da naprave porodične placeve. Dakle, da se fino ograde i onda to izdaju građanima kao što se izdaju ono plaže po primorju. Ali, taj moj prijatelj što mi to kaže on nije patriota crnogorski kao što smo ja i predsjednik DPS-a ili ministar Pažin ili gospodin Ljubo Škrelja ili Miško Vuković ili neko drugi. Nabrajam samo ove što su uz Mila Đukanovića. Ja mu baš previše ne vjerujem to mom prijatelju da je predsjednik spreman da se uvlači u toliku korupciju. Isto tako mi kažu da dvije mini hidroelektrane na Đuričkoj rijeci u Plavu pravi izvjesni Florin Krasnići finansijer, jedan od osnivača terorističke OVK-a sa područja lažne države Kosovo. Ali pošto postoji bliskost između Tačija i Đukanovića i neki dilovi pred referendum, ja se dakle, ni tu ne dam prevariti, jer čovjek je sigurno takođe rodoljub i patriota kao i ja i ovi pomenuti, a možda je glasao i na referendumu. Pokušaću i do kraja da budem u temi, ako mi date još nekih 20-ak sekundi i da zaključim ne bi patriotizam bio da nema sudstva i tužilaštva koji su snažno uz predsjednika, ali čini mi se više uz Duška Markovića i stoji u zidu, kako ovi srpski i ruski plaćenici ne bi pravili problem dok traje patriotski zahvat na obalama i planinama Crne Gore. Dakle, Rusi, to su oni što su nekada bili crnogorske patriote ali je predsjednik sad procijenio da su Crnoj Gori odaniji Arapi, Turci, Albanci, Azerbejdžanci, Kanađani. Vidite, kritika jučerašnja koja je mene upućena urodila je plodom, ja sam sad novi čovjek, patriota, gospodine Brajoviću.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.07.18 20:18:45)

Odlično, i istekla Vam je diskusija.

Svako bira svoj način diskutovanja. Želim da predočim samo informaciju koju smo dobili od Javnog servisa, prenos treba da ide do 20.20h. Javili su se za komentar poslanica Daliborka Pejović i poslanik Genci Nimanbegu, pitam ovdje imamo izraženu želju poslanika da nastave raspravu i poslije prestanka prenosa, pitam kolege, da li su saglasni. Ako nisu saglasni onda ipak da, samo da vam kažem nema proširivanja broja diskutantata, ovi koji su prijavljeni, jer smo tako dogovorili. Onda ćemo sutra početi sa ovim komentarima na izlaganje poslanika Vučurovića, jer mislim da bi bilo bezveze da počnemo sa komentarom pa da ga prekidamo ako nema prenosa.

Sjutra u 11h, dobićete informaciju. Samo kratko diskutanti iz reda Demokratskog fronta su Milan Zogović i Branka Bošnjak. Iz reda SDP-a Draginja Vuksanović - Stanković, poslije komentara su Petar Ivanović kome je najavljena riječ večeras, ali prekidamo, Maja Čatović i vidjećemo dalje od poslanika, jer ima više prijavljenih poslanika DPS-a, ali dogovorićemo se sutra. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:23:16)

Uvaženi građani, uvaženi članovi Parlamenta, uvaženi ministre,

Krećemo s tačkom koju smo juče prekinuli negdje oko 20:30. Plan nam je danas da završimo ovu tačku dnevnog reda i nakon toga da organizujemo glasanje. Imamo prijavljenih diskutanata iz DPS-a, uobičajeno dosta, preko desetak, i imamo iz opozicije još nekoliko poslanika koji su ostali da govore. To su Milun Zogović, Draginja Vuksanović Stanković i Branka Bošnjak. U cilju optimizacije našeg rada koji otprilike očekujem da bude nekih sat vremena, očekujem redukciju poslanika da bismo mogli da završimo na takav način. Sada imamo nastavak od sinoć. Imamo dva komentara na diskusije Jovana Vučurovića. Prvi komentar je Daliborka Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (27.07.18 11:24:32)

Uvaženi potpredsjedniče, prvo da vam zahvalim, zaista iskreno na konstatacijama koje ste dali i u vezi mog izlaganja i mene lično, ali samo radi građana da pojasnim dvije stvari. Dakle, nema dileme da ću glasati za Poseban plan obalnog područja iz razloga što znam koliko je kvalitetnih podloga i podstudija rađeno prije nego što je plan donesen. Zaista sam iskreno u uvjerenju da će koristiti od ovakvog načina metodologije, izrade i pripreme plana imati svi građani Crne Gore kao i oni koji žele da svoj životni komfor i, naravno, svoju budućnost na ovaj ili onaj način zasnuju upravo u našoj zemlji.

Druga stvar, vezano za to da li ima ili nema bojazni u odnosu na to šta treba odgovoriti ili ne, potpuno sam, vjerujte, sigurna i ubijeđena da autoritet našeg ministra, tima koji on vodi, a lično sam sarađivala s mnogima od njih, nema nikakvog razloga da bude prepreka da dobijemo sve odgovore koji su neophodni da bismo otklonili bilo kakve dileme kada je u pitanju kvalitet plana. Tako da ne bih ni govorila o izazovima u njegovoj primjeni i realizaciji da imam dilemu oko toga kakav je kvalitet plana i šta će on donijeti državi Crnoj Gori i našim građanima. Još jednom se zahvaljujem zbilja na komentarima.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:25:41)

Zahvaljujem Daliborki Pejović koja je na ovaj način, zbog građana koji nisu možda pratili sinoć, imala komentar na izlaganje Jovana Vučurovića.

Normalno u skladu s Poslovníkom dajem pravo Jovanu Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (27.07.18 11:26:02)

Ja sam iz vašeg izlaganja koje je bilo vrlo utemeljeno i konstruktivno, vi mnogo bolje te stvari znate od mene, zaključio da ste protiv onoga što piše u ovom planu, kao što sam rekao gospodinu Nimanbeguu čitajući ono što je nama proslijeđeno ovdje. Ne želeći da sukobljavam vas i gospodina Radulovića iako znam da pripadate različitim klanovima u DPS-u i taman sam se sinoć bio uklopio u idilu koju nudi DPS, a vi me sada vraćate na fabrička podešavanja.

Dakle, govorili ste sinoć vrlo utemeljeno i konkretno o problemima vezanim za ovu oblast i kritikovali, maltene ostavili, gospodin Radulović je trebalo da vam odgovori, a ne ja, ali on je ostao bez odgovora. Godinama ste bili involvirani u ove teme i bili ste neko ko je, po mojim saznanjima, bio najozbiljniji kandidat za ministra, ali tako su se, eto, posložile kockice i šta ćemo sad.

Meni je drugi fenomen bio zanimljiv vezano za tu temu. Dakle, meni je zanimljiv fenomen podjela u DPS-u. Kao čovjek koji se, iako relativno mlad, bavim politikom nekih 20 i nešto godina i, eto, DPS mi je postao opsesija vremenom i to je meni veoma zanimljivo i te podjele su veoma jasne i eksplicitne. Gospodine Gvozdenoviću, nešto je nestalo s ekrena.

Dakle, da ne nagađamo sada ko je ovdje za koga, da li je neko za Duška i za Mila i znam kuda prolaze te diobe. Kao i svuda u Crnoj Gori, prolaze i kroz porodice i kroz društva i kroz razne druge oblike udruživanja. Nadam se da će te podjele biti sve izraženije i da će one na kraju konačno dovesti do raspada i prestanka rada partije koja je uništila Crnu Goru. To je bila moja

intencija.

Da li bih mogao sada da se vratim na temu? Ostalo mi je 20 sekundi da apelujem da se prestane s devastacijom naše obale, s nelegalnom gradnjom na najosjetljivijim područjima, s legalizacijom te gradnje samo zato što su investitori iz vrha vlasti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:28:50)

Vaše vrijeme je isteklo. Više od polovine vremena utrošili ste na nešto što nije bilo predmet. Ne možete. Komentar na vaše izlaganje ima Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU (27.07.18 11:29:15)

Poslaniče Vučuroviću, sinoć sam vas s pažnjom slušao i sada, posle prespavane noći, ne znam da li će biti isti komentar na ono što ste vi izrekli, jer vrijeme čini svoje. Koliko god da ste vi mladi u politici, takođe moram da vam učinim jasnim sledeće stvari. S ovim ministrom i s Vladom bitno se razlikujem u razmišljanju na koji način treba regulisati planiranje prostora, a takođe na koji način treba riješiti odnos između vlasti na lokalnom i na centralnom nivou. Ovaj prostorni plan, recimo za Opštinu Ulcinj ima neke pozitivne stvari. To su bile političke bitke za koje sam u ime onih koji su me birali dugo borio oko toga. To je status nekih zaštićenih zona u Opštini Ulcinj, nadam se da će ministar jasnije to saopštiti, kao što je Solana, kao što je Valdanos, ali nema dovoljno kvalitetnog odmaka i na cijeloj teritoriji Crne Gore što se tiče odnosa između planiranja lokalne i centralne vlasti. I da se ne usvoji ovaj plan i starim Zakonom o planiranju prostora iz 2008. cijenio sam da je ministarstvo zadržalo mogućnost da odredi šta će se gdje graditi, na kom području. Zato, ističem stalno odgovornost koju imaju ministri, a posebno planeri.

Što se tiče planera, ne znam da li ste vi to izrekli ili je kolega Radulović, da su planeri napravili napravili nešto ružno u puno opština i možda najbolje odslikava ona izreka gdje smo čuli da greške ljekara se plaćaju odmah, dan, dva, godina. Greške ekonomista i planera se plaćaju generacijama. Na žalost, kada država nije dovoljno jaka da imponira građanima zabranu divlje gradnje onda se taj problem nagomilava. Tako cijenim i ove planove. Toliko su složeni problemi da treba jedna čvrsta ruka da ih riješi.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:32:03)

Komentar na izlaganje Jovana Vučurovića.
Odgovor ima Vučurović, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (27.07.18 11:32:12)

Dakle, od sinoć do jutros vidim po vama da ste revidirali svoj stav, ne znam zbog čega, nekako to u vrlo kratkom vremenu, čuda rade ovi iz DPS-a, vjerujte mi. Posebno kada su u pitanju planovi, devastacija, uništavanje blaga Crne Gore, zaštita životne sredine, ekologija, kad treba da od Crne Gore naprave plac i ostalo. Evo vi ste vidim od ovoga došli sad do potpuno druge priče.

Ja sam pokušao da izbjegnem neku populističku priču, pokušao sam čak da budem onako malo i šaljiv u nekom svom pristupu juče, izbjegao sam priču, gospodine ministre, i o moratorijumu koje su tražile i nevladine organizacije. Onda gdje bi nas to odvelo, ali vratio bih se prije na one lokalitete koje sam htio da pomenem, koje moramo sačuvati.

Dakle, radi se o Bukovici, radi se o Morači, o Đuričkoj rijeci, o Bistrici, o mnogim drugim lokacijama. Dakle, koje se nalaze pod naletom kvazi investitora i od ljudi koji se ne obaziru na to što se ponižavaju građani i uništava životna sredina. Vidimo svi, nijesmo slijepi šta se dešava na primorju. I zato sam kazao da ljudi iz vrha režima Crnu Goru vide kao svoj plac, gospodine

Nimanbegu. Baš sam namjerno pomenuo zbog vas prije Ulcinj i Vladanosa sam pomenuo. Da hoće da je ograde, gospodine Medojeviću, i da nam naplaćuju i vodu, i struju, i život i da u konačnom direktno odlučuju o našim sudbinama. Zato sam rekao nadam se da nećete glasati za ovaj plan zato sam pomenuo i gospođu Pejović, slušajući njenu raspravu i nije cilj ovdje da nešto ne prođe po cijenu sad nečijeg opozicionog mog ili bilo čijeg opozicionog inata. Nego da se ispoštuju sva viđenja, da se uvažavaju sve inicijative i onaj predlog oko moratorijuma, a ne da se prelama preko koljena i da se odluke donose zbog kvazi investitora i zbog ljudi koji su bliski režimu.

Ja sam vidio da je vođena velika javna rasprava, i tu nema šta da zamjerim ministru, pratio sam to i u Herceg Novom i u Kotoru šta se dešavalo. Ali, zato kažem da je u tom pravcu moja diskusija bila ovako konstruktivna i čini mi se ovo što sam odgovorio na komentare.

PREDSJEDAVALAĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:35:20)

Zbilja nijesam htio da zaustavljam da biste mogli da završite vaše diskusije i komentare. Pretjerali ste u dijelu priviđanja vaših podjela u DPS-u. Znači, tako ste obilježili tu, nije zabranjeno da se priviđaju podjele kao što vidite to ne možemo zabraniti, ja mogu da vas uvjerim da podjela nema. Mogu da vas uvjere i građani Crne Gore pogotovo rezultati DPS-a koji su bili.

Zahvaljujem.

Na taj način, prelazimo na sljedećeg poslanika Milun Zogović.

Milun Zogović.

Ovo je bilo više razmjenjeno.

Izvolite, Milun Zogović.

MILUN ZOGOVIĆ (27.07.18 11:36:17)

Poštovani građani, gospodine ministre.

Prokletije su status nacionalnog parka dobile 2009.godine. To je prostor od 16.630 hektara koji je sa juga ograničen visokim grebenima planina i albanskom granicom sa zapada rijekom Grančar sa sjevera Plavsko-Gusinjskom dolinom, prelijepom dolinom Bogičevićom. Prokletije su pravi biser netaknute i nedevastirane prirode sa širokim potencijalima za gotovo sve vidove planinskog turizma. I kao što sam naveo Prokletije su za nacionalni park proglašene 2009.godine, a Vlada Crne Gore je odmah nakon toga 14.juna 2018.godine, donijela Predlog odluke o donošenju prostornog plana posebne namjene nacionalnog parka Prokletije, i to ni manje ni više nego po hitnom postupku, i to je u potpunom skladu sa odnosom koji aktuelni režim ima prema sjeveru Crne Gore, gdje je ambijent zamagljenih i napuštenih kuća postaje sve eminentniji i sa kojim obrnutom logikom raste politička podrška aktuelnom režimu, i to je naša surova realnost. Tamo gdje se najteže živi i gdje su migracije u potrazi za golom egzistencijom najizraženije podrška režimu raste. Tako sve dok sjever potpuno ne izgubi supstancu naroda nezavisno od vjerske, nacionalne i bilo koje druge pripadnosti. Svako ko misli da je ovo demagogija, samo neka obiđe sjever. Imaće prilike da se lično uvjeri u alarmantnost situacije.

U obrazloženju ove odluke se navodi da ovo područje nije uključeno u ekonomski život okruženja ni nakon gotovo 10 godina od kada su Prokletije dobile status nacionalnog parka. Da bi ne usvajanjem ove odluke, u zakonu propisanom roku 13.jula 2018.godine prouzrokovalo štetne posljedice po ukupan ekonomski razvoj. Pa se predlaže njegovo donošenje po skraćenom postupku, a danas je 25.jul 2018.godine. Što je 13 dana po isteku roka hitnosti. To je najbolji primjer ažurnosti našeg režima, gospodine ministre, na projektima iza kojih ne stoje neki privatni, politički, tajkunski interesi. Ali se mora priznati da je administracija prilično ažurna kada je u pitanju pljačka prirodnih resursa sjevera Republike. Namjerno koristim riječ pljačka, jer od valorizacije prirodnih bogatstava sjevera Republike lokalne zajednice gotovo da nemaju ama baš nikakve koristi. Dok se na ovaj plan čekalo gotovo deceniju, građevinske dozvole i prateća dokumentacija za izgradnju mini hidroelektrana izdaje se kao na traci sa sve potrebnim saglasnostima. Namjerno pominjem saglasnosti jer se one izdaju po difoltu i po ključu, a posebno one o neugroženosti

životne sredine, a da pri tom niko nikad nije izašao na teren, niti zna uopšte gdje se nalaze predmetne lokacije o kojima se izdaju sglasnosti one ugroženosti životne sredine, pa tako imate primjer da je prije nekoliko dana u ovoj Skupštini ministar Bogdanović javno izjavio da je uputio urgenciju predsjedniku Opštine Plav, za uklanjanje spomenika koji se nalazi na teritoriji Opštine Gusinje, da ne govorimo o drugim stvarima, kako su izdavane građevinske dozvole za mini hidroelektrane. Imate situaciju da je jedina lokacija u Crnoj Gori u centru varoši Murine. Koja se nalazi u okviru Spomen parka nevinim žrtvama antifašizma i žrtvama zločinačke NATO agresije 1999.godine. Opredijeljena za izgradnju raskopnog prikopčavanja na visoko naponsku mrežu mini hidroelektrana koje su predviđene da se grade na murinskoj rijeci i ako su sve građevinske dozvole izdate suprotno zakonu. Jer, se radi o ponornici koja se nalazi iznad gradskog bazena, kojim se kompletno područje Murine napaja vodom. I zamislite situaciju da jedina slobodna lokacija u centru varoši je predviđena za izgradnju postrojenja za priključivanje u mrežu u sklopu spomen parka i u sklopu sportskog centra koji je izgrađen u pomen žrtvama NATO agresije.

Ja vas molim, gospodine ministre, da se pozabavite malo ovim problemom i da pogledate ko stoji iza dobijanja građevinskih dozvola na takav način. A da ne govorimo da je prije nekoliko dana ministrica rekla da se ništa neće graditi ako ne postoji konsenzus sredine u kojoj se želi izvoditi planirana investicija. Vi makar kad se radi o teritoriji Opštine Plav, gotovo imate konsenzus svih građana da se protiv izgradnje mini hidroelektrana na takav način a osobito da ćemo tražiti da se postupak dobijanja građevinskih dozvola koji nije u skladu sa zakonom preispita, od lokalnih sekretarijata pa sve do ministarstva. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:42:13)

Na ovaj način smo završili izlaganje Miluna Zogovića.

Riječ dajem Petru Ivanoviću, poslaniku i predsjedniku Odbora, koji je zadužen za pitanja prostornog planiranja i ekologije.

Izvolite, predsjedniče Ivanoviću.

PETAR IVANOVIĆ (27.07.18 11:42:29)

Hvala Vam, poštovani predsjedavajući.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicima, kolege poslanici,

Slušajući pojedine diskusije sjetio sam se Duška Radovića koji je kazao:"strašno je to kada imate nešto važno da kažete, a nemate kome, a još je strašnije kad imate kome a nemate šta". Zato me ne čudi da koja god da je tema na dnevnom redu iz opozicionih redova slušamo beskrajno ponavljanje nekoliko politikantskih konstrukcija koje mnogo više potvrđuju nemoć nego neznanje. Prepoznaće se oni na koje mislim. Predstavnici MORT-a koji su danas sa nama nijesu stajali po strani, nisu čekali ili nijemo posmatrali. To što su mislili oblikovali su u dokumenta koja su pred nama i prema dostavljenim predlozima moramo se odnijeti profesionalno i u skladu sa našim poslaničkim obavezama. Zato predlažem da prošlost, kakva god da je bila, a iskreno se nadam da smo od nje ipak nešto naučili, prepustimo istoriji a da sadašnjost iskoristimo za oblikovanje budućnosti. Ključna riječ na kojoj se temelje dvije odluke o kojima diskutujemo danas je prostor. Nastojao sam da shvatim zašto su u jučerašnjim diskusijama samo investitori pominjani kao oni koji napadaju prostor. Činjenica je da su prostor mnogo više napadali građani. Zar to ne potvrđuje i ogroman broj zahtjeva za legalizaciju, ali za razliku od građana investitori na glasaju? Tako se mogao steći utisak da su pojedini poslanici i oko ovog pitanja u širokom luku zaobišli svoje tobožnje principe i svoje govorničke vještine koristili više u nastojaju da privuku birače nego da se istinski pozabave problemom o kojem diskutujemo.

Zato želim da kažem nešto o investitorima. Svi oni koji znaju kako je nekad izgledao prostor na kome se nalazi Porto Montenegro u Tivtu ne mogu kriviti investitora zato što ga je uljepšao. Svi koji znaju kako je nekad izgledao prostor na kojem se nalazi Porto Novi u Herceg Novom teško će naći primjedbu. Nije našao ni hotelski lanac na Svetom Stefanu koji ima izuzetno visoke standarde, između ostalog, i prostorne standarde. Kao student radio sam na Svetom Stefanu i

znam odlično kako su izgledale sobe i prostor oko čuvenog grada hotela. Niko ne može kriviti investitora što je zadržao sve što se moglo zadržati i unaprijediti sve što se moglo unaprijediti. Nije li najbolja potvrda da je to što su uradili dobro dolazak brojnih poznatih gostiju koji su impresionirani između ostalog i prostorom.

Sve što govorim u Skupštini i sve za šta se zalažemo proističe iz našeg načina razmišljanja. Smatram da ima mnogo dobrih primjera koje treba promovisati. Istina je da ima i loših primjera na koje treba ukazati i predložiti kako da se problem riješi. Oba dokumenta o kojima diskutujemo u prvi plan ističu strateško planiranje u smislu očuvanja prostora i planiranje zemljišta u smislu namjene. Oba dokumenta proizvod su struke, a struka neminovno nameće i pitanje prioriteta, jer na malom prostoru ne može sve biti prioritet. Oba dokumenta pokreću i brojna pitanja i ne znam odgovore na sva, i to je dobro, jer to će neminovno zahtijevati uključivanje mladih. Demokratska partija socijalista je na vrijeme prepoznala ovu neophodnost o čemu najbolje svjedoči značajan broj mladih ljudi koji su uključeni u proces donošenja odluka, od lokalnih samouprava do Skupštine.

Kao poslanici imamo trojaku ulogu da bez politikantstva, patetike ili pretencioznosti jasno ukažemo na probleme koje uočimo, doprinesemo boljoj edukaciji građana kroz pošten odnos prema problemu i da se stalno zalažemo za podizanje standarda. Prostor zahtijeva kontinuiranu posvećenost. U tom smislu još jednom želim da afirmišem zaključke koje je predložio potpredsjednik Skupštine gospodin Gvozdenović, koji omogućava veću uključenost Skupštine u praćenju realizacije aktivnosti koje predviđaju oba dokumenta. Upravo na taj način dobijamo prostor da izrazimo naše ideje, pokažemo znanje i predložimo građanima naša istinska zalaganja.

Na kraju, želim da zahvalim svim kolegama u Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje koji su posvećeno radili od njegovog formiranja u ovom sazivu. Žao mi je što predstavnici opozicije niti jednom nisu uzeli učešće u radu odbora. Istina, taj rad ne ulazi u ono čuvenu metodologiju nevladinih organizacija, niti mediji prenose sjednice odbora, ali je veoma važan jer se upravo tu u odborima obavlja najveći dio posla. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:46:53)

Zahvaljujem se poslaniku Petru Ivanoviću.

Imamo komentar Jovana Zogovića, a proceduralno želi Jovan Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (27.07.18 11:47:05)

Vama se obraćam, naravno, gospodine Gvozdenoviću, jer ne znam kako da se odbranimo kad neko uzme diskusiju i onda to koristi kao repliku ili komentar. Citira se i Duško Radović i ostali. Ja bih samo iskoristio pet sekundi da citiram i Džonija Štulića, ponovo, koji je govoreći o nekim ljudima kazao: "na tvome licu praznuje veliko ništa", eto.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:47:45)

Milun Zogović ima komentar.

MILUN ZOGOVIĆ (27.07.18 11:47:49)

Poštovani građani, od nekadašnjeg ministra poljoprivrede već evo gotovo dva dana slušamo moralne pridike, iscrpne, kojima se na teoriskom i principijalnom nivou ništa ne može zamjeriti, ali fali samo jedno, lični primjer ex ministra. Zbog mentalne higijene i mentalnog zdravlja građana Crne Gore javio sam se za komentar. Lični primjer, gospodine Petre Ivanoviću, je nešto što najbolje utiče na se ovo o čemu ste Vi danas govorili. To sigurno nije traženje abolicije, izigravanje zakona za krivična djela, ne bitno da li se radi o zastari ili nekim drugim oblicima. To

sigurno nije pravdanje raznoraznih afera, a ponajmanje se to, gospodine ministre, može raditi na ovaj način na koji Vi to želite da radite. Apsolutno svako je nevin dok se ne utvrdi suprotno, a u skladu sa tim ima pravo i da se bavi javnim poslom. Pored pavnih propisa postoje i moralna načela, dignitet i druge neke vrijednosti koje su satkane u ovo što sam rekao da se ličnim primjerom može drugima najviše pokazati.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:49:36)

Petar Ivanović. Izvolite, poslaniče.

PETAR IVANOVIĆ (27.07.18 11:49:43)

Hvala Vam.

Poštovani, gospodine Zogoviću, mislio sam kad ste tako lijepo krenuli i kad ste rekli lični primjerom, da ćete da govorite o prostoru i baš sam se poradovao Vašem izlaganju jer sam mislio da ćete nešto pohvalno da kažete o mom nastojanju da oplemenim prostor u kome živim. Mislio sam da ćete reći: Da, sredili ste vinograde, pomogli ste vašim komšijama. Međutim, Vi ste išli u pravcu koji je i očekivan. Pokušali ste da spočitavate neka moralna načela. Prepoznao sam u Vašim nastojanjima dvije tačke. Jedna, pretpostavljam da ste htjeli da napravite aluziju na sudski spor koji je trajao šest godina, je li tako? Tokom trajanja tog sudskog spora ja se ni jednom nisam pozvao na imunitet nego sam uporno nastojao da dokažem i na kraju dokazao svoju nevinost. Pretpostavljam, takođe, da kad ste govorili o aferama da ste mislili na one čuvene tekstove koje su objavljivali pojedini mediji u smislu ko je cpušio o trošku države, ali ste zaboravili da jednom kažete da sam pomogao da na svijet dođu dva nova, mlada života ili možda ste htjeli da kažete da zbog mentalne higijene nisam nijednom sazvao pres konferenciju da kažem da sam pobijedio na sudu te iste medije i dobio oba spora. Jeste li to htjeli da kažete? Prema tome, dajte malo da govorimo o prostoru, dajete da malo govorimo o temi, dajte da malo govorimo o tome da sam se zalagao da se ne pretvore prostori u gradska građevinska zemljišta nego da ostanu poljoprivredna. Kad već hoćete da me prozivate kao bivšeg ministra poljoprivrede.

Dakle, ja nemam nikakav problem da o bilo kojoj aferi razgovoram i o ovom uvaženom domu, kako vi kažete, ali samo činjenično. Mislim da je bilo sasvim dovoljno. Prema tome, izvolite konkretno, bilo koju temu nametnite sa činjenicama, sa dokazima i, kako da ne, uvijek ću o svakoj temi rado razgovarati.

Kada je u pitanju prostor radi dobacivanja koji građani Crne Gore ne mogu da čuju, pozivam vas nije nikakav problem da zajednički pogledamo prostor koji sam unaprijedio, a nakon toga da komentarišem i fugovanja i vinograde i šta se dešava na tom prostoru i vaše posmijehe, a ja ću samo to nijemo posmatrati, jer mislim da o svemu tome što mi radimo najbolje govore djela, a ne priče. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 11:52:54)

Zahvaljujem se ministru Petru Ivanoviću.

Prelazimo na dalje diskutante, Jovanka, da vidim samo redosled ovdje. Plan mi je bio da imamo dva iz pozicije, onda jedan iz opozicije, imamo Željko Aprcović, poslije toga Draginja Vuksanović Stanković.

ŽELJKO APRCOVIĆ (27.07.18 11:53:30)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Koleginice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicama, uvaženi građani Crne Gore, Danas imamo izuzetne dvije važne teme iz planskog korpusa, i to je tema koja je vezana za

Prostorni plan posebne namjene za obalno područje i Prostorni plan za Prokletije. Obje teme su jako značajne za sve građane Crne Gore. Zašto je važnija tema Prostornog plana posebne namjene za obalno područje i zbog toga što po mom razmišljanju i razmišljanju svih onih ljudi koji se bave strukom, to je najvredniji prostor koji Crna Gora posjeduje i najznačajniji nacionalni resurs. Šta se u prethodnom periodu dešavalo u tom prostoru? Dešavale su se nelegalne gradnje i što je rezultiralo sa time da smo morali donijeti novi Zakon o prostornom planiranju, uređenju prostora koji je predvidio, način sanacionih mjera da taj prostor koji je bespovratno zauzet probamo da saniramo, da ga privedemo namjeni, da sve ono što jeste mogućnost za legalizaciju objekata na tom prostoru da se izdešava u skladu sa zakonskim normama.

Takođe, moram da kažem da ono što jeste pitanje svih pitanja kako i na koji način je Crna Gora odgovorila na probleme koji su u prethodnom periodu bili evidentni, a tiče se komunalne opremljenosti zemljišta, odnosno infrastrukturnih objekata, kao energetskih objekata koji Prostorni plan posebne namjene za obalno područje tretira kroz jedan svoj dio. Moram da kažem da je kroz mjere od 2001. godine kroz podršku KFE banke Crna Gora povukla znatna sredstva za poboljšanje, vodosnabdijevanje i tretman otpadnih voda za crnogorsko primorje uključujući i Cetinje. Tako da moram da istaknem da smo upravo kroz te mjere mi u Kotoru zajedno sa Opštinom Tivat dobili kvalitetno postrojenje za preradu otpadnih voda koje omogućava da naša akvatorija, akvatorijum Bokokotorskog zaliva bude trajno zaštićen kako bi bio dostupan ne samo građanima Crne Gore već svim onim zainteresovanim turistima.

Ono što bih želio da istaknem da, a što interesuje svde građane Crne Gore kako i na koji način je prostorni plan posebne namjene za obalno područje donošen? Kako je realizacija od programskog zadatka do današnjeg predloga tekla? Svi možemo da postavimo pitanje zašto od 2011. godine do 2018. godine nismo imali brže, adekvatnije reagovanje u smislu donošenja prostornog plana posebne namjene za obalno područje. Prosti razlog i odgovori kroz uvodno obrazloženje ministra i kroz razgovore koje sam obavio sa njegovim saradnicama jeste ono čega svi moramo da budemo svjesni. U prostorni plan posebne namjene za obalno područje morale su da budu uključene dvije studije čija je izrada dugo trajala. Trajala je i u nadležnosti Ministarstva kulture i Uprave za zaštitu kulturnih dobara. To je studija zaštite kulturnih dobara kao i studija procjene uticaja na životnu sredinu. Upravo kad su te dvije studije bile završene one su morale dodatno biti provjerene od strane obrađivača kako bi u cjelosti bile implementirane u predložena planska dokumenta.

Ono što jeste pitanje svih pitanja kako i na koji način ćemo kontrolisati realizaciju ovoga planskog dokumenta. S obzirom na činjenicu da je planski dokument oročen na period 2018. godine do 2030. godine i upravo kroz tabelarni prikaz možemo da dođemo do onih benefita koje će ovaj planski dokument da donese. Ako znamo da će biti povećan broj smještajnih kapaciteta u turizmu, hotelima visoke kategorije, pri tom ne zanemarujući činjenicu da je ova Vlada u prethodnoj godini otvorila 40 hotela. Iako znamo da je turizam dominantno strateška grana koja će Crnoj Gori omogućiti bolji, kvalitetniji prosperitet u narednom periodu, onda je zaočekivati da ono sve što jeste van obuhvata samog planskog dokumenta, a koji se tretira kao zona od 100 do 1000 metara, da će sa budnom pažnjom biti praćena od strane ministarstva i da će donošeni biti adekvatniji planski dokument kako bismo stvarali prostor za hotele visoke kategorije, odnosno za turističku namjenu koja će vam omogućiti dodatna zapošljavanja, u odnosu na onaj broj zaposlenih koji sada u sektoru turizma radi. Takođe moram da kažem da su optimistične prognoze koliko će biti povećan prihod od samoga turizma, uzimajući u obzir činjenicu da kažem da se planski dokument donosi za 12 godina.

Ono što bih želio da istaknem da upravo kroz kontrolu primjene planskog dokumenta koji ćemo nadam se usvojiti kako glasovima pozicije tako i glasovima opozicije iz razloga što moramo zaštititi prostor kao najznačajniji resurs, pri tom vodeći računa o tome da ovaj planski dokument predviđa da se procenat izgrađenosti svede na jednu manju mjeru u odnosu na ono što jesu sva dešavanja u prostoru...(prekid) pri tom zanemarujući činjenicu da upravo ovaj restriktivni planski dokument ne odobrava gradnju stambenih objekata, nego ide ka tome da se upravo grade hotelsko turistički kapaciteti sa svim onim centralnim sadržajima i sa zelenim površinama, sa zaštitom autohtonog zelenila koji je prepun prostor koji ovaj planski dokument tretira. S obzirom na to smatram da ćemo zajednički da dođemo do pravog rešenja. Pri tom bih postavio par pitanja koja su ako može ministar da odgovori u dijelu koji se tiče kako i na koji način će se regulisati

prostor od 100 do 1000 metara koji je zaštićeni prostor. Upravo sa aspekta zaštite i valorizacije privatne svojine iz prostog razloga što određen broj naših sugrađana koji imaju određenu imovinu na teritoriji koju ovaj prostor pokriva, žele da znaju kako i na koji način će se donositi niža planska dokumentacija, kako će se raditi programski zadaci i zašto ni sam zakon ne predviđa koje su to površine zemljišta koje se mogu tretirati konkursnim rešenja, odnosno programskim zadacima. Jer, smatram ako želimo da zaštitimo prostor iako želimo da prostor ostavimo budućim generacijama da i država mora kao što su to uradile i puno bogatije države da odrede prioritete, odnosno javni interes i da taj dio prostora koji ima namjeru da zaštiti, da obezbijedi novčana sredstva i da taj prostor zauvijek ostavi onakav kakav jeste budućim generacijama.

Ono što bih želio za kraj da istaknem jeste da ćemo upravo i kroz ovaj planski dokument gdje su implementirani i određeni infrastrukturni projekti završiti obilaznicu oko Budve iz prostog razloga što je Crna Gora upravo na Berlinskom forumu dobila podršku u visini od 42 miliona eura koliko je potrebno za gradnju zaobilaznice oko Budve, pri tom računajući da će benefite osjetiti...(prekid) Bokokotorske, odnosno Tivta i Kotora, jer će se izgraditi brza saobraćajnica koja će povezivati aerodrom sa Budvom, odnosno kasnije prema Podgorici, odnosno prema Baru i Ulcinju. Smatram da ovaj planski dokument smo trebali radnije da donesemo i takođe smatram da ćemo svi prepoznati dobru namjeru obrađivača plana kao i r esornog ministarstva sa željom da u narednom periodu imamo dobar kvalitetan zaštićen prostor koji će služiti svim budućim generacijama. Zahvaljujem se i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:01:05)

Zahvaljujem se poslaniku Željku Aprcoviću.
Dajem riječ poslanici Draginji Stanković Vuksanović.
Izvolite, diskutij.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (27.07.18 12:01:17)

Zahvaljujem.

Objedinjena je rasprava oko obalnog područja Prokletija, je li tako, pošto vidim da većina poslanika je govorilo o obalnom području, da niko nije govorio o Prokletijama, pa bih vas ja zamolila samo, pošto bih ja govorila o jednom i drugom, samo ako eto prekoračin par sekundi da mi ne uzimate riječ. Eto to sam razmišljala.

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovana Skupštino,

Ja zaista volim, prvo prije svega ja volim kada citiram pojedine i pravnike i književnike i filozofe i pjesnike, jer obično mi kroz te citate što želimo da personifikujemo neku stvar iz običnog života. Pa, kako ja doživljavam, uvaženi građani Crne Gore, kada govorimo na ovu temu. Naravno da se ovaj sadašnji ministar neće pronaći u ovome. Ja ne želim da se vi ministre pronađete u ovoj mojoj priči, ali ćete me svi razumjeti.

Znate li što je građani Crne Gore strašno? Kada mi u jednoj ovakvoj državi Crnoj Gori koja je za mene najljepša država na svijetu i jedina država Crna Gora imamo dio obale i dio sjevera u odnosu na koje je napravljen urbanistički genocid, a još strašnije kada iza tog urbanističkog genocida stoje pojedini bivši ministri iz Vlade Crne Gore koji su izigravajući crnogorske šejke u ulozi crnogorskih patriota kroz zaključenje štetnih i nezakonitih ugovora o dugoročnim zakupima prodavali i rasprodavali obalu koju su nama ostavili naši preci. Mi imamo sada jedan ministre urbanistički genocid, je li tako? Tvrdim, a vi mi ovo sigurno nećete potvrditi da kada ste vi pravili ovaj plan za obalno područje da ste barem jedan put za sebe ministre pomislili, iako niste nikome javno rekli, da sa ovim planom želite da spasite što se spasiti može. Tvrdim da ste to barem pomislili jedan put ako niste nikome rekli.

Ja vas pitam, ministre, da li mislite da se neke stvari mogu spasiti u ovoj Crnoj Gori? Ako mi imamo obalu koja je potpuno devastirana, ako imao dio obale koji je rasprodat ko zna kome i ko zna ko stoji iza toga, a na onaj dio obale gdje se može pristupiti imali smo priliku da svjedočimo da su naši građani i građanke tjerani sa obale, to smo imali priliku da vidimo u javnosti. Sve je to

posljedica upravo tih nezakonitih štetnih ugovora.

Ja vas pitam, ministre, da li postoji šansa da iz ovog prostornog plana, a mi smo reagovali iz Socijaldemokratske partije posebnim amandmanom, izuzmemo ostrvo Sveti Nikola, na kome je predviđeno da se gradi hotel sa 500 kreveta i marina umjesto što bi na tom mjestu ostala park šuma kako je u svim planovima od 1945. Ovo smatramo zbog toga što gradnja na jedinom ostrvu u Crnoj Gori je atak na živi svijet floru i faunu kako kopneno tako i podvodno. Budvanski zaliv je svima poznato jako plitak, a prebogat je staništima riblje mlađi, planktonima koji mu daju savršeno čistu plavu boju, morskim travama i svakovrsnom florom koji su znamo dobro vrlo značajni za prirodu jer su značajni proizvođači kiseonika i hrane za kompletan riblji podvodni svijet.

Kopno budvanskog akvatorijuma je potpuno pokriveno zgradama. To je svima jasno. Budva je takođe primjer urbanističkog genocida. Nema parkova, drveća, dječjih igrališta, zelenih površina, šetališta, sportskih terena, drvoreda, nema izletišta. Ni djeca, ni omladina, ni starije osobe nemaju mjesto gdje bi se odmorili u neku od šuma ili parkova i udisali čist vazduh. Jedini element prirode i zdrave čovjekove okoline koji je ostao u Budvi jeste upravo ostrvo Sveti Nikola. Da ne govorimo o tome kako je rasprodaja, tog značajnog državnog resursa, išta od ruke do ruke na kraju završila pod hipotekom Prve banke, a vi znate da taj jedan biznismen koji nije uspio navodno da vrati taj kredit da je naravno onda banka uzela i prodala ostrvo za 24 miliona eura takođe jedanom biznismenu koji je naknadno dobio crnogorsko državljanstvo, ali zato će jednog dana odgovarati svi koji su učestvovali u tome. Neće ni ova situacija davičeka trajati. Odgovaraće i oni koji su bili na vlasti, a koji stoje iza ovoga, a odgovaraće iz tog perioda zaštitnik imovinsko-pravnih interesa ili bolje reći zaštitnica koja apsolutno ćutala na sve ovo dok se rasprodavala državna imovina građana Crne Gore.

Iz Ministarstva turizma i održivog razvoja dobijamo obavještenje da je Crnoj Gori potrebno otprilike oko milijardu i 400 miliona eura koje treba da uloži da bi se zatvorilo Poglavlje 27. Radi građana Crne Gore Poglavlje 27 tiče se ekologije i zaštite životne sredine. Ukoliko dovedemo do toga da se uništi diverzitet ovaj biljni, konkretno primjer je ovo ostrvo Sveti Nikola prema procjenama stručnjaka ova će cifra porasti sa milijardu i 400 miliona eura na oko pet milijardi eura. Pa se ja pitam da li je to interes države Crne Gore da umjesto da štitimo floru i faunu i diverzitet mi imamo situaciju da trebamo to da i dalje...(prekid)... urušavamo i da onda na osnovu toga imamo situaciju da se troškovi od milijardu i 400 miliona eura povećaju na pet milijardi eura što naravno pretpostavljam da nije u interesu budžeta Crne Gore i u interesu ekonomskog razvoja Crne Gore.

Evo sad ću brzo završiti, zahvaljujem, potpredsjedniče. Inače svima je ovdje poznato da Barselonska konvencija čiji smo i mi davni potpisnici podrazumijeva da 100m od mora nema nikakvog građenja. Isti ovaj plan takođe obavezuje u određenom tekstualnom dijelu plana da 100m od mora nema gradnje. Ako uzmemo ostrvo Sveti Nikola onda znači da gradnja od mora na istoku do mora na zapadu je ukupno širine manje od 100. Šta imamo mi ovdje? Pogledajte molim vas, građani Crne Gore, kako je nekada to popularno zvano mjesto Školj bilo 1970. godine. To je odraz one divlje Crne Gore koje svi zovu Montenegro, a pogledajte, građani, kako je to danas, kako je 2010., a mogu misliti kako je na današnji dan. Pogledajte urbanistički genocid na ovom ostrvu, pa mi recite državu u okruženju u kojem je ovo urađeno i pitam se kako ćemo se izboriti sa onim funkcionerima koji su svoje vile ukopali u more. Što ćemo tu da uradimo? Hoćemo li to ministre da legalizujemo? Mislim da to ne treba da legalizujemo nego da to treba da rušimo. Nema niko pravo da uzurpira crnogorsku obalu koja pripada svima nama. To trebamo ministre da rušimo.

Želim još nešto da kažem. Molim vas, samo mi ovo dopustite. Što se tiče Valdanosa, Valdanos mora biti vraćen njegovim prvobitnim vlasnicima. U Valdanosu ne smijemo graditi hotele. Imamo mi đe mjesto duž obale i Velike plaže da gradimo hotele. Valdanos mora biti sportsko-rekreativni centar gdje će ti vrijedni domaćini i vrijedni maslinari praviti ulje koje će biti crnogorski brend ne samo prepoznat u Crnoj Gori nego i šire.

Ministre, i još nešto ja želim da pomenem Nacionalni park Prokletije. Pod hitno moramo da taj nacionalni park valorizujemo na zakonit način. Ja sam lično u predsjedničkoj kampanji, vjerovali ili ne, po snijegu išla na planinu Bogičeviću. To je jedna prelijepa priroda. Ona se nalazi na tromeđi Kosova, Crne Gore i Albanije. E tu mi treba da razvijamo međuregionalnu saradnju, a ne da se prepoznamo po švercu duvana i hvatanju raznih kriminalaca. Upravo na tom mjestu treba da se

gradi, samo momenat, sportsko rekreativni centar jer tu postoji potencijal da Bogićevica bude mjesto koje će biti bolje od turističkog kompleksa na Kopaoniku. Ja uopšte nisam ovdje pristrasna zato što sam Crnogorka i što živim u Crnoj Gori, ali to je jedna prelijepo mjesto koje ima strašan potencijal.

Molim vas, ministre samo jedano pitanje. Šta planirate sa Maljevikom? Ja sam kao odbornik u barskom parlamentu, vi šta planirate sa Maljevikom? Konkretno, kao odbornik u barskom parlamentu dva puta sam bila odbornik, napadala sam ugovor i tada sam tvrdila iz dva puta i zato nisam glasala bila sam i tad proglašena izdajnikom kao i sada, tada sam tvrdila da je ugovor nezakonit i da je ovo klasična prevara i da od ovih sportskih turističkih terena na Maljeviku neće biti ništa. Prošle su godine, bila sam u pravu, na Maljeviku nema cigle ni dan danas. Šta planirate sa Maljevikom?

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:10:12)

Vaše vrijeme je prošlo, zbilja je prošlo.

Poslanica Draginja Vuksanović Stanković tražila je proširenje bila zbog Prokletija od osam minuta i deset sekundi i nešto 20-tak sekundi je pričala. Da bi ispravili to sve zamolićemo gospodina Murića da govori na temu Prokletija.

Izvolite, gospodine Muriću.

Samo izvolite, gospodine Murić.

MIRSAD MURIĆ (27.07.18 12:10:40)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, drage kolege i kolegice, poštovani građani Crne Gore,

Odmah da kažem ako razmišljate da Prokletije budu turistički kompleks kao Kopaonik, ja se apsolutno ne slažem ne znam kad ste zadnji put bili. To je nacionalni park koji je u potpunosti devastiran sa 1000 hotela, milion vikendica, devastacija prostora prilikom čega je posječena velika količina šume radi skijaških staza, prilikom čega se javlja erozija tog terena, ispiranje zemljišta što će u budućnosti sigurno pridonijeti da taj nekada prelijepi prirodni dragulj Srbije bude ne daj Bože, o Kopaoniku govorim, ne daj Bože pustinja. Znači, tako ne želimo, kolegice, da se mi kao vladajuća partija ophodimo prema Nacionalnom parku Prokletije. Prostornim planom Crne Gore do 2020. godine predviđeno je da se na području Prokletija proglasi Nacionalni park Prokletije površine oko 22.000 hektara, a Zakonom o Nacionalnim parkovima Crne Gore, uz konsultacije i mnoge sjednice i sastanke s mještanima Plava i Gusinja, ipak je ta površina smanjena na 16.030 hektara. Izašli smo građanima ove dvije opštine u susret jer su oni tražili da se jedan dio tog nacionalnog parka koji je bio predviđen Prostornim planom Crne Gore povuče iz tog prigradskog naselja i omogućili su im da prigradskim djelovima Plava i Gusinja ipak mogu da po lokalnim prostornim planovima nastave s urbanističkom izgradnjom dok u zaštićenom predjelu to neće moći.

Nacionalni park Prokletije prema ISN kategoriji upravljanja zaštićenim područjima ima drugu kategoriju, kategoriju zaštite. Prostornim planom posebne namjene predviđeno je da se u okviru Nacionalnog parka Prokletije definišu tri zone zaštite. Prva zona zaštite koja je stroga zaštita kojoj zoni pripadaju rezervati Hridsko jezero i rezervati prirode Volušnica, u ovoj zoni apsolutno je zabranjeno bilo kakvo djelovanje od strane čovjeka, tu je potpuna zaštita i kompletni ekosistemi u ovoj zoni su prepušteni prirodi. Tu je moguće uticati samo ako dođe do nekih elementarnih nepogoda da se popravi situacija i to s autohtonim vrstama ili, pak, ako su u pitanju neke bolesti da se spriječi širenje tih bolesti.

U zoni drugog stepena zaštite koja je označena pod pojmom posebna zaštita, u toj zoni se u Nacionalnom parku Prokletije nalazi i određeni broj katuna, u tom području se i stanovnici ovog dijela bave i stočarstvom koje je ekstezivnog tipa prilikom čega je u toj zoni dozvoljeno i dalje bavljenje ovim tipom poljoprivrede prilikom čega se ne ugrožavaju ti ekosistemi. Jer, to su ekosistemi livada i pašnjaka koji redovnom ispašom stoke i redovnim košenjem omogućavaju

bogatstvo i raznovrsnost biodiverziteta posebno tog botaničkog dijela. Inače su Prokletije poznate po tome. Na samim Prokletijama postoji oko 1700 različitih vrsta biljaka, što predstavlja polovinu od ukupnog broja biljaka u Crnoj Gori.

Treća zona ili zona trećeg stepena zaštite, liberalna zaštita. U ovoj zoni postoje objekti koji su od ranije izgrađeni, jedan dio katuna i jedan dio zaostavštine iz prošlosti koji će poslužiti ovim prostornim planom kao turistički objekti koji će se moći popraviti, ali tu je zabranjena gradnja osim turističkih objekata koji će biti namijenjeni i koji će se uklopiti apsolutno u toj zoni ... (Prekid) ambijent. Normalno, po principima poštovanja svih zakona, deklaracija i konvencija o zaštiti prirode. Ovim planom je radi bolje zaštite Nacionalnog parka predviđena i kontaktna zona ili zona zaštite koja je uz samu granicu Nacionalnog parka. U ovoj zoni ima jedino zabrana da se alohtone vrste ne unose, da poljoprivreda i izgradnja bude na nivou i predviđena Prostornim planom kako Crne Gore tako i lokalnog nivoa, gdje će ova zona biti prepreka za faktički devastaciju tog prostora nacionalnog parka.

Ono što treba naglasiti, prilikom čega ovo stanovništvo na ovim prostorima može da iskoristi kao potencijal, to je i Prostornim planom predviđeno, znači da se razvija poljoprivreda, ekstezivnog tipa stočarstvo u okviru poljoprivrede branje i eksploatacija ljekovitog bilja i šumskih plodova posebno gljiva, gdje će se na racionalan način i održiv razvoj iskoristiti resursi. Isto tako, turizam je veoma važan. Ovaj prostorni plan će građanima ove dvije opštine predstaviti Nacionalni park Prokletije kao jedan od najboljih prirodnih resursa koje će oni moći da iskoriste za poboljšanje životnog standarda kompletnog stanovništva. Samo da poručim stanovništvu da Nacionalni park treba da sačuvaju i za buduća pokoljenja, da ostave da ga mogu koristiti u neka naredna vremena. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:17:57)

Zahvaljujem poslaniku Muriću.
Komentar ima Vuksanović Stanković Draginja.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (27.07.18 12:18:05)

Vi ste komentarisali koliko je trajalo moje izlaganje, na to sam tražila proceduralnu reakciju, vi mi je niste dali. Ja sam, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, samo htjela da vam se zahvalim, a vi ste se prepali da mi date proceduralnu reakciju. Imam li pravo da budem ljubazna prema vama? Zašto mi niste dali proceduralnu reakciju da vam se zahvalim što ste mi produžili vrijeme? Hvala.

Uvaženi kolega Muriću, pričala sam o Nacionalnom parku Prokletije, a kada sam upoređivala da jedno mjesto iznad Plava može biti bolje nego što je Kopaonik, govorila sam o planini Bogečevica. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:18:57)

Sljedeći prijavljeni diskutant je Maja Čatović.

MARIJA ČATOVIĆ (27.07.18 12:19:09)

Poštovani predsjedavajući, kolege i kolegice poslanici, ministre sa saradnicama, uvaženi građani,

Odluka o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore podrazumijeva stvaranje planskog osnova za obezbjeđivanje održivog razvoja obalnog područja koji predstavlja jedan od najvažnijih resursa naše države. Ciljevi ovog planskog dokumenta su očuvanje priobalnih područja, obezbjeđenje održivog korišćenja prirodnih resursa, očuvanje

cjelovitosti obalnih ekosistema, usklađivanje inicijativa između svih odluka vlasti na nacionalnom i lokalnom nivou koji utiču na upotrebu priobalnog područja. Namjera ovog plana je kreiranje strateškog dokumenta čiji je cilj uređenje ovako vrijednog prostora uz dobijanje smjernica i mjera za realizaciju namjene pojedinih zona kroz zajedničke standarde njihovog korišćenja.

Nacrt ovog plana bio je na javnoj raspravi od 26.01.2016. do 26.02.2016. godine istovremeno s javnom raspravom o Nacrtu izvještaju i strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu. Tokom javne rasprave pristiglo je oko 800 primjedbi od strane građana primorskih opština, mjesnih zajednica i NVO-a. S obzirom na činjenicu da se Predlog planskog dokumenta bitno razlikovao od prvobitnog Nacrta, Vlada je u skladu s članom 43 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata donijela zaključak kojim je utvrdila inovirani nacrt s predlogom programa održavanja javne rasprave u trajanju od 15 dana i to od 19.05. do 4.06.2018. godine. Primjedbe i sugestije date tokom ponovne javne rasprave evidentirane su, obrađene i na odgovarajući način ugrađene u Predlog prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore. Tako da se članom 1 i 2 Predloga odluke propisuje donošenje ovog planskog dokumenta i određuje granice područja koje plan zahvata, prostor opština Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar i Ulcinj kao i teritorijalno more i unutrašnje morske vode. Članovima 3 i 4 utvrđeno je iz čega se plan sastoji tj. iz tekstualnog dijela, knjige 1 i 2, grafičkog dijela to jest karte te da plan čine četiri lokacije u Opštinama Herceg Novi i Bar. Članom šest dat je globalni sadržaj plana i to: obuhvat plana, polazna opredjeljenja za izradu plana, izvod iz postojeće prostorno planske dokumentacije, ocjena postojećeg stanja, položaj u prostoru i pravcu i razvoju u odnosu na okruženje, analiza prirodnih karakteristika sa posebnim osvrtom na seizmički rizik, analiza stvarnih resursa, prikaz postojećeg stanja uređenja prostora i pregled problema ograničenja, režim korišćenja prostora obalnog područja, namjena površina, demografska projekcija, ekonomsko tržišna projekcija, projekcija razvoja turizma, projekcija razvoja ribarstva i marikulture, infrastrukturni sistem, plan zaštite prirodne i kulturne baštine i još mnogo toga. Navodeći ove članove, želim ukazati na činjenicu da se kroz kompletan postupak donošenja ovog plana, prošlo sistematski uz uvažavanje primjedbi, sugestija i potreba kako stručne tako i laičke javnosti. Razlozi za donošenje odluke po skraćenom postupku su izuzetno važni za politiku planiranja prostora, jer njegovo nedonošenje bi prouzrokovalo štetne posledice kako po prostorni tako i po ukupni ekonomski razvoj Crne Gore. Zbog svega navedenog ja ću kao i moje kolege podržati donošenje odluke Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore. Hvala na pažnji.

BRANKA BOŠNJAK (27.07.18 12:23:53)

Ako bude trebalo daćete mi malo više vremena, a ja vas neću prozivati kao bivšeg ministra, da napravimo sporazum.

Uvaženi građani,

Nažalost u našoj lijepoj Crnoj Gori mi trenutno imamo jedan urbanistički haos, posebno u onim razvijenim djelovima Crne Gore. Tome u prilog ide i ovoliki broj nelegalnih objekata i sad ova legalizacija je u stvari i pokazala koliki je ubranistički haos bio u Crnoj Gori i šta se sve dozvolilo i bilo bi mi interesantno, ministre Raduloviću, ako imate podatak pa kad budete odgovarali na pitanje da nam kažete koliko je od ovih objekata koji su se prijavili za legalizaciju u području ovom obalnom u ovih šest opština koje obuhvata ovaj plan. Nekako se stiče utisak da taj urbanistički haos je potekao od toga što mnoge opštine nijesu ni donijele prostorno urbanističke planove i sad gledajući ovaj plan, odnosno odgovore na pitanja koja su se pojavila u ravnoj raspravi vidjela sam da mnogima pa čak i institucijama nije ni jasan ovaj novi zakon, pa ne znaju šta je obuhvaćeno čime pa su vam postavljali većinu pitanja koja se tiču ovog plana, plana generalne regulacije ili detaljnih urbanističkih planova, pa da li oni važe ili ne važe jer ja koliko sam shvatila ovo što vi sad donosite to su neke opšte smjernice i da kažem neka opšta namjena tog prostora koji ste dali. Šta je meni bilo interesantno, u stvari prvo da kažem da su negdje te primorske ponoviću se Budva je simbol tog urbanističkog haosa kao i Petrovac koji je meni draži koji je manji pa se vidi šta se tu sve uradilo, ali mi je bilo interesantno razmatrajući ove odgovore na pitanja koja su postavljena na javnoj raspravi i analizirajući to vidjela sam koja je razlika između ova dva plana što nam vi danas nudite, odnosno zainteresovanost ovih koji su na jugu, a zašto su zainteresovani oni građani koje

obuhvata ovaj plan koji se tiče Prokletija. Da je novac na jugu to pokazuje jedna ljudska pohlepa i koliko je ovdje ljudi samo zainteresovano. Hoće li biti veći turistički kapaciteti, da li da se uđe u Morsko dobro, da li mogu da grade, šta mogu da grade i kako sve da valorizuju, a ovi jadni mislim ovo sam rekla ne volim da zovem ljude jadni, ali koliko je ta demografska razlika i u siromaštvu između juga i sjevera govori da većina ovih građana koji su se pojavili na javnoj raspravi u Gusinju i Plavu pita gdje oni mogu stoku da izvedu na ispašu i kakav će biti status njihovih katuna i hoće li oni moći tamo da koriste vodu i izvorišta i kako će moći da beru borovnice. To je ono što je njih zanimalo i meni je to bilo i sa ovog sociološkog aspekta vrlo interesantno i šta u stvari pokazuje, a to u stvari pokazuje pravu sliku Crne Gore koliko nam je sjever nerazvijen, a koliko je na jugu prisutna ta neka materijalizacija i jedna opšta pohlepa. Šta su mi još pokazale ove tabele? Neki ljudi, pokazalo se ko šta ima, odnosno neki su se odali šta sve imaju i koje su parcele njihove pa su postavljali razna pitanja i meni je jako interesantno evo neću navoditi imena, ali znaće građani kad kažu jako mi je interesantan ovaj prvi zet Crne Gore koji ima u Petrovcu, pa u Ulcinju, pa u Budvi, pa onda u Lučicama, pa malo u široj zoni Petrovca, pa Mojdež katastarska parcela, pa katastarska parcela Morinj, pa u Herceg Novom itd. Šta su bila sve pitanja? Sve su bila pitanja turističkih kapaciteta i koliko će se širiti ti kapaciteti i hoće li im sve to biti ucrtano kako su oni zamislili?

Ono što hoću da kažem da je prostor nažalost potrošiv i da se teško može sanirati, vi će te to pretpostavljam pokušati kroz ovaj plan generalne regulacije gdje će te neke stvari konkretnije odraditi. Prostor je potrošiv pa čak i kad nije degradiran, ako je izmijenjen pejzaž koji je bio dominantan, a toga ima dosta, posebno na primorju i imamo dosta tog na taj način obezličenog, da kažem taj izraz, obezličenog prostora i treba se vidjeti šta treba raditi sa njime.

Hrvatska mi je primjer gdje se nije dozvolila, gdje nije bilo liberalno ovako tržište nekretnina i oni su očuvali i njihova spratnost objekata i ambijentalni hoteli i ambijentalne kuće i to je ono kako sam ja zamišljala da treba da izgleda naše crnogorsko primorje i nadam se da će tako makar izgledati ovo što dosad nije nagršeno, odnosno devastirano.

Što se Prokletija tiče tu mi je strašno žao što je trebalo čak 10 godina...(prekid)... od kad je proglašen Nacionalnim parkom da počne da se radi ovo jer taj prostor treba valorizovati. Treba očuvati sve ono što je priroda na tom području, ali nudi se tu velika mogućnost i za, da kažem, turizam i da se valorizuje i da taj narod tamo ima veću korist od toga. Mislim da bi trebali ovdje ići sa nečim što znači poziv ljudima pošto na tom području živi vrlo malo ljudi i infrastruktura sva nije baš, a nije u mnogim predjelima, ali tu posebno nije, ali treba ići na to da pokušamo da animiramo ljude iz dijaspore kojih ima ogroman broj, a koji potiču sa tog prostora i koji će možda imati tu patriotsku da kažem patriotski naboj da se to uradi kako treba i da pokušamo njih da animiramo i da se to područje razvije i da imamo korist svi od toga, a posebno ljudi koji žive u tom području.

Ono što bih isto voljela da se malo taknete u svojim odgovorima, a to je ovo rješenje koje misle da se napravi na Verigama. Vidim da postoje neke tri varijante, ali da koja je najbliža je pretpostavljam da radite već na ovom planu regulacije, generalne regulacije gdje će se zahtijevati da to bude jedno rješenje. Šta će tu biti i kako će se riješiti saobraćajna infrastruktura jer je stvarno sramota ono što se imamo Budvu kao prijestonicu turizma, a treba vam da izađete iz Budve ili da prođete kroz Budvu, treba da čekate po sat vremena tokom sezone i na koji način se to planira i vidim da je problem ovoga kod građana da su zainteresovani za ovaj gasovod. Nadam se da, iako je to nekim drugim planom, tu postoji neki dogovor da se to izmjesti da ipak ne prolazi ako mislimo da to turistički valorizujemo to ne bi trebalo da prođe tuda kuda je zamišljeno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:32:14)

Dajem riječ Andriji Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.07.18 12:32:21)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Prostorni plan posebne namjene za obalne područje je plan regionalnog karaktera. Cilj mu je da kroz integralni pristup usaglasi infrastrukturne koridore i predstavi pravila ponašanja u cijelom primorskom regionu. Primijenjen je novi koncept planiranja jednakih mogućnosti za sve, tačnije nema omogućavanja gradnje na pojedinim lokacijama, već je čitav pojas od jednog kilometra odmaka od obale obilježen kao zona za razvoj turizma.

Naselja koja se već nalaze ostaju tamo sa vrlo strogo propisanim pravilima na koji način se da tanaselja mogu širiti. Da bismo spriječili nekontrolisano širenje naselja na našoj obali taj smo prostor zaštitili sad normativno, a na terenu prosto sumnjam da ćemo to uspjeti, i namijenili ga razvoju turizma.

Problem nelegalne gradnje već više decenija predstavlja jedan od gorućih problema sa kojim se susreću prostorni planeri u Crnoj Gori, a naročito kada je u pitanju planiranje prostora na primorju. Ekstezivna i stihijska nelegalna gradnja je posebno u primorskim opštinama ostavila trajan trag kad je u pitanju potencijal za buduću turističku valorizaciju. Višegodišnji problem sa ekstezivnom gradnjom, legalnom i nelegalnom, je ostavio brojne posljedice kako po prostor tako i po kvalitet urbanih servisa koje jedan broj opština pruža vojim građanima. U većini crnogorskih primorskih opština lokalna infrastruktura je u lošem stanju, a dosadašnja ulaganja nijesu u dovoljnoj mjeri odgovorila pritisku koji je kreiran građevinskim bumom. Treba isto tako istaći i značaj izgradnje regionalnog vodovoda za razvoj truzma i crnogorskog primorja, sigurno da je izgradnja regionalnog vodovoda uz izgradnju auto puta projekat vijeka za Crnu Goru.

Iako ovaj planski dokument i ne treba da ima za prioritetni cilj rješavanje problema nelegalne gradnje, smatram da je od nesporne važnosti da ova problem bude adekvatno analiziran, kako bi se realno sagledali ograničenja u planiranju prostora. U tom smislu potrebno je na nivou svake od opština uraditi detaljnu analizu problema i propisati set mjera kojima bi se minimizirao uticaj nelegalne gradnje na mogućnost za dalju valorizaciju prostora i održivo planiranje na nivou kompletnog primorja.

Što se tiče samo nelegalne gradnje, aktuelne legalizacije, ja odajem priznanje Ministarstvu održivog razvoja i turizma na započetoj legalizaciji. Da ništa drugo nijeste uradili nego to dosta ste uradili. Znamo da je oko 50.000 do sada prijavljenih ušlo u taj proces legalizacije, vjerujem da će to sve biti urađeno pravedno, pravno valjano, vodeći računa da ljudi tu svoju imovinu ozakone, a mnogi su je sa velikom mukom stekli i to je jedino što imaju. Vjerujem da će im se omogućiti da na najbezbolniji način to i urade.

Još bih se dotakao malo, naročito na primorju, revitalizacije, konzervacije i sanacije starih gradova, prevashodno govorim o Kotoru, Herceg Novom, Budvi, Baru, Ulcinju. Znam da ovdje je dosta toga urađeno u samom ovom prostornom planu, ali o tome treba naročito voditi računa. Ovdje je vođeno računa o procjeni uticaja na baštinu za prirodno i kulturno historijsko područje Kotora. I na kraju bih se malo osvrnuo na nacionalni park Prokletije, donošenje prostornog plana, o tome je bilo malo riječi. Kako valorizzovati, afirmisati nevjerovatne ljepote toga dijela Crne Gore, to je biser Crne Gore. Pomenuću posebno pa jednu mikrolokaciju Grebaja kod Gusinja, Plava. Gusinjani je zovu kraj svijeta. Nevjerovatni prizori. Obišao sam sve kontinente, tako nešto nijesam vidio i stvarano Crna Gora ne smije da ispušti nešto tako, to se mora legalizovati, afirmisati.

I još jedna stvar, vi ste izdali graševinsku dozvolu za granični prelaz Grabon na putu Gusinje - Podgorica preko Albanije. Kad će on biti urađen a i kad će ova dionica puta, naravno nije to za vas baš pitanje direktno, ali kad će ova dionica puta od albanske granice do Podgorice, u dužini od 18 km biti završena. Naročito me ovaj granični prelaz zanima. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (27.07.18 12:39:10)

Hvala.

Komentar ima Branko Radulović, shvatio sam vrlo kratko.

BRANKO RADULOVIĆ (27.07.18 12:39:17)

Čudi me, kolega Popoviću, zašto niste jedno od najvećih iskušenja problema i dilema, prije svega dilema, možda i na žalost nije više to dilema, da je već odlučeno, a to je most Verige, zašto niste komentarisali. Zašto da dozvolimo da se ne izvrše potpune analize nekoliko varijanti.

Ja nisam imao vremena o tome da pričam iako sam dosta toga izučavao. Ovo idjno rješenje koje se sada predlaže to je monstrum, to su dvije konzole na kome visi preko čeličnih užadi cio most, to je nešto slično kao San Francisco, to su takve jedne kombinacije koje su ogromne, preogromne, koje narušavaju ambijent. Sigurno više Kotor neže biti dio UNESCO-oa, ne samo što neće biti dio UNESCO-oa nego što će svoju autentičnost i što će svoju ljepotu i nevjestu Jadrana izgubiti, nego će umjesto bisera imati tu omču toga i takvoga jednoga monstruma koji će biti na tom prostoru.

Ja sam putovao po sjeveru i, ministre Raduloviću, molio bih da i vi pođete tamo da uporedite nekoliko analiza. Na primjer, ima potpuna analiza da ima potpuna rješenja čak i u tim uzburkanim morima gdje ima plutajući cijev. Ima i drugo rješenje đe oni idu po dnu, ima treće koje vibrira između dolje i gore. Imia čak što više da u jednoj tubi ide na gornjem spratau dvije putne, dva put trake, a na donjem spratu idu dvije, da to bez ikakvih problema postoji, nema nikakvih opasnosti i da je to čak negdje oko četiri puta jeftinije nego graditi ovakve monstrume. Za to molim vas da iz Kotora, molim ministra da u razvijanju ovih projekata od opština pa do ovoga o čemu smo sinoć govorili, gospodin Gvozdenović i ja, do ovoga plana drugog po nivou koji će obraditi primorje, tu brzu saobraćajnicu povećemo Hrvatske do Albanije na jedan mnogo kvalitetniji način nego što bi to bio neki klasični autoput koji bi išekao to usko i malo crnogorsko primorje.

Znači, moje javljanje je bilo u tome da podtaknem da i lokalna uprava i ostali o ovome debelo razmisle jer tu nema ajde ono poslije 100 godina pa ćemo popraviti. Tu više popravke nema. Znači, može na svjeveru skroz na vrhu može ta eventualno traka da ide poluostrva pa tamo da se veže možda i tu ako se može spustiti sa tunalom na koti koja će ići dolje. Znači, postoje stotinu varijanti, ali mislim da ova varijanta San Franciska sa dvije jake konzole narušava skroz ambijent, a i brodovi treba da prođu đe ćemo ga dizati, a može biti i otvoreni, ali to su sve varijante.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:42:59)

Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.07.18 12:43:03)

Zahvaljujem kolegi Raduloviću što mi je omogućio i da kažem nešto o ovome iako sam mnogo puta govorio o eventualnom mostu Verige. Dakle, ja imam potpuno identično mišljenje kao i vi što se tiče toga. Koliko je u mojem moći boriću se protiv izgradnje bilo kojeg mosta na Verigama. Mislim da će to trajno devastirati zaliv, mislim da je daleko bolje rešenje tunel, tunel Verige. Da podsjetim bokokotorski zaliv se nalazi na listi najljepših zaliva svijeta, među 28 najljepših zaliva svijeta. Mi tu trajnu vrijednost nikako ne smijemo da izgubimo ne vjerujem da bilo koji most, bilo koje visine, sad je po tom nekom poslednjem projektu to visina od 60 m, znamo kakvi sve kruzeri ulaze u Bokokotorski zaliv jednostavno neće moći proći. Dakle, svake godine i mi se isčuđavamo, sad je dužina tih kruzera došla do 350 m, visina je već i po 60m to su gradovi. Oni sigurno je da ne mogu ući to su gradovi koji imaju kapacitete za po pet, šest hiljada putnika i par hiljada članova posade.

Tako da vjerujem da ćemo svi zajedno izvršna, zakonodavna vlast biti veoma, veoma obazrivi kako ćemo riješiti tunel ili most Verige. Naravno ponavljam preferiram da to bude tunel, mislim da je to jedino rješenje, a ponavljam i ono što sam već rekao svaki most koji se bude radio u bokokotorskom zalivu će trajno devastirati taj prostor bio on na visini od 70,80 ili ne znam više

kako će se projektovati na 120 m visine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:45:44)

Zahvaljujem Andriji Popoviću.
Dajem riječ Bogdanu Fatiću.

BOGDAN FATIĆ (27.07.18 12:45:50)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Prostorni plan posebne namjene Nacionalnog parka Prokletije u najvećoj mjeri polazi od državne politike razvoja sjevera Crne Gore na principima održivog razvoja i utvrđenih smjernica prostornog plana Crne Gore i drugih relevantnih planskih dokumenata. Pri realizaciji ovog planskog dokumenta treba da se definišu ključni projekti za podršku pri realizaciji ovog plana sa pozicije sada postojećih projekata koji se realizuju iz fondova Evropske unije kao i onih budućih. Takođe, neophodno je da se formiraju baze podataka za praćenje i ocjenu realizacije ovog plana. Za utvrđivanje realnih faza i dinamike realizacije ovog plana u obzir su uzeti sledeći ključni argumenti, a to je potreba usaglašavanja ovog plana sa državnim institucijama i agencijama opštinskim organima, stanovništvom područja na koji se plan odnosi i konačno zainteresovani privrednim subjektima, odnosno preduzetnicima.

Sve opštine na koje se ovaj plan odnosi, a tu prevashodno mislim na opštine Plav i Gusinje treba da na osnovu ovog plana utvrde prioritete i elemente razvojne politike sa uključenim mjerama realizacije iz ovog plana na njihovoj teritoriji. Koncept dat ovim planom je usklađen sa važećim internacionalnim standardima i normama čiji je potpisnik Crna Gora i omogućava usklađivanje regulacije prostora u Crnoj Gori sa pozicije evropskog zakonodavstva.

Razvoj turizma na principima održivosti kao jedan segment razvoja ovog plana bazira se na dugoročnom očekivanju, očuvanju, razvoju i zaštiti lokalnih prirodnih resursa, prirodnih resursa onih koji su iz ovih sredina izgradili, a sve u cilju daljeg i bržeg razvoja tih lokalnih samouprava. To podrazumijeva korišćenje raspoloživih lokalnih resursa i maksimalno uključivanje lokalnog stanovništva u aktivnosti vezane za turizam što će povoljno uticati na ekonomsku politiku, povećanje zaposlenosti životnog standarda i usporavanje migracije stanovništva sa ovog područja što je jako bitno. Znamo da mnogi turisti zemalja u okruženju koji vole planinski turizam i dalje radije borave u privatnom smještaju dok turisti iz Evropske unije radije biraju jednostavnije hotele sa jedne do tri zvjezdice ili kampovanje. Dosadašnja posejećenost Nacionalnom parku Prokletije pokazuje kakav tip turista privlači ovaj dio Crne Gore kao i kakva su njihova očekivanja. Sadašnja strategija razvoja ovog tipa turizma usresređene su na obalsti avanturističkog i agroturizma kampovima i seoskim smještajem. Nastavkom investiranja u ove vrste smještaja doprinijeće se održavanju društvene i kulturne autentičnosti pomažući domaćinima da učuvaju svoje kulturno nasleđe i tradicionalne vrijednosti. Kao što smo čuli glavna karakteristika Prokletija jeste reljef i bogatstvo voda. Posjetioci Nacionalnog parka Prokletije mogu uživati u brojnim atrakcijama, vidikovcima, netaknutim planinskim pejzažima sa sniježnim vrhovima, planinskim jezerima, pećinama, pećinskim crtežima, dubokom kanjonu sa prirodnim mostom, prirodnom polju borovnica, tradicionalnim ruralnim kućama. Zato bih se osvrnuo na potrebu da se urade detaljni elaborati i studije o nalazištima koje su zanimljiva za nauku i turističku prezentaciju.

Razvoj turizma u Nacionalnom parku Prokletije zavisi kako od održavanja imidža crnogorskih nacionalnih parkova tako i od poboljšanja glavnih putnih pravaca, vodovodne i kanalizacione infrastrukture da bi se na siguran i efikasan način zadovoljila očekivanja turista i u tom dijelu. Planom su predviđene i vremenske faze realizacije planskih sadržaja u okviru Nacionalnog parka i šireg područja. Planom se predviđa i promocija i podsticanje korišćenja sistema masovnog prevoza kao i u vozila koja ne zagađuju okruženje. Mislim da je prostor Nacionalnog parka Prokletije kompleksna regija sa raznovrsnim potencijalima koji se moraju

prepoznati, koristiti, nadograđivati u skladu sa novim okolnostima koji se stvaraju tokom razvoja ovog područja.

Donošenjem prostornog plana Nacionalnog parka Prokletije ovaj prostor stvoriće se planski uslovi da se ovaj prostor valorizuje, da se otvore nova radna mjesta, a da se kompletan ovaj prostor učini atraktivnijim kako za domaće tako i za strane investitore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:50:15)

Zahvaljujem poslaniku Fatiću.
Dajem riječ Zvonku Vukoviću.

ZVONKO VUKOVIĆ (27.07.18 12:50:27)

Uvaženi potpredsjedniče, kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Plavsko-gusinjska kotlina sa Plavskim jezerom, sa Prokletijama, sa Ljučom, Grljom, Grančarom izvorištem Lima, sa Bogićevićom, sa Visitorom predstavlja dragulj prirode ne samo Crne Gore nego i Evrope. Glavne karakteristike koje smo uglavnom čuli su reljef, bogatstvo voda, bogata flora sa preko 1.700 biljnih vrsta od kojih su mnoge endemične, zatim veoma bogata i raznovrsna fauna. Takođe, bogato kulturno-istorijsko nasleđe plavsko-gusinjske regije čini ovaj prostor posebno atraktivnim. Shodno tome, prostorni plan dominantno ima za cilj stvaranje realnih pretpostavki za zaštitu očuvanje, unapređenje i korišćenje ovog prostora.

Planom su kao što smo već i čuli predviđene tri zone zaštite. U zoni zaštite jedan je zabranjeno korišćenje prirodnih resursa i izgradnje objekata. Vrše se naučna istraživanja i praćenje prirodnih procesa u ograničenom obimu. Zona zaštite dva sprovodi se na zaštićenom području o kome su djelimično izmijenjene osobine prirodnih staništa, ali do nivoa da ugrožavaju njihov ekološki značaj, uključujući vrijedne predjele i objekte geo nasleđa. U zoni zaštite tri sa režimom održivog korišćenja mogu se sprovoditi intervencije u cilju restauracije, revitalizacije unepređenja zaštićenog područja. Van granica zaštićenog područja po potrebi se može odrediti zaštitni pojas i to u cilju isprečavanja, odnosno ublažavanja spoljnih faktora koji mogu uticati negativno na zaštićeno područje.

Osnovni potencijali razvoja ovog prostora su turizam u cilju valorizacije prirodnih i kulturnih vrijednosti. Lokalna zajednica koja održivo koristi postojeće resurse pokreće, biznise, upravlja parkom, donosi nove snage i inovacije, dijaspora, prekogranična saradnja u oblastima zaštite, prirode i održivog turizma, poljoprivreda, eksploatacija šuma, proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora i razvoj ekonomije. Preduslovi razvoja su takođe koordiniranje programa razvoja na međunarodnom i među opštinskom nivou u smisli povezivanja sa susjednim, postojećim i planiranim nacionalnim parkovima u Crnoj Gori i okruženju, poboljšanje funkcionalnih veza područja sa okruženjem, izgradnja saobraćajne komunalne infrastrukture u kontaktoj zoni, kao i turističke i sportske infrastrukture i smještajnih kapaciteta. Principi i ciljevi uređenja ovog prostora su opšti od kojih su najvažniji namjensko korišćenje i racionalno upravljanje prostorom. U skladu sa ekološkim potencijalom kroz primjenu prostorsko planskih mjera, te zaštita prirodnih dobara i kulturno istorijske baštine i posebni kao što su očuvanju, unapređenje i zaštita svih postojećih raznovrsnosti i unapređenju održivog gazdovanja prirodnim bogatstvom, podsticanju neodrživog razvoja, racionalno korišćenje teritorije, očuvanje i zaštita životne sredine, dugoročna naučna istraživanja itd. Poenta je u održivom i na najvišim standardima zasnovanom razvoju turizma, poljoprivrede, šumarstva, lovstva, vodoprivrede i hidroenergetike uz poštovanje optimalnog balansa između očuvanja svih karakteristika koje ovaj prostor čine nacionalnim parkom i pretpostavljenih ekonomskih i drugih benefita. To će biti ostvareno ukoliko se do kraja ispoštuje koncept organizacije uređenja, izgradnje i korišćenja prostora prema odabranom scenariju štitimo i razvijajmo.

Planiranje razvoja mora biti u skladu sa održivim korištenjem prirodnih resursa, zaštitom prirodnog i kulturnog nasleđa, identiteta prostora, unapređenje turizma na način da se ne ugrozi vrijednosti parka, te obezbjeđivanje adekvatne infrastrukture. Takođe, podrška ruralnom razvoju,

razvoju rekreativnog i zdravstvenog turizma, odvijanje određenih naučnih i obrazovnih djelatnosti, turistička ponuda usmjerena na odabrane lokacije i katuna su resursi na koje se ozbiljno računa. Sama realizacija plana je definisana u tri faze, i to period od tri godine za donošenje i realizaciju plana sa ostalim održivim, državnim i lokalnim planovima, period od pet do deset godina gdje će se uglavnom aktivirati projekti turističkih katuna kao i projekti inicijalne infrastrukture od 11 do 20 godina tzv. zrela faza razvoja ostalih projekata turističkog programa, saglasno tržišnim uslovima, kao i nastavak aktivne poljoprivredne revitalizacije prostora uz aktivni izlazak na strano tržište.

Na kraju u mjeri u kojoj je priroda bila izdašna prema ovom prostoru, ljudi trebaju da budu restriktivni, odnosno uzdržani pri bilo kakvim intervencijama i aktivnostima u njemu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 12:55:27)

Zahvaljujem poslaniku Zvonku Vukoviću, zahvaljujem i sedmorici poslanika DPS-a koji će, da tako kažem, priložiti svoje diskusije. Na ovaj način dajem završnu riječ ministru Raduloviću.

Smatrao sam da ako nemam ovdje kolege iz opozicije koji mogu da komentarišu neka izlaganja na ovaj način možemo da realizujemo sve obaveze.

Izvolite, ministre Raduloviću.

PAVLE RADULOVIĆ (27.07.18 12:55:57)

Hvala, potpredsjedniče.

Ja sam zaista se trudio da uvažim vaše vrijeme i nijesam se javljao tokom diskusija, već sam probao da pribilježim sva pitanja tako da ne znam, može se desiti da odgovorim na neko na koje nijesam smio. Evo ja ću krenuti redom, rizikovaću.

Dakle, zaista ne znam koje postavio koje pitanje, onda ću probati ovako hronološki da prođem. Dakle, bilo je pitanje zašto samo 1.000 m. Jedno od pitanja vrlo zašto samo 1.000 m za razvoj turizma. Nije samo 1.000 u 1.000 mora, a preko toga je više nego dobro došlo. Bilo je pitanja oko građevinskih područja. Građevinska područja postojećim planovima pošto je i bilo priče o betonizaciji i finalnoj devastaciji, dakle, građevinska područja postojećim planovima bila su planirana 15% od teritorije. Ovim planom su svedena na 9,2. Manje ih je i to značajno. Što se tiče brze ceste, ona je u ovome planu. Dakle, sa njom kao sa nekim drugim stvarima infrastrukturnim i razvojnim koje nisu mogle da čekaju i to je bio glavni razlog zašto smo donijeli ovaj plan, jer se plan generalne regulacija, plan je da ga donesemo 2020. godine da ne bismo izgubili ove dvije godine, jer mislim da nemamo vremena za gubljenje, ovaj plan je donesen. Brza saobraćajnica jadranska ne autoput već brza saobraćajnica kakvu ste je naveli je u ovome planu i ona predviđa obilaznice oko gradova i predviđa alternativu u Verigama. Meni je žao što je ovaj gospodin Popović izašao. Ona predviđa alternativu za Verige i na Verigama postoje dvije opcije prelaza preko Veriga, jedan je most, jedan je tunel. Mi smo u saradnji sa ekspertima UNESCO i ICOMOS-a uradili i alternativno rešenje koje prelazi preko Luštice, odnosno od strane Kumbora, prelazi na Lušticu, a onda ide Grbaljskim poljem, pa iznad Budve, pa po jednoj alternativu iza brda pored Petrovca, po jednoj ispred brda i tamo postoji alternativa. Pa je ozbiljna petlja nakon izlaska iz tunela prema Baru, pa put ide iza Bara, iza Starog grada Bara i nastavlja prema Ulcinju i prelazi prema Albaniji. Dakle, ta saobraćajnica brza jadranska je u ovome planu. Meni je jako žao ja ovdje imam sreću ili nesreću da najčešće branim tehničke propise i onda vidim kako definišu jedan uži vid politike iako je prostor jedan od najvažnijih pitanja posebno za države koje su male kao Crna Gora, ali često vidim kako se tehnička pitanja rasplinu na dnevno politički, ali dozvolite samo u par crta. Meni je jasno jer je trebala ozbiljna kondicija da neko i pročita materijal koji vam je dostavljen, a ne da izuči sve ono što je ovome materijalu prethodilo.

Dakle, vjerujte mi studije zaštite kulturnih dobara je izrađena u tomovima, to su hiljade strana, dokumenata. Evidentirali smo blizu 500 kulturnih i potencijalnih kulturnih dobara, 475 čini mi se da je precizan broj. Vrlo smo se, vrlo ozbiljno bavili svojim poslom. Strateška procjena uticaja na životnu sredinu ima pet, šest stotina strana. To su sve dokumenta koja niste dobili u ovih 1.200 strana. Kamp projekat se sam sastoji iz 12 ili 13 studija. Razumijem da nije bilo

jednostavno, da nije bilo posebno nekome kome to nije blisko se time bavili. Vjerujete mi da smo se vrlo pozabavili svojim poslom. Još jednom za rad građana, prostornim planovima važećim je bilo pokriveno 15% teritorije obale ovim planom je to 9,2 mislim precizno ili 9,3, mislim da je 9,2.

Ono što je isto tako jako važno, neko je krenuo da upoređuje Miločerski park, pa Mamulu, pa da upoređuje prolaznost ljudsku sa projektima, ja sam apsolutno saglasan. Sve što se bude gradilo, gradiće se po najstrožim standardima i urbanističkim i građevinskim i ona dva standarda koji će ograničavati ova dva prva, dakle, zaštita životna sredine i zaštita kulturnih dobara. Neko je pomenuo revitalizaciju starih gradova, mislim da je poslanik Popović. Postoji u poglavlju 30 ovoga plana, mislim da je 32 tačka 6 se tiče baš ovih starih gradova, zaštite graditeljske kulturne baštine, kako je sanirati, kako je revitazalizovati i kako je uvesti u novu renesansu. Bilo je priča rušitelji, graditelji itd. Potpredsjednik Nimanbegu mislim da je on pominjao da u Ulcinju nema luke. Ima dvije. Ovim planom su predviđene dvije. Jedna je Liman, prvobitno je bila planirana sa 300 vezova mislim da smo je amandmanski smanjili na 150 to je i dalje jako veliki prostor da biste stvorili sliku, da bi građani stvorili sliku na današnji dan u Porto Montenegro je u funkciji nekih 400 vezova. Dakle, to je ogroman objekat i postoji privezište u Port Milena. Dakle, to su dva mjesta, dvije luke u Ulcinju.

Pominjao se ovdje i Valdanos i Solana. Dakle, ova vlada je izradila PUP koji je usvojila Opština Ulcinj kojim je zaštićena Solana i zaštićen Valdanos u gradnji. Ovaj plan je isto to prepoznao i preporučio ga kao park prirode i preporučio ga za međunarodnu zaštitu. Dakle, još jednom odgovor je na ono, na Solani nema gradnje, na Valdanosu nema gradnje.

Neko je pitao šta znači brza cesta? Brza cesta su četiri trake. Dakle, autoput je profila dvije plus dvije, plus po jedna zaustavna. Ovo je profila dvije plus dvije trake. Što se tiče Zoganja, ono jeste ucrtan ovaj plan graničnog prelaza i to je bilo pitanje.

Bilo je pitanje, mislim da je Daliborka pitala, na koliko važi ovaj plan i šta je sa onim planovima prethodnim. Planovi po novom zakonu, prostorni plan važi 20 godina, a plan generalne regulacije važi 10 godina. Donošenjem plana generalne regulacije suspenduju se svi planovi koji su važili u Crnoj Gori. Mi smo ovaj plan donijeli kao preteču da bismo u ovih dvije godine mogli održivo da razvijamo to što imamo i zbog toga su ove četiri detaljne razrade u planu. Dakle, dozvolili smo one koje su već spremni da kao takvi uđu u plan i direktno vuku urbanističko-tehničke uslove. Kolega je pomenuo, drago mi je da se vratio, da je toliko žurba bila za Prokletije da je već istekao rok hitnosti zato što na sjeveru nema interesa tajkunskih, a na jugu ima. Plan obalnog područja je po istoj hitnosti tražen istog dana, isto kasni kao ovaj tako da jednaka pažnja što se Vlade tiče i jednom i drugom čak, ja bih rekao, u ovom mandatu je mnogo veća prema sjeveru.

Gospodin Radulović je pomenuo to smo još sinoć ispeglali oko javne rasprave nije bila jedan nego su bile dvije. Ja sam lično prisustvovao svim javnim raspravama, uredno odgovarao na pitanja, bilježili smo sve, uvažili sve što je bilo racionalno i realno za uvažiti. Tako da jesmo ispunili taj aspekt komunikacije ne samo sa javnošću nego i sa svim zainteresovanim stranama je li to bila privreda ili bilo ko drugi. Pričali smo i o proizvodnji soli i tome da se radi o industrijskoj grani proizvodnje soli u Crnoj Gori nije isplativa. Dakle, mi smo studiju završili. Studija je prošla komisije Vlade bez obzira na svu ujdurmu koja je pravljena od dijela nevladinih organizacija. Mi smo svoj posao priveli kraju. Dakle, studija je završena. Proizvodnja soli će biti zato što je cirkulacija vode slane tamo je neophodno da održi stanište koje će biti proglašeno parkom prirode, ali njena ekonomska isplativost je nemoguća tehnologijom kojom se radi.

Neko je pominjao i moratorijum. Moratorijum na gradnji. Dakle, moratorijum postoji u Kotoru, moratorijum postoji u centru Budve, moratorijum postoji u Petrovcu. Svak ko je mislio da ima razlog da negdje zabrani gradnju ima potpune instrumente da je zabrani. Postoje potpuni instrumenti. Mi smo u komunikaciji sa UNESCO-om bili upozoreni da bi stvari trebale da budu zaustavljene. Rečeno nam je morate napraviti hiju prije toga, napravili smo hiju. Hija je pošla na test, vratila se doradite je, dorađujemo hiju. Moratorijum i dalje stoji na snazi. Opština Budva je smatrala da centar Budve i centar Petrovca treba da zaštiti od dalje gradnje shodno postojećem planu i stavila je planove van snage. To što se tamo stvari devastiraju planovima privremenih objekata ok, ali vam kažem postoje instrumenti samo je pitanje volje. Za takvu vrstu volje nije odgovorno ovo ministarstvo niti Vlada i dalje su ti dupovi neko je pominjao, pomenuo je i kolega Zogović da su u centru Murine neko planirao rasklopište. Rasklopišta se planiraju detaljnim

planom. To su ljudi, lokalni ljudi to je DUP, detaljni urbanistički plan. Pa, ja kažem DUP, detaljni urbanistički plan je do ovoga zakona i dalje do oktobra mjeseca, ja mislim da smo ga produžili do oktobra 1.oktobra i dalje je nadležnost lokalnih uprava. Dakle, lokalna uprava je sebi ucrtala u tolikoj varošici.

Ja vas molim da mi dostavite taj dokument. Znači da neću da provjeravam, dostavite mi dokument. Ja vam tvrdim da je to nemoguće. Evo ja vam tvrdim da je to nemoguće. Zahvaljujem.

Što se tiče neko je pomenuo šta između 100 i 1000m i neko je pominjao Barselonsku konvenciju i obalni odmak. Mi smo je u potpunosti ispoštovali. U prvih 100m nema gradnje osim u postojećim naseljima. Dakle, ne možete zabraniti građanima Kotora, ljudima koji tu žive stotinama godinama da rekonstruišu svoju kuću. On tu živi, on je napravio kuću na pet metara od obale. To se ne odnosi na postojeća naselja, ali smo vrlo jasno propisali smjernice, vrlo jasno propisali smjernice na koji način se postojeća naselja mogu širiti i kako se mogu rekonstruisati objekti eventualno graditi novi u tim naseljima.

Što se tiče linije mimo naselja, postoji obalni odmak od 100m narednih 900m nema gradnje osim za turističke namjene. Pomenuo je neko ostrvo, na ostrvo se Barselonska konvencija ne odnosi jer u protivnom gro hrvatskih ostrva ne bi bilo ničega osim ptica, a ima dosta čega i prilično je lijepo. Ista je priča za grčka ostrva. Pominjala se dalje Barselonsku konvenciju ostrva. E, Bogićevica je ista priča. Dakle, Bogićevica je fantastičan predio i čak i sa skijaškog aspekta, odnosno sa aspekta mišljenja eksperata za skijanje jeste jedan od najboljih prostora za te namjene u okruženju. Međutim, njegovi kapaciteti same Bogićevice premali je kapacitet to je jedna stvar, druga stvar sva infrastrukturna opremljenost i uopšte mogućnost toga prostora da primi broj skijaša koji bi opravdavao to ekonomski je i dalje upitan. Mi radimo na njemu ako se pokaže biće razvijan isto kako se danas razvija Bjelasica jer se pokazalo da može da istrpi pritisak.

Vrlo ću još kratko, pitao je neko koliko je od nelegalnih objekata na primorju. Jesam li ja dobro zapisao pitanje. Koji broj od objekata na primorju ako me sjećanje dobro služi pošto još pristižu podaci u ministarstvo 50.000 je prijavljenih. Od tih 50.000 nešto ispod 50% je sa primorja. Dakle, recimo 24.000 sad nemojte me držati za riječ, ali otprilike 50% je sa primorja i mislim da je od tih 24.000 pa recimo trećina u Baru. Pošto mislim da je gospođa Stanković Vuksanović pitala. Dakle i taj podatak držim negdje u glavi. Dakle, 24.000 ih je na cijelom primorju ili 24 i nešto, a od toga je trećina u Baru preko 8.000. Obilaznicu oko Budve smo registrovali, Verige smo isto tako komentarisali. Dakle, šta sa Verigama?

Što se tiče gasovoda, gasovod je nekim drugim planom predviđen. Mi smo već reagovali kod kolega koje su radili master plan gasifikacije primorja i djelove tog gasovoda smo već ispomjerali tako da ne utiču prvo na život građana, a drugo na razvoj turizma. Saobraćajnicu smo pomenuli Grabon i put i prelaz. Dakle, to što je bilo do mene ja sam završio. Glavni projekat je završen, dozvola izdata za prelaz to je 17km i mislim da ga u kapitalnom budžetu za ovu godinu nema, ali nemojte me držati za riječ dok ne bih provjerio ne bih znao, ali zaista još samo dvije rečenice.

Zahvalio bih na sadržanoj raspravi. Ja razumijem da nam je marketing lošija strana, da nismo moguće makar vama prezentovali to što smo radili, da kažem ova dva plana stoji jedna omanja biblioteka dokumentacije za naveo sam samo nekoliko dokumenata koji, između ostalog, teže hiljade strana. Zaista se zahvaljujem svima koji su bili uključeni u izradu, zahvaljujem se i planeru koji je u zadnjoj fazi izrade ovog plana pristao da promijeni koncept, a nije morao, pristao je da ga uradi pola po novom zakonu i ako se on po starom usvaja. Hvala i vama na podršci, očekujem da ćete se pozitivno odnijeti prema dokumentu. Hvala još jednom.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (27.07.18 13:12:32)

Zahvaljujem, ministre Raduloviću. Ovo kad kažete sadašnja Vlada, pretpostavljam da tu kažete sadašnja i prethodne Vlade za to. Zahvaljujem se Dragani Čenić, takođe, generanoj direktorici Direktorata za planiranje i uređenje prostora i Svetlani Jovanović koja je u ime Konzorcijuma koji je predvodio bila vodeći planer i rukovodilac tima i za projekat obalnog područja i za Nacionalni park Prokletije.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore na ovaj način smo završili tačke, osim tačke

izbor i imenovanja. Predlažem da organizujemo pauzu pola sata i pozivam kolege predsjednike klubova da organizujemo Kolegijum u 13:30h. Nakon toga, taj Kolegijum će trajati kratko, nastavićemo rad na izbor i imenovanja. Očekujem da to traje nekoliko sati i danas da završimo rad. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 14:53:57)

Poštovane kolege, nastavljamo s radom. Prelazimo na raspravu o tački dnevnog reda koja je jedina preostala u dnevnom redu, to je tačka Izbor i imenovanja.

Prva tačka je davanje mišljenja na imenovanje direktora Uprave policije. Podsjećam da je saglasno članu 9 stav 3 Zakona o unutrašnjim poslovima Vlada zatražila od Skupštine mišljenje o Predlogu da se za direktora Uprave policije imenuje Veselin Veljović. Predlog za imenovanje razmotrio je Odbor za bezbjednost i odbranu. Odbor za bezbjednost i odbranu predlaže Skupštini da Vladi Crne Gore uputi mišljenje da se za direktora Uprave policije imenuje Veselin Veljović. Raspravi prisustvuje i ministar unutrašnjih poslova koji je inicijalni predlagač. Zato, prvo dajem riječ ministru Nuhodžiću. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (27.07.18 14:55:03)

Hvala.

Uvaženi predsjedniče Skupštine, uvažene poslanice i poslanici, poštovani građani, poštovani predstavnici medija,

Koristim priliku da vas informišem da sam, u skladu s propisanom zakonskom procedurom, uputio Vladi Prijedlog da se Veselin Veljović imenuje za direktora Uprave policije, a nakon obavljenog usmenom intervjuu u Upravi za kadrove.

Činjenica da je više od 20 godina bio profesionalno angažovan u Policiji, kao i da ima respektabilno iskustvo na rukovodećim funkcijama u sistemu bezbjednosti, opredijelili su me da gospodina Veljovića predložim za direktora Policije za ovo izuzetno zahtjevno i odgovorno mjesto. Kao što vam je poznato, Vlada je na jučerašnjoj sjednici jednoglasno podržala ovaj prijedlog, a danas Odbor za bezbjednost i odbranu. Gospodin Veljović je završio Vojnu akademiju kopnene vojske u Beogradu. U Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore je zasnovao radni odnos 1992. godine kao komandir Stanice policije u Centru bezbjednosti Pljevlja. Tokom radnog angažovanja u MUP-u od 1995. do 2005. godine obavljao je dužnost komadanta Specijalne antiterorističke jedinice. Dužnost direktora Uprave policije obavljao je od oktobra 2005. do kraja decembra 2011. godine. Nakon toga imenovan je za savjetnika predsjednika države za oblast odbrane i bezbjednosti. U novembru 2014. godine imenovan je za sekretara Vijeća za nacionalnu bezbjednost. Za stručni i profesionalni rad u Ministarstvu ocjenivan je najvišim ocjenama i više puta je nagrađen i pohvaljen. Magistrirao je i doktorirao na Fakultetu bezbjednosti.

U odnosu na prethodno angažovanje i ostvarene rezultate u službi ističem sledeće. Uspješno vođenje procesa reforme policijske organizacije, aktivnosti na poboljšanju stanja i eliminisanju uzroka koji pogoduju kriminalnim i drugim delikatnim ponašanjima, učešće u formiranju Posebne jedinice Policije i rukovođenje Specijalnom antiterorističkom jedinicom koje su izvršavale najsloženije zadatke na očuvanju i jačanju bezbjednosnog ambijenta. U prilog navedenom govore i konkretni statistički podaci u oblasti borbe protiv kriminala, u vremenu dok je Veljović rukovodio upravom policije, došlo je do smanjenja obima krivičnih djela, a stopa kriminala iznosila je 11,3% i bila jedna od najnižih u Evropi. Registrovan je neznatan broj narušavanja javnog reda i mira u većem obimu, značajno su unaprijeđeni poslovi u sektoru granične policije, što je doprinijelo poboljšanju bezbjednosti u pograničnom pojasu i smanjenju obima prekograničnog kriminala.

Takođe, realizovani su značajni projekti kao što su policija u zajednici i policija vođena obavještajnim radom. Izrađena je prva procjena opasnosti od organizovanog kriminala OCTA. Stavljene su u funkciju Forenzički centar kao jedan od najsavremenijih institucija tog tipa u regionu i formirana je jedinica za međunarodnu policijsku saradnju. Kada je riječ o aktivnostima na

međunarodnom nivou, posebno bih izvojio članstvo u Interpolu, saradnju s Europolom, kao i stvaranje uslova za upućivanje policijskih službenika u mirovne misije Evropske unije, Ujedinjenih nacija i NATO-a, a 2009. godine je prvi pripadnik crnogorske policije upućen u mirovnu misiju Ujedinjenih nacija na Kipru. Važno je naglasiti da su reformske procese pratile i aktivnosti na transparentnosti djelovanja policijske organizacije, što je ostvarilo značajan rast povjerenja građana u policiju.

Dakle, na osnovu postignutih rezultata i kvalitetnog obavljanja poslova i zadataka u nadležnosti Uprave policije, mišljenja sam da je gospodin Veljović svojim stručnim kompetencijama i zalaganjem efikasno odgovorio na tadašnje bezbjednosne izazove koji nijesu bili ni malo laki posebno u vremenu ratnog okruženja i da je dao profesionalni doprinos jačanju sistema bezbjednosti, što je još jedan od razloga zbog kojih sam odlučio da ga predložim za starješinu Policije.

Što se tiče medijskih natpisa i interesovanja javnosti, cijenim za shodno da saopštim da sam prethodno od gospodina Veljovića da me upozna s ishodom različitih inicijativa i podnesenih prijava na osnovu kojih su pokrenuti izviđajni postupci pred nadležnim tužilačkim organima, u cilju sagledavanja eventualnih nepravilnosti i nezakonitog postupanja. S tim u vezi ističem da je gospodin Veljović u svim fazama postupaka aktivno doprinosio utvrđivanju činjeničnog stanja. Ono što je posebno važno jeste da niti u jednom predmetu nije utvrđen bilo kakav oblik prekršajne ili krivične odgovornosti. Tako da nije vođen bilo kakav sudski postupak protiv njega lično ili najbližih saradnika.

Na kraju, želim da naglasim da od direktora Policije očekujem da iskoristi profesionalno iskustvo i znanje i da na ovoj funkciji pomogne u daljim reformama policije kako bi se efikasnije suprotstavili svim oblicima kriminala, da građanima ulije dodatno povjerenje, da policijski službenici mogu još bolje i da s njima ostvari bolje rezultate po pitanju bezbjednosti u našoj državi. Posebno bih ukazao na značaj nastavka saradnje sa skupštinskim Odborom za bezbjednost i odbranu, kao i sa Savjetom za građansku kontrolu rada policije. Takođe, od izuzetne je važnosti intenzivna saradnja policije sa svim subjektima društva, civilnim sektorom, medijima, lokalnom samoupravom i građanima. Kao ministar unutrašnjih poslova pružiću maksimalnu podršku direktoru Policije u realizaciji planiranih aktivnosti prvenstveno u dijelu donošenja novih zakonskih rješenja i jačanja materijalno tehničkih kapaciteta kako bismo zajedničkim snagama odgovorili postojećim obavezama i izazovima. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:01:46)

Hvala vam, ministre Nuhodžiću.

Sada pitam da li izjavitelj Odbora želi riječ? Želi.

Izjavitelj Odbora je ujedno i predsjednik Odbora.

Obrad Mišo Stanišić. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (27.07.18 15:01:56)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, gospodine ministre, poštovani građani,

Odbor za bezbjednost i odbranu održao je danas 27. sjednicu po redu u skladu s Zakonom o parlamentarnom nadzoru nad službama bezbjednosti i odbrane i u skladu s Poslovníkom Crne Gore, a na inicijativu i na prijedlog Vlade da Skupština da mišljenje za izbor gospodina Veselina Veljovića za direktora Uprave policije.

Ono što mogu s zadovoljstvom da kažem, da je poslije uvodnog izlaganja ministra i obrazloženja prijedloga ministra i Vlade, gospodin Veljović iznio svoj program i viđenje onoga što treba da radi, da su svi članovi Odbora jednoglasno podržali prijedlog ministra i Vlade da se da pozitivno mišljenje da se za direktora Uprave policije izabere gospodin Veselin Veljović. Zaista, ono što smo čuli, a svi znamo i biografiju, i što smo čuli i od ministra i od kolega članova Odbora je inpozantno. Naime, radi se o čovjeku koji je prošao sve faze u Upravi policije i Ministarstvu

unutrašnjih poslova, kako je rečeno od komandira u Centru bezbjednosti u Pljevljima, do komandanta specijalne antiterorističke jedinice, pa sve do Uprave policije, tu je funkciju obavljao šest i više godina, mislim veoma uspješno. To je mišljenje ne samo moje i svih članova Odbora.

Ja sam zaista pozdravio i odluku ministra i odluku Vlade da se gospodin Veselin Veljović imenuje za direktora Uprave policije.

Rekao sam, gospodin Veselin Veljović potiče, ja to dobro znam iz jedne ugledne i čestite crnogorske porodice, on je pravi izdanak te familije. Da je poslove koje je obavljao do sada obavljao profesionalno, odgovorno, veoma kvalitetno, da iza toga stoje rezultati. Vjerujem da će njegov dolazak, opet na čelu Uprave policije, doprinijeti jačanju bezbjednosnog sektora u Crnoj Gori, da će se saradnja između institucija bezbjednosnih organizacija institucija u Crnoj Gori i Tužilaštva i sudstva poboljšati i vjerujem da će dati puni doprinos kako bi se bezbjednosnim izazovima koji stoje pred Crnom Gorom i okruženju i šire izašlo u susret i vjerujem na te bezbjednosne izazove da će Uprava policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova, posebno Uprava policije na čelu sa gospodinom Veljovićem, adekvatno odgovoriti kao što je odgovorila i u mnogim izazovnim vremenima i situacijama krajem 90-tih godina.

Nadam se da ću u završnoj riječi imati prilike još nešto da kažem. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:05:03)

Hvala.

Čuli smo izvjestioca Odbora. Neće biti završne riječi, biće pošto ste prijavljeni kao diskutant u ime DPS-a imaćete priliku u tom dijelu.

Mi smo se na kolegijumu, jer je dosadašnja praksa bila u sličnim situacijama kada je u okviru tačke izbor i imenovanja razgovarano o izboru, u stvari davanju mišljenja za direktora Policije, imali praksu da se javljaju u ime kluba po jedan govornik. Dogovorili smo se na kolegijumu da u ime klubova Demokratske partije socijalista, Demokratskog fronta govore po dva govornika, ostalih klubova po jedan, da govore po pet minuta. Iz redova Demokratskog fronta mi je saopšteno da će govoriti samo poslanik Predrag Bulatović u trajanju od 10 minuta.

Sada dajem riječ Marti Šćepanović, poslanici DPS izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (27.07.18 15:06:07)

Kao što je i rekao kolega Stanišić na Odboru za bezbjednost dali smo jednoglasnu podršku predlogu ministra unutrašnjih poslova za direktora Uprave policije. Zahtjevne nadležnosti Uprave policije sigurna i bezbjedna država za svakog pojedinca u Crnoj Gori, međunarodni autoritet države zahtijevaju jaku i dobro organizovanu instituciju policije. Članstvo u NATO nas je ohrabrilo da obaveze iz Agende evropskih integracija ispunjavamo ubrzano, kako bi na taj način se još više približili organizovanim evropskim društvima. U tom smislu uloga policije u ispunjavanju kriterijuma i obaveza poglavlja 24 izazov su za tim Ministarstva unutrašnjih poslova i naravno da su izazov za budućeg direktora policije.

Za ove poslove potrebna je stručna i profesionalna osoba sa velikim iskustvom i sa dokazanim autoritetom među pripadnicima Policije, a mogu reći da gospodin Veselin Veljović to jeste. Uvjeren sam da ga je prethodno iskustvo na različitim pozicijama u bezbjednosnom sektoru, a ono što je posebno važno jeste da je već obavljao poslove direktora policije, gdje je, naglašavam, uvijek čuvao ugled policije. Smatram da ga je sve to učinilo još kompetentnijim kandidatom za ovu poziciju i sigurno je da je njegov ukupan rad u bezbjednosnom sektoru, da je svojim radom unaprijedio bezbjednosni sektor u Crnoj Gori.

Uz želju da on opravda ovu našu podršku ističem da ćemo pažljivo pratiti njegov rad i njegove rezultate i da ćemo praviti da li je sve ono što je danas na odboru istakao u svom programu zapravo na terenu, upravo tako. I ova nedvosmislena podrška stvara dodatni osjećaj odgovornosti i nama koji smo to povjerenje ukazali, a isto tako očekujem i od gospodina Veljovića. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:08:30)

Hvala, poslanice Šćepanović.

Riječ sad ima poslanik Predrag Bulatović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:08:37)

Hvala.

Poštovane kolege poslanici,

Prvo bih rekao sa stanovišta partije na vlasti šta ovo znači. Partija na vlasti u cjelini ili neko njeno krilo dobili su partijski lojalnog čovjeka, vojnika koji je spreman da izvrši sve zadatke bez pogovora. Sa stanovišta unutar DPS-a Podbišće je zaokružilo bezbjednosni sektor, pojačano sa drugim djelovima Mojkovca, jer na čelu bezbjednosnog sektora je Duško Marković iz Podbišća, Veljović takođe iz Podbišća, a predsjednik Odbora za odbranu i bezbjednost u okruženju Podbišća. Prema tome, mi imamo situaciju da je Demokratska partija socijalista zaokuržila danas svoj uticaj na policiju.

Sa stanovišta međunarodnih odnosa poznato je da je Veljović u svoje vrijeme otišao, između ostalog, zbog neslaganja Sjedinjenih Američkih Država i međunarodne zajednice. Njegovo imenovanje danas, ili je Duško sklopio dil sa tim krugovima ili se ulazi u konfrontaciju sa tim međunarodnim krugovima, imajući u vidu da i poznati Lazović koji je inkriminisan i u stavovima Sjedinjenih Američkih Država za svoju vezu sa potencijalnom mafijom, se sukobljava Vlada sa međunarodnim krugovima. Mi u Demokratskom frontu smatramo da je ovo riječ o militarizaciji policije i spremanje za obračune i što bi Nebojša Medojević rekao, u jednom neformalnom razgovoru prije ove sjednice, možemo očekivati da se vreće sa pijeskom postave ovdje iznad kluba DF-a, Vlade i Predsjedništva države, figurativno to da kažem. Dakle, riječ je o nečemu što sukobljavanje ali ne znamo sa kim. Za sada znamo sa DF-om a da li i sukobljavanje sa nekim drugimm.

Gospodine Nuhodžiću, vi ste talentovan političar, da niste talentovani ne bi toliko bili na vlasti, da bi toliko bili na vlasti morate da se odreknete i nekih principa, vi bolje nego ja, kao predsjednik Odbora za bezbjednost znate zašto je ovaj čovjek smijenjen. Vi veoma dobro znate bili ste na čelu Odbora za bezbjednost dvije maratonske sjednice i morali smo da damo naredbu Veselinu Veljoviću da dostavi podatke za Balkanski ratnik Tužilaštvu. I veoma dobro znate da je tadašnji predsjednik Vlade Milo Đukanović rekao da ga stavovi ovog parlamenta ne obavezuju oko toga. To je najveća afera međunarodnih svjetskih razmjera. Veljović je bio kočnica za borbu protiv narko bosova Darka Šarića i ostalih. Uostalom, vrlo se dobro zna da je u kampu Zlatice se sretao sa Darkom Šarićem u svoje vrijeme, on, kao direktor Uprave policije. I prosto otužno zvuči za pravni poredak Crne Gore priča da će on da se bori protiv kriminalnih klanova.

Ono što možemo da mu damo priznanje jeste da je zajedno sa Duškom Markovićem napravio takozvanu plavu i bijelu knjigu, gdje je pobrojao kriminalce, itd. U međuvremenu su neki i skinuti sa toga spiska od gologa straha, ali su za to oni ugledni građani, tajkuni, biznismeni, ulagači na primorju itd. To je Veselin Veljović.

Zašto je smijenjen Stojanović? Smijenjen je zbog interesa unutar klike, jer je prije Stojanovića trebao da bude smijenjen Mevludin Nuhodžić kao šef toga čitavoga sektora. Vama su podređeni direktor Uprave policije, a Stojanović je podnio ostavku zbog nerasvijetljenih ubistava. I sada nama kaže Veselin Veljović da mu je centralno pitanje odnos prema medijima. Jedan policajac, pogledajte mu intervju koji je imao sa Svetlanom Vuković i Mevludinom Nuhodžićem, tiče se medija i medije loše pišu o toj policiji, ali on neće da im odgovara, ali će zato, pošto je vrlo poznat sa trojkama o kojima je govorio Brajuško Brajušković koji je sada u zatvoru. On je organizovao trojke u svoje vrijeme, novinari ima da čekaju umjesto njegovor odgovora na napade trojke. Toga ste nam čovjeka doveli i mi se pripremamo za nešto što je u nekim krugovima smišljeno na najgori mogući način koji postoji.

Vi ste demonstriali poslušnost vrhu partije, zaboravili ste ono što je pred vama i zato ste uspješan političar i nije uspješnost biti na vlasti ili na funkcijama toliko godina nego za koje se

vrijednosti borite i po cijenu da ste u poziciji, po cijeni da ste u zatvoru i po cijenu da ste progonjeni.

Veselin Veljović je jedan od najnegativnijih ličnosti u Crnoj Gori, najnegativniji. Pitajte ljude iz Tužilaštva, pitajte poštene ljude iz policije ko je on? Ono što, sasvim slobodno mogu da kažem da je ovje umjesto borbe organizovanog kriminala, borbe protiv visoke korupcije u ovom trenutku i ovih dana sve fokusirano na Demokratski front. Mi smo najveći perači para, teroristi, ljudi izvan zakona, to sve društvo tipa Veselina Veljovića treba da dovede do kraja, a pažljivo vas poziva na dijalog. Na kakav dijalog kada nam dovode ovakvog čovjeka. Znae kada sam ja upoznao Veselina Veljovića upoznao i vidio prvi put 1998.godine, kada sam bio potpredsjednik Socijalističke narodne partije kada se vodila žestoka borba ujednačene između DPS i SNP-a. On je u pet sati popodne postavio petostruki obruč policije oko sjedišta Socijalističke narodne partije. Ministar je bio Filip Vujanović, a on raportirao i kaže:"Ja sam Veselin Veljović, komandant Specijalne jedinice", nijesam mogao da prođem kolima.

Na dan izbora mačen je petostruki obruč zahvaljujući razgovoru koji smo imali sa OEBS-om. Prvi put sam vidio neke pustinjске uniforme na njemu, ovdje ću o demokratiji da govorim. Prvi put tada. Jedan od poslednjih puta je bio oktobra 2015.godine kada su bili protesti ovdje. Osnovano sumnjamo bićemo istrajni u tome ili neko ko će da nas naslijedi kada je bila panika među aktivistima Demokratske partije socijalista ne onim časnih i čestitih nego one koje on okuplja. On je stavio fantomku, skinuo odijelo i komandovao indicentom ispred ovoga. Govorili smo mu to, on se sa nama prekucavao preko medija, da vam kažem ministre jednu stvar. Vi ste njega pitali oko afera. Oko kojih afera ste ga pitali, Kamp Zlatica, Limenka?

Ministre, jeste li vi bili direktor Direkcije za imovinu? Jeste li vi dali pozitivno mišljenje da se rade te neke nezakonite radnje od strane Veselina Veljovića? Ja sam bio predsjednik Odbora za antikorupciju. Prošlo je to sve kroz Odbor za antikorupciju i pročitali smo svaki dokument i vidjeli i Kamp Zlatica kolika je šteta i zgrada Uprave policije i Limenka i njegova uloga i sada vi nama kažete nije bilo sudskog procesa. Naravno, nema protiv njega sudskog procesa. Ukupno 50 miliona je štete u tim postupcima, a Milan Knežević suprotno članu 86 Ustava Crne Gore treba da ide u zatvor i koristim priliku gospodine predsjedniče da pitam Usavni sud, predsjednika Ustavnog suda da pitam Vrhovni sud i predsjednicu Vrhovnog suda, Vesnu Medenicu jeste li čuli naš apel? Naš apel da se pozabave svojim nadležnostima jer dijaloga nema. Mi smo spremni, ako je oslobođen za 50 miliona evidentne štete državi Veselin Veljović da branimo našu čast i dostojanstvo. U procesu su i ako se ne slažemo sa odlukama skidanje imuniteta i Milan Knežević i Nebojša Medojević i Andrija Mandić i Branko Radulović i Mićo Đukanović i Marina Jočić u procesu smo, ali smo protiv toga da ovaj čovjek bude oslobođan, da maše sa tim, da vodi zemlju u militerizaciju, da bude pošten čovjek, čovjek bez odgovornosti a da mi budemo progonjeni u ovom trenutku.

Dame i gospodo,

Imam još neke stvari da kažem, s tim u vezi. Ponoviću još jedan put. Da je on evidentno zakočio akciju "Balkanski ratnik", jer je po zakonu imao obavezu da dostavi podatke vrhovnom državnom tužiocu. Čuli svi mi, čuli i vi gospodine da je vrhovni državni tužilac Branka Čarapić rekla da nije dobijala od njega informacije koje je morala da dobije i on sada kaže da će da srađuje sa Tužilaštvom. Hoće znate s kim sa Milivojem Katnićem, jer Milivoje Katnić je veliki konstruktor krivičnih djela koja postoje protiv Demokratskog fronta njih dvojica će u paru da rade u tom pravcu. Mi ne vjerujemo da će biti zaustavljen obračun klanova u Crnoj Gori, on nije ličnost koja može da se bori protiv toga, mi osnovano sumnjamo da je on podsticao određene kriminalne ranje u njima učestvovao i ovo je korak od sedam milja nazad u Crnoj Gori kakva god da je. Ovo je ako ćete sa stanovišta vladavine prava borbe protiv organizovanog kriminala, evropskih standarda, rujanje, predlog za Veselina Veljovića je rujanje čitavoj javnosti. Mi se po našem mišljenju nalazimo na dnu. Ovo je još dno dna kada dođe on da radi ove stvari i ove poslove. Neka vam je alal da ga glasate, ali nijesmo saopštili ono što se njega tiče, nijesmo mogli vjerovati da će mu se vratiti, Đukanović je rekao negdje u nekom intervjuju da ste za 12 godina prebrodili vjekove, e sa ovim izborom ste sve vratili znate gdje u najgore moguće zaoštavanje i carovanje kriminala u Crnoj Gori.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:20:14)

Hvala vam.

Riječ sada ima poslanik Andrija Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.07.18 15:20:20)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovani ministre Nuhodžiću,

Što se tiče samog prijedloga za izbor direktora policije gospodina Veljovića, naravno treba mu i odat priznanje to je veoma kuražan čin u ovom momentu, on je i jedini kandidat, nije se lako bilo ni odlučiti na tako nešto.

Gospodin Veljović, će sigurno imati političku podršku da mnoge stvri na planu bezbjednosti i odbrane u Crnoj Gori postavi na pravo mjesto. Ne očekuje ga ni malo ružičasta situacija, aktuelna s jedne strane imamo napade klerikarno političkih krugova, s druge strane imamo podosta organizovanih kriminalnih grupa. Sama situacija na području bezbjednosti saobraćaja isto tako nije dobra. Mnogo stradalih na drumovima, evo i na moru, mnogo nerazjašnjenih ubistava, vjerujem da će gospodin Veljović kojega lično ne poznajem. Znam da je šest godina bio na mjestu direktora Policije i da je taj posao dolidno tada obavljao. Njihov i njegov zadatak je naravno zadatak policije da štiti i služi da budu oči i uši Crne Gore. Naravno, Crna Gora nije u tako teškim bezbjednosnim situacijama kao što je bila ranije, ali u svakom slučaju ne očekuje ga nimalo lak posao. Što očekujemo od gospodina Veljovića kao direktora Policije? Očekujem da će imati jaku i snažnu saradnju sa Tužilaštvom, da će imati normalno saradnju sa sudskim organima, naravno i sa samim Parlamentom kao zakonodavnom vlašću. Takođe očekujem od njega da će se ponašati po onoj narodnoj - ni po babu, ni po stričevima i da neće biti nedodirljivih u Crnoj Gori, da će početi od vrha, od nas pa bilo ko što nezakonito da vrši, naravno uz saradnju sa Tužilaštvom da će to procesuirati.

U svakom slučaju Liberalna partija će podržati izbor gospodina Veljovića za direktora Uprave policije, a to će uraditi i Socijaldemokrate. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:24:20)

Za komentar se javio Predrag Bulatović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:24:27)

Gospodine predsjedniče,

Poštovani građani, evo ovo je poslanik sa liste Demokratske partije socijalista kome su nacionalizmi glavni problem, samo on nije rekao koji su mu nacionalizmi glavni problem, ne poznaje čovjeka lično i glasaće za njega.

Znate li, gospodine Popoviću, kada je on smijenjen? Smijenjen je, a riječ je bila o takozvanoj aferi "Listing", do danas nerazjašnjene, gdje su registrovani razgovori bivšeg premijera Igora Lukšića koga danas saslušavaju u Tužilaštvu, Milana Roćena, ovoga Lazovića, Golubovića, Keljemendija, o čemu svoje stavove imaju i službe Sjedinjenih Američkih Država, a riječ je o komunikaciji sa Šarićem, narkobosovima, itd.

Afera "Listing", da li je stvarno i u kojoj mjeri bila ta komunikacija do danas nije razjašnjena. Ja negativan odnos Sjedinjenih Američkih Država za koji me baš briga šta su njihovi stavovi, ali je to svetska sila i vaš nalogodavac i to ona duboka država ne nefran, između ostalog imaju negativan odnos, i između ostalog je ovo prst u oko Sjedinjenim Američkim Državama i Evropskoj uniji. Mi smatramo da je to radikalizacija, mi smatramo da i ovaj proces koji se otvara protiv Milana Kneževića da ide dva mjeseca u zatvor, gospodo poslanici, prije sedam dana je Nebojša

Medojević saslušan kao osumnjičeni bez odluke ove skupštine, zbog izgovorene riječi u Parlamentu. Branite Crnu Goru od Milivoja Katnića, ne branite Nebojšu Medojevića nego branite Crne Goru jer je to gaženje Ustava. Mi ćemo braniti nas, ako ne budemo mogli da odbranimo imaće ko ko će da nastavi da brani, ne protiv Crne Gore nego za demokratske odnose u Crnoj Gori.

Gospodine Popoviću, vjerujte mi na riječ, 2005. godine su bili važni mojškovački izbori na kojima je izabran prvi put poslije duže vremena za gradonačelnika jedan čovjek sa tijesnom većinom iz DPS-a, ali je parlamentarna većina bila na strani SPN-a i ostalih za zajedničku državu. Zna li gdje je bio direktor Policije Veselin Veljović? U hotelu Brile u Kolašinu sa čitavim vrhom policije. Gdje smo mi bili? Gle čuda, malo mu je to bilo, naravno ja nisam, bio sam iz Kolašina, ali su svi naši aktivisti, funkcioneri, bio je Milan Knežević kao predsjednik mladih tada, zadatak mu je bio da špijunira, prati političke protivnike.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:27:30)

Hvala.

Zašto me čudno gledate? Isteklo vam je vrijeme za komentar.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:27:35)

Samo da vam kažem, i poznat je snimak te večeri iz štaba Demokratske partije socijalista Veselina Veljovića kao direktora policije. Alal vam vjera što ćete da ga podržite, samo ćete jednog dana da se stidite toga.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:27:47)

Hvala.

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.07.18 15:27:55)

Zahvaljujem.

Prvo, ovdje se radi o izboru gospodina Veljovića za direktora Uprave policije. Ja stvarno ne znam što se dešavalo tih godina, nijesam bio u državnoj politici tih godina 2005., ali po svim mojim saznanjima, mislim da je gospodin Veljović vršio funkciju direktora Policije, Uprave policije od 2005. do 2011, da je to radio na dobar način, da su i rezultati, tadašnji neki pokazatelji bili bolji nego u proteklih nekoliko godina i vjerujemo, naravno da će te i takve rezultate postići i sada. Ja nikakve nacionalizme nijesam ovdje spominjao.

I moram da kažem da i ponovim ono što sam ranije rekao, gospodinu Veljoviću treba odati priznanje zbog kuraži da u ovom momentu dođe na to i takvo mjesto. Sam podatak da je jedini kandidat bjelodano govori o tako nečemu. Naravno, dobro je što je dobio političku podršku.

Vjerujte, gospodine Bulatoviću, da ću i ja biti prvi koji ću tražiti njegovu smjenu ako bude bilo što nezakonito vršeno sa njegove strane. Možda su se i promijenila vremena od tih 2005. i 2010. danas je Crna Gora ipak članica NATO-a, Crna Gora je u peredvorju Evropske unije, tako da malo ko ima bilo kakav prostor za vršenje funkcije na nezakonit i netransparentan način. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:30:17)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Goran Danilović, a neka se pripremi poslanik Adrijan Vuksanović.

GORAN DANILOVIĆ (27.07.18 15:30:26)

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi građani,

Opozicija i ne mora da misli ni slično, zbog toga smo u različitim partijama, ne mora ni da govori slično, različiti smo ljudi imamo različite temperamentne. Ali u nekim znakovitim vremenima, poput ovih, a ja sam naučio da oslušujem, mora raditi zajedno.

Dopustite mi samo zbog toga što juče, opet zbog činjenica da nemamo klub poslanika pa i ne učestvujemo u dogovaranju kažem samo jednu stvar u vezi Milana Kneževića i onoga što se dogodilo juče.

Dakle, uvažene dame i gospodo,

Bez obzira što nemam ni jedan privatni razlog, ni jedan privatni razlog, izuzev političkog i ljudskog moralnog, da branim, ja vam stavljam do znanja koliko god bila moja lična snaga skromna uticaj, pa i stranke u čije ime govorim Ujedinjene Crne Gore, znajte da nam nije ni malo svejedno i da ćemo dati potpunu i iskrenu podršku Milanu Kneževiću za ono što se dogodilo juče. Pred nama Ustav gaziti nećete koliko god to koštalo. To mi je samo uvod za ovu priču.

Ja sam naučio, rekoh, dakle da oslušujem. Nijesam ja iznenađen time što je gospodin Veljović kandidat i što ste ga vi podržali. Nijesam iznenađen jer odgovorno tvrdim, hoću da to znate da je gospodin Veljović, uvaženi gospodine Brajoviću, još od vašeg vremena preko vremena Raška Konjevića na mjestu ministra policije, onog mog skromnog bistvovanja na tom mjestu sedam mjeseci bio i ostao direktor Uprave policije. Ne mogu danas da govorim o stvarima koje sam govorio na Vijeću za nacionalnu bezbjednost ali jednom će se i o tome čuti. Ja svoj stav o tome imam i definitivno sam siguran da gospodine Veljović nikada nije bio ništa drugo bez čovjek koji je upravljao policijom.

Uvažene kolegice i kolege, ne ide vam ovaj izbor i ako ću se ja sačuvati ličnih ocjena, mene u lično u ovom smislu ne zanima, ne ide vam taj izbor sa ovim izborom koji ste napravili od nedavno sa podmlađivanjem kluba poslanika. Bojim se da će te dvije stvari teško ići. Teško će se i ovi vaši mladi ljudi navići na tu vrstu politike koju, ne govorim o profesionalizmu nego o politici, personifikuje gospodin Veljović. Da li je moguće da u Crnoj Gori vodite takvu kadrovsku politiku u Ministarstvu unutrašnjih poslova, rasadniku kadrova različitih profila, pet hiljada ljudi, čak i danas ste blizu toj cifri bez obzira što je izašlo Ministarstvo javne uprave iz toga, ne postoji niko ko bi mogao biti direktor Uprave policije. Na žalost i ako postoji ne može mu biti, na žalost doveli ste do toga da nema i ne može biti bez jednog kandidata.

Uvažena gospodo, ničim gospodina Veljovića ne možete preporučiti za nekoga ko će otopliti političke prilike u Crnoj Gori, biti svjestan zategnute situacije, biti na nivou ovoga da vi hoćete od septembra da radimo u zajedničkoj radnoj grupi. Bojim se septembra i bojim se jeseni i bojim se onoga što dolazi. Ovo vam govorim kao neko ko nikad ovdje nije podigao riječ da potpali nego podigao riječ da smiri strasti. Bojim se zbog toga što sad samo iščekujem još jednu stvar, nikad se nijesam bavio jeste li vi posvađani ili nijeste, to je vaša stvar, ali željno čekam da vidim ko je direktor buduće Agencije za nacionalnu bezbjednost. Bude li jedan od penzionisanih, do sada penzionisanih iz Agencije za nacionalnu bezbjednost, meni će biti jasno sve. Bojim se da nekima od vas, uvažene kolegice i kolege iz parlamentarne većine tada neće biti jasno, ali će biti kasno.

Dakle, da ostanem ja malo mističan zbog toga što i nijesam dužan da kažem sve što znam kao što nije ni predsjednik Parlamenta, on je neposredno sarađivao sa gospodinom Veljovićem pa bi bilo lijepo da čujemo kako je to izgledalo. Kako sam ja sarađivao, recimo, sa gospodinom Stojanovićem, ne da sam govorio, nego to zna cijela javnost zna, tražiosam njegovu smjenu zbog neprofesionalizma bezbroj puta. Ovo je povratak u budućnost, ovo je prošlost koja igra pred našim očima, a ja ostavljam vama da vidite do kraja o čemu se radi. Sve što ide mi smo mu naredni.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:36:06)

Hvala Vam.

Samo moram da se osvrnem na onu Vašu konstataciju, nećemo dozvoliti da gazite po Ustavu. Nadam se da niste uputili to nama, odnosno Parlamentu jer je Parlament upravo uputio taj apel zajednički, vi niste učestvovali u tome ili dajte podršku tome.

Za komentar se javio Predrag Bulatović. Gospodine Bulatoviću, ja ću da ...(upadica).. ne ja nijesam odgovarao Vama samo sam konstatovao nešto, jer Vas nijesam prekinuo zato što ste iskoristili diskusiju po ovoj tački dnevnog reda za našto što se dešavalo juče.

Gospodine Bulatoviću, sad ćete navesti razloge i ako ne budete komentarisali u skladu sa članom Poslovnika diskusiju Gorana Danilovića neću vam dozvoliti nastavak. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:37:00)

Vi, gospodine Brajoviću, znate veoma dobro da mi imamo velika neslaganja sa Goranom Danilovićem i njegovom partijom, on je bio član Demokratskog fronta, mi smo se razišli, više nismo zajedno, mi smo imali neslaganja sa njim dok je bio ministar unutrašnjih poslova i mislim da je dovoljno da mogu da komentarišem njegovo izlaganje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:37:24)

To uopšte nije dovoljno da komentarišete njegovo izlaganje, to slažete li se vi ili jeste li zajedno ili ne, nego ako, čitam po Poslovniku, imate potrebu da pojašnjavate stavove, ispravke, navode ili konstatacije iz njegovog izlaganja.

Izvolite, ispravite, pojasnite navode iz njegovog izlaganja.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:37:46)

Tako je.

Gospodine Daniloviću, Vi veoma dobro znate da po Zakonu o unutrašnjim poslovima je direktor Uprave policije podređen ministru unutrašnjih poslova. Ja Vama mnogo zamjeram što Vi niste odredili Slavka Stojanovića dok ste bili ministar Unutrašnjih poslova Vama, a posebno Vam zamjeram što niste obavljali funkcije ministra unutrašnjih poslova na dan takozvanog lažnog državnog udara. Evo teška ocjena a vezano za njegovo izlaganje. Ono što moram da kažem, dobro je što se partija kojoj je predsjednik Goran Danilović pridružio našem zajedničkom apelu, ali nije dobro gospodine Brajoviću, iz ulga Demokratskog fronta što ne čujemo partije druge opozicione koje su ovdje šta misle o gaženju člana 86 od strane sudske vlasti Ustava, što ne čujemo od partija koje sklapaju dogovore i razgovore sa Hanom i Evropskom unijom šta misle o tome, mislim prije svega na URU i Demokrate. Interesuje nas stav Socijaldemokratske partije o članu 86 iz dva razloga. Prvo, ključni čovjek u pravljenju člana 86 je pravnik, političar Ranko Krivokapić. Ovo je par ekselans ustavno pitanje i pitanje bezbjednosti ustavnog poretka. Interesuje nas mišljenje šefa kluba te partije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:39:26)

Molim Vas, sad ću Vas prekinuti, oduzeću Vam riječ jer ovo više nije tema komentara na izlaganje.

PREDRAG BULATOVIĆ (27.07.18 15:39:35)

Evo privodim kraju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:39:36)

Ne, ne u redu je, hvala Vam.

Izvolite, odgovor na komentar ima mogućnost, jeste, ja sam bio korektan i molim vas da ispoštujete vođenje u skladu sa svim dogovorenim.

Sada Vi, poslaničke Daniloviću, imate pravo na odgovor na komentar poslanika Bulatovića.

GORAN DANILOVIĆ (27.07.18 15:39:54)

Hvala lijepo. Trudim se da makar zapamtim svoja prava, pošto ih nema mnogo.

Mislim da je korektno da mi obezbijedite uslove, tako piše, ali ja evo mogu i da se navikujem, nije problem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:40:22)

Molim vas kolege da saslušamo poslanika Danilovića. Poslaničke Daniloviću, kao i mnoga dobacivanja koja ja povremeno upozoravam smetaju poslanicima koji pričaju, pa im oni očute i ne traže da se zaustavi vrijeme. Imate 2,32 za vaš komentar. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (27.07.18 15:40:45)

Mislim da bih mogao i da ćutim i da bi to bilo znakovito, ali uvaženi potpredsjedniče, čak i da izgubim pravo na odgovor, predsjedniče Parlamenta, ja mogu za malo vremena reći mnogo. Nema razloga da zloupotrebljavate ako želite polemiku sa mnom uzmite riječ kao moj kolega poslanik, a ja Vas uvažavam kao predsjednika Parlamenta, koliko mi god bilo teško. Ne morate procedurom, ovako sam reagovao na svakoga, reagujem i na Vas.

Kratko ću gospodine Bulatoviću, na žalost i moju i vašu direktor Uprave policije nije podređen zakonom ministru unutrašnjih poslova. Gospodin Mevludin Nuhodžić zna da nemam ni jedan privatni razlog da o njemu mislim ružno, zna da ga u građanskom smislu poštujem kao čovjeka, ali zapamtite gospodine Nuhodžiću, eto onda odgovor gospodinu Bulatoviću, od danas Vi nijeste više ministar unutrašnjih poslova kakav ste bili. Zapamtite ovo što sam Vam rekao, ja stojim iza te riječi. Ja sam makar pokušavao i išao zvaničnim zakonskim putem prema Vladi da smijenim onoga koji je uzurpirao i onako ogromna ovlašćenja. Vama će trebati malo više od dobre volje da izađete na kraj sa ovim predlogom, upravo je jedan zbog toga što je morao biti jedan, upravo je jedan zbog toga što je smio biti jedan i upravo je jedan zato što je uvijek bio jedan.

Ako ovdje ikad bude zajedništva u opoziciji, zapamtite ovo uvažene kolege, zbog toga sam rekao da ćemo braniti Ustav, ako ikad dođemo do toga da opet moramo zajednički pripremati izbore pa ih i sprovoditi nikome nećemo dati podršku ne bude li tada opet sa naše strane zahtjeva da se promijene ovi čelni ljudi koji danas dolaze na ova mjesta. Ja, lično ih se ne plašim, ali oni ne mogu doprinijeti demokratizaciji niti mogu naknadno profesionalizam koji nijesu pokazali nikad do sada. Gospodin Veljović je prije svega partijski angažovan čovjek. Ne sporim ja njemu privatnu hrabrost, ali on mene ne zanima. Ja znam mnogo hrabrijih ljudi koje nikad to neće zapasti. Partijski angažovan čovjek na tom mjestu ne može biti profesionalac, a vi, gospodine Brajoviću, mi svjedočite o tome.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:43:21)

Hvala i vama što ste se držali vremena.

Sada se javila poslanica Draginja Vuksanović Stanković za komentar i izlaganje. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (27.07.18 15:43:35)

Uvaženi kolega Daniloviću,

Obzirom da ste vi komentarisali ono što se dogodilo juče na kolegijumu predsjednika Skupštine, želim da ukažem da se potpuno slažem u tom potpunom dijelu sa vašom konstatacijom i želim kao i pravnik, a i u ime Kluba Socijaldemokratske partije da ukažem na činjenicu da se mi potpuno slažemo sa odlukom koju je donio kolegijum predsjednika Skupštine, a koja se tiču upućivanja zahtjeva Vrhovnom sudu Crne Gore i Ustavnom sudu, za tumačenje onoga što piše u rešenju vijeća Višeg suda, a povodom onoga što smo juče imali da upoznamo javnost.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:44:19)

Oprostite poslanice Vuksanović Stanković, hvala vam na tom pridruživanju našem zajedničkom apelu, ali ja zaista treba da vodim računa o tome kako ide dnevni red.

Ovo nije komentarisanje diskusije poslanika Danilovića i molim vas ovo nije komentarisanje diskusije poslanika Danilovića koja se tiče dnevnog reda. Ja ću vam dati da završite, ali molim vas što prije.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (27.07.18 15:44:47)

Samo da ukažem na činjenicu da je član.86 Ustava Crne Gore potpuno jasan, pošto očigledno pojedinima u pravosuđu iz Crne Gore nije jasno, a to je da poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili bilo koju drugu odgovornost ili pritvoren za izražena mišljenja ili glasanja u vršenju svoje poslaničke funkcije. Protiv poslanika ne može se pokrenuti krivični postupak, niti odrediti pritvor bez odobrenja Skupštine osim ako je zatečen u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora.

Inače, poznata je jedna misao da stepen kulture jednog društva, jedne zajednice u stvari odražava se i u tome kolik je stepen nezavisnosti u vršenju sudske vlasti. Ono što se dešava u poslednje vrijeme prilikom vršenja sudske vlasti pogotovo u ovom dijelu kojem smo imali priliku juče da upoznamo je zaista jedan skandal i mi kao poslanici to nećemo dozvoliti u ime kluba Socijaldemokratske partije potpuno ćemo raditi sve da se poštuje Ustav Crne Gore u ovom članu i u svakom osnovnom. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:45:54)

Hvala vam.

Po prirodi stvari nemate šta da odgovarate na komentar.

Poslaniče Daniloviću daću vam minut vremena, evo da ispoštujemo to, ali zaista ovo nije komentar vaše diskusije.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (27.07.18 15:46:08)

Dakle, uvaženi predsjedniče,

Vidite kad je čovjek strpljiv onda mu se i vrati. Vi možete da ukinete i na 30 sekundi, ali ja imam pravo na tri minuta, kako god hoćete. Ostavljam ja vama da rukovodite sjednicom. Ja sam dužan da kažem kratko, juče smo bili zakinuti. Zbog toga sam danas morao naći način da nešto kažem jer je vrlo važna stvar, javno važna. Dovoljno imamo štete to što nijesmo organizovani u klub, ali je lijepo da znate da ovdje svi koji su nezavisni poslanici makar ovdje trenutno prisutni dijele ovaj stav sa mnom. Ja sam ga do duše iznio na početku kolege Radonjića i mene zbot toga

što pripadamo stranci kojoj pripadamo, ali sam i na to dužan. Kratko ću da završim ovu priču, ne obazirući se više na jučerašnju temu, rekao sam to što sam imao javnost je čula. Vrlo je važno da se nikad više ne ponovi izborni dan šta je god on bio i kako ga god ko cijenio i šta god se na kraju pokazalo da je taj izborni dan. Da postoji saradnja između ministra Unutrašnjih poslova i direktora Uprave policije. Ovaj parlament ako ne promijeni Zakon o unutrašnjim poslovima, ako se ne vrati dostojanstvo ministru kao političkoj figuri, kao čovjeku koji na sebe preuzima rizik vratiće se i oni izborni dani u kojima će narod od ministara tražiti da kažu šta je bilo, a oni neće znati makar to bio izborni ili neki drugi dan. Sve što sam mogao u svoje vrijeme i više od toga s obzirom na nedostatke iz zakona koje su prouzrokovali koalicioni partneri učinioca kad ne možete silom onda možete molbom. Nedao bog da više takve stvari bilo ko, ko ima državnu vlast na bilo kom nivou mora da radi molbama, ali gospodine Nuhodžiću vama kao predlagaču ovog rešenja još jedanput kažem zajedno smo se ovdje borili za podizanje dostojanstva Parlamenta za nadležnosti Odbora za bezbjednosti i odbranu. Jedini je odgovor opozicija u ovom trenutku, da formiramo do kraja ovaj parlament je da parlamentarna većina ustupi mjesto predsjednika Odbora za bezbjednost opozicionaru kako bi se makar donekle ova stvar dovela u red. Dakle, jedna stvar koju Parlament može da uradi i na kojoj mi treba da insistiramo. Hoće li, nek odluče veći. Naša podrška je tu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:48:45)

Hvala vam.

Vrlo kratko da kažem mi smo juče poslije sjednice kolegijuma sam obavijestio o tom našem apelu, ali je svakako svako ko nije učestvovao u radu kolegijuma mogao tada kroz proceduralno reagovanje da se pridruži tom apelu.

Sada riječ ima Adrijan Vuksanović i nakon njega neka se pripremi poslednji prijavljeni diskutant Obrad Mišo Stanišić.

Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (27.07.18 15:49:15)

Hvala predsjedavajući, poštovani ministre, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Želim da kažem da će klub manjinskih stranaka Bošnjačka stranka Koalicija "Albanci Odlučno" i Hrvatska građanska inicijativa glasati za imenovanje gospodina Veljovića na ovu odgovornu funkciju svjesni činjenice da dolazi u jednom vrlo ozbiljnom trenutku po sigurnost naših građana. Smatramo da postoje teme koje nadilaze sve naše političke i bilo kakve druge podjele, a to je upravo bezbjednost građana i mislim da oko toga nema pluralizma, niti različitosti. Nadamo se da će budući direktor policije u sinergiji sa drugim institucijama i nadležnim organima hrabro, ozbiljno i kvalitetno suočiti se sa ovom problematikom kako bi stvorili bolji ambijent sigurnosti građana koji je, svjedoci smo u poslednjem vremenu bio ugrožen. Zbog toga puna podrška gospodinu Veljoviću u ime Hrvatske nacionalne inicijative u ime Bošnjačke stranke i Koalicije "Albanci Odlučno". Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:50:26)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Obrad Mišo Stanišić.

Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (27.07.18 15:50:33)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Evo samo da nastavim onamo gdje sam stao u svom uvodnom izlaganju u ime izvjestioca ispred odbora. Na osnovu onoga što se čulo u ovom Parlamentu vezano za kandidata za direktora Uprave policije, sad sam još više u uvjerenju da se radi o pravom kandidatu, slažem se sa onima koji su rekli da od toliko ljudi u Upravi policije još je bilo onih koji su mogli da obave i da obavljaju ovu funkciju, ali on je jedini kandidat koji se prijavio na konkurs. Ja vjerujem i svi ostali koji su mislili i koji su možda trebali da se prijave da kvalitetnijeg i sposobnijeg u ovom trenutku nema od gospodina Veljovića. On je to dokazao mnogo puta. Ovdje neko pokušava da dolaskom gospodina Veljovića predstavi građanima Crne Gore da prijete opasnost po mir i bezbjednost u Crnoj Gori. To nije tačno i to ne stoji. Gospodin Veljović je svojim radom i te kako doprinio u veoma turbulentnim vremenima da sačuva mir u Crnoj Gori, jer je bio u teškim bezbjednosno izazovnim situacijama na braniku mira u Crnoj Gori i bio jedini pandam na čelu Specijalne antiterorističke jedinice nekim paravojnim formacijama u Crnoj Gori koje su imale upravo zadatak da izazovu nemir u Crnoj Gori. E on je doprinio zajedno sa drugima da bude mira u Crnoj Gori i uvjeren sam da će svoj posao obavljati profesionalno, odgovorno i hrabro. Nečije konstatacije da ne treba da bude upravo govore da je baš on pravi kandidat i to potvrđuje da je gospodin Veselin Veljović pravi kandidat za direktora Uprave policije i tvrdim da će svojim profesionalnom odnosom doprinijeti miru i stabilnosti i u Crnoj Gori, da će se borba protiv organizovanog kriminala pojačati i da će sektor bezbjednosti u Crnoj Gori biti jači i mnogo se bolje suprotstaviti bezbjednosnim izazovima koji prijete ne samo Crnoj Gori nego orkuženju pa i šire. To što ga mi biramo ovdje, a ne slaže se neko mišljenjem neko drugi to nema veze, mi smo ti koji ovdje dajemo mišljenje da direktor Uprave policije bude gospodin Veljović. Sve smo zakonske radnje odradili, Odbor je odradio svoj posao i Odbor predlaže Parlamentu da usvoji mišljenje i predloži gospodina Veljovića za direktora Uprave policije. Oko Balkanskog ratnika i toga dobro smo se ispričali. To veze nema s Crnom Gorom. Samo je neko pokušao da iz domaćeg dvorišta, iz druge države prebaci Balkanskog ratnika u Crnu Goru. Vi znate da je epilog oko Balkanskog ratnika završen u drugoj državi i da je tamo sudski proces.

Prema tome, imputiranje, nešto što veze nema ni s gospodinom Veljovićem, ni s Crnom Gorom, a pokušalo se, mislim da smo se dobro ispričali, bilo je i maratonskih sjednica Odbora za bezbjednost koje su trajale po deset i jednaest sati, bilo je i televizijskih emisija i mislim da smo se oko toga ispričali i da je svima jasno da je Crna Gora samo trebala da bude poligon za obračun s kriminalnim grupama izvan države Crne Gore.

Nema nikakve bojazni, ne znam kada se to gospodin Veljović bavio politikom. Ja sam Mojkovčanin, znam. To što ga je neko vidio u restoranu, treba li čovjek da se zaključa ako je direktor Uprave policije da nigdje ne izlazi. Mislim da je gospodin Veljović trn u oku nekima koji su htjeli da sruše ovu državu. To je poenta svega. Vjerujem da će gospodin Veljović odraditi svoj posao kako treba i da će doprinijeti stabilnosti u našoj državi Crnoj Gori i da je odan državi Crnoj Gori. To mu je najveća referenca za ovo što treba da radi i što će odraditi. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:55:02)

Hvala vam.

Pitam da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ? Ne želi.

Završili smo raspravu o davanju mišljenja na imenovanje direktora Uprave policije. Kao što znate, razgovarali smo o predlogu ministra unutrašnjih poslova i Vlade za imenovanje Veselina Veljovića za direktora Uprave policije. Ovaj predlog je prošao redovnu proceduru i o njemu su se uz podršku izjasnili članovi Odbora za bezbjednost. Crnoj Gori i njenim građanima je u narednom periodu svakako potrebno i treba da imaju mjerljivije rezultate u okviru pregovaračkog poglavlja 24. Jer, zatvaranjem poglavlja 23 i 24 postaće izvjesni član Evropske unije.

Da podsjetim građane, osnova ovog poglavlja je sloboda kretanja ljudi uz garanciju njihove bezbjednosti, sigurnost Ustavom propisanih prava, pa sve do borbe protiv organizovanog kriminala i terorizma, suzbijanja trgovine drogom i ljudima, migracije itd. Ostvarenje strateških ciljeva Vlade podrazumijeva da pokažemo građanima rezultate u oblasti vladavine prava. Javnost očekuje rezultate, Vlada formira tim, a mi kao Skupština dajemo podršku, a kroz svoju kontrolnu funkciju pratićemo realizaciju svih ovih navedenih ciljeva.

Zaključili smo ovim dijelom tačke Izbor i imenovanja.

Prelazimo na sljedeću, a to je Predlog oduke o imenovanju četiri člana Savjeta Centralne banke Crne Gore. Podsjećam da je, saglasno članu 50 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore, Odbor za ekonomiju finansije i budžet kao ovlašćeni predlagač podnio Predlog odluke o imenovanju četiri člana Savjeta Centralne banke Crne Gore. Za članove Savjeta Centralne banke Crne Gore imenuju se Milorad Jovović, Ruždija Tuzović, Nikola Milović i Zorica Kalezić. Izvjestilac Odbora je Predrag Sekulić, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Odbora želi riječ? Želi.

Izvolite, poslaniče Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (27.07.18 15:57:29)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, kao što ste i rekli, članom 50 Zakona o Centralnoj banci propisano je da četiri člana Savjeta Centralne banke Crne Gore imenuje Skupština na predlog radnog tijela. Na sjednici Odbora održanoj 27. jula 2017. godine Odbor je, nakon što se pojedinačno izjasnio o svakom od predloženih kandidata, odlučio da predloži Skupštini za članove Savjeta Centralne banke prof. Milorada Jovovića, Ruždiju Tuzovića, prof. Nikolu Milovića i gospođu Zoricu Kalezić.

Dozvolite, iako ste dobili svi njihove impresivne radne i životne biografije samo nekoliko napomena. Prof. dr Milorad Jovović bio je od 2006. do 2012. godine dekan Ekonomskog fakulteta, ranije je obavljao i odgovorne dužnosti u državnoj upravi, bio je sekretar Ministarstva inostranih poslova Republike Crne Gore, a bio je imenovan za zamjenika šefa misije Republike Crne Gore pri Evropskoj uniji 2000. i 2001. godine. Član je Odbora za ekonomske nauke Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Pored toga član je i Međunarodne naučno istraživačke asocijacije.

Ruždija Tuzović veći dio svog života i svoje radne biografije proveo je na bankarskim poslovima Montenegro banka, Crnogorska komercijalna banka. Bio je i član i predsjednik Borda direktora Plantaže, radio je u Privrednoj komori i bio je savjetnik predsjednika države od 2014. godine.

Prof. dr Nikola Milović je dekan Ekonomskog fakulteta od 2016. godine. Profesor je za oblast ekonomskim analiza i politika. Od 2012. godine izvodi nastavni predmet ekonomija Evropske unije.

Gospođa Zorica Kalezić doktor nauka, doktorirala je u Velikoj Britaniji. Više od deset godina radila je u domaćim međunarodnim finansijskim institucijama na poslovima vezanim za makroekonomsku analitiku, finansijsku stabilnost i istraživanje.

Uvažene kolege, kažem još jedanput, pred vama se nalaze njihove, zaista impresivne i životne i radne biografije. Vjerujem da ćete svi zajedno pružiti podršku da imamo novi savjet Centralne banke. Vjerujem, takođe, da će nam ono što su do sada radili garantovati jedan visoki profesionalni nivo. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 15:59:56)

Hvala vama, poslaniče Sekuliću.

Poštovane kolege, da li se neko javlja za riječ?

Javlja se poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.07.18 16:00:20)

Predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Nekoliko stvari samo da uočimo kod ove tačke dnevnog reda, odnosno kod Predloga za imenovanje članova Centralne banke Crne Gore. Da se podsjetimo da je mandat članovima

Savjeta Centralne banke istekao prije gotovo dvije godine dana. Čini mi se da je još gospodin Vujica Lazović, bivši predsjednik matičnog odbora pokrenuo ovu proceduru dok je bio u Odboru i uradio ono što mu i zakon nalaže. Ne mogu se oteti utisku da je godinu i po dana trebalo da prođe vremena i da se delegitimiše rad Centralne banke sve ovo vrijeme s članovima Savjeta Centralne banke koji jesu bili u legalnom smislu i shodno zakonu članovi Savjeta, ali su vršili faktički funkciju do izbora novih članova. Ne mogu se oteti utisku da se to nije radilo upravo da bi se na jedan, i to ću ovdje da kažem javno, netransparentan način, za faktički manje od 24 sata, na sjednici koja se zakazala neposredno prije plenarne sjednice koja je trebala o tome da odluči, išlo s predlogom za nova četiri člana, ne kvalifikujući nikoga od ta četiri predložena člana, neke od njih i lično poznajem, s nekima sam imao prilike da sarađujem jeste i što treba ovdje reći, da imamo problem i u odnosu Parlament Centralna banka i generalno s pozicijom Centralne banke.

Nedavno smo ovdje raspravljali vezano za Predlog o razrešenju viceguvernera, imamo najave sudskih procesa koji će se ticati procedura ovog parlamenta. Imali smo upitan legitimitet članova Savjeta sve ovo vrijeme. Imali smo izbor guvernera kada su već bili raspisani izbori i kada je faktički ostalo petnaestak dana do novih izbora, dakle sa starom parlamentarnom većinom i na kraju smo dobili godinu i po dana političke opstrukcije i neispunjavanja zakonskih odredbi, odnosno neprimjene zakona da bismo ovo dobili, ono što se kaže, neposredno uoči izjašnjavanja. Normalno, relaksiran zajedno sa ostalim kolegama iz opozicije koji ne učestvuju u glasanjima koja nisu predlog koji dolazi iz ovih redova, ali ukazujem da je upravo stanje u ovom Parlamentu, odnosno u matičnim odborima, a evo govorim o primjeru kada je gospodin Lazović blagovremeno ovo otvorio, a trajalo je evo godinu i po dana i nekome je trebalo da dođe do ovih predloga tako da se mora povesti računa kako i na koji način radimo i koje poruke šaljemo ka javnosti, a radi se zaista o par ekselans instituciji, za koju makar mi odavde treba da učinimo sve da rade u najboljem mogućem redu. Čini mi se, a razgovaraćemo na jesen da to nije slučaj. Zato sam i tražio, predsjedniče, i žao mi je što do toga nije došlo, da raspravljamo o izvještaju Centralne banke za prethodnu godinu. Bilo je potrebe, nakon one rasprave vezane za predlog razrešenja viceguvernera, da se ta rasprava obavi sada tokom jula mjeseca, upravo zbog ove stvari i ispada da smo izbjegli sticajem okolnosti, da ne ulazim sada u dogovore dnevnoga reda da se izjasnimo i da obavimo raspravu o onome što jeste suština rada Centralne banke i kroz njen izvještaj o radu i finansijski izvještaj i transparentnost i neke od uočenih nepravilnosti koji smo svi saznali u onoj prepisci koja je bila između guvernera i viceguvernera, a ovaj posao realizujemo u minut do dvanaest nakon godinu i po dana kašnjenja na način da nije ostavljen prostor da se o tome ozbiljno razgovara.

Dakle, nije dobra praksa i zalaganje da se ubuduće takva praksa izbjegne i da zaista ovaj parlamentari kako treba i shodno zakonu i ostavi prostora da se o svemu razgovara na optimalan način.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:04:37)

Hvala vam, poslaniče Damjanoviću.
Komentar ima poslanik Predrag Sekulić.
Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (27.07.18 16:04:45)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Dozvolite kao predlagač, a i vi kao jedan od predlagača, samo da odgovorim na pitanje koja su ovdje otvorena, naravno ne bježeći od toga da vodimo dijalog. Dobro je, gospodine Damjanoviću, što nisam čuo nijednu primjedbu koja se odnosi na članove Savjeta i vjerujem da ćete i vi podržati izbor ovih članova koji su predloženi. Sa druge strane žao mi je što ne učestvujete u radu odbora, a možda bi ste mogli konkretno i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet čiji ste bili predsjednik u ranijem sazivu mislim da bi ste mogli da date svoj puni doprinos tamo i tamo bismo mogli da razriješimo mnoge dileme koje ovdje otvarate, ali kažem još jedanput

to je stvar vaše političke odluke i stvar vaše političke volje uz još jedno podsjećanje da ne bi bilo nikakve dileme. Niko nije prekršio zakon. Vi možete da nazivate političkom opstrukcijom ili bilo kako drugačije, ali dozvolićete da smo i do sada imali u stvari još uvijek važeći, vrlo kvalitetan Savjet Centralne banke. Nadam se da to ne sporite pošto tamo sjede i neki vaši do juče i partijski drugovi. Tako da nemamo nikakvu dilemu oko toga. Niko nije bio zakinut kada govorimo o kvalitetu rada Savjeta Centralne banke u ranijem periodu, a vjerujem da će taj visoki kvalitet koji je negdje dostignut u ranijem sazivu biti nastavljen i ovdje. Tako da samo imamo tu dilemu. Ako vi imate takvu dilemu dozvolite da vas uputim na član 50 a Zakona o centralnoj banci koji jasno kaže da član Savjeta nastavlja da obavlja svoju funkciju sve do izbora novog, tako da kažem još jedan put osim onogo što se tiče vaše i vaše političke opaske, ni u jednom dijelu ne samo da nije prekršen zakon ne radimo ništa u pet do dvanaest, ovaj poziv je bio obnavljan u više navrata. Dozvolite da smo tražili najkvalitetnija rešenja i vjerujem da smo na najbolji način došli do tih kvalitetnih rešenja. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:06:41)

Hvala vam, poslaniče Sekuliću.
Odgovor na komentar, poslanik Aleksandar Damjanović.
Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.07.18 16:06:48)

Dakle, samo ću prije svega zbog javnosti, zbog građana ukazati da je raniji predsjednik matičnog odbora gospodin Vujica Lazović blagovremeno, dakle u skladu sa zakonom, otvorio ovaj postupak i da je nakon njegovog odlaska na novu funkciju ovaj postupak zakočen godinu i po dana, što ukazuje na sumnje da je ona ko je, uslovno rečeno, bio dužan da sprovede zakon to namjerno opstruirao da bi napravio parekselans političku trgovinu i da bi doveo ovaj parlament pred svršen čin, da se na zadnji dan proljećnog zasijedanja izjašnjava nakon punih godinu i po dana opstrukcije. Mislim da sam tu potpuno jasan. Normalno javnost je tu da sudi o svim postupcima, dobrim i lošim namjerama.

Vas bih, predsjedniče, jednu stvar zamolio da ne bih sad tražio proceduru u drugum dijelu i javljao se ponovo da vas a propo jučerašnjeg apela koji je na bazi sastanka i dogovora kolegijuma upućen prema određenim institucijama, da li je stigao kakav odgovor od tih institucija da ovdje javno kažete i obavijestite poslanike i ovaj dom.

Imajući u vidu Ustav Crne Gore i član 149 koji govori o nadležnostima Ustavnog suda Crne Gore, naime u zadnjem stavu Ustavni sud prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti i uočenim pojavama neustavnosti i nezakonitosti obavještava Skupštinu.

Dakle, uz apel koji je dostavljen bez pisanog obraćanja, jer nema proceduralnih mogućnosti itd, ovo je sasvim dovoljna odredba, sasvim dovoljna norma da Ustavni sud može prateći ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti da obavijesti Parlament. On to nikad dosad nije uradio. Nikad nije podnio poseban izvještaj i obavijestio ovaj parlament. Ovdje se radi o upravo pojavama praćenja ustavnosti i nezakonitosti, jer smo svi ovdje solidarni ili se svi uglavnom slažemo da je zaštita člana 86 Ustava, prije svega na ovom domu i da li ima naznaka da je Ustavni sud sproveo, odnosno primijenio odredbe Ustava koju sad citiram ili ima potrebe da se i u pisanoj formi eventualno ovaj parlament obrati Ustavnom sudu ili ukaže na mogućnost da se Ustavni sud oglasi. Iskazujem sumnju da se to neće desiti ukoliko Ustavni sud ne bude imao, uslovno rečeno, ne pritisak, ali ako ništa ukazivanje ovoga doma da sam primijeni Ustav i da se o parekselans nezakonitosti i neustavnosti, a to je gdje se pokušava kazniti poslanik za izgovorenu javnu riječ, dakle da se sam izjasni da mi dobijemo validno objašnjenje od Ustavnoga suda. Toliko.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:09:38)

Hvala vam, poslaniče Damjanoviću, za nekoliko stvari.

Prvo što ste pohvalili jednog socijaldemokratu da je u skladu sa zakonskom procedurom u rokovima pokrenuo pitanje, a razumio sam da ste pohvalili i drugoga socijaldemokratu čim sam dobio Predlog Nadležnog odbora, ja sam to stavio na dnevni red na glasanje, to je prvo.

Drugo, moram da vam kažem da ste iskoristili vrijeme, ali ste najavili da ne bi proceduralno reaagovali, da se pridružite i hvala vam što ste podržali apel koji sam ja u ime kolegijuma saopštio poslanicima.

Prije svega mi smo uputili apel, a kad Skupština uputi apel sve institucije pretpostavljam da znaju i razumiju što to znači, ali smo takođe rekli u okviru svojih nadležnosti dobro vodeći računa da kao najviše zakonodavno tijelo ne ulazim u nadležnosti i na neki način ne poštujemo odvojenost grana vlasti.

Prema tome ja da sam dobio lično neko saopštenje ili neku uzjavu ili bilo kakvo obaveštenje od institucija kojima su se obratili, odmah bih to na početku današnjeg zasjednja saopštio. Za sada nisam, ako to dobijem i čim to dobijem javnost će biti upoznata.

Hvala vam.

Pitam da li se još neko javlja za riječ po tački dnevnog reda?

Daću vam. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.07.18 16:11:20)

Dakle, bitno je zbog javnosti da se zna da do ovog trenutka, predsjedniče, nije stigao odgovor od Ustanog suda, ali je takođe bitno zbog javnosti da se zna da je jučerašnji apel istovremeno i poziv, odnosno ukazivanje Ustavnom sudu da postoje odredbe u Ustavu u članu 149, u zadnjem stavu, gdje Ustavni sud može da obavijesti ovaj parlament o uočenim pojavama nezakonitosti i neustavnosti. Neka se to zna.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:11:47)

Hvala vam, poslaniče Damjanoviću.

Građani slušaju, prate rad Parlamenta, prate rad plenarne sjednice pa su čuli i ovo što ste rekli. Nema nikakve potrebe da se tumače naši apeli, jer su vrlo jasni i vrlo jasno saopšteni.

Hvala vam, ako se niko ne javlja, pitam da li predsjednik Odbora želi dati završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da je pretres završen i prelazimo na treći dio tačke izbor i imenovanja, a to je Predlog odluke o izboru 12 članova Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Podsjećam da je Administrativni odbor podnio Predlog odluke o izboru 12 članova Upravnog odbora za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Za članove Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava biraju se: Ervin Duraković, predstavnik Skupštine Crne Gore, Arta Hoha, predstavnica Skupštine Crne Gore, Mersad Latić, predstavnik Skupštine Crne Gore, predstavnik, Ministarstva zaljudska i manjinska prava, Sead Gačević, predstavnik Savjeta za visoko obrazovanje, Zvonimir Deković, predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore, Ana Popović, predstavnica Romskog savjeta, Đorđe Brujić, predstavnik Srpskog nacionalnog savjeta, Sabrija Vulić, predstavnik Savjeta muslimanskog naroda Crne Gore, Admir Adrović, predstavnik Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori, Bujar Hasandekaj, predstavnik Nacionalnog savjeta Albanaca u Crnoj Gori i Igor Vučinić, predstavnik Ministarstva kulture. Izvjestilac Odbora je Ljuđ Škrelja, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik odbora želi riječ? Želi.

Riječ ima poslanik Škrelja. Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (27.07.18 16:13:58)

Hvala, gospodine predsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore dvadeset šestog saziva je shodno Zakonu o manjinskim pravima i slobodama i Odluci o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava na osamnaestoj sjednici održanoj 3.novembra 2017.godine. Znači, potenciram 3.novembra 2017.godine, pokrenuo postupak izbora člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i uputio javni poziv nezavisnim ekspertima koji se bave ljudskim i manjinskim pravima i poziv ovlaštenim predlagačima Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu kulture, Savjetu za visoko obrazovanje, Savjeti manjinskih naroda ili drugi manjinski nacionalnih zajednica i klubovima poslanika Skupštine Crne Gore i političkim partijama koje nijesu obrazovale kljub poslanika za dostavljanje predloga za izbor članova Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Članom 36 d. Zakona o manjinskim pravima i slobodama određeno je članove Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava čine: tri predstavnika koje bira Skupština, jedan predstavnik Ministarstva, jedan predstavnik ustanova visokog obrazovanja u Crnoj Gori, jedan predstavnik svakog Savjeta manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice, jedan nezavisni ekspert koji se bavi ljudskim i manjinskim pravima, jedan predstavnik organa državne uprave nadležan za medije.

Odbor je na 41. sjednici održanoj 27.jula 2018.godine konstatovao da su za članove Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava dostavljeni sljedeći predlozi kandidata.

Klub Demokratske partije socijalista predložio je Mersada Lakića, Klub Bošnjačke stranke koalicije "Albanci odlučno" i Hrvatske građanske inicijative, Bošnjačka stranka predloži Ervina Durakovića. FORCA Ere Demokratike koja je u sastavu koalicije "Albanci odlučno" samostalno je predložila Artur Hodžu, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava predložili su Rugova, Savjet za visoko obrazovanje predložio Senada Gačevića, Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore predložio je Zvonimira Dekovića, Romski savjet predložio je Anu Popović, Srpski nacionalni savjet muslimanskog nacora Crne Gore predložio je Sabriju Vulić, Nacionalni savjet Albanaca u Crnoj Gori predložio je Bujara Hasanđekaja, Bošnjačko vijeće u Crnoj Gori predložio je Admira Adrovića i Ministarstvo kulture predložio je Igora Vučinića.

Odbor je nakon uvida u dokumentaciju kandidata utvrdio da svi kandidati ispunjavaju uslove predviđeni zakonom.

Administrativni odbor je utvrdio Predlog odluke o izboru 12 članova Upravnog odbora, Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava po ovlaštenim predlagačima i odlučio da Skupštini Crne Gore predloži da se za članove Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava izabre: Ervina Durakovića, Artur Hodžu, Mersada Lakića, Rugovu, Senada Gačevića, Zvonimira Dekovića, Anu Popović, Đorđa Bujića, Sabriju Vulića, Admira Adrovića, Bujara Hasanđekaja i Igora Vučinića, zajedno i paralelno sa ovim postupkom vođen je i postupak za izbor nezavisnog eksperta.

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore je sa osamnaesta sjednice održane 3.novembra 201...,godine saglasno zakonu uputio javni poziv za izbor člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima, objavljivanjem na brp-sajtu Skupštine i u štampanim medijima Dnevne novine Dan. Odboru su po javnom pozivu iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima kandidature dostavile: Sanja Rašović, Nedjeljka Sindik i Tamara Pešić.

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore je glasanjem odlučio da predloži Skupštini Crne Gore da za članicu Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarenje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima izabere Tamaru Pešić. Hvala na djelimičnoj pažnji.

Zaslужili ste, poslaniče Škrelja, svu pažnju i ja vam zahvaljujem.
Otvaram pretres.
Da li se neko javlja za riječ.
Poslanik Adrijan Vuksanović. Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (27.07.18 16:19:11)

Hvala, predsjedavajući.

Biću jako kratak, s obzirom da znam da nam radni dan traje već dugo, želim iskazati jedno zadovoljstvo, pošto ćemo konačno izaći iz jednog pravnog vakuuma i što će Fond za nacionalne manjine Crne Gore početi ponovo normalno da funkcioniра, inače smatram da je to jedan dobar institucionalni okvir preko kojeg su nacionalne manjine u Crnoj Gori mogli artikulirati sve svoje potrebe i jedan dobar modalitet između samih nacionalnih manjina i države Crne Gore. Mogu da razumijem i da smo došli u ovaj jedan pravni vakuum zahvaljujući novom zakonu, pa nam je trebalo malo i vremena da se usaglasimo i sve što ide uz to, ali sad izražavam zadovoljstvo i vjerujem da će ovaj sastav Fonda za nacionalne manjine nastavite sa dobrim radom kakva je bila i praksa do sada. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:20:14)

Hvala vam, poslaniče Vuksanoviću.

Da li se još neko javlja za riječ? Ne javlja.

Konstatujem da je pretres završen i kao što ste čuli od predsjednika Administrativnog odbora imamo i Predlog odluke o izboru jedne članice Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima.

Podsjećam da je Administrativni odbor podnio Predlog odluke o izboru jedne članice Upravnog odbora Fonda zaštite i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima.

Za članicu Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima bira se Tamara Pešić.

Izvjestilac Administrativnog odbora Ljubić Ljubo Škrelja, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li želi riječ?

Pretpostavljam da ne želi, jer je već saopštio taj stav. Da li se još neko javlja za riječ? Ne javlja.

Konstatujem da je pretres i po ovoj tački dnevnog reda završen.

Poštovane kolege,

Prelazimo na glasanje i molim vas da služba obezbijedi prisustvo poslanika, da ih pozovete.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:23:44)

Poštovane kolege, stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se stvore uslovi za nesmetano finansiranje budžetskih korisnika.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom

objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasali su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona su podrignuta četiri amandmana i to: Vlada Crne Gore dva amandmana koja su sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se stvore uslovi za nesmetano finansiranje budžetskih korisnika. Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2018.godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 42 za, jedan protiv nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona su dva amandmana Zakonodavnog odbora. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 42 za, jedan protiv nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.

Prelazimo na Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika, svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora. Stavljam sada na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika, svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona su šest amandmana Zakonodavnog odbora. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija. Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine "Službeni list Crne Gore", broj 31/17. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakon u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika svi su glasali za nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na Predlog zakona je podnijeto sedam amandmana i to: Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor je konstatovao da ovaj Predlog zakona sadrži odredbe kojima se predlaže povratno dejstvo i to: član 135 Predloga zakona. Shodno članu 145 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore potrebno je da se posebno izjasni da li za povratno dejstvo postoji javni interes.

Stavljam na glasanje da li za povratno dejstvo propisano članovima 1, 2, 3 i 5 Predloga zakona postoji javni interes. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila da za povratno dejstvo propisano članovima 1, 2, 3 i 5 Predloga zakona postoji javni interes.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore br. 616 od 19. aprila 2017. godine.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 42 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na predloženi zakon su podnijeta tri amandmana i to: Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici Branko Čavor i Predrag Sekulić koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 42 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja životne sredine. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su četiri amandmana Zakonodavnog odbora.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine.

Prelazimo na Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana, pa ćemo se izjasniti sada o Predlogu zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju.

Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mladima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana, pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mladima.

Predlog zakona o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne

Gore. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Na Predlog odluke je podnijeto 38 amandmana i to: Zakonodavni odbor - jedan amandman koji je sastavni dio Predloga odluke; Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje 33 amandmana koji su sastavni dio Predloga odluke, poslanik Ranko Krivokapić - tri amandmana o kojima treba glasati; poslanik Genci Nimanbegu - jedan amandman od kojeg je odustao. Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje povodom razmatranja Predloga odluke podnio je Predlog zaključka br. 27-11/18-1/8 i Predlog zaključka br. 27-11/18-1/12 o kojima ćemo se izjasniti nakon glasanja Predloga zakona u cjelini.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Ima riječ poslanik Krivokapić. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.07.18 16:40:17)

Hvala vam.

Molim na kraju samo pošto nismo juče, bilo je raznih objektivnih razloga zbog kojih nismo mogli biti tu, da mi date na kraju oko imuniteta poslanika jer više puta sam čak i prozvan na tu temu, pa mi na kraju ovog amandmana možete dati.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:40:33)

Jeste bilo pominjanja, ne prozivki, ali u svakom slučaju su se već izjasnili poslanici vašeg kluba. Ako uštedite vrijeme svakako ćete dobiti i za to. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.07.18 16:40:50)

Drago mi je da država zavisi od mojih 30 sekundi u važnim stvarima. To znači da je mogu i spasiti s 30 sekundi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:40:55)

Srećom država uopšte ne zavisi od vašeg malo dužeg vremena, uopšte. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.07.18 16:41:03)

Možete li mi sada dati ovo što me sljeduje? Dobro.

SDP je podnio amandman uz pomoć građana Budve, skoro 5.000 potpisa koji se odnosi na jedan dio dobra u Budvi. Sve sam se pitao zašto Dubrovnik i Budva jedino mogu ličiti jedno na drugo. Jedino kada se odmaknete deset metara od mora ili zagazite u more ili zaronite u more pa vam glava viri, pa u Dubrovniku vidite Lokrum, a u Budvi Svetog Nikolu. Sve ostalo Budva i Dubrovnik su suprotnosti. Ako se okrenete viđete kako izgleda uništenje ili urbicid u Budvi, a ako se okrenete u Dubrovniku viđete kako se zarađuje na kulturi, planiranju prostora, vladavini prava, redu i zakonu.

Upravo Sveti Nikola je razlog što je podnijet amandman da se zaštiti ta poslednja veza s korišćenjem prostora na pravi način u Budvi, da se ostavi ta zelena zona, da se razmisli na kraju krajeva posle uništenja svega zelenog u Budvi, da neka generacija ili ova generacija, pametnija, regularnija, naučena na greškama, pokuša da riješi to zelenilo na pravi način. To je poslednja urbana zelena zona za taj grad i zato su građani skupili te potpise za sedam, osam dana da pokažu da su svjesni da su greške tu, ali da poslednju ne treba napraviti. Valjda je to i poslednja veza da mi ostanemo dio Evropske unije i u simboličkom značenju, da ispred nas ima Sveti Nikola, kako ga zvali, ili neki Havaji, a da oni imaju Lokrum koji bi naši, ali vrlo brzo, našli nekog

bjegunca premijera iz neke zemlje da kupi imunitet za 24 miliona i ucrtali mu tu nešto. Lokrum je interesatnije mjesto od Svetog Nikole. Ima botaničku baštu iz XVIII vijeka, ima Dubrovnik ispred sebe koji nije uništen. Tako da bi naši to mogli uvaliti što bi se reklo narodski za mnogo više od 24 miliona možda i 200 miliona. Ako je Solana prodavana po 250 Dubrovački Lokrum bi mogao da se proda malo više, a ne samo 24 miliona kao Sveti Nikola, radi svega onoga što je preko puta njega. Ali Sveti Nikola je očigledno pitanje imuniteta i pasoša, a nije pitanje urbanizma.

Ponavljam, dajte priliku da se ne napravi ni posljednja greška. Ne kažem da u vremenu u kojem je pred nama ne može doći do neke odluke o turističkim kapacitetima tog prostora. A i ovakvom stanju i o ovakvoj devastaciji, ovakvom pogrešnom vremenu, ne treba donijeti tu odluku, treba je zaustaviti i dati priliku nekoj generaciji da to promisli na bolji način.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:44:06)

Privodite kraju, kolega.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.07.18 16:44:41)

Mogu li sad oko imuniteta?

Hvala vam.

Naravno, nije vrijeme, nego je vrijeme da imamo odgovornost bar mi tada koji smo pisali Ustav, zajedno ga pisali. Reći ću vam vrlo precizno oko imuniteta.

Sad sam pogledao Ustav iz 1974.godine, o delegatima Ustav Socijalističke Republike Crne Gore od 1984.godine, koji se tiče imuniteta, pa sam pogledao onaj iz 1982. koji ste vi pravili bez nas u Saveznoj Republici Jugoslaviji poslije referenduma i ovaj 2007.godine koji smo zajedno pravili da budemo nezavisni, iste su formulacije i tada se sjećam da smo rekli da je pritvor za zadržavanje lišene slobode poslanika koji ne zavisi od zakonske regulative ni 1974. ni 1992.godine ni 2007. iste su formulacije čak skoro identične članovima.

Ovaj 1992.godine je ovaj 2007.godine Ustav ima identičnu normu oko toga i to ustavni pojam za svako rješenje slobode poslanika. Zakon se mijenjao, neustavno je mijenjao te pojmove, da bi došli do ovoga da ovo bude udar na poslanika.

Između mene i gospodina Kneževića je najveća politička provalija u ovom Parlamentu, najveća moguća politička provalija. Ne vjerujemo ni u istu državu ni vjerujemo ni u iste vrijednosti kako ta država treba da bude konstruisana, ali ću ponoviti ono što sam više puta rekao i sa ovog i sa drugih mjesta.

Naša se dužnost prema pravdi ogleda prema političkim protivnicima, a ne prema prijateljima. Svako će od nas prijatelju suditi kroz prste, ali na protivniku.

Pričam o Ustavu, ne pričam, dajte tih 10 sekundi, neće biti štetno bačeni. Ali, na političkom protivniku Milan Knežević, moramo pokazati pravdu i ustavnu stabilnost. Jer nije tu samo Milan Knežević, pitanje poslanika predsjednika države, predsjednika Vlade, to će se odnositi na njih. Šutra će isto ta norma biti primijenjena na predsjednika države, kojeg je narod birao ko god da je taj predsjednik države, koga narod bira biće ista norma primijenjena, da ga strpaju u zatvor, bez mišljenja Skupštine. Predsjednika Vrhovnog suda, bez mišljenja Skupštine, vodi li to policijsku državu, vodi li to neku drugu državu. Ovaj Parlament ne brani pojedince, brani institut poslanika, a time Parlament.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:46:47)

Nijeste više, dobili ste dovoljno prekoračenja vremena, jer bi bilo nepravedno prema svim drugim poslanicima, da birate trenutak, kad će te nešto o čemu ste juče govorili.

Dobro, zato sam vam dao vrijeme i hvala vam.

Ne, nema potrebe nikakve, ne interesuje me uopšte.

Slušajte me. Hvala vam na vašem izlaganju.

Prvo, hvala svim poslanicima koji su se danas javili na neki način u stvari komentarisali naš apel koji sam saopštio poslije sjednice kolegijuma.

Hvala vam zaista i treba da vodimo računa o dignitetu ovog doma i da vodimo računa o instituciji poslanika i to radimo na najbolji mogući način.

Hvala.

Javio se poslanik Ivanović, samo mi recite za šta.

PETAR IVANOVIĆ (27.07.18 16:47:53)

Riječe je o informaciji prije nego što pređemo na glasanje, baš o predmetnoj tački.

Kao što ste sami rekli matični odbor za poljoprivredu, turizam, prostorno planiranje, ekologiju je dao veliki broj amandmana. Ali, smo se i tada dogovorili da posebno izuzmemo dva amandmana iz razloga što smo prilikom same sjednice, imajući u vidu specifičnost ove materije pozvali i neke kolege koje nijesu članovi samog odbora, pa je dogovor bio da iskoristim priliku prije glasanja da upoznam plenum o tome da smo dva amandmana usvojili na predlog Liberalne partije i Socijaldemokrata.

Što ovom prilikom i činim uz još jedno izvinjenje. Takođe, smo se dogovorili da je naša obaveza da poštujemo jedni drugima radno vrijeme, da smo čekali kao odbor da razmotrimo sve pristigle amandmane nažalost gospodin Krivokapić koji je podnio amandmane što razumijemo da je njegovo pravo nije došao na odbor, zbog čega nije mogao odbor da se direktno izjasni o samim amandmanima. Ali, kako je to bio jedan zaključak odbora, moja obaveza kao predsjedavajućeg ovog odbora da o tome upoznam plenum.

Naravno razumijem proceduru, nije nikakva kritika, čisto je u pitanju poštovanje onoga što smo se dogovorili na samom Odboru.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:49:37)

Hvala i Vama.

Potpredsjednik Nimanbegu želi kratko da se obrati, opet malo na specifičan da objasni povlačenje amandmana.

Izvolite.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.07.18 16:49:50)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice, poslanice i kolege poslanici,

Sigurno oni koji su članovi Odbora za turizam interesuje zašto sam povukao amandman. Jer, u tom cilju ja nemam razloga da ga pravdam, amandman je govorio oko granica morskog dobra. Vi znate da odluku koju ćemo usvojiti večeras, stoji da se ovom odlukom utvrđuje granica morskog dobra. Vi znate da principijelno moja partija protiv ovakve odluke granice morskog dobra i moj amandman da je bio usvojen po riječima pravnik i po riječima iz Ministarstva, unio bi dozu nesigurnosti što se tiče granice morskog dobra i nadležnosti u budućnosti, što se tiče do utvrđivanja.

Ministar je pokazao spremnost da sam sebi da novi rok, on je dao rok da će reviziju u skladu sa Zakonom morskog dobra granice vršiti do 31.XII koliko to realno ja nijesam baš najsigurniji, ali cijeneći i njegovu volju, da sam sebi nametne obavezu u cilju onoga što već duže vremena govorite.

Još nešto o planovima, ovaj plan je malo bolji od prostornog plana o morskome dobru koji će prestati da važi, a u skladu sa Opštinom Ulcinj, što me čini zadovoljnim što se tiče plana.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.07.18 16:51:20)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Sad smo se razjasnili oko ovih stvari.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o amandmanima poslanika Krivokapića.

Stavljam na glasanje amandman 1.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 45 poslanika, šest za, protiv 34, uzdržanih pet, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman dva. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 45 poslanika, šest za, 34 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 3.

Izvolite.

... Hvala vam.

Glasalo je 45 poslanika sedam za, 31 protiv, sedam uzdržanih, pa konstatujem da ni ovaj amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasalo je 45 poslanika, za 41 poslanik, tri protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka broj 27-11/18-1/8 Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje. Dobili ste i obrazloženje. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključaka odbora.

Sada stavljam na glasanje Predlog zaključaka broj 27-11/18-1/12 Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika, 42 za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključaka odbora.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Prokletije. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Sastavni dio Predloga odluke su jedan amandman Zakonodavnog odbora i 14 amandmana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Prokletije.

Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 9 stav 1 i 2 Zakona o Privrednoj komori Crne Gore, "Službeni list Crne Gore broj 1/18". Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 9 stav 1 i 2 Zakona o Privrednoj komori Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam.

Glasali su 42 poslanika. Svi su bili za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 236 stav 7, 8 i 9

Zakona o prekršajima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 236 stav 7, 8 i 9 Zakona o prekršajima. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Poštovane kolege,

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore, povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti odredaba člana 231 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti ovih odredaba člana 231 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 37 stav 1 tačka 5, člana 38 stav 1 tačka 2, člana 40 stav 5, člana 47 stav 1 tačka 7 i 11, člana 49 stav 3 i 7 i 11, člana 49 stav 3 i 7, člana 52 stav 2, člana 58 stav 4 tačka 5, člana 59 tačka 4, člana 94 tačka 2, alineja 1, člana 107 i 116, člana 117 stav 3, člana 145 tačka 11 i člana 203 stav 2 Zakona o Vojsci Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje mišljenje. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 i 100 Zakona o strancima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje ovo mišljenje. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na Izbor i imenovanja.

Davanje mišljenja na imenovanje direktora Uprave policije odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odbora za bezbjednost i odbranu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština prihvatila Predlog odbora i time dala mišljenje da se za direktora Uprave policije imenuje doktor Veselin Veljović.

Sada prelazimo na izjašnjavanje i imenovanje četiri člana Savjeta Centralne banke Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da se za člana Savjeta Centralne banke Crne Gore imenuje Milorad Jovović. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je člana Savjeta Centralne banke Crne Gore imenovan Milorad Jovović.

Stavljam na glasanje Predlog odbora za ekonomiju, finansije i budžet, da se za člana Savjeta Centralne banke imenuje Ruždija Tuzović. Izvolite.

Hvala vam.

Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih. Objavljujem da je za člana Savjeta Centralne Banke Crne Gore imenovan Ruždija Tuzović.

Stavljam na glasanje predlog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da se za člana Savjeta Centralne banke Crne Gore imenuje Nikola Milović. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je za člana Savjeta Centralne banke Crne Gore imenovan Nikola Milović.

Stavljam na glasanje predlog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da se za članicu Savjeta Centralne banke Crne Gore imenuje Zorica Kalezić. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je za članicu Savjeta Centralne banke Crne Gore imenovana Zorica Kalezić.

Prelazimo na izjašnjavanje o izboru 12 članova Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru 12 članova Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Prelazimo na izjašnjavanje o izboru jedne članice Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskih i manjinskim pravima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru jedne članice Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskim i manjinskim pravima. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen i za članicu Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz reda nezavisnih eksperata koji se bave ljudskih i manjinskim pravima izabrana je Tamara Pešić.

Ovim je, poštovane kolege, Dvanaesta sjednica Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018.godini završena, a ujedno i Prvo redovno zasijedanje u 2018.godini. Hvala vam.